literatură universală contemporană

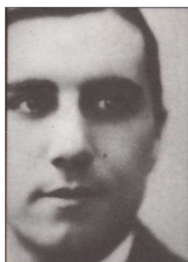
Julien Green

Tărâmuri de departe

volumul I

roman

MINERVA

Julien Green (n. 1900 – m. 1998) a fost membru ăl mai multor academii din întreaga lume: al Academiei din Bavaria (în 1950), al celei din Mayence, din Mannheim, al Academiei regale din Belgia şi al Academiei Statelor Unite (în 1972). Ales membru al Academiei franceze la 3 iunie 1971, a demisionat în 1996, dar nimeni nu a fost numit în fotoliul 22 decât după decesul său.

Alte lucrări:

Leviathan, 1929 (roman)

Epavele, 1932 (roman)

Moira, 1950 (roman)

Noaptea fantomelor, 1976 (basme pentru copii)

Premii:

Premiul literar Prince Pierre de Monaco (1951) Marele premiu naţional pentru Litere (19”)

Marele premiu pentru Literatură al Academiei franceze (1970)

Premiul universităţilor germanice (1973)

Marele premiu pentru literatură al Poloniei (1988) Prix Cavour, marele premiu pentru literatură (1991)

ISBN (10): 973 – 21 – 0758 – 8 ISBN (13): 978 – 973 – 21 – 07564

Literatură universală contemporană

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României GREEN, JULIEN

Tărâmuri de departe / Julien Green; trad.: Angela Cismaş.
— Bucureşti: Editura Minerva, 2006 2 vol.
ISBN (10) 973 – 21 – 0757-X; ISBN (13) 978 – 973 – 21 – 0757 – 7 Voi. 1.
— ISBN (10) 973 – 21 – 0758 – 8; ISBN (13) 978 – 973 – 21 – 0758 – 4
I. Cismaş, Angela (trad.)
821.133.1 – 31 = 135.1

MINERVA S.A.
Redacţia şi sediul social
B-dul Metalurgiei nr. 32 – 44, cod 041833, sector 4, Bucureşti, O.P. 82 – C.P. 38
Tel.: (021) 461.08.08, 461.08.10; Fax: (021) 461.08.09 www.editura minerva.ro

Julien Green

Tărâmuri de departe vol. I

Traducere şi note: Angela Cismaş Editura Minerva Bucureşti 2006

Dimwood

În amintirea mamei mele, fiică a Sudului

Capitolul I

Elizabeth avea exact şaisprezece ani când, pentru prima oară, văzu plantaţia, în inima unei nopţi de aprilie, răsunând toată de orăcăitul broaştelor şi, la început, i-a fost teamă. Cu mâna în mâna mamei, care plângea, urcă timid treptele lung i ale verandei, încadrată de doi arbori

de magnolia uriaşi. I se păru că o să urce la nesfârşit şi că n-avea să ajungă niciodată la domnul în haine negre, însoţit de un servitor negru, care ţinea o făclie. Înalt şi drept, cu faţa roză, mâncată de nişte favoriţi deşi ce se îmbinau cu mustaţa, domnul îşi deschise braţele cu un zâmbet larg.

— Bun venit la Dimwood, exclamă el, apucând mâinile lui Mrs. Escridge într-ale sale şi, aplecându-se spre Elizabeth, o sărută. Micuţa noastră violetă din Anglia, o să-ţi placă aici, în Sud, spuse atingând cu faţa lui obrajii proaspeţi ai fetei, care încerca să se ferească de gâdilatul acelui păr.

Şi deodată, în sala de la intrare, un soi de larmă veselă le întâmpină pe noile venite. Doamne în rochii albe se repezeau spre ele şi, rostind mulţime de cuvinte, se sărutară la nesfârşit. Un fel de ameţeală o cuprinse pe Elizabeth în faţa acelor ochi strălucind de curiozitate, ce se aţinteau asupra ei, încercuind-o parcă într-un ocol.

Se simţea în acelaşi timp fericită şi pierdută într-un vis de neînţeles. Uneori vocea mamei ajungea până la ea, pierzându-se în văicăreli şi explicaţii, în care recunoştea frânturi din povestirea călătoriei şi a nenorocirilor lor de familie.

Azvârlită ca o pasăre de noapte în plină lumină, fata se pomeni aproape numaidecât într-o sală luminată de lămpi aşezate pe console, în faţa unor oglinzi mari, ce dezvăluiau până şi mulurile cornişelor. O cuprinse dintr-odată ispita de-a fugi şi se îndreptă spre o uşă deschisă, dar doi băieţandri veneau în fugă spre ea.

— Nu încerca să fugi, îi zise unul dintre ei, izbucnind în râs. Eşti ostatica noastră.

Abia cu ceva mai înalt decât ea, părea un şcolar cu părul ciufulit şi nasul în vânt.

— Sunt vărul tău, Billy Stevens, îi spuse.

Şi, fără fasoane, îşi puse pe obrazul Elizabethei gura

cărnoasă şi puţin umedă, făcând-o pe fată să tresară. Apoi, întorcându-se spre însoţitorul lui, mai puţin îndrăzneţ, îl îndemnă:

— Hai, Fred, ce mai aştepţi?

Fred se oprise la câţiva paşi de fată, privind-o cu o urmă de zâmbet. Pe faţa lui frumoasă şi îngustă, ochii cu pupile mari, de culoare deschisă, erau vizibil măriţi de surpriză sau de admiraţie. Şovăi o clipă înainte de a se duce să-şi întindă cu stângăcie gura spre nasul, urechea, pleoapele sau orice altă parte a acelui mic chip înspăimântat, care să nu fie gura, şi tocmai gura o atinse cu buzele lui, din greşeală. Roşiră amândoi, în timp ce, în spatele lor, doamnele o înconjurau pe Mrs. Escridge, cuprinsă de-o slăbiciune însoţită de multe lacrimi şi cuvinte.

— Din cauza emoţiei, spunea ea întruna. Ruşine să-mi fie! Niciodată nu m-am făcut de râs în halul ăsta.

Se auzi un concert de proteste politicoase şi fu dusă spre o canapea largă şi roşie, pe care se întinse.

Lăsase să-i cadă pălăria cu boruri mari, şi bucle dese, negre şi cenuşii, se îmbulzeau împrejurul feţei ei lungi, pe care cei patruzeci de ani bătuţi pe muchie desenau riduri timpurii, deşi trăsăturile păstrau oarecare nobleţe. Dar nasul mare, osos şi proeminent, te făcea să ghiceşti în ea descendenta întârziată a unei rase stinse, în timp ce în ochii necuprinşi şi cenuşii striga deznădejdea, ca din adâncul unei caverne.

— Am să vă povestesc tot, exclamă în timp ce-şi potrivea cu un soi de furie cutele fustei ce lăsau să i se vadă picioarele. Lipsa de confort, drumurile desfundate, nesfârşitul coşmar al vaporului…

— Mâine, se auzi vocea limpede a lui Mr. Hargrove, care veni şi se opri în faţa ei. Ştim cu toţii că aţi suferit. Acum o să vă ducem pe dumneata în camera dumitale şi pe micuţa Elizabeth în camera ei. Amândouă aveţi nevoie de

odihnă. Trebuie să mergeţi la culcare.

— Când soţul meu a murit, continuă ea pe un ton agresiv, ca şi cum n-ar fi auzit nimic, voiam şi eu să mor. îl iubeam. Lacrimile n-ar fi alinat cu nimic asemenea durere. Datoriile lui uriaşe – oare ţi-am spus la cât se ridicau datoriile lui? întrebă deodată.

— Da, verişoară. Le ştiu cu de-amănuntul. O să vorbim mâine despre asta.

— Şi casa noastră de la ţară pe care am fost nevoită s-o vând… Aşa că în ziua aceea, ultima zi, mi s-a frânt inima.

— O să uiţi totul aici, la noi.

— Să uit! Niciodată. Am sărutat pereţii fiecărei încăperi înainte de-a pleca de-acolo. Dar de plâns, nu plângeam. Nu sunt dintre femeile care plâng. Ci dintre cele care lasă plânsul pe seama bărbaţilor.

Cu un semn din deget, Mr. Hargrove îl chemă pe Billy şi-i spuse câteva cuvinte la ureche. Băiatul se făcu numaidecât nevăzut.

Mr. Hargrove o luă atunci pe Mrs. Escridge de mână cu un amestec de blândeţe şi autoritate:

— Îngăduie-mi să te ajut să te ridici, spuse.

Dar ea îl respinse.

— Lasă, îi zise. Şi, pentru numele lui Dumnezeu, nu mă mai întrerupe. Mi se pare că, dacă vorbesc, îmi iau tot chinul de pe suflet. Casa ipotecată de-atâtea ori, abia aveam din ce trăi împreună cu Elizabeth, aşa că am cerut ajutor.

În clipa aceea îndreptă spre el o privire atât de rugătoare, al cărei înţeles lui Mr. Hargrove i se păru cât se poate de limpede, încât, întorcându-se spre cele câteva persoane rămase în jurul lui, şi care erau numai ochi şi urechi, arătă spre uşă cu un semn din cap. Avu loc o scurtă şovăială, se auziră şuşoteli şi se schimbară priviri, dar înţeleseră şi se retraseră pe cât de demn le fu cu putinţă.

Numai Elizabeth nu se clinti. Stătuse la o parte în timpul acestei scene, într-un colţ al sălii celei mari, neluată în seamă de nimeni.

Mrs. Escridge îşi ascunse faţa în mâini şi şopti ca la spovedanie:

— Am cerut ajutor…

— Bine ai făcut, spuse în timp ce uşa se închidea.

— Dar scrisoarea… Scrisoarea pe care ţi-am scris-o într-o cameră mizerabilă dintr-o pensiune întunecoasă şi îngheţată din Londra, o Londră neagră, abia ştiind ce fac, murind de ruşine… cerşind! strigă deodată, da, eu cerşind!

— Verişoară Laura, te rog, făcu Mr. Hargrove. A cerşi nu e cuvântul potrivit. Soţul dumitale era ruda mea. Eşti din familie.

— Nu, se împotrivi ea cu sălbăticie. Nu fac parte din familia dumitale şi îmi dai de pomană. Pomană, ce grozăvie!

Mr. Hargrove luă un scaun şi se aşeză lângă femeia aceea care aiura.

— Dragă verişoară… începu luându-i mâna.

Îşi desprinse numaidecât mâna, de parcă s-ar fi temut să nu i-o fure.

— Verişoară Laura, continuă el, pomana vine nu atât de la oameni cât din ceruri…

— A, nu! protestă ea, nu-mi vorbi de religie că plec.

— Şi unde te-ai duce, biată verişoară?

Se năpusti asupra cuvântului cu o bucurie furibundă.

— Biată verişoară! Bine zici, Mr. Hargrove. Am să fiu ruda săracă, cea care e uitată sau a cărei prezenţă trebuie tolerată, cea care stinghereşte.

— Laura Escridge, strigă el, ridicându-se pe neaşteptate, îngăduie-mi să-ţi spun că eşti insuportabilă.

Şi, cu o voce tăioasă, adăugă:

— Îţi poruncesc să taci!

Spre marea lui uimire, o văzu înălţând capul spre el

şi privindu-l cu un soi de admiraţie.

— Bine, spuse potolită dintr-odată, dar nu retrag nimic din cele ce-am spus şi pretind să fiu lăsată în pace.

— O să fii lăsată în pace, îi răspunse el cu un soi de zâmbet silit ce se pierdu în desimea mustăţii. Acum să facem pace. Sudul e cunoscut pentru ospitalitatea lui. Ai să te ridici şi am să te conduc în camera dumitale. Nădăjduiesc să-ţi placă, e una dintre cele mai confortabile din casă. Fii amabilă şi ia-mi braţul.

Semeaţă, dar îmblânzită, dădu ascultare şi-şi înfipse o gheară de pasăre în braţul robust, îmbrăcat într-o mânecă de alpaca. Nu fără efort, o ajută să se ridice şi se îndreptară amândoi spre uşă, ca pentru un bal.

— O să ai ca vecină pe încântătoarea dumitale Elizabeth, îi spuse curtenitor. Presupun că a rămas lângă ceilalţi. Am să dau poruncile cuvenite.

Un firicel de voce hotărâtă îl ţintui locului.

— Sunt aici.

— Elizabeth, exclamă Mrs. Escridge, foarte rău ai făcut, te-ai ascuns ca să tragi cu urechea.

Cu un pas liniştit, fata străbătu sala cea lungă, iar oglinzile mari şi atente numărau la trecerea ei toate Elizabethele în fustă ecosez.

— Nu mă ascundeam, spuse, stăteam acolo într-un colţ.

— Trebuia să ieşi şi tu, când i-ai văzut pe ceilalţi plecând.

— Mă simţeam mai bine de una singură.

Cuvintele acestea rostite pe un ton hotărât puseră capăt întrebărilor.

— Bine, făcu Mr. Hargrove cu blândeţe, o să vii după noi şi o să-ţi arăt camera dumitale.

După alţi câţiva paşi, se pomeniră toţi trei în josul unei scări ample în spirală, a cărei formă imita curba unei palete. Ca pentru a îmblânzi eleganţa întrucâtva austeră a

acestei intrări, fotolii capitonate în roşu păreau a aştepta de-a lungul plintelor, asemeni unor persoane aşezate, ce-ar fi stat acolo răbdător şi docil.

Mr. Hargrove bătu de două ori din palme, şi un negru, apoi un altul se iviră numaidecât pe-o uşă, amândoi purtând livrele albastru-deschis şi mănuşi albe. Văzându-i, Mrs. Escridge nu-şi putu stăpâni un uşor strigăt de spaimă.

— Nu vreau să se apropie de mine, şopti.

— Nu-ţi fie teamă. Sunt nişte copii.

Şi, după ce-o instală într-un fotoliu, le porunci servitorilor s-o ducă la primul etaj. Cu ochii închişi, Laura se lăsa dusă dar, la fiecare treaptă, se auzea cum geme uşor de groază şi cum repetă cu glas scăzut:

— În timpul traversării n-a fost mai rău, pot să jur… O, nădăjduiesc să ajungem odată…

— Deschide ochii, verişoară Laura, spuse Mr. Hargrove cu veselie după câteva minute, iată-ne sosiţi.

Într-adevăr, pătrundeau într-o încăpere unde ultimele raze ale soarelui ce scăpăta răspândeau o blândeţe întrucâtva melancolică, şi fără îndoială că farmecul acelei lumini îndoielnice tulbura sufletul lui Mrs. Escridge, deoarece, în clipa în care Mr. Hargrove porunci să se aprindă lămpile, ea rosti câteva cuvinte ce trădau o intuiţie subită şi profundă.

— Aşteaptă o clipă, spuse.

Încăpătoare, cu plafonul înalt, camera era luminată de două ferestre ce dădeau pe-o verandă, ale cărei coloane albe se ghiceau prin muselina perdelelor. Un pat cu baldachin ocupa mijlocul încăperii pe care jocul întunericului şi al luminii ce se împuţina o făcea să pară asemeni unui loc văzut în vis.

Mrs. Escridge îşi plimbă o clipă privirea între pereţii aceia unde soarta o adusese, apoi făcu un semn din mână spre Mr. Hargrove.

— Se poate aprinde? întrebă acesta.

Ea încuviinţă dând din cap şi curând o lampă cu ulei străluci pe o masă rotundă, acoperită cu un covor de India. Mobile de mahon luciră discret ici şi colo. Impresiilor de vis de mai înainte le luă acum locul o atmosferă de prosperitate lipsită de ostentaţie, dar solidă.

Se lăsă o tăcere.

— Nădăjduiesc că nu-ţi displace camera, spuse Mrs. Hargrove, dar dacă nu-ţi convine ceva…

Mrs. Escridge nu răspunse. Cu o delicateţe plină de pudoare, Mr. Hargrove se aplecă puţin spre ea şi rosti cu glas scăzut:

— Ştiu şi eu ce înseamnă exilul.

Mai puţin spaţioasă decât camera mamei ei, camera Elizabethei dădea tot spre verandă, care făcea ocolul încăperilor de la primul etaj, ca şi celor de la parter, dar fata cercetă încăperea cu priviri fermecate, deoarece o considera drept locuinţa aproape fastuoasă a unei doamne, în vreme ce până atunci nu stătuse decât într-o odaie modestă şi banală, în care i se prelungea copilăria. Dintr-odată se simţea devenind om mare. În timp ce încerca această bucurie atât de nouă, le zâmbi negrilor, care-i răspunseră numaidecât cu o bună dispoziţie atât de vădită, încât avu poftă să le spună ceva, dar nu găsi nimic şi roşi, în timp ce-şi deschidea cufărul pe care ei îl puseseră pe un scaun. Venind după smiorcăielile mamei ei de-a lungul unei nesfârşite călătorii, intrarea în Llumea Nouă, având ceva neaşteptat aproape la fiece pas, căpăta pentru Elizabeth toate culorile unei aventuri.

Capitolul II

O cină uşoară le-a fost servită câteva clipe mai târziu, într-un salonaş cu pereţii pictaţi cu minunate peisaje din Italia, care o încântară pe Elizabeth, fascinată de vulcanii pe un fundal de cer azuriu, de viţa-devie ai cărei ciorchini

atârnau ca nişte ciucuri şi de carele grele cu fân trase de boi cu nişte coame nemăsurat de mari, pe drumuri unde dansau băieţi şi fete, în timp ce Mrs. Escridge nu le aruncă decât o privire indiferentă, spunând dintr-odată că vrea să urce la ea în cameră să se culce.

— Nu vrei să ţi se aducă ceva de mâncare sau de băut la dumneata în cameră? întrebă Mr. Hargrove.

Refuză printr-un gest, dar fără îndoială că încerca un oarecare sentiment de ruşine la amintirea crizei de nervi pe care nu şi-o putuse stăpâni, deoarece îşi dădea silinţa să pară drăguţă, iar umbra unui zâmbet i se zări pe faţa extenuată.

— Obosită, şopti, sunt obosită de moarte, înţelegi?

— Atunci o să fii urcată într-un fotoliu, verişoară Laura.

— Nu, spuse într-o tresărire de amor propriu, urc singură.

— Îngăduie-mi măcar să te însoţesc până sus.

— Nu, făcu din nou şi, printr-un efort de voinţă, adăugă: dar îţi mulţumesc pentru intenţie şi… da… pentru tot restul.

După ce ea plecă, Mr. Hargrove se aşeză într-un fotoliu, nu departe de masa la care stătea Elizabeth. Simţea că fata e groaznic de intimidată, şi aşa şi era, din cauza lui în primul rând, dar şi din cauza negrului cu haină albă care sta în picioare în spatele ei, din cauza argintăriei ce strălucea pe faţa de masă orbitor de albă, a lumânărilor puse într-un mic sfeşnic lângă cotul ei, şi chiar a scaunului pe care sta şi-al cărui spătar, mai înalt decât ea, îi dădea impresia că e o regină.

Mr. Hargrove îi făcu semn servitorului să plece.

— Sunt mulţumit că am prilejul să-ţi vorbesc, micuţa mea Elizabeth, începu el pe un ton grav, care o îngrozi de-a binelea.

„Măcar de n-ar avea favoriţii ăştia”, gândea fata.

Pentru că din tot ce spunea, ea nu înţelegea decât frânturi de fraze: „… în timp ce-i cald… ca prezenţa mea să nu te împiedice… în seara asta o să fii lăsată în pace… toată lumea te iubeşte… clătite din făină de porumb…”

În acest ultim caz, explicaţiile deveneau inutile. Mai multe din aceste delicatese aurite dispăruseră şi, după ce spaima o părăsi puţin câte puţin, tânăra călătoare îl văzu pe Mr. Hargrove ieşind ca dintr-un nor.

— Apă, spunea el. Noi numai asta bem în timpul meselor, dar mai e şi prăjitura cu migdale…

Acum, Elizabeth mânca nestingherită, iar prăjitura cu migdale se duse după clătite, dar o nelinişte bruscă o cuprinse când băgă de seamă atenţia cu care era urmărit jocul mâinilor ei. Cu coada ochiului, era supravegheat felul cum ţinea furculiţa şi cuţitul.

— Să eviţi să le vorbeşti negrilor, urmă Mr. Hargrove, în afară de cazul când le-ai cere ceva de care ai nevoie, iar asta s-o faci întotdeauna cu drăgălăşenie. Ceea ce-ţi spun acum e foarte important. E absolut necesar să ţină la tine. Pentru că nu sunt altceva decât nişte copii, vezi, asta e. Vrei o fructă, o portocală? Nu? în cazul ăsta, am să-ţi urez noapte bună, micuţă Elizabeth. Urcă să te culci şi odihneştete cum se cuvine.

Se ridicară amândoi, iar el veni din nou şi se aplecă spre fată, care încă o dată tresări şi se înfioră, gâdilată de hăţişul ornamental al bărbii.

Învelită cu un cearşaf ce ţinea loc de cuvertură, deoarece noaptea promitea să fie călduţă, Elizabeth nu izbutea să adoarmă. Doar cântecul broscuţelor din copaci şi ar fi fost de ajuns s-o ţină trează, dar cum în cele din urmă urechea se obişnui cu el, acesta se confundă cu tăcerea, a cărei voce lichidă părea a fi asemeni unui văl sonor. Cu ochii deschişi, Elizabeth asculta totul, privind drept în faţa ei. Cine ştie ce fantasme se puteau ivi. Înainte de orice trebuia supravegheată marea întindere albă şi

fantomatică a muselinei ce atârna la fereastră.

În ciuda oboselii, era hotărâtă să nu închidă pleoapele ce se îngreuiau dar, undeva în adâncul minţii ei, lucrurile se încâlceau. O necuprinsă păşune englezească se întinse dintr-odată sub norii albi, se simţi căzând într-o prăpastie neagră, apoi deveni iar stăpână pe sine. Se afla la ea în cameră, acolo, în Devonshire, soarele strălucea pe comodă. Mama ei se jeluia, golind sertarele, când, dintr-odată, zgomotul monoton al valurilor şi legănatul corăbiei alungau pe nepusă masă imaginile acestea. Se trezea din nou, temându-se mai cu seamă ca, prin întuneric, ceva să nu aştepte ca ea să fi închis ochii, apoi să dea târcoale patului şi, câteva clipe, luptă, apoi alunecă fără să-şi dea seama în abisul somnului.

A doua zi dimineaţă, în camera vrăjită de lumină, Elizabeth aştepta nehotărâtă, neîndrăznind să deschidă uşa. Un murmur îndepărtat, sec şi continuu răsuna prin aerul de-afară, dar nu-şi dădu seama de el. Trezită devreme, se întreba cum de-i putuse fi teamă între pereţii aceia unde totul îi zâmbea, cu fabulosul fotoliu balansoar, darnic în vertijuri delicioase, şi uriaşa perdea de muselină, atât de neliniştitoare noaptea, atât de nevinovată ziua, la fel şi oglinda cea mare, încadrată în auriu, în care se vedea acum. Se privea gândindu-se ce-ar trebui să facă fata aceea cu fustă ecosez care se uita la ea; incertitudinea nu ţinu mult.

Se auzi o bătaie uşoară în uşă şi o tânără fată intră râzând.

— Te-ai şi îmbrăcat! Vin prea târziu?

Avea pe ea o rochie de vară albă cu dungi roz-palid şi ducea pe braţ o rochie albastru-deschis, pe care-o puse grijuliu pe pat, apoi, întorcându-se spre Elizabeth, o sărută zicându-i:

— Nu-ţi fie teamă, sunt verişoara ta Minnie şi-ţi vin în ajutor. Biată Elizabeth, dar o să te sufoci în lâna asta din

Highlands! N-auzi greierii?

— Greierii?

— O, nu ştii? Sunt atâtea lucruri care trebuie să-ţi fie explicate! Pentru numele lui Dumnezeu, hai, scoate-ţi repede fusta asta drăguţă.

În timp ce vorbea, umbla de colo-colo cu o sprinteneală ce-o ameţea un pic pe Elizabeth, dar fiecare dintre mişcările ei erau pline de graţie, iar ochii negri, strălucitori de veselie, păreau cu atât mai mari cu cât faţa era micuţă ca a unei fetiţe, iar pielea palidă, bătând în negru, dovedea un ficat sensibil. Zâmbind întruna, lăsa să se vadă nişte dinţi de-o albeaţă admirabilă, de care, vădit lucru, era tare mândră. Părul dat pe spate alcătuia la ceafă un coc întunecat, cu reflexe roşcate.

O ajută pe Elizabeth să-şi scoată fusta şi să-şi pună rochia bleupalid, care se dovedi o idee cam largă peste piept, dar o mică pensă era de-ajuns ca totul să fie perfect, iar printre numeroşii ei locatari casa număra şi-o foarte bună croitoreasă, domnişoara Souligou Trottereau, o bătrână mulatră franţuzoaică, ce nu-şi uitase niciodată limba natală.

— Ai să vezi, spunea trăgând de pliurile rochiei, pe care apoi le bătea uşor, ca pentru a le pune la loc, aici la noi e, în mic, o întreagă lume. În primul rând familia: sus de tot, în vârf, e Mr. Hargrove, adică unchiul Hargrove, aşa vrea el să-i spună cei tineri, om foarte bun, toată lumea e de acord în privinţa asta, apoi cei doi băieţi ai lui, fraţii tatălui meu, care nu se mai află aici, şi ai mătuşii Laura. îi cheamă Joshua, zis unchiul Josh, şi Douglas, unchiul Douglas, cel mai mare, întoarce-te, însuraţi amândoi, ceea ce face să existe, întoarce-te iar, o droaie de veri şi verişoare, ultimul dintre ei, Mikie, e teroarea doamnelor, care fug de el ca de diavol, pentru că totdeauna are mâinile murdare. Toate astea sunt tare încâlcite. La început o să te cam încurci, totdeauna e câte cineva care

intră pe neaşteptate. În orice caz, eu sunt verişoara ta Minnie. În sfârşit, sclavii, dar se spune servitorii, ţine minte. Ia te uită, îţi şade de minune în bleu. E rochia verişoarei tale Mildred, care e ceva mai plină decât tine. Nu-i aşa că te simţi mai bine? Fireşte, uită-te acum în oglindă, dar repede, aproape că a sosit ora, iar cine-l face pe unchiul Hargrove să aştepte stârneşte trăsnetele.

Sala în care se lua micul dejun se vedea bine că e mai puţin spaţioasă decât te-ai fi putut aştepta, dar casă, care data de la finele veacului al XVIII-lea, nu fusese clădită ca să adăpostească prea multă lume. Într-atât de armonioase îi erau însă proporţiile şi într-atât de juste, încât William Hargrove, ca un incorigibil om de gust, se împotrivea s-o desfigureze prin adăugarea unei noi aripi. Drept urmare, cincisprezece persoane, fără a-l socoti pe Mr. Hargrove, se înghesuiau în jurul unei mese lungi şi înguste, când Elizabeth îşi făcu intrarea împreună cu verişoara Minnie.

— Iertare pentru întârziere, imploră aceasta din urmă. Am ajutat-o pe Elizabeth să-şi pună o rochie de-a lui Mildred, pentru că azi o să fie cald.

— Te scutesc de-o explicaţie care nu ţi-a fost cerută, făcu Mr. Hargrove cu un aer olimpian. Nu, mai adăugă el, n-o aşeza acolo pe Elizabeth. Micuţa mea violetă din Anglia o să ia astăzi micul dejun la dreapta mea.

Locul, într-adevăr, rămăsese gol. Roşind de emoţie, violeta din Anglia veni să se aşeze, având grijă să nu atingă pereţii pe care se vedeau pictate scene mari cu personaje misterioase. Din nou numai se strânse de spaimă când se văzu la un colţ al mesei a cărei lărgime, pe tot cuprinsul ei, era ocupată de stăpânul plantaţiei. Aşezată atât de aproape de el, acesta i se păru a fi o uriaşă masă de tusor* negru din care emanau efluvii de apă de colonie.

După ce-şi aruncă îndelung privirea asupra sălii întregi, Mr. Hargrove se ridică încet şi solemn şi, ca la comandă, toţi cei de faţă îşi vârâră nasul în farfurie. Şi-

atunci, cu o voce care nu era vocea lui obişnuită, dar care părea a ieşi dintr-o catedrală îndepărtată, cu modulări ample, înăbuşite şi profunde, Mr. Hargrove aduse mulţumirile de rigoare, la care alătură mai apoi cortegiul cererilor personale şi aparte. Cuvântă pe îndelete, copios, fără a uita ceva. Nimic nu fu lăsat la o parte, nici hatârul unei zile ce făgăduia a fi frumoasă, nici mulţumirea celor de pe plantaţie, nici purtarea aleasă a servitorilor, nici prosperitatea ţării şi înţelepciunea cârmuirii, fără a omite, dar aici tonul deveni ceva mai confidenţial, o binecuvântare la adresa graţioasei sale Majestăţi de peste mare, suverana lui Mr. Hargrove şi a drăgălaşei şi micuţei supuse nou-sosită sub acoperişul familiei, alături de mult-iubita ei mamă, pe care o uşoară indispoziţie o făcuse să rămână la ea în cameră. Un *amin* general puse capăt acelei cuvântări ce-ţi lăsa impresia că totul fusese aranjat în bună înţelegere cu Cerul privitor la soarta întregului glob.

— De la cuvântul hindus *tusah*: ţesătură uşoară, de mătase (n.t.)

Ăst timp se răceau delicioasele şi delicatele clătite din secară, după cum untul se topea în farfurioarele de porţelan englezesc. Aşa că avu loc o năpustire curtenitoare asupra a tot ce se putea înghiţi cu decenţă. Cafetierele din argint păreau a zbura prin aer prinse de mâinile înmănuşate în alb ale servitorilor care până atunci stătuseră într-o neclintire ca de statuie, iar acum alergau împrejurul mesei. Doar ceainicul masiv domnea în spaţiul ce constituia domeniul lui Mr. Hargrove, care-şi savura porţia de ouă cu şuncă bând sorbituri de *Lipton tea*, mulţumit de el însuşi şi de Dumnezeu, pe cât se pare, deoarece, după o vreme, zâmbi larg ştergându-şi mustăţile.

— Scumpa ta mamă se reface după oboseala unei lungi călătorii, spuse în cele din urmă aplecându-se puţin spre Elizabeth. O, nu-ţi fie teamă. Dar, mâine dimineaţă, îţi

vei afla locul printre tinerele persoane de vârsta ta. Va fi mai amuzant pentru tine. Astăzi însă, facem cunoştinţă, nu-i aşa?

— Da, îi răspunse dintr-o suflare.

— Da şi mai ce?

— Da, Mr. Hargrove.

— O, nu, frumoasa mea. Da, unchiule Will. Spune tare, să aud şi eu.

— Da, unchiule Willk

— E aproape bine, dar vom face progrese. Scumpul dumitale tată trebuie să-ţi fi vorbit despre unchiul Will, adică unchiul Hargrove.

Fata tăcu.

— Ei hai, văd că tot mai eşti timidă, micuţa mea violetă din Anglia. Şi-apoi, cred că persoana mea te şi sperie puţin, nu-i aşa? Păcat.

În clipa aceea, un servitor veni să-i şoptească ceva la ureche.

— Bine, făcu Mr. Hargrove cu glas scăzut, o să te duci s-o înştiinţezi pe Miss Llewelyn, care se va ocupa de ea, dar vreau s-o facă desăvârşit.

Niciunul din cuvintele acestea nu-i scăpaseră mătuşii Laura, fiica lui Mr. Hargrove. Stătea la stânga lui, pentru că Elizabeth, deşi fără voia ei, îi ocupase locul, dreaptă şi atentă, muşcând din feliuţele mici de pâine prăjită pe care abia de le atingea, că le şi punea în farfurie. Cei patruzeci de ani nu păreau să fi atins o faţă de-o frumuseţe clasică, în ciuda obrajilor ceva cam lungi, cusur răscumpărat de farmecul deosebit al unor ochi întunecaţi a căror blândeţe avea ceva ce străpungea, căci ai fi spus că privesc departe, în lumea amintirii, un spectacol de-o melancolie încântătoare.

Seriozitatea şi tăcerea ei contrastau cu jovialitatea celor doi fii ai lui Mr. Hargrove, ce se pierdeau în observaţii usturătoare la adresa unei neînsemnate

campanii electorale ce se desfăşura în regiune şi pe care niciunul, nici celălalt nu părea s-o ia în serios. Simţeai că sunt indiferenţi din născare faţă de treburile politice, în timp ce elocinţa tatălui lor devenea grandioasă de cum aria problemelor era mai cuprinzătoare.

Cât despre nevestele celor doi fraţi mucaliţi, acestea schimbau impresii despre Elizabeth fără riscul de-a fi auzite în larma generală, socotind-o „adorabil de britanică”, ba chiar adorabilă pur şi simplu. Prin şuşoteli socotite discrete, îşi puneau apoi întrebări asupra lui Mrs. Escridge, care li se părea a avea o psihologie mult prea încâlcită şi, prin însuşi acest fapt, fascinantă. Cuvântul isterie ezita pe buzele lor înainte de-a răbufni cât mai confidenţial cu putinţă, atunci când cele două profiluri trăncănitoare se apropiau, întoarse unul spre altul. Emma, cea mai surescitată dintre cele două doamne, era şi cea mai drăguţă. Prin fineţea trăsăturilor şi ovalul desăvârşit al feţei, mai păstra încă, la aproape patruzeci de ani, ceva din graţia tinerelor femei din Sud. Sub arcul prelung al sprâncenelor trase cu penelul, ochii de un negru adânc ardeau de patimi contenite, iar micuţa gură cărnoasă mai păstra ceva din jinduirile copilăriei.

Ceva mai în vârstă, interlocutoarea ei se despăgubea, dacă putem spune astfel, printr-un aer de majestate firească, ceea ce-o punea pe veci la adăpost de poftele bărbăteşti. Epitetul de distinsă, ce-ţi venea în minte, o hărăzea unei existenţe mai calme decât cea a vecinei ei, făcută să semene dihonia în inimi. Într-adevăr, forma nasului, în cazul mătuşii Augusta, îi dăruia un profil pe care toată lumea era de acord să-l califice drept regesc, impresie îndreptăţită de mândria privirii şi a ochilor de un verde admirabil, care nu clipeau decât rareori, ca ai unei acvile.

— Nu zic că n-ar fi de familie bună, spunea Emma, dar face în aşa fel încât s-o ştim.

— E drept că, fără a sufla o vorbă, tocmai asta lasă să se înţeleagă cu aerele ce şi le dă…

— …oferindu-ne spectacolul unei crize de nervi aristocratice, făcu micuţa gură ca o cireaşă.

Pasărea de pradă îşi înăbuşi un strigăt:

— Trişează. îi cunosc antecedentele, dar să vorbim încet. Mi se pare că trage cineva cu urechea la ce spunem.

— Nici nu cer altceva, exclamă Emma. Ţin mult la verişoara Laura, dar îmi stârneşte mila. Atât de nefericită…

— Atât de obosită după nesfârşita călătorie pe mare…

— Cu sufletul sfâşiat după ce şi-a luat rămas bun de la pământul natal.

Ecoul acestor lamentări ajunse până la urechile lui Billy, mezinul dintre cei doi fii ai unchiului Douglas. Băiat mare de cincisprezece ani, roşu în obraji, îşi da la o parte, în timp ce vorbea, o şuviţă din părul brun-roşcat ce-i gâdila fruntea.

— Până la urmă or să se obişnuiască, îşi dădu el cu părerea. La urma urmei, se vor simţi la fel de bine aici ca şi-acolo.

— Băiete, zise Augusta, vorbeşti fără să prea ştii ce înseamnă chemarea vechii patrii.

— O, dar nu-i vorba de vechea mea patrie, răspunse Billy, măturând cu putere şuviţa rebelă.

— Odată şi-odată ai să-ţi schimbi părerea şi ai să te duci acolo în chip de turist.

— Eu, niciodată, mătuşă Augusta! N-am niciun chef. Şi, printr-o mişcare a arătătorului, trimise la plimbare Anglia odată cu şuviţa îndărătnică.

Emma îl vrăji cu un zâmbet.

— Sper că vei fi îndatoritor faţă de Elizabeth.

— Micuţa de colo? N-o să arate rău într-o bună zi. Când o fi mare, o să ne ducem s-o consolăm.

— Ruşine să-ţi fie! exclamă Emma râzând. Aproape

că-mi vine să te spun lui taică-tu.

Vocea uscată a Augustei pocni în aer:

— Merită să fie biciuit.

— Scuzele mele, mătuşă Augusta, dar nu există bici pe plantaţie, făcu Billy cu o voce batjocoritor de sentenţioasă.

Aceasta înălţă spre cer o privire de martir şi-i întoarse spatele cu ostentaţie.

— Iată ce înseamnă să le închizi pliscul. Admiră, şopti Billy la urechea vecinului lui.

Acesta, mai puţin roz, ceva mai puţin plăcut la vedere, mai grav, se mărgini să răspundă printr-un zâmbet. Între cei doi fraţi exista o complicitate firească, ce-şi avea legile, uzanţele şi interdicţiile ei. Spre deosebire de frivolul Billy, Fred lua totul în serios, mai cu seamă rolul lui de frate mai mare. Făgăduia să ajungă rotofei, având de pe acum rotunjită partea de jos a feţei înguste, de un alb smead, cu trăsături energice, cu nas puternic, cu buze subţiri şi falei cu care nu era de glumit. Ochii te izbeau prin inteligenţa lor, dar nu citeai în ei nicio duioşie.

— În locul tău, spuse în cele din urmă cu voce calmă, mi-aş supraveghea expresia feţei. Altfel te expui la o mică predică din partea unchiului Will despre sacrosancta curtenie a Sudului. Mătuşa Augusta obişnuieşte să dea raportul şi e ranchiunoasă.

— Ptiu! făcu Billy râzând, ţie nu ţi se întâmplă să te saturi tot făcând pe gentlemanul din Sud cu nedezminţitele lui purtări alese?

— Nu.

— Cum nu?

— Nu, pentru că aşa e.

— Bine, bine. Nu discut, dar deseori am visat la neînfricatul Tomo-Cha-chi care a luat Savannah sub oblăduirea lui. Mi-ar fi plăcut să am sânge indian în vine.

— Ori poate negru.

— Nu-i deloc acelaşi lucru. Dacă spui asta ca să ai haz… Trimite dulceaţa prin părţile astea.

Fred se execută numaidecât.

— Uite găvanul de *Georgia Syrup* ca să mă împac cu frăţiorul meu, întocmai ca Tomo-Cha-chi cu oraşul Savannah. Iar dacă aş fi Tomo-Cha-chi al II-lea, i-aş zâmbi şi i-aş face un mic compliment lui *squaw*[1] Augusta, care mi se pare a fi pornit-o pe cărarea războiului.

— Mai bine moartea!

Ca şi cum ar fi înţeles ce-şi spuneau cei doi băieţi, şoptind între ei, Augusta îi învălui într-o privire furioasă, apoi, încă o dată, le întoarse spatele.

— Nicio îndoială, suflă Billy la urechea fratelui lui, tremură dinainte pentru una dintre fetiţele astea surescitate de-atâta mâncare. Ia uită-te la ele cum sar pe loc şuşotind… Mă întreb prin ce minune a putut aduce pe lume pe cea mai drăguţă dintre verişoare, pentru că mama nu e o Veneră.

— Are o ţinută maiestuoasă.

— Crezi că majestatea atrage bărbaţii?

— Billy, prea te gândeşti mult la lucrurile astea. îţi curge foc prin vine.

— De acord cu focul, dar nu şi cu restul.

Tinerele persoane în chestiune erau în număr de trei, iar bucuria cu care trăiau viaţa nu putea fi pusă la îndoială. Ca pentru a lua parte la sărbătoare, buclele tremurau împrejurul micuţelor lor creştete sporovăielnice şi încântătoare. Blonda Mildred, fiica Augustei şi a vărului Josh, se deosebea prin tonul fără replică al unei voci mai mult decât ascuţite şi prin siguranţa bătăioasă a pupilelor de culoarea florii de nu-mă-uita. Pe ea o găsea Billy cea mai interesantă, dar şi despre celelalte două, care se întreceau în prospeţime, spunea că aveau să fie

1 Femeie (soţie) indiană (n.t.).)

acceptabile peste câţiva ani.

Dominând conversaţiile, răsună deodată basul lui Mr. Hargrove, şi toţi tăcură dintr-odată.

— Micuţele domnişoare de colo, începu el, uitaţi că la masă copiii trebuie să fie văzuţi, dar să nu li se audă nici măcar şoapta. Această neînsemnată încălcare a regulii va fi şi cea din urmă, sau numele meu nu este William Hargrove! Dar ziua de azi nu-i o zi ca toate celelalte. O primim în mijlocul nostru pe verişoara voastră de peste mare. Arătaţi-i un pic împrejurimile casei, după toate legile ospitalităţii din Sud.

Cu încetineala ce-l caracteriza, Mr. Hargrove se ridică apoi, ca şi cum ar fi făcut-o în etape, şi rosti o rugăciune de mulţumire a cărei scurtime îi încântă pe toţi, deoarece o cuvântare închinată Domnului era întotdeauna de temut.

Se auzi un hârşâit general de scaune trase pe marmură şi toţi cei de faţă se despărţiră într-un zumzet de voci leneşe şi agreabile, pe care Elizabeth le auzea cu plăcere, deoarece i se părea liniştitor. Era obişnuită cu intonaţiile mai limpezi şi mai distincte din ţara ei natală, iar soiul acela de muzică întrucâtva languroasă a vorbirii de aici o făcea să zâmbească. Le urmă pe noile ei tovarăşe în rochiile lor uşoare bleu şters ori albe, stingherită cumva şi totuşi graţioasă în rochia ei ce mai trebuia un pic retuşată, semănând fără să-şi dea seama cu patru flori la plimbare, îndreptându-se spre intrarea de pe aleea cea mare.

Aici, privirea ţi se pierdea între cele două şiruri de stejari gigantici, ale căror ramuri din vâri se împreunau într-o boltă. Din loc în loc, firave raze de soare străbăteau prin frunzişul întunecos, punând pete de aur pe pământul cenuşiu, ca pentru a măsura lungimea de necrezut a acelui tunel, a cărui ieşire zadarnic o căuta din priviri micuţa englezoaică. Părea o plimbare de vis ce-ar fi ţinut până la

capătul lumii. Ai fi putut merge zile şi zile întregi la adăpostul frunzişului aproape neclintit. Între ea şi desişul acela în care colcăia imperceptibil viaţa, între trunchiurile uriaşe şi micuţa persoană venită dintr-altă parte, exista o afinitate misterioasă pe care o simţea până-n străfundul fiinţei ei, fără a şi-o putea explica.

Merseră un sfert de ceas pe sub copaci, sporovăind toate deodată; totuşi, Mildred glăsuia cu mai multă autoritate decât verişoarele ei.

— E cea mai frumoasă alee din împrejurimi. Unchiul Will a pus să fie smuls tot muşchiul, ca să fie exact ca o alee din Anglia.

— Dar şi la noi în Anglia creşte muşchiul, făcu Elizabeth cu vioiciune, şi e foarte frumos, seamănă cu catifeaua.

Râsete întâmpinară protestul acesta.

— Muşchiul nostru nu-i câtuşi de puţin ca al vostru. De altfel, ai să vezi.

Ajunse la o cărare ce se îndepărta de alee, luând-o printre ierburile înalte, fetiţele se opriră, cu părere de rău parcă.

— Nu-i voie de mers mai departe, spuse Susanna.

— Pentru că drumeagul ăsta străbate toată pajiştea şi-ajunge până la pădure.

— Nimeni nu se duce în pădure, făcu vocea timidă şi ca de flaut a Hildei, care se înroşi toată, de parcă ar fi dezvăluit o taină.

Pe un ton doctoral, Mildred preciză:

— Nimeni, în afară de unchiul Will, singur ori însoţit de Miss Llewelyn. El călare, ea în trăsurica trasă de un măgar. îi e teamă de cai lui Miss Llewelyn. Dar nu umblă prea des prin părţile astea. Se lăsă o tăcere timp de câteva secunde, ca şi cum ar fi fost atins un mister, apoi Mildred continuă: Dacă te uiţi bine la dreapta, poţi vedea pădurea, cenuşie toată, aproape fără frunze.

— I se spune Pădurea blestemată, izbucni ascuţit Hilda, nemaiputându-se stăpâni.

— Ai face mai bine să-ţi ţii gura, o apostrofă Mildred.

— De ce blestemată? întrebă Elizabeth.

Mildred dădu explicaţia pe loc, cu o voce sâcâită.

— Negrii îi spun aşa, nu se ştie de ce, iar unchiului Will nu-i prea place să se vorbească despre asta. Să ne întoarcem acasă, Elizabeth, dacă vrei.

Încet, făcură cale-ntoarsă, mai puţin vorbăreţe ca la venire, deoarece căldura sporea. Păsări schimbau apeluri îndepărtate, pe care spaţiul dintre întrebare şi răspuns le făcea oarecum melancolice.

Deodată, strigătul răzbunător al greierilor se înălţă spre cerul albastru-palid.

Hilda oftă şi atinse mâna Elizabethei.

— Ar fi trebuit să vii mai devreme, îi spuse. Acum trei săptămâni, zilele erau încă atât de răcoroase…

— Au sosit astă-noapte, spuse Mildred. Am auzit greierii dis-de-dimineaţă, dar la apusul soarelui se vor linişti puţin. Aşa e în tot Sudul, dar o să vă obişnuiţi.

— O să ni se dea la masă tot felul de îngheţată, zise Hilda. Îngheţata mea preferată e de fistic. Dar a ta, Elizabeth, care e?

Elizabeth răspunse vag că nu prea ştie. Pe măsură ce venea spre plantaţie, îşi ţinea ochii aţintiţi asupra casei, pe care n-o văzuse încă decât foarte de-aproape, ca să-şi poată da seama cum arată, iar acum îi apărea la capătul aleii ca o locuinţă de-o graţie feerică. La dreapta şi la stânga, platani ce-i depăşeau de două ori înălţimea, atingeau acoperişul cu ramurile lor monstruoase, făcând-o să pară minusculă. Clipă de clipă însă, pe măsură ce te apropiai, îşi dezvăluia, mărindu-se din ce în ce, frumuseţea desăvârşită a simplităţii ei. Albă pe de-a-ntregul, se reducea la un singur corp de clădire în formă de cub, căruia două verande îi dădeau ocol, una la parter, iar

cealaltă, susţinută de coloane delicate cu capiteluri greceşti, alerga de jur-împrejurul etajului de sus, care era şi singurul.

Niciodată Elizabeth nu mai văzuse o asemenea casă, încât admiraţiei ce-o resimţea i se adăuga şi un sentiment confuz, pe care nu şi-l mărturisea. Cea mai puţin vorbăreaţă dintre tovarăşele ei, Susanna cea cu bucle negre ca smoala, se apropie de tânăra străină. Înaltă şi subţire, privea oameni şi lucruri cu o seriozitate mai presus de vârsta ei, iar ochii, de un negru adânc, păreau aproape totdeauna nemişcaţi.

— Eşti mulţumită, Elizabeth? o întrebă cu blândeţe.

Răspunsul se lăsă aşteptat.

— Păi… da.

— Mulţumită şi în acelaşi timp un pic îngrijorată, nu-i aşa?

— O, aici totul e atât de diferit… Asta-i tot, va trebui să mă obişnuiesc.

— Toată lumea ţine mult la tine… Dacă ţi se întâmplă să ai vreun necaz oricât de neînsemnat, spune-mi-l. Se pare că în după-amiaza asta domnişoară Souligou trebuie să vină să-ţi potrivească rochia, până când o să te duci la Savannah.

— Domnişoara Souligou?

— Da, croitoreasa, o bătrână mulatră foarte drăguţă.

— Souligou e o vrăjitoare, făcu vocea fără drept de apel a lui Mildred, care prinsese ultimele cuvinte. Toate antilezele sunt nişte vrăjitoare.

— Nu-i vrăjitoare, spuse Susanna, dar e curioasă, şi nu prea trebuie să-i vorbeşti. Unchiul Will aşa vrea. Şi-apoi, vorbeşte atât de prost englezeşte…

— Amestecă franceza cu engleza, spuse Mildred, şi până la urmă află ea ce vrea să ştie. Ştii franţuzeşte, Elizabeth?

— Nu, nicio boabă.

— O să trăncănească pe limba ei. Părinţii ei erau din Antile. Şi o să pună întrebări.

— N-am să răspund.

Pe când trecea pe lângă arborele cel mare de magnolia, îşi puse pe furiş gura pe una din florile a cărei mireasmă o făcu să zâmbească. Un gând îi trecu prin minte şi nu îndrăzni să-l rostească cu glas tare:

„Cine ştie dacă n-am să fiu fericită aici?”

Capitolul III

Pentru că Mildred se hotărâse să dea o raită călare prin peisajul câmpenesc, sora ei, Susanna, se oferi să exploreze împreună cu Elizabeth cel puţin o parte din casă. Hilda voi să li se alăture, dar o îndepărtară cu uşurinţă.

Trecură fără să se oprească prin galerie, ale cărei oglinzi înalte şi înguste atingeau ornamentaţiile complicate ale cornişelor. Peste tot domnea un întuneric în care ochii nu desluşeau lucrurile decât într-un soi de mister, deoarece comoara răcorii trebuia protejată încă de dimineaţă, trăgând storurile groase de un verde-închis. Aşa că Elizabeth o ţinea de mână pe Susanna, care-i călăuzea paşii vorbindu-i cu vocea ei joasă şi liniştită.

— Puţin câte puţin, o să te obişnuieşti cu semiîntunericul din camere. Uşa de lângă scară… încă n-o vezi prea bine, dar aici se află biroul unchiului Will. N-o să ai prilejul să intri prea des aici. Nimănui nu-i este îngăduit să-l deranjeze, în afară de o doamnă în cenuşiu, care poate fi văzută uneori pe coridoare. Poate că te-ai şi întâlnit cu ea, o femeie ceva mai în vârstă, cam trupeşă, dar care merge destul de repede.

— Era şi ea la micul dejun? Era atâta lume!

— Nu. Niciodată nu ia masa împreună cu noi. E ceva cam mult de explicat, dar a fost aici dintotdeauna. Nu face parte din familie. Acum, o să urcăm. Vezi balustrada?

— Nu-i nevoie. Acum o văd. Camera mea e sus, la dreapta.

— Foarte bine, cu toate astea, am să continui să te ţin de mână. O să trecem fără să facem zgomot prin faţa uşii de la camera mamei tale, care e lângă a ta.

— Ştiu. Cred că mama doarme. Dimineaţă mi-a spus că se simte rău. În situaţii din astea, ia laudanum.

— Sper că nu ia prea mult.

— O, nu. Doza obişnuită pe care o recomandă totdeauna farmaciştii.

— Fireşte, e foarte obosită.

— E nefericită.

Simplitatea cu care fuseseră rostite aceste cuvinte păru s-o impresioneze pe Susanna, pentru că nu mai spuse nimic. Sub paşii lor treptele scârţâiau atât de tare, încât cele două fete se opreau din când în când, ca şi cum le-ar fi fost teamă să întrerupă liniştea.

Ajunseră în cele din urmă în susul scării, trecură prin faţa uşii doamnei Escridge, apoi pe lângă următoarea şi ajunseră în fundul unui coridor abia luminat de nişte ferestre ce dădeau pe verandă.

— Ai zice că nu-i nimeni în toată casa, spuse Elizabeth. Nu se aude niciun zgomot.

— Pentru moment, nu prea e nimeni în partea asta. Aproape toate dormitoarele au ferestrele spre aleea cea mare. Vi s-au dat camerele cele mai liniştite.

Poate că-i păru rău de fraza aceea în chiar clipa când o rostise. Pentru că numaidecât adăugă:

— …Cele mai liniştite şi cele mai plăcute.

Ajunseseră acolo unde coridorul o cotea în unghi drept.

— Vrei să dăm ocol prin verande? La ora asta toată lumea e jos. Ar fi mai nostim decât să ne plimbăm pe coridoare prin faţa uşilor închise.

De la o vreme, Elizabeth nu mai înţelegea nimic din

itinerarul pe care era călăuzită şi, intrigată puţin câte puţin, încuviinţă.

— O să trecem prin camera mea, spuse Susanna. Cu siguranţă că nu-i dereticată, dar n-are nicio importanţă. Asta-i uşa mea. Cele două care urmează sunt ale lui Mildred şi Hilda. Toate fetele pe-o parte, adăugă râzând.

— Şi băieţii? întrebă Elizabeth cu nevinovăţie.

— Jos. La parter, alături de unchiul Will, spuse Susanna râzând şi mai tare. Vrea să-i supravegheze. Te interesează?

— Câtuşi de puţin, răspunse Elizabeth cu obrajii în flăcări.

— Glumeam. Hai să intrăm.

Soarele nu bătea încă în partea aceea a casei, obloanele de la ferestrele cele înalte stăteau larg deschise, lăsând să intre lumina prin albul perdelelor. Cu multă delicateţe, Elizabeth îşi desprinse mâna din mâna Susannei.

— Şi-acum unde mergem? întrebă.

— Să vedem una din cele mai drăguţe camere de aici, iar când o să ajungem jos, o luăm la dreapta.

Pe pereţi, la intervale regulate, nişte personaje ţintuite în ramele lor aurite le priveau trecând din adâncul neantului lor, ca nişte curioşi ce-ar sta la fereastră. Mulţi erau îmbrăcaţi după moda veche, cu peruci pudrate atârnându-le pe catifeaua de pe umeri. Unii purtau veşminte negre, cu capul învălătucit în falduri grele de mătase.

— Familia, spuse Susanna lugubru.

Elizabeth îşi încetini oarecum mersul în faţa tuturor acelor necunoscuţi atenţi.

— O, spuse însoţitoarea ei, o să-i vezi atât de des... englezi cu toţii, în cele din urmă ajung să te plictisească. Unchiul Will o să-ţi vorbească despre ei.

— O, ia te uită la ăsta! exclamă Elizabeth deodată,

oprindu-se. Găsesc că arată foarte bine. Tu nu?

— Nu-l admira atâta. În tinereţe era frumos, pe urmă a ajuns unul dintre judecătorii cei mai neîndurători din toată Anglia. Ceea ce se cheamă un jude de spânzurătoare.

— Oh!

— Da. Un văr îndepărtat. îşi bătea joc de osândiţi înainte de a-i trimite la spânzurătoare. Asta n-o să ţi-o spună unchiul Will, dar în familie se ştie.

— Unchiul Will pare atât de cumsecade, spuse Elizabeth cu o uşoară ezitare în glas.

Susanna o privi zâmbind.

— Linişteşte-te, Elizabeth, unchiul Will e un om foarte bun.

— Dar n-am spus că mi-ar fi teamă de el, protestă Elizabeth, contrariată. Nu mi-e teamă de nimeni.

— Bineînţeles. Cine te vede e cât se poate de sigur de asta. Dar am ajuns.

Ajunseseră la capătul coridorului şi se aflau acum în partea cea mai spaţioasă de după el. Prin muselina perdelelor, lumina se cernea ca prin ceaţă, luminând din plin o uşă mai micuţă decât toate celelalte şi vopsită în verde.

În faţa acelei uşi se opri Susanna.

— N-o să spui la nimeni că te-am adus aici? întrebă ea, cu mâna pe butonul de aramă. Nu că ar fi chiar oprit să intrăm, dar unchiul Will preferă să nu se vorbească despre încăperea asta. îmi făgăduieşti?

— Făgăduiesc.

Intrară. Camera era ovală, de dimensiuni modeste, dar împodobită de sus până jos cu ramaje delicate de frunziş aurit, ce alerga de-a lungul cornişelor şi încadra panourile în care abia mai străluceau oglinzile întunecate de timp. Nicio fereastră, doar în mijlocul plafonului o deschizătură rotunjită, astupată de un strat subţire de alabastru, iar în lumina galben palidă ce cădea de sus, se

precizau încetul cu încetul amănuntele înfrumuseţărilor.

Susanna închise uşa fără zgomot, apoi spuse cu glas tare:

— Ai putea striga între pereţii ăştia, fără ca nimeni să te audă. Chiar dacă cineva şi-ar lipi urechea de uşă.

Elizabeth îşi rotea privirile în jurul ei, cuprinsă de-o încântare mută; împărţită între un vag sentiment de nesiguranţă şi plăcerea de-a se aventura în mister, când o tresărire de bun simţ îi inspiră o obiecţie:

— S-ar auzi dacă ar exista o fereastră.

— Niciodată n-a existat vreo fereastră aici.

— Dar gaura cheii? Cineva ar putea asculta.

— Vezi tu că există gaura cheii?

— Ia te uită, nu. N-am băgat de seamă.

— Tăcerea vine din altă parte. E o taină la mijloc.

— Dar atunci la ce slujeşte încăperea asta micuţă? întrebă după o vreme.

— La nimic. Unchiul Douglas spune că tocmai de asta e atât de drăguţă.

— Nu înţeleg.

— O, astea sunt lucruri pe care le spune unchiul Douglas, lucruri bizare.

— Şi fiecare poate intra aici când pofteşte? Doar să-şi dea osteneala să deschidă uşa?

— Da, dar nimeni nu intră. N-ai putea sta aici nici măcar cinci minute.

Ochii Elizabethei începură să strălucească.

— Ah, e vorba de-o fantomă, poate?

Susanna izbucni în râs.

— Nu. O să fii dezamăgită, dar aici în casă nu-i nicio fantomă.

— Vreau să ştiu de ce nu poţi sta în camera asta dacă vrei să stai.

— Tocmai pentru că n-ai vrea, asta-i tot ce-ţi pot spune. Şi-apoi, toată lumea ştie de existenţa ei, cum bine

îţi închipui, încât nu mai prezintă interes pentru nimeni, atâta doar că nu se vorbeşte despre ea. Acum trebuie să ieşim. M-aş necăji dacă ar da cineva peste noi aici.

Ajungând pe coridor, merseră până la un loc unde acesta era întunecat de obloanele trase şi-şi încetiniră un pic mersul, de parcă ar fi pătruns în noapte.

— Soarele bate acum în partea asta, dar în casă o să fie răcoare până diseară.

După o uşoară incertitudine ce venea, desigur, de la sforţarea de a se obişnui cu întunericul, Susanna o apucă de mână pe Elizabeth şi amândouă trecură ceva mai repede prin faţa unei uşi ce nu se deosebea prin nimic de cele mai multe dintre ele.

— Asta-i camera lui Miss Llewelyn, spuse Susanna. Duce o viaţă cam retrasă. Mesele i se aduc aici, înăuntru.

— Încă n-am dat ochii cu ea.

— O s-o vezi cu siguranţă. E doamna în cenuşiu despre care ţi-am spus câte ceva. Să nu vorbeşti prea mult cu ea – de altfel, nici n-o să ai chef de-aşa ceva.

— Nu prea pari s-o înghiţi, făcu Elizabeth râzând.

— O, n-am nimic cu ea, dar, zău aşa, n-o prea înghit.

— Nu? Şi de ce?

— Nu prea ştiu nici eu bine. E o persoană cam aparte. Dar ce curioasă mai eşti, Elizabeth!

— Iartă-mă.

Susanna izbucni în râs şi-o sărută dintr-odată pe obraz.

— Simt că o să ne înţelegem bine, zise ea.

Elizabeth zâmbi politicoasă, fără a răspunde.

Avu loc o tăcere scurtă, în care timp Susanna îşi petrecu degetele prin buclele negre ce-i cădeau până pe umeri, potrivindu-şi-le.

— Poate că am face bine să coborâm, zise. Fără îndoială că ceilalţi se întreabă unde suntem. Mai ales mama. Totdeauna vrea să ştie ce fac – ca şi cum aş mai fi

un bebeluş. E cam caraghios.
— Şi mama se poartă tot aşa cu mine.
— Oare n-ar trebui să te duci la ea?
— Cred că doarme.
— În locul tău…
— Bine, dar va trebui să mă duci până la uşa ei. M-aş rătăci prin toate coridoarele astea.
— O, o să te obişnuieşti repede, vino.
Străbătură împreună în sens invers drumul făcut, dar fără a schimba o vorbă. Abia în faţa uşii doamnei Escridge, Susanna deschise gura şi şopti:
— Cred că mă găseşti un pic cam… exagerată, Elizabeth, nu-i aşa?
Elizabeth înălţă spre ea o privire adâncă şi serioasă, ce era privirea unui copil.
— O, nu, Susanna.
— E pentru prima oară când îmi spui Susanna.
— Zău? Nu mi-am dat seama.
— Ba da, aşa e. Nu-mi lua darul ăsta drăguţ.
— Un dar… Nu înţeleg.
— Uită ce ţi-am spus. E felul meu de a vorbi. Toată lumea îmi dă de înţeles că nu simt ca ceilalţi. Aici, trebuie să fii ca ceilalţi. Pe curând.
Şi plecă repede, în timp ce, parcă ţintuită locului de mirare, Elizabeth ascultă zgomotul sec şi aspru pe care-l scoteau treptele sub paşii ei.

Capitolul IV

Ciocăni în uşă de două ori destul de discret, cu nădejdea ascunsă că bătăile vor rămâne fără răspuns şi că va putea coborî şi ea, cu conştiinţa împăcată, dar nu trebui să aştepte prea mult. Mai aspră ca de obicei, vocea lui Mrs. Escridge îi porunci să intre.
Mai întâi, Elizabeth nu desluşi nimic prin întuneric.

Storurile trase nu lăsau să se prefireze decât o lumină slabă, din care o rază cădea la picioarele lui Mrs. Escridge, în papucii ei. Într-acolo pomi să se îndrepte şi fata.

— Mămico, spuse ea.

— *Mămico,* o maimuţări Mrs. Escridge. Ne-am amintit că avem o mamă care se află aici. Sunt ceasuri întregi de când te aştept. Ce-i cu şuşotelile astea conspirative pe care le-am auzit la uşa mea? Cu cine erai?

— Cu verişoara Susanna, care m-a condus prin toată casa.

— În timp ce eu agonizez de tristeţe între pereţii ăştia, ea se plimbă pe coridoare, tăifăsuind. Ţin mult la tine, Elizabeth, dar eşti o fată fără inimă.

— Iartă-mă; credeam că dormi.

— Am dormit.

— Ai luat ceva de dormit?

— Da, am luat ceva, cum spui tu, treizeci de picături. Asta nu înseamnă că în noaptea asta mama ta n-a trecut pe lângă moarte.

— Oh!

— Ei da, oh! Nu m-ai auzit strigându-te?

— Dormeam.

— Dormeai, bineînţeles. Nu-ţi port pică. Ce stai aşa, în picioare, să te zgâieşti la papucii mei ca o toantă? Ştiu că sunt groaznici. Ia-ţi un scaun. Vreau să-ţi vorbesc.

Ochii fetei se obişnuiau cu lumina aceea îndoielnică, văzu mobilele conturându-se puţin câte puţin în semiîntuneric, ca nişte epave: o comodă mare, cu nenumărate sertare, într-un colţ, un pat cu coloane, împodobit cu un baldachin din pânză albă. După dramaticul rezumat făcut de mama ei despre noaptea ce-o petrecuse, se aştepta să vadă cearşafurile şi cuverturile într-o mare dezordine, dar totul era la locul lui, iar cuvertura de deasupra patului întinsă cu grijă.

În sfârşit, descoperi un scaun greu, pe care-l aduse

până la o distanţă respectuoasă de impozantul fotoliu pe tălpici în care trona Mrs. Escridge printre perniţe.

— Vino mai aproape, spuse aceasta.

Elizabeth îşi trase scaunul.

Aplecându-se spre ea, Mrs. Escridge exclamă deodată:

— Ce-i cu rochia asta pe tine?

— Verişoara Minnie mi-a dat-o s-o pun din cauza căldurii.

— Din cauza căldurii! Du-te şi ridică storurile, ca să văd şi eu.

Cu inima strânsă de cele ce aveau să urmeze, Elizabeth se duse la fereastră şi ridică puţin storurile, lăsând să treacă o firavă cantitate de raze.

— Mai mult, porunci Mrs. Escridge. Nu încerca să te ascunzi.

Micuţele mâini tremurătoare ascultară, iar lumina năvăli în cameră cu un soi de furie răzbunătoare.

Mrs. Escridge îşi cercetă fiica o clipă, fără a spune nimic.

— Fusta ecosez mi-ar fi ţinut prea cald, făcu Elizabeth ca pentru a îmblânzi tăcerea neliniştitoare. Şi adăugă: Mai trebuie ajustată un pic.

— Întoarce-te.

Fata ascultă, strângând în degete cutele din jurul taliei.

— Mai trebuie ajustată, repetă Mrs. Escridge printre dinţi.

— O croitoreasă o să sosească îndată, şopti Elizabeth pe un ton plângăreţ.

Se temea ca mama ei să nu pretindă să-şi pună din nou fusta din lâna cea bună, britanică, solidă şi călduroasă; dar o aştepta o surpriză.

— Nu-i rău, zise Mrs. Escridge pe un ton mai blând.

Se lăsă o tăcere, apoi oftă.

— Fireşte, nu puteai refuza.

— Mi-a fost dată cu atâta drăgălăşenie.

— Un act de caritate. Primul, Elizabeth. De acum înainte, totul ne va fi dat din milă. Cu tact, bineînţeles, dar asta nu schimbă cu nimic lucrurile. Din milă, până şi cea mai mică îmbucătură de pâine.

— O, mămico!

— Niciun o, *mămico*, asta e şi pace. Condescendenţa politicoasă a bogaţilor… Nici măcar ei nu-şi dau seama. Ai să vezi. Şi apoi, orgoliul tuturor celor din părţile astea, din Sudul lor… Se simte aşa cum simţi mirosul pământului.

Trăsăturile feţei cam prea lungi a lui Mrs. Escridge, încadrată de bandouri negre, se înăspriră, iar ea continuă să vorbească.

— Totdeauna să-ţi spui că tu vii dintr-o familie mai veche decât a lor: cea a mamei tale, încât să nu te laşi intimidată, atâta doar că suntem rudele lor sărace.

Având pe ea doar o cămaşă de noapte care o fereca bine de la gât până-n tălpi, ar fi părut caraghioasă dacă amploarea acelei pânze albe n-ar fi făcut-o să semene întrucâtva cu o actriţă de tragedie ce-şi trecea în revistă nenorocirile.

Vocea îi deveni şi mai înceată.

— Nu-ţi ascund, continuă apoi, că nu-mi plac locurile astea. Mi se pare că sunt aici de ani de zile. Mă înăbuş. Auzi greierii? Să-ţi pierzi minţile, nu alta. Oare nu se opresc niciodată? Totul e atât de straniu aici. Azi dimineaţă, o femeie neagră şi grasă a venit să-mi facă patul. Numai văzând-o, şi am înţeles că mi-ar reteza bucuros capul, de-ar îndrăzni, ca în Antile.

— În Antile?

— Lasă Antilele. După negresă, a venit o albă.

— Cu siguranţă că unchiul Will a trimis-o.

— Solidă şi scundă, cu labe late, făcând pe doamna, într-o rochie cenuşie, dar e o fiinţă comună.

— Miss Llewelyn?

— S-a prezentat, dar numele ei mi-a ieşit numaidecât din minte. Ai văzut-o şi tu?

— Nu, dar mi s-a spus câte ceva despre ea.

— Cine e?

— Nu ştiu. Nu face parte din familie.

— Aşa sper şi eu. Dar umbla pe la mine prin cameră ca la ea acasă, fără să mă slăbească din ochi. Mi-a spus că o să-mi trimită pe cineva să-mi aducă aici sus un mic dejun ca în Anglia. Nu-mi trebuie, şi nici de ea n-am nevoie. La un moment dat a încercat să mă iscodească, punându-mi întrebări. Mie! Şi are un fel de-a mă privi care-mi e nesuferit. Nu mai vreau să dau ochii cu ea.

Şi luă un evantai din frunze de palmier de pe-o măsuţă de lângă ea, pe care se mai aflau un pahar, o carafă cu apă şi un flacon cu etichetă roşie. Cu gesturi repezite, începu să-şi facă vânt.

— Ce mai evantai... Nu face decât să mişte aerul cald. Trage storurile, trage-le bine de tot.

Elizabeth îi dădu numaidecât ascultare, nu fără oarecare dificultate, deoarece storurile greoaie se învârteau încet asupra lor însele. Din nou întunericul se lăsă în cameră, iar fata se îndreptă pe dibuite spre fotoliul-balansoar, călăuzită de pata mare şi albă a cămăşii mamei.

— Poţi să pleci, zise aceasta. Nu, nu mă săruta, sunt jilavă toată. Spune-le celor de jos să mă lase în pace.

— Dar dacă o să ai nevoie de ceva?

— N-am nevoie de nimic. Am tot ce-mi trebuie.

— Mămico, fii prudentă.

— De-ajuns, Elizabeth.

Pas cu pas, prin întuneric, fata plecă şi se opri în sfârşit când puse mâna pe butonul de aramă al uşii. În tăcere, auzea zgomotul uşor făcut de evantaiul de palmier mişcat de mama ei, şi-i veni gândul straniu că, vară de vară, până la sfârşitul zilelor ei, avea să audă pocnetul

acela imperceptibil al unei frunze de palmier.

— Mai eşti aici? întrebă deodată mama.

— Da. Plec.

— Nu te culca târziu. Să vii să mă săruţi înainte de-a stinge lampa.

— Da, bineînţeles.

Închise uşa după ea cu infinite precauţii, ca la camera unui bolnav, apoi începu să coboare somptuoasa scară în spirală care vorbea ea însăşi limbajul opulenţei. „Rude sărace”... Cuvintele acestea de neuitat o însoţeau pe fata pe care orice fleac o chinuia în viaţa ei cea nouă şi, cu fiece treaptă, îi venea să se scuze că pune piciorul pe covorul cel roşu.

Prima ei grijă fu aceea de a porni în căutarea unchiului Will, ca să-i spună că mama ei n-avea să se arate toată ziua. îl găsi instalat într-unul din colţurile galeriei celei mari, îndărătul unui ziar desfăcut. După o clipă de şovăială, se îndreptă spre el.

Zidul de hârtie se nărui şi fu azvârlit la o parte, cu un zâmbet larg şi drăgălăşeniile obişnuite. Se petrecu apoi scena de care se temea micuţa violetă din Anglia. Cu ochii închişi de groază, avu încă o dată impresia că faţa îi dispare într-un tufiş înţepător.

Eliberată, îşi veni în fire şi spuse pe nerăsuflate:

— Mămica vrea să stea la ea în cameră toată ziua.

Tăcere. Mr. Hargrove dădu din cap cu un aer îngrijorat.

— Bine, fetiţo. Am să-i dau de ştire lui Miss Llewelyn. Cel mai bine pentru tine ar fi să te duci la micile tale prietene până când ne aşezăm la masă. Le găseşti peste tot.

Capitolul V

Prânzul (care era numit cină) se lua la ora două, într-

o sală foarte largă şi lungă, încât te ducea cu gândul la o galerie. Trase pe trei sferturi, storurile ferestrelor înalte nu dăruiau acestei încăperi decât exact atâta lumină de câtă era nevoie, plăcut cernută de impalpabila muselină a perdelelor. Pardoseala de marmură neagră întreţinea o răcoare iluzorie, iar argintăria de pe faţa de masă de damasc producea o impresie de sărbătoare şi de magnificenţă.

Aşa avu impresia Elizabeth. Obişnuită cu vechea locuinţă, mai modestă, în care-şi petrecuse copilăria, rămase o clipă uluită pe pragul sufrageriei şi trebui ca verişoara Minnie s-o ia de mână, ca s-o ducă la locul ei.

Acum, stând între Mildred şi Hilda, arunca în jur priviri de animal prins în capcană, deoarece, dacă micul dejun o descumpănise, „cina „se prezenta sub un aspect mai de temut. Tot fastul acela contribuia la senzaţia asta, dar se aflau şi figuri noi. Mai întâi, un tânăr subţirel, îmbrăcat în negru, care o cerceta prin nişte ochelari cu rame de oţel, plin de-o curiozitate atât de vădită, încât o făcea să se simtă prost. Sta la dreapta mătuşii Augusta, având-l, în consecinţă, ca vecin pe turbulentul Billy. În faţa lui, pe latura unde stăteau fetele, o doamnă de vreo patruzeci de ani, serioasă şi cu o expresie blândă, stătea cuminte pe scaunul ei, ca o persoană care nu doreşte să fie remarcată. Decolteul sobru al rochiei albe lăsa să se vadă rotunjimea desăvârşită a gâtului şi nişte urechi foarte micuţe, în timp ce faţa nu avea altă podoabă decât nişte ochi negri în care strălucea o inteligenţă meditativă.

O uşoară animaţie domnea printre celelalte persoane prezente, care începură să vorbească aproape toate între ele. Ziarele din capitală abia sosiseră. Elizabeth nu înţelegea nimic din cele ce se spuneau. Ochii ei cu naivitate orbiţi se plimbau peste pietrele preţioase, smaralde şi safire, ce scânteiau pe degetele femeilor, apoi se întreba de ce în faţa fiecărui comesean plutea o

bucăţică de gheaţă pusă într-un pahar de cristal plin cu apă. Fiecare îşi avea paharul lui, iar micile cuburi se vedea bine că încep să-şi micşoreze volumul şi era amuzant.

Conversaţiile încetară brusc în clipa când doi servitori în alb aşezară în faţa stăpânului o halcă de carne într-un mare platou de porţelan bleu şi auriu. Mr. Hargrove se ridică atunci în picioare, ca pentru o ceremonie religioasă, luă un cuţit de o lungime impresionantă şi, precum era îndatorirea şi privilegiul stăpânului casei, începu să taie „nobila coastă de bou" (*sirloin of beef*) cu o delicateţe şi o pricepere de care familia încă se mai mira. Într-o străfulgerare a memoriei, Elizabethei i se păru că-l vede pe tatăl ei la capătul mesei înalte, făcând aceleaşi gesturi, cu aceeaşi gravitate, şi simţi ca pe-o lovitură cumplitul dor după ţara natală.

— Eu vreau partea dantelată, se auzi vocea blândă a Laurei.

— Ca şi cum n-aş şti, mormăi Mr. Hargrove.

Gusturile şi pretenţiile fiecăruia îi erau cunoscute, într-adevăr, dintotdeauna, şi tăceau cu toţii în timp ce se uitau la el, dar, când toată lumea fu servită, limbile se dezlegară la sosirea orezului aburind şi de-o albeaţă de zăpadă, în bliduri de argint.

— Tată, făcu unchiul Douglas, ai văzut ştirile? N-o să ajungem niciodată la o înţelegere cu palavragiii ăştia din Nord. A acţiona înseamnă mai cu seamă pentru ei a ne face nouă morală.

— Lăsaţi-i să trăncănească. Doar constituţia veghează asupra drepturilor noastre, spuse unchiul Josh cu seninătate.

La rândul lor, femeile se făcură auzite.

— Uniunea, numai cuvântul ăsta îl au pe buze! exclamă Emma.

— De cincizeci de ani, Uniunea e bolnavă şi cu siguranţă că n-o să ajungă să vadă sfârşitul secolului,

declară Augusta pe tonul ei fără replică.

Unchiul Josh înălţă din umeri:

— La ce bun atâta emoţie? Avem dreptul să ne retragem când ne-o plăcea. Tare aş vrea să ştiu ce ne-ar putea împiedica.

— Vor încerca s-o facă prin forţă, spuse Douglas.

— Ce forţă? Doar nu au armată.

Din non Emma interveni în dezbatere, în timp ce-şi tăia carnea:

— Carolina de Sud a şi ameninţat că se retrage din Uniune.

— Secesiunea, numai despre asta se vorbeşte în tot Sudul.

— Secesiunea! exclamă deodată Billy cu obrajii în flăcări. De ce nu? Eu unul sunt pentru secesiune!

— Billy, ţine-ţi gura! răcni Mr. Hargrove, care până atunci nu spusese nimic.

În tăcerea ce urmă acestei explozii neaşteptate, se reapucă să taie felii de came cu o încetineală întrucâtva maiestuoasă, apoi, pe un ton calm, adăugă:

— Aşa cum văd eu lucrurile, Uniunea mi se pare necesară. Să nu-mi spuneţi că sunt englez şi că văd lucrurile ca un englez… Augusta, încă o felie?… Nu? E puţintel adevărat, ce-i drept, dar cu inima sunt de partea voastră.

— Sir, nimeni nu se îndoieşte de asta, spuse unchiul Josh într-un murmur de aprobare.

Discursurile avântate erau una din slăbiciunile Sudului şi ceva de felul acesta se simţea în vocea devenită uşor vibrantă a lui William Hargrove.

— În ciuda a tot şi toate, continuă el, să ne închipuim secesiunea Georgiei. Cum ar putea înfrunta ea lumea de una singură?

Un urlet general îi răspunse:

— Nu singură! Tot Sudul împreună cu noi!

Mr. Hargrove nu se clinti, dar obrajii lui de obicei rozalii se făcură albi. Puse pe îndelete cuţitul lung în platoul cel mare şi le spuse servitorilor, care stăteau în spatele lui:

— Duceţi.

Apoi se aşeză şi începu să atace carnea din propria farfurie.

— Sincer să fiu, nu prea-mi plac cinele care se transformă în şedinţe parlamentare. Sunt de părere să tragem folos acum de pe urma lucrurilor ăstora bune pe care Providenţa le-a pus în farfuriile noastre. Billy, am să-ţi spun două vorbe la ora cinci la mine în bibliotecă.

— O să fiu acolo, dădu asigurări Billy cu o voce hotărâtă.

— Astăzi, urmă Mr. Hargrove cu un zâmbet pe care abia dacă-l ghiceai sub mustaţă, astăzi nu e o zi ca toate celelalte. E prima zi pe care-o petrece sub acoperişul nostru micuţa Elizabeth şi mă tem să n-o fi speriat cu strigătele noastre, dar o să încercăm s-o facem să uite şi să ne dăm silinţa să fie fericită printre noi. Mama ei nu se simte bine şi ne lipseşte de prezenţa sa. îmi pare rău.

— Şi nouă, se auziră câteva voci răzleţe.

Mr. Hargrove încuviinţă printr-un semn din cap, se întoarse spre doamna cu privirea liniştită, apoi spre tânărul serios cu ochelari încercuiţi de metal şi adăugă:

— Nimic nu-mi scapă. V-am admirat calmul, Miss Pringle, şi dumitale, Mr. Stoddard.

— N-am niciun merit, făcu acesta cu modestie. Politica nu mă pasionează, preocupările mele sunt de altă natură.

— Nu uit şi înţeleg acest lucru, făcu Mr. Hargrove, a cărui voce căpătă sonorităţi uşor clericale. Miss Pringle, atitudinea dumitale senină îţi face cinste. E oarecum o lecţie, adăugă el cu veselie.

— Mr. Hargrove, niciodată nu v-am ascuns că sunt

din Nord.

Răspunsul, rostit cu o voce blândă şi nazală, era aşteptat de toţi, şi totuşi avu efectul unui curent de aer venit dinspre Pol. Toată lumea ştia că Miss Pringle era din Philadelphia şi nimeni nu avea nimic să-i reproşeze acestei persoane demne şi învăţate, dar prezenţa ei la Dimwood rămânea o problemă. William Hargrove credea în apropierea celor din Nord şi din Sud şi avea felul lui politicos de a-şi impune vederile. Nu putea fi împiedicat să rămână englez. Miss Pringle şi Mr. Stoddard luau de obicei mesele în doi, la cererea lor, într-un micuţ salon încântător, aflat la celălalt capăt al casei. Iar dacă astăzi fuseseră poftiţi în sufragerie era pentru că stăpânul plantaţiei avusese ideea destul de nefericită să-i adune pe toţi ai casei ca să le ureze bun venit lui Mrs. Escridge şi micuţei violete din Anglia. Faptul că ideea aceasta generoasă dăduse greş nu izbuti să-l convingă de nerozia ei şi nici nu-l tulbură. Miss Pringle şi Mr. Stoddard aveau sarcina ingrată de a face educaţia celor care încă mai erau numiţi „copii „şi care în ziua aceea aveau liber.

Tortul ce veni la sfârşitul mesei să încoroneze acel soi de sărbătoare păgubită a fost apreciat până la ultima firimitură, după ce o porţie generoasă fusese lăsată la o parte pentru bucătăreasă. De-a dreptul uriaş, era nevoie de doi servitori ca să-l ducă într-un blid de argint. Rotund şi acoperit cu o glazură de zahăr alb, fii întâmpinat cu un murmur de admiraţie din partea tineretului.

— Pe legea mea, spuse unchiul Douglas, seamănă leit cu un tort de nuntă.

Observaţia stârni oarecare stânjeneală, pentru că în amintirea tuturor celor de faţă încă mai stăruia întâmplarea unei anumite logodne dureros rupte.

— Sau mai curând cu un tort ce-ar serba ziua de naştere a cuiva, spuse cu promptitudine Mr. Hargrove. Câţi ani ai exact, Elizabeth?

— Şaisprezece, răspunse fata cu o voce gâtuită de emoţie.

— Ei bine, sărbătorim cei şaisprezece ani ai Elizabethei, proclamă stăpânul casei, mânuind un cuţit ca de căpcăun.

— Hai, tată, s-o scurtăm, interveni unchiul Josh cu un râs silit, deoarece simţea că toată jovialitatea aceea suna fals. Suntem cu toţii destul de lacomi şi o ştii foarte bine.

— Mă supun, făcu Mr. Hargrove, şi începu să taie feliile în care fructele confiate, multicolore, străluceau într-un blat alb pe care-l ghiceai dens.

Un vin dulce şi uşor fu servit în acelaşi timp cu tortul, atât de uşor încât tinerilor li se dădu tot atât cât şi celor mari. Produs al acelor locuri, era făcut din plante medicinale după o reţetă al cărei secret era cu străşnicie păstrat din generaţie în generaţie şi nu aducea cu niciunul din gusturile pe care până şi cel mai exersat cer al gurii să-l poată recunoaşte, dar din care oamenii mari băură politicos un sfert de pahar, iar cei tineri mai cerură, dar nu li se dădu, de teamă să nu fie văzuţi dând în darul beţiei, principiile lui Mr. Hargrove fiind tot pe-atât de robuste pe cât de puţine erau virtuţile acelei băuturi.

Când socoti că a venit momentul potrivit, Mr. Hargrove se ridică parcă pentru a rosti o cuvântare, dar spuse numai aceste câteva cuvinte:

— Doamnelor, veţi fi fericite să vă odihniţi, sunt sigur. Josh şi Douglas, n-o să refuzaţi să treceţi cu mine în fumoar. Un vin de Porto care a dat ocol Capului Hateras mi-a sosit ieri şi ne aşteaptă. Mr. Stoddard, mi-ai face plăcerea să ni te alături?

— Vă mulţumesc, Mr. Hargrove. N-am deprins până acum obişnuinţa vinului de Porto şi nici nu socot că o voi mai deprinde vreodată.

Răspunsul dat cu o voce neutră şi politicoasă era tocmai cel sperat de Mr. Hargrove, care zâmbi cu un aer

malițios.

— Mr. Stoddard, ai putea sluji drept pildă pentru mulţi dintre confraţii dumitale care au asupra acestui punct vederi teologice diferite.

Virtuosul Stoddard se înclină şi dispăru printre doamnele care se îndreptau spre uşă.

— Copii, exclamă Mr. Hargrove pe tonul unui învăţător, puteţi să vă duceţi unde vreţi, dar să nu-mi faceţi stricăciuni. Elizabeth, fetiţă dragă, nu uita că înainte de masa de seară o să primeşti vizita domnişoarei Souligou. Miss Pringle, ocupă-te puţin de scumpa copilă.

Capitolul VI

Fumoarul, având pereţii căptuşiţi cu lemn întunecat, era luminat de-o fereastră mare cu vedere spre marea alee de stejari înverziţi. Pe jumătate lăsate, storurile nu ascundeau decât puţin din frumuseţea-i grandioasă, iar privirile se întorceau întruna spre ea când pătrundeai în această încăpere cu tavanul scund şi potrivită ca mărime. O masă de mahon şi patru fotolii masive, căptuşite cu catifea vineţie, alcătuiau tot mobilierul, fără a mai pune la socoteală un soi de bâtă ca de cioban, tot din mahon, pusă pe masă şi slujind, ca în Anglia, să facă să circule sticla de Porto fără a fi nevoie să te ridici din fotoliu.

Vinul de Porto fu declarat fără pereche, iar fumul ţigărilor de foi alcătuia rotocoale deasupra creştetelor celor trei bărbaţi, când William Hargrove deschise gura şi începu:

— M-am gândit la cele petrecute mai adineauri. Izbucnirea aceea... Ar trebui ca pe viitor să evităm a vorbi la masă despre treburile noastre de faţă cu servitorii.

— N-au priceput nimic, se repezi Douglas.

— Te înşeli, reluă Hargrove, sunt mai informaţi decât crezi. Cuvântul secesiune e cât se poate de supărător.

— Tată, mă prind pe ce vrei că până şi cel mai inteligent dintre negrii noştri nu e în stare să spună ce înseamnă secesiune. Negrii sunt nişte copii.

Rostită pe un ton liniştit, observaţia lui Josh fu urmată de tăcere.

— Poate, spuse în cele din urmă Hargrove, dar înţeleg ei că e vorba de ceva serios.

— Şi chiar de-ar fi aşa! De ce te-ai teme? întrebă Douglas.

William Hargrove îşi lăsă paharul de Porto şi-şi luă o înfăţişare maiestuoasă.

— Nu mă tem de nimic, băiete. Negrii vor sta liniştiţi orice s-ar întâmpla.

— Asta o spune toată lumea din Sud, observă liniştit Josh. Nu va avea loc o revoltă a negrilor. Nu va avea loc o revoltă a negrilor, repetă el ca pentru a se linişti.

— Nimeni nu are nevoie să fie liniştit, spuse Mr. Hargrove cu o voce fermă, dar nu-i nevoie să ne astupăm ochii ca să nu vedem. Sclavia e un flagel.

— Fără îndoială, spuse Josh, dar nu-i vina noastră. Europa ne-a cadorisit cu ea, negustorii de sclavi din Franţa şi din Anglia.

— Ştiu, ştiu, reluă Mr. Hargrove, dar zău că aveam nevoie de negri ca să îndure clima noastră şi să lucreze pe plantaţiile de bumbac.

Josh înălţă din umeri:

— Sclavia va dispărea puţin câte puţin. Acum e un soi de modă ca unii să-şi elibereze sclavii… aşa cum fac ruşii cu robii lor. Peste douăzeci de ani n-o să mai vedeţi niciun sclav prin părţile noastre.

Cuvintele acestea îl emoţionară pe Mr. Hargrove, care ridică vocea:

— Dar trebuie să dispui de foarte multe mijloace materiale ca să-ţi eliberezi negrii. Pentru mulţi dintre plantatori, asta ar însemna ruina. Cunoaştem exemple

foarte apropiate. Credeţi că n-am încercat şi eu să scap de negrii mei?

— Tată, spuse Josh, suntem convinşi, dar negrii dumitale ţin la dumneata, şi o ştii la fel ca toată lumea. Faci tot ce-ţi stă în putinţă ca să le îmblânzeşti soarta. Ai de întreţinut o familie uriaşă.

— Libertatea, ce-ar face cu ea? întrebă Douglas. Şi unde s-ar duce? în Nord, ca să moară de tuberculoză?

Faţa lui Mr. Hargrove se întunecă.

— E unul care a fugit acum trei ani. Era ca întruchiparea unui reproş.

La aceste cuvinte, cei doi fii nu se putură împiedica să nu râdă.

— Întruchiparea reproşului s-a întors după o săptămână! exclamă Douglas. Iar dumneata nu i-ai spus nimic.

— Chiar aşa. I-am poruncit administratorului să-l lase în pace. Am fost învinuit de slăbiciune, pe când eu voiam să fiu uman.

Josh se aplecă spre el.

— Lasă lumea să spună ce vrea. Niciun negru n-a urmat exemplul fugarului. Ce dovadă în plus îţi mai trebuie de credinţa lor?

— Aşa e, făcu deodată Mr. Hargrove, întrucâtva agasat. Grijile mele personale n-au de ce să intereseze lumea. Să vorbim despre altceva. Nu vă ascund că prezenţa lui Mrs. Escridge în casă îmi dă bătaie de cap. Va fi o persoană dificilă.

— E aici abia de-o singură zi, spuse Josh. Dă-i răgazul să se obişnuiască un pic cu totul.

— E încă plină de Anglia ei, făcu Douglas maliţios. Ar trebui s-o înţelegi. Generozităţii dumitale datorează faptul că se află aici.

— O, de bine de rău, s-ar fi descurcat şi la Londra, dar m-am gândit mai cu seamă la viitorul fetiţei. Tremuram

s-o văd sub tutela acestei femei iresponsabile.

— În orice caz, acum te-ai liniştit dinspre partea asta, continuă Douglas zâmbind. Miss Pringle o va ajuta să facă primii paşi în societatea din Sud.

Un mormăit de-al lui Mr. Hargrove sluji drept comentariu la fraza din urmă.

— Încetează cu gluma, Douglas. Ştii bine că Miss Pringle nu-i de-aici.

— Dar asta nu-i o crimă! Nădăjduiesc numai să n-o molipsească de accentul ei din Nord.

— Eu unul vă prezic că micuţa n-o să-şi piardă niciodată accentul englezesc, spuse Josh cu gravitate.

Mr. Hargrove îşi stinse ţigara de foi şi se ridică.

— Păi atunci, cu-atât mai bine, spuse cu bună dispoziţie. îmi place la nebunie intonaţia ei din Devonshire. E aproape patru, mă duc să mă odihnesc la mine în bibliotecă. Ne vedem la masa de seară.

Zicând acestea, se îndreptă spre uşă cu pasul lui cam greoi şi dispăru.

— Deloc mulţumit, spuse Douglas.

— Da, iar tu l-ai tachinat.

— Nu mă pot împiedica să văd ceea ce văd şi să aud ceea ce aud.

— Eu la fel, Douglas, dar îmi ţin concluziile pentru mine.

— Josh, am să-ţi urmez nobilul exemplu, făcu Douglas izbucnind într-un râs puternic. Hai să ne odihnim şi noi.

Capitolul VII

Fără nicio tragere de inimă, tânărul Billy îşi aminti că la ora cinci trebuia să se ducă la Mr. Hargrove în bibliotecă. Ispita de-a uita era mare dar, oricât de îndrăzneţ ar fi fost, n-avea tupeul să-l înfrunte pe stăpânul plantaţiei. Niciodată acesta nu ridica mâna împotriva

nimănui. Doar mustrările-i erau de temut. Rostite cu o voce tăioasă şi într-o limbă ce era un model de precizie clasică, inspirau victimelor dorinţa de-a intra în pământ. O ploaie de palme ar fi fost mai puţin umilitoare, dar nu era stilul acestui om, a cărui blândeţe aparentă aducea cu o blândeţe de fier. Gândul de-a apărea între pereţii bibliotecii nu avea, aşadar, nimic îmbucurător. Şi totuşi, Billy dădu la o parte cu mâna şuviţa ce-i stătea pe frunte şi, cu pas hotărât, o apucă pe coridorul ce ducea la uşa bibliotecii, dar se opri brusc.

Frânturi de voci ajungeau până la el, înăbuşite întrucâtva de uşa bine capitonată pe dinăuntru, ce menţinea liniştea în această încăpere unde, de obicei, nimeni nu avea voie să intre în afară de Miss Llewelyn.

Billy recunoscu numaidecât accentul din Ţara Galilor al acestei persoane privilegiate care striga ceva, dar aproape niciun cuvânt nu ajungea la urechile lui, în afară de câteva sunete răzleţe, printre care se repeta cuvântul *dovadă*.

Ascultând mai atent, deosebi un crâmpei de frază repetată cu o îndărătnicie furioasă:

— …totdeauna dovezi… ce dovezi? Dumitale totdeauna îţi trebuie…

Potopul ăsta de cuvinte pe care nimic nu părea a-l putea stăvili nu acoperea bubuitul continuu al unei voci joase, dar deodată se lăsă o tăcere mai îngrijorătoare decât tot restul. Cuprins de teamă, Billy făcu un salt îndărăt şi-o porni pe coridorul pe care venise. Mişcarea asta dictată de instinct îi fu utilă, deoarece uşa bibliotecii se deschise brusc, iar William Hargrove se ivi pe prag, roşu la faţă.

— Billy! strigă el.

Cu viclenia vârstei lui, băiatul tocmai se întorcea îndărăt, nevinovat ca un înger.

— Poţi să pleci, îi spuse Mr. Hargrove cât se poate de

tăios. Sunt ocupat în clipa de faţă. Du-te să te plimbi pe alee. De data asta îţi trec cu vederea, dar să nu te mai porţi la masă aşa cum ai făcut azi.

De cum fură rostite aceste cuvinte, uşa se trânti, iar Billy putu să plece mulţumit, deşi cât se poate de intrigat.

În timp ce aveau loc toate acestea, o scenă cât se poate de diferită se petrecea la celălalt capăt al casei, într-o odaie mobilată cu o masă mare, de lucru, şi cu două şifoniere grele, odihnind pe bile de lemn. Se mai aflau şi două scaune drepte, pe care stăteau aşezate, una în faţa alteia, Elizabeth şi Miss Pringle. Aceasta din urmă, îmbrăcată într-o rochie albastru-închis, se uita la fată zâmbind.

— Nădăjduiesc, spunea ea, că întrebările mele nu te stingheresc, dar pentru că nu ne cunoaştem încă aşa cum trebuie, mă simt obligată…

— Întrebările dumneavoastră nu mă stingheresc deloc, dimpotrivă.

O tăcere scurtă se lăsă între ele, asemeni unui nou prag ce trebuia trecut.

— Poate că te simţi singură aici, draga mea copilă?

— Da, aşa e… şi-atâta lume peste tot.

— Singură şi înconjurată de-o mulţime de lume, spuse Miss Pringle, zâmbind din nou, ceva mai misterios. Pare o contradicţie, dar te înţeleg. Am trecut şi eu prin asta, până în ziua în care m-am gândit că niciodată nu sunt singură. Niciodată…

Spunând aceste cuvinte, făcea impresia că dă târcoale unui suflet. O învălui pe fată într-o privire adâncă.

— Am să-ţi pun o altă întrebare, continuă apoi, aplecându-se puţin spre Elizabeth: citeşti din Biblie în fiecare zi?

— Fireşte, Miss Pringle. E de la sine înţeles.

— Din Biblia mamei dumitale, desigur.

— Nu. Când a murit tata, mi s-a dat Biblia lui… E tare

frumoasă.

Miss Pringle se ridică.

— Atunci sunt cât se poate de liniştită, spuse. Dacă ţi se întâmplă să nu înţelegi câte ceva, poţi veni să mă cauţi. Te las acum cu domnişoara Souligou, pe care o aud venind. E o femeie tare de treabă. Nu uita totuşi sfaturile mele: nu pune nicio întrebare şi dă cât mai puţine răspunsuri la întrebările ce-ţi vor fi puse, fără doar şi poate.

Mai trecură câteva clipe, apoi, însoţită de zgomotul papucilor târşâiţi pe marmură, se ivi o bătrână mititică, îmbrăcată într-o rochie de stambă înflorată. Încovoiată întrucâtva de vârstă, îşi ţinea însă capul drept, dând la iveală o faţă pe care zbârciturile se întretăiau, alcătuind un soi de dantelă complicată în jurul unui nas ascuţit şi-al unei guri mari, alungită într-un zâmbet nemişcat. Pe faţa palidă, de culoare închisă, străluceau două pupile negre, pe care curiozitatea le făcea s-alerge aproape întruna într-o parte şi-ntr-alta, iar capul îi era îmbrobodit într-un batic gros, violet, ale cărui capete legate se ridicau ca două aripi victorioase în creştetul acestei persoane mărunte dar, pe cât se părea, mândră că este Josephine Souligou, antileză şi croitoreasă din Pointe-à-Pitre.

Când ajunse pe prag, se opri, iar ochii i se ţintuiră asupra Elizabethei.

— Bună ziua, domnişoară Souligou, o întâmpină Miss Pringle nerăbdătoare, vino, nu sta acolo.

— Bună ziua, Miss Pringle, am sosit, precum vedeţi.

Avea accent franţuzesc, iar vocea îi era blândă, cu inflexiuni aproape copilăreşti, care se spărgeau dintr-odată, asprindu-se. Înaintă, fără a o slăbi din ochi pe tânăra englezoaică.

— Miss Elizabeth e o rudă a domnului Hargrove, spuse Miss Pringle. De acum înainte va locui împreună cu noi, iar dumneata trebuie să-i potriveşti rochia, care-i cam lungă. Elizabeth, domnişoara Souligou e croitoreasa casei.

Sunt sigură că o să vă înţelegeţi. Pe mâine dimineaţă, Elizabeth, dar mai înainte, dacă ai unele întrebări…

— Niciuna, răspunse fata.

— Eu, mii! exclamă antileza.

— Eram sigură, spuse Miss Pringle, dar rămâne pentru altă dată, domnişoară Souligou. Bună seara.

— Nu-i vorbăreaţă deloc Miss Pringle, observă domnişoara Souligou după ce rămase singură cu fata.

Rostit de ea, numele lui Miss Pringle rima întocmai cu *tringle*, ceea ce ar fi amuzat-o pe Elizabeth în alte împrejurări, dar în faţa acestei femei cu înfăţişare bizară se simţea descumpănită.

Antileza ghici numaidecât cum stau lucrurile.

— Nu-ţi fie teamă, o linişti printr-un zâmbet şi mai accentuat. Aici mi se spune Souligou cea bună pentru că totdeauna sunt gata să sar în ajutorul cuiva. Iar în seara asta vin pentru dumneata, să-ţi potrivesc puţin rochia.

— Dar nu-i rochia mea, spuse fata nu fără o oarecare sforţare, ca să-şi domine tulburarea.

— Asta se vede. Domnişoara Minnie mi-a explicat totul. Ţine mult la dumneata. Vrei să vii un pic spre mine… Aşa, destul.

Engleza ei bolovănoasă dar rapidă o amuză pe Elizabeth până la urmă, încât îşi lăsă puţin capul în jos, ca să-şi ascundă un zâmbet. Croitoreasa îşi dădu însă seama şi exclamă vesel:

— Râzi, domnişoară Elizabeth. Dacă râzi, înseamnă că Souligou nu te mai sperie şi o să putem fi prietene.

Elizabeth roşi. Începutul ăsta de familiaritate o stingherea.

— Vă asigur că nu-mi bat joc, spuse ea cu repeziciune.

— Lasă, lasă, domnişoară Elizabeth, doar ştiu bine. Aşa cum ştiu totul. Eşti domnişoara englezoaică despre care se vorbeşte de câteva săptămâni: Chiar Mr. Hargrove

ţi-a anunţat sosirea.

— Am venit împreună cu mama, explică Elizabeth, ca pentru a diminua propria ei importanţă.

— Şi asta o ştiu foarte bine. Miss Liouline m-a pus la curent.

— Miss Liouline…

— Doamna în gri care se ocupă de ea.

— A, Miss Llewelyn!

— Spune cum vrei. Să fiu în locul dumitale, nu i-aş vorbi prea des lui Miss Liouline. Dar uite că nu-mi ţin gura. Să ne apucăm de lucru. Rochia dumitale e o catastrofă.

Observaţia fu urmată de o tăcere consternată, în care timp nu se auzi decât foşnetul materialului între degetele osoase ale croitoresei.

— Nu-i mare lucru de făcut, zise în cele din urmă, doar dacă nu vrei s-o scoţi ca s-o iau cu mine.

— Nu vreau s-o scot.

Tonul hotărât cu care fuseseră rostite cuvintele o făcu pe antileză să râdă uşor, cu subînţeles.

— Încăpăţânată ca o englezoaică, şopti ea în franţuzeşte.

Apoi trase concluzia în engleză, cu voce tare:

— Păi atunci, domnişoară Elizabeth, o să încercăm să aranjăm totul pe loc, dar va trebui să te mulţumeşti cu un tiv mare la poale, pe când altminteri aş fi putut tăia din pânză şi să te fac cochetă foc.

În timp ce trăncănea, scotoci în adâncul unui buzunar aflat între cutele fustei ei tărcate şi scoase de-acolo o pereche de foarfeci puse în tocul lor şi o cutiuţă.

— Întoarce-te puţin. Eşti răbdătoare din fire? întrebă în timp ce îngenunche în faţa fetei.

— Am să fiu.

Acele fură prinse acolo unde trebuia cu o repeziciune uimitoare.

— Întoarce-te… întoarce-te, poruncea antileza ca la

un joc şi, cu faţa ceva mai aprinsă, Elizabeth îi dădea ascultare, muşcându-şi buzele.

Acum aţa alerga prin inul bleu palid, iar croitoreasa îşi recăpătase limbuţia.

— Se pare că o să fii dusă la oraş poimâine dimineaţă, la o anume doamnă Clementine din Paris, chiar dacă ea n-a călcat niciodată pe pământul Franţei cu piciorușul ei drăgălaş de hoţomancă, dar Parisul, înţelegi… iar oamenii de-aici sunt atât de – cum se spune în englezeşte – „neghiobi"?

— Nu ştiu.

— N-are a face. Are un număr de modele mai de doamne-ajută, despre care spune că sunt copiate după cele de-acolo. Mămica lui Billy trebuie să te ducă la Savannah în caleaşcă, deoarece are o listă de cumpărături de făcut lungă cât un pomelnic. Am aflat astea de la Miss Susanna, care ţine mult la dumneata, ca de altfel toată lumea de-aici, de la Dimwood. Sper că nu vor fi uitate nici cadourile.

— Cadourile? exclamă Elizabeth.

Cuvântul îşi păstra întreaga magie pentru urechile fetiţei ce mai era încă într-anumite privinţe.

— Cum aşa! Da' ce-ţi închipui, că negrii nu aşteaptă şi ei un fleac acolo, din oraşul cel mare? Nu toţi, bineînţeles, dar pe rând au dreptul la un cadou. Lui Mr. Hargrove nu-i place să vadă feţe nemulţumite la Dimwood. Ultima oară, bătrâna Bessie a primit o rochie frumoasă de stambă din toate culorile şi coşcogeamite pachetul de tabac de pipă, pentru că fumează-n draci. I se spune bunica plantaţiei. Fii drăguţă cu ea. Fii drăguţă cu toţi negrii şi te vor iubi, îţi vor zâmbi, dar dacă te ţii cu nasul pe sus…

— Dar nu mă ţin cu nasul pe sus, protestă Elizabeth, crezând că surprinde o umbră de mustrare în cuvintele antilezei.

— Nu te mişca, rogu-te, altminteri te înţep. N-am

spus că te ţii cu nasul pe sus, am spus: „Dacă”… Iar ceea ce-ţi spun e important. Negrii or să te judece numaidecât.

— Cum adică, or să mă judece?

— Încearcă să mă înţelegi: îşi vor face despre dumneata o impresie bună sau proastă. Dacă n-au o impresie bună, vor fi respectuoşi mai departe, dar n-o să-ţi câştigi niciun loc în inima lor, iar dacă se strecoară dispreţul în inima unui negru, nu-i bine. Eu ştiu, sunt antileză, iar Mr. Hargrove ştie şi el.

Tăcu. Tăcerea ei i se păru Elizabethei la fel de neliniştitoare ca şi potopul de cuvinte curmat dintr-odată. Ce se petrecea în creştetul acela bătrân, aplecat în faţa ei? Cele două colţuri ale baticului violet, îndreptate în sus, nu mai păreau la fel de comice. Fata avu impresia că totul se schimbă în jurul ei şi că o ameninţare nedesluşită pluteşte asupra acestei plantaţii încă misterioase. Negrii… O speriau pe mama ei.

— Nu spui nimic, mititico? făcu vocea ceva mai blândă a croitoresei.

Elizabeth era prea tulburată pentru a-şi da seama de trecerea de la „domnişoară” la „mititico”. Simţea nevoia unui cuvânt liniştitor. Croitoreasa îl avea gata pregătit.

— Aici, nu-i nimic de temut din partea negrilor, pentru că nu sunt jigniţi. Mr. Hargrove e cât se poate de sever asupra acestui punct.

— Verişoara Susanna mi-a spus că e foarte bun.

— Bun? Fireşte. Bun pentru că e prudent. Toată lumea începe să fie prudentă prin părţile noastre. Asta-i. Am isprăvit. Întoarce-te. Mai mult. Nu-i chiar aşa de rău. În orice caz, nu mai e caraghios.

— Eram caraghioasă? exclamă Elizabeth.

— Nu dumneata, copilă dragă, ci poalele astea care ţi se zbăteau de călcâie.

Se ridică anevoie şi se aşeză pe-un scaun. După cum arăţi, urmă apoi, în mai puţin de un an, o să se ţină băieţii

după tine.

— Băieţii?

Spuse asta aşa cum spusese: „Cadourile?”

— Păi, da, băieţii. S-ar zice că-ţi vorbesc de nişte lighioane curioase.

— Ba nu, vă asigur.

— Acolo, în Anglia, ai cunoscut băieţi?

Elizabeth şovăi.

— Da, unul, spuse râzând. Un prieten din copilărie, din şcoală. Ne-am jucat împreună.

— Şi te iubea?

— Hm, da. Şi eu... în sfârşit, da.

— A plâns când ai plecat?

— Să plângă? Nu, ce idee, domnişoară Souligou! Un băiat nu plânge. Nu în Anglia.

— Uitasem. Dar fetele?

— Nici ele. Ar fi caraghios. Şi-apoi, toate astea erau aşa, ca să râdem!

— Aici, vei da, poate, peste băieţi care te vor face să plângi, domnişoară Elizabeth.

— Tare aş vrea să-i văd!

— Ştiu eu cum stau lucrurile, fetiţo. Uneori mă pricep să ghicesc.

Instinctiv, Elizabeth, care rămăsese în picioare, se dădu îndărăt cu un pas şi se aşeză şi ea.

— Ai rude prin toate ungherele Sudului şi veri de nici nu-i poţi număra pe toţi. Ştiai?

— Nu.

— Înseamnă că nu ţi s-a spus nimic. Prin tatăl dumitale, te înrudeşti cu familia Siverac din Louisiana. Unii dintre ei vin câteodată pe-aici. Şi mai vin şi alţii. Toate marile familii din Sud se înrudesc. Am văzut perindându-se tineri şi bătrâni pe la Dimwood. Cei din familia Siverac au faima că sunt dintre cei mai chipeşi.

— Cei mai chipeşi, repetă Elizabeth ca un automat.

— Ah, va să zică, te interesează, domnişoară Elizabeth! Degeaba suntem englezoaică, mititico, inimă tot avem.

Această din urmă observaţie a fost făcută în franceză, cu un zâmbet larg întipărit pe toată partea de jos a feţei. Ghicind o înţepătură, Elizabeth se înroşi toată.

— Nu înţeleg, spuse.

— Dar ştii un pic franţuzeşte.

— Tare puţin. Ce-am învăţat la şcoală.

— Păi uite, dacă tânărul Siverac o să vină în vizită la Dimwood, o să te înveţe câteva cuvinte. Toată familia lui a rămas franceză. Dar e periculos.

— Periculos! exclamă nevinovata Elizabeth. N-am niciun chef să-l văd pe domnul ăsta.

— O, dar nu-i un asasin! N-o să-ţi facă niciun rău.

Acum, lumina ce slăbea lăsa loc unor mari porţiuni de întuneric părând a coborî din tavan, încât fata aproape că nu mai desluşea trăsăturile antilezei.

Aceasta se aplecă puţin spre ea şi-i spuse blând:

— O să fie adusă o lampă, iar eu o să plec, dar o să ne mai vedem, iar dacă ceva nu merge, cere-i sfatul lui Souligou cea de treabă. Fii prudentă cu băieţii. Ascultă. O să te învăţ un cântecel franţuzesc ce mai putea fi auzit la curtea regelui Ludovic al XVI-lea.

Şi, cu o voce ca de fetiţă, cântă o arie după moda de demult, din care Elizabeth nu putu reţine decât ultima strofă:

Voici la fin du jour
Et le loup vous guette.
Ma jolie fillette.
En son sejour.[2]

---

2 Pentru evitarea traducerii literale, propunem: Apus e-al zilei soare,

Iar lupul stă la pândă,

Fetiţă dulce, blândă,

În înserare, cuvintele i se întipăriră în minte şi, fără a şti de ce, simţi cum i se strânge inima.

Capitolul VIII

„Supeul” a avut loc la apusul soarelui şi a fost mai scurt decât „dineul” şi totodată mai calm. Căldura zilei obosise întrucâtva pe toată lumea, încât lâncezeau, fără a le fi foame. Doar supa de legume cu broască ţestoasă, dată rece la masă, le-a fost pe plac, tot restul rămase aproape neatins. Printr-o obişnuinţă la care nu renunţa niciodată, Mr. Hargrove făcu rugăciunile de seară, care ţinură mult, acompaniat de cântecul broscuţelor ce salutau timid ivirea nopţii.

Cu vocea ce-o rezerva acestor minute, mulţumi cerului cu asemenea prisos de cuvinte, încât deveneau până la urmă misterioase, datorită numeroaselor lor repetiţii şi, cu cât continua, cu atât vocea se auzea mai puţin, ajungând aproape plângătoare în faţa tortului ce sta neatins şi a celor cincisprezece persoane cu mâinile împreunate, încremenite toate în nemişcarea plictisului, pierdut fiecare în visările lui, ale inimii sau ale simţurilor.

În rochia ei scurtată de domnişoara Souligou, Elizabeth se simţea iarăşi prost printre bărbaţii şi femeile acelea îmbrăcate de seară cu o anume căutare, femeile în toaletă albă, bărbaţii în negru, cu gâtul prins în cercul gulerelor tari şi al cravatelor grele de mătase. Şi, de jur-împrejurul mesei, giuvaierurile scânteiau în lumina îmblânzită a lămpilor cu oglindă.

Amin-ul final îi eliberă pe comeseni, „copiii” se repeziră într-o fugă năvalnică spre uşă, doamnele, cu demnitatea lor obişnuită, se duseră în salon, în timp ce bărbaţii se îndreptau agale spre verandă, unde îi aştepta

---

'Ntr-a lui ascunzătoare, (n.t.)

inevitabila conversaţie politică în fumul ţigărilor lungi de foi.

Stând între cei doi fii, Mr. Hargrove tăcu o vreme, iar podeaua începu să scârţâie sub balansoare. Noaptea era întunecoasă, dar copacii de pe aleea cea mare se conturau pe cer, unde scânteiau cele dintâi stele.

Aproape cu glas scăzut, Mr. Hargrove rosti numele lui Calhoun, ce răsună sinistru. Urmă o pauză lungă, apoi Douglas şopti:

— Îl admir, dar îl găsesc din ce în ce mai îngrijorător.[3]

Fraza nu primi niciun comentariu imediat, balansoarele continuară să se legene, iar broaştele să ţească vălul uşor al cântecului lor neîntrerupt. Ai fi spus că marea pace nocturnă voia să oprească vorbele pe buzele oamenilor.

— De ce îngrijorător? întrebă în cele din urmă Mr. Hargrove.

Cuvintele căzură în abisul întunecat al tăcerii ca pentru a se face uitate, dar fură scoase de-acolo de data asta de Josh, care puse încetişor întrebarea cumplită:

— Nu vezi că taie ţara în două? Discursul lui din Senat era adevărată provocare.

— Apăra magnific drepturile noastre, făcu Mr. Hargrove după ce chibzui.

— Încă din 1811 a azvârlit America într-un război inutil cu Anglia, spuse Douglas ceva mai înviorat.

— Toate astea sunt departe, făcu Mr. Hargrove, iar vocea lui înăbuşită făcea ca acest departe să fie încă şi mai îndepărtat. Lucrurile se vor aranja pentru că trebuie să se aranjeze. Dar să vorbim despre altceva. Vedeţi scutul lui Orion deasupra copacilor?

---

3 Inadvertenţă cronologică din partea lui Julien Green: mai departe, Mr. Hargrove precizează că moartea lui Calhoun avusese loc pe 31 martie, cu câteva zile înainte de venirea lui Mrs. Escridge şi a fiicei sale la Dimwood (n.t.)

— Da.

— Ei bine, când călătoresc şi mă gândesc la cei de-acasă, îmi spun: „Draga noastră Dimwood se află sub scutul lui Orion”.

— Mă întreb cum ar putea face altfel în noaptea asta, şopti Douglas, pe care sensibilitatea asta plângăreaţă îl agasa.

— Ce spui tu, Douglas? întrebă Mr. Hargrove.

— Nimic, sir. Mă gândesc că într-adevăr Dimwood se află sub constelaţia asta.

Fie că-i mai era ruşine de rochia ei din cauza judecăţii aspre a domnişoarei Souligou asupra acestei toalete de împrumut, fie că voia să fie singură ca să se poată gândi la tot ce-i spusese antileza, Elizabeth nu se alătură „copiilor” care alergau spre aleea cea mare.

Evitând salonul unde sporovăiau doamnele, făcu câţiva paşi pe verandă, dar auzi deodată vocea gravă şi înceată a lui Mr. Hargrove şi intră numaidecât în casă. Nehotărâtă şi nefericită, se pierdu până la urmă pe coridoare. Lucrul de care se temea cel mai mult, fără a îndrăzni să-l mărturisească, era să întâlnească vreun servitor negru, dar se mai temea şi de clipa când ar fi trebuit să urce sus la culcare şi să-şi vadă mama.

După ce rătăci încolo şi-ncoace o vreme, se pomeni în vestibulul cel mare şi se refugie, ca şi în seara din ajun, într-unul din ungherele cel mai puţin luminate. Acolo, încercă să-şi amintească unele amănunte de peste zi. Avea impresia confuză că trecea dintr-o mână într-alta, de la o persoană la alta, fiecare dezvăluindu-i câte ceva din viaţa de pe plantaţie. Vocea un pic tristă a Susannei răsuna când şi când, dar cel mai des şi cu insistenţă numele de Siverac şi cât de primejdios era acest om. I se părea că totul, de când plecase din Anglia, contraria în ea o nevoie nebună de fericire. Degeaba i se zâmbea. îi era teamă aici, la Dimwood. Doar din amor propriu se stăpânea să nu

izbucnească în plâns.

Minute în şir rămase nemişcată şi parcă fascinată de tăcere şi singurătate, în atitudinea cuiva care aşteaptă, şi deodată o cuprinse un fel de panică. Spaima se trezi în ea, acea spaimă care vine din neant şi pune stăpânire pe orice fiinţă omenească într-un moment sau altul al trecerii ei pe pământ. În vârstă abia de şaisprezece ani, avu intuiţia scurtă şi fulgerătoare că lumea din jurul ei e cât se poate de iluzorie, ascunzând altceva, o realitate cu neputinţă de pătruns, cu neputinţă de negat. Totul nu dură decât o clipă şi păru nesfârşit. Voi să strige, dar rămase fără glas, cufundându-se numaidecât în somnul adânc al unei oboseli nespuse.

Un zgomot de paşi o trezi şi o văzu venind spre ea pe mătuşa Laura. În rochia ei cenuşiu-deschis şi purtând pe cap o bonetă cu volănaş de dantelă, avea un aer de-o demnitate stranie şi ar fi putut intimida dacă blândeţea privirii n-ar fi atenuat impresia aceea.

Nu puteai spune că-i drăguţă. Avea faţa prea lungă şi trăsăturile prea mari ca acest cuvânt să i se potrivească, dar nasul, drept, despărţea în două fizionomia aceasta serioasă, dându-i o regularitate perfectă în simetrie. O anumită lumină făcea ca uneori să pară frumoasă, iar alteori o lumină mai puţin indulgentă îi dădea o urâţenie aproape masculină, dar în niciun moment nu-ţi puteai desprinde privirea de pe faţa aceasta pe care strălucea o bunătate adâncă. Şi totuşi, rămânea persoana cea mai misterioasă de la Dimwood. Vorbea foarte puţin şi cu toate că în timpul meselor stătea aşezată la dreapta tatălui ei, nu se bucura niciodată fie şi de cea mai mică atenţie din partea lui. Acesta nu pretindea decât să se afle lângă el, dar rareori se întâmpla să schimbe câteva cuvinte cu ea. De multă vreme, împrejurările acestea atât de ciudate încetaseră să mai mire pe cineva. Erau acceptate fără niciun comentariu atât tăcerea ce despărţea cele două

persoane, cât şi locul lor la masă ce le apropia. Se prea poate ca mătuşa Laura să fi suferit din cauza asta. Cât despre tatăl ei, nu se ştia ce crede. Era judecat foarte sumar: un om bun şi, pe de altă parte, de neînţeles în motivele ce-l făceau să procedeze astfel. Mătuşa Laura era iubită, dar plutea în preajma ei o atmosferă de melancolie zâmbitoare şi trăia într-o solitudine morală respectată în mod tacit de toţi.

— Elizabeth, spuse râzând, te-am trezit! Iartă-mă, dar te căutam de-o bună bucată de vreme. Nu mă aşteptam să te găsesc aici, adormită ca un pisoi într-un fotoliu. Eşti obosită?

— A, nu, nu. Nici nu ştiu cum de-am adormit.

Nimic din cele petrecute înainte de-a adormi nu-i mai rămăsese în minte, în afară de-o inexplicabilă tristeţe, şi se uită grav la femeia aceea care-i zâmbea.

— Te frământă ceva? întrebă mătuşa Laura.

— Nimic, spuse Elizabeth, zâmbind la rândul ei. Cred că trebuie să-i fi visat.

— Dacă nu-i decât atât, nu-i mare lucru! O să alungăm noi visele astea cu o plimbare, vrei? Pe mine, însă, mă îngrijorează ceva. Am urcat până la mama ta, ca să văd dacă nu duce lipsă de nimic. Am bătut la uşă, dar n-a vrut să mă primească. Mi-a spus foarte răspicat că vrea să fie singură.

— Nu mă miră deloc. La fel mi-a spus şi mie azi-dimineaţă.

— Mi se pare firesc să nu-mi fi dat voie să intru. Abia dacă m-a zărit ieri-seară, dar nu crezi că s-ar cădea să faci şi tu o încercare? îţi mărturisesc că sunt un pic îngrijorată.

— Mama mi-a spus să trec pe la ea când mă duc la culcare. E zadarnic să discute cineva cu mama.

— Atunci nu mai stărui. Hai să facem un tur pe verandă.

— Dar e Mr. Hargrove acolo, cu fiii lui.

— Ştiu, dar nu ne ducem în partea aceea. Şi-apoi, tata nu trebuie să te sperie. Ţine mult la tine.

— Nu mi-e teamă de Mr. Hargrove, spuse fata cu mândrie, dar nu vreau să-l deranjez. Cred că vorbeşte despre ştirile din ziar…

— O, tot ţinutul zumzăie de ştirile astea, de treizeci de ani tot aşa e. Oamenilor de prin părţile noastre le place să discute politică, să strige. Tot zgomotul din timpul prânzului… M-am simţit prost pentru tine, mi-a fost teamă să nu te sperii.

— Nu.

Minţea. Orgoliul o făcea să nu mărturisească adevărul.

— Foarte bine, spuse mătuşa Laura. Sunt mândră de tine.

Tot sporovăind, străbătură vestibulul cel mare şi ajunseră pe veranda dinspre nord. Aerul se răcorea şi era înmiresmat.

— Suntem înspre partea grădinilor. O să respiri adierile grădinilor fără să le vezi prea bine… Dar şi aşa, tot o să-ţi poţi face o idee.

O apucă de mână, ca s-o poată călăuzi prin întuneric.

— Peste câteva minute se va vedea mai bine, adăugă, şi merseră amândouă pe verandă.

Sprijinite în coate de balustradă, tăcură o vreme, apoi mătuşa Laura spuse cu glas scăzut:

— Sunt atâtea flori acolo, încât parfumul lor se simte până la noi. Trandafiri, iasomie… Le simţi?

— O, da, spuse Elizabeth, pe care miresmele acelea o făceau fericită, ca şi cum scumpul ei ţinut natal, Devonshire, i-ar fi fost dat îndărăt. Dar de ce grădinile sunt atât de departe?

— Da, aşa e. Le vezi acum? Luna le luminează puţin, fără a le arăta şi culorile cele frumoase. Totul pare foarte întunecat, o masă întinsă de verdeaţă.

— Aproape ai zice că-i o mică pădure.

— O mică pădure, chiar aşa! Plantele ating o înălţime uimitoare şi sunt alei în toate direcţiile. Te poţi rătăci.

— Verişoara Susanna mi-a spus că o să mă ducă acolo înainte de cină, dar eu eram cu domnişoara Souligou.

Mătuşa Laura rămase o clipă pe gânduri.

— Înainte de cină, spuse în cele din urmă. Când soarele e la scăpătat şi nu mai arde tare, e cel mai frumos. Dar mi-ar plăcea să mergi cu mine. Susanna e o fată încântătoare, dar eu cunosc mai bine decât ea florile, şi sunt atâtea…

— Nu ne-am putea duce acum?

— Acum e prea întuneric şi n-ai vedea aproape nimic. Şi-apoi, nu mergi noaptea prin grădini. Tata nu vrea.

— Păcat! nu se putu împiedică să şoptească Elizabeth.

Exclamaţia rămase fără niciun comentariu.

— Vrei să ne ducem să şedem? întrebă mătuşa Laura cu blândeţe. O să ne simţim bine în fotoliile pe tălpici. Nădăjduiesc că-ţi plac fotoliile noastre pe tălpici.

— Tare mult. Am şi eu unul la mine în cameră şi mă dau huţa tot timpul.

Naivitatea acestei mărturisiri stârni râsul mătuşii Laura.

— Eşti ca o americancă adevărată, spuse ea vesel. Aşază-te aici, în fotoliul ăsta, lângă mine, şi, uite, ţine… Aerul încă mai e cald…

Îi întinse un evantai din frunză de palmier, căci se aflau peste tot pe verandă.

Cu energie, Elizabeth începu să mişte evantaiul foarte aproape de faţa ei, cu o plăcere copilărească. Neliniştea de peste zi pieri, încât totul i se părea acum plăcut şi nou. Pentru prima oară de când sosise, încerca o bucurie misterioasă a unei încrederi neţărmurite într-o fiinţă omenească. Vraja mătuşii Laura o învăluia într-atât

încât ar fi vrut să-i împărtăşească în acelaşi timp toate dezamăgirile şi toate speranţele ei confuze, dar o pudoare instinctivă o opri. Ca pentru a răspunde acestei chemări mute a unei inimi pustii, vocea se auzi în întuneric:

— Aş vrea ca tu să fii fericită, aşa cum eu una n-am fost/

Tăcu un timp, apoi continuă:

— Lumea e plină de cruzime, Elizabeth. Dar te voi apăra eu, de voi fi în stare.

— Dar, mătuşă Laura, de ce trebuie să ne temem aici?

Şovăi o clipă, apoi, silindu-se să râdă, adăugă:

— Mamei îi e teamă de negri.

— De negri! Drăguţa mea, nu de negri e vorba. Negrii sunt nişte suflete simple. Dacă ţii la ei, ţin şi ei la tine, şi simt numaidecât acest lucru. Zâmbeşte-le. Fiecare dintre ei o să-ţi spună cum îl cheamă. Dar va trebui să nu uiţi. Dacă uiţi numele unui negru, îl jigneşti. îi cunosc bine. N-o să-ţi facă niciun rău. Nu la negri mă gândeam eu.

— O, ştii, mătuşă, mie nu mi-e teamă de nimic! făcu vesel Elizabeth, devenind îndrăzneaţă pe măsură ce-i sporea încrederea.

— Vorbeşti aşa cum vorbesc copiii de pe la voi. Ca mine când aveam vârsta ta. Amândouă suntem englezoaice. Ca mulţi oameni de pe-aici. Dar cruzimea de care vorbesc o s-o întâlneşti peste tot. Nu se mărgineşte numai la Dimwood. Lumea întreagă e primejdioasă.

— Primejdioasă... Se pare că avem şi un văr în Louisiana care e primejdios.

Mătuşa Laura tresări şi păru îngrijorată.

— Cine ţi-a spus asta, Elizabeth?

— Domnişoara Souligou.

— Ce prostie! îl cunosc. E un om ca toţi oamenii. Şi-apoi, eu sunt aici. Vorbesc eu cu domnişoara Souligou.

Deodată se sculă din balansoar.

— S-a făcut târziu, Elizabeth. Se înalţă luna şi, de-aici, o să putem arunca o privire peste o bună parte din plantaţie. Acum se vede mult mai bine. Iar apoi, cred că ar trebui să te duci s-o vezi pe mama, nu-i aşa?

— Aş fi preferat să stau mai mult cu dumneata, mătuşă Laura.

— Drăguţ din partea ta, dar o să ne vedem mereu.

Şi, din nou, stând în picioare, îşi sprijiniră mâinile de balustradă. Lumina rece a lunii cădea pe o bucată întinsă de grădină, de pădure, de terenuri slab colorate de recolta ce încolţise pe ele până atunci, primăvara. În lumina aceea ce părea însăşi expresia tăcerii, în opoziţie cu soarele ce triumfa ziua într-o aureolă cu sonorităţi puternice, totul căpăta un aspect fantomatic, dar cu o precizie de desen în cerneală. La început nu puteai decât să taci, ca pentru a nu tulbura somnul unei lumi adormite, apoi, timid, cuvintele îţi veneau pe buze.

— Câtă lărgime! şopti Elizabeth

— Da, mereu ceva mai mult decât în amintirile mele, şi mai mult…

Se întrerupse şi oftă.

— Mai mult ce? întrebă fata.

— Nu contează, fetiţă dragă. Luna ne face să vedem totul mai altfel şi ceva mai serios. Acum vezi bine grădinile.

— Da. Aleile cele lungi şi spaţiile înconjurate de copaci în cercuri. Peste tot iarbă şi flori mari. Ce frumoase sunt!

— Negrii le udă la apusul soarelui. Pe urmă se simte o răcoare încântătoare. O să auzi în noaptea asta cântecul broaştelor. Urcă în copaci şi vin din apă, de-acolo, vezi?

Elizabeth văzu într-adevăr un eleşteu lung, a cărui faţă lucea sub lună cu reflexe metalice. Chiparoşi de-o magnificenţă funerară ieşeau din profunzimile încremenite.

— Copacii ăştia sunt atât de bătrâni că nici nu li se mai cunoaşte vârsta, spuse mătuşa Laura. Prin părţile astea au trăit indieni sioux.

— Cum de se ştie?

— Se află pe-aici un copăcel al cărui trunchi a fost răsucit ca un ştergar de către o mână de om. Indienii făceau aşa. Alegeau un copac foarte tânăr, abia înălţat din pământ, şi-i dădeau forma asta. Pe urmă le slujea drept punct de reper în raitele lor prin ţinut. Copacul creştea strâmb, fără a-şi pierde vigoarea. O să-ţi fie arătat pe lumina zilei.

— Dar îl văd foarte bine, e la capătul eleşteului, pe partea dreaptă. E tare urât. Ai zice că-i un pitic.

— Elizabeth, exclamă mătuşa Laura cu voce schimbată şi emoţionată, ce ochi ai! Cum poţi vedea atât de departe? E drept că, la vârsta ta, vedeam şi eu la fel de bine.

Lăsă să treacă o vreme fără a spune nimic, apoi rosti blând:

— Acum s-a făcut târziu. O să intrăm în casă, iarsă te duci să-i spui noapte bună mamei tale.

— Da, dar mai întâi spune-mi, mătuşă, ce-i pădurea aceea mare şi întunecoasă?

Întrebarea nu era lipsită de prefăcătorie, deoarece recunoscuse *Pădurea blestemată*, ce-i fusese arătată de departe în chiar dimineaţa aceea.

— E Dimwood, spuse mătuşa Laura la repezeală.

— Dimwood? Ca şi numele casei?

— Da, numele a fost păstrat, nu ştiu de ce. Pădure întunecoasă. Nimeni nu se duce acolo. Şi e foarte bătrână, dar copacii nu sunt frumoşi. Ar trebui doborâţi, de vreme ce nimeni nu se plimbă prin părţile acelea.

— Dar, mătuşă Laura, sunt oameni pe sub copaci, îi văd cât se poate de bine.

Apucând-o deodată pe fată de mână, mătuşa Laura

începu să vorbească cu o voce înăbuşită, nerăbdătoare:

— Nu-i nimeni acolo, Elizabeth, e o iluzie dată de fâşiile de muşchi care spânzură de copaci şi pe care cea mai uşoară adiere de vânt le clatină.

— Da, dar văd şi oameni care umblă de colo-colo.

Mătuşa Laura scoase un mic strigăt de enervare şi de spaimă:

— Fetiţă dragă, dar îţi spun că-i o iluzie. Toată lumea ştie asta. Nu poate fi nimeni acolo. De treizeci de ani de când sunt pe plantaţie, nimeni n-a fost văzut acolo. Aşa că, te rog, nu-mi mai vorbi despre asta şi hai să mergem.

Fără o vorbă mai mult, plecară de pe verandă şi intrară în casă, unde nu se auzea nici cel mai mărunt zgomot.

— S-au dus toţi să se răcorească pe aleea cea mare, spuse mătuşa Laura. Vrei să te duci la ei sau urci la culcare?

Ghiceai că o îmboldea dorinţa de a-şi face uitată severitatea de mai înainte, deoarece, în timp ce vorbea, mângâia uşor părul Elizabethei.

— Prefer să mă culc, spuse aceasta. Mi-e somn.

— Atunci am să te însoţesc până la scară, ca să fiu sigură că nu te rătăceşti. E un adevărat labirint…

Trecură prin mai multe încăperi mici, pe care Elizabeth nu le cunoştea, apoi prin vestibulul cel lung, unde dormise. Când ajunseră în josul scării, mătuşa Laura rămase nemişcată şi spuse pe un ton grav:

— Ţin mult la tine, fetiţă dragă, şi dacă ţi s-o întâmpla să treci prin clipe grele, aşa cum auzi: clipe grele…

Fraza aceea neterminată răsuna ciudat în tăcere, iar fata îşi ridică chipul îngrijorat spre femeia aceea ai cărei ochi întunecoşi străluceau de lacrimi.

— …să vii la mine, spuse în cele din urmă vocea ei aproape rugătoare, dar pentru numele lui Dumnezeu,

spune-mi totdeauna adevărul.

Roşeaţa coloră obrajii Elizabethei, ca şi cum ar fi fost pălmuită, înţelese numaidecât că mătuşa Laura n-o crezuse când îi spusese despre oamenii de sub copaci.

— Totdeauna spun adevărul, rosti foarte repede.

Fără a răspunde, mătuşa Laura o sărută uşor pe obraz, îi zâmbi şi plecă.

Capitolul IX

De cum intră în cameră, Elizabeth se auzi strigată de mama ei. Mrs. Escridge sta dreaptă în fotoliul pe tălpici şi ţinea în mână un evantai din frunză de palmier, pe care-l puse pe genunchi de cum îşi văzu fiica intrând. Pieptănată cu grijă şi îmbrăcată într-o rochie de tafta de culoare închisă, pe care n-o punea decât la ocazii mari, rămase cât se poate de dreapta şi-o privi pe Elizabeth în tăcere.

— Ce-ai făcut astăzi, Elizabeth? întrebă cu o voce liniştită.

Emoţia îi puse fetei un nod în gât, deoarece în purtarea mamei ei se ghicea ceva neobişnuit, care-o tulbura, dar îşi stăpâni emoţia şi povesti liniştită cum îşi petrecuse ziua, evitând capcana anumitor amănunte. În esenţă, totul fu spus: mesele, convorbirile, întâlnirea cu croitoreasa şi scurta plimbare nocturnă pe verandă alături de mătuşa Laura.

— Cine-i această mătuşă Laura?

— E fiica lui Mr. Hargrove.

— Prin urmare, ea a venit să bată la uşă. Şi-a spus numele. Puţin îmi pasă de numele ei. N-are decât să fie fiica stăpânului plantaţiei, eu am dat poruncă să fiu lăsată în pace. Dar de ce stai în picioare ca o acuzată? încearcă să te porţi mai firesc cu mine. Nu-ţi reproşez nimic. Hai, stai jos.

Elizabeth luă un scaun şi se aşeză în faţa mamei,

care-o privea atent.

— Prin urmare, nu te-ai depărtat de casă decât ca să faci câţiva paşi pe aleea cea mare, cum îi spui tu. Te-ai spirit fericită că eşti aici?

— Sinceră să fiu, nu foarte fericită, dar cred că o să mă obişnuiesc.

— Eu n-am să mă obişnuiesc niciodată cu ţara asta şi mă simt atât de nefericită, că aş vrea să fiu moartă.

Cuvintele din urmă fură rostite ca un strigăt, apoi, brusc, Mrs. Escridge se ridică din balansoar. Stând nemişcată în rochia aceea de gală, în timp ce în spatele ei scaunul se legăna singur cu un soi de furie, ce te ducea cu gândul la un animal gata să se repeadă, Mrs. Escridge începu să vorbească pe îndelete, fără a-şi privi fiica, având ochii ţintuiţi asupra uşii.

— M-am gândit mult în timpul zilei, începu ea, zi care parcă nu se mai isprăvea. Marea mea greşeală a fost să cred că vom regăsi ceva din ţara noastră pe pământul ăsta care odinioară îi aparţinea.

Într-una din mâini, ce-i atârna de-a lungul corpului, ţinea o batistă cu care-şi ştergea când şi când colţurile gurii. În toată fiinţa ei era un aer de majestate întrucâtva înspăimântătoare, iar fiica se uita cu groază la femeia aceea pe care-o credea în pragul nebuniei şi care era mama ei.

Mrs. Escridge continua să nu ridice tonul şi să se exprime cu tot atâta precizie cât şi măsură. I-ar fi putut da Elizabethei impresia că spune pe de rost un text bine învăţat, dacă frazele grijuliu articulate n-ar fi trădat haosul gândurilor.

— Am să mă întorc în Anglia, spuse răspicat. Am acolo nenumăraţi prieteni care vor fi cât se poate de fericiţi să mă primească în casa lor. Şi nu care cumva să-ţi închipui ca o proastă că-mi pierd minţile. Ăsta va fi motivul invocat de ei ca să nu dea curs strădaniilor mele. Dar voi

acţiona de una singură şi voi pleca. Vezi că în seara asta m-am îmbrăcat ca de sărbătoare. îmi serbez cu anticipaţie fuga spre libertate, evadarea, Elizabeth. Pentru că de pe acum cei de-aici se poartă cu mine ca şi cu o prizonieră. Femeia aceea în cenuşiu cu cheile ei se iveşte pe nepusă masă ca să mă supravegheze, şi-apoi toate negresele astea care foşnesc pe lângă mine. Pe blide grele de argint, mi se aduc lucruri de care n-aş putea să mă ating pentru nimic în lume.

— Dar, mămico, toată lumea ar ţine mult să cobori ca să mănânci împreună cu noi. Mr. Hargrove…

— Taci din gură şi ascultă. Să n-ai încredere în William Hargrove. E un om plin de cruzime. Tatăl tău mi-a dezvăluit lucruri cumplite despre el. În Haiti… Dar să lăsăm asta. I-am scris numai pentru că intra în obligaţiile lui să-mi vină în ajutor. Ştiu prea multe despre el, înţelegi? Şi-acum, vezi sticluţa asta?

— Da, mămico, ieri seară era pe jumătate plină.

— N-am nevoie de observaţiile tale. îmi trebuie încă una. Simt că sunt bolnavă. Dacă tot trebuie să mor, vreau ca măcar să mor în Anglia. Aşa că să-mi faci rost de încă o sticluţă ca asta.

— Laudanum…

— Da, laudanum, iar dacă o să mai spui că ieri seară sticluţa era pe jumătate plină, te pălmuiesc. O să spui că mă doare capul de-mi plesneşte. Prin urmare, vreau ca mâine dimineaţă să-mi mai aduci o sticluţă. Ai înţeles?

— Îţi făgăduiesc să fac tot ce pot.

— N-am ce face cu făgăduielile tale. Trebuie să mă asculţi şi să-mi mai aduci o sticluţă. Noaptea trecută, un negru a pătruns aici cu o sabie. N-a îndrăznit să mă atingă. L-am privit ţintă în ochi şi a dispărut, dar sunt în pericol. Vreau să plec. Cât despre tine… dacă ai inima să-ţi laşi mama să plece de una singură, nu te pot împiedica. Mai gândeşte-te.

— O, mămico, rămâi! exclamă Elizabeth.

— Nu încerca să mă convingi. Am hotărât să plec din ţara asta îngrozitoare. Tu, una, gândeşte-te; îţi las tot timpul de care ai nevoie. Dacă rămâi, o să fii crescută în lux, ca o micuţă republicană din America, o să ţi se găsească un soţ plantator şi o să trăieşti înconjurată de negri, într-o climă înăbuşitoare. Dar acuma du-te la culcare. Poţi să mă săruţi.

Elizabeth schiţă gestul de a se arunca la pieptul mamei ei, dar aceasta se mulţumi să-i întindă un obraz rece, zicându-i:

— Fără înduioşări. Să-ţi faci rugăciunile. Ai citit din Biblie azi-dimineaţă?

— Nu. Verişoara Minnie a venit la mine în cameră…

— Nu ştiu cine e verişoara Minnie, dar te poftesc să citeşti un capitol întreg înainte de a te culca. Dacă n-o să faci cum îţi spun, o să ştiu. Noapte bună.

Cuvintele din urmă fură rostite cu acea voce tăioasă pe care Elizabeth o cunoştea bine şi care, departe de-a o jigni, îi redară încrederea, făcând-o să spere că mama ei o să-şi vină în fire. Dincolo de severitatea acestei femei se ascundea, într-adevăr, o dragoste nesăbuită pentru singurul copil pe care-l avusese de la un soţ iubit cu patimă.

„Dacă ai inima să-ţi laşi mama să plece de una singură…” aici s-a trădat, se gândi Elizabeth cu o intuiţie mai presus de vârsta ei, atunci când se află singură la ea în cameră.

Simţea cum îi dispare nodul ce i se pusese în gât, se dezbrăcă şi azvârli departe de ea rochia bleu pe care începea s-o urască. Apoi, având pe ea cămaşa de noapte lungă ce-i acoperea picioarele aproape până-n pământ, se aşeză pe marginea patului şi citi un capitol din Evanghelie, dar mintea îi zbura întruna.

După principiile învăţate de la mama ei, căuta

cuvintele ce i s-ar fi potrivit şi pe care o lectură atentă i le-ar fi revelat, dar nu găsea nimic, în timp ce de obicei cartea vorbea inimii sale. Crucea aceea pe care trebuie s-o porţi în fiece zi nu era pentru ea, îşi spunea, pe când în realitate începuse să-i simtă greutatea, fără a o recunoaşte. Doar versetul ce pomenea despre semnele vremurilor o izbi prin ciudăţenia lui. Dacă mama ei ar fi întrebat-o a doua zi, ar fi putut cita pasajul ăsta.

După ce închise Biblia, îngenunche la căpătâiul patului şi, luându-şi capul în mâini, îşi vârî faţa în aşternut. Cu o voce înfundată rosti *Tatăl nostru* în engleza învechită ce-i sporea misterul: „... şi nu ne duce pre noi în ispită...” Ce ispită?... „Şi ne izbăveşte de cel rău”. S-o izbăvească de cel rău? De ce s-o izbăvească? Să fi fost ea prizoniera răului? Iar cuvântul acesta întunecat ce-o înspăimânta ce voia să însemne? Nu îndrăznea să se întrebe pe cine anume desemna, dar o lungă ereditate credincioasă şi chinuită se întreba în ea în orele de incertitudine şi, de când părăsise Anglia, fata se simţea singură şi îngrijorată. Mătuşa Laura o liniştise o clipă, dar izbucniseră deodată cuvintele ei tăioase despre oamenii din pădure... Iar după asta, delirul solemn al mamei ei...

Se ridică, suflă în lampă şi, cuprinsă cumva de panică, se vârî în aşternut, ultim refugiu al copilăriei împotriva forţelor obscure pe care le închipuie în jurul ei şi, trăgându-şi cuvertura până peste cap, trecu aproape numaidecât în tărâmul viselor.

Se văzu dintr-odată pe un drum la marginea unei păşuni unde păşteau oi. Mieluşei săreau în aer, făcând-o să râdă. Pe un cer de un bleu intens, nori mari şi albi se deplasau cu o încetineală regească, şi recunoscu dragul ei ţinut Devonshire într-una din acele frumoase zile de vară în care bucuria pogoară pe pământ. Tatăl ei o ţinea de mână şi-i vorbea în timp ce mergeau, dar ea nu pricepea înţelesul niciunuia din cuvintele lui. Casa continua să fie a

lor, doar atât înţelegea, şi aveau să se ducă acolo şi să nu mai plece niciodată. Încă nu putea fi văzută. Se ascundea în spatele unei coline joase şi prelungi, împădurită des cu copaci ale căror vârfuri abia de se clătinau la o adiere uşoară. Cu toate că nu simţea niciun fel de oboseală, i se părea că mergeau de ore întregi, colina rămânea mereu la aceeaşi distanţă şi că aceiaşi miei zburdau veseli în jurul aceloraşi oi. Norii nici ei nu se clinteau, cu toate că se mişcau. Ceea ce o liniştea era blândeţea mâinii ce-o ţinea pe-a ei, iar uneori o strângea uşor. Numai tatăl ei avea felul acesta de a-i spune că o iubeşte prin mici strângeri de mână afectuoase. Era un soi de limbaj secret adoptat de el. Cuvintele erau de prisos. Pe urmă, vocea lui se făcu atât de nedesluşită, încât nici nu mai asculta, aşteptând doar ca mâna să-i transmită un nou mesaj, şi deodată înălţă ochii spre el, dar nu zări pe nimeni, iar mâna ce trimitea unde de fericire în făptura ei, mâna aceea nu se vedea.

Se trezi scăldată în sudoare şi azvârli ştemutul de pe ea. Luna lumina jumătate din cameră şi, în lumina aceea glacială şi plină de tăcere, visul continua sub aparenţele realităţii.

Cuprinsă de-o spaimă ce-o răscoli până-n străfundul fiinţei, Elizabeth rămase multă vreme nemişcată şi parcă fascinată de teamă. Niciun efort de memorie nu-i putu înapoia minutele fericite din care se-nfruptase cu câteva clipe în urmă, pe drumul din Devonshire. Numai amintirea nedesluşită a mâinii celei blânde şi puternice în care-şi cuibărise propria ei mână îi mai rămânea.

Puţin câte puţin, dispăru senzaţia de-a fi ieşit dintr-o lume pentru a pătrunde într-o alta, de-un adevăr tangibil, şi, o dată mai mult, se întrebă de ce se afla în locuinţa aceea unde niciun obiect nu îi era cunoscut, unde totul, într-un limbaj de-o precizie mută, îi spunea să plece. Pereţii n-o voiau, nici mobilele, nici coloanele cele înalte şi orgolioase. Zadarnic feţele îi zâmbeau şi vocile deveneau

mângâietoare, în spatele tuturor acestora plutea cuvântul nerostit: „străină”. „Eşti iubită, toată lumea te iubeşte”. Era iubită, dar nu şi acceptată. Ar fi fost şi mai mult iubită de ar fi fost absentă… Gândul ăsta o făcu să râdă, în ciuda descumpănirii ei. De la mama ei şi de la ascendenţii acesteia moştenise o ironie necruţătoare ce-o ajuta să treacă prin momentele grele.

O ispiti dintr-odată gândul să ştie ce se întâmplă în camera de-alături şi dacă mama ei doarme sau nu, trează fiind, citeşte ori se ocupă de altceva. Să asculte la uşă îi displăcea. De câte ori nu se spusese de faţă cu ea că obiceiul ăsta trebuia lăsat pe seama servitorilor! Şi totuşi, o făcu, lipindu-şi urechea de canat.

Tăcere. Acesta fu umilitorul răspuns.

Fără cel mai mărunt zgomot, ajunse la uşa-fereastră ce dădea spre verandă şi, cu inima zvâcnindu-i, împinse storul cu precauţii nespuse. De-ar fi scârţâit oricât de puţin, ar fi murit de groază, dar nu scârţâi. Prudentă, făcu vreo doi paşi şi putu vedea, aplecându-se, fereastra de la odaia mamei ei; lumina străbătea printre jaluzele şi chiar printr-o deschizătură a lor, deoarece Mrs. Escridge nu le trăgea de tot. Astfel, curiozitatea fiicei ei putu fi pe deplin satisfăcută, dar ce îndrăzneală îi trebui pentru a înfrunta o persoană zăvorâtă cu-atâta străşnicie în viaţa ei privată…

Elizabeth şovăi. îi veni ideea că, dacă s-ar apleca din şale, ar risca mai puţin să fie văzută, dar şi mai bine ar fi fost să se târască. Adoptă această ultimă soluţie şi, după un minut, capul ei se afla aproape la nivelul pământului pe care-l mătura cu buclele-i aurii, iar ochii scotoceau prin cameră.

Văzu mai întâi poalele rochiei de tafta de culoare închisă, pe care mama ei nu şi-o scosese, dar un fior de spaimă o străbătu pe mica spioană când văzu că vârfurile de la botinele materne, depăşind puţin poala rochiei, erau îndreptate spre ea. Buclele de aur dispărură fulgerător.

Se lăsă o tăcere prelungă de o parte şi de alta şi-o încremenire desăvârşită. Nu se auzeau decât sonorităţile cristaline ale broscuţelor ce se confundau cu tăcerea nopţii, apoi un soi de foşnet al taftalei vesti că Mrs. Escridge se deplasa şi, cum zgomotul se îndepărta, Elizabeth aruncă o nouă privire exploratoare prin cameră.

Ceea ce văzu de data asta mai mult o nedumeri decât o sperie. Stând în picioare în faţa oglinzii celei mari, mama ei îşi punea pe cap o bonetă plină de horbote, ale cărei panglici i se lăsau pe umeri. Un zâmbet cât se poate de desluşit lumina faţa aceasta de obicei atât de serioasă. Părea foarte atentă şi-şi potrivea cu degetele-i slabe părul negru sub marginea pânzei uşoare. Din când în când, întorcea capul într-o parte, părând a-i vorbi cuiva care nu se vedea, deoarece, dacă ea era scăldată pe de-a-ntregul în lumina lunii ce-o prefăcea într-un spectru, interlocutorul ei dispărea în întuneric sau poate că nu se afla nimeni, căci niciun sunet nu se desprindea nici de pe buzele uneia, nici ale altuia. Deodată, în sicomorii ce înconjurau casă, izbucni un râs puternic, batjocoritor şi strident, ce-o făcu pe Elizabeth să simtă că-i stă inima-n piept de spaimă, iar pe mama ei să se întoarcă spre fereastră.

Fata abia avu timpul să dispară tremurând toată şi, ajunsă la ea în cameră, să se azvârle pe pat. Trecură câteva clipe, apoi din nou croncănitul cel puternic şi vesel răsună deasupra acoperişului. Cu capul vârât în aşternut, Elizabeth îşi aminti că Susanna îi vorbise despre pasărea aceea sinistră ce putea fi auzită destul de des, fără a i se da vreodată nici cea mai mică importanţă, în timp ce, pentru imaginaţia micii englezoaice vârâtă în adâncul patului, însemna începutul unor raite smintite prin toate spaţiile nocturne.

Încercă să-şi domolească bătăile inimii, rostind încet rugăciunea de seară, dar şi acolo cuvintele stranii de izbăvire de cel rău nu făcură decât să-i sporească

înfricoşarea, încât, istovită dintr-odată de povara emoţiei, îşi pierdu cunoştinţa.

O mână ce atingea uşor nişte şuviţe din părul ei rămase afară o trezi încet dintr-un somn greu. Fără niciun motiv, ghici că e mama ei şi nu se clinti. Departe de a tremura, simţi cum o învăluie o revărsare de duioşie copilărească, aşa cum nu mai simţise decât în anii de demult, petrecuţi în Devonshire, şi, în cea mai deplină tăcere, simţi pogorând asupră-i aceste cuvinte şoptite trist:

— Biata şi micuţa mea Bessie.

Aşa îi psunea şi tatăl ei.

Se feri să se mişte, aşteptând ca mama să plece, pentru a-şi înăbuşi plânsul în pernă.

Capitolul X

În zori, cântecul păsărilor venind dinspre pădure era asemeni unei necuprinse chemări într-un delir de fericire. Întrecându-se care mai de care cu frenezie, miile de gâtlejuri minuscule îşi trimiteau notele ce rămâneau distincte, iar toate laolaltă se pierdeau într-o ameţitoare harababură ce încânta inima. Stând în faţa ferestrei, Elizabeth asculta din răsputeri, iar zgomotul acela miraculos i se părea a fi strigătul de dragoste al pământului îndepărtat trimis peste ocean. Prinzându-l din zbor cu urechea, recunoscu sunetele pe care le îndrăgea din primele zile ale vieţii ei. Dar glasuri necunoscute se amestecau în acea preafericită larmă, iar acestea nu erau nici cel mai puţin frumoase, nici cel mai puţin captivante.

În sfârşit, aproape dintr-odată, zvonul din rămurişuri şi glasurile tăcură, iar vraja încetă. Ca un copil dezamăgit, Elizabeth îşi începu ziua. După rugăciuni şi lectura unei pagini din *Evanghelie*, îşi făcu toaleta, îşi puse umilitoarea rochie azurie şi, când bătu de opt, se afla în faţa uşii de la odaia mamei, lăsând să mai treacă un minut înainte de-a

bate. Ce-avea să găsească acolo? Cuvintele auzite în timpul nopţii într-o şoaptă plină de afecţiune nu le uitase, dar, deşi îşi iubea mama, se şi temea de ea. Şi totuşi, vocea liniştită care-i spuse să intre îi dădu curaj.

Culcată cuminte pe pat, cu spatele sprijinit pe trei perne şi cu *Biblia* lângă ea, Mrs. Escridge îi răspunse la bună dimineaţa cu o voce liniştită. Camera încă nu fusese dereticată; totuşi, rochia de tafta de culoare închisă, întinsă grijuliu pe canapea, ca o doamnă din lumea bună căreia i s-a făcut rău, era dovada unei atenţii pline de consideraţie.

De cum intră, Elizabeth zări pe covor sticluţa pe care-o ştia atât de bine, dar eticheta era de-o altă culoare. Se prefăcu a nu fi văzut nimic.

— Presupun că ai dormit bine, spuse Mrs. Escridge. Vino mai aproape să te privesc. Bine. Fie ca şi de-acum încolo faţa ta să păstreze cât mai mult culorile astea din părţile noastre, de-un roz sănătos, în locul albeţii ca de ceară ce se vede la frumuseţile Sudului. Dar vino mai aproape. Pe legea mea, s-ar zice că ai ochii roşii, ca şi cum ai fi plâns. Răspunde.

— Da, poate, un pic.

— Bine, treaba ta. Nu-i o crimă să plângi, afară de cazul când te-ai înduioşa de propria-ţi soartă, ceea ce-i cât se poate de caraghios. Nu-ţi pun întrebări. Iar acum să-mi spui adevărul. Vezi sticluţa de lângă picioarele tale?

— O văd.

— Goală, bineînţeles. Tu ai pus-o astă-noapte pe noptieră la mine?

— Nici vorbă.

Mrs. Escridge îşi luă *Biblia* şi-o puse pe aşternut la îndemâna Elizabethei.

— Pune mâna pe *Biblie*. Dă-mi ascultare. Spune-mi din nou că nu tu ai adus sticluţa de laudanum în timp ce eu dormeam.

Elizabeth îşi întinse toată palma pe coperta neagră a cărţii. De câte ori nu făcuse gestul acesta, singurul care liniştea neîncrederea mamei…

— De vreme ce mi-o ceri, nu eu am pus sticluţa aici. Şi-apoi, n-am văzut încă o sticluţă cu o etichetă albă ca asta. Oare niciodată n-o să-mi dai crezare, mămico? Nu sunt o mincinoasă.

— Ştiu, dar îmi place să fiu sigură. Sticluţa n-avea decât vreo câteva picături. Abia de-ajungeau pentru doza obişnuită. Acelaşi lucru e valabil şi pentru vinul de Porto, care, pe cuvântul meu, nu-i din cel care-a dat ocol Capului Hateras.

Printr-un gest dispreţuitor al mâinii, arătă spre o carafă elegantă de cristal, goală şi ea, de lângă pat.

— Totul cu zgârcenie măsurat, ca pentru o bolnavă căreia din caritate i se dă cu prudenţă o doctorie. Păi, dacă n-ai fost tu, cine-a fost?

— Habar n-am.

— Să fie femeia care a bătut la uşă ieri după-amiază? Mătuşa Laura, cum îi spui tu?

— Habar n-am.

— Atunci cine?

— Zău că n-am habar.

— Nu poţi afla nimic de la nimeni în casa asta unde bântuie minciuna.

— Eu nu mint.

— Ştiu, ştiu, n-o mai spune întruna.

— Am să încerc.

Deodată păru să se răzgândească şi continuă ceva mai rar, ca pentru a-şi vorbi sieşi:

— Şi-apoi, de ce să vorbesc cu nişte oameni care mă primesc în casa lor fără ca nimic să-i silească la asta? Ruda săracă n-are decât să tacă. Sunt bine crescuţi. E ceva. Să mă scuzi pe lângă William Hargrove, Elizabeth. N-am să mă arăt nici azi, nici mâine. Prea obosită. Asta trebuie să

le spui. Du-te să mănânci şi să nu mă deranjezi toată ziua. Şi-aşa s-au perindat destui pe-aici toată noaptea.

— Destui, zici, mămico?

— Nu poţi înţelege. Mă aflam acolo, departe, ştiu, sunt sigură. Nu, nu încerca să mă săruţi. Nu-mi plac înduioşările. Să le ceri să-ţi dea pentru mine hârtie de scrisori, cerneală şi-o pană de scris. O pană cu vârf gros, ca în Anglia. Să mi le-aduci diseară. Şi nu te uita aşa la mine, ca la un monument public. Du-te, fetiţo, dar mai întâi dă-mi evantaiul de jos, a căzut din pat. Să simt barem pe piele adierea răsuflării ăsteia ca de copil. Oare niciodată nu se stârneşte furtună în infernul ăsta al lor? Du-te, du-te odată. Vreau să fiu singură, singură la nesfârşit.

Elizabeth întârzie câteva minute pe scară. Din mândrie, voia ca nimic din emoţia atât de violentă pe care-o resimţea să nu i se citească pe faţă dar, dacă numai se liniştea, teama o însoţea la fiece pas.

În dimineaţa aceea, din fericire, micul dejun a fost mult mai liniştit ca în ajun. Elizabeth dădu glas micii fraze banale despre marea oboseală a mamei ei, iar Mr. Hargrove îşi exprimă regretul, apoi se porni pe rugăciune, care ţinu neobişnuit de mult. Conversaţiile ce urmară se remarcară prin amabila lor goliciune. În afară de vreo două glume de-ale lui Billy, retezate din faşă, nimic nu însufleţi conversaţia, şi nici măcar cuvântul „politică” nu fu rostit. Trebuia să ai sufletul nevinovat al Elizabethei, ca să nu bănui că subiectul ăsta, cel mai pasionant dintre toate, fusese interzis de către stăpânul plantaţiei din motive precise, dar noua venită la Dimwood nu ţinea să ştie una ca asta.

În clipa când toată lumea ieşea din sufragerie, mătuşa Laura se apropie de Elizabeth şi-i spuse cu vocea aceea blândă, ce aducea cu o mângâiere:

— Copilă dragă, m-am gândit la tine ieri-seară, după ce ne-am despărţit. Poate că am fost prea ritoasă în cele ce

ţi-am spus despre pădurea aceea. N-o să-mi porţi pică, pentru că ai o inimă de aur, şi-apoi, o să ne vedem curând. Cred că tatăl meu vrea să-ţi vorbească.

Zicând acestea, se depărtă repede, ca şi cum, rămânând mai mult, ar fi săvârşit o greşeală, căci, într-adevăr, Mr. Hargrove, care se îndrepta spre ea, îi azvârli o privire de-o răceală imperioasă. Încât mătuşa Laura dispăru.

— Scumpa şi micuţa mea violetă de Anglia vrea să-mi facă cinstea unei conversaţii la mine în bibliotecă?

Şi pe când se apleca spre ea, mirosul de apă de colonie rusească cu care-şi parfuma favoriţii o învălui pe fată, iar ea îi iertă lui Mr. Hargrove goliciunea fasoanelor cu care aborda tinerele persoane un pic cam prostuţe. În acelaşi timp răcoros şi bărbătesc, mirosul acela o punea, într-adevăr, dintr-odată în prezenţa tatălui ei, care folosea colonia ca să-şi dea pe mâini.

— Da, spuse cu un zâmbet.

Biblioteca unde fu dusă rămânea pentru toată lumea un soi de inviolabilă sfântă a sfintelor, cu excepţia puţinilor aleşi, a celor care se făceau vinovaţi de fărădelegi, a lui Miss Llewelyn, din motive necunoscute, şi a lui Job, servitorul negru, însărcinat să facă ceea ce era convenit a se numi curăţenie.

Niciodată Elizabeth nu mai văzuse o asemenea încăpere şi rămase o clipă mută de uimire, întorcând capul în toate părţile, în faţa atâtor cărţi.

Semănând cu nişte pereţi din piele întunecată, presărate cu minuscule litere de aur, cărţile acopereau tot spaţiul dintre plinte şi cornişe, producând un straniu efect de frumuseţe înăbuşitoare, în ciuda răcorii aerului, întreţinute de storurile pe jumătate trase şi a marelui stor al verandei. La drept vorbind, abia de se vedea, dar te obişnuiai repede cu acel clar obscur care, de altfel, înfrumuseţa totul.

Mr. Hargrove o pofti pe Elizabeth să şadă într-un fotoliu cu spătarul rotunjit, aşezându-se el însuşi într-un jilţ de-o formă ceva mai severă, ce te ducea cu gândul la catedrele de pe vremuri, şi adoptă numaidecât un ton jovial.

— Iată-ne faţă în faţă pe amândoi, tânără domnişoară englezoaică, făcuţi să ne înţelegem unul cu altul, nu-i aşa?

— Desigur, spuse ea politicos.

— Nu fi prea mirată de toate cărţile astea şi să nu-ţi faci din cauza lor o idee falsă despre mine. Sunt ani de zile de când nu le mai citesc, îmi place tovărăşia lor, dar m-au învăţat să mă lipsesc de ele. Înţelegi?

— Nu sunt prea sigură…

— Am să-ţi explic toate astea într-o bună zi. În afară de-un raft restrâns de poeţi din ţara noastră şi, fireşte, de Biblie. Sunt sigur că citeşti Biblia.

Oarecum sâcâită de întrebarea asta indirectă, Elizabeth o lăsă fără răspuns.

— Nu-i aşa? o întrebă cu un zâmbet larg ce-i ridică colţurile mustăţilor.

— Bineînţeles, Mr. Hargrove.

— Să fie într-un ceas bun, dar, rogu-te, nu Mr. Hargrove, ci unchiule Will.

Tăcere.

— Nu-i aşa? insistă din nou.

Un lucru straniu se întâmplă atunci cu fata aceasta de şaisprezece ani, atât de supusă cu o clipă mai înainte, o exasperare bruscă o prefăcu într-o altă fiinţă.

— O să mă supun, unchiule Will, izbucni ea pătimaş, de vreme ce aşa doriţi, dar, la rândul meu, pretind şi eu: să nu mai fiu micuţa dumneavoastră violetă de Anglia.

Un fulger de mânie străbătu ochii lui William Hargrove; fusese rănit în orgoliul lui, dar se stăpâni numaidecât, izbucnind în râs.

— Bine m-ai mai pus la punct! spuse. îmi place

revolta asta a dumitale şi suntem cu-adevărat din aceeaşi rasă, Elizabeth. Iar acum, ascultă-mă. Ştii de ce te afli aici?

— Pentru că mama v-a cerut-o. Ştiu toate astea.

— Din ce în ce mai bine. O să vorbim ca de la bărbat la bărbat.

— De ce ca de la bărbat la bărbat?

— Atunci, ca de la bărbat la femeie, dacă preferi. Am să fiu atent la ce-mi iese din gură. Dumneata şi mama dumitale vă aflaţi aici pentru că facem parte din aceeaşi familie. Regret numai că aţi sosit într-un moment când totul merge rău şi ameninţă să meargă încă şi mai rău.

— Strigătele acelea de ieri din timpul prânzului m-au făcut să presupun ceva de felul ăsta.

— Lucrul nu se va mai întâmpla, dar oare ştii dumneata ce anume a stârnit spiritele? Ai vreo idee despre situaţia ţării?

— Câtuşi de puţin. Cum aş putea avea? Abia am sosit.

— Mama dumitale nu ţi-a spus nimic?

O, nimic. Niciodată n-am văzut-o ţinând un ziar în mână.

Mr. Hargrove se sculă şi, cu mâinile la spate, făcu vreo câţiva paşi până la celălalt capăt al încăperii. Elizabeth putu să-l observe pe îndelete şi remarcă eleganţa costumului cenuşiu-deschis, a cărui haină, tivită pe margini cu un delicat şiret negru, lăsa să se vadă dedesubt o vestă albă şi, în ciuda iritării pe care i-o pricinuia bărbatul acesta cărunt şi grav, îl admiră pentru subţirimea lui. Într-un anumit fel, acum îl privea pentru prima oară.

Veni spre ea şi se aşeză din nou.

— Am să-ţi explic problema noastră – o, cât se poate de simplu.

Elizabeth avu o privire de fetiţă:

— Am să mă străduiesc să înţeleg, spuse.

Deodată, Mr. Hargrove tăcu şi o privi atent.

— Uneori, am senzaţia că nu prea mă simpatizezi,

Elizabeth.

— O, niciodată n-am spus asta.

— Nu, dar cum suntem din aceeaşi rasă şi puţintel din acelaşi sânge, ne înţelegem pe tăcute.

Fata se mulţumi de data asta să-şi îndrepte spre el faţa nevinovată şi-şi aţinti ochii lipsiţi de orice gând în ochii negri şi adânci ai interlocutorului.

— Cum pofteşti, spuse Mr. Hargrove. Am să-ţi fac, aşadar, un scurt expozeu ale cărui lipsuri le simt de pe-acum, dar iată: Nordul şi Sudul, care alcătuiesc împreună Uniunea, sunt, în ciuda acestui fapt, despărţite, nu printr-o frontieră, slavă Domnului, ci prin climă. Şi e ceva.

— Mai puţin cald în Nord, sper. Foarte, foarte cald aici.

— Cred că o să te obişnuieşti, ca şi noi, fetiţă dragă. O să vezi cum casa asta rămâne răcoroasă chiar şi în timpul celor mai mari călduri. Dimwood e un fel de refugiu.

Vorbea ceva mai rar, se simţea că e preocupat de cele ce avea să spună, îşi înclină capul într-o parte, îşi plecă ochii ca pentru a cerceta vârful pantofilor. Elizabeth îi urmări privirea şi remarcă luciul desăvârşit al pielii şi fineţea piciorului. Se arătă curioasă faţă de amănuntele astea pentru că se plictisea.

— Bogăţia Sudului se trage în mare parte de pe urma culturilor de tutun şi bumbac. Nordul e industrial şi are nevoie de ceea ce produce Sudul. Înţelegi?

— Oarecum, dar trebuie să spun că lucrurile astea nu mă interesează prea mult.

— Atunci, să mergem ceva mai repede. Pentru cultivarea bumbacului, e nevoie de negri, care suportă mai bine căldura decât albii. Negrii aceştia, care sunt din Africa, au fost aduşi aici de către companiile de navigaţie franceze şi engleze. Ştiai?

— Deloc. Niciodată în Anglia nu ni s-a vorbit despre

lucrurile astea.

— E timpul s-o ştii. Europa ni i-a vândut pe negri.

— Vândut!

— Da. Nu există alt cuvânt.

— Şi dacă ei nu voiau să vină?

— Nu i-a întrebat nimeni. Au fost luaţi cu de-a sila. Nu exista altă cale.

Obrajii Elizabethei din roz se colorară în roşu.

— Ce ruşine! exclamă.

— Păi da, făcu Mr. Hargrove cu un soi de avânt în voce, la fel socot şi eu. Şi mai socot că aproape toată lumea crede la fel şi pe-aici. Nordul a cumpărat la rândul lui, dar i-a vândut apoi Sudului, din cauza climei, pe care negrii n-o suportau. Nordul a uitat asta. E multă vreme de când negoţul cu negri e interzis, dar ei se află aici şi sunt coşmarul Sudului.

— Şi-atunci, de ce să nu fie trimişi înapoi la ei?

— Totul ne îngăduie să presupunem că n-ar voi-o cu niciun preţ.

Generaţiile se succed, se leagă de pământul pe care-l cultivă. Muncesc, dar sunt bine hrăniţi şi îngrijiţi dacă se îmbolnăvesc. Sunt supravegheaţi ca şi copiii, pentru că asta şi sunt, nişte copii, şi în cele din urmă ajung să ţină la noi, dacă nu-i maltratăm. Sălbăticia din ei dispare trăind pe lângă noi. Toate astea se cheamă binefacerile civilizaţiei. Religia noastră le e propovăduită şi lor, şi ţin la ea. În multe cazuri, o adaugă religiei lor, adică a strămoşilor lor. Mă urmăreşti, Elizabeth?

— Adineauri vorbeaţi mai pe înţeles. Nu mai văd unde e coşmarul.

— Coşmarul e visul lor de libertate. Libertatea pe care noi le-am luat-o. O să auzi oameni spunând că negrii n-o să se revolte, dar prea o zic mult, ca să nu se gândească întruna la asta. Nu izbutesc să se liniştească pe de-a-ntregul pe ei înşişi.

— Păi, atunci să le redea negrilor libertatea!

— Sunt şi unii plantatori care procedează aşa, şi încă din ce în ce mai mulţi. Dar pentru asta trebuie să fii foarte bogat. Eliberarea negrilor înseamnă ruina noastră.

Se opri. Se vedea bine că nu vrea să spună mai mult dar, parcă fără voia lui, prezenţa Elizabethei îl silea s-o facă. îi ceruse să vină în încăperea asta, iar acum se întreba de ce, dar nici asupra acestui punct nu voia să-şi pună întrebări.

Imaginea unui drum închis printr-o barieră îi venea întruna în minte, fapt ce i se păru caraghios.

Elizabeth însă rămânea neclintită şi, pentru prima oară, avu intuiţia că se află în faţa unui om nefericit, a cărui bună dispoziţie era prefăcută, iar autoritatea plină de sine doar o mască, dar presimţea toate astea într-un fel prea nedesluşit pentru a le putea prinde în cuvinte. îl privi pe William Hargrove cu un sentiment vecin cu mila şi-i zâmbi timid. Acesta tresări.

— De ce zâmbeşti, Elizabeth? o întrebă cu o bruscă severitate.

— V-am zâmbit? întrebă fata. Nici nu mi-am dat seama. Ce-i aşa de rău în asta?

— Nu zâmbeşti fără motiv, şi ştii foarte bine că aşa stau lucrurile. Din cauză că am spus ceva? Ceva caraghios? Vreau să ştiu.

— Nu înţeleg. Nu vă mai urmăresc deloc.

O privi cu un aer întunecat.

— Nu mai eşti sinceră ca adineauri, spuse el rar. Nu mai eşti aceeaşi persoană.

— Pot pleca? întrebă fata ridicându-se.

Văzând-o îndreptându-se spre uşă, i se păru că iese dintr-un vis.

— Elizabeth! exclamă, te-am speriat fără să vreau. Rămâi, te rog. M-am exprimat greşit. Am crezut că-ţi baţi joc de mine din cauza celor spuse despre plantatorii care

se ruinează eliberându-şi negrii.

— Câtuşi de puţin, răspunse ea sec. Dimpotrivă.

— Cum aşa, dimpotrivă?

— Da, dimpotrivă, găsesc că e bine aşa.

Zâmbi la rândul lui, aproape la fel de timid ca şi fata, cu câteva clipe mai înainte.

— Stai jos, o pofti pe un ton blând. O să-ţi spun ceva care o să te facă să înţelegi totul în puţine cuvinte, fără să te ţin mult. Ai casei s-ar putea întreba unde eşti şi să te caute peste tot, adăugă râzând ca de-o glumă, în timp ce fraza aceea ascundea tot ce voia să-şi ascundă sieşi.

Elizabeth nu păru să-i împărtăşească veselia şi se aşeză la loc cu un aer răbdător.

— Nu departe de aici, continuă Mr. Hargrove, locuieşte un om care trăieşte în lipsuri sau, mai exact, în ceea ce se numeşte o sărăcie ruşinoasă. Casa lui, odinioară foarte admirată, se dărăpănează din an în an, iar terenul ce-o înconjoară se reduce pe măsură ce vinde parcele din el ca să aibă din ce trăi. Locuieşte împreună cu fiul lui în această veche reşedinţă. îl cheamă Armstrong.

— Ei bine, trebuie ajutat.

— Cred că nu te îndoieşti că ne-am gândit şi noi la asta, dar nici nu vrea să audă. Prea mândru. Un Armstrong nu acceptă pomană de la nimeni.

— Pomană! exclamă Elizabeth, amintindu-şi de părerile mamei ei în privinţa asta.

— Ei da, pomană. Nu ne e pe plac cuvântul ăsta, dar pomana înseamnă întruchiparea creştinismului de la un capăt la altul. Dacă înlături caritatea, ce mai rămâne din Noul Testament?

Instinctiv, fata presimţi că avea să înceapă o predică, şi nu se înşela, deoarece discuţiile pe marginea religiei uşurau conştiinţa lui Mr. Hargrove în momentele critice.

— Şi fiul lui? întrebă cu aprindere. Pentru că spuneţi că are un fiu.

Răspunsul veni numaidecât, sec şi scurt.

— Fiul e o secătură.

— Nu poate întreprinde ceva?

— Ţi-am spus că e o secătură, răspunse Mr. Hargrove puţintel enervat. O să vorbim despre el altă dată. Ceea ce ţin cu tot dinadinsul să ştii e că acolo unde locuiesc cei doi, pe vremuri prospera una din cele mai frumoase plantaţii din ţară. Aproape o mie de negri o cultivau, când, într-o bună zi, sub influenţa unui ideolog…

— Un ideolog?

— Un fanatic, dacă vrei… Nebunul ăsta de Armstrong ia hotărârea să-şi elibereze aproape toţi sclavii dintr-odată, adică negrii. Banii luaţi pe bumbac i-au îngăduit să trăiască în înlesnire o vreme. Băiatul, care abia dacă era major, s-a slujit cu generozitate de ei pentru propriile-i plăceri şi, într-o bună zi s-au văzut siliţi să vândă chiar şi pământul, bucată cu bucată. Trezit din nobilele lui imbolduri, Armstrong a văzut sărăcia îndreptându-se spre el, ca omul îmbrăcat în fier de care vorbeşte Biblia. Niciodată nu avusese simţul afacerilor, iar voinţa îi lipsea într-un hal fără de hal. Administratorul lui, devenit inutil, dar om capabil şi rămas credincios, l-ar fi putut salva, fără îndoială, dacă orgoliul familiei Armstrong s-ar fi putut înclina în faţa unui servitor. A fost concediat. Armstrong a preferat să capituleze în faţa fiului său Jonathan, pe care-l adora. Dar mă întind atâta, că te plictisesc.

— Nicidecum. Câţi ani are Jonathan?

— Iată o întrebare ciudată, Elizabeth. De ce vrei să ştii?

— Asta face povestirea mai interesantă, spuse fata cu nevinovăţie.

— Jonathan e un om lipsit de orice simţ moral. A furat mai bine de jumătate din averea tatălui, prăpădind-o la joc şi în distracţii josnice. Orgoliul lui îl face de nesuferit tuturor familiilor din comitat. Lumea fuge de el, şi pe bună

dreptate. îmi pare rău că-i sunt vecin. Fie ca drumurile voastre să nu se întâlnească niciodată.

Elizabeth îşi plecă privirea, şoptind:

— Aşa nădăjduiesc şi eu, de vreme ce e atât de rău pe cât spuneţi.

— Voi avea grijă că aşa să fie, făcu Mr. Hargrove cu gravitate.

Din nou era William Hargrove cel cu voce măsurată, cu privirea serioasă şi bună, un pic cam trist.

În clipa aceea, orologiul cel mare şi îngust umplu încăperea cu zece bătăi adânci, la intervale bine măsurate. La ultimele vibraţii, Hargrove puse uşor degetele pe creştetul Elizabethei.

— Fugi, mititico, îi spuse. Prea ai stat mult aici.

Deschise uşa, apoi, după o şovăială, adăugă:

— Dacă vei fi întrebată de ce… spuse deodată. Dar nu, nimeni n-o să te întrebe nimic. Încearcă să-i găseşti pe „copii”. Du-te acum.

Surprinsă oarecum de bruscheţea cu care era expediată, fata îşi ridică asupra lui ochii de un albastru limpede, a căror nevinovăţie n-o putu îndura.

— Repede, îi spuse, atingându-i umărul ca pentru a o împinge, repede!

Capitolul XI

De cum se închise uşa, se duse şi se aşeză la birou, luându-şi capul în mâini.

Vocea înăbuşită i se înălţă în tăcere:

— Oh, Doamne! spunea întruna, oh, Doamne!

În rugăciunea aceea în care precumpănea spaima se mai afla şi uşurarea de pe urma unei primejdii ce se îndepărta de el pe coridor cu paşii uşori ai Elizabethei.

Până atunci avusese despre el o părere destul de puţin măgulitoare, dar liniştitoare, în măsura în care se

credea la adăpost de marile dezordini pasionale. Ispitele trecătoare nu izbuteau să tulbure un confort moral la fel de răbdător organizat ca un interior victorian. I se spunea într-atât de mult că e un om bun, încât în cele din urmă ajunsese s-o creadă, după cum se convingea pe sine că e şi iubit. O dată sau de două ori pe lună, când ceea ce numea în taină impulsuri naturale ajungea să-i dezechilibreze dispoziţia (sau buna dispoziţie), dispărea de pe plantaţie şi petrecea câteva zile la New York, unde totdeauna avea de făcut cumpărături pentru Dimwood, apoi se întorcea acasă mult mai calm şi totdeauna cedând înclinării lui obişnuite de îndrumare pe calea cea dreaptă a aproapelui.

Şi totuşi, trei zile mai înainte, sosirea lui Mrs. Escridge şi a fiicei ei stricase totul într-un fel dramatic. O caleaşcă se dusese să le întâmpine pe călătoare la gara din Wilmington şi, în lumina purpurie a apusului, primise un şoc din partea acelei feţe strălucitoare. În descumpănirea lui, uitase să coboare spre noile sosite, aşa cum pretindea politeţea cea mai elementară, dar uimirea îl ţintuia locului, şi, cu o bucurie nemărturisită, se uita la victima aceea a destinului cum se îndreaptă spre el, asemeni unei prăzi oferită de nişte forţe obscure. Atât de puternică era impresia asta, încât trebui să facă un efort pentru a-şi îndrepta privirile spre Mrs. Escridge, aplecată din şale sub povara unei mari oboseli şi urcând, de pe-atunci plină de hachiţe, scara binefăcătorului ei. Întreg trupul ei de femeie umilită îi reproşa generozitatea excesivă ce-o copleşea cu darurile sale. Şi ca într-o străfulgerare, întrevăzu infernul ce urca spre el în persoana acelor naufragiate, una la fel de temut ca şi cealaltă, din motive straniu de diferite.

Iar acum, în singurătatea bibliotecii, se întreba cu groază de ce Dumnezeu îl ducea în ispită, pe când el nu voise decât să urmeze Evanghelia, ajutând o văduvă şi o orfană.

Obiceiul de a vedea semne în toate cele făcu să-i bată

inima puternic în faţa primejdiei de-a fi încălcat voia cerului. Tot timpul cât durase convorbirea cu Elizabeth, pentru prima oară în viaţa lui simţise prezenţa a ceva sau a cuiva despre care nu se vorbea niciodată, deoarece nimeni nu mai credea în el. Nu s-ar fi priceput să zugrăvească ceea ce simţea, atâta doar că nu era singur cu fata aceea de şaisprezece ani. Din cauza asta copila îi stârnea teama. Niciodată n-ar fi bănuit că un om, în indiferent ce moment al vieţii lui, poate tremura în faţa neantului… într-adevăr, ce alt nume ar fi putut da acelei bruşte apariţii a nefiinţei? Abisul… nu. Era mai rău, deoarece nimic nu se clintea în decorul acela de cărţi vechi cu pendula înaltă şi îngustă, făcând răbdător socoteala minutelor ce mai rămâneau de trăit. Deodată, indescriptibilul vid se afla peste tot în locul aerului… Ar fi fost mai puţin dureros să te afli în faţa unui abis. O eternitate blestemată ce se instala acolo unde o clipă mai înainte curgea timpul.

În teologia monstruoasă pe care şi-o alcătuise de-a lungul anilor, centrată numai şi numai pe teama de Dumnezeu, se credea apărat de diavol şi la adăpost de mânia divină. Uita că Dumnezeu e bun. Ceea ce falsifica toate elucubraţiile religioase, fără a fi în stare să-şi dea seama, deoarece niciodată nu fusese îndrăgostit. Soţia lui, care-i dăruise trei băieţi şi-o fată, nu-i inspirase alt sentiment decât o indulgenţă întrucâtva mărginită. Ascultătoare şi de înţeles, ţinea casa bine. Nici nu-i cerea mai mult. Moartea ei subită nu-l întristase.

Doar prin forţa unei imaginaţii bolnave, ajunsese să vadă un loc de groază în biblioteca aceea liniştită unde o fată ascultase ceea ce el spunea. Nu îndrăznea să-şi mărturisească izbucnirea în fiinţa lui a unei atracţii pe care nu voia s-o înţeleagă. Mai cu seamă în clipa când Elizabeth îi zâmbise, fusese cuprins de furie împotriva a ceea ce luase drept o viclenie diavolească şi-n care văzuse semnul necruţător a ceea ce-l aştepta pe cealaltă lume, dacă nu s-

ar fi desprins de ea la timp. Văzu deodată în Elizabeth instrumentul unei voinţe distrugătoare, şi totul în jurul lui deveni o iluzie a simţurilor, ascunzând realitatea focului veşnic a cărui muşcătură i se părea a o simţi în suflet.

Cât anume ţinuse acest supliciu care fusese cât pe ce să-i ia minţile, n-ar fi putut-o spune. Intensitatea suferinţei devenea măsura timpului, dar infinitul nu se măsoară. Printr-un soi de tresărire interioară, îşi venise în fire luând hotărârea. Numaidecât, infernul inventat de el pierise, obsesia domolindu-se, deoarece, precum am remarcat, uitase că Dumnezeu e bun.

După cină, în seara aceea, le ceru celor doi fii ai lui să-l urmeze într-un mic salon rezervat discuţiilor confidenţiale. Era o încântătoare încăpere rotundă în stilul de la finele secolului al XVIII-lea, cu cornişe pe care se înfăşurau ghirlande de flori într-o dezordine elegantă. Capodopera asta a stucaturii italiene contrasta întrucâtva cu fotoliile victoriene de culoare vineţie şi excesiv capitonate. Prin ferestrele înalte, cu perdele de muselină, se ghiceau copacii de pe aleea cea mare.

Josh, cel mai bine ca bărbat dintre cei doi fraţi, purta, în ciuda căldurii, o haină de catifea neagră, ce-i scotea frumos în evidenţă talia, rămasă subţire, şi pantaloni grişters, ultimul răcnet al modei masculine. Faţa lui cu tenul colorat vorbea despre viaţa în aer liber şi despre o digestie perfectă, cu mult mai mult decât de preocupări intelectuale sau politice, dar ochii albaştri străluceau de bucuria de-a trăi şi, mai cu seamă, de-o nepăsare înnăscută, ce stârnea buna dispoziţie. Cu nasul cârn şi dinţii de-o albeaţă desăvârşită, îşi păstra înfăţişarea unui student şi-ţi venea greu să crezi că ar fi tatăl unei fete de şaisprezece ani.

Douglas, mai mare decât el cu un an, avea o înfăţişare severă şi se arăta de obicei supărat, ca un om pe care l-ai deranja din gândurile lui. Fmntea uşor pleşuvă îi

alungea faţa îngustă cu pielea ştearsă, întinsă pe o osatură de ascet, impresie accentuată de pupilele negre, lucind în adâncul orbitelor săpate de umbre, ce le prefăceau în nişte caverne.

Înalt şi de-o slăbiciune de om rasat, îşi ţinea aproape totdeauna capul sus. Un costum negru bine croit îi desăvârşea aspectul de aristocrat al familiei, aspect ce se aştepta din parte-i ca pentru a corecta figura întrucâtva ţărănească a fratelui mezin.

Între ei doi, William Hargrove părea un personaj prosper, purtându-şi grijile cu o majestate apăsătoare, dar ceva dureros din privirea lui îl împiedica să pară banal. Tocmai ce citeau în adâncul ochilor lui căprui îi făcea pe fiii lui să-l iubească; în privinţa asta erau de acord. Numai ei bănuiau ce chin sfâşie sufletul acestui om ascuns, pe când părea atât de calm şi de stăpân pe sine.

De aceea, după ce-i rugă să se aşeze şi începu să le vorbească, simplitatea cuvintelor lui îi impresionă în acelaşi fel.

— Am nevoie de sfaturile voastre, spuse cu o voce pe care emoţia o înăbuşea. De acum înainte, voi o să vă ocupaţi de micuţa Elizabeth. Eu unul mă văd silit să recunosc că nu sunt în stare s-o fac. Mi se pare că-i inspir teamă. Nu e bine să-i vorbesc.

În clipa aceea, cei doi băieţi schimbară o privire scurtă, în care se ghicea acelaşi gând.

— Ai şi aşa prea multe griji pe cap, spuse Douglas repede. E cât se poate de firesc ca noi să ne ocupăm de Elizabeth, nu-i aşa, Josh?

— Sunt întru totul de acord, răspunse Josh. Vom veghea asupra ei.

— Iată-mă scăpat de o mare povară şi vă mulţumesc, dar vă datorez o explicaţie.

— Nu-i nevoie, înţelegem, exclamă prosteşte Josh, temându-se de un discurs.

William Hargrove se schimbă la faţă.

— Ce anume înţelegeţi? întrebă el.

Douglas interveni numaidecât:

— Înţelegem că întreaga educaţie a fetei trebuie luată de la capăt şi că trebuie obişnuită cu felul de a fi al Sudului. Ceea ce pretinde răbdare – şi timp.

— O să vedeţi că nu-i o persoană comodă, spuse Hargrove liniştit. Aerul ei cuminte ascunde o fire hotărâtă. Are ideile ei şi ştie să contrazică. În discuţia mea cu ea, am înţeles că e o mică aboliţionistă convinsă. Poate că nu cunoaşte cuvântul, dar părerile ei nu lasă nicio îndoială în privinţa asta. Sclavia o revoltă.

— O s-o ducem la episcopul din Savannah, spuse Douglas.

Reverendul Elliot e cât se poate de tare în privinţa instituţiei noastre specifice. Se va pricepe să lumineze spiritul religios al acestei fetiţe. Are argumente de prima mână.

— Dar nu mai e o fetiţă, spuse Hargrove întorcând puţin capul. Vorbeşte ca o femeie.

Josh avu un elan de afecţiune poate nefericit.

— Tăticule, linişteşte-te, spuse el. Doar nu-i proastă; o să se adapteze aproape de la sine, pentru că e drăguţă şi chiar fermecătoare, toată lumea o găseşte astfel.

— Fermecătoare, repetă Hargrove cu o privire de martir.

Cam trufaş, Douglas lăsă să-i scape câteva consideraţii dispreţuitoare.

— La vremea potrivită, o să-i găsim un soţ cât se poate de prezentabil. Sudul e plin de băieţi frumoşi de neam bun.

— Nu oricine, exclamă Josh. E de familie la fel de bună ca şi noi.

— Chiar mai bună, şopti cu tristeţe Hargrove. Prin mama ei, a cărei familie e mai veche.

— Pentru că mai e şi mama ei, făcu Douglas sentenţios.

Hargrove gemu.

— Am avut oare dreptate chemându-le aici?

I se răspunse într-un glas:

— Nu puteai face altfel, după scrisoarea aceea.

— Ba da, i-aş fi putut trimite acolo, în Anglia, toţi banii trebuincioşi, ca să poată trăi în îndestulare. Am şi iar am de unde… Resursele Sudului sunt nesecate, mulţumesc lui Dumnezeu, iar ea moare de dorul Angliei.

— Niciodată nu i-ai fi putut înapoia micul ei conac în stil Tudor, spuse Douglas cu glas răspicat.

— O facem noi să-şi uite conacul ei Tudor, exclamă Josh, înconjurând-o cu atenţii şi consideraţie…

— Josh, eşti mai naiv ca de obicei în seara asta, spuse Douglas. Se plimbă întruna prin conacul ei. Laudanumul pentru asta e făcut.

— Nu sunt împotriva unei folosiri moderate, spuse Hargrove. Nu-i interzis.

— Chiar aşa, Scripturile nu zic nimic despre asta, făcu Douglas pe un ton sarcastic.

— Douglas, îl apostrofa tatăl, vorbeşti ca un nerod… Femeia asta suferă. Dacă află uşurare în câteva picături de laudanum, o să aibă ce-şi doreşte. Arp luat şi eu când eram acolo şi mă aflam în clipe grele.

Se lăsă tăcerea. Soarele la scăpătat, trimiţându-şi ultimele raze prin frunzişul copacilor, atinse chipul chinuit al lui William Hargrove, făcându-l să-şi întoarcă faţa. Josh se sculă şi închise unul dintre obloane. În pădurea din apropiere, păsările cântau într-o întrecere disperată, ca pentru a opri ziua ce-ar fi putut dispărea pentru totdeauna, şi o melancolie bruscă năpădi clipele acelea, odată cu năucitorul rămas-bun spus luminii. Hargrove se sculă din fotoliu.

— Să mă ajutaţi, spuse, fără a-şi preciza într-un fel

gândul, şi, îndreptându-se spre uşă, le dădu bună seara fiilor lui.

Rămaşi singuri, cei doi bărbaţi se priviră o clipă fără un cuvânt.

— Nu mă aşteptam la o mărturisire atât de limpede, spuse în cele din urmă Douglas.

— Ar fi într-adevăr pentru prima oară când se dă bătut. Văduvia nu-i prieşte. Mititica asta străină l-a schimbat.

— Străină? făcu Douglas. La noi, în Georgia, o englezoaică nu-i o străină. Uiţi în ce mare măsură oraşul Savannah a fost marcat de Anglia. Încă i se mai resimte influenţa.

Josh făcu un gest de nerăbdare.

— Ştiu toate astea. În ciuda lor, Elizabeth nu-i de pe-aici. Vine din altă parte.

— Ca şi tata, la drept vorbind. Şi până la un anumit punct ca şi noi, care ne-am născut în Antile. Şi-apoi, ce vrei să spui cu asta? Suntem acceptaţi de cei de-aici sau nu?

— Acceptaţi, dacă asta vrei. Dar tatii nu i-a fost uşor. Acceptaţi, da. Dar adoptaţi, nu tocmai. Chiar nu simţi lucrul ăsta?

— N-are nicio importanţă, exclamă Douglas. În orice caz, pentru micuţă, o căsătorie va aranja totul.

— Tata însă va rămâne într-o singurătate numai de el ştiută, ale cărei urmări le vom resimţi şi noi.

— Ei, exclamă Douglas, am devenit morocănoşi. Hai să fumăm câte-o ţigară de foi sub stejarii de pe aleea cea mare.

Sub stejarii cei mari, cărora abia de le vedeau trunchiurile uriaşe, un aer mai răcoros înfiora puţin frunzişul, şi respirară cu plăcere mirosul nopţii. Cele spuse în întunericul de-acolo deveneau întrucâtva confidenţiale. Nu spuneai aceleaşi lucruri ca-n plină zi.

— Admir curajul tatii, şopti Douglas ca şi cum s-ar fi

temut să nu-l audă cineva. A înţeles că trebuie s-o reteze din scurt, altfel izbucnea scandalul. Iar o să sufere.

— Totdeauna am fost convins că asta e ocupaţia lui cea mai de seamă. Să sufere.

— Poate că ai dreptate. Conştiinţa… La câte chinuri nu l-a supus…

Josh avu un râs viclean.

— Păcat că n-o poate adormi cu cloroform. „Conştiinţa ne preface pe toţi în nişte laşi…"

— Ia te uită, încă îl mai citeşti pe Shakespeare.

— O, nu, spuse Josh scuzându-se. Vagi amintiri de pe timpul colegiului.

— Dar tata nu e un laş. Ci pur şi simplu îi e teamă pentru plantaţie, îi e teamă de război şi, mai cu seamă, îi e teamă de el însuşi. Şi ţine piept, tu nu-l înţelegi.

— Ba da, dar îşi inventează un adevărat coşmar. Plantaţia e ceva sigur. Războiul nu-i cu putinţă, iar el însuşi e stânca respectabilităţii – ceea ce nu-l scuteşte, de altminteri, bietul papa, de câteva scurte escapade la New York.

Răspunsul fii rapid şi sec.

— Nu mă amestec în treburile personale ale tatii.

Josh izbucni într-un râs batjocoritor.

— Că repede îţi mai sare ţandăra! Iată-mă pus la punct de moralizatorul familiei. Doar n-o să ne ciondănim între noi când e aşa de plăcut sub copacii ăştia uriaşi care se întreabă despre ce anume vorbim. Mai urgentă mi se pare problema Elizabethei. Te simţi în stare să te ocupi de ea? Eu, sincer să fiu, câtuşi de puţin.

— E mult mai uşor decât îţi închipui. Te laşi în seama bunului meu simţ?

— Din toată inima, exclamă Josh.

— În cazul ăsta, am să-ţi împărtăşesc ideile mele asupra acestui punct şi hotărârea pe care am luat-o ieri, fără să-l consult pe tata.

Restul convorbirii se pierdu în marele concert de voci cristaline ce răzbăteau din frunziş, salutând răcoarea nopţii.

Capitolul XII

Pentru Elizabeth, ziua aceea nu însemnă decât o lungă încercare. De cum ieşi din biblioteca lui William Hargrove, alergă să le caute pe verişoarele ei, ca să afle la ce oră trebuia să plece la Savannah, dar nici Mildred, nici Hilda n-o aşteptaseră ca să se ducă în *tilbury*[4] în pădurea cea mare şi umbroasă ce se întindea în partea de nord a plantaţiei. Acolo erau la adăpost de căldura ce se vestea puternică şi tot acolo singurătatea se arăta prielnică micilor confidenţe după care se prăpădesc fetele de vârsta lor.

Cât despre Billy, ahtiat de independenţă, plecase într-o doară pe mânzul lui roib cu o destinaţie necunoscută.

După ce exploră împrejurimile fără a îndrăzni să meargă prea departe, Elizabeth hotărî să se întoarcă în casă dar, înainte de-a urca treptele verandei, se opri o clipă lângă magnolia cea mare, ale cărei flori grele şi albe răspândeau o mireasmă încântătoare, ca pentru a o opri în trecere pe drăguţa fată cu faţa dezamăgită şi a o mângâia. Cu vârful degetelor atinse frunzele mari şi lucitoare şi, printr-o mişcare instinctivă, sărută uşor una din corole. Simţise între ea şi copacul acela atât de frumos mirositor o inexplicabilă afinitate de cum pusese piciorul la Dimwood. Arborele de magnolia devenea o persoană. Mângâie scoarţa uşor cu mâna şi şopti trist pe tonul cu care vorbeşti în taină la urechea cuiva:

— M-au uitat.

Chiar aşa, ce se alesese de vizita la croitoreasa cea

---

4 Trăsură uşoară cu două roţi, pentru două persoane (n.t.)

vestită din marele oraş a cărui eleganţă era atât de lăudată? William Hargrove îşi dăduse încuviinţarea, mătuşa Laura trebuia s-o ducă acolo. Se pomenise chiar şi de o caleaşcă…

Îşi plecă ochii pe rochia ei azurie cu care-i era ruşine, în ciuda retuşurilor făcute de domnişoara Souligou, şi-şi înghiţi lacrimile de necaz şi umilinţă. Cu inima tristă, urcă treptele acelei case pe care începea s-o urască şi ajunse în vestibulul cel mare unde nu era nimeni şi pe care-l străbătu fără a se opri. Poate că şi ea era căutată în vreuna din camerele de la parter – sau în camera ei, dar nu se simţea în stare să rişte o întâlnire cu mama, care-ar fi descusut-o la nesfârşit.

Ca de obicei la ora asta, casa era cufundată în semiîntuneric, ca să păstreze până seara o răcoare cât se poate de relativă, şi era uşor să te pierzi în ceea ce pentru Elizabeth rămânea un neliniştitor labirint. îşi continuă însă mersul, oprindu-se în faţa fiecărei uşi, cu spaima de-a o vedea deschizându-se, în timp ce nu dorea nici ea altceva, dar avea tot mai mult senzaţia că s-a rătăcit într-un loc suspect, bântuit de o prezenţă invizibilă, ca pe vremuri în micul conac Tudor, unde anumite unghere şi ascunzişuri trebuiau ocolite de cum se însera.

Paşii o duseră până la o verandă unde lumina se cernea prin storurile întredeschise. O privire fu de ajuns pentru a se încredinţa că în partea aceea nu se afla nimeni. Unde se vârâseră oare cu toţii? în camerele lor ori departe de-acolo, la plimbare? Se simţea rău la gândul că e singură în tăcerea aceea ce devenea o a doua singurătate. îi veni ideea să cheme pe cineva. Dar pe cine? Nu îndrăzni. Fără prea mare speranţă, luă hotărârea să dea ocol întregului parter şi, plecând de la fereastră, se întoarse spre spaţiile întunecoase ale coridoarelor unde Susanna îi spusese că se află dulapurile cele mari cu rufărie. Ştia că, dacă merge drept în faţa ei, ajunge în vestibul şi acolo, îşi spunea,

stând într-unul din fotoliile cele mari, s-ar putea gândi. N-ar fi fost câtuşi de puţin în stare să spună ce înţelege prin a se gândi, dar i se părea un lucru chibzuit, încât o porni curajos spre trecerea centrală, ceva mai mare, dar cufundată în beznă, la capătul căreia o lumină o călăuzea.

Abia făcu vreo trei metri într-acolo, că tresări şi ţipă. Cineva se afla în faţa ei, cineva sau mai curând un şorţ alb. Doar atât văzu la început, apoi numele el fu rostit într-o şoaptă conspirativă:

— Don'soa'a Lisbeth.

— Cine eşti?

— Nu vă fie teamă, făcu şorţul cel alb. Sunt Betty.

În clipa aceea, Elizabeth deosebi o faţă neagră pe care se distingea mai cu seamă albul ochilor.

— Nu mi-e teamă, spuse. Caut pe cineva.

Teama instinctivă de negri o făcu să-i bată inima, ştia că o negresă stă în faţa ei, tăindu-i calea.

Betty, de vreme ce aşa o chema, făcu vreo câţiva paşi şi deschise o uşă. Într-o dâră mare de lumină, cernută şi aici ca peste tot, se ivi o femeie a cărei faţă cu pielea lucitoare avea culoarea întunecată a mahonului. Plină şi rotundă, respira o bunătate dezarmantă.

Elizabeth nu putu decât să tacă sub privirile-i duioase ce se aşezau asupră-i. Teama îi dispărea, lăsând-o uluită. Betty vorbi prima:

— Eu de'etic în came'ele don'şoa'ei Hilda şi don'şoa'ei Mild'ed.

Elizabeth observă că într-adevăr avea o mătură în mână. Ceva mai înaltă decât ea, dar mai lată şi mult mai puternică, trupul lui Betty se sprijinea pe două picioare solide, semănând cu două coloane, iar fusta roşie de bumbac lăsa să i se vadă pulpele puternice şi picioarele goale în sandale. Din această persoană impozantă şi greoaie ieşea o voce subţirică şi de-o blândeţe încântătoare.

— Don’şoa’ei Lisbeth nu t’ebe să-i fie frică de mine.

— Dar nu mi-e frică deloc, doar ţi-am spus.

O scurtă tăcere, apoi auzi aceste cuvinte însoţite de un zâmbet ce descoperi nişte dinţi strălucitori.

— Am să vă zic un sec’el.

— Da? făcu Elizabeth intrigată.

— Da, pe mine mă cheamă Betty.

— Dar mi-ai mai spus-o!

— Da, da’ v’cau să fiu sigu’ci că don’şoa’a Lisbeth a auzit.

Elizabeth sesiză numaidecât intenţia.

— Bine, Betty, spuse.

Şovăi o clipă, apoi întrebă:

— Nu-i nimeni în casă?

— Ba da, toţi, aşa’a de don’şo’u Billy, don’şoa’a Hilda şi don’şoa’a Mild’ed.

Elizabeth se întrebă dacă se cădea să pună o întrebare, dar nu rezistă:

— Şi-atunci, de ce nu se vede nimeni?

— Totdeauna e aşa la o’a asta.

— De ce?

— Don’şoa’a Lisbeth, spuse Betty, se odihnesc.

— Se odihnesc…

— Căldu’a, don’şoa’a Lisbeth. Sunt obosiţi.

Elizabeth nu mai insistă, dar alte întrebări pe care nu îndrăznea să le formuleze îi veniră în minte. O alese pe cea care o chinuia de mai bine de o oră:

— Nu se merge la Savannah astăzi?

— La Savannah? O, nu e’ed. Savannah e depa’te, la’e depa’te.

Fetei i se puse un nod în gât.

— Cu caleaşca?

— Nu cu caleaşca. Mai întâi se ia t’enul la Macon. Caleaşca pleacă ta’e, la’e de dimineaţă şi aşteaptă acolo, la Savannah.

— Caleaşca… repetă nervos Elizabeth.

— Caleaşca e aici, don’şoa’a Lisbeth, de ce sunteţi t’istă?

Un geamăt de care-i fu ruşine îi scăpă tinerei englezoaice, de obicei stăpână pe emoţiile ei:

— O, Betty…

Dar numaidecât îşi veni în fire.

— Mă duc să aştept în vestibul. O să vină cineva până la urmă.

— De ce nu aici, în came’a dori’şoa’ei Susanna? Vă căuta adineau-i. O să-i pa’a bine.

Zicând acestea, se dădu la o parte din uşă, ca s-o lase să treacă pe Elizabeth, care şovăia. Fata se simţea prost, părând că dă ascultare unei sugestii, dar îşi înăbuşea greu o curiozitate firească. O simplă privire aruncată aşa, în treacăt, prin camera aceea nu i se părea ceva deplasat, înaintă şi stătu o clipă pe pragul unei camere pătrate, unde lumina îmblânzită de pe verandă mângâia pereţii zugrăviţi într-un roz ca de piersică şi da mobilelor un soi de personalitate în acelaşi timp simplă şi tainică. Patul cu mici coloane delicate o izbi în chip deosebit, sub baldachinul uşor şi alb cu volănaşe plisate, cuvertura crem lăsa să se vadă minuscule smocuri de bumbac cusute ici şi colo, la intervale regulate. Oglinzi mari, în chenare de mahon, şi un scaun-balansoar fu tot ce-şi mai îngădui să vadă, într-o privire furişă, dar de-o mare precizie.

— Foarte frumos, spuse.

— Don’şoa’a Susanna v’ea ca totul să fie frumos. Don’şoa’a Susanna adevă’aţă lady.

Cuvântul din urmă sună straniu în auzul Elizabethei. Fu gata să spună ceva, se răzgândi şi se mărgini să facă un imperceptibil semn din cap.

— Mă duc într-acolo, Betty.

— Am să-i spun don’şoa’ei Susanna că sunteţi în vestibul.

— Nu te osteni, doar am să trec pe-acolo.

Şi adăugă, părându-i-se că dăduse un răspuns cam retezat:

— Mulţumesc, Betty.

Singurul răspuns fu un zâmbet, dar atât de drăgălaş, încât se simţi obligată să-i zâmbească şi ea.

Aşa cum se aştepta, vestibulul era pustiu, încât nu se opri acolo. Risca s-o vadă pe Susanna. Iar scurta privire aruncată prin camera ei îi dezvăluise ceva ce-o uluia, şi simţea că fata aceea mare nu-i era pe plac, cu toate că ea dorea să-i placă. Faptul aducea cu o revelaţie, nejustificată de nimic, care contrazicea o primă impresie foarte favorabilă.

Cel mai bine era să se închidă la ea în cameră, implorând Cerul ca mama ei să n-o audă. Urcă scara cu mlădierea unei pisici şi, ajunsă la uşa ei, apucă butonul de aramă pe care-l răsuci minute în şir. În sfârşit, se pomeni lângă patul ei, pe care se întinse şi, cu faţa cufundată în pernă, se lăsă în voia supărării, mototolindu-şi cu plăcere rochia albastră-azurie pe care-o ura. Uşa de la camera lui Mrs. Escridge era închisă. Să se lase pradă hohotelor de plâns înăbuşite însemna pentru Elizabeth un soi de satisfacţie pătimaşă, o jelanie asupra prostiei mamei ei care-o vârâse într-o capcană. Odată cu lacrimile ce zguduiau micii ei umeri, se simţi devenind o altă persoană, dezamăgită şi hotărâtă, dar nu putea schimba cu nimic faptul că era ostatică pe plantaţia aceea, unde de zeci de ori i se spusese că avea să fie fericită, că avea să se obişnuiască şi, fără să vrea, un strigăt înăbuşit îi scăpă, parcă din străfundul fiinţei ei.

După ce criza trecu, i se făcu ruşine. Perna era udă toată şi luă un colţ de cearşaf ca să se şteargă la ochi şi pe obraji. Să chibzuiască, adineauri se întreba ce voia să zică asta, şi iată că acum ştia. Nimeni dintre toţi cei de la Dimwood nu-i mai inspira încredere. În deznădejdea ei,

dintr-un motiv pe care nu şi-l explica prea bine, nu strălucea decât privirea acelei femei de culoare, Betty, care la început i se păruse absurdă şi înspăimântătoare. Dar şi aici putea fi vorba doar de-o iluzie. Greoaia făptură ce vorbea ca un copil i se părea a fi bună la inimă. Dar oare nu era şi ea ca toţi ceilalţi, plini de amabilităţi şi complimente? Mr. Hargrove nu făcea nici el excepţie. Lui, fata îşi dorea să nu-i mai vorbească niciodată. îi stârnea repulsie. De ce? Uite-aşa… uite-aşa era răspunsul lăuntric plin de furie ce-l da la tot.

Brusc, se întoarse. Stând în picioare în cadrul uşii, ca un personaj într-un tablou, mama ei o privea în tăcere. Din cauza căldurii pe care o suporta tot mai greu, era îmbrăcată într-o cămaşă de noapte ce-o acoperea pe de-a-ntregul, ascunzându-i picioarele, dar, departe de-a părea caraghioasă, aşa cum arăta dădea impresia unei năluciri. Părul răspândit pe umeri îi accentua aspectul neliniştitor. Începu să vorbească încet.

— Plângi, fetiţo, şi te înţeleg mai bine decât îţi închipui, dar află că, în asemenea cazuri, o doamnă nu strigă. Ba da, ba da, te-am auzit. Eu însămi, în tăcere, am vărsat atâtea lacrimi că m-aş putea scălda în ele. Ce nu-i în regulă?

Elizabeth făcu o sforţare ca să se liniştească şi să poată vorbi pe tonul obişnuit al conversaţiei, dar simţea cum i se pune un nod în gât.

— Trebuia să fiu dusă azi la Savannah ca să mi se facă o rochie în locul ăsteia care nu-i a mea. Cred că m-au uitat.

— Nu văd nicio tragedie în asta. Viaţa e făcută din dezamăgiri. Eşti vanitoasă, Elizabeth. Rochia asta nu-i urâtă. Un pic cam mototolită, pe cât îmi pare. Asta-i tot?

Elizabeth nu răspunse.

— Nu mai ai limbă? întrebă mama. Povesteşte-mi totul, dar fără lacrimi, te rog.

Fata o privi în faţă pe femeia aceea ale cărei trăsături îşi păstrau nobleţea în ciuda ravagiilor aduse de griji, şi nu se putu împiedica să n-o admire.

— Nu-mi place la Dimwood, doar atât spuse.

— Ai ales să rămâi aici. Eu una mă întorc în Anglia. Vino la mine în cameră.

Elizabeth o urmă. Pe când mergea în spatele mamei, îi fu cu neputinţă să-şi alunge o teamă subită la vederea acelui păr greoi, negru şi întunecat ce-i acoperea spatele pe toată lăţimea cămăşii, ca o perdea. N-ar fi ştiut ce anume îi stârnea senzaţia aceea neplăcută pe care nu şi-o explica.

Odaia lui Mrs. Escridge fusese dereticată, ba chiar, s-ar fi zis, cu o grijă deosebită. Nimic nu zăcea pe mobile, nici pe pardoseala vopsită în negru, doar sticla de Porto stătea în acelaşi loc pe noptieră, lângă o sticluţă de laudanum şi lângă Biblie. Şi totuşi, o surpriză o aştepta pe Elizabeth: într-un colţ, lângă fereastră, valiza de călătorie, ce fusese dusă de-acolo după ce se golise, se ivise iar şi sta deschisă, având în ea rufărie şi alte câteva lucruri.

Bănuiala că mama ei înnebunise îi trecu iarăşi prin minte şi rămase ţeapănă, cu ochii aţintiţi asupra valizei. Ai fi zis că Mrs. Escridge îi ghicise gândul, pentru că exclamă cu mânie:

— Nu te mai zgâi atâta la valiza aia, ca o proastă, şi să nu-ţi închipui că o să plec mâine. E acolo pentru că mă simt bine să ştiu că într-o bună zi o să fie plină şi că va fi dusă la trăsura cu care-o să plec la gară. Sunt întreagă la minte, draga mea.

— Cred şi eu, mămico! exclamă Elizabeth, liniştită întrucâtva de energia ultimei fraze.

— Stai jos.

Instalându-se la rându-i în balansoar, Mrs. Escridge începu să se legene şi spuse:

— Câteva scrisori pe care le-am alcătuit chiar în

noaptea asta au şi pornit, sper, într-acolo. I le-am dat Laurei, care mi-a făgăduit să le expedieze.

— Mătuşa Laura a venit aici?

— Da, mătuşa Laura, cum îi zici tu. Purtările ei frumoase şi blândeţea ei au biruit încetul cu încetul anume temeri din partea mea, încât i-am îngăduit să intre. Stătea acolo, pe verandă, şi insista atât de politicos, prin fereastra deschisă… M-am gândit că mi-ar putea fi de folos, vezi tu?

— E încântătoare.

— Încântătoare, repetă Mrs. Escridge pe un ton gânditor. Aţi stat de vorbă?

— Da, ieri, pe terasă. Mi-a spus lucruri amuzante despre plantaţie, despre grădini.

— A adus cumva vorba despre religie?

— Nu… aproape deloc.

— Aproape deloc… Văd cât de delicată e, şopti Mrs. Escridge. Am vorbit şi eu cu ea, dar nu despre grădină, nici despre plantaţie, ci tocmai despre religie. Mi-a făcut câteva confidenţe. Elizabeth, trebuie să ştii ceva în legătură cu femeia asta. E catolică.

— O! exclamă Elizabeth.

— Da. Nu face nicio taină din asta, vorbeşte cu discreţie, cu tact. E o lady totuşi, dar se duce la liturghie. Catolicii au o bisericuţă de lemn în regiune, sunt toleraţi. Mai era unul în familia tatălui său.

— Un catolic!

— Nu se vorbeşte despre el. Dar să nu mai pomenim despre asta. În ceea ce-o priveşte pe mătuşa Laura, ea s-a născut în Antile şi a fost crescută acolo, la călugăriţe. Să te temi.

— Ce vrei să spui, mămico?

Mrs. Escridge încetă să se mai legene şi rosti cu o voce cumplită:

— Vreau să spun că, mai curând decât să te ştiu catolică, aş vrea să te văd moartă, aici, la picioarele mele.

— Dar, mămico, nu-i cu putinţă, exclamă Elizabeth foarte mişcată.

— Sper şi eu. Dar pe oamenii ăştia totdeauna îi bântuie gândul să-i convertească pe ceilalţi, şi sunt pricepuţi, insinuanţi. Se spune că se află şi catolici prin părţile astea. Dacă rămâi aici, fii atentă.

— Nu mai am niciun chef să vorbesc cu mătuşa Laura.

— Să nu împingem lucrurile prea departe. E şi ea creştină în felul ei.

— Idolatră, mămico.

— Să spunem mai curând că-i orbită de tenebrele superstiţiei. Nu-i stă în putinţă să scape de ele. Aşa s-a născut. Dar e bună la suflet.

— Bună?

— Da, trebuie să recunosc. Faţă de mine s-a arătat bună. Şi, cu toate astea, e periculoasă.

— O să fiu atentă.

O scurtă tăcere se lăsă între ele, ca pentru a le îngădui să-şi tragă sufletul, deoarece discuţia asta le împătimea. Elizabeth, stând pe un scaun cu spătarul mai înalt decât ea, se străduia să susţină privirea atentă a mamei, dar nu izbutea. Fără voia ei, ochii i se întorceau spre valiza deschisă ce vorbea pe limba ei mută despre fugă, şi, tot uitându-se într-acolo, ajunse să şi creadă.

— Mămico, izbucni deodată, plec şi eu împreună cu dumneata!

Mrs. Escridge întinse braţele spre ea.

— Fetiţa mea, te regăsesc. Aşteptam strigătul ăsta. Tăcerea ta îmi făcea rău, pentru că totdeauna te-am iubit, şi te vedeam lăsându-mă să plec fără un cuvânt, pe mine, mama ta.

Elizabeth se repezi spre ea şi simţi o gură rece punându-se pe obrazul ei fierbinte de fetiţă emoţionată.

— Acolo o să fim fericite, spuse mama. N-o să fim

bogate, dar o să fim acasă la noi. Orice e mai bine decât să trăim ca nişte rude sărace în casa unor bogaţi care ne fac pomană caritatea lor trufaşă.

— Rochia asta veche pe care mi-au dat-o! izbucni Elizabeth furioasă.

— Dacă n-ar fi vorba decât de asta, copilă dragă!

Mrs. Escridge căzu deodată pe gânduri.

— E vina mea, spuse dintr-odată plină de umilinţă. Am crezut că procedez bine, gândindu-mă la viitorul tău.

— Nu-mi doresc niciun viitor aici.

— Într-o bună zi, ai fi fost bogată, măritată…

— Nu vreau.

— Elizabeth, îţi aduci aminte de pensiunea aceea în care am stat câteva săptămâni, pe una din străzile negre din Londra? Mesele, tocana de care ni se întorcea stomacul pe dos şi care ne era dată zi de zi, în sufrageria jilavă şi rece ca gheaţa?

— O, mămico, nu, nu! Nu-i cu putinţă.

— Ba da, e cu putinţă. Şi-ţi aminteşti de noaptea când plângeai la tine în pat pentru că ţi-era frig? M-am ridicat şi te-am învelit cu una din păturile mele, apoi m-am întors dârdâind în patul meu. Asta se petrecea tot în aceeaşi pensiune sinistră – „Preţ de nimic, bucătărie ca acasă”, spunea prospectul. Se prea poate ca tu să nu-ţi mai aminteşti, eu însă n-am uitat.

— Dar o să ne ajute cineva. Parcă ai scris nişte scrisori.

— Vărului nostru, Joe Andersen, care e avocat. E cel mai cumsecade om din lume, dar nu-i bogat. Naşului tău, Philip Grey, arhitectul. Lui totul îi stă în putinţă, a reuşit în viaţă dar, fiindcă a pornit de la nimic, a rămas cu teama de sărăcie, aşa că se desparte greu de ban. Va trebui să insistăm. Vrei să-ţi mai pomenesc şi de alţii?

— Nu, răspunse Elizabeth cu o fermitate ce-o uimi pe mamă. Sunt sigură că o să se găsească cineva şi vreau să

revăd Anglia alături de tine.

— De mine?

— Dar fireşte.

— Aşadar, tot mă iubeşti puţin, în ciuda severităţii mele?

Elizabeth o privi drept în faţă:

— Chiar nu ştiai? întrebă.

Tulburată şi mai emoţionată decât voia să pară, Mrs. Escridge îşi întoarse faţa.

— Fetiţa mea, spuse numai.

În tăcerea prelungă ce se lăsă, Mrs. Escridge începu să-şi ridice şi să-şi lase vârful piciorului, ca să dea balansoarului legănatul potrivit cugetării şi visării. Stând aproape în faţa ei, Elizabeth încerca să-i citească pe chipul cu trăsături fără de cusur ceva din tandreţea violentă întrezărită cu câteva clipe mai înainte, ca într-o străfulgerare, dar faţa aceea albă părea o absenţă, asemeni cu aceea a unei persoane adormite, ale cărei gânduri sunt într-altă parte. Privirea ochilor de culoare cenuşiu-deschis fixa un punct deasupra Elizabethei, ca şi cum ar fi căutat pe unul din canaturile uşii răspunsul la o întrebare grea.

Deodată, vorbi cu o voce blândă şi îndepărtată pe care fata nu i-o cunoştea şi care părea a continua cu glas tare o meditaţie tainică:

— Niciodată n-am fost cu-adevărat afectuoasă ca o mamă. Poate că-i dăruisem prea multă dragoste celui care ne-a lăsat. Dar te iubeam pentru că aveai în ochi luminiţa aceea pe care-o pândeam în ochii lui, în ultimele luni, setea de-a trăi…

— O am şi-acum, spuse Elizabeth, într-o pornire pe care nu şi-o putea stăpâni. Ştiu ce vrei să spui, mămico.

Mrs. Escridge încetă să se legene şi îndreptă spre ea o privire în care se ghicea oarecare mustrare:

— Dar el nu mai e aici, şopti. Şi totuşi, când te afli

aproape de mine, îi simt uneori prezenţa. Micuţo, nu trebuie să mă părăseşti. Am făcut pentru tine tot ce-am putut. Dimwood, nu-i vina mea. O să ne croim un drum printre morţi.

Elizabeth se ridică dintr-odată, cuprinsă de spaimă, ca atunci când văzuse valiza deschisă.

— Mămico! exclamă.

— Da, făcu liniştit Mrs. Escridge. Pleci?

— Prânzul... Dacă întârzii, sunt atât de nemulţumiţi!

Îngăimă ceva şi roşi văzându-şi mama aruncând o privire spre pendula ce arăta ora unu şi un sfert.

— Astăzi n-o să întârzii, spuse mama cu un zâmbet ce-i destinse faţa, dar pari foarte emoţionată. Odihneşte-te un pic la tine în cameră...

Şi aproape numaidecât adăugă:

— Dar mai întâi, vino aici să te sărut pentru adineauri.

Fără să precizeze ce înţelegea prin adineauri, se întoarse spre Elizabeth şi, luând-o în braţe, o strânse în tăcere la piept, apoi o sărută pe frunte, printre şuviţele aurii şi ciufulite, apoi pe obraz, de mai multe ori, într-o pornire de duioşie.

Întorcându-se la ea în cameră, fata se aşeză pe pat, în acelaşi timp uluită şi tulburată. Efuziunea aceea maternă îi schimba cât se poate de straniu ideea pe care şi-o făcuse despre o femeie de obicei atât de rezervată şi stăpână pe sine. Elizabethei, iubitoare din fire, i se dezvălui pentru prima oară misterul fiinţelor şi se simţea dusă ca de un val spre mama aceea pe care-o descoperea.

Acum era hotărâtă. Avea să plece de la Dimwood împreună cu ea, făgăduise, avea să-şi ţină cuvântul. Într-o bună dimineaţă, uşa de la camera ei se va deschide, lăsând-o să plece pentru totdeauna. „Pentru totdeauna...” Cuvintele astea pe care şi le repeta cu glas scăzut îi schimbau viaţa. Ochii ei albaştri începuseră să învăluie

totul în jur cu priviri de adio, ceea ce transfigura într-un fel de nespus pereţii, mobilele şi tot decorul acela cu care, după o şedere de trei zile, nici măcar nu începuse să se obişnuiască, şi, printr-o vrajă secretă a lucrurilor, camera dobândea o frumuseţe nemaicunoscută.

Îi veni bănuiala că pe nesimţite începe să îndrăgească locurile acelea pe care-şi închipuia că le urăşte şi fu cuprinsă de îngrijorare, ca şi cum, căzută într-o capcană, vedea cum aceasta se închide asupră-i.

Minutele treceau. Mai avea aproape o jumătate de oră. Se duse să se pieptene în faţa unei oglinzi şi-şi citi în ochi teama. Cuvintele din *Tatăl nostru* îi veniră în minte, pline de înţeles: „Şi ne apără pe noi…” Le spuse cu glas tare, apoi îşi astupă numaidecât gura cu mâna, printr-un gest copilăresc, ca pentru a le lua îndărăt înainte ca mama ei să le fi auzit, deoarece uşa ce da spre camera ei rămăsese foarte puţin întredeschisă.

Ascultă. De obicei ajungea până la ea geamătul pardoselii sub tălpicile lungi ale balansoarului, dar de data asta nu auzi nimic.

Curioasă şi cu inima bătându-i mai tare, se strecură până la uşoara deschizătură a uşii şi-şi văzu mama îngenuncheată în faţa patului, cu faţa vârâtă în aşternut. Pe rufăria albă, revărsarea valului întunecos al părului negru se întindea mai neliniştitor decât un strigăt de deznădejde. Repede, fata plecă de-acolo, ca şi cum ar fi văzut ceva ce nu se cuvenea să vadă, apoi se duse şi se aşeză într-unul din colţurile îndepărtate ale camerei.

Sfâşietor de nehotărâtă, se întreba asupra celor ce trebuia să facă, dar nu avu mult de aşteptat. După câteva clipe, uşa se deschise cât era de largă şi-şi văzu mama ivindu-se. Faţa ei prelungă şi palidă avea frumuseţea unei furii din Antichitate. Ochii măriţi de-o emoţie violentă o căutau pe Elizabeth, pe care n-o vedeau. Vocea răguşită şi înăbuşită lăsă să-i scape aceste două cuvinte:

— Aplecat…

— Ba nu, mămico! exclamă fata, îndreptându-se spre ea.

— Elizabeth, făcu Mrs. Escridge, fii atentă la mine. îţi cer, de faţă cu Dumnezeu care mă ascultă, să uiţi pentru totdeauna ce ţi-am spus mai înainte. Dacă, din slăbiciune, mi-aş schimba hotărârea, să-mi aminteşti de legământul meu. Rămâi aici. Singura ta şansă de fericire e aici, pe plantaţie. Lucrul ăsta nu ţi se pare cu putinţă acum, dar într-o bună zi va fi. îmi făgăduieşti să nu încerci să vii cu mine atunci când voi pleca?

Elizabeth o privi năucită. Prea multe gânduri ce se băteau cap în cap i se învârtejeau prin minte, ca să mai fie în stare să rostească un singur cuvânt. Încetineala cu care vorbea mama ei, gravitatea aceea aproape religioasă o prefăceau într-o persoană care intimida, venită de pe alt tărâm, înlăturând orice idee de demenţă. În acelaşi timp, prin închipuirea fiicei ei se perindau cu o precizie halucinantă toate pajiştile, copacii, florile, râurile ţării de departe, de-al cărei dor se prăpădea. Atât de puternică era lovitura ce i-o dădeau cuvintele acelea poruncitoare, încât simţi că ameţeşte şi trebui să se sprijine de spătarul unui scaun.

— Mămico…

Mrs. Escridge aşteptă o clipă într-o neclintire ce da fiori.

— Dacă şovăi, spuse în cele din urmă, dacă nu vrei, voi pleca noaptea, pe ascuns. Într-o bună dimineaţă, o să intri la mine în cameră şi n-o să mă mai găseşti.

O scrută în tăcere, apoi spuse:

— Am să plec singură.

Oricât de tulburată ar fi fost, Elizabeth observă înceţoşarea privirii ce-o învăluia pe de-a-ntregul, cu violenţa mută a unui rămas bun.

— Aştept făgăduiala ta că vei rămâne aici, spuse

mama cu un glas hotărât.

Minutul ce se scurse fu pentru Elizabeth un soi de agonie. Găsi puterea să-şi înfrâneze lacrimile şi spuse în cele din urmă:

— Făgăduiesc să încerc.

Spre marea ei mirare, Mrs. Escridge îi adresă un zâmbet straniu:

— Eşti într-adevăr fiica mamei tale. Nu te înduplecă omul cu uşurinţă. În orice caz, voi fi făcut ce-mi va fi stat în putinţă. Şi acum, du-te la masă. O să întârzii.

Elizabeth izbucni într-un strigăt:

— Lasă-mă să te sărut, mămico!

— Deseară, înainte de culcare, dar nu vreau lacrimi.

— Bine, deseară, se auzi o voce gâtuită.

Pe când fata se pregătea să deschidă uşa, mama o opri:

— Să mă scuzi pe lângă Mr. Hargrove. Nu-l iubesc pe omul ăsta, dar i se datorează respect.

După ce închise uşa în urma ei, Elizabeth fu nevoită să se sprijine cu spatele de perete, ca să nu cadă. O nouă senzaţie de ameţeală o făcu să închidă ochii şi trebui să rămână aşa câteva minute, nemişcată şi cu pieptul zgâlţâit de bătăile înfundate ale inimii.

Deodată, din camera lui Mrs. Escridge ajunse până la ea un sunet cumplit, asemeni unui urlet înăbuşit. Mai auzise o dată strigătul ăsta, în seara când murise tatăl ei.

Capitolul XIII

Toată lumea se adunase, în afară de Mr. Hargrove, când sosi ea, un pic cam zburlită, deoarece, în emoţia ei, uitase să se pieptene. „Din fericire, se gândi, unchiul Will nu se află încă aici”.

— Întârziata! întârziata! strigă vesel Billy.

— Billy, n-o mai tachina, îl potoli unchiul Douglas.

Abia ne-am aşezat. N-ai întârziat, Elizabeth, dar numai pe tine te mai aşteptam pentru rugăciune. În lipsa tatălui meu, eu o spun.

— Scurtă, nădăjduiesc, zise unchiul Josh.

Un murmur de aprobare făcu ocolul mesei.

— Am s-o fac după propria mea inspiraţie, răspunse sec unchiul Douglas.

— Şi cea a Domnului, poate, adăugă unchiul Josh cu o voce de pastor.

Douglas îi azvârli o privire furioasă şi se ridică. După ce făcu o sforţare ca să se reculeagă, luă tonul grav ce se cuvenea. Toate capetele se aplecară, iar el făcu o rugăciune de-o lungime rezonabilă.

După ce se aşeză, spuse cu o voce sâcâită, în timp ce-şi despăturea şerveţelul:

— Când e de râs e de râs şi când e cazul să fim serioşi e bine să fim; spun asta pentru toţi cei de faţă.

— Groaznic, făcu unchiul Josh, începi să vorbeşti ca tăticu', ca să-l înlocuieşti cu adevărat.

Douglas se stăpâni şi spuse calm:

— Nimeni nu-l poate înlocui şi, întâi de toate, că nu e mort.

Pe furiş, mătuşa Laura îşi făcu semnul crucii.

— Hai, Douglas, nu te supăra. Ştii bine că nu mă pot stăpâni să nu glumesc. Şi-apoi, rugăciunea ta a fost exact cum trebuie. Şi sunt serios atunci când trebuie. Iar astăzi e mai puţin cald. Şi viaţa e frumoasă. Şi mai ce?

— Ajunge! Ajunge! protestară glasuri vesele din toate părţile. Să mâncăm odată.

Cei doi negri care umblau acum prin jurul mesei cu platouri zâmbeau arătându-şi toţi dinţii, pentru a participa la buna dispoziţie generală. Scoborâte foarte jos, storurile cufundau sufrageria într-un clarobscur aurit ce părea să înfrumuseţeze totul: mai albă ca zăpada faţa de masă, mai strălucitoare argintăria, dar mai cu seamă mai drăguţe

Hilda şi Mildred, şi încă şi mai drăguţă Elizabeth. Puţin cam zăpăcită de însufleţirea aceea, ţinea cu stângăcie furculiţa şi cuţitul, fără a izbuti să-şi taie carnea. Nu avea poftă de mâncare, dar simţea că sporovăială din jur o scotea cu încetul din atmosfera dramatică din preajma mamei ei, şi încerca să urmărească cele ce se spuneau, fără a izbuti. Vocea limpede a unchiului Douglas se înălţă iarăşi:

— Cu tot respectul pe care-l datorez tatălui meu…

— …Care e atât de bun şi pe care-l iubim… spuseră în cor unchiul Josh şi toate femeile, în afară de mătuşa Laura.

— Ce v-a apucat? întrebă unchiul Douglas exasperat.

— Nu aşa spui tu întotdeauna când te apuci să-l critici?

Întrebarea asta pusă pe un ton nevinovat îl irită la culme pe

Douglas, căruia i se împietriră numaidecât trăsăturile.

— Dacă voi continuaţi, eu am să tac, spuse rece.

— Vai, Douglas, exclamă fratele lui, oare nu vezi că astăzi, „cu tot respectul şi celelalte”, ne purtăm ca nişte şcolari când lipseşte învăţătorul? Râzi şi tu un pic împreună cu noi. Doar te tachinăm în mod drăguţ.

Unchiul Douglas îşi călcă pe inimă.

— Ei bine, spuse cu un râs forţat, în clipa când am fost întrerupt în mod atât de grosolan, eram pur şi simplu pe cale să fac observaţia că acela al cărui loc e gol paralizează întrucâtva conversaţia. Ceea ce înseamnă că puteţi vorbi liniştiţi despre război.

— Dar cum nu va fi război, replică unchiul Josh, ar fi mai interesant să vorbim despre altceva. Ce înseamnă, de pildă, dispariţia asta bruscă a lui tăticu’?

Veşnic maiestuoasă până şi în felul cum intona, mătuşa Augusta rosti aceste cuvinte neliniştitoare:

— De obicei ne înştiinţează întotdeauna, nu prea îmi e pe plac misterul ăsta.

Mătuşa Emma începu să freamăte din capul ei micuţ şi încântător, iar buclele-i brune păreau că ţopăie de fericire la ideea năstruşniciilor ce aveau să-i iasă din gură:

— Sper că nu i s-a întâmplat aceeaşi aventură ca lui Mr. Armstrong. Mă cutremur când mă gândesc.

— Atunci nu trebuie să te gândeşti la asta, spuse unchiul Josh.

Vocea limpede a lui Mildred se înălţă din fundul sălii:

— Ce i s-a întâmplat lui Mr. Armstrong, mătuşă Emma?

Unchiul Douglas lăsă să-i scape un mormăit.

— Doar n-o să te-apuci să ne serveşti întâmplarea asta veche, Emma. O să-i sperii pe copii.

— Dar îmi plac la nebunie întâmplările care stârnesc teama! exclamă Mildred.

Hilda şi Susanna spuseră într-un glas:

— Şi mie!

Elizabeth deveni dintr-odată foarte atentă. În adâncul ei, era mulţumită că Mr. Hargrove nu se află acolo, şi încă şi mai în adâncul fiinţei ei dorea să nu se mai întoarcă niciodată. Timid, şopti:

— Şi mie.

Mătuşa Emma îşi luă un aer dispreţuitor:

— Dacă povestea asta îi poate speria în plină zi, înseamnă că avem de-a face cu o generaţie de fricoşi.

— Nu există oameni fricoşi în Sud! exclamă Billy.

— Oho, binişor! îl potoli tatăl lui. Emma, arzi de nerăbdare să povesteşti întâmplarea aceea. Nu te pot împiedica, dar măcar spune-o corect.

Orezul aburind era adus chiar în clipa aceea, iar negrilor ce-l serveau le pierise zâmbetul. Pe feţele lor de copii se citea oarecare nelinişte, iar sub mănuşile albe de bumbac mâinile le tremurau uşor.

Mătuşa Emma începu pe un ton doct:

— Era în 1825…

Cu un zâmbet, unchiul Josh rectifică:

— 1823.

Un oftat de nerăbdare, şi povestitoarea continuă:

— Aşadar, într-o seară de primăvară a anului 1823, tânărul Armstrong cina cu tatăl lui în această casă în care ne aflăm noi acum, locuită de un secol de familia lui şi-a cărei restaurare tocmai o termina. Stârnea admiraţia multor plantatori din regiune, şi însuşi Mr. Armstrong era mândru de noua lui locuinţă.

— Avea şi de ce, observă unchiul Josh. E opera unuia dintre cei mai buni arhitecţi englezi.

— Mândru, dar îngrijorat, continuă Emma. Nu, nu vreau orez pe-o căldură ca asta. Îngrijorat, da…

— De ce îngrijorat? întrebă unchiul Josh.

— Din cauza unei crize de conştiinţă. Se spune că trecea deseori prin aşa ceva.

— Cam vag, observă unchiul Douglas. Şi-apoi, nimic mai plictisitor decât crizele de conştiinţă. Dar continuă.

— La mijlocul mesei, un servitor veni să-i spună că cineva îl aşteaptă pe tânărul domn în vestibul. Acesta din urmă, fără a întreba cine e, fără ca măcar să rostească un singur cuvânt, dar având întipărită groaza pe faţă, se ridică şi ieşi din sufragerie.

Aici, Jonas, unul dintre negrii care dădeau la masă, lăsă platoul pe masă şi se îndreptă spre uşă.

Mătuşa Augusta nu-şi putu stăpâni indignarea.

— Douglas, ai văzut? Jonas! Ce obrăznicie! Fă ceva.

— N-am să fac nimic, răspunse unchiul Douglas, iar Jonas n-o să primească nicio mustrare.

Unchiul Josh îi aruncă Emmei o privire din cele mai ironice:

— Iată ce înseamnă să bagi în sperieţi personalul! Sapi edificiul nostru social chiar de la temelie.

Replica porni ca o săgeată:
— Edificiul nostru social e cel mai solid din lume, dar, dacă mă sâcâiţi, nu mai continui.
La cuvintele acestea, patru capete tinere întinse înainte rostiră într-un singur strigăt:
— Oh, mătuşă Emma! Ba da, continuă!
Emma, bosumflată, lăsă să treacă o vreme, apoi continuă:
— În vestibul se afla un bărbat înalt, înfăşurat într-o mantie neagră ce-i ascundea faţa până la ochi.
Jeremie, al doilea servitor, care se ţinuse tare până atunci, găsi cu cale să-şi închidă ochii.
— Tânărul Armstrong nu-i puse nicio întrebare necunoscutului, dar când acesta, fără o vorbă, întoarse spatele şi ieşi, el îl urmă. Nu i-a mai văzut nimeni, niciodată.
Se lăsă o scurtă tăcere. x!
— Asta-i tot? întrebă Billy.
— Nu-i de-ajuns?
— În orice caz, e tot ce se ştie, conchise unchiul Douglas. De obicei, povestitorii mai experimentaţi adaugă că necunoscutul înfăşurat în mantie neagră avea priviri de jăratec.
— Am uitat ochii de jăratec.
— Bine-ai făcut, deoarece, dacă era aşa, nimeni nu i-a văzut în afară de Mr. Armstrong. Ce mai, ţi-ai decepţionat tânărul auditoriu.
La capătul mesei, „copiii” se priveau în tăcere şi cu gura căscată.
— Cu ochi de jăratec! exclamă Billy; şi totuşi, cineva i-a văzut: servitorul care a deschis uşa.
— Foarte adevărat, băiete, şi cred că-ţi dai seama că i s-au pus întrebări, dar a avut o criză de nervi şi-a fost lăsat în pace. Şi niciodată n-au izbutit să-l facă să vorbească despre vizitatorul cu mantie neagră.

— Era... (lungă tăcere) ... diavolul, declară mătuşa Emma cu voce hotărâtă.

Ascunzându-se aproape, mătuşa Laura făcu din nou semnul crucii.

Unchiul Douglas bătu din palme:

— Sunt de părere să terminăm cu gluma asta şi să trecem la desert. Jeremie, tu eşti mai viteaz decât Jonas. Dacă poţi ajunge la bucătărie fără să leşini, du-te şi adă-ne îngheţata, repede.

Jeremie dispăru.

Mătuşa Emma se simţea păgubită de succesul aşteptat, încât luă iarăşi cuvântul, cu speranţa să-şi scoată pârleala:

— După un an de cercetări zadarnice prin ţinut, familia a renunţat să-l mai caute. Mr. Armstrong murise între timp de durere.

— S-o scurtăm, făcu Douglas pe un ton rapid şi autoritar. Casa a rămas în stăpânirea familiei Armstrong până în 1827. Se dărăpăna pe nesimţite, aşa cum se întâmplă cu casele care nu sunt îndeajuns de iubite. Tata, care sosise de curând din Antile...

În clipa aceea, mătuşa Laura se ridică şi spuse aproape pe şoptite:

— Vă rog pe toţi să mă scuzaţi, căldura mă oboseşte, mă duc la mine în cameră să mă odihnesc.

— Eşti palidă de tot, spuse unchiul Josh, ridicându-se şi el. Nu vrei să te însoţesc?

Laura zâmbi şi clătină din cap, apoi se îndreptă spre uşă. În rochia ei de bumbac vineţiu, părea că umblă fără a atinge pământul, că lunecă mai curând decât merge.

— Sunt sigur că face un ocol pe la bucătărie, ca să vadă ce se întâmplă, spuse unchiul Josh.

— Şi de ce nu mai vine odată îngheţata aia? adăugă mătuşa Augusta.

— Ori dacă negrilor nu li s-a făcut rău, mai curând

ăsta ar fi motivul care s-o îndemne să dea pe-acolo, continuă unchiul Josh.

În clipa aceea, vocea batjocoritoare a lui Billy răzbătu ca o săgeată prin aerul ce devenea mai greoi:

— S-ar zice că fermecătoarea noastră verişoară a fost pieptănată de-o furtună.

Sângele năpădi obrajii Elizabethei, care tresări şi-şi puse înnebunită amândouă mâinile pe părul răvăşit.

Unchiul Douglas făcu un gest de enervare.

— Billy, eşti prost crescut. Las-o-n pace pe Elizabeth. Emma, ar trebui să-i vorbeşti băiatului tău.

Billy protestă pe un ton ascuţit:

— Dar mi-am plasat observaţia printr-un compliment. Elizabeth e o fată foarte drăguţă.

— Ce obrăznicie! exclamă mătuşa Augusta. Totdeauna am spus că băiatul ăsta ar trebui biciuit.

— Mătuşă Augusta, n-aş ieşi viu din mâinile dumitale, de-ar fi să te ocupi cu pedepsirea mea, numai că pedepsele corporale sunt interzise pe toată plantaţia Dimwood. Şi dumneata ştii foarte bine lucrul ăsta.

Izbind sec, unchiul Douglas îşi lovi degetele de masă.

— Vă cer să tăceţi. E cald şi asta ne irită pe toţi, dar începând din seara asta panca[5] intră în funcţiune. Mâine, pentru Elizabeth va fi o zi ceva mai plăcută, fratele meu o s-o ducă la Savannah.

Un strigăt întâmpină noutatea:

— Savannah!

Unchiul Douglas se întoarse spre fundul sălii:

— Cum aşa, Elizabeth, nu ştiai?

— Am uitat să-i spun, zise unchiul Josh. Călătoria asta a fost amânată de-atâtea ori… Emma, vii cu noi, o să avem nevoie de sfaturile tale.

---

5 De la englezescul punkaw, provenit din limba hindi şi desemnând un ventilator (pânză suspendată în tavan) acţionat manual. (A se vedea mai departe) (n.t.)

În ochii negri ai mătuşii Emma străluci numaidecât o luminiţă de triumf, dar se stăpâni şi-şi luă un aer smerit:

— Încântată să vă pot fi de folos. Credeam că mătuşa Laura trebuie să…

Unchiul Douglas îi reteză vorba:

— Tata n-a vrut. S-a răzgândit dintr-odată.

— Aşa? Şi de ce, mă rog?

— Fără întrebări, Emma. Nu ştiu să-ţi spun mai mult, şi-apoi, pentru că negrii tot nu sunt aici, vă amintesc că niciodată nu trebuie să vorbim despre diavol, nici despre isprăvi diavoleşti de faţă cu ei. Există motive temeinice pentru asta, Emma, regret că ai spus întâmplarea aceea. Ar fi trebuit să nu te las dar, degeaba o ştiu pe dinafară, şi azi tot îmi mai stârneşte interesul.

— Cu atât mai mult, spuse mătuşa Emma pe un ton dramatic, cu cât faimoasa cină întreruptă a avut loc chiar aici unde ne aflăm.

Unchiul Douglas o corectă cu blândeţe:

— Eroare. Pe vremea aceea, sufrageria se afla în sala cea mare, unde a fost instalat biliardul… chiar din motivul ăsta.

— Nu ştiam.

— Sunt multe lucruri referitoare la plantaţie pe care nu le ştii.

Cuvintele astea răsunară într-o tăcere deplină, apoi Billy, nemaiputând răbda, observă la rândul lui:

— Şi eu găsesc că desertul se lasă aşteptat.

Abia de rosti aceste cuvinte că obiectul râvnit se şi arătă, o îngheţată voluminoasă de un roşu-închis, înconjurată de felii de ananas, care o apărau ca nişte contraforturi. Pusă într-un platou mare de argint cu toarte masive, era dusă de către Jeremie, a cărui faţă, având de obicei culoarea mahonului, părea acum cenuşie, din cauza groazei.

— Pune desertul în faţa mea şi du-te, îi porunci

unchiul Douglas. Dar mai întâi: unde e Jonas?

— Jonas nu se simte bine, Masa[6] Douglas.

— Spune-i să stea liniştit. Am să vin numaidecât să vă vorbesc.

Cu mâinile nesigure, Jeremie aşeză platoul cel mare în faţa unchiului Douglas şi fugi ca un animal hăituit. Câteva clipe, unchiul Douglas se uită la îngheţată cu un aer năucit, apoi împinse platoul spre fratele lui, care stătea vizavi.

— Josh, serveşte-ne tu, te rog. Prea sunt neîndemânatic. Farfurioarele vor circula unele după altele. Va fi ca pe vremea când eram copii. Dar vă iau pe toţi drept martori că sunt subiecte despre care nu trebuie să pomenim niciun cuvânt de faţă cu negrii. Emma, sunt la fel de vinovat ca şi tine.

Ridicându-se în picioare, unchiul Josh începu să taie îngheţata, iar mătuşa Augusta, cea dintâi servită, căpătă o felie de-o grosime rezonabilă.

— Nu înţeleg cum de negrii noştri sunt atât de temători, spuse mătuşa Emma, care-şi primi porţia de îngheţată numaidecât apoi.

Unchiul Douglas păru că şovăie şi spuse în cele din urmă:

— Nu trădez niciun secret. Cei doi sau trei negri veniţi din Antile cu tata le-au otrăvit minţile.

— Antilele!

Strigătul, venit de la celălalt capăt al mesei, răsună ca o explozie şi, în acelaşi timp, faţa unchiului Douglas se întunecă.

— Antilelor le şade bine acolo unde sunt, rosti pe un ton sever. Să vorbim despre altceva.

Spre mirarea tuturor, Billy îşi spuse părerea pe un ton sentenţios:

---

6 Deformare de la englezescul master, stăpân (n.t.)

— Copiii nu trebuie speriaţi.

— De ce te bagi unde nu-ţi fierbe oala, Billy?

— Sir, am citit o carte foarte interesantă despre Antile, de unde afli tot ce se întâmplă acolo, cu poze cu tot. Sunt unele pasaje care-ţi dau fiori.

— Ei bine, ţine-ţi pentru tine toată ştiinţa asta de două parale. Nu ştiu ce mă opreşte să te lipsesc de desert, ca pe un copil de şase ani.

— Nu te mai osteni. Şi-a primit porţia şi-a şi hăpăit-o. Ştii cât e de lacom.

Unchiul Douglas se stăpâni ca să nu ridice glasul, dar rosti mânios foc aceste cuvinte usturătoare:

— Billy, sunt foarte nemulţumit de tine.

— Îmi pare rău, Sir.

— Să nu-ţi închipui că ai scăpat numai cu-atât. De unde ai luat cartea asta?

— Din biblioteca din salon.

— Ce greşeală că nu-i închisă cu cheia! oftă unchiul Josh.

— Să pui cartea la loc numaidecât.

— Am şi pus-o. Am citit-o astă-noapte.

Cei doi fraţi schimbară o privire.

— Cine i-o fi dat ideea asta? mormăi Douglas printre dinţi.

Unchiul Josh ridică din umeri.

— Cum ai vrea să-i împiedici pe negri să trăncănească între ei, iar pe Billy să tragă cu urechea fără să pară a o face? Veşnic acelaşi lucru când tăticu’ pleacă de la plantaţie. Totul o ia razna, razna…

— Vă încredinţez că nu trag cu urechea la negri, spuse Billy simţindu-se călcat pe coadă. Dar te ciocneşti peste tot de ei prin casă. Trebuie să fii surd ca să nu prinzi în trecere frânturi din poveştile lor.

Unchiul Douglas îşi luă tonul plin de autoritate al unui cap de familie.

— Bine, bine, să lăsăm toate astea. Mâine dimineaţă – auzi, Elizabeth? – mătuşa Emma se duce la Savannah împreună cu tine…

— Şi cu mine! făcu Billy.

— Cu tine? Dar n-a fost deloc vorba de tine.

— Dar eu vreau să vină, spuse Emma. O să am nevoie de băiat, cu toată alergătura şi cumpărăturile pe care o să le fac. Ţin foarte mult să vină.

— Şi eu la fel, spuse Billy. Voi fi prezent. E nevoie de un bărbat ca să vegheze asupra Elizabethei.

Unchiul Douglas se întoarse spre fratele lui:

— Un bărbat! îl auzi? Dar nu discut, de vreme ce Emma ţine morţiş… Să vă sculaţi de dimineaţă. La ora opt plecaţi cu cabrioleta la gara din Wilmington. Micul dejun la ora şapte. Mătuşa Laura o să aibă grijă de tot. îmi pare rău că nu vin şi eu cu voi, dar ideile tatii… O să dormiţi peste noapte acolo, sunt reţinute camere la cel mai bun hotel, De Soto. Şi vă întoarceţi poimâine după-amiază.

Dintr-odată, Billy sări în picioare, cu ochii strălucitori, cu gura deschisă, gata să vorbească.

— Taci şi stai jos, îi porunci tatăl lui. Fireşte, va veni cineva să vă aştepte la gară. Mr. Charles Jones.

— Charles Jones! făcu Emma ca un ecou vesel.

Mătuşa Augusta îşi înălţă bărbia.

— Ce personaj! E cel mai britanic dintre toţi supuşii reginei Victoria.

— Într-adevăr, explică unchiul Douglas, ţine, pe cât se pare, să fie primul care s-o salute pe tânăra lui compatrioată…

Elizabeth se uită în jurul ei cu un aer năuc şi roşi, pentru a doua sau a treia oară, dar de data asta mai tare decât dăţile trecute, deoarece toate privirile se întorceau spre ea, ca şi cum exact din clipa aceea începea să existe la Dimwood, şi-şi dori cu disperare să se vâre sub masă.

Cum ultimele rămăşiţe din îngheţata de căpşuni

dispăruseră din farfurii, ca şi din platou, unchiul Douglas se ridică şi făcu o scurtă rugăciune, imitând pe cât putu tonul tatălui său, apoi propuse ca toată lumea să se odihnească, sfat întrucâtva ritual şi cât se poate mai de prisos.

— Elizabeth, adăugă el, mătuşa Laura se va ocupa de tine şi de pregătirile trebuincioase scurtei tale călătorii. De cum se va simţi mai bine, va veni la tine în cameră să te vadă.

— O, nu la mine în cameră, exclamă Elizabeth.

— De ce?

— Ca să n-o deranjeze pe mama. Aude tot.

Josh şi Douglas schimbară o privire întrebătoare.

— Ce-i drept, mereu uităm că se află aici, şopti unchiul Douglas încruntându-se.

— Dar ar putea tot atât de bine să fie şi-n Anglia, de vreme ce a luat hotărârea să nu dea ochii cu noi.

Mătuşa Augusta, care ciulise urechile, rosti cu vocea ei bine articulată:

— Să nu vă înşelaţi. Mrs. Escridge se află aici într-un fel… obsedant. Simţim cu toţii acest lucru.

— Obsedant e o impoliteţe, sări repede unchiul Josh, mai cu seamă de faţă cu fiica ei. Nu stinghereşte pe nimeni.

— Bine, retrag „obsedant”, rosti mătuşa Augusta pe un ton regesc.

În timp ce avea loc această discuţie, Hilda şi Mildred o hărţuiau pe

Elizabeth ca să le poftească şi pe ele s-o însoţească la Savannah, încât fata nu auzi nimic.

Unchiul Douglas se întoarse spre capătul mesei şi-şi luă un ton afectuos:

— Micuţa mea Elizabeth, sunt sigur că una dintre verişoarele tale ar fi fericită să te odihneşti în camera ei.

— La mine! strigă Susanna cu autoritate.

— La mine, la mine! cerură şi glasurile lui Mildred şi Hilda.

— Sau la mine, făcu blând mătuşa Laura, ivindu-se deodată în prag.

Sub boneta de pânză fină, faţa îi rămânea palidă, dar păstra o expresie de-o desăvârşită seninătate. Luând-o înaintea oricăror întrebări posibile, spuse numaidecât:

— Cred că i-am liniştit pe negri, dar ar fi bine să nu mai vorbim anumite lucruri de faţă cu ei. Mă ocup eu de Elizabeth. Sunteţi de acord, Josh, şi tu, Douglas?

Un mare oftat de uşurare fu răspunsul lui Josh.

— Din toată inima, exclamă el râzând.

— De acord, făcu Douglas. Ne cerem scuze că platoul ăsta mare s-a golit tot, Laura, dar ştii că îngheţata nu aşteaptă.

Cu vocea ei măsurată şi liniştită, mătuşa Laura răspunse:

— Nu-mi trebuie absolut nimic. Elizabeth, eşti drăguţă să vii cu mine?

În tăcerea generală, Elizabeth privi deznădăjduită înjur, ca şi cum ar fi chemat în ajutor, dar nu întâlni decât un zid circular de feţe zâmbitoare, ce-o sfătuiau să dea ascultare. Numai faţa aprinsă a lui Billy transmitea un îndemn mut la revoltă.

Avu o scurtă şovăială şi o urmă pe mătuşa Laura.

Capitolul XIV

În semiîntunericul de pe coridor, mătuşa Laura o apucă de mână pe tânăra englezoaică şi începu să vorbească cu glas scăzut, de-ai fi zis că nu vrea să tulbure nici liniştea, nici întunericul.

— Camera mea e în celălalt capăt al casei, ferită de toate celelalte. Ceea ce înseamnă că mă bucur de oarecare singurătate. Nu te aştepta să dai peste rafinamentul pe

care o să-l găseşti în altele. Aducându-te la mine în cameră e un fel de-a mă lega de tine, oricât de tânără ai fi, prin afecţiune. Înţelegi?

Elizabeth răspunse într-o doară, deoarece nu voia s-o jignească pe femeia aceea la care nu izbutea să ţină, în ciuda efuziunilor ei din ajun, de pe terasă. Şi-apoi, era şi ceea ce-i dezvăluise mama ei: o catolică…

Ajunsă în dreptul camerei, mătuşa Laura răsuci cheia în broască şi deschise uşa cât era de mare. Intrară. Elizabeth avu surpriza să descopere o încăpere încântătoare, cu pereţii înveliţi într-un tapet de pânză înflorată. Privirile ţi se pierdeau în toate varietăţile posibile de trandafiri, maci, liliac, ca şi printre nenumăratele nu-mă-uita şi margarete. Fata zâmbi cu încântare.

— Îţi place?

— E mult mai drăguţ decât la mine în cameră… mai vesel.

— E altceva. Când eram mică, în Anglia, mama voia ca totdeauna să am flori în faţa ochilor. Acum nici nu le mai observ, tot văzându-le atât. Uneori, când mă gândesc la copilărie, se ivesc şi ele, ai zice că din pereţi.

„E nebună”, se gândi Elizabeth, dar în sinea ei se corectă: „Nu, e englezoaică”.

Şi, întorcându-se spre mătuşa Laura, îi zise:

— Aş fi vrut să am o cameră ca a dumitale, mătuşă.

— Cu condiţia să fii fericită. Ceea ce n-a fost cazul cu mine.

Întrebarea „de ce?” şovăi o clipă pe buzele fetei, dar n-o rosti şi, plimbându-şi privirile-n jur, observă scaunele de paie, masa de lemn alb şi un scaun-balansoar mare, dintr-un lemn negru, strălucitor şi, un aspect nou pentru ea, cu un spătar ce i se păru uriaş, din nuiele împletite şi răsfrânt ca o frunză uriaşă de palmier.

— Da, spuse mătuşa Laura drept răspuns la o

întrebare nerostită, vine de-acolo. E al mamei, iar ea mi l-a lăsat moştenire mie. Sosită aici, nu s-a bucurat deloc de el, a murit după un an şi jumătate. Nu-i plăcea la Dimwood. Iar aici, înconjurat din toate părţile de perdelele albe ce-l ascund în întregime, e patul meu.

Elizabeth făcu un pas spre cubul acela mare şi înzăpezit ce ocupa un colţ al camerei, dar vocea blândă a mătuşii Laura o împiedică să meargă mai departe:

— Nu da perdelele la o parte, fetiţo.

Însufleţit şi scurt, răspunsul nu se lăsă aşteptat:

— N-aş fi făcut-o fără îngăduinţa dumitale, mătuşă.

— Ştiu. Iartă-mă.

Şi, fără nicio legătură, adăugă:

— Mâine, o să te duci în caleaşcă la Savannah. N-o să luaţi trenul. Nu-i foarte departe: ajungeţi în două ore. Domnul acela care o să vă aştepte e o persoană care-ţi merge la inimă de cum îl vezi. Poate un pic cam sigur de el. E unul dintre cei mai de vază negustori din oraş.

— Un negustor…

— Trebuie să ne-nţelegem. La Savannah, un negustor de importanţa asta e egalul unui senior. O să vă copleşească. Nu primi tot ce ţi se oferă…

Micuţa voce nerăbdătoare a Elizabethei întrerupse fraza asta:

— Dar ştiu toate astea. Mama mi-a zis de-atâtea ori în Anglia: „O lady nu primeşte niciodată…”

— Bine, bine. Sfatul meu e zadarnic, ar fi trebuit să bănuiesc. O să fii dusă la cea mai bună croitoreasă din Savannah. Mătuşa Emma o să te ajute în alegerea ta. Fereşte-te de culorile prea ţipătoare, de tot ce ţi se va spune că vine de la Paris…

— De la Paris!

— Da, de la Paris, dar e îndoielnic că-i aşa. Şi-apoi, Parisul…

— Tata a fost la Paris. Şi eu o să mă duc.

— Când o să fii mare, poate, dar astea nu sunt decât nişte vise.
— Oh, aş da orice…
— Până atunci, să te mulţumeşti cu Savannah, care trece drept oraşul cel mai elegant din Sud…
Şovăi o clipă, apoi adăugă fără tragere de inimă:
— …după Charleston din Carolina de Sud. Dar să lăsăm asta. Am făcut o listă completă cu tot ce ai nevoie. Lista e lungă. N-ai nimic. De ce te uiţi aşa la mine?
— Vorbeşti ca şi mama, mătuşă. Nu avem de nici unele…
— Observaţia mea nu are nimic jignitor. Tata e cât se poate de fericit când se iveşte prilejul să dea, să dea totul. E de o generozitate fără margini – în privinţa banilor.
De la o vreme, spusele mamei ei despre rudele sărace umblau întruna prin mintea Elizabethei, ca un refren, şi se simţi incapabilă să pună frâu acestor cuvinte pe care nu voia să le rostească:
— Şi, dacă îţi place să nu datorezi nimănui nimic, ca mama… sau ca mine?
Emoţia o făcu să tremure puţin văzând privirea uluită şi consternată a mătuşii Laura, care tăcea. În cele din urmă, aceasta întrebă doar atât:
— Şi-atunci cum vreţi ca Dumnezeu să v-ajute, dacă nu prin mâna oamenilor?
Elizabeth nu răspunse. Niciuna, nici alta nu se slăbeau din priviri şi trecură aşa câteva secunde, apoi mătuşa Laura spuse cu o voce fără timbru:
— Şi eu am fost la fel de mândră ca şi tine, ani în şir. Până la urmă, cedezi. Accepţi.
— Accepţi ce?
— Totul. Viaţa… Trebuie să ştii să te pleci.
Chipul uluit al Elizabethei păru s-o impresioneze şi se strădui să vorbească blând:
— Fii înţeleaptă şi totul va fi mai simplu. Toţi cei de-

aici ţin la tine şi ai toate şansele să fii fericită.

Deodată, adăugă:

— Speram să vin cu tine în oraş, dar va fi pentru altă dată. Mâine dimineaţă să te scoli cu un ceas mai devreme. O să luaţi micul dejun în cămăruţa unde mănâncă Mr. Stoddard şi Miss Pringle. Fără îndoială că vor fi şi ei de faţă. Cred că ţin mult să te vadă. Acum, te las să pleci, iar eu rămân aici, te-am ţinut prea mult. Vrei să mă săruţi?

— Fireşte, şopti fata.

Dar cum rămânea neclintită, mătuşa Laura se aplecă puţin spre ea şi, cu faţa ei lipsită de culoare, atinse obrazul roz ce nu se dădu în lături.

Capitolul XV

După ce închise uşa în urma ei, Elizabeth se întrebă ce-o să facă. Prea tulburată de pe urma conversaţiei cu femeia aceea pe care n-o înţelegea, voia mai cu seamă să fie singură, să se refugieze într-un colţ al plantaţiei, unde să n-o găsească nimeni, şi se îndreptă spre uşa casei, dar le văzu ivindu-se dintr-odată pe Hilda şi Mildred, mai drăguţe ca oricând în rochiţele lor, una albă, cealaltă liliachie, şi cu feţele nespus de însufleţite sub borurile mari şi suple ale pălăriilor de pai.

Vorbeau amândouă deodată şi se bâlbâiau, într-atât de multe lucruri aveau să-şi spună.

— Elizabeth, vii cu noi în pădurea de lângă râu.

— Două trăsuri pleacă mâine. Două! încearcă să afli ce va să zică asta.

— Mama ne împrumută cabrioleta ei. Nu sta aici cu aerul ăsta mohorât. Hai, vino!

Şi o apucară fiecare de câte-o mână.

Se lăsă dusă până în josul scărilor, dar când se aflã lângă arborele de magnolia, păru să se împotrivească. Din masa aceea înaltă, întunecoasă şi lucitoare din care florile

mari şi albe păreau să iasă ca nişte feţe curioase, îşi închipuia că vede venind spre ea şi oprind-o o putere drăgăstoasă şi cu blândeţe tutelară.

— De ce te opreşti? întrebă Mildred.

Cu vârfurile degetelor, Elizabeth atinse o frunză de magnolie.

— O, îţi place magnolia asta! La toţi ne place. Grădinarul spune că nici nu ştie câţi ani ar putea avea.

— Poate că se afla aici înaintea casei. Ţinem mult la ea.

Cuvintele o dezamăgiră pe Elizabeth, care voia numai pentru ea dragostea acelui arbore.

— Hilda, spuse Mildred, dă fuga şi caută o pălărie frumoasă de pai pentru Elizabeth. Susanna are o mulţime.

— O să vrea să vină cu noi.

— O, nu, nu trebuie să vină! Elizabeth e numai pentru noi două, făcu Mildred cu convingere. Spune-i ce vrei. Ea totdeauna cedează.

Hilda se repezi pe treptele peronului.

— Şi-ntâi de toate, că nici nu încap bine mai mult de trei persoane în cabrioletă, strigă ea în timp ce dispărea.

Rămasă singură cu Mildred, lângă magnolie, Elizabeth, consimţind pe jumătate, voi totuşi să fie corectă faţă de Susanna, pe care n-o iubea deloc, dar care-i dovedise afecţiune.

— Susanna e foarte drăguţă, spuse ea dintr-odată.

— Da, drăguţă, bineînţeles, dar plictisitoare. Şi-apoi, nu mai are vârsta noastră.

— Adevărat. A şi început să vorbească la fel cu ceilalţi.

Ceilalţi… cuvântul îi desemna pe toţi adulţii, până şi pe cei mai ramoliţi, cei de neînţeles, de neascultat.

— Chiar aşa! exclamă Mildred. Ceilalţi. Ce inteligentă eşti! închipuieşte-ţi că avem un chef nebun să mergem şi noi la Savannah, Hilda şi cu mine, pentru că la

Savannah sunt magazine. Asta lipseşte aici la plantaţie, magazinele. Înţelegi?

Elizabeth înţelegea cumva. În satul ei de lângă castelul tatălui său, în materie de magazine, nu-şi amintea decât de bintărie şi de băcănie, iar cele din Londra îi veneau în minte învăluite într-o lumină ca de coşmar.

— E minunat să discute omul cu tine, urmă Mildred, pentru că tu înţelegi tot. Aşa că numai un cuvânt va trebui să-i spui lui tăticu', ca să ne ia şi pe noi alături de voi, de vreme ce sunt două căleşti.

— Două căleşti plus o căruţă din cele mici! exclamă Hilda, care auzise ultimele cuvinte şi sosea fluturând o pălărie mare, împodobită cu o panglică verde. Cu greu i-am smuls-o. Voia şi ea să vină – cu pălăria! Cabrioleta n-a sosit?

— Precum vezi.

— Pun prinsoare că Tommie a adormit iar. Cu greu se face omul ascultat. Iată ce înseamnă să le vorbeşti frumos negrilor, aşa cum ne cere bunicul. îţi vine să turbezi, nu alta.

În clipa când îşi dădea frâu liber furiei, un zgomot de roţi se auzi dinspre colţul casei şi curând se ivi o cabrioletă elegantă, trasă agale de o iapă bătrână şi placidă ce părea gata să aţipească.

Se opri la câţiva paşi de cele trei fete, fără ca măcar să i se spună: „Prrr!” Tommie coborî de pe capră şi-şi scoase pălăria de pai, ale cărei boruri se deşirau. îmbrăcat în haine albe de bumbac, abia de părea ceva mai treaz decât iapa, dar stătea în faţa celor trei domnişoare cu o demnitate firească ce-o izbi pe Elizabeth. Părul lui cărunt şi creţ îmblânzea asprimea trăsăturilor şi zâmbi în timp ce le dădu bună ziua celor trei fete.

— Bună ziua, Tommie, spuse Mildred şi, întorcând capul spre Elizabeth, adăugă scurt: Elizabeth, uite-l pe Tommie.

Fără îndoială că micuţa englezoaică fii sensibilă la umilinţa bătrânului care sta în faţa lor cu creştetul descoperit, deoarece îi zâmbi şi-i spuse:

— Bună ziua, Tommie.

Răspunsul veni numaidecât şi o surprinse:

— Mulţumesc, don'şoa'a Lisbeth.

— Tommie, făcu Hilda, ce-i cu mârţoaga asta bătrână de Grannie pe care ne-ai adus-o? Eu l-am cerut pe Tapageur.

Tapageur era un ponei fremătător şi viguros care o lua la galop de cum îl atingeai uşor cu şfichiul.

— Masa Douglas a spus că Tapageu' e pe'iculos, n-a v'ut.

— Insuportabil, făcu Hilda, unchiul Douglas e atât de prudent, că ne ia drept nişte ţânci. Bine, Tommie, nu mai avem nevoie de tine.

Bătrânul se înclină, îşi puse pălăria şi plecă, nu mai înainte de a arunca o privire spre Elizabeth.

— De ce mi-a mulţumit? o întrebă aceasta pe Mildred.

— O, aşa sunt negrii. Nu se aştepta, l-ai cucerit, dar să nu uiţi că-l cheamă Tommie, când o să-l vezi. Altfel, n-o să te iubească.

— Şi ce dacă? zise Hilda sâcâită. Ce mare nevoie avem să ne iubească?

— Bunicul crede că-i important. Hai, Hilda, urcă. Tu ţii hăţurile. Elizabeth, urcă, tu stai între noi două.

Se instalară toate trei în cabrioleta elegantă, cu canapea de piele neagră capitonată, dar fu nevoie de-o ploaie de bice pentru a o convinge pe Grannie s-o ia din loc. Începu atunci să meargă cuminte la trap pe un drum ce tăia drept printre pajişti.

Nu ajunseseră prea departe, când o căsuţă roz din cărămidă atrase atenţia Elizabethei. Aşezată aproape la marginea grădinilor, părea izolată anume, în ciuda

obloanelor verzi şi a unui acoperiş roşu de olane ce-i dădeau o înfăţişare plăcută.

— Aici locuieşte Joe Dickinson, administratorul, explică Mildred. Nu prea ne prăpădim după el.

Hilda insistă şi ea numaidecât:

— Îşi dă aere pentru că e din Carolina de Sud, dar e un tip teribil de comun. Doar unchiul Douglas vorbeşte cu el. Mildred, un bici zdravăn, altfel n-o să mai ajungem niciodată.

Biciul intră în acţiune, iar Grannie mişcă din urechi, făcu un mic efort care-o duse câţiva metri mai departe, apoi îşi reluă mersul ei obişnuit, iar Hilda oftă adânc a nerăbdare:

— Cu Tapageur am fi ajuns până-acum! îl bănuiesc pe Tommie că ne-a turnat la bunicul.

— Nu-i aici.

— Ai dreptate. E în zilele când dispare. Niciodată nu ştii unde, nu spune nimic. Ai nevoie să-i spui ceva, te duci la el în cameră, şi când colo, camera goală.

Un sfert de ceas sporovăi cu Mildred, având-o între ele pe Elizabeth, care nu scotea un cuvânt. Neîncetat, fetei îi venea în minte strigătul de deznădejde pe care-l auzise în urmă cu două ore şi pe care agitaţia din timpul prânzului o făcuse să-l uite. Acum, cu ochii la brazdele ogoarelor însămânţate, a căror regularitate o fascina, i se părea că-l aude din nou, ca pe un adio sfâşietor, acelaşi adio ca la moartea tatălui ei, încât era cât pe ce să le spună tovarăşelor ei că vrea să se întoarcă, dar o frază rostită de Mildred o opri:

— Eu una nu mă mir deloc de dispariţiile astea. E ceva care ţine de obiceiurile casei…

Îşi dădu seama că Elizabeth o ascultă şi tăcu.

— O s-o speriem pe verişoara noastră, observă apoi.

— Ba nu, o contrazise aceasta întrucâtva iritată. Nu mi-e teamă.

— Întâmplarea povestită de mătuşa Emma…
— Ştiu o groază de felul ăsta.
Şi, într-o bruscă răbufnire de orgoliu naţional, adăugă:
— La noi, aproape toate casele au câte ceva.
— Fantome, vrei să spui?
Elizabeth înălţă din umeri.
— Asta sau altceva, spuse cu un aer superior.
Mildred se aplecă puţin înainte, spre Hilda, şi amândouă se priviră cu aceeaşi expresie de curiozitate amestecată cu nelinişte. Dintr-odată, Elizabeth nu se mai gândi la mama ei. O amuza să le înspăimânte pe domnişoarele astea din Sud, atât de mândre, cu plantaţia şi sclavii lor.
— Spune, hai, spune, o imploră Hilda. Mildred, arde un bici bun, pădurea se zăreşte, o să fie minunat să ascultăm toate astea la umbră.
Într-adevăr, lunga masă neagră ce astupa zarea se apropia pe nesimţite.
— Ce vreţi să vă povestesc? Sunt o groază de întâmplări…
Hilda luă operaţia în mâinile ei.
— Tatăl tău avea un castel.
— Nu prea-mi place să vorbesc despre castelul nostru.
— Fă-ne, te rog, pe plac, vrei? Cu siguranţă că avea un blazon deasupra porţii…
— Vrei să spui armoarii? Da, abia se mai zăreau, atât de vechi era castelul. O uşă zăbrelită.
— Ce-i aceea o uşă zăbrelită?
— O, bineînţeles, cum ai putea să ştii? O uşă mobilă din ţepuşe de fier, care se afla în faţa podului suspendat.
— Un pod suspendat! O, Mildred, dă-mi biciul, iapa asta doarme pe ea.
— Nici prin minte nu-mi trece! Ai ucide-o.

— Doi lei înălţaţi pe picioarele de dinapoi se uitau unul la altul, stând de fiecare parte a uşii zăbrelite, continuă liniştit tânăra englezoaică.

— Şi, bineînţeles, castelul vostru era bântuit de stafii, spuse Mildred.

— Groaznic.

— Şi le-ai văzut şi tu?

— Bineînţeles.

Răspunsul acela atât de scurt, dar cuprinzând în el atâta spaimă, fu întâmpinat printr-o tăcere grea, pe care niciuna dintre cele două verişoare nu îndrăznea s-o rupă, cu toate că întrebarea care le umbla prin minte era aceeaşi. În sfârşit, Mildred izbucni:

— În orice caz, la Dimwood nu există aşa ceva.

Priceputa Elizabeth făcu o deosebire tulburătoare:

— Unii văd, alţii nu văd, ceea ce nu înseamnă că n-ar fi nimic.

— Ai văzut ceva prin casă? întrebă Mildred cu o voce care începea să tremure.

— Când văd ceva, nu încep să bat toba. E un semn de foarte proastă creştere să faci confidenţe de felul ăsta oamenilor.

— Hilda, la noapte dorm la tine în cameră; Elizabeth, cred că prefer să nu ştiu.

— Proasto! exclamă Hilda, o să ne sperie şi-o să fie minunat în pădure.

Elizabeth o contrazise scurt:

— N-o să fie minunat pentru că n-o să vă spun nimic.

În clipa când rostea cuvintele acestea, stejarii de la marginea pădurii le învăluiră pe de-a-ntregul în umbra lor şi, instinctiv, fetele tăcură. Chiar şi pentru cele două verişoare care cunoşteau bine locurile, impresia că pătrund într-o împărăţie a tăcerii continua să aibă o forţă magică. Acolo începea o altă lume. Arborii cei mari îşi amestecau ramurile ce se întindeau ca nişte braţe

gigantice, încărcate de un frunziş des prin care soarele nu pătrundea, iar şirurile de chiparoşi sporeau şi mai mult întunericul. Pe măsură ce cabrioleta înainta, lumina venită dinspre drum se topea încetul cu încetul în noaptea aceea, unde nu stăruia decât lumina caracteristică adâncurilor pădurii, de o blândeţe prea încărcată de mister pentru a nu stârni o vagă nelinişte.

Iapa se opri, iar Hilda sări jos ca să lege hăţurile de trunchiul unui sicomor.

Fetele o apucară pe un drum ce ducea într-un luminiş unde de multă vreme zăcea un copac doborât de trăsnet. Fără îndoială că nici nu încăpea vorbă să fie clintit din loc, deoarece o potecă îi da leneş ocol de-o parte şi de alta. Se aşezară pe trunchiul rămas fără scoarţă şi, printr-un gest necugetat, se luară de mână pentru a se linişti, deoarece niciun zvon de pasăre nu se auzea la ora aceea. Orice zumzet de insectă le-ar fi fost pe plac în locul acelei încremeniri masive a aerului şi a spaţiului din jurul lor, deoarece o prezenţă de-o realitate covârşitoare emana din vegetaţia aceea multiseculară. Ca în toate locurile unde timpul pare a fugi şi-a se ascunde, aici domnea groaza faţă de lucrurile de demult, iar cele trei zăpăcite îşi simţiră deodată sufletul bătrân de când lumea.

Stăteau înmărmurite, neîndrăznind să deschidă gura, iar sângele le zvâcnea în urechi.

După o vreme, li se făcu ruşine de spaima lor, neîndreptăţită la prima vedere, încât Mildred îşi luă inima-n dinţi şi vorbi:

— Astăzi, spuse ea, pădurea nu-i ca-n alte zile.

— Poate, făcu Hilda pe-acelaşi ton, din cauza celor ce-am spus adineauri despre fantome.

O tăcere scurtă sluji drept comentariu acestei explicaţii, apoi, cu o voce destul de calmă şi uşor sarcastică, Elizabeth vorbi şi ea:

— Şi totuşi, spuneai că ar fi minunat să ascultaţi aici

întâmplări cu strigoi. Nu-i aşa?

Îşi desprinse uşor mâinile din mâinile lor şi aşteptă câteva clipe, sperând într-un răspuns, apoi spuse drăgălaş:

— M-am răzgândit. Dacă vreţi să vă povestesc…

— Prefer altă dată, spuse Mildred.

Cam stingherită, Hilda încercă o diversiune:

— Poate că ar fi mai amuzant să ne plimbăm în partea dinspre râu…

Elizabeth râse uşor şi liniştit.

Dintr-un salt, Mildred fu în picioare.

— Da, trebuie să vezi râul. Hilda, tu să ne călăuzeşti.

— Nu-i greu, nu trebuie decât să ţinem drept cărarea, dar nu vă răzleţiţi. Te poţi rătăci cu uşurinţă, şi-atunci…

— Şi-atunci? întrebă Elizabeth.

— O, nu ştiu, dar nu trebuie să ne hazardăm prea departe, n-am mai putea fi găsite.

Elizabeth nu mai insistă, dar pădurea aceea care la început o intimidase o atrăgea acum prin toate tainele ei ascunse şi adulmecă ceva ce fetele nu voiau să-i spună. Începu să meargă în tăcere în spatele tovarăşelor ei. Acestea, din drăgălăşenie, încercau să dea la o parte din calea ei ferigile uriaşe care se aplecau până în dreptul creştetelor lor, atingându-le blând pe obraji.

Elizabeth rămânea în urmă cu bună ştiinţă şi, la un moment dat, Mildred îşi dădu seama că nu se mai află în spatele lor. Cuprinsă de îngrijorare, strigă:

— Opreşte-te, Hilda, Elizabeth nu mai e.

Hilda se întoarse şi amândouă începură să strige:

— Elizabeth, unde eşti?

Un pic cam piţigăiată şi cam îndepărtată, o voce ajunse până la ele, străbătând toată verdeaţa ce alcătuia ca un perete despărţitor:

— Aici sunt.

— Unde „aici”?

— Aici unde sunt şi vreau să ştiu unde ajungem dacă mergem prea departe.

— Nu ştim.

— Ba ştiţi foarte bine, iar dacă nu-mi spuneţi, plec de-aici de unde sunt într-altă parte. Şi dacă încercaţi să daţi de mine, o şterg numaidecât.

Cele două verişoare se priviră cu ochii căscaţi de spaimă.

— Hilda, spune-i orice-ţi trece prin minte.

Cu mâinile pâlnie la gură, Hilda rosti aceste cuvinte:

— Se ajunge la un cerc de copaci bătrâni, iar din crengile lor cad şerpi peste tine când treci.

Urmă o tăcere bună, apoi vocea cu intonaţii de peste Atlantic călători până la ele:

— Găsesc că-i foarte interesant, dar se poate foarte bine ca şi aici unde ne aflăm să ne cadă şerpi pe spate. Doar e aceeaşi pădure. Aşa că spune-mi ce se află acolo unde copacii stau în cerc?

— Rău ai făcut că ai pomenit despre copacii în cerc, spuse Mildred.

— Atâta pagubă. Elizabeth, dacă juri că vii la noi, o să-ţi spunem.

— Nu jur, dar vă făgăduiesc.

— Bine, avem cuvântul tău.

— De englezoaică! strigă Mildred pentru a întări printr-o garanţie serioasă acordul acesta verbal.

Drept orice răspuns, auziră mai întâi un foşnet slab, apoi un zgomot din ce în ce mai desluşit, în sfârşit, ferigile cele înalte începură să se clatine şi se despărţiră brusc, pentru a o lăsa să se ivească pe Elizabeth, cu hotărârea zugrăvită pe chip.

— Iată-mă, zise ea. Spuneţi-mi repede despre ce-i vorba.

— Aici? Ar fi mai bine lângă râu, aici nu-i bine, stăm în picioare printre toate plantele astea.

— Acum şi aici, altfel dispar. Nu ştiţi cu cine aveţi de-a face.

— Hilda, începe tu.

— Ba tu. Ţie ţi-a povestit Souligou.

— Păi, atunci, uite despre ce-i vorba, făcu Mildred cu un oftat. Se pare că destul de departe de aici, în inima pădurii, copacii alcătuiesc un cerc mare, stejari uriaşi acoperiţi cu perdele de muşchi cenuşiu.

— Mai curând verde, o corectă Hilda.

— În fine, perdele de muşchi cum ai să vezi peste tot, iar la mijloc nimic, ierburi.

— Asta-i tot?

— Nu. În anumite zile, se aude răzbătând din pământ un zgomot înfundat. Nu se ştie ce e. Bunicul l-a auzit, dar nu vrea să vorbească despre el. Ne interzice să ne ducem în partea aceea. Şi-apoi, e singurul care ştie drumul.

— Mi-ai spus că Souligou a auzit şi ea zgomotul acela înfundat.

— Aşa zice ea. După câte spune, poţi desluşi un strigăt; veşnic acelaşi. Ştie o groază de poveşti de felul ăsta. Sigur e însă că aici au fost ucişi o mulţime de indieni cherokezi, acum mai bine de o sută de ani, când au sosit albii. Englezi…

Elizabeth nici nu clipi.

— Continuă, spuse. De ce te-ai oprit?

Hilda interveni cu autoritate:

— Englezi, americani, francezi. Indienii îi scalpau pe prizonieri, apoi îi ucideau cu toporişca.

— Cu tomahawk-ul, preciză Elizabeth.

— De unde ştii? întrebă Mildred.

— Ne credeţi tâmpiţi? Am învăţat la şcoală toate astea. Războaiele coloniale…

Zădărâtă de biciul ăsta, Mildred continuă:

— Bine. Atunci un măcel. Tot tribul a fost căsăpit, iar de-atunci se aude ce v-am spus, strigătul ăsta din pământ.

Toate pădurile de-aici erau pline de indieni. Nu se băteau la loc deschis, pe pajişti. Trăgeau cu săgeţi din spatele copacilor. Aici, ne aflăm la ei acasă, în pădurile lor.

Elizabeth o privi cu un zâmbet drăguţ:

— Dragă Mildred, peste tot sunteţi la ei acasă.

— Ia te uită, exclamă Hilda, vorbeşti la fel ca unchiul Josh. Se prăpădeşte după indieni.

Şi, ca să schimbe vorba, adăugă:

— N-am nicio idee cât e ceasul, dar am impresia că se înserează. Abia ne mai rămâne timp să vedem râul.

În tăcere, începură iarăşi să urmeze cotiturile potecii de pământ roşcat. Deodată, se auzi vocea Elizabethei.

— Mildred, ai uitat de şerpii care cad peste cei ce trec. Nu se află decât în copaci?

— A, nu, colcăie prin ierburi.

Răspunsul păru mulţumitor, deoarece Elizabeth tăcu şi curând ajunseră într-un loc unde copacii se dădeau la o parte, descoperind cerul cenuşiu. Susurul râului ajungea până la ele şi puteau simţi mirosul zambilelor care, în tufe dese roz şi albastre, străluceau printre tufişuri.

La vederea florilor, inima tinerei englezoaice începu să bată şi alergă până la malul apei, scoţând un strigăt de încântare. Râul mărginit de sălcii curgea într-o încâlceală de valuri verzi, întunecoase, de-o încetineală leneşă, scoţând o misterioasă sporovăială şoptită.

Mildred şi Hilda i se alăturară şi se extaziară la rândul lor. Mildred, închizând ochii, îşi vârî botişorul drăgălaş în florile de iasomie, spunând că avea să moară de plăcere, în timp ce Hilda îşi lua un aer grav în faţa crinilor sălbatici, a căror frumuseţe regească împodobea singurătăţile.

Mai simplu, Elizabeth oftă:

— De ce nu m-aţi adus numaidecât în paradisul ăsta, decât să mă purtaţi fără rost prin plicticoasele alea de ferigi?

În timp ce vorbea, întorcea capul când la dreapta, când la stânga, ca pentru a vedea totul deodată şi a lua totul cu ea. Orhideele de-un galben-palid se căţărau pe trunchiurile brazilor şi de-a lungul lianelor, presărând prin umbră pete de lumină mov. Viguroase şi cotropitoare, azaleele roşii şi albe creşteau cât copacii de mari, răsfrângându-se în bolţi şi alcătuind un întuneric de un roşu adânc, în care strălucea albul.

Elizabeth inspira până la ameţeală mirosul de iasomie ce-i reda toate grădinile din Anglia şi Scoţia şi-o învăluia într-o tristeţe rafinată. Emoţia o făcu să se culce uşor în iarbă şi începu să râdă de parcă ar fi plâns.

Mildred îngenunche numaidecât lângă ea.

— Eşti fericită, exclamă ea. Eram sigură. Să stăm aici toate trei. Hilda, vino!

Hilda le privi cu ochii ei mari, negri şi pătrunzători ce-o vesteau pe femeia de mai târziu, apoi, părăsindu-şi crinii, veni să se-aşeze lângă ele. Mildred, emoţionată foarte, se aplecă asupra Elizabethei şi-o sărută pe obraz.

— Sper, spuse într-un elan de afecţiune, că te-ai împăcat un pic cu Sudul nostru. Se pare că aveai de gând să fugi…

Elizabeth nu răspunse, dar Hilda cuvântă în locul ei.

— O să fie cucerită de-a binelea de Savannah când o vedea încântătoarele case de-acolo…

— Şi încântătoarele magazine! adăugă Mildred. Au de ce să-ţi sucească capul.

— O să-ţi arătăm noi totul, mai bine decât mătuşa Emma, care o s-o ţină tot într-o vizită pe la prieteni şi neamuri, că avem cu duiumul pe-acolo. Mildred şi cu mine o să-ţi prezentăm oraşul, de vreme ce a doua caleaşcă e pentru noi, care te însoţim.

Ca în vis, vocea Elizabethei rosti încetişor:

— Dar mătuşa Laura n-a spus că veniţi şi voi.

Cele două verişoare avură acelaşi impuls iritat de

protest:

— O, las' c-o ştim noi pe asta! Totdeauna e contra noastră şi se amestecă în toate cele.

— Nu trebuie să faci nimic altceva decât să-l rogi pe tăticu'. Te adoră. Toată lumea te adoră, dragă. Aşa că n-ai decât să-l rogi pe el.

Hilda îşi luă un ton autoritar:

— Cere. Obţii tot ce vrei de la unchiul Josh.

— Mai curând decât de la mătuşa Emma. Tăticu' totdeauna se lasă înduplecat. În orice caz, nici pomeneală s-o rogi pe mătuşa Laura. Dacă aş fi în locul tău, m-aş feri de ea.

— De ce, Mildred? Mămica ţine mult la ea.

— Mămica ta n-o cunoaşte cum o cunoaştem noi. E ciudată.

— N-ai observat, strecură Hilda, că ea şi cu bunicul nu schimbă niciodată o vorbă?

— Nici măcar la masă, adăugă Mildred.

La drept vorbind, Elizabeth nu avusese timp să vadă totul.

— Ei nu, spuse. Nu-şi vorbesc chiar deloc?

— Deloc. Şi nu te sfătuiesc să-i întrebi de ce. E una din întrebările care aici nu se pun niciodată.

Elizabeth râse puţin forţat.

— Ce misterioase sunteţi amândouă!

— Misterioase! auzi, Hilda? Eu şi misterioasă!

Se culcă pe spate în iarbă lângă Elizabeth şi-şi ridică în sus un picior, cochet încălţat.

— Uită-te la pantoful ăsta drăguţ din piele roşie. O să ţi se ofere şi ţie la fel la Savannah. Nu găseşti că-i frumos?

Fără să vrea, Elizabeth se uită la piciorușul care se fandosea şi, cu toate că gestul i se părea vulgar, admiră pantoful.

— Nu-i rău, admise.

— Nu-i rău! Cred şi eu. E din piele rusească, fetiţo.

Hilda se strădui să-şi ia o poză ceva mai languroasă…

— E cât se poate de simplu, îi spuse Elizabethei, la Savannah n-o să ai decât de ales, ţi se dă tot ce pofteşti, tot ce pofteşti.

Cuvintele acelea rostite cu un soi de lenevie fastuoasă avură un efect straniu asupra tinerei străine. Ceva se schimba în adâncul ei. Zadarnic se simţea întrucâtva şocată, devenea atentă.

Fără a-şi coborî piciorul, Mildred îşi răsuci puţin poala rochiei.

— Dacă tot stau cum stau, vreau să-ţi arăt dantela de la pantalonaşii mei.

Elizabeth tresări şi, fără să se poată opri, rosti o frază ce i se păru ridicolă chiar în clipa când o rostea:

— Dar nu se face!

Hilda îşi înălţă capul ca să schimbe o privire cu Mildred.

— Neştiutoarea, şopti ea.

Rosti acest cuvânt ca şi cum ar fi avut cincizeci de ani. Ochii mijiţi păreau a-i trimite un mesaj verişoarei ei.

Aceasta izbucni în râs:

— Vorbeşti ca părinţii noştri, scumpă Elizabeth. O doamnă nu trebuie să-şi arate glezna. Ai să vezi tu mai târziu, la bal, când o să fii îmbrăcată în rochie cu crinolină, iar crinolina o să valseze prin aer, dacă n-o să ţi se dezvelească dantela de la pantalonaşi. În orice caz, dantela mea e din cea fină, care se face la Malines.

Trasă şi mai jos, poala rochiei scotea într-adevăr la iveală un volan de-o fineţe dumnezeiască. Elizabeth se înroşi toată. Piciorul se lăsă în jos.

Pe un ton doct, Hilda comentă:

— Femeile de-acolo care brodează lucrează în nişte pivniţe, ceea ce dă firului o calitate aparte.

— Şi, bineînţeles, făcu Mildred într-o doară, îşi pierd vederea.

Cu o voce stinsă şi cu ochii închişi, adăugă dintr-odată:

— Florile, toate florile astea, Elizabeth, le respiri mirosul? Nu te simţi fericită că ai venit cu noi în grădina asta tainică?

— Unde nu vine nimeni, preciză Hilda.

Elizabeth se mulţumi să zâmbească. De câteva clipe începuse să bănuie în mod nedesluşit că se afla alături nu de nişte fete mai mici decât ea, ci de nişte adulte, din motive care-i scăpau. Singur cuvântul „neştiutoare”, prins din zbor, o lumina cu licărul lui îndoielnic. Mildred şi Hilda, Hilda mai cu seamă, ştiau lucruri pe care ea nu le ştia, şi nu se simţi bine gândindu-se la asta.

Orhidee ale căror tije spânzurau agăţate ca lianele, de la un arbore la altul, o atraseră pe Elizabeth. Admira ghirlandele lor şi, apropiindu-se, respiră un miros delicat de vanilie. Erau stranii florile acelea cu petale de un portocaliu palid punctat cu roşu, care se deschideau larg în jurul unui pistil de culoare închisă.

Hilda urmări privirea tinerei străine.

— Te interesează orhideele astea? în Anglia n-ai văzut niciodată aşa ceva?

— Nu, niciodată.

— O, ai noroc. Vezi fluturele acela drăguţ, albastru şi auriu, care bate din aripi deasupra unei flori? îl vezi?

— Unde? Aici. O, da! E încântător, ai zice că dansează.

Fluturele descria cercuri, atingea pistilul.

— Uită-te, o îndemnă Hilda. Uită-te! Nu mai mişcă, pare că se topeşte, ca şi cum s-ar preface într-un lichid.

— Dar e dezgustător! exclamă Elizabeth îngrozită.

— Şi asta nu-i tot, petalele se strâng încet.

— Hilda!

— Orhideea asta e carnivoră. Aşteaptă o pradă.

Şi, întorcându-şi spre Elizabeth faţa serioasă pe care

străluceau ochii cei negri, preciză:

— Prada ei, înţelegi?

— Găsesc că floarea asta e oribilă.

Hilda zâmbi misterios.

— Şi totuşi e frumoasă, şopti.

Se însera pe nesimţite. În tăcerea ce urmă, auzi cântecul îndepărtat al unei păsări. Se ascundea pesemne în adâncul pădurii şi, după vreo două-trei note melancolice, tăcea, apoi, peste o clipă, da iarăşi glas câtorva note rare, triste:

— Sturzul, şopti Mildred, ca şi cum s-ar fi temut ca vocişoara plângăreaţă a sturzului-pustnic să nu tacă.

— Nu cântă decât în tăcere, spuse Hilda, are nevoie de singurătate.

Elizabeth asculta, cu toată fiinţa ei încordată spre chemarea aceea timidă.

— Vesteşte apusul soarelui, şopti Mildred. Trebuie să plecăm.

Se ridicară toate trei fără a rosti un cuvânt. Se plimbară o clipă prin faţa orhideelor şi a crinilor ce păreau mai viu coloraţi în lumina ce se împuţina. Apa continua să-şi vorbească încet ei înseşi. Întreaga vrajă a înserării încerca să le oprească până în pragul nopţii. Sturzul tot mai cânta, cu ezitări visătoare. Apoi alte păsări începură să cânte, mult mai aproape, acoperindu-i glasul.

Plecară gânditoare, mult mai puţin vorbăreţe decât la venire. Încă o dată îşi croiră drum printre ferigile uriaşe care le pălmuiau, şi găsiră curând cabrioleta şi pe răbdătoarea Grannie, clătinând din cap într-un somn neclintit.

Hilda apucă hăţurile şi, bineînţeles, biciul, pe care începu să-l fluture cu o mână răzbunătoare, dar nu trebui să-l folosească mult, deoarece iapa cea bătrână ştia de minune drumul din pădure spre Dimwood şi începu s-o ia sprinten la trap, îndreptându-se spre preafericitu-i grajd:

Hilda o făcu făţarnică, şuierându-i biciul pe la urechi.

Mildred râdea. Elizabeth nu spuse nimic.

— Ai căzut pe gânduri, zise Hilda. Nu eşti mulţumită de cum ţi-ai petrecut ziua?

— Se gândeşte la dragostea ei.

— Taci din gură, Mildred. Spui prostii.

— Dar nu-i un păcat, drăguţă verişoară! într-o bună zi, îţi vor fi prezentaţi băieţi drăguţi în uniformă, care-ţi vor face curte.

— Poate că puţin îi pasă, insistă Hilda.

Din nou tulburată fără să ştie de ce, Elizabeth luă hotărârea să râdă.

— Proastelor! Mă uitam la nori.

În zare, cerul începuse să capete o culoare galben-roşcată, învârstându-se cu nori prelungi, cenuşii, ce se învineţeau cu încetul, întunecând pajiştile. Numai roşul viguros al pământului de pe drum continuă să strălucească.

Deodată, răsună o detunătură puternică şi înfundată. Elizabeth scoase un strigăt şi-şi privi însoţitoarele. Hilda izbucni în râs:

— Nu te teme. E corbul.

— Cum corbul?

— Corbul care vesteşte ploaia, spuse Mildred.

— Nemaipomenit corb! Nu seamănă deloc cu cel de pe la noi.

— Al nostru nu se aude decât în Sud. Se umflă, face „bum!” şi pleacă.

— În noaptea asta o să fie furtună, vesti Hilda. Ceea ce o să ne aducă o răcoare ca de aprilie pentru câteva săptămâni. Ne sufocam, nu-i aşa, Elizabeth?

Răspunsul fu scurt şi prudent, deoarece Elizabeth nu ştia niciodată încotro bat asemenea observaţii.

— Da, ne sufocam.

Deodată, Mildred declară:

— Elizabeth are un suflet azuriu, ca şi rochia ei.

— O, lasă în pace sufletul meu. Cât despre rochie, n-o pot suferi.

— O să ţi se ofere rochii minunate la Savannah. Există o întreagă gamă de rozuri nemaipomenite. Te văd în roz abia bătând spre mov.

Vocea surescitată a lui Mildred răsună numaidecât ca un clopoţel în vântul ce începuse să adie de câteva clipe:

— Ba nu, Hilda, nu! mai curând un verde palid. Cu părul ei auriu, îi va sta uimitor de frumos. Dar ne vom afla şi noi acolo, ca să-ţi călăuzim alegerea, Elizabeth.

— Cred cât se poate de serios că sunteţi nebune, spuse Elizabeth. O să aleg de una singură. Şi nu-i deloc sigur că veţi veni şi voi mâine.

— Răutăcioase! exclamă Mildred.

— Nu. Drăgălaş răutăcioasă, o corectă Hilda. Sunt sigură că o să aranjeze totul cu tatăl tău.

Exasperată în ciuda acestor cuvinte drăguţe, Hilda cadorisi iapa cu o lovitură de bici furioasă, ceea ce-o făcu pe Grannie cea de treabă s-o pornească într-un galop neaşteptat.

Fără a o spune, se întrebau toate trei dacă vor apuca să ajungă acasă înainte de căderea nopţii. În copacii ce alcătuiau la dreapta lor un zid înalt şi negru, greierii ţeseau un văl sonor cu cântecul lor ascuţit.

Se scurse o bucată bună de timp, Grannie înţeleaptă o ţinu în trap molcom pe drumul ce-i era obişnuit, iar fetele îşi dădură seama că singura lor speranţă de-a ajunge mai devreme sau mai târziu la Dimwood depindea de bătrâna iapă şi de instinctul ei. Biciul sta liniştit. Un felinar mare, fixat în partea din faţă a cabrioletei, le-ar fi fost de folos, dac-ar fi luat cu ele o cutie de chibrituri, dar când plecaseră se gândeau la cu totul alte lucruri, încât acum tăceau. Mildred tremura ruşinos. Deodată, şopti:

— Elizabeth, vezi drumul?

— Nu văd nimic şi nu-mi pasă de nimic, răspunse Elizabeth cu răceală. Tu şi cu Hilda m-aţi luat cu voi în trăsurica asta. Sper ca Grannie să se mai învioreze.

Mildred gemu:

— O, Elizabeth, uneori eşti atât de britanică!

— Ba deloc, exclamă Hilda, are dreptate. O să vedeţi.

Şi învârtind biciul prin aer, plesni din toate puterile spinarea iepei, care necheză şi făcu un efort pentru a se cabra, apoi se linişti şi rămase nemişcată. Bicele începură să plouă, dar ea nici nu se clinti. Urmă o tăcere plină de spaimă.

Vocea calmă a Elizabethei se auzi din nou:

— Nu faceţi nimic cu ea. Le ştiu eu pe dobitoacele astea. E o catârcă. Şi moare de osteneală.

— Ce ne facem? întrebă Mildred.

— Să aşteptăm ori să ne întoarcem pe jos.

— E o oră de mers, spuse Hilda, şi abia dacă se vede.

Mult mai scurt decât în Europa, crepusculul lăsa brusc locul nopţii. În acelaşi timp, totul păm imens în jurul celor trei copile. Instinctiv, Mildred şi Hilda se cuibăriră la pieptul Elizabethei, care se zbătu zadarnic.

De când plecaseră din „paradis”, şi una, şi cealaltă îi făceau o impresie din cele mai proaste. Le vedea ca pe două micuţe căpcăune dintr-o poveste cu zâne. îi displăcuse mai cu seamă strania exhibiţie a rufăriei de dantelă, eu un scop ce nu-l înţelegea. Şi unde mai pui că ei i se împuiase capul cu purtările alese ale Sudului.

— Nu mă mai împingeţi aşa! le spuse dintr-odată. Şi nu vă fie teamă. Cu siguranţă că vor trimite pe cineva după noi. Aşa că staţi liniştite, fricoaselor!

— Nu suntem fricoase!

Cuprinsă de-o răutăcioasă dorinţă de-a le tachina, Elizabeth întrebă cu nevinovăţie:

— Dacă tot aşteptăm, vreţi să vă povestesc despre o descoperire misterioasă?

Imprudenta Mildred exclamă:

— O, da!

Hilda tăcu.

— M-aţi întrebat adineauri dacă Dimwood e bântuit de ceva. Am şovăit să vă răspund. E bântuit.

— O, Elizabeth, zise Hilda pe un ton de reproş. Nu trebuia s-o spui.

— Înspăimântător, gemu Mildred şi adăugă numaidecât, plină de înţeles: Ai văzut cu ochii tăi?

— Nu-i nimic de văzut. E peste tot. Urcă din pământul pe care-i clădită casa. Au fost lupte pe-acolo…

Auzise poveşti de felul acesta în Anglia şi le servea un sos după placul ei, ca să le înveţe minte – cine ştie? – să-şi păstreze pentru ele taina rufăriei cu dantelă.

— Gândiţi-vă, continuă ea, un câmp de luptă… fără să mai punem la socoteală indienii pe care i-aţi măcelărit…

Aşteptă câteva clipe să vadă efectul ce-l produceau vorbele ei, dar nu avură succesul pe care-l spera. În întunericul aproape total, cerul părea mai înalt, iar ogoarele necuprinse. O auzi pe Mildred smiorcăindu-se încetişor, apoi Hilda şopti:

— Ne-ai stricat plăcerea de-a locui la Dimwood pentru totdeauna.

Elizabeth înţelese numaidecât şi nu-şi putu opri cuvintele ce-i ieşiră din gură:

— Iertaţi-mă!

Îşi întinse mâinile la dreapta şi la stânga. Stânga fu apucată de Mildred, care o strânse convulsiv, în timp ce dreapta nu fu băgată în seamă.

— Prea ieftin, şopti Hilda.

Elizabeth simţi întreaga umilire a acelui răspuns. Dar o căutase cu lumânarea, aşa că preferă să-şi ţină gura. Cu totul altfel decât verişoara ei, Mildred trăda o inimă generoasă, încât tânăra englezoaică fii mişcată, dar i-ar fi plăcut să fie mai puţin plângăreaţă, şi dădu drumul mâinii

ei după ce-o strânse afectuos. Acum, trebuia să mistuie afrontul Hildei şi-i venea greu. Cântecul aspru şi sec al greierilor părea de acord cu operaţia asta.

Deodată auzi un zvon îndepărtat de zurgălăi, iar pe drum se ivi o luminiţă tremurătoare. Trebuiră să treacă vreo două-trei minute pentru ca, în sfârşit, să audă tropotul calului:

— Vine cineva de la plantaţie! exclamă Mildred printre lacrimi. E pentru noi.

Şi se şterse la nas.

Trei perechi de ochi începură să scruteze din răsputeri întunericul până ce, deodată, se ivi o căruţă micuţă ce păru că răsărise din pământ, într-atât de bruscă îi fu apariţia. Un cal cu hamurile împodobite cu clopoţei se opri la câţiva metri de Grannie, iar bătrânul Tommie coborî de pe capră.

— Tommie! exclamă Elizabeth, aplecându-se spre el.

Tommie înălţă o faţă pe care zâmbetul îmblânzea urâţenia, deoarece lumina lanternei îi prefăcea creţurile în nişte dâre pline şi apăsate.

— Don’şoa’a Lisbeth, la cei de-acasă le e fiică. Se în’cabă unde sunteţi toate fel.

Pe un ton acru, Hilda îi dădu explicaţia:

— Suntem aici pentru că nesuferita ta de Grannie se încăpăţânează să nu se clintească din loc. Am să cer să fie omorâtă.

— O, nu, don’şoa’a Hilda!

Şi, fără a da drumul hăţurilor, făcu doi paşi spre iapă şi-i luă capul în mâini. Iapa nu se clinti.

— G’armie, spuse, tu acum d’ăguţă. Eu te leg de că’uţă, iar tu me’şi după ea. Tu, bună, G’armie, tu d’ăguţă.

— Tommie, să isprăvim odată, porunci Hilda.

Pe furiş, Tommie îşi lipi obrazul de botul iepei şi se urcă în căruţă, întoarcerea se efectuă cu prudenţă şi, după ce hăţurile cabrioletei fură legate de partea dindărăt a

căruţei, aceasta pomi în sfârşit la pas. Redevenită de-o docilitate exemplară, Grannie tropăia în spatele căruţei.

— N-o să ajungem niciodată, oftă Hilda. Nu-mi place negml ăsta bătrân. Elizabeth, te sfătuiesc să eviţi familiarităţile cu negrii.

Observaţia asta îi atrase un răspuns glacial:

— Mulţumesc, ştiu să mă port cu servitorii, micuţa mea Hilda.

Urmă apoi o tăcere apăsătoare, ce făgădui să ţină până la cea din urmă învârtitură a roţii, în timp ce Elizabeth, fără a-şi descleşta gura, se războia cu Mildred care încerca să-i apuce mâna şi, de fiecare dată când credea că a izbutit, mâna furioasă se desprindea. Încât erau câteşitrele aproape certate când ajunseră acasă.

Unchiul Josh le aştepta pe treptele verandei şi le certă cu un zâmbet:

— Domnişoarelor, un pic de mai trecea şi ne făceaţi pe toţi să întârziem de la cină.

Hilda se grăbi să-l întrebe dacă atât de mulţi indieni fuseseră măcelăriţi la Dimwood, încât spiritele lor urcau chiar din pământul pe care era clădită casa şi că, pe deasupra, mai bântuia şi „ceva" între pereţii ei.

— Eu am susţinut asta, spuse Elizabeth pe un ton liniştit, ce contrasta cu debitul repezit al celei care dădea raportul.

Unchiul Josh pricepu numaidecât cum stau lucrurile:

— Nu sunt îndeajuns de scoţian ca să văd ori să simt prezenţa a „ceva" în casa noastră, dar, dragă Elizabeth, ţinutul a fost un câmp de bătaie secole întregi. Trăim pe un cimitir.

— Tăticule, dar e groaznic! exclamă Mildred.

— Linişteşte-te, se obişnuieşte omul cu toate. În ceea ce priveşte pieile-roşii, cărora pur şi simplu le-am smuls pământul strămoşilor lor, noi, americanii, ar trebui să ne mărturisim vinovaţi, numai că înaintea noastră au fost

spaniolii, urmaţi de englezi şi de francezi. Acuzarea rasei albe de către nobila rasă indiană este un vast şi tulburător subiect de reflecţie, iar în următoarele zece minute vreau să văd trei tinere domnişoare cu mâinile curate lună la masa din sufragerie. Înţeles?

Cu un gest al mâinii, arătă spre uşa de la intrare şi, năucite, fetele se năpustiră într-acolo.

Capitolul XVI

Cina a fost ceva mai scurtă ca de obicei, iar pieile-roşii stătură discret la o parte.

La sfârşit, când toată lumea pleca, Hilda îi făcu semn Elizabethei că vrea să-i vorbească.

— Urmează-mă, îi spuse. E important.

Curioasă, Elizabeth o urmă pe coridorul luminat cu gaz şi, în timp ce mergea în spatele micuţei persoane cu pas hotărât, admiră fără să vrea întreaga autoritate a acelui spate îngust şi a capului cu semeţie dat pe spate.

Locul ales de Hilda era salonul oval unde bărbaţii se închideau de obicei ca să-şi fumeze ţigările de foi, departe de doamne, dar în seara aceea unchiul Josh şi unchiul Douglas îşi anunţaseră intenţia să facă un tur pe aleea principală.

După ce închise uşa, Hilda trase perdelele pe jumătate la ferestrele cele înalte şi stinse luminile.

— Se vede destul de bine şi aşa, spuse, şi o să fim lăsate în pace.

— De ce tot misterul ăsta, Hilda?

— Răbdare.

Se aşezară la oarecare distanţă una de cealaltă.

„Ce copilărie! se gândi Elizabeth. E şi mai puştoaică decât credeam. Unde vrea să ajungă?”

O lumină slabă venea dinspre cerul plin de nori negri şi, în acest clarobscur dramatic, vocea joasă şi precisă a

Hildei se auzi:

— Verişoară Elizabeth, ne-ai spus în toate felurile că eşti englezoaică. Foarte bine. Despre mine s-ar putea spune că am în vine tot sângele scoţian al familiei.

— Foarte bine. E rândul meu s-o spun.

— Mulţumesc. Oare învăţaţi la şcolile voastre că regele Angliei l-a trimis pe aşa-numitul gâde din Hanovra să căsăpească armata noastră de patrioţi, armata Tânărului Pretendent?

— La Culloden[7] Bineînţeles. Ca să-mi spui asta m-ai adus aici?

— O, nu, ci doar ca să-ţi amintesc că atunci când urâm, urâm cu sete.

— Hilda, ai înnebunit? Ce înseamnă toată povestea asta?

— O să te ajut să mă înţelegi.

— Nu-i greu. Nu mă poţi suferi. Plec.

— Nu aşa repede. Adineauri, pe drum, ne-ai spus că bântuie ceva pe-aici.

— Da, dar nu-mi stârneşte teamă.

— Pentru că nu ştii tot. Eu una bănuiam că e ceva. Bunicul spune că astea sunt scorneli băbeşti şi, până la urmă, am crezut şi eu că are dreptate. Şi a trebuit să vii tu, ca să ne sperii din nou, pe Mildred şi pe mine, din răutate.

— Ba deloc. Nu sunt rea.

— Ba da. îţi închipui că eşti bună pentru că citeşti *Biblia* şi-ţi faci rugăciunile. Mi s-a spus. Pe când despre

---

7 Prin bătălia de la Culloden (1746) şi victoria lui Wilhelm-August, duce de Cumberland, asupra tânărului pretendent scoţian Charles-Edouard Stuart, nepotul lui Iacob al II-lea, se pune capăt pretenţiilor şi încercărilor iacobine de a recâştiga tronul Angliei pentru familia Stuart. Ferocitatea cu care a purtat represiunile i-a atras ducelui de Cumberland porecla de călău. Julien Green îl confundă însă pe acesta din urmă cu Ernst-August, duce de Cumberland şi de Hanovra (1845-1923) (n.t.)

mine se crede că sunt rea, iar eu nu sunt.

Cuvintele din urmă fură rostite pe un ton atât de straniu, încât Elizabeth se aplecă înainte ca s-o vadă mai bine, dar nu desluşi nimic pe feţişoara ei de un alb ca de piatră decât strălucirea minunată a ochilor mari şi negri.

— Hilda, spuse Elizabeth cu blândeţe, uiţi că v-am cerut iertare la amândouă.

— N-ai avut încotro, dar ceea ce ai spus, spus rămâne, iar eu una nu uit. Mătuşa Emma nu ţi-a povestit totul. Dacă vrei să afli întâmplarea în întregime, n-ai decât s-o întrebi pe Souligou, şi n-ai să mai poţi dormi la Dimwood.

Lăsă să treacă o vreme, apoi continuă cu o voce ceva mai aspră:

— Ţi-am cerut să vii aici în seara asta ca să-ţi spun că n-am să vorbesc cu tine o lună de zile.

Elizabeth nu se putu împiedica să nu râdă:

— Mă pedepseşti, pe cuvântul meu!

— O, îţi baţi joc de mine pentru că eu am treisprezece ani, iar tu şaisprezece, dar eu ştiu mai multe decât tine. Să tac, iată felul meu de a pedepsi oamenii.

Era atâta seriozitate în cuvintele acestea naive, încât veselia Elizabethei se prefăcu brusc în compătimire.

— Hilda, se prea poate ca într-o bună zi să mă întorc în Anglia cu mămica. Şi-atunci n-o să mai supărăm pe nimeni de la plantaţie. Ne e dor de ţară.

Cuvintele căzură în tăcere. Elizabethei, care nu slăbea din ochi micuţa persoană aşezată în faţa ei, i se păru că vede curgând două lacrimi pe obrajii lipsiţi de culoare, apoi o voce timidă izbucni deodată, şi era vocea copilăriei:

— Nu vreau să pleci, Elizabeth.

Elizabeth căută ceva de spus, şi nu găsi nimic. Fără să ştie prea bine cum, se simţea confruntată cu un mister şi, printr-un brusc salt îndărăt al memoriei, clipele

petrecute în „paradisul” de la marginea apei îi apărură sub o altă lumină. Adulmecă prezenţa unei taine al cărei înţeles profund îi scăpa, cu toate că era pe punctul de-a o înţelege, la fel precum un nume îţi fuge din minte tocmai atunci când îţi umblă prin ea. Cuvântul „neştiutoare” îi sări în ajutor, dar zadarnic: părea la fel de straniu ca şi tot restul.

Deodată, îi veni o idee care crezu că o poate scoate din încurcătură, îşi puse degetul pe buze şi spuse cu un zâmbet:

— Uiţi de pedeapsă, o lună de tăcere.

Atunci Hilda îi aruncă o privire în care se revărsa, ca într-un val din adânc, deznădejdea; întorcând capul, se îndreptă repede spre uşă şi dispăru.

Descumpănită, Elizabeth se hotărî să urce la ea în cameră şi să-şi pregătească valiza, făcând cât mai puţin zgomot cu putinţă. Dacă mama ei o s-o audă, îi va vorbi. îi va vorbi despre ce? Iată încă un domeniu în care nu ştia să se descurce. O să bage bine de seamă ce-o să-i spună dar, dacă ar vorbi, i-ar face bine.

Pe scări, nehotărârea o opri aproape la fiecare treaptă. Era primejdios să vorbească. Micuţa Hilda cu ochi negri, cum de era cu putinţă ca o fetiţă atât de mică să poarte în ea atâta întuneric? Ce se ascundea sub cuvântul „neştiutoare”? De ce în fumoar stinsese lampa şi trăsese perdelele? Adulţii aveau asemenea capricii. Hilda se purta ca o persoană adultă, ca un om mare… Mai bine era să-şi ţină gura în legătură cu toate astea.

Când pătrunse la ea în cameră, avu surpriza s-o găsească acolo pe Betty, aplecată asupra unei valize pe care-o pusese pe pat. Zâmbetul ei larg, ce-i descoperi dinţii albi, îi dărui Elizabethei întreaga pace. Simţea nevoia ca o faţă omenească să-i vorbească despre bunătate, iar faţa aceea neagră i se părea că împrăştie enigmele printre care se zbătea de o oră.

— Betty, spuse ea vesel, nu mă aşteptam să te găsesc aici.

— Eu sunt acum slujnica dumneavoast’a, don’şoa’a Lisbeth. Acum nu mai faceţi nimic. Betty, ea face tot pent’u don’soa’a Lisbeth.

— Dar de ce atâta rufărie? Doar nu plec la capătul lumii.

Miss I.au’a a /is: lâl valiza don’soa’ei Lisbeth pent’u Savannah. Don A zile la hotel.

— La hotel!

Îi trebuiră câteva clipe pentru a-şi imagina un hotel fabulos, cu flori împodobind camerele şi cu servitori care alergau grăbiţi în toate părţile.

— Cunoşti Savannah, Betty?

— Da, don’şoa’a Lisbeth. Betty cumpă’aţă la Savannah.

— Ce tot spui acolo?

— Da. La doisp’ezece ani, cumpă’aţă la Savannah.

— De cine?

— De Masa William.

Elizabeth o privi, cuprinsă de-o adâncă şi nedesluşită senzaţie de rău, ca şi cum, părăsind în legătură cu Hilda o lume de neînţeles, recădea într-o alta, la fel de întunecată şi incoerentă. Deodată, avu impresia că femeia cea neagră din faţa ei nu era fiinţă omenească, ci un obiect. Ideea asta smintită abia de-i trecu prin minte, că încercă să se stăpânească. Oare nu ştia că toţi negrii de pe plantaţie fuseseră cumpăraţi? Cuvântul cumpărat, tocmai asta o tulbura.

— Betty, doar atât spuse.

Poate că femeia neagră ghici că fata venită dintr-altă parte se chinuia.

— Masa William foa’te d’ăguţ cu noi toţi, neg’îi.

După o ezitare, deoarece ştia că anumite întrebări nu sunt îngăduite, Elizabeth întrebă:

— Dar ceilalţi?

De mirare, Betty înălţă din sprâncene şi răspunse grav:

— Toată lumea foa’te d’ăguţă cu noi.

Şi adăugă cu acelaşi zâmbet de mai înainte:

— Mai cu seamă Miss L-au’a.

— Mătuşa Laura?

— Da. Ne iubeşte pe toţi neg’îi. Când eşti bolnav, Miss L-au’a vine la tine.

Mărginindu-se la aceste cuvinte de laudă la adresa mătuşii Laura, Betty se îndreptă spre dulapul de mahon, îl deschise şi scoase din el micuţa fustă ecosez.

— O, nu! exclamă Elizabeth.

Betty se întoarse, ţinând fusta la capătul braţului, ca pe un trofeu. Din toată persoana ei greoaie emana în acelaşi timp o mare blândeţe şi o autoritate de mamă de familie.

— Miss L-au’a a zis d’ăguţă fustă pent’u călăto’le. La Savannah, multe, multe lac’u-i frumoase pent’u dumneavoast’a, don’şoa’a Lisbeth. Pent’u călăto’le, luaţi. Sunteţi d’ăguţă, puneţi ’ochie frumoasă.

— Bine, spuse Elizabeth.

Fusta ecosez i se părea un pic absurdă, dar va fi mulţumită să scape de odioasa rochie azurie. Şi-apoi, Savannah n-avea oare să-i ofere tot ce-şi putea închipui mai de soi, în materie de eleganţă? Doar numele acestui oraş necunoscut, şi începea să-i ia minţile.

— Bine, spuse din nou, cu o undă de nerăbdare.

— Da, don’şoa’a Lisbeth, da’ nu se vede nimic.

Întunericul, într-adevăr, învălui dintr-odată camera şi bubuitul unui tunet încă îndepărtat ajunse până la ele, aşa cum s-ar auzi pe un drum carele de război ale unei armate biblice.

Elizabeth se uită la Betty, dar nu-i văzu decât albul ochilor.

— Ţi-e teamă? o întrebă.

— Nu, don’şoa’a Lisbeth. Da’ dumneavoast’a?

— Bineînţeles că nu, dar trebuie aprinsă lampa.

În camera aceea ce nu-i era încă îndeajuns de familiară, nu-şi mai amintea bine unde se afla lampa şi, cu precauţii ca de pisică, se îndreptă într-o direcţie greşită, când auzi un zgomot înfundat ce-o făcu să ciulească urechile.

— Betty, ai răsturnat ceva?

— Nu, don’şoa’a Lisbeth.

— Ştii unde e lampa?

— Nu. Eu ap’oape deloc pe-aici.

— Nu îndrăznesc s-o scol pe mama. De obicei sub uşa ei se zăreşte totdeauna o dâră de lumină, niciodată nu stinge lămpiţa.

În timp ce pipăia cu mâna prin aer, simţi peretele sub degete, dar teama de-a răsturna vreo măsuţă ori de-a se ciocni de vreo mobilă o opri să se ducă mai departe, şi fu cuprinsă de-o vagă îngrijorare. Puţin câte puţin, spaima atât de puternic încercată în copilărie puse stăpânire pe ea, spaima aceea de întuneric care ne leagă de timpurile preistorice.

Chemă:

— Betty!

Cum nesigură, o voce îi răspunse:

— Da, don’şoa’a Lisbeth.

Deodată, camera toată se ivi în strălucirea unui fulger cu neputinţă de îndurat, o lumină scăpărătoare ce dezvăluia totul, de la amănuntele cornişelor la liniile parchetului.

Elizabeth avu timpul s-o vadă pe Betty îngenuncheată şi cu faţa îngropată în mâini, foarte aproape de masa pe care se afla lampa. Numaidecât noaptea se lăsă iarăşi peste tot în jurul lor, iar fata ţipă de parcă ar fi fost într-un naufragiu:

— Nu-ţi fie teamă, Betty! Nu-i niciun pericol.

Un bubuit asurzitor sluji drept comentariu acestor cuvinte, iar tunetul umplu cerul cu o prelungă revărsare răzbunătoare.

Fără să şovăie, fata se îndreptă spre lampa pe care-o situa acum cu destulă precizie, dar degeaba calculă direcţia fiecăruia dintre paşi, izbi dintr-odată unul din genunchii lui Betty, care scoase un urlet animalic.

— Nu-ţi fie teamă, Betty, eu sunt, e-linişti. Dacă te mişti, o să răstorni lampa.

Ceva mai târziu, lumina blândă a lămpii cu ulei dădu camerei o înfăţişare liniştită, tulburată doar de dramatica atitudine a lui Betty.

A e Xx

În clipa aceea, o uşă se desqhise, iar Mrs. Escridge, îmbrăcată în cămaşa ei lungă de noapte, întrebă cu p voce liniştită:

— Ce se întâmplă aici? Am auzit un ţipăt, Elizabeth!

— Nimic, mămico. Betty îmi face valiza…

— În genunchi? Ce curios.

— Plecăm la Savannah mâine dimineaţă.

— Ştiu. Verişoara Laura m-a pus la curent, dar n-am să cred în călătoria asta decât atunci când veţi fi plecat. Până una-alta, închide fereastra numaidecât.

— Nu, eu, făcu Betty deodată.

Ruşinându-se întrucâtva sub privirile reci ale doamnei englezoaice, Betty se ridică şi se îndreptă spre fereastra cea mare, închizând-o.

— Elizabeth, continuă Mrs. Escridge, după ce pregătirile astea…

Un nou fulger vizită încăperea în toate colţurile şi colţişoarele, izolând fiece lucruşor într-o lumină apocaliptică, inventar cutremurător ce ţinu cât ai clipi din ochi.

Betty se trânti pe pat, cerând ajutorul lui Dumnezeu.

Livide şi neclintite ca nişte moarte, Elizabeth şi Mrs. Escridge aşteptară tunetul. Veni ceva mai târziu decât prima oară, dar la fel de ameninţător.

După ce se lăsă tăcerea, Mrs. Escridge îşi continuă vorba de-acolo de unde-o lăsase:

— ...după ce pregătirile astea de călătorie se vor fi terminat, să vii un pic la mine în cameră.

— Numaidecât, mămico. Betty, furtuna se îndepărtează. Fă valiza şi lasă rochia albastră în dulap.

De cum pătrunse în cameră la mama ei, picăturile de ploaie începură să răsune pe acoperişul verandei. Mrs. Escridge zâmbi, aşa cum Elizabeth n-o mai văzuse zâmbind de la plecarea din „vechea ţară”.

— Auzi? făcu ea visătoare. Ploaia. Aerul a şi început să se răcorească, o să putem respira. îţi aminteşti de mirosul pământului, acolo, în grădina noastră, după furtună?

— O, m-am gândit şi eu, mă gândesc la toate astea de când suntem aici. Mămico, ai primit răspuns la vreuna din scrisorile dumitale?

— E încă prea devreme, fetiţo. Mi s-a spus că durează cel puţin trei săptămâni, dacă cei în cauză nu vor să mă facă s-aştept. Dar sunt la fel de nerăbdătoare ca şi tine. Oare se va sfârşi vreodată timpul? Mi se pare că a trecut un an de când suntem aici.

— Cred că am să plec împreună cu dumneata.

— Nu.

— Dar, mămico, sunt clipe când mă simt aici tot atât de nefericită ca şi dumneata.

— Se prea poate, dar să rămâi. Plimbărica asta la Savannah o să dreagă lucrurile. Întâi şi întâi, că Savannah a rămas un oraş englez, pe cât se pare. Aristocratic, ha, ha!

— Dar aici, la plantaţie, e prea trist.

— Va fi mai puţin trist când o să ai tot ce-ţi pofteşte

inima. Nu uita însă că totul îţi este dat din milă.

— Tocmai asta e. Detest pomana lor.

— Ascultă, fetiţo. De cumva o să ajung acolo, n-am să trăiesc decât din pomană, la rândul meu, dar prefer pomana de la noi de-acasă decât pe asta, a celor de-aici! Tu, însă, vei trăi în confort şi bogăţie.

— Mai curând săracă, dar să fiu acolo.

— Nu vorbi ca o proastă. Ai uitat de pensiunea aceea sordidă şi de tocana pe care ne-o dădeau la cină? Refuzată de şase doamne în vârstă şi de un octogenar care se hrănea cu medicamente, ajungea până la noi…

„Dumnezeule mare, gândi Elizabeth, de fiecare dată o s-aducă vorba de tocana asta, care de fiecare dată va fi ceva mai greţoasă…"

— …îngroşată cu făină multă şi înmulţită cu bucăţi de slănină, şi-abia încălzită…

— Mămico, te implor…

— Bine, văd că înţelegi, aşa că n-o să mai vorbim despre asta, dar când o să ajungi acolo, în oraşul lor de aristocraţi, să-mi procuri două flacoane de laudanum, ca o fetiţă bună ce eşti. Iar în seara asta, să nu mă săruţi. Nu sunt într-o dispoziţie sentimentală. Şi-mi iau la revedere de la tine chiar acum. Formalitatea a fost îndeplinită. Mâine dimineaţă, să pleci încet, fără să mă trezeşti, asta-i tot. Nu, trage perdelele să nu mai văd fulgerele astea, care mă sâcâie. Şi lasă-mă. Am să ascult ploaia.

Câteva clipe mai târziu, când se culcă, Elizabethei i se păru că toată bucuria acelei călătorii la Savannah îi pierise. O întrista mai cu seamă sinistrul refren al mamei ei despre tocana de seară şi perspectiva înspăimântătoare a unei existenţe pline de lipsuri dusă în Anglia. Pentru a o vindeca de dor, i se oferea darul otrăvit al unei vieţi lipsite de griji materiale într-o ţară care nu-i plăcea. Cu câteva ore mai înainte, numele de Savannah încă mai strălucea în ochii ei, dar tonul sarcastic cu care mama îi vorbise despre

oraş aruncâX) umbră asupra lui. Mai cu seamă cuvântul „aristocraţi” o uimea la culme. Cum ar fi putut fi americanii aristocraţi?

Betty îi făcuse valiza încântător de bine. Aşteptase sfioasă ca Elizabeth să apară, ca să-i ureze noapte bună. În lumina lămpii, stătea zâmbitoare şi tăcută şi, dacă fata ar fi dat ascultare imboldului din sufletul ei, s-ar fi repezit să-i ia mâna, într-atât de mare nevoie simţea de afecţiune, dar imperativele educaţiei o opriră, şi se mulţumi să-i zâmbească negresei, care plecă.

Ploaia căzu toată noaptea, bătând darabana puternic pe acoperişurile verandei. Elizabeth ascultă aşa cum asculţi o întâmplare lungă. Când şi când, fulgere se strecurau prin despicătura draperiilor şi spintecau întunericul în două cu un tăiş de oţel, iar tunetul bubuia, îndepărtându-se. Deodată, Elizabeth visă că se prăbuşeşte într-o prăpastie.

Capitolul XVII

În zori, tot mai ploua încetişor. Cele două căleşti aşteptau în faţa casei. O uluiră pe Elizabeth prin eleganţa lor. Lungi şi spaţioase, semănau cu nişte nacele puse pe roţi mari, vopsite în verde-deschis. Un podit apăra canapeaua din spate de ultimele picături de ploaie. Cai negri, nişte animale minunate cu păr lucios, cu încheieturile picioarelor delicate, îşi scuturau mândru coamele, şi simţeai că sunt mulţumiţi de felul cum arată şi de îngrijirile ce li se dădeau ca să arate atât de frumos.

Vizitiul îşi pusese o manta uşoară peste livreaua albastru-închis tivită cu auriu şi umbrele uriaşe, verzi, se duceau şi veneau de la intrarea casei la scările trăsurilor. Avu loc şi o veselă ciondăneală printre călători, când fu vorba de locul pe care fiecare voia să-l ocupe. Soarele răzbătea din spatele stramelor de nori şi deodată

umbrelele devenite inutile pocniră, închizându-se. Se hotărî ca mătuşa Emma să călătorească în prima trăsură, alături de Elizabeth, iar unchiul Josh să vină în cea de-a doua, împreună cu Billy, care ar fi preferat tovărăşia Elizabethei, dar i se închise gura. În spatele celor două trăsuri luxoase venea o căruţă solidă, trasă de un cal musculos.

Nici vorbă nu mai era să se ducă să ia trenul la Wilmington sau la Macon. Planul se schimbase, cum deseori se întâmplă în Sud. Elizabeth îl auzi pe unchiul Josh spunându-i mătuşii Emma că vor trage acasă la Charlie Jones. „Mi-a transmis un mesaj ieri-seară. Nici pomeneală să tragem la hotelul de Soto, o să descindem la el acasă. Aşa că drept spre Savannah”.

Unchiul Douglas sta sub verandă împreună cu mătuşa Laura, care zâmbea cam trist şi-şi flutura mâinile aşa cum trebuie, dar, de la primele învârtituri de roţi, atenţia Elizabethei fu atrasă de una din ferestrele de la sufragerie, unde, îndărătul geamului, zări micuţa faţă albă şi serioasă a Hildei, care, cu ochii ei negri, o privea mustrător.

Îşi aminti atunci nu fără un şoc lăuntric că uitase să-i ceară unchiului Douglas ca Hilda şi Mildred să vină şi ele la Savannah, şi-i fu ciudă pe ea însăşi, dar, la urma urmei, oare nu se simţea mai bine fără tovărăşia celor două fete întrucâtva stranii?

Trăsurile o luară pe aleea cea mare, iar mătuşa Emma, stând lângă Elizabeth, sporovăia vesel cu capul vârât într-o fermecătoare boneţică de pai cu bride liliachii, care făcea să nu înţelegi nimic din ce spune, doar dacă-ţi vorbea drept în faţă. Temându-se de picăturile de apă ce-ar fi putut cădea din copaci, ţinea o umbreluţă de mătase verde, pe care o mişca la întâmplare cu mâna. Elizabeth avea pe genunchi uriaşa pălărie cu boruri suple şi uşoare, pe care trebuise să i-o smulgă îndureratei Susanna,

văduvită şi ea de escapada în oraşul cel mare. Cu părul în vânt, respira aerul curat aşa cum bei apă proaspătă şi se amuza de zgomotul complicat al copitelor care vorbeau în felul lor despre un viitor lipsit de griji materiale, iar tocana din pensiunea londoneză îi veni iarăşi în minte cu o ironie feroce, dar în acelaşi timp, printr-o asociaţie de idei, o amintire şi mai recentă o făcu să tresară, aducând-o cu asprime la realitate. Cu puţin înainte de-a se crăpa de ziuă, la ceasul beznei celei mai adânci, un fulger o trezise, sfâşiind noaptea, şi auzise vocea mamei ei în camera de-alături, o voce care implora şi şoptea rugăciuni. Oare niciodată nu dormea? Elizabeth ascultase o clipă, surprinsă, oarecum neliniştită, apoi adormise la loc, şi iată că acum, în soarele ce străbătea frunzişul acelei alei orgolioase, vocea de obicei atât de tăioasă părea a veni până la ea, dar tristă şi rugătoare, pentru a o opri, poate? într-atât o izbi lucrul acesta, încât nici nu băgă de seamă mâna mătuşii Emma, înmănuşată în alb, care-i arăta ceva la stânga lor. Întorcând în cele din urmă capul, văzu un şir lung de colibe cu pereţii tencuiţi şi văruiţi, la oarecare distanţă una de alta, şi prevăzută fiecare cu câte-o micuţă grădină doldora de flori.

— Cartierul sclavilor, spunea mătuşa Emma, dar aminteşte-ţi că noi nu le spunem niciodată altfel decât servitori sau *darkies* (persoane cu pielea întunecată). Mătuşa Laura se îngrijeşte de ei, iar ei o adoră. O să te ducă în locuinţele lor.

— În locuinţele lor! exclamă Elizabeth fără urmă de entuziasm.

— Da, da. E necesar să te vadă, să te iubească. Sunt ca o mare familie de negri aflată în grija noastră. Dar o să vezi. Sunt foarte drăguţi.

Aceste din urmă cuvinte fură rostite tare, în speranţa că vor ajunge la urechile de bronz delicat tivite şi aflate cu doi metri mai sus de ele, dar, pe cât se pare, se pierdură în

pocnetele învingătoare ale biciului, iar tânărul vizitiu mulatru ce stătea ţeapăn în costumul lui albastru bine strâns pe talie nu-şi schimbă cu nimic atitudinea ţanţoşă.

Mătuşa Emma se apropie de Elizabeth în aşa fel încât părea că vrea să ia ostatică faţa roză şi răvăşită între borurile bonetei ei:

— Nimic de temut din partea lor, îi spuse ea pe un ton confidenţial, niciodată nu se vor revolta.

— Ştiu, spuse Elizabeth, trăgându-se puţin îndărăt, mi s-a spus totul.

Chestiunea fiind rezolvată o dată pentru totdeauna, mătuşa Emma se trase la loc în colţul ei şi admiră peisajul. Plantaţia rămăsese departe, îndărăt. Aproape la marginea drumului, o pădure deasă de pini gigantici îţi îngăduia să-i vezi adâncimile tenebroase. Mătuşa Emma făcu un gest cu mâna:

— Totul e al nostru, spuse într-o doară.

Purtată de vânt, o mireasmă ameţitoare răzbătea din frunzişul înalt, dispus de-a lungul trunchiurilor de culoarea ruginii. Elizabeth închise ochii cu delicii.

— Şi sunt, sunt la nesfârşit, făcu vocea ce ieşea din pălăriuţa-bonetă. Ai zice că nimic nu le poate opri invazia.

„De ce să fie oprită?” se gândea Elizabeth.

Dar caleaşca mergea în goana mare şi curând priveliştea se schimbă, pinii se răriră, lăsând locul unor ierburi ce se întindeau cât vedeai cu ochii spre alte păduri ce închideau orizontul cu o dâră prelungă şi neagră. Şi deodată, ochii Elizabethei se deschiseră cât erau de mari: departe de drum, zări o uriaşă pânză de apă de o culoare neclară, nici cenuşie, nici negricioasă, având înfipte în ea nişte monstruoase cioturi de copaci uscaţi într-o dezordine preistorică, ce făcea ca malurile bălţii să fie inaccesibile în acest colţ blestemat de natură. O puternică şi fascinantă impresie de tristeţe şi jale se răspândea din locul acela în care singurătatea avea ceva malefic.

Din boneta mătuşii Emma ieşi un cuvânt sinistru:

— Primejdios, apoi adăugă: şerpi, friguri, ţânţari, vizuină de răufăcători fugiţi.

Îşi duse la năsuc o batistă parfumată şi spuse cu o voce înfundată:

— Plaga comitatului.

Dar Elizabeth găsea că e interesant şi regreta că vizitiul, cu un plescăit din limbă, îndemnase caii s-o ia la trap. Ar fi voit să mai întârzie, să se îmbete cu poezia neliniştitoare şi aproape infernală a acelor locuri.

În jumătatea de oră ce urmă, rămase pradă acelui peisaj insolit, dedându-se contemplării lăuntrice a acelei ape pline de taine. Toată pietatea ancestrală din ea abia dacă slăbea cu ceva atracţia unui supranatural îndoielnic, în care triumfau superstiţiile scoţiene. Printr-unul din acele misterioase capricii ale memoriei, cu cât se îndepărta mai mult de pânza cea mare de apă, cu atât mai bine îi desluşea însuşirile tulburătoare şi, întâi de toate, oricât de greu ar fi fost de descris, senzaţia unei enorme singurătăţi. Apoi venea oroarea. Căci ce cuvânt să foloseşti pentru ceea ce se situa nu dincolo, ci dincoace de limbajul omenesc? Presimţirea unor zone interzise, fără a şti nici de ce, nici cum erau interzise.

Vocea un pic agasată a mătuşii Emma o făcu să-şi vină în fire:

— Ce ai, Elizabeth? Sunt cinci minute de când îţi tot vorbesc. Parcă eşti pe altă lume. La ce visezi?

— La nimic, mătuşă. N-am auzit.

— Ia uită-te la mine. Eşti albă la faţă. Ţi-e rău?

— Te asigur că nu.

— Am trecut prin două sate. Savannah nu-i prea departe. Din nefericire, o să vedem cocioabe.

— Cocioabe?

— Fetiţă dragă, nu eşti ca de obicei. Se întâmplă ceva cu tine.

Întoarse una spre alta, se priviră cu atenţie pentru prima oară de la sosirea Elizabethei la Dimwood şi, sub boneta cu bride liliachii, vechea neştiinţă a acelei încântătoare mutrişoare o izbi pe fată ca o revelaţie asupra unei lumi întregi. Se întâmpla ceva, într-adevăr. Roţile se învârteau cu mare zgomot, caii frământau puternic drumul, iar soarele se azvârlea din nou asupra pământului pentru a-l devora.

Deodată, Elizabeth se simţi devenind altcineva, un om în toată firea.

2

Savannah

Capitolul XVIII

Cufundată în gânduri ce-o absorbeau întru totul, nu era atentă la cele spuse de mătuşa Emma, când, deodată, îşi înăbuşi un strigăt văzând ivindu-se cocioabele despre care pomenise cu o clipă mai înainte. Pământul din ce în ce mai nisipos silea trăsura să meargă mai încet, încât putu cerceta în voie dărăpănăturile ce mărgineau drumul. Zugrăvite în toate culorile, ca pentru a mai înveseli o mizerie fără speranţă, făceau să i se strângă inima tinerei englezoaice uluite, care nu-şi putu reţine o exclamaţie văzând copiii alergând la trecerea trăsurii. Trupurile lor descărnate erau acoperite ca vai de lume de nişte zdrenţe, şi-şi înălţau spre călători feţele pe care foamea cerea de pomană pe tăcute, pe limba ei în care mocnea pizma. Peste tot îndărătul lor, îmbrăcaţi în haine zdrenţuite de pânză ori prost peticite, bărbaţi şi femei de toate vârstele, murdari şi mohorâţi, priveau fără a deschide gura, într-o nemişcare impasibilă.

— Şi eu care credeam că Sudul e bogat! exclamă Elizabeth.

— Foarte bogat! spuse mătuşa Emma şi, arătând spre

cetele de curioşi, explică: dar ăştia sunt rebutul, albii săraci.

De data asta, Elizabeth scoase un mare strigăt de indignare:

— Rebutul! De ce, mă rog, rebutul?

În emoţia ei, se ridicase în picioare, plimbându-şi privirile peste toate feţele acelea mirate de mirarea ei, şi deodată îl auzi pe tânărul vizitiu azvârlindu-i aceste cuvinte pe un ton din care răzbătea insolenţa:

— Uite-aşa, don'soa'a. 'ebutul albilo' să'aci!

— Jehu, exclamă mătuşa Emma, nu-ţi cere nimeni părerea. Mână acolo, dar mai repede.

Şi, apucând-o pe Elizabeth de braţ, o sili să stea jos, apoi îşi apropie din nou boneta de feţişoara răscolită a fetei.

— Trebuie să ştii, fetiţă dragă, că oamenii ăştia care nu au de niciunele sunt dispreţuiţi până şi de negri. Până şi numele lor e o insultă în societatea aleasă. Prescurtat, li se spune PWT[8]

Elizabeth se feri să-şi spună părerea în legătură cu cele auzite, care o tulburau mai mult decât cele ce vedea. După cum nu înţelegea mai bine nici de ce în mijlocul acelei umanităţi albe dezmoştenite circulau negri în culori ţipătoare, printre care domina albastrul, dar nici roşul şi verdele nu lipseau. Umblau cu toţii care încotro, cât se poate de liberi, cântând şi sporovăind cu însufleţirea caracteristică rasei lor, în timp ce albii din jur păreau a nu-i vedea şi nici nu se clinteau.

„Iată-ne, se gândi Elizabeth, în plin mister”.

Ideile ce-i fuseseră comunicate zilele din urmă la Dimwood erau cât se poate de straniu răsturnate, dar tabloul se schimba repede.

Câteva minute mai târziu, cocioabele nu se mai

8 PWT, adică Poor White Trash, scursori de albi săraci (n.a.)

vedeau, iar nisipul dispăruse, deoarece acum copitele cailor răsunau vesel pe o stradă largă, pavată cu cărămizi roz. Începea încântarea, ştergând impresia dezagreabilă de mai înainte. La dreapta şi la stânga, sicomori uriaşi se întindeau, ca pentru a-şi amesteca frunzişul, alcătuind o boltă de nepătruns.

Din nou, mătuşa Emma apelă la portavoce, adică se întoarse spre Elizabeth şi-i strigă:

— Am intrat în oraş prin poarta Ogeechee: numele ăsta nu-ţi spune nimic pentru că eşti cu mintea aiurea, dar eu ţi-am arătat în depărtare râul Ogeechee acum zece minute, dar nu erai atentă. Cred că eşti surdă.

— Da, da, răspunse fata la voia-ntâmplării.

Ochii îi umblau când la dreapta, când la stânga, neostenind să tot privească la casele cu faţade albe ori de un roşu intens, cotropite de caprifoi. Având de-o parte şi de alta balustrade din fier forjat, frumos lucrate, vreo zece – douăsprezece trepte duceau la o uşă de o simplitate elegantă, ornament principal al acestor locuinţe retrase de la stradă, ca şi faţă de curiozitatea lumii, dar, pentru a îmblânzi distanţa asta ce-ar fi putut părea necuviincioasă, tufe dese de flori zâmbeau celor care se plimbau: azalee, rododendroni, hortensii.

O auzi slab pe mătuşa Emma dându-i cu o voce ascuţită lămuriri vizitiului, iar numele de Whitaker şi de Broughton izbiră auzul fetei, readucând-o în Anglia, după ce o clipă trecuse prin ţinuturi indiene, şi, într-adevăr, la ţara ei se gândea când, într-un soi de uluire, traversă o piaţă în care case cu coloane fine, albe, alcătuiau un pătrat uriaş. Despărţite unele de altele prin grădini micuţe ce semănau cu nişte buchete de flori, stejari centenari le ţineau laolaltă sub umbra lor paşnică, parcă pentru a le apropia. Fiecare se deosebea prin perfecţiunea sobră a faţadei, toate exigenţele rafinamentului concentrându-se asupra uşii de la intrare, ornamentată cu un uşor fronton

triunghiular, sau chiar cu un peristil aerian, alcătuit din cinci colonete dispuse în cerc.

Vocea mătuşii Emma luă tonul didactic ce-i era pe plac:

— Cred că ţi se par drăguţe vilele astea, atât de mândre că se află aici. Un băiat de prin părţile tale le-a făcut. Aminteşte-ţi de numele lui. Avea douăzeci şi trei de ani şi-l chema… îl chema… Ce enervant! I-am uitat numele, dar o să ţi-l spună Douglas…

— Douăzeci şi trei de ani! exclamă Elizabeth în zăpăceala ei. Era frumos?

— Auzi întrebare! Habar n-am. Uneori mă întreb dacă nu eşti nebună.

Şi deodată exclamă:

— Jay! William Jay. Ţine minte numele ăsta.

— N-am să-l uit niciodată, zise Elizabeth, nemaiştiind bine ce spune.

De un sfert de oră se simţea transportată de bucurie. Amintirea plantaţiei Dimwood dispărea puţin câte puţin din orizontul ei mintal, începând a face parte dintr-un trecut straniu de îndepărtat. Plantaţia, cu orele ei de chin şi lacrimi, se spulbera ca un coşmar, lăsând locul deliciilor clipei de faţă ce-i arăta în mijlocul pieţei, pe o promenadă umbrită, între nişte peluze necuprinse, doamne în toalete de culoare deschisă, de o uimitoare diversitate de tonuri, unele mai delicate decât altele, verde-tei, liliachiu, galben-palid, cu capul acoperit de nişte pălării cu boruri largi, semănate cu minuscule bucheţele de flori. Grijulii să nu le ardă soarele, elegantele acestea ţineau cu o mână înmănuşată în alb ori în mov o umbrelă ridicol de micuţă, pe care o mişcau lenevos, iar murmurul sporovăielii lor presărate cu râsete ajungea până la urechile Elizabethei, ca însuşi cântecul nepăsării şi al fericirii. Ar fi voit să coboare şi să li se alăture, dar cele două trăsuri ieşiră din piaţă, îndreptându-se spre răsărit. Desluşi numele de

Abercom pe care mătuşa Emma făcu o sforţare pentru a-l răcni, când cea de-a doua caleaşcă îi depăşi, iar din ea răsună vocea unchiului Josh:

— Am sosit!

Spaţioasă, pavată cu cărămizi roz, pe care şiruri de sicomori aruncau o umbră mişcătoare, strada răspândea mireasmă de caprifoi, ce împodobea casele, şi de iasomie, din care se puteau vedea numeroase tufe plantate la nivelul trotuarului.

Izolată faţă de vecinele ei, locuinţa lui Charlie Jones avea o verandă împodobită cu fier forjat, la care ca să ajungi urcai vreo cincisprezece trepte. După o primă privire, Elizabeth nu mai observă nimic altceva, deoarece aproape numaidecât se dezlănţui zăpăceala veselă a sosirii, aducând cu o răzmeriţă. Negri în livrele de culoarea verde a migdalei, firetuite fin cu un auriu ce bătea în roz, săriră treptele câte patru, cu pulpanele în vânt, în timp ce călătorii coborau din trăsuri scoţând exclamaţiile de rigoare. Din înaltul verandei, un bărbat îmbrăcat în negru se repezi spre noii sosiţi cu mâinile întinse şi râzând în hohote.

— De o oră vă aşteptăm! exclamă el. Am crezut că cherokezii se amuză şi vă scalpează. Salut, flăcăule! Salut, Erfima! Salut, afurisitule de Billy! Unde e tânăra mea compatrioată?!!

Elizabeth nu ieşise încă din fundul caleştii, intimidată de domnul acela care i se păru una din cele mai chipeşe persoane pe care le văzuse vreodată, atât prin eleganţa lui înnăscută, cât şi prin armonia trăsăturilor, dar mai cu seamă datorită strălucirii ochilor lui mari, de un albastru adânc.

Văzând-o nemişcată, se prefăcu a se repezi spre ea cu o uşurinţă de dansator şi o cuprinse în braţe. Elizabeth nu se împotrivi, roşind numai.

— Nădăjduiesc că nu ţi-e teamă de sperietoarea

englezească, verişoară Elizabeth, îi spuse.
Fata îngăimă:
— Nu mi-e teamă de nimic.
— Atunci iau cuvintele astea drept o îngăduinţă ca să te sărut.
Simţi pe faţa ei obrazul acela ce răspândea miros de colonie şi închise ochii ca să n-o vadă cât de emoţionată e.
— Charlie, exclamă unchiul Josh, după ce termini cu interpretarea de două parale a rolului lui Romeo, ocupă-te de invitaţii tăi.
Dar mâinile negre apucaseră bagajele şi le duceau sus, pe verandă. Charlie glăsui:
— Aminadab, peste cinci minute, *mint juleps-un Xs* să fie în salonul verde. Emma, ia-mi braţul ca să te ajut să urci treptele, Octavia o să te ducă în camera dumitale, unde te poţi odihni.
Sprijinindu-se de el în timp ce-şi susţinea crinolina, mătuşa Emma lăsă să străbată prin portavoce nişte amabilităţi ininteligibile.
— Cât bun-simţ în tot ceea ce spui! făcu Charlie Jones, care nu auzise niciun cuvânt. E o bucurie să te asculte omul.
Mătuşa Emma întoarse spre el o faţă încapişonată pe care strălucea un zâmbet:
— Charlie Jones, eşti un vrăjitor, declară ea, şi nu ştiu dacă se cade să cred ceea ce spui.
El protestă şi, tot vorbind aşa, ajunseră la uşa uneia din cele mai agreabile camere, generos împodobită cu oglinzi şi care da spre grădini.
Scăpat de mătuşa Emma, alergă spre Josh, care o ţinea pe Elizabeth de mână, urmându-i supuşi pe servitorii încărcaţi cu valizele grele din piele groasă. Charlie deschise el însuşi uşa camerei rezervate compatrioatei lui.
Aceasta intră şi nu-şi putu opri un strigăt de încântare. Fără îndoială, camera merita să te minunezi,

având pereţii tapetaţi cu un moar bleu-palid şi mobile drăguţe capitonate cu cinz înflorat pe fond negru. Într-unul din colţuri, dispărea sub nişte perdele albe un pat cu delicate coloane canelate, iar un stor de pânză de culoare nisipie apăra balconul cel larg, cernând lumina. Ceva mai la o parte, un portret prins de perete într-o ramă neagră alcătuia un contrast cu delicateţea ansamblului, dar nu atrase chiar de la început atenţia fetei.

— Iată, spuse Charlie Jones vesel. Asta va fi camera Elizabethei ori de câte ori va veni la Savannah.

— Cameră demnă de-o prinţesă, observă unchiul Josh.

— Neprimind vreodată la mine în casă o prinţesă, nu sunt în măsură să analizez părerea asta. Iar acum, vrei să vezi jalnica vizuină pe care ţi-am hărăzit-o ţie? Elizabeth, nu fugi. Tu, Billy, ai răbdare. Cred că şi pentru tine s-a găsit o gaură de şoarece în casa asta.

— O gaură de şoarece! exclamă Billy indignat.

— Nu cârti, băiete, la vârsta ta poţi dormi şi pe-o bancă.

În timp ce-i tachina cu o jovialitate nesecătuită, îşi conduse oaspeţii de-a lungul unui coridor spaţios, pe fiecare în camera lui. Josh protestă în timp ce pătrunse în odaia lui. Pe cât de confortabilă era camera fetei, pe-atât de sobru-bărbătească era aceasta, prezentând toate garanţiile lipsei de confort britanic, îngemănate unei demnităţi de mare stil: jilţuri masive de o vechime venerabilă, pat regesc – era de-ajuns o singură privire ca să-ţi dai seama că-i tare ca marmura.

Singura concesie făcută moliciunii omeneşti, un somptuos fotoliu pe tălpici, împodobit cu perne moi, bine umplute cu fulgi.

— Eram sigur că minţi când mi-ai pomenit de-o vizuină, spuse unchiul Josh râzând.

— Mostră a ipocriziei noastre naţionale, spuse

Charlie Jones modest. Acum te las o clipă. Billy, ţine-te bine. Vino!

Cu nasul bătăios şi încruntat, Billy dădu ascultare fără un cuvânt, dar gata să spună obrăznicii, de cumva gaura de şoarece şi-ar fi meritat cu-adevărat numele.

Nu avu de aşteptat. Chiar în fundul coridorului, văzu o uşă având prinsă în bolduri o foaie de hârtie pe care se putea citi scris cu litere groase următorul anunţ:

REŞEDINŢA PRIVATĂ A LUI WILLIAM HARGROVE JUNIOR, ZISĂ: GAURA DE ŞOARECE

INTRAREA STRICT INTERZISĂ, SUB PEDEAPSA EXECUŢIEI CAPITALE IMEDIATE

Charlie Jones intră primul şi se dădu la o parte ca să-l lase să treacă pe Billy, care căscă gura şi rămase mut.

Camera era înaltă, spaţioasă şi pătrată. Pe pereţii zugrăviţi în ocru se vedeau în rame aurite serii de gravuri colorate, unele oferind persoanelor dornice să se instruiască toate fazele unei lupte de box cu un realism feroce, altele o vânătoare cu gonaci, unde triumfa roşul stacojiu al tunicilor, cornurile de vânătoare şi crupele lucitoare ale cailor de rasă. În altă parte, o gravură minunată înfăţişa agonia unui mare velier în luptă cu valurile furioase, dar ceea ce stârnea cel mai mult uimirea lui William Hargrove junior era o pirogă lungă, indiană, agăţată de tavan. Frânghii cu scripeţi îngăduiau să cobori ambarcaţiunea prevăzută cu pagaie.

Charlie Jones urmări privirea băiatului şi făcu nişte precizări:

— În întregime din piele de bivol şi la dispoziţia amatorilor, dar recomand mai curând cursurile mici de apă liniştită decât nobilele fluvii îndrăgite de aligatori.

— Oh! spuse Billy cu încântare, voi fi atent, fiţi sigur.

— Să fii la fel de atent şi cu domnişoarele pe care o să le vezi prin oraş. Te înţeleg, am avut şi eu vârsta ta. Aligatorul are, precum ştii, optzeci de dinţi, domnişoarele

nu au mai mult de treizeci şi doi, dar în ambele cazuri zâmbetul e suspect. Înţeles?

— Yes, sir.

— Nu-mi spune *şir*. De-acum înainte voi fi pentru tine unchiul Charlie.

— Bine… unchiule Charlie.

— Noaptea, când o să te întorci, nu prea târziu şi înainte de-a cânta cocoşii, dacă-i cu putinţă, vei putea să-ţi odihneşti ciolanele frânte aici.

Cu un gest, arătă spre un pat de stejar negru, de un stil sever, îngust ca un pat de oştean, pus într-un colţ întunecos.

— Mulţumit? întrebă unchiul Charlie.

— Oh! da, făcu Billy, cu un entuziasm cam silit, deoarece la Dimwood dormea între patru coloane prevăzute cu perdele.

— Peste câteva minute, va veni un negru să te conducă în salonul cel mic, unde vom pune la cale planul de bătălie. Ne aşteaptă o zi grea.

Abia rosti aceste cuvinte şi dispăru, lăsându-l în cameră pe Billy, uimit şi încercând să-l înţeleagă pe Charlie Jones şi ironia lui; răzbătea din ea un soi de complicitate tainică, în care băiatul se străduia să vadă o subtilă îngăduinţă de a-şi face de cap cu prudenţă, deoarece viaţa de plăceri din Savannah nu era lipsită de răsunet în ţinut. Consideraţiile astea adânci îl preocupară până în clipa când un negru în livrea veni după el să-l conducă în salonul verde.

Elizabethei îi plăcea la nebunie camera ei şi se aşeza pe rând în toate fotoliile, apoi se apleca în balcon şi respira mirosul florilor, deoarece mireasma lor urca până la ea. La început, portretul în ramă neagră nu obţinu din parte-i decât o privire distrată, apoi deodată, trecând prin faţa lui, se opri. Pictura aceea cam naivă îi arăta un tânăr de vreo douăzeci de ani, îmbrăcat în negru, cu gâtul înfăşurat într-

o eşarfă albă, meşteşugit înnodată. Faţa lui era de-o frumuseţe ce-ţi sărea în ochi. Vedeai furtuna în ochii aceia de un albastru ce bătea în negru, dar pe buzele-i pline plutea umbra unui zâmbet puţin batjocoritor. Aşa cum era, o emoţionă pe fată, prefăcând-o dintr-odată într-o îndrăgostită.

Timp de câteva minute, nu ştiu să spună dacă suferinţa sau, dimpotrivă, bucuria făcea să-i bată inima mai tare şi, când servitorul veni să-i bată în uşă, se simţi atât de tulburată, încât îl rugă să aştepte. Ceea ce o chinuia mai mult chiar decât o admiraţie pătimaşă ţinea de cel mai iritant dintre mistere. I se părea, într-adevăr, că îl cunoscuse pe personajul ce-şi bătea joc de ea din rama lui învechită, şi până şi rama aceea îi spunea: „Te îndrăgosteşti de cineva care nu mai există. Lasă-i în pace pe morţi”.

În cele din urmă îşi veni în fire şi, alergând spre uşă, îl urmă pe servitor.

Rămas singur la el în cameră după plecarea lui Charlie Jones, unchiul Josh aruncă un ochi critic în jur şi fixă patul cu o privire de cunoscător:

— Interesant, şopti el. De un gust desăvârşit. Aş zice că-i de pe la 1600 şi a venit de-a dreptul dintr-o reşedinţă princiară, dacă nu chiar regală, dar am să cer să se pună deasupra o saltea groasă din păr, ba chiar două.

Şi adăugă ceva mai tare:

— Veşnic o răutate în atenţiile acestui farsor. Ia să vedem fotoliul ăsta.

Instalându-se în fotoliul pe tălpici, se legănă câteva minute cu un zâmbet fericit.

— Merge, făcu el, ba chiar foarte bine. Charlie al nostru a rămas omenos, în ciuda izbânzii lui.

Brusc, se sculă din balansoar şi continuă explorarea întregii camere cu o curiozitate pedantă, până în clipa când se auzi bătând la uşă.

— Cobor, strigă el. Nu trebuie să mă aştepţi, ştiu drumul.

Capitolul XIX

Salonul verde în care se adunară cu toţii o clipă mai târziu se deosebea prin rafinamentul unei simplităţi extreme, accentuat de delicateţea mulurilor aurite şi de aspectul schimbător şi discret al perdelelor de tafta având culoarea violetei de Parma.

Împodobită cu o impunătoare bonetă din dantelă, mătuşa Emma se aşeză într-un fotoliu încăpător, în timp ce stăpânul casei o pofti pe Elizabeth să se aşeze la dreapta lui, pe o canapea, căptuşită cu mătase de culoarea lavandei.

— E împotriva oricărei bune-cuviinţe din Sud ca un domn să stea alături de o domnişoară pe o canapea, declară el cu un zâmbet, dar nădăjduiesc ca invitata noastră de onoare să nu mă ulunge şi că va voi să se înfrupte laolaltă cu noi dintr-un *julep*, în chip de bun sosit.

Pe când rostea aceste cuvinte, trei negri îmbrăcaţi în alb îşi făcură apariţia, purtând platouri pline cu pahare mari, împodobite cu tradiţionala frunză de mentă vârâtă în gheaţă pisată.

— Charlie, exclamă mătuşa Emma, nu crezi că Elizabeth e prea mică pentru a bea un *julepl* Nici măcar nu ştie ce-i asta.

— Linişteşte-te, Emma, am pregătit eu însumi *julep*-ul ei. Şi-apoi, o englezoaică nu se dă în lături de la nimic, nu-i aşa?

— De la nimic! făcu Elizabeth ca un ecou, dar roşea fără voia ei şi se simţea prost din cauza rochiei azurii, care contrasta violent cu tonurile acelei încăperi elegante.

Ca şi cum i-ar fi ghicit chinul, Charlie Jones adăugă:

— O sorbitură din băutura asta, şi lumea ţi se va

părea alta, făcându-te să zâmbeşti clipei de faţă. Paiul îţi va fi de folos.

Unchiul Josh, care stătea în picioare în mijlocul salonului, fu de părere ca Elizabeth să fie lămurită asupra naturii a ceea ce avea să bea.

— Îi explic eu, sări Billy deodată, arzând de dorinţa de a spune ce-i stătea pe limbă. Am preparat o groază de *julep*-uri pentru prietenii mei.

— Bine, să vedem, făcu Charlie Jones cu indulgenţă, dar ţine seamă că vorbeşti în faţa unor experţi.

Cu o mână uşor nervoasă, băiatul îşi zburli părul, ca să-şi ţină cumpătul.

— Pentru fiecare pahar, un pumn de frunze de mentă, începu oratorul.

— Un pumn! Dar ştiu că nu se zgârceşte! zise mătuşa Emma.

— Nu-l întrerupeţi, făcu Charlie Jones. E clocotitorul fiu al Sudului care nu face nimic pe jumătate. Aşa că, dragă profesore, iată-te cu menta în mână, ce faci cu ea?

— O pisez, o fac pulbere.

— Aşa cum zdrobeşti duşmanul într-o bătălie, sugeră unchiul Josh.

— Exact. După ce-o pun pe fundul unui pahar, îl umplu până sus cu gheaţă pisată.

— Pisată chisăliţă, ca şi menta, nefericita de ea, şopti cu perfidie unchiul Josh.

— Ba deloc. Pisată normal, asta-i tot.

Charlie îşi luă atunci un aer nevinovat.

— Lucrurile merg cum nu se poate mai bine. Şi acum vine clipa cea mare, a romului pe care-l torni deasupra.

Billy scoase un strigăt scandalizat:

— Rom, unchiule Charlie! Cum poţi să spui una ca asta? Coniac, ce naiba!

— De acord, dragă băiete, dar sunt atâtea feluri de coniac.

Boneta mătuşii Emma dădu semne de nerăbdare.

— Oh! Oricare! Şi să isprăvim odată. Nu vreau să beau înaintea tuturor, dar mor de sete.

— Fireşte că nu oricare, făcu Billy sentenţios. Orice gentleman ştie că bourbonul e singurul nimerit.

— Bravo, spuse Charlie Jones, dar de unde oi fi ştiind toate astea? Mă întreb dacă, în ciuda vârstei tale fragede, n-ai cumva experienţă în direcţia asta. Dar să trecem. Ai terminat?

— Nu încă. La urmă se pune zahărul.

Nouă exclamaţie a mătuşii Emma:

— O, nu mult, pentru Dumnezeu! Zahărul îmbată.

Billy îşi fulgeră mama cu sclipirea albastră a ochilor lui:

— Şi ce altceva ai vrea să facă, mămico?

— Logic gândind, are dreptate, îşi dădu cu părerea Charlie Jones, dar există o măsură în toate, dragă băiete.

— Nu pot suferi măsura! se repezi Billy, din ce în ce mai zburlit.

Unchiul Josh avu un zâmbet viclean ca o vulpe.

— Pe legea mea, să juri, nu alta, că profesorul a băut un *julep* pregătitor la bucătărie.

— Sir, nu umblu prin bucătării.

Unchiul Charlie interveni:

— Josh, taci din gură. îl tulburi pe specialistul nostru. Continuă, Billy.

— Înfig o frunză de mentă deasupra gheţii, ca un steguleţ.

— Şi iată, bineînţeles, punctul final, zise cu prefăcătorie unchiul Josh. Nu mai rămâne decât să-ţi bei *julep*-ul tău fără cusur.

Billy ridică mâna:

— Eşti prea grăbit, unchiule Josh. Trebuie să stea peste noapte la gheaţă.

Charlie Jones izbucni în râs:

— Perfect, băiete dragă. Josh, a ocolit toate micile noastre capcane. Să judecăm acum rezultatul. Elizabeth (şi Seu o pauză), beau pentru fericirea *ta*.

— Pentru fericirea Elizabethei şi pentru viitor, adăugă unchiul Josh.

Paharele fură ridicate foarte discret şi paiele intrară numaidecât în funcţiune. Se lăsă o scurtă tăcere, apoi unchiul Josh spuse simplu:

— Delicios.

— Întocmai, Seu Charlie Jones. Elizabeth, tu ce spui?

— Găsesc că-i destul de bun.

— O auziţi? exclamă Charlie Jones. Urmează marea tradiţie literară a expresiei temperate, care urăşte superlativul vulgar.

— Ce-i cu păsăreasca aste? Seu Billy, care golise o treime din pahar şi căruia i se învârtea capul. Nu-i place *julep*-ul meu?

— Potoleşte-te, spuse Josh. Întâi de toate, că nu-i *julep*-ul teu. A fost pregătit aici ieri-seară. Şi-apoi, s-o lăsăm pe Elizabeth să se obişnuiască cu gustul lui.

Cu ochii închişi, fata părea pe altă lume. Metodic, sorbea conţinutul paharului, încât trebui să-i fie luat din mâini cu blândeţe.

— Nu aşa de repede, fetiţă dragă, spuse Charlie Jones, trebuie să înveţi să savurezi pe îndelete lucrurile bune din viaţă.

— Dar mă simt foarte bine, spuse fata cu un zâmbet extaziat şi, cu o voce ceva mai nesigură: Daţi-mi paharul.

Vocea ascuţită a Emmei se seu auzită:

— Am spus eu că nu e bine să ai încredere în zahăr.

Şi-şi potrivi puţin bonete cea amplă, care lunecase într-o parte.

— Dar recunosc, adăugă apoi, că *julep*-ul ăsta e dintre cele mai bune pe care le-am băut.

Charlie Jones se ridică.

— Propun să ne luăm paharele în sufragerie. Elizabeth, îţi găseşti paharul la locul tău.

După ce şovăi un pic, mătuşa Emma se ridică şi îşi întinse paharul unui servitor.

— Charlie, spuse, dă-mi braţul.

Ieşiră împreună din salon, urmaţi de Elizabeth, pe care Josh o ţinea zdravăn de mână, şi în sfârşit, de Billy, ai cărui ochi străluceau mai tare ca de obicei. Glumeau şi râdeau cu toţii, înainte chiar de a se instala la masă, şi domnea o confuzie plăcută ce prevestea o masă veselă. De pe-acum vorbeau cam tare.

Sufrageria, de formă ovală, era decorată cu boazerie de culoare deschisă, simulând coloanele plate cu caneluri fine, în cel mai pur stil neoclasic al Regenţei engleze. Presărate pe faţa albă de masă într-o dezordine studiată, flori de toate nuanţele dădeau un aer sărbătoresc acestui decor cam sever.

Elizabeth, care simţea cum i se învârteşte capul, găsea un soi de sprijin în contemplarea lui Charlie Jones. Acesta o aşezase la stânga lui, iar ea nu se putea stăpâni să nu-l admire, atât pentru profilul lui desăvârşit, cât şi pentru prospeţimea obrajilor de un roz aprins, ca şi cum ar fi galopat prin Devonshire, într-o frumoasă dimineaţă de iarnă. Nu înţelegea prea bine cele ce i se spuneau, dar era fericită.

Unchiul Josh o striga de cealaltă parte a mesei, voind să ştie dacă se simţea bine. Drept orice răspuns, fata îi zâmbi; îi venea să zâmbească la toată lumea, fără a băga de seamă căul îi fusese înlocuit prin apă colorată cu mentă.

I se păru că toată lumea vorbeşte deodată, făcând un zgomot cât douăzeci de persoane. Servitorii ce se mişcau în jurul mesei treceau ca nişte umbre, iar ochii lor se opreau asupra tinerei străine. O minunată senzaţie de irealitate punea stăpânire pe ea, în ciuda prezenţei unchiului Charlie, care spunea cu voce tare programul

zilei, iar fata tresărea uneori auzind rostindu-i-se numele, deşi nimic nu conta în clipele acelea plăcute. Deodată, o mână înmănuşată în alb îi puse încetişor dinainte o farfurie cu supă rece, din care duse o lingură la gură, imitându-i pe ceilalţi, dar fără a recunoaşte gustul a ceea ce înghiţea. În clipa aceea, unchiul Charlie se aplecă foarte aproape de ea şi-i şopti la ureche:

— Supă de broască ţestoasă. îţi place?

Dădu la întâmplare din cap şi-i zâmbi.

Încet, încet, îşi venea în fire şi-şi luă privirea de pe faţa lui Charlie Jones, dându-şi seama că Billy, care stătea lângă ea, o privea de la o vreme. Deodată, îi dădu un cot şi-i spuse în ceea ce-şi închipuia el a fi o şoaptă:

— Pur şi simplu sunt pe cale să te îmbrace după bunul lor plac. Nu asculţi ce spun?

— Ce spun? Nu…

— Mămica îţi alege rochii ca pentru babe. Potrivit, numai cuvântul ăsta le iese din gură. Unchiul Josh e nemaipomenit şi el.

— Nemaipomenit?

— Nemaipomenit de învechit. Din fericire, unchiul Charlie insistă să faci cum te-o tăia capul pe tine. Aşa că, bagă de seamă. Am să mă aflu lângă tine ca să-ţi spun cum se îmbracă tinerii.

— O, da! făcu Elizabeth venindu-şi în fire de-a binelea.

— Dacă nu te zbârleşti, au să te îmbrace ca pe-o cucoană în toată firea. E ca şi cu rochia de pe tine, între noi fie vorba, e…

— Groaznică! exclamă Elizabeth cu glas tare. Dar n-am să mă las.

Deodată, se lăsă o tăcere ciudată.

— A spus ceva, zise mătuşa Emma.

Ai fi crezut că un soi de minune se întâmplase.

— Nicio grijă, făcu unchiul Josh. Se simte cât se

poate de bine.

Ridicându-se în picioare, ca pentru a spune un lucru important.

Charlie Jones luă cuvântul:

— Să facem în aşa fel ca astăzi să fie pentru Elizabeth cu-adevărat prima ei zi fericită în Sud. Să aleagă chiar ea ceea ce-i place dintre toate lucrurile care-i vor fi oferite. Să-i tolerăm capriciile, să n-o necăjim cu sfaturile noastre bune, s-o răsfăţăm…

Murmure se auziră dinspre partea oamenilor mari, dar Billy îşi îngădui să-şi manifeste entuziasmul:

— Uraaa! aprobă el.

Charlie Jones îi aruncă o privire ca de gheaţă şi continuă:

— …deoarece noi ghicim că e îndeajuns de rafinată ca să ştie unde se află misterioasa limită.

— Ce limită? întrebă Billy.

— Îţi explic eu toate astea într-o zi, între patru ochi, zise Charlie Jones cu blândeţe. Pentru moment, să nu ne gândim decât la lucruri vesele.

— Încerc să-mi închipui ce mutră ar face tata dacă ar fi aici să te-audă.

Observaţia lui Josh o tulbură pe Elizabeth, care adulmecă un pericol.

— La ce te gândeşti?

— La aparenţe. Ţine nemaipomenit de mult la ele când e vorba de îmbrăcăminte.

— Va accepta tot ce-o poate încânta pe Elizabeth.

Unchiul Josh oftă fără să răspundă.

— Lasă, spuse Charlie Jones, nu-ţi lua aerul ăsta trist. îl cunosc pe Willie Hargrove mai bine decât tine, da, mai bine decât tine, fiul lui.

Mătuşa Emma îşi luă înfăţişarea ei prefăcută care-i era obişnuită atunci când îşi vâra în cap să aducă puţină spaimă în conversaţie, ca să se amuze.

— Găsesc că-i foarte bizar să lipsească atât de mult de la Dimwood.

— Nu te teme, se întoarce el, o linişti unchiul Charlie.

— Aşa? Şi dacă din întâmplare nu s-ar mai întoarce?

— Emma, interveni Josh, o iei razna. Hai să schimbăm vorba.

Fără să se lase descumpănită, mătuşa Emma continuă cu o voce liniştită:

— N-ar fi pentru prima oară când cineva părăseşte plantaţia şi nu se mai întoarce niciodată.

De la o vreme, Elizabeth ciulea urechea, ascultând cu o intensitate ce-i înăsprea faţa şi, deodată, o întrebare îi ţâşni de pe buze ca un strigăt:

— Unchiul Will nu se mai întoarce?

Emoţia aceea subită stârni uimire, iar unchiul Josh o linişti numaidecât pe fată; numai Charlie Jones o privi cu atenţie: nu spaima strigase în ea, ci mai curând speranţa nemărturisită.

— Verişoară Emma, spuse el în cele din urmă, nu vezi că o sperii pe Elizabeth cu poveştile tale? Să lăsăm toate astea, nu vreţi? Şi să onorăm jambonul de Virginia, pătatele dulci şi clătitele din făină de porumb.

Un blid fu pus dinaintea lui Charlie Jones, care se sculă din nou, ca pentru a saluta nobilul preparat din came a că-mi culoare amintea de roşul intens al celor mai frumoase case din oraş. Zahăr caramelizat aurea pe alocuri masa aceea frumos mirositoare ce stârni un murmur de admiraţie şi de satisfacţie generală, punând capăt oricăror disensiuni.

În timp ce opera cu un cuţit lung şi cu o îndemânare uimitoare, unchiul Charlie trăgea cu coada ochiului la tânăra lui vecină.

— Elizabeth, spuse el, jambonul ăsta vine de-a dreptul dintr-un orăşel din Virginia, modest şi totuşi de-o reputaţie aproape mondială. Se numeşte Smithfield şi am

să te duc într-o bună zi acolo. Ai să vezi un hambar uriaş, întunecos şi misterios ca o pădure, iar înăuntru te vei putea plimba prin mirosul lor savuros la umbra a sute şi sute de jamboane atârnate de grinzi. O să ţi se pară că te rătăceşti prin pădurea mâncăilor, unde totul e oferit apetitului, dar nu poţi pune mâna pe nimic, nu însă şi eu, care am ales pentru tine cu mâinile mele tot ce era mai bun.

Unchiul Josh îl întrerupse brusc:

— Charlie, spuse el, ne e foame. Sfârşeşte odată cu laudele astea, pentru Dumnezeu.

Fără să se tulbure, Charlie Jones continuă să taie cu pricepere felii mari şi răspunse printre dinţi:

— Fără doar şi poate că micul meu discurs ţi se pare frivol.

— Mi se pare încântător, dar cât se poate de prisos.

Aproape fără să fie auzit, cu capul aplecat spre cuţit, Charlie Jones şopti:

— Şi totuşi, ar trebui să ştii că nu fac nimic fără un motiv temeinic.

Isprăvi de tăiat în timp ce rostea aceste cuvinte, iar servitorii întinseră una după alta farfuriile mari de Meissen tivite cu albastru-închis, atât de fierbinţi că te frigeai atingându-le, şi curând se alăturară jambonului şi clătitele din făină de porumb, sub formă de turtişoare rotunde, ca şi pătatele dulci tăiate în lamele roz din care picurau stropi aurii.

Îmbătaţi de hrană aşa cum fuseseră de *julep*, comesenii se dedau cu plăcere bucuriei de-a sporovăi, în clinchetul furculiţelor ce se atingeau de porţelan. Elizabeth fusese îmbrăcată de mai multe ori în toate nuanţele curcubeului, în pânză, în mătase, în bumbac, având rochia când scurtă, când până la jumătatea pulpei, împestriţată de flori, de panglici, de panglicuţe zburătoare. Din pudoare, nu se pomenea de franjurile de dantelă ce-ar

fi împodobit eventualii pantalonaşi, iar Billy, care încercase să-şi spună părerea asupra acestui capitol, fusese pus la punct cu asprime de cei trei adulţi. Interesata nu scoase o vorbă de la început până la sfârşit. Mâncă în tăcere şi nu mai luă din niciun fel.

Unchiul Charlie se aplecă spre ea.

— Elizabeth, pari îngrijorată. Nici nu te-ai atins de vinul ăsta foarte uşor din pahar. îţi displace ceva?

— Nicidecum, unchiule Charlie, te asigur.

Îl privi zâmbind, apoi, dintr-odată, îl întrebă:

— Pot să-ţi pun o întrebare?

— Nu şovăi nicio clipă.

— Poate că nu-i un semn de bună creştere să mă arăt atât de curioasă, dar aş vrea să ştiu cine e domnul al cărui portret se află la mine în cameră.

Charlie izbucni în râs.

— Asta te-a făcut să cazi pe gânduri?

Fata se înroşi toată.

— Niciodată nu vorbesc mult, ştii, îi las pe ceilalţi să vorbească. Au atâtea de spus!

— Nu-i aşa? Şi de obicei nu te alegi cu nimic. Dar mi-ai pus o întrebare, iar la întrebarea mea n-ai răspuns. Domnul acela al cărui portret l-ai văzut la tine în cameră…

— Oh! simt că n-ar fi trebuit să întreb…

— Ba da. Ce crezi despre el?

— Găsesc că e un portret frumos.

— Fetiţă dragă, nu încerca să-l păcăleşti pe unchiul Charlie. Ai fi voit să-l cunoşti pe domnul ăsta.

— N-am spus asta.

— Poate. Dar n-ai să-l cunoşti niciodată.

— A murit?

— Nu tocmai. Sunt eu când aveam douăzeci de ani.

Elizabeth tresări, apoi râse nervos. Era atât de vădit dezamăgită, încât până şi Charlie fu şocat şi se priviră amândoi câteva secunde, apoi Charlie Jones râse la rândul

lui cu o bună dispoziţie prefăcută.

— Omul se schimbă repede cu vârsta, Elizabeth. Nu şi doamnele – care rămân veşnic tinere –, ci numai noi, bărbaţii. îţi înţeleg mirarea.

Fata ghici că, fără voia ei, îl rănise în amorul propriu, atât de sensibil la bărbaţi, şi căuta cu disperare cuvântul care să sufle peste rană.

— Nicio mirare, răspunse ea cu vioiciune, te-am recunoscut numaidecât.

— Elizabeth, zise atunci unchiul Charlie cu o sclipire de duioşie în ochii lui albaştri, încă nu ştii să minţi.

Furioasă, fata exclamă:

— Nu mint niciodată.

— O să fii învăţată s-o faci şi va fi păcat.

Deodată, omul acela îi fu nesuferit, pentru că într-adevăr îl minţise, dar printr-un soi de tulburare a inimii, îl admira fără să vrea. Cum să nu recunoşti asemănarea dintre portretul de la ea din cameră şi faţa aceea roză cu trăsături regulate, care o privea drept în ochi?

— Te-am cam iritat, îi spuse el cu glas scăzut. Sper să nu-mi porţi pică. Am să fac totul ca să fii fericită aici.

Elizabeth se mulţumi să încline uşor din cap, în chip de mulţumire.

— Numaidecât, trăsura te va duce la domnişoara Clementine, urmă el. A primit instrucţiunile mele ca să-ţi satisfacă toate fanteziile. Domnişoara Souligou i-a transmis măsurile tale. Asta o să-i uşureze mult munca.

— Souligou, făcu Elizabeth, cum ar face cineva care-şi aminteşte de un vis şi, dintr-odată, se văzu din nou la Dimwood. Nu vreau să mă întorc la plantaţie.

Unchiul Charlie nu răspunse numaidecât şi începu să bată darabana cu degetele pe masă. Faţa i se întunecă:

— Poţi să-mi spui de ce? întrebă el cu blândeţe.

Fata clătină din cap.

— Poate mai târziu?

Cu o sforţare a întregii ei fiinţe, fata îl ţintui în ochi.

— Cum să am încredere în cineva care nu mă crede?

Fraza asta rostită simplu nu avu efectul aşteptat de ea. Fără urmă de împotrivire, Charlie se mărgini să-i zâmbească:

— Înţeleg, înţeleg cât se poate de bine, dar mi se pare că suntem ascultaţi.

Într-adevăr, o tăcere deplină se lăsase de la o vreme în jurul lor, iar vocea cu accent întrucâtva didactic a mătuşii Emma urcă în efluviile prânzului.

— Vere Charlie, spuse ea, găsesc oarecum nedrept ca dumneata şi scumpa noastră Elizabeth să vorbiţi încet de-atâta vreme, încât niciunul din cuvintele voastre să nu ajungă până la noi. Sunt sigură că v-aţi spus lucruri pasionant de interesante.

Roşeaţa din obraji i se accentuase şi, fără să-şi dea seama, boneta mare de dantelă îi lunecase spre unul din umeri. Unchiul Josh drese acest neînsemnat incident al toaletei ei, apoi apucă cu o mână hotărâtă o minunată sticlă din cristal faţuit conţinând preţiosul Gruaud-Larose pe care Billy încerca să pună mâna.

— Charlie, spuse Josh ridicându-se, dacă eşti de acord, propun să oprim aici această delicioasă masă şi să ne ducem în oraş fără întârziere. Avem o după-amiază tare încărcată.

— Şi odihna mea? întrebă mătuşa Emma.

— Şi desertul? protestă Billy.

Unchiul Charlie avu zâmbetul lui bun care aranja totul în asemenea cazuri:

— Cum vrei, zise el. S-o lăsăm mai întâi pe mătuşa Emma să se odihnească un pic pe canapeaua din salon, cât despre căpşunile cu frişcă şi alte consolări de acest fel, le vom găsi aici la întoarcere, în chip de gustare.

Cu un semn, îl chemă pe unul dintre negri:

— Du-te şi spune-i lui Azor să înhame caii.

— Azor, zise unchiul Josh după ce servitorul plecă. Iată un nume pe care nu l-am mai auzit din tinereţe, pe când mă aflam la Paris, într-o vacanţă, dar era un nume de câine.

— Josh, sunt eu vinovat dacă pe vizitiul meu îl cheamă Azor? Aşa au vrut părinţii lui. Dar dacă reverendul Ebenezer Tucker, scumpul nostru pastor de culoare s-ar afla aici, te-ar sfătui să reciteşti *Noul Testament*, unde, ruşinându-te, ai să dai de numele Azor.

— Asta-i bună! exclamă unchiul Josh. Chiar am să mă uit.

— Să ştii că şi eu m-am uitat. Bibliae plină de surprize. Până atunci, s-o ajutăm un pic pe mătuşa Emma să se ridice.

— Mătuşa Emma nu simte câtuşi de puţin nevoia să fie ajutată, zise aceasta cu acreală şi, agăţându-se zdravăn de masă, apoi de jilţul în care stătuse şi în cele din urmă de braţul unui servitor, izbuti să se ţină pe picioare.

Cu o mişcare iute, îşi înfoie crinolina şi se îndreptă spre uşă cu o încetineală plină de demnitate şi, cu toate că mergea drept, părea că nu se mişcă decât cu sprijinul clopotului cu volănaşe mov, care o trăgea înainte ca o maşinărie.

Capitolul XX

După o jumătate de oră, cele două trăsuri ale unchiului Charlie se îndreptau spre cartierele comerciale. Mai la modă decât trăsurile unchiului Josh, rămase la grajduri, prezentau un contrast aproape ţipător între negrul de jais al nacelei şi galbenul strident al spiţelor de la roţile mari, care se învârteau ca nişte sori. Cocoţat pe capră şi purtând o elegantă redingotă bej-deschis, vizitiul Azor plesnea întruna din bici fără niciun motiv. Simţeai că e mândru de el după felul cum purta, pusă aproape pe

ochi, o pălăriuţă cilindrică, ce-i stătea bine mutrei lui insolente, de culoarea bronzului.

A doua trăsură era în grija lui Jehu, unul dintre vizitiii unchiului Josh, acelaşi care le adusese pe Elizabeth şi pe mătuşa Emma la Savannah. Se întrecea în îngâmfare şi pocnete de bici cu colegul lui, dar, mulatru fiind, se simţea cu mult mai presus decât acesta. Nasturii de aramă străluceau pe redingota albastru-deschis, dar mai cu seamă cizmele-i negre cu căpute de culoarea piersicii şi răsfrânte îi sporeau îngâmfarea, şi se ştia admirat tot pe-atât cât şi minunaţii cai murgi, de-o frumuseţe de-a dreptul senzuală, cu forme zvelte şi picioare subţiri. Un soi de neruşinare era afişată de cele două echipaje şi exista ceva provocator în felul cum răsunau copitele cailor pe caldarâmul pietruit.

În acea parte populată a oraşului, admiraţia şi pizma priveau la parada acelei vanităţi, iar din pricina asta cei din trăsuri resimţeau o anume stinghereală greu de explicat. Elizabeth nu ştia ce se citeşte pe feţele celor care se plimbau, dar se socotea vinovată într-un chip de neînţeles, încât ar fi voit să se ascundă. Cât despre mătuşa Emma, ea se temea. Cu toate că era obişnuită cu bogăţia, nu-i plăcea să atragă atenţia celor de pe stradă asupra persoanei ei, în acea etalare a opulefiţei. Lui Billy însă, de-o alcătuire ceva mai simplă, îi venea să scoată limba la curioşi.

Ca şi data trecută, sta lângă unchiul Josh. Acesta se prefăcea că nu vede nimic din interesul stingheritor cu care erau priviţi el şi însoţitorii lui. Oamenii mărunţi care-i urmăreau din priviri nu întotdeauna făceau o taină din gândurile rele pe care li le trezea luxul bătător la ochi al celor din înalta societate. Şi totuşi, trebuia ca marile familii să-şi ţină rangul. Nici nu se discuta un principiu atât de riguros încercat de timp. Faptul că în ţinut se aflau bărbaţi şi femei trudind ca să-şi câştige pâinea, iar alţii

netrăind decât din pomeni – era una din tainele destinului. Asupra acestui punct, unchiul Josh era aproape întru totul de acord cu ideile primite de-a gata, dar mai era încă ceva, mai tulburător. Nici omul de pe ogoare ce-şi cultiva pământul, nici, la oraş, prăvăliaşii şi meşteşugarii nu contau pentru descendenţii aristocraţiei engleze: cei care munceau alcătuiau ei singuri o clasă, a aşa-numiţilor *crackers*, termen de insultă. Coborai cu mult mai jos în categoria celor lipsiţi de bogăţie, când ajungeai la adevăraţii săraci, la cei în zdrenţe şi cu faţa neliniştitoare. Aceştia alcătuiau rebutul, numiţii *Poor White Trash*[9], dispreţuiţi pe faţă până şi de negri, şi iată de ce, ca şi mătuşii Emma, dar din motive diferite, unchiului Josh îi era teamă. Nu că s-ar fi temut de revoltă şi de violenţă; atâta doar că se întreba cât timp mai puteau ţine lucrurile aşa. Dar nu mergea mai departe cu cugetările lui.

Curând, cele două trăsuri pătrunseră pe o stradă umbrită de sicomori. Nu mai era strada principală, iar casele nu aveau decât două etaje, dar magazinele ei îi creaseră faima unui bun gust exemplar. În vitrine puteai vedea obiecte rare venite din Europa, uneori mobile de mare stil; mai multe librării de ocazie ofereau celor interesaţi, legate în scoarţe vechi, opere renumite a fi nişte rarităţi. La sfârşitul după-amiezilor frumoase, cei care se plimbau se opreau în faţa lor, iar umbrelele de soare ale doamnelor din lumea bună alcătuiau o uşoară împestriţare ce sporea farmecul acestei străzi liniştite. Încât zgomotul caleştilor îi făcu pe cei de-acolo să întoarcă privirea şi numaidecât fură recunoscute trăsurile familiei Jones. Nimeni nu se miră să le vadă oprindu-se în faţa magazinului de mode, pe care sta scris cu litere mari numele domnişoarei Clementine din Paris. Numai vitrina şi ocupa, la dreapta şi la stânga uşii, aproape toată lăţimea

9 Vezi anterior nota autorului (n.t.)

casei, ultima din lungul şir al străzii.

În încăperea mare de la parter se aflau vreo şase manechine din lemn, îmbrăcate după moda femeiască a zilei, dar cu o anume patină care venea de altundeva, în care ochiul exersat al unei parizience ar fi recunoscut poate stilul din capitală. Corsajul îndrăzneţ decoltat era acoperit cu un baticuţ din dantelă, ascunzând astfel ceea ce părea cu neputinţă a fi altfel prezentat. Talia cumplit de strânsă lăsa să se desfăşoare triumfător fastuoasa crinolină. Numai imaginaţia şi-ar fi putut închipui picioarele, ca pe nişte limbi ale acelui clopot monstruos. Pentru a veni în ajutorul visului, capetele de ceară de deasupra trupurilor acelor doamne neclintite ofereau trecătorilor o faţă răpitoare cu un zâmbet de prostie radioasă.

Billy nu era insensibil la acel artificiu şi regreta numai faptul că nu se scoteau la vedere şi braţele goale, mânecile erau însă o adevărată revărsare de in brodat, ce venea să-şi dea duhul pe încheietura încântătoare a unor mâini micuţe, înmănuşate în piele.

Dinspre partea ei, Elizabeth rămânea orbită de splendoarea taftalelor în culori bogate şi profunde, de tonurile delicate ale ţesăturilor de vară cu volane, ce trebuie să fi fremătat în vârtejul balului, pentru că, într-adevăr, de baluri era vorba... Ea nu-şi dorea însă decât să intre acolo în chinuitoarea ei rochie azurie şi să iasă apoi în oraş îmbrăcată ca toată lumea.

Mătuşa Emma o îmbrânci puţin, luându-i-o înainte, ca să intre în salonul de la primul etaj.

Spaţios şi mobilat în stilul franţuzesc de pe timpul lui Ludovic al XVI-lea, salonul nu avea nimic dintr-un atelier. Ghiceai dorinţa hotărâtă de-a izgoni orice neglijenţă şi de-a face să domnească distincţia. Zugrăviţi în roz, pe care erau imprimate ovale de mărimea unui ou, pereţii prezentau avantajul că îmbujorau clientela – după cum se întâmpla şi

în ziua aceea – când storurile pe jumătate trase cerneau lumina. Venite drept de la Paris, gravuri de modă colorate se străduiau să pună un zâmbet pe decorul un pic cam sever.

Domnişoara Clementine îi întâmpină pe vizitatori cu o politeţe vădită. Ba chiar o gratifică pe mătuşa Emma cu o reverenţă discretă. Destul de înaltă şi bine strânsă într-o rochie cenuşiu-deschis, înfrunta cei cincizeci de ani cu un fard ce însufleţea obrajii unui chip drăguţ şi obosit. Uşoară precum un nor de dantelă, o bonetă îi împodobea creştetul, al cărui păr negru cădea în bandouri chiar deasupra unor urechiuşe încântătoare, de care simţeai că e mândră, dar ceea ce te izbea mai întâi erau ochii de un negru cald şi adânc sub nişte pleoape vineţii. Născută, pe cât spunea, în Louisiana, făcea deseori aluzii la descendenţa ei creolă. Vocea foarte blândă suna plăcut auzului, dar era renumită pentru autoritatea tonului ei. Clienţilor din societatea aleasă le rezerva anume modulaţii deosebit de studiate, din cele pe care le puteai auzi în mediile aristocratice.

Îşi dădea ea oare seama de contrastul dintre persoana ei şi punerea în scenă, imaginată atât de grijuliu pentru a-şi juca rolul? Fotoliile cu spătarul foarte drept, acoperite de-o ţesătură cuminte, de un albastru palid, absenţa oricărui ornament de prisos şi rochia ei cenuşie, de o eleganţă severă, fără cel mai neînsemnat volan, nici cea mai modestă crinolină pentru a-i umfla pliurile?

În timp ce ea respira o violenţă înfrânată, adulmecai patima ce străbătea trupul acela mare şi sălbatic, din care se desprindea un soi de căldură animală. Cu mai puţină uşurinţă decât domnii, înclinaţi spre indulgenţă, doamnele îi treceau şi ele cu vederea în privinţa asta, ca şi-n multe altele, datorită uimitorului ei talent de croitoreasă.

De unde venea? Din ce ungher al imensei Louisiane? Nu se ştia, iar ea n-o spunea. De unde luase banii cu care să se stabilească într-un oraş atât de susceptibil ca

Savannah? Protecţii misterioase acţionaseră. Lumea prefera să nu ştie, iar ea se afla acolo cu mâinile ei de aur.

În clipa aceea sta în picioare, împotriva luminii, pentru a ascunde câteva riduri, iar vizitatorii, aşezaţi în faţa ei, aşteptau nu se ştie ce oracol despre felul cel mai nimerit de a o îmbrăca pe noua clientă, pe care domnişoara Clementine o cerceta în tăcere cu o atenţie oarecum nemiloasă. Cu obrajii mai împurpuraţi ca de obicei, Elizabeth îndura greu povara acelei priviri tenebroase şi simţea cum clocoteşte în ea indignarea. I se părea că e pipăită, cercetată astfel din creştet până-n tălpi, iar atunci când, cu o voce întrucâtva cântătoare, i se ceru să se ridice în picioare, avu o clipă de revoltă şi nu se sculă. Unchiul Josh fii nevoit să-i explice cu blândeţe că trebuia s-o ajute pe domnişoara Clementine în munca ei, şi atunci se ridică, fără niciun chef.

Şi aşa, în picioare de faţă cu toată lumea, în nesuferita ei rochie azurie, Elizabeth îi aruncă o privire dispreţuitoare acelei femei înalte şi indiscrete, care îi dădea târcoale ca unui monument, oprindu-se, pe gânduri, la fiece pas. Şi, în tăcerea ce domnea, aceasta din urmă fu auzită şoptind în franceză:

— Souligou, Souligou, mai ai încă mult până la croitoria de lux.

Unchiul Josh dădu atunci replica în aceeaşi limbă:

— Domnişoara Souligou nu are pretenţia că e o croitoreasă de mare clasă ca dumneata, domnişoară Clementine.

— Vorbiţi englezeşte, vă rog, sări mătuşa Emma. Parcă aş fi dată pe uşă afară când vorbiţi franţuzeşte.

Domnişoara Clementine se întoarse spre ea:

— Scuzaţi-mă, doamnă, sângele meu de emigrantă vorbeşte în mine.

Apoi continuă în englezeşte:

— Rochia lui Miss… Miss…

— Elizabeth, spuse unchiul Josh cu nerăbdare, credeam că vi s-a spus.

Domnişoara Clementine se înclină cu un zâmbet şi continuă:

— Rochia lui Miss Elizabeth e încântătoare, dar nu-i stă bine cu ea, sunt încredinţată că voi face ceva mai bun.

Spunând acestea, îndreptă spre tânăra englezoaică o privire întrebătoare. Vădit lucru, îşi punea întrebări în legătură cu nou-venita, despre care nu ştia aproape nimic, decât că, împreună cu mama ei minată, fuseseră luate în casa lui Mr. Hargrove. Din milă, explicau prin oraş persoanele bine informate.

Din milă... Lăudabilă faptă, dar Elizabeth să fi provenit oare din categoria albilor săraci, scursoarea aceea? Altfel spus, micuţa era o lady sau o persoană de rând? Fiind ea însăşi de origine modestă, nu putea fi sigură, îi lipsea instinctul caracteristic celor care printr-un singur cuvânt sunt recunoscuţi a avea calitate, instinct – curios lucru – ce funcţiona fără greş în cazul negrilor, care judecau omul de la prima vedere. Pe când ea, Clementine, nu avea picătură de sânge negru în vine, venea de altundeva, ţinut pe care nu-l dezvăluia. Fără să vrea, punea degetul pe rana vie a unei întregi societăţi: faimoasa aroganţă a Sudului care exaspera Nordul.

În incertitudinea ei, îi veni o idee. Ridicând tonul, strigă:

— Dorcas!

O uşă se deschise numaidecât şi se ivi o mulatră. îmbrăcată aproape în întregime într-un şorţ lung de lucru din pânză cenuşie, care nu-i ascundea cu nimic graţia impului, Dorcas avea o faţă ce te izbea prin delicateţea trăsăturilor. Ca un câine de rasă aflat în prezenţa unui vânat rar, Billy o ţintui numaidecât cu o privire lacomă.

— Billy, porunci unchiul Josh cu glas scăzut, încetează!

— Da, unchiule, făcu Billy fără a-şi lua ochii de la fată.

Acoperind acest scurt dialog cu o voce blând-autoritară, domnişoara Clementine întrebă:

— Dorcas, e gata repede?

— Încă o oră, şi totul e gata. Dar una e terminată, domnişoară.

Caldă, un pic cam tărăgănată, vocea îl tulbură de-a binelea pe adolescent, în ciuda privirii imperioase a unchiului Josh, care încerca să-l cheme la ordine.

— E mult o oră, făcu domnişoara Clementine. Adu-mi numaidecât rochia Elizabethei.

Dorcas dispăru şi în aceeaşi clipă cuvintele acestea izbiră urechea croitoresei ca un dos de palmă:

— …lui Miss Elizabeth, dacă nu vă e cu supărare.

Prin gura Elizabethei, calitatea îşi spunea cuvântul.

Un zâmbet cumva viclean şi tainic aprobator lumină faţa domnişoarei Clementine: acum ştia cu cine are de-a face.

— A lui Miss Elizabeth, bineînţeles, spuse.

Dintr-odată, toate privirile se întoarseră spre fată, mirate puţin, dar admirative şi, pentru prima oară, aceasta avu sentimentul de-a fi depăşit un anumit cerc şi de-a fi adoptată. Privirea încă îi mai ardea de-o indignare ce-o înfrumuseţa. Billy îi făcu un mic semn complice, ca şi cum ar fi descoperit-o brusc.

Din nou uşa se deschise şi rochia se ivi purtată pe braţe de Dorcas. Linou verde-palid, un material aproape aerian, făcut încă şi mai uşor de trei volane ondulate.

Unchiul Josh şi Billy scoaseră un murmur de cunoscători. Mătuşa Emma tăcu.

— Culoarea asta deschisă merge de minune cu auriul părului, spuse domnişoara Clementine. Vă place, Miss Elizabeth?

Fără a se putea împiedica s-o socoată încântătoare,

fata găsi cu cale să-şi domolească laudele:

— Nu-i rău.

— În cazul ăsta, aţi putea-o proba chiar acum. Dorcas, în salonaş.

Mulatra se îndreptă spre o uşă din celălalt capăt al camerei, urmată de domnişoara Clementine şi de Elizabeth, devenită dintr-odată mai docilă, deoarece ardea de nerăbdare să-şi scoată rochia azurie şi să se vadă în toaleta aceea interesantă.

Urmă o scurtă tăcere după plecarea ei, apoi unchiul Josh îşi dădu cu părerea:

— Sunt atât de obişnuit s-o văd în rochia ei albastră, încât mă aştept la o surpriză – o surpriză plăcută. Ce zici, verişoară Emma?

— Nimic. Aştept.

— Eu, spuse Billy, sunt sigur că o să fie perfect. De n-o fi cumva prea lungă.

Unchiul Josh îi aruncă o privire ironică.

— Nu, zău? Cu tine, niciodată nu-i greu să urmeze omul calea nobilului tău gând. Apropo, o faci să se simtă prost pe tânăra persoană cafenie cu insistenţa privirilor tale. Un gentleman nu procedează aşa.

— Dorcas nu părea să se simtă prost, unchiule.

— Ia te uită, îi şi spui pe nume. Sunt cu ochii pe tine, băiete, nu uita.

— O, i-am reţinut numele pentru că mi se pare drăguţ. Asta-i tot.

— Recunosc că e fermecător. Aduce a mitologie greacă.

La cuvintele acestea, mătuşa Emma avu un fel de tresărire.

— Josh, oare niciodată nu citeşti Biblia? Dorcas n-are nimic mitologic. Era o femeie cucernică din preajma sfântului Pavel.

— Aşa? Cred că am uitat.

— De cumva ai ştiut vreodată. Şi-ţi aminteşti ce meserie avea?

— Habar n-am. Meseria de femeie cucernică, presupun.

— Croitoreasă, dragul meu.

— Ia te uită!

— Şi făcea veşminte pentru săraci.

— Minunată Dorcas.

— Iar poalele erau îndeajuns de lungi, poţi fi sigur de asta.

— Emma, te cred pe cuvânt. Dar iată persoana preocupărilor tale. Uşa se deschise, într-adevăr, şi tânăra englezoaică se ivi, strălucind de plăcere în noua ei rochie. Accentuat de tonul verde-palid, părul înconjura ca o diademă luminoasă o faţă ce-şi regăsise prospeţimea copilăriei. Făcu câţiva paşi înainte şi se opri în mijlocul încăperii, cuprinsă de-o timiditate subită, ca o actriţă la primul ei rol.

— Delicioasă! exclamă unchiul Josh.

— Oh! da, delicioasă, făcu Billy, într-un ecou plin de căldură.

Mult mai stăpână pe reacţiile ei personale, mătuşa Emma spuse numai:

— Să se întoarcă un pic.

— Dacă vreţi, Miss Elizabeth, făcu domnişoara Clementine. Elizabeth ascultă. Verdictul nu sosi numaidecât.

— Pe vremea mea, începu mătuşa Emma, nu s-ar fi îngăduit… Unchiul Josh o întrerupse fără menajamente:

— De pe vremea dumitale şi până acum, moda şi moravurile s-au schimbat, nu glumă, draga mea cumnată. Şi-apoi, unchiul Charlie a hotărât ca astăzi Elizabeth să se bucure de libertatea de-a face după placul ei. Elizabeth, spune-ne dacă eşti mulţumită.

Un zâmbet radios sluji drept răspuns.

— Trebuie spus, observă domnişoara Clementine, că Souligou nu s-a înşelat nici cu un milimetru când i-a luat măsurile.

Atunci, o voce liniştită dar hotărâtă se făcu auzită:

— Josh, spuse mătuşa Emma, trimite-i vorbă lui Jehu să mă ducă acasă. Nu vă însoţesc în oraş.

— Ne pare rău la toţi, zise unchiul Josh, ajutând-o să se ridice din fotoliu. Jehu aşteaptă jos cu trăsura. Am să cobor cu dumneata.

Boneta de dantelă făcu un „nu” energic.

— Iertare pentru că te-am repezit un pic adineauri, îi şopti Josh. Fără a răspunde, Emma ajunse la uşă, dar toată fiinţa ei părea a-şi rosti nemulţumirea furibundă. Sub şalul de un mov delicat, umerii turbau.

După ce dispăru, pe toate feţele se zugrăvi vreme de câteva clipe o consternare politicoasă, apoi unchiul Josh zise vesel:

— Nu ne mai rămâne decât s-o felicităm pe domnişoara Clementine şi s-o pornim prin magazinele din Savannah.

— I-am arătat lui Miss Elizabeth vreo patru-cinci rochii, zise domnişoara Clementine. Iar ea a ales una dintre ele după şovăieli care arată un simţ plin de pricepere al culorilor şi al modei.

— Nu mă puteam înşela, toate erau fermecătoare, spuse Elizabeth politicos.

— Trimiteţi-le pe toate cinci acasă la Mr. Charles Jones, spuse numaidecât unchiul Josh.

— Le veţi primi după-amiază, veni numaidecât răspunsul, înainte chiar de-a avea timp să mulţumească, Elizabeth o văzu intrând pe Dorcas, ducând o cutie mare învelită în hârtie roz şi legată cu o panglică verde.

Faţa i se întunecă. Ghicea prea bine conţinutul cutiei.

— Ah! rochia azurie, zise unchiul Josh. Uitasem de ea.

— Dorcas o va pune în trăsură, spuse domnişoara Clementine.

— Să coborâm. Elizabeth, mergi înainte. Tu, Billy, după mine. Urmă atunci o scenă scurtă şi mută. Billy, dintr-o ipocrită intenţie politicoasă, o lăsă pe Dorcas să treacă înainte, cu intenţii mult prea limpezi pentru ca tânăra mulatră să nu le ghicească, şi fata aşteptă. Cu pleoapele lăsate, nu voi să vadă ocheadele pe care Billy i le trimitea. Deodată, se auzi o tuse discretă, iar Billy îşi reluă, călcându-şi pe inimă, locul în spatele unchiului. Domnişoara Clementine îşi supraveghea personalul.

Capitolul XXI

Caleaşca mânată de Jehu tocmai dispărea cu mătuşa Emma, iar ei urcară în cea în care trona Azor, şi Billy spera să stea lângă Elizabeth, dar unchiul Josh aranjă lucrurile cum credea el de cuviinţă.

— Alături de mine, dragă băiete, ca Elizabeth să-şi poată întinde drăgălaşa ei rochie fără să o şifoneze.

Şi, aplecându-se spre nepot, îi încredinţă pe un ton confidenţial:

— Să vorbim ca de la bărbat la bărbat. Scumpa ta mămică e o femeie adorabilă, dar vezi, are obiceiul ăsta că un deget de vin o face să se înveselească…

— Un deget! protestă Billy. Aproape jumătate de sticlă, dragă unchiule.

— Haide, haide! în orice caz, pe urmă o apucă un regret inexplicabil – ca şi cum ar fi săvârşit o greşeală – şi dă în melancolie. Şi-atunci se întristează şi vede păcatul peste tot.

— Nu şi eu.

— Să lăsăm asta. Voiam numai să explic severitatea ei de adineauri. Conştiinţa, înţelegi? Bunicul tău are aceleaşi scrupule.

— Ah, bunicul… Toată lumea ştie. Tot timpul te-mpiedici de conştiinţa lui.

— Tăcere! îţi interzic să vorbeşti pe tonul ăsta despre tăticu'. Elizabeth, de vreme ce acum eşti din părţile noastre, e timpul să-ţi spun câte ceva din istoria oraşului nostru. Azor, drept înainte şi nu prea repede.

Ieşind de pe strada cea lungă, comercială, pătrunseră curând într-un alt scuar, unde câţiva sicomori atingeau cu umbrele lor faţadele caselor albe, la temelia cărora se înălţau mase de flori. Valul lor îmbălsămător urmărea cu toate parfumurile lui trăsura, încât fata se ruga să oprească, dar unchiul Josh se mulţumea să râdă:

— Elizabeth, am sta tot timpul pe loc dacă trandafirii şi iasomia ne-ar opri la fiecare învârtitură de roată. Savannah e alcătuit aproape în întregime din pieţe mari, pătrate, care sunt ca nişte adevărate paradisuri. Se succed în linie dreaptă şi treci de la una la alta prin bulevarde totdeauna umbrite. Copaci şi iar copaci o să vezi peste tot. I se spune Savannah, adică oraşul-pădure. Şi flori… Acum regreţi că ai venit aici?

Ca într-o mărturisire de dragoste, fata răspunse:

— Aş vrea să locuiesc aici şi să nu mai plec niciodată.

Vocea lui Billy o scoase din vis ca un sunet de trâmbiţă:

— Chiar aşa! strigă el. Să plecăm de la Dimwood. Nu te distrezi decât la Savannah.

— Te sfătuiesc să supui proiectul ăsta bunicului, îi spuse unchiul Josh pe un ton sarcastic.

— O! bunicul e departe. Trebuie să se fi săturat şi el de Dimwood.

— Într-una din zilele astea o să se întoarcă.

— Da? întrebă Elizabeth cu nevinovăţie.

— Dar bineînţeles. Trebuie. Şi-apoi, Dimwood are farmecul lui.

— Nu ca Savannah, şopti Elizabeth.

Unchiul Josh avu o uşoară mişcare de nerăbdare.

— E altceva. Dar îmi dau seama că am devenit liric vorbindu-ţi despre oraşul nostru. Sunt însă şi realităţile dezagreabile ale istoriei. Toate scuarurile astea erau pe vremuri mici forturi a căror formă au păstrat-o în mare.

Fraza din urmă o dezamăgi pe Elizabeth.

— Au fost bătălii pe-aici?

— Nu împotriva indienilor. S-au găsit doi oameni providenţiali care să împiedice vărsarea de sânge. Mai întâi, generalul Oglethorpe, venit din Anglia ca să fondeze o colonie şi să ofere un refugiu celor rămaşi fără lucru în imperiu, dar şi cadeţilor de familie bună, care la ei acasă n-aveau niciun viitor[10]. Ceea ce înseamnă o groază de lume. Nu destulă, spuneau Companiile oficiale, şi atunci au fost deschise şi porţile închisorilor.

— Bravo! exclamă Elizabeth.

Unchiul Josh se întoarse spre ea şi o privi curios.

— Ia te uită, făcu. Încet, încet, descopăr o Elizabeth pe care n-o cunoşteam. Dar condamnaţii trimişi în Lumea Nouă nu erau criminali înrăiţi. Ci doar datornici.

— Atunci cu-atât mai bine, spuse fata cu emoţie în glas. Nu aveau bani ca să-i plătească pe oamenii în negru care-ţi vin în casă cu hârtii… Am văzut asta la tăticu'.

Unchiul Josh o apucă de mână.

— Trebuie să încerci să nu te mai gândeşti deloc la lucrurile astea, îi spuse el blând. S-a terminat cu ele, înţelegi? N-o să-i mai vezi niciodată pe oamenii în negru. Să continui, ce zici?

— Da, unchiule, exclamă Billy. Nici urmă de oameni în negru, Elizabeth!

— Oglethorpe a sosit în Carolina de Sud, la Charleston, în 1733.

---

10 în virtutea dreptului de primogenitură, primul născut moştenea întregul avut al familiei (n.t.)

— Sclifosiţi, cei din Charleston, observă Billy.

— Te poftesc să taci, zise unchiul Josh. Prin urmare, la Charleston, în 1733. Englezii se şi aflau acolo.

— Bineînţeles, şopti Billy.

— Observaţia ta e nepoliticoasă la adresa Elizabethei şi, pe deasupra, prostească. Englezii se aflau acolo de pe timpul lui Carol al II-lea, adică cu aproape optzeci de ani în urmă. Şi, cu mult înaintea lor, fuseseră spaniolii lui Filip al II-lea. Englezii i-au alungat.

Deodată, povestitorul tresări şi strigă:

— Azor, căruţa!

Azor încetini puţin şi răspunse peste umăr:

— A ’amas în faţa magazinului don’şoa’ei Clementine.

— E vina mea, spuse unchiul Josh, am uitat-o de-a binelea. Mare necaz. Toţi servitorii aşteaptă cadouri. Adevărată tragedie…

— Da, Masa, zise Azor cu gravitate.

— Mergi drept înainte până la Broughton Street şi opreşte-ne la magazinul cel mare. O să întârziem acolo o bucată bună de vreme, dacă previziunile mele sunt exacte. Întoarce-te la domnişoara Clementine şi apoi vino să ne aştepţi cu căruţa.

— O, da, Masa.

Sub panamaua cu boruri largi, ce-i umbrea întreaga parte de sus a feţei, Josh privi în gol cu o expresie îngrijorată şi continuă ceva mai încet:

— Moralizatorii ăştia din Nord, care ne reproşează întruna instituţia noastră specifică, aş vrea eu să-i văd, ca pe noi, cu trei duzini de familii pe cap. Într-o bună zi, dar nu acum, am să vă povestesc ce i s-a întâmplat străbunicii noastre, care a uitat de cadoul bucătăresei…

— O, de ce nu acum? strigară într-un glas Elizabeth şi Billy.

— Am spus nu şi gata. Unde-am rămas?

— La spanioli, făcu Billy cu o voce resemnată.

— A, dar înaintea lor, francezii. Au dat o raită prin părţile astea, au schimbat denumirile indiene cu altele franceze, apoi au plecat destul de repede – lipsă de interes – şi s-au întors peste doi ani… Un pic mai repede, Azor.

— A, da! un pic mai repede, unchiule! exclamă Billy.

— Obrăznicătură ce eşti! S-au întors, s-au instalat şi-au fost alungaţi de spanioli. Aceştia din urmă s-au dovedit de-o cruzime de neiertat faţă de indieni, pe care voiau să-i convertească cu de-a sila. Adoratori ai soarelui, nefericiţii de indieni au admirat la început recuzita somptuoasă a clerului catolic, procesiunile, soarele purtat sub un baldachin şi însoţit de cânturi…

— Soarele? întrebă Elizabeth. Catolicii adoră şi ei soarele? Eram sigură că mătuşa Laura îmi ascunde ceva!

— Nu. Ceea ce eu numesc soarele lor e un obiect mare din aur, cu raze, în faţa căruia se închină. Una din superstiţiile lor preferate. Englezii au venit, precum v-am spus, au făcut ordine în toate astea şi au instalat un avanpost. Cu toate că o şterseseră, spaniolii au continuat însă să dea târcoale prin ţară.

— Foarte bine, comentă Elizabeth. Am să-i spun toate astea mătuşii Laura.

— Fetiţă dragă, o domoli unchiul Josh luându-i mâna, te sfătuiesc să taci şi să nu te angajezi niciodată într-o discuţie cu catolicii. Ei au răspuns la tot.

— Vorbeşti exact ca mama, unchiule Josh.

— Se prea poate. În sfârşit, soseşte Oglethorpe cu o sută douăzeci de colonişti. Plecând din Charleston, e hotărât să caute ceva mai la sud un teritoriu favorabil intenţiilor lui cât se poate de filantropice, şi se opreşte în regiunea în care ne aflăm, ca să-şi fondeze colonia ideală. Ideală!

Zicând aceste cuvinte, îşi înălţă privirile la cer.

— Deoarece exista un visător gingaş în generalul ăsta întreprinzător. Din capul locului, izgonea din colonia lui

două flageluri: whisky-ul şi sclavia, la care-i adăugă, spune-se, pe evrei şi pe catolici. Şi-a avut parte de toţi. Dar am sosit.

Într-adevăr, o rumoare intensă vestea o lume de-o realitate agresivă. Broughton Street, pe care trecea acum trăsura, era cu tristeţe lipsită de poezia ce împodobea cartierele frumoase ale oraşului. Cu casele ei cu trei etaje şi magazinele de alimentaţie, cu fierăriile, negustorii de vopsele, farmaciile şi micuţele-i bănci, o şocă pe fată, pierdută în visele ei fericite. Niciun rând de copaci pentru a îmblânzi cu umbra lor banalitatea acestei străzi mari, comerciale. Oamenii umblau încoace şi-ncolo ceva mai grăbiţi decât în altă parte, în zgomotul trăsurilor şi-n larma continuă de glasuri.

Aplecându-se spre Elizabeth, unchiul Josh făcu acest comentariu:

— Ceea ce vezi e ceea ce se cheamă lumea modernă în toată vulgaritatea ei. Marele magazin la care te duc era pe vremuri cel mai elegant din Savannah şi încearcă să mai rămână astfel, păstrându-şi vitrina de acum douăzeci şi cinci de ani, cu renovări în interior care se silesc să ţină pasul cu gusturile zilei. Ai înţeles ce-am vrut să spun?

— Nu, zise Elizabeth. N-am auzit nimic.

Josh oftă:

— Atâta pagubă. De altfel, o să vezi şi singură. Am ajuns.

Confirmând cele spuse de unchiul Josh, marele magazin apărat de storuri îşi etala pe o lungime impozantă vitrinele înrămate în lemn negru, ornamentate într-un stil străvechi şi cam naiv. Ramaje firave se târau, urcau şi coborau de-a lungul unor suprafeţe uniforme, dintr-un lemn mai deschis la culoare. Ochiul cunoscător recunoştea fără greutate frunza de dud, amintire a primelor timpuri în care domnea viermele de mătase, detronat mai târziu de Regele-Bumbac…

De cum se opri caleaşca, Elizabeth sări pe trotuar şi alergă spre magazin, urmată de Billy şi, ceva mai încet, de unchiul Josh, care striga:

— Măcar admiră în trecere, zăpăcită mică! Billy, vezi să nu se piardă. Am să vă ajung din urmă la mănuşi ori eşarfe.

De la primii paşi în magazin, Elizabeth rămase ţintuită locului. Văzuse magazine la Londra, dar nu chiar ca acela. Prima încăpere, care i se păru imensă, dădea într-o a doua, şi ea tot spaţioasă. Cu plafoane înalte, nu primeau de la soare decât o lumină îmblânzită de storuri, dar îndestulătoare ca să lumineze tejghelele cele masive, ce-şi urmau unele altora ca nişte redute de-a lungul pereţilor. Aveai, într-adevăr, impresia că clientela cea elegantă lua cu asalt vânzătoarele, care apărau valuri de materiale preţioase, mătăsuri, catifele, dantele. Într-o primă incertitudine, Elizabeth începu să alerge într-o parte şi-ntr-alta, amestecându-se mulţimii de doamne. Oricât de distinsă le-ar fi fost persoana, acestea nu se sfiau să zbiere şi o înghionteau cu ferocitate pe tânăra domnişoară hotărâtă să se strecoare printre ele. Fu nevoie de mâna energică a lui Billy pentru a o trage spre spaţii cu mai puţină înghesuială.

— Ce vrei exact, Elizabeth?

— Nu ştiu, răspunse ea năucită. Totul – în sfârşit, aproape. O eşarfă, pantofi, mănuşi.

— La pantofi nu mă pricep, nu vin niciodată aici. Pentru mănuşi, unchiul Josh o să ne ajute, uite-l că vine.

Un pic roşu de stinghereală, acesta sosea, într-adevăr, făcându-şi vânt cu pălăria.

— Mătuşa Emma n-ar fi trebuit să ne părăsească, gemu el. Am venit de mai multe ori aici cu ea, dar nu cunosc prea bine locurile. îmi amintesc doar că mănuşile sunt pe-aici.

Şi, făcându-şi drum până la raionul de mănuşi, unde

era mai puţină lume, obţinu ca o vânzătoare să se ocupe de capriciile Elizabethei, care îşi pierdu capul numaidecât. Incapabilă să aleagă ceva, îşi vârî micuţele mâini delicate în zeci de perechi de mănuşi de toate nuanţele imaginabile, de la alb la cenuşiu, bej, galben şters şi verde de culoarea apei. Şi încă nu era vorba decât de mănuşi de bumbac, pentru că le veni rândul şi celor de piele, uşoare şi fine, iar aici se cufundă în visări şi ezitări ce-l făcură pe Billy să spumege de enervare.

— Oh! femeile! mormăi el încet.

Micuţa-i pălărie din pai tare îi cădea aproape pe nas, dându-i înfăţişarea unui foarte tânăr licean. Încât unchiul Josh schimbă un zâmbet uşor de complicitate cu vânzătoarea, o femeie coaptă cu ochii cenuşii palizi, apoi zise râzând:

— Dragă băiete, ai toată viaţa înainte ca să afli cum sunt femeile.

Şi, dintr-odată, rosti cu voce răspicată:

— Ca să isprăvim cu dificila problemă a mănuşilor, doamnă, vă cer să trimiteţi câte două duzini din fiecare serie acasă la Mr. Charles Jones. Domnişoara se va hotărî acasă, în linişte. E mai mult ca sigur că va păstra totul.

Încântată, Elizabeth îşi luă totuşi un aer fals şocat:

— Totul, unchiule Josh? Crezi?

— Da, fetiţo, cunosc eu firea omenească, sunt chiar sigur.

În clipa aceea, Elizabeth se aplecă pe deasupra tejghelei spre doamna cu ochi cenuşii palizi şi-i şopti câteva cuvinte. Un scurt dialog conspirativ avu loc şi, după câteva clipe, o nouă pereche de mănuşi îşi făcu apariţia. Din piele fină, ceva mai mari decât cele ale Elizabethei, erau de-o frumoasă culoare vineţie cu o uşoară nuanţă de mahon. Elizabeth îl întrebă din priviri pe unchiul Josh.

— Şi astea? Fireşte. Am înţeles.

Când plecară de la tejgheaua aceea, o mare oboseală

îi cuprinse pe unchiul Josh şi pe Billy la ideea a ceea ce-i aştepta, dar Elizabeth continua să fie vioaie şi surescitată.

— Şi acum, întrebă unchiul Josh, încotro?

Răspunsul veni numaidecât:

— Eşarfele mai întâi, pe urmă, pălăriile, pantofii şi…

Şovăi. Clienţii treceau atât de-aproape pe lângă ei, încât puteau auzi totul, şi i se păru că unii dintre ei întârzie anume. Întorcându-i spatele lui Billy, se înălţă un pic pe picioare spre unchiul Josh şi-i şopti:

— …indescriptibilii.

Unchiul Josh nu se putu împiedica să nu râdă la acel ecou al pudicii Anglii.

— Bineînţeles. Dar mătuşa Emma ţi-ar fi putut da sfaturi mai bune decât noi.

— N-am nevoie de sfaturile mătuşii Emma, spuse Elizabeth înţepată. Ştiu foarte bine ce vreau.

— Cu festoane drăgălaşe de dantelă, sper, făcu Billy.

Şi adăugă cu un râs parşiv:

— Dacă-ţi închipui că n-am ghicit!

Îi azvârli o privire furioasă şi se pregătea să răspundă, când unchiul Josh îi luă mâna:

— Să ne păstrăm cumpătul, zise, trăgând-o cam pe unde-ar fi trebuit să se afle eşarfele, călăuzit de o vagă amintire a escapadelor lui cu mătuşa Emma.

Aerul devenea şi mai greoi odată cu năvala doamnelor. Un miros animal plutea, deoarece până şi cele mai distinse dintre cliente miroseau la fel de tare ca şi celelalte, sub efectul implacabil al căldurii din Sud.

— Aici, şopti unchiul Josh, vorbindu-şi lui însuşi, deosebirile dintre clase se confundă în miasmele primitive ale omenirii.

— Eşarfele astea nu mai pot aştepta? gemu Billy. Într-altă zi…

— Nu, zise Elizabeth.

Unchiul Josh îşi tamponă fruntea cu o batistă mare,

din care se desprinse un miros de colonie proaspătă, minunată, şi flutură pătratul de pânză albă aşa cum ai răspândi binecuvântări. Feţe recunoscătoare se întoarseră spre el.

În cele din urmă, ajunseră la raionul cu eşarfe, iar neobosita şi micuţa englezoaică îşi putu cufunda degetele într-un curcubeu de linouri diafane. Un gust instinctiv o călăuzi în alegerea culorilor şi-şi exprimă preferinţa pentru cele intermediare, dar acestea o făcură să nu se poată hotărî, încât se răzgândi până-i veni ameţeală. Şi, ca de obicei, unchiul Josh reteză brusc, făcând comanda pentru un lot întreg de douăzeci şi cinci de eşarfe care să fie trimise acasă la Mr. Charles Jones.

Stingherită, dar delicioasă la culme, Elizabeth îi adresă unchiului Josh cel mai frumos zâmbet şi-i ceru cu un glăscior de fetiţă s-o ducă la pălării. Billy scoase un strigăt de revoltă:

— Pălăriile! Dar sunt cu grămezile acasă.

Cu o încăpăţânare liniştită, fata răspunse:

— Tot ce se poate, dar în grămezile acelea nu-i niciuna potrivită pentru mine.

— Cât se poate de adevărat, oftă unchiul Josh. Şi-apoi, Charlie vrea ca Elizabeth, astăzi, să facă exact aşa cum o taie capul. Încât această ultimă cerere e acordată.

— Pot să plec? întrebă Billy.

— Bineînţeles. Du-te şi vezi dacă Azor e acolo cu căruţa şi aşteaptă-ne în trăsură.

— Păi da, vezi, mai e şi căruţa de umplut!

— Da, dar am lăsat în scris toate instrucţiunile cuvenite ca totul să se facă după-amiază. Mătuşa Laura a făcut lista.

— Nimeni n-o să fie uitat? întrebă Elizabeth.

Unchiul Josh o privi curios.

— Stranie întrebare, fetiţo. Te interesează lucrurile astea? Pesemne că ai trăncănit cu mătuşa Laura. De

obicei, în sarcina ei cade corvoada asta, dar în anul ăsta tata n-a vrut s-o lase la Savannah.

Elizabeth îndreptă spre el o privire îngrijorată:

— Mr. Hargrove? O să se întoarcă?

— Ei, Doamne, Elizabeth! De ce-ţi iei mutrişoara asta tristă? Cu siguranţă că într-o bună zi o să se întoarcă. Doar nu-i mort.

Fata îşi plecă privirea, dusă pe gânduri, şi se lăsă îndrumată până la raionul cu pălării, într-o încăpere alăturată. Lumina zilei se împuţina, unele persoane plecaseră şi, printr-o misterioasă înţelegere, vocile deveneau mai înăbuşite pe măsură ce lumina scădea.

Pălăriile ocupau un întreg colţ, unde oglinzi mari, ovale, reţineau ultimele reflexe ale soarelui, cernute de storuri. În lumina aceea blândă, totul i se părea Elizabethei că se îndepărtează de la realitatea obişnuită. Se uită la diferitele modele de pălării expuse pe ciuperci şi, la început, nu-şi exprimă nicio preferinţă.

— Iată-te tare cuminte, spuse unchiul Josh. Vrei ca doamna să te ajute să alegi?

Vânzătoarea, o fată înaltă, brună şi zveltă, o cerceta de-o bucată de vreme pe tânăra nehotărâtă, întrebându-se cine poate fi nou-venita la Savannah.

— Ceva cu boruri mari ca să vă apere faţa, spuse luând o pălărie amplă, de-un galben-palid, cu lungi panglici verzi.

Elizabeth clătină din cap.

— Încearc-o măcar, o îndemnă unchiul Josh. Vara se vesteşte călduroasă, încât o să fii mulţumită să-ţi aperi de soare rozul gingaş al obrajilor.

Era primul compliment pe care i-l făcea unchiul Josh şi, din roşie, se făcu stacojie. Acceptă docilă şi, curând, în profunzimile unei oglinzi ovale îşi văzu chipul sub aripile de pai, suplu ca faţa unui portret, şi din nou avu senzaţia tulburătoare că pătrunde într-o altă lume. Să fi fost din

cauza dezrădăcinării? Cu două luni mai înainte se afla în Anglia, iar acum era la Savannah. De ce Savannah? Auzea vocea cam monotonă a unchiului Josh, apoi pe cea mai repezită a vânzătoarei şi nu înţelegea nimic din ce spuneau. Pălăria cea mare dispăruse şi, cu mii de precauţii, fusese înlocuită numaidecât printr-o alta, cu totul diferită. Mai micuţă, îngustă şi plină de panglici, îi venea să râdă văzând-o, dar râsul îi îngheţă pe buze.

— Prea serioasă, spunea unchiul Josh. Peste vreun an-doi, poate…

Prinse cuvintele acelea şi i se părură sinistre. Peste un an-doi să fie încă aici…

Alte modele urmară, aşezate cu-aceeaşi grijă, ca şi cum ar fi fost vorba de-o coroană, iar unele erau încântătoare, împodobite cu flori, una dintre ele având chiar o pană de struţ care cădea pe spate, regească – ăsta era cuvântul folosit de vânzătoare.

— Regească!

— Poate, spunea unchiul Josh pe un ton sceptic.

După douăzeci de minute, Elizabeth nu putuse ori nu voise să aleagă, iar unchiul Josh, cu glas obosit, ceru să fie trimise la Mr. Charlie Jones douăsprezece din modelele propuse. Elizabeth nici nu deschise gura dar, pe când se îndrepta spre ieşire împreună cu unchiul Josh, avu ca o tresărire de politeţe şi şopti:

— Mulţumesc.

— Unchiului Charlie trebuie să-i mulţumeşti, fetiţo, dar hai, trăsura ne aşteaptă.

Îi aştepta, într-adevăr, iar pe perne aştepta şi Billy, morocănos, picior peste picior şi cu mâinile întinse într-o atitudine insolentă.

— Dă-te jos, îi strigă unchiul Josh, şi las-o pe Elizabeth să se urce. Te dai în spectacol în plină stradă.

Billy ascultă fără crâcnire, iar fata se aşeză lângă unchiul Josh.

— Eşti mulţumită? o întrebă Billy.

Îl privi ca şi cum nu-l mai văzuse niciodată şi iar o cuprinse senzaţia aceea stranie, sentimentul că jur-împrejurul ei lumea dispărea. Printr-un efort de voinţă, se închise într-o muţenie deplină, de teamă să nu se audă spunând cuvinte fără noimă. Deasupra ei, în înălţimi, vocea unchiului Josh se depăna gravă şi măsurată şi, din timp în timp, revenea câte-un nume straniu şi numai acela îi atrăgea atenţia:

— Tomo Cha-chi.

Bizareria sunetelor îi stârni curiozitatea, făcând-o să revină la nivelul realităţilor obişnuite.

— O să vezi numaidecât, continua unchiul Josh. Chiar în faţa Palatului de Justiţie. Aici a fost pus, ca o chezăşie de veşnică fidelitate.

Trăsura trecea pe sub stejarii-plută ai unui bulevard cu case din cărămidă roşie, iar în penumbra amurgului miresmele grădinilor năpădeau în valuri, dar ici şi colo se aprindeau felinarele de pe stradă şi vraja acelui ceas se spulbera.

Când ajunseră în piaţa Palatului de Justiţie, fata învălui totul din jur într-o privire pe care se străduia s-o facă atentă, dar nu se putea sustrage unei fascinaţii lăuntrice a unui gând din ce în ce mai limpede. O făceau să trăiască un soi de poveste cu zâne. îi împlineau dorinţele mai mult decât ar fi îndrăznit să spere în visele ei. Aşa se face că dărnicia aceasta o tulbura şi, într-un anume fel, o trezea. Din cauza asta, lumea exterioară, aşa cum îi apărea ei în ultimele douăzeci şi patru de ore, i se părea de-un adevăr iluzoriu şi fragil.

De aceea, faţada cea mare cu şirul ei de coloane fine şi albe o lăsă indiferentă. Poate că văzuse prea multe coloane albe ca să se mai mire, să mai poată admira.

— Uită-te, hai, uită-te! x îşi veni în fire şi-şi îndreptă privirea spre locul ce-i era arătat cu o mână nerăbdătoare

şi, de mirare, tresări. La câţiva paşi de trăsură, văzu o stâncă de dimensiuni uriaşe, colţuroasă, faţuită de bine, de rău ca pentru a civiliza ceea ce era sălbatic şi neîmblânzit în ea, şi totuşi se afla acolo, imagine a unei realităţi înverşunate, faţă în faţă cu eleganţa fragilă a unui palat englezesc de pe vremuri.

— Indienii au adus-o aici, cherokezii, a căror căpetenie, Tomo Chachi, era o persoană însemnată. împreună cu unii dintre vitejii lui războinici, minunat îmbrăcaţi, l-au întâmpinat pe generalul Oglethorpe fără urmă de ostilitate, astfel că războiul a fost evitat.

— Atunci, întrebă Elizabeth, de ce toate fortuleţele astea, a căror formă o mai păstrează pieţele voastre cele mari?

— Au fost construite din ordinul lui Oglethorpe, mai târziu. Om prevăzător, se gândea la o posibilă invazie fie a spaniolilor, fie a francezilor. În fapt, i-a zdrobit pe spanioli dintr-un capriciu de cuceritor, nu departe de Savannah, în bătălia de la Balta-Sângeroasă. Mr. Stoddard îţi va povesti toate astea.

— Aş fi vrut să-mi povesteşti despre Tomo Cha-chi. Ai face-o mai bine decât Mr. Stoddard, unchiule Josh.

— Sunt convins că nimeni nu ţine la indieni tot pe-atât cât mine, dar uite că se lasă noaptea şi suntem aşteptaţi. Aşa că lăsăm pentru altă dată. Azor, du-ne acasă.

Capitolul XXII

Întorşi acasă la unchiul Charlie, se mirară că nu găsesc pe nimeni, întrebară pe un servitor, care le răspunse scurt că toată lumea se odihneşte.

— E una din ocupaţiile favorite ale Sudului, explică unchiul Josh, întorcându-se spre Elizabeth, şi cred că am să fac şi eu acelaşi lucru.

până la ora cinci. Dacă-ţi dă inima ghes, dă o raită prin sufragerie. Unchiul Charlie v-o fi pregătit ceea ce el numeşte „consolări”.

Rămas singur cu Elizabeth, Billy o luă de mână şi o duse în sufragerie. În încăperea cea mare şi răcoroasă, tacâmuri străluceau într-adevăr pe faţa de masă lungă şi albă, dar nimic altceva. Billy făcu o mutră nerăbdătoare şi bătu din palme. Se scurse un minut, apoi un negru cam adormit se ivi.

— Unde-s căpşunile? întrebă Billy cu un aer poruncitor. Şi frişca...

— Tomi a fost pus la ’ece, Masa William. Vi se aduc ’epede.

Billy se prăbuşi într-un fotoliu şi declară:

— Lecţiile astea de istorie sunt ucigătoare. Unchiul Josh şi indienii lui... Ar trebui să scăpăm de toţi oamenii ăştia dintr-odată şi să se termine! Nu vii să te aşezi lângă mine? Până când vin răcoritoarele...

Elizabeth îi aruncă o privire neîncrezătoare:

— Nu, spuse. Sunt moartă de oboseală. Am să mă odihnesc în salon, pe canapea.

— Atâta pagubă... Eu unul rămân. Mi-e o foame cumplită, dar pentru că tot am rămas şi noi singuri o dată...

Şi, zicând acestea, se întinse leneş într-un fel care o jenă pe fată, fără să-şi dea seama de ce. În semiîntuneric, îmbrăcat în alb, băiatul i se păru uriaş. Elizabeth nici nu se clinti.

— Ţi-e teamă de mine? o întrebă pe-un ton batjocoritor.

— Teamă? Eşti nebun. Teamă de tine?

Billy începu să râdă.

— Teamă de băieţi.

Simţi un val de mânie năpădindu-i faţa şi se pregătea să răspundă, când un negru intră aducând un sfeşnic de

argint cu patru lumânări, pe care-l aşeză pe masă, şi aproape numaidecât se ivi un alt servitor cu un platou mare, pe care se afla o farfurie cu căpşuni şi o ulcică de frişcă.

Lumina liniştită părea să mângâie faţa roză şi batjocoritoare a lui Billy. „Un copil”, gândi fata, liniştindu-se brusc, şi plecă din cameră însoţită de râsetul uşor al lui Billy şi de zgomotul unei linguri în farfurie.

În salon, o lampă cu ulei strălucea în mijlocul unei măsuţe, fără a înlătura umbrele cele mari de pe tavan, nici a scoate complet în evidenţă mobilele, dar găsi repede sofaua cea lungă din catifea roşie şi se întinse acolo.

Prea multe lucruri o tulburaseră în după-amiaza aceea şi nu mai simţea în ea nici urmă din fericirea încercată în cursul dimineţii, îngrijorată şi dezamăgită în acelaşi timp, lăsă privirea să-i rătăcească spre pereţii pe care ramele aurii străluceau slab. Portrete se aliniau la distanţe egale, dar aproape că nu deosebeai nimic în afară de albul feţelor, întrucâtva fantomatic.

Întrebarea pe care şi-o punea întruna din ajun îi veni iarăşi în minte. Ce căuta ea în oraşul ăsta straniu? Ceea ce semăna cu enigma propusă de un necunoscut suspect.

Oboseala de peste zi îi închidea pleoapele pe jumătate şi, pe când luneca din starea de trezie în somn, văzu trecând un bărbat îmbrăcat în negru, care traversa salonul cu o încetineală grijulie. Ajuns în dreptul Elizabethei, o privi o clipă, îşi urmă drumul până la uşă şi ieşi asemeni unei umbre.

Abia după ce dispăru îl recunoscu cu un geamăt de spaimă ce o smulse din somn. îl văzuse pe William Hargrove.

„A murit, se gândi fără nicio şovăire. Şi-acum bântuie”.

Sudoarea i se scurgea pe faţă şi se şterse cum putu cu o batistuţă pe care-o ţinea în mână. Niciodată până

atunci nu mai văzuse o nălucă şi, de spaimă, începu să tremure, dar deodată auzi venind dinspre sufragerie zăngănitul unei linguri izbindu-se de porţelan şi-i fu recunoscătoare lui Billy pentru zgomotul acela liniştitor.

— Mort, spuse ca într-o şoaptă. Eram sigură.

Se sculă, făcu câţiva paşi şi luă de pe o măsuţă un evantai din frunză de palmier. „S-a sfârşit, îşi spuse în timp ce-şi făcea vânt, a plecat. N-au vrut să mi-o spună”.

Voia cu orice preţ să iasă din camera aceea şi să se plimbe în grădină, dar n-o ispitea gândul să dea ochii cu Billy şi-i făcea silă s-o apuce pe uşa pe care dispăruse mortul. Pe unde intrase oare? Dar parcă avea nevoie de-o uşă ca să intre şi să bântuie? Aşteptase ca ea să se întindă pe sofa ca să vină s-o privească. Gândul ăsta o înfricoşa şi mai mult.

În cele din urmă îi fu ruşine de-atâta laşitate. Dacă nu-i dădea inima ghes să iasă pe-aceeaşi uşă ca şi strigoiul, cel mai simplu era să iasă prin sufragerie.

Înălţându-şi capul din farfurie, Billyga & clamă văzând-o:

— Ai venit! Ce-i cu tine?

— Nimic. Am aţipit un pic.

1 – Eşti galbenă ca ceara. Ia uită-te un pic cum arăţi.

— N-am niciun chef. Mă duc să iau aer în grădină.

— Vin şi eu cu tine.

— Nu, spuse, mânuind evantaiul cu dezinvoltură, aşa cum le văzuse făcând pe fetele mai mari decât ea, vreau să fiu singură, îţi mulţumesc.

— O, degeaba faci pe doamna, zise băiatul jignit, într-o bună zi o să fii mai puţin sălbatică, atunci când o să ţi se facă curte.

Cu lingura în mână, în faţa unei grămăjoare de căpşuni înecate-n frişcă, aducea şi mai mult a copil decât adineauri, dar cu toate poftele lăcomiei întipărite pe faţă.

Fără a răspunde, fata ieşi în grădină, unde se simţi

ispitită să se-aşeze şi să asculte păsările. Era ceasul când toate laolaltă cinsteau ultimele licăriri ale zilei, şi copila încerca să regăsească strigătele şi cântul ce-i erau cunoscute, dar din rămurişul acela asurzitor se răspândeau neştiute note stranii despre care-şi închipuia că vin din pădurile virgine atât de apropiate. Abia dacă desluşea aleile între revărsarea aceea de flori cufundată în întuneric, dar miresmele adiind în aerul ceva mai răcoros o ţintuiau locului. Ar fi voit să rămână acolo ca să se îmbete la nesfârşit, când vocea obraznică a lui Billy se făcu auzită din sufragerie, scoţând-o din visare:

— Nu fi prea supărată pentru ce ţi-am zis. Nu arăţi deloc rău şi-mi place la nebunie accentul tău englezesc.

Cuprinsă de teamă la ideea că ar putea veni după ea, îşi făcu drum până la peron şi intră în casă pe uşa cea mare. Lămpi cu gaz luminau scara şi-şi găsi camera fără nicio greutate, dar acolo o aştepta o surpriză. Înfăşurate în hârtie liliachie, cutii mari erau stivuite peste tot prin colţuri, iar pe pat stăteau întinse două din rochiile alese de ea.

Le admiră îndelung şi rămase descumpănită. Privirile i se întoarseră spre frumosul tânăr din rama cea ovală, ca pentru a-i cere sfatul, dar el murise, ba mai rău, trăia şi purta pecetea vârstei. În cele din urmă, sună. Asta cel puţin era ceva simplu. O fâşie lungă de tapiserie brodată atârna de perete, terminată printr-un inel de aramă.

După o vreme, se ivi o servitoare negresă cu şorţ alb, legată la cap cu un batic verde. În ciuda vârstei, schiţă o mică reverenţă. Niciodată până atunci Elizabeth nu văzuse o faţă atât de neagră. Conturul trăsăturilor se pierdea în masca aceea lucitoare, dar în adâncul ochilor recunoşteai bunătatea negrului şi tragica lui dorinţă de-a iubi.

Bătrâna spuse cu o voce blândă:

— Masa Cha’lie mi-a zis să am ma’e g’ijă de dumneavoast’a. Mă cheamă No’a.

Un zâmbet îi dezveli dinţii încă albi. Elizabeth, care la început o socotise întrucâtva înspăimântătoare, simţi dintr-odată un elan instinctiv spre ea, aşa cum simţise şi faţă de Betty.

— Nora, spuse ea.

— Da, Masa Cha'lie mi-a spus să vă ajut la îmb'ăcat.

— O! dar mă pot îmbrăca şi singură.

— Pent'u cină?

— Păi… da, am să-mi schimb rochia, asta-i tot, şi-apoi, încă nu-i vremea cinei.

— Peste o o'a. V'eţi să vă a'anjez lac'u'de cele noi în comodadumneavoast 'a?

— Comoda mea?

— N-aţi văzut? Masa Cha'lie a dat po'uncă să fie adusă aici în timp ce c-aţi în o'aş.

Şi, străbătând încăperea, se duse să-şi aşeze o mână mare de abanos pe o comodă din lemn de arţar, lipită de un perete din fund. Lungă şi grea, mobila avea trei sertare prevăzute cu mânere de aramă.

— Masa Cha'lie a spus: „Aici, o să fie came'a don'şoa'ei Lisbeth".

Şi-şi trecu mâna pe deasupra netezimii comodei. Elizabeth ghici că avea chef să trăncănească, şi încă mult.

— Da, făcu Nora ca pentru a confirma această intuiţie, aşa a spus Masa Cha'lie.

— Dar, Nora, eu locuiesc la Dimwood. E departe de-aici.

— Ştiu, don'soa'a Lisbeth, cunosc plantaţia Dimwood, da' el v'ea să locuiţi şi la Savannah. Să pun lac'u'de în se'ta'e?

— Dar va trebui să le iau la Dimwood.

— Păcat, don'soa'a Lisbeth. Aici, v-aţi fi simţit bine.

— De ce spui asta? Cunoşti bine plantaţia Dimwood?

— O, da! Foa'te bine. Eu, opt ani la Dimwood. Pe u'mă, Masa Ha'g'ove m-a vândut lui Masa Cha'lie.

— Te-a vândut! exclamă Elizabeth indignată.

— Păi da. E’am a lui. Voiam să vin la Savannah. Masa Cha’lie foa’te d’ăguţ.

— Ca şi Mr. Hargrove, nu-i aşa?

— Foa’te d’ăguţ, foa’te bun Masa Ha’g’ove, da’ nu-mi plăcea la Dimwood.

O tăcere scurtă urmă acestei fraze. Brusc interesată, Elizabeth şovăia totuşi să pună întrebări... Nu se face să-i pui întrebări unei servitoare. Un cuvânt îi ardea totuşi buzele, până la urmă îl rosti:

— De ce?

— Don’soa’a Lisbeth, da’ n-o să spuneţi?

— Ei, Doamne, Nora, bineînţeles că nu.

— Nu-mi place Dimwood.

— S-au purtat rău cu tine acolo?

— O, nu! Nimeni. Toată lumea d’ăguţă cu No’a.

— Păi atunci, Nora?

— Nu ştiu.

— Nu ştii de ce nu-ţi place la Dimwood?

— Don’soa’a Lisbeth, ştiu că nu-mi place Dimwood.

— Păi atunci, dacă nu vrei să-mi spui nimic, nu trebuia să aduci vorba despre asta.

Nora luă o înfăţişare deznădăjduită.

— Don’soa’a Lisbeth nu-i mulţumită de No’a?

— Ba da, dar nu vrei să-mi spui tot pentru că n-ai încredere în mine.

Una în faţa alteia, se priviră o clipă în tăcere, ca şi cum fiecare ar fi aşteptat ceva de la cealaltă. În ochii Norei, Elizabethei i se păru că citeşte o îngrijorare ce aducea a spaimă şi, cuprinsă de milă, îi zâmbi, încurajată fără îndoială, bătrâna zise numai:

— No’ei îi e teamă de Dimwood.

Zâmbetul îngheţă pe faţa Elizabethei. I se păru că înaintase prea departe într-o zonă periculoasă. Cuvintele Norei avură efectul s-o lumineze asupra ei înseşi. Un

adevăr cu care, de zile întregi, ea însăşi se lupta i se dezvălui în toată evidenţa: şi ei îi era teamă de Dimwood, dar ei îi era frică să afle de ce.

— Bine, spuse, înţeleg, Nora, înţeleg foarte bine şi n-am să spun nimic despre asta.

Atunci, o umbră de dezamăgire trecu prin privirile Norei. Fără îndoială că sperase să i se pună întrebări care i-ar fi îngăduit să spună tot ce ţinea în ea, dar acum, când se lăsase noaptea, siluetele lor se profilau mărite pe perete în lumina lămpii, iar fata simţea o spaimă copilărească la ideea unor dezvăluiri tulburătoare.

A lift (Imn. spuse e», o să-mi vorbeşti despre Dimwood.

Şi minună ră/And uşor, ca pentru a-şi bate joc de ea însăşi:

(’And o sa de ziuă.

Nora, descumpănită, se prefăcu şi ea că râde.

Acum poţi să-mi pui rochiile în sertare. Am să aleg una pentru diseară.

Fără un cuvânt, bătrâna scoase dintr-un buzunar al şorţului o pereche de ochelari cu ramă de metal, ce-i dădură dintr-odată un aer pătrunzător, şi despachetatul începu. Una după alta, cu o grijă religioasă aproape, rochiile fură mai întâi întinse pe pat, pentru ca Elizabeth să poată alege, apoi puse cu un soi de respect în sertarele cele mari, ca şi cum ar fi fost vorba de nişte persoane. Tocmai asta o stingherea pe Elizabeth, teama Norei de a nu fi îndeajuns de meticuloasă în supunerea faţă de stăpâni. „Ai zice că-mi înmormântează rochiile”, se gândi ea.

În cele din urmă, alese rochia cea mai lungă, de un albastru acvamarin, şi începu să se dezbrace, când îi scăpă un strigăt: cum de uitase să-şi cumpere lenjerie de corp, „indescriptibili”? Şi nu voi ca Nora s-o vadă în nişte pantalonaşi făcuţi după un model foarte sobru, cusuţi chiar

de mama ei.

— Să te întorci cu spatele în timp ce-mi pun rochia, îi spuse cu blândeţe. Nu, nu te uita la mine. Am strigat aşa, în glumă. Hai, întoarce-te.

Nora îi dădu ascultare, dar o văzu nedesluşit făcând un gest straniu, ca pentru a îndepărta o nenorocire. Cunoştea gestul acela, fără a-şi putea aminti unde-l mai văzuse făcându-se. O superstiţie de-a negrilor, neîndoielnic.

În mai puţin de două minute, îşi puse rochia acvamarină, ale cărei cute le înfoie în jurul taliei, apoi îi spuse Norei că se poate întoarce cu faţa:

— Foa’te frumoasă ’ochie, don’soa’a Lisbeth, şi lungă.

— Special am ales-o, ca să fie un pic mai lungă.

Îşi amintea, într-adevăr, de cele ce-i spusese Mildred despre lenjerie, că se vede în vârtejurile valsului, şi nădăjduia din adâncul inimii să nu se valseze, dar nu se ştie niciodată. Şi-apoi, mai era şi nelipsita mătuşă Emma…

Se duse în faţa oglinzii celei mari, dar nu văzu aproape nimic.

— Vino cu lampa mai aproape, Nora.

Bătrâna luă lampa şi străbătu camera, plimbând astfel umbre mari până prin ungherele tavanului, unde păreau a căuta pe cineva. Ajunsă lângă Elizabeth, stătu drept, cu lampa în mână.

— Foa’te frumoasă ’ochie, repetă ea.

Fără a şi-o mărturisi, fata aştepta altceva. Un compliment asupra persoanei ei. Îndoieli o încercau uneori. Billy îi strigase că nu era făcută tocmai rău, asta era tot. Ea însăşi se găsea drăguţă, dar nu mai mult decât fetele de vârsta ei. îi era admirat mai ales părul cu reflexe aurii şi prospeţimea tenului, a obrajilor roz. Ea ar fi voit să fie radioasă. Fiind prea nevârstnică, nu discernea pe micuţa ei figură neliniştită făgăduiala unui farmec de nespus, mai perfid decât atracţia banală a unei frumuseţi

desăvârşite. Cu toate acestea, se privi o clipă cu îngăduinţă. În sfârşit, se vedea şi ea elegantă, ca şi celelalte. Coşmarul rochiei azurii se terminase.

După ce toate lucrurile de îmbrăcăminte au fost rânduite în comodă, urmă o mare înşiruire de eşarfe, ceea ce-i stârni Norei mici strigăte de admiraţie, în timp ce Elizabeth le cerceta cu o privire întrucâtva blazată. Se obişnuia repede cu luxul, începând a avea reacţiile unui om bogat. Cu un gest nepăsător, îşi azvârli pe spate una din acele fâşii de mătase aproape imateriale şi se întoarse spre Nora, care-o privi în tăcere, cu gura ei cărnoasă căscată şi ochii lucitori îndărătul ochelarilor. Ţi-o închipuiai astfel în faţa vreunui idol din cine ştie ce colţ al Africii.

— Ce zici, Nora? întrebă Elizabeth într-o doară.

— Oh! Don'soa'a Lisbeth, foa'te, foa'te d'ăguţă.

— Pot coborî aşa pentru cină?

— O, da, numaidecât. Sunteţi foa'te bine, foa'te d'ăguţă...

— Nu te întreb dacă sunt drăguţă, făcu ipocrita încântată, ci doar dacă sunt aranjată cum trebuie... Ah! mănuşile. Să-mi pun mănuşi?

Din proprie iniţiativă, bătrâna dădu fuga să-i caute o pereche de mănuşi micuţe, albe, abia bătând spre bleu-palid. Alegerea i se păru delicioasă Elizabethei, cu inima nespus de încălzită de complimentul naiv, în sfârşit obţinut.

— De unde eşti, Nora? o întrebă cu bunătate, dar aproape numaidecât îi fu ruşine de această condescendenţă copiată după tonul anumitor doamne din Sud.

— Eu, don'soa'a Lisbeth? Masa Hargrove m-a cumpărat în Virginia, dar mămica mea e antileză.

Umilinţa acestui răspuns o descumpăni de-a binelea pe Elizabeth.

— Cumpărată, repetă fata. Cumpărată împreună cu

mama ta?

— Nu, mama a ’amas acolo. Nu vândut împ’eună.

— O, Nora, cum e cu putinţă? Aţi fost despărţite?

— Da, don’soa’a Lisbeth.

— Şi tatăl tău?

— Păi, zău dacă ştiu, nu l-am văzut niciodată. Mama spunea: „tăticu’ tău e foa’te depa’te”.

Întorcându-să dintr-odată, fata se îndreptă spre fereastra ce dădea spre grădină. Fusese şocată de dialogul acela şi voia să-şi ascundă emoţia. Vocea Norei se auzi oarecum plângăreaţă:

— Nu mulţumită de No’a, don’soa’a Lisbeth?

— O, nu, Nora e tocmai cum trebuie, foarte drăguţă. Acum poţi pleca. Vine cineva să mă ia la ora cinei?

— Da, o să bată clopotul.

— Aşa? bine. Bună seara, Nora.

— Bună sea’a, don’soa’a Lisbeth.

Rămasă singură, Elizabeth aruncă o privire spre cer, unde se înălţa luna. De obicei, urmărea înălţarea aceea înceată minute în şir, dar în seara asta nelinişti nedesluşite o stăpâneau. Voia să se întoarcă în Anglia.

Camera ei drăgălaşă i se părea sinistră la lumina lămpii. Bucăţi mari de umbră se întindeau ca nişte draperii prin colţurile tavanului, iar în mijlocul camerei măsuţa de lângă balansoar se scălda într-un soi de lac galben-deschis, decor banal ce invita la odihnă sau la lectură, sau la plictis. Curând, desigur că avea să bată clopotul, iar cineva va ciocăni în uşă. Avea oare chef să coboare, să cineze?

Se duse din nou la fereastră şi se sprijini în coate. Şi atunci ajunseră până la ea nişte şoapte ce se apropiau, şi recunoscu vocile unchiului Josh şi ale lui Charlie Jones.

Unchiul Josh vorbea cu însufleţire, dar vocea calmă a lui Charlie Jones îi întrerupea politicos frazele. La început nu înţelese nimic, deoarece conversau în interiorul casei, încât primul ei gând fu să se retragă: dacă la uşi nu era

îngăduit să asculţi, la ferestre se cuvenea să tragi cu urechea? Nu se clinti: numele ei tocmai fusese rostit de Charlie Jones. Un murmur urmă, apoi Charlie Jones rosti ceva mai tare:

— Hai să fumăm o ţigară de foi în grădină, o să discutăm mai comod decât în salonul ăsta, unde toată lumea ne poate auzi.

În întuneric, Elizabeth roşi, dar nu plecă de-acolo.

— Fac întocmai ceea ce mi s-a cerut, continuă Charlie Jones, dau ascultare ultimelor dispoziţii ale unui testament.

— Nu poate fi vorba de un testament, de vreme ce nu există mort. Găsesc inumană această clauză a înţelegerii.

— Eu la fel.

— Şi-atunci?

— Şi-atunci dau totuşi ascultare, pentru că aşa sunt eu. Linişteşte-te, Josh. Chiar nu vrei o ţigară de foi?

— Nu, mulţumesc, nu le pot suferi.

Charlie Jones râse uşor amuzat.

— Eu îţi sunt nesuferit în clipa de faţă.

— Nu fi nerod. Toată povestea asta îmi stârneşte indignarea. Se abuzează de generozitatea ta cu un cinism… Cheltuieşti o sumă uriaşă.

— Pardon, el plăteşte un sfert din total.

— Fără să dispună de mijloace la fel ca ale tale, ar fi putut fi mai generos. Suntem departe de-a fi săraci.

— Se prea poate, dar dacă lumea ţine morţiş ca eu să fiu omul cel mai prosper din Savannah, atunci obrazul subţire cu cheltuială se ţine. Şi-apoi, discuţiile astea despre bani sunt ucigătoare, nu găseşti?

— Ştiu, dar nu uit că ai în cârcă nu mai puţin de douăzeci şi trei de familii sărace. Acum mai ai încă una.

— Scuteşte-mă de pretinsele mele binefaceri. Să vorbim mai curând despre familia ta. Dacă aş fi în locul fratelui dumitale, Douglas, l-aş supraveghea pe armăsarul

ăsta nestăpânit de băiat.
— Billy!
Numele acesta avu asupra Elizabethei un efect electric. Plecă de la fereastră şi se ascunse într-unul din ungherele cele mai îndepărtate ale camerei. Inima îi bătea cu putere. În panica ce-o cuprinsese, îi veni să se arunce pe pat şi să-şi vâre faţa în pernă, dar teama de a-şi şifona rochia îi înfrânse pornirea asta, încât rămase în picioare. Oricum, aşa trebuia să rămână dacă voia ca pliurile să stea frumos. Chiar dacă se aşeza numai, şi era riscant.
Neclintită într-un colţ, nu mai auzea decât un murmur nedesluşit de cuvinte şi, începând să se gândească, se socoti proastă. Se poate să-i fie teamă de Billy? Billy cel mânjit la gură de căpşuni… Ce prostie!
Altceva o tulbura, ceva ce nu-şi mărturisea. Pe timpul când era bogat, tatăl ei avea grajduri de cai; ea călărea şi ştia ce-i acela un armăsar. Numai cuvântul în sine şi era îngrozitor. Iar rostit de Charlie Jones, o stingherea îngrozitor.
Când se simţi ceva mai liniştită, se ruşină de timiditatea ei şi-şi reluă postul la fereastră. Curiozitatea era mai tare decât scrupulele ce şi le făcea. Întunericul în care era cufundată grădina trezi în ea imaginea unui puţ. Nu deosebea decât punctul roşu făcut de ţigara de foi a lui Charlie Jones. Ascultă.
— În situaţia mea de-acum, spunea unchiul Charlie, îţi dai seama că nu pot. Tu o să deschizi balul.
Unchiul Josh izbucni în râs.
— Dacă îţi închipui că ştiu să dansez…
— Nu… Ce mai, o să încerci.
— Charlie, gândeşte-te la ce spui.
— Atunci o să se deschidă singur, te rog să mă crezi, şi încă fără nicio dificultate, după şampanie.
— Să sperăm.
— Crezi că viaţa la Savannah o să-i placă Elizabethei?

— Te obişnuieşti cu toate, spuse unchiul Josh ceva mai liniştit. Cu excursiile, vizitele la vecini, balurile, poate, într-o bună zi.

Aici, Charlie Jones dădu frâu liber vocii lui joviale şi exclamă:

— Baluri, cred şi eu. Voi duceţi o viaţă de familie un pic cam prea serioasă, dacă îmi îngădui observaţia asta. Nu vreau să spun că traiul pe plantaţia voastră e… mohorât…

— O, spune-o liniştit! îţi închipui cumva că eu nu ştiu? Te plictiseşti la Dimwood.

— Păi, atunci, e nevoie de animaţie, de veselie, Josh, de petreceri. Vrei să laşi pe seama mea treburile astea? Tineretul trebuie să se simtă fericit… şi toate persoanele astea să se căsătorească. Doi băieţi şi patru fete, fără să mai vorbim de Elizabeth.

— A, şi ea, bineînţeles.

La acel punct al convorbirii, interesata făcu două mişcări aproape simultane: se dădu îndărăt, apoi se aplecă înainte, cu riscul de a fi văzută.

— E drăguţă, zise Charlie Jones.

— Destul de drăguţă, admise Josh.

— Mă pricep foarte bine, va fi o fată atât de drăguţă, încât îi va înnebuni pe băieţii din vecini. Parcă îi şi văd.

— Nu şi eu, dar vom avea grijă s-o aşezăm la casa ei.

— Se va sluji de arma asta neloială care e farmecul. Nu-l simţi?

— Farmecul nevinovăţiei, poate, dar o să treacă înainte ca ea să poată face ravagii.

— Eroare. Va mai păstra ceva de pe urma lui. Până şi tatăl tău, cât de rigorist e el, i-a căzut victimă, din câte mi-a spus Emma adineauri.

— Oh! să nu vorbim de lucrul ăsta penibil. Toată lumea vedea, toată lumea înţelegea, toată lumea ştia – afară de ea.

— Nu sunt chiar atât de convins ca tine. Astăzi, în timpul prânzului, i-am vorbit despre el, ca să văd dacă într-adevăr…

Sfârşitul frazei nu ajunse la urechile Elizabethei. O cuprinse ameţeala şi trebui să se agaţe de draperie înainte de-a putea pleca de la fereastră. Mr. Hargrove…

Se duse la balansoar şi se lăsă să cadă în el, cu riscul de a-şi şifona rochia. Colo jos, în grădină, cei doi vorbeau despre bărbatul îmbrăcat în negru pe care-l văzuse trecând prin salon. Câteva minute nesfârşite, auzi murmur de voci într-un viril miros de ţigară de foi, ce urca până la ea în cameră. Să-şi revadă mama, să plece împreună cu ea… Gândul ăsta o obseda întruna.

Deodată, clopotul începu să sune, discret, dar limpede şi vesel, parcă ar fi fost carilonul unui orologiu. Vocile încetară. Printr-un efort de voinţă, Elizabeth se ridică şi se duse să se uite în oglindă.

„Destul de drăguţă”…

Şopti cuvintele astea trist, ca pe-o confidenţă.

„Foarte drăguţă”, răspunse oglinda.

În uşă se auziră două-trei bătăi atât de uşoare, încât ai fi zis că sunt ca o scuză. Deschizând, se pomeni în faţa unui negru uriaş, în livrea roşie cu nasturi aurii.

Tresări şi clătină din cap.

— Am să cobor singură, ştiu drumul.

Negrul se înclină şi dispăru.

Da, ştia drumul. La capătul coridorului, la doi paşi de uşa ei, o aştepta frumoasa scară în spirală, cu lungile-i trepte de marmură cenuşiu-deschis şi feroneriile-i complicate. Un lampadar cu gaz, fixat în perete, răspândea o lumină ca la teatru, ce o făcu să clipească, şi se sprijini cu mâna de balustradă când, deodată, îl văzu pe Billy venind spre ea.

Un elegant costum negru îi scotea în evidenţă talia zveltă şi toată persoana lui agitată. Sub părul cuminţit de

pieptene şi perie, faţa îi strălucea de maliţie şi exclamă:

— După cum vezi, alerg în întâmpinarea ta. Ţi-ai găsit la magazin indicibilii, ori inombrabilii, ori indescrip…

Îl pălmui din toate puterile, încât băiatul fu cât pe ce să se prăvălească peste balustradă. Şi unul, şi celălalt se priviră în culmea stuporii. Elizabethei i se păru că mâna îi zburase prin aer fără voia ei. Billy, cu gura căscată, nu-şi revenea de pe urma repeziciunii gestului, şi izbucniră dintr-odată în râs ca nişte copii.

— Ştiam că aşa o să se întâmple, exclamă băiatul pufnind; da iuţi mai sunteţi de mână acolo, în Anglia!

— Asta pentru că suntem oameni dintr-o bucată, şi-apoi, e mult de când o căutai cu lumânarea. Aranjează-ţi cravata.

— Cravata? Dar ce are?

Elizabeth se aplecă înainte şi, delicat, îi potrivi legătoarea de mătase albă înnodată cu artă, dar care se strâmbase într-o parte. Degetele ei dădură de pielea băiatului şi le trase iute.

— O să fie multă lume la cină? îl întrebă.

— Poate. Bărbaţi şi femei, plictis sigur, dar o să fie bine. La unchiul Charlie totdeauna e bine. Cravata e cum trebuie acum?

— Perfect.

— Atunci, mulţumesc, oricum. Obrazul tot mă mai arde. Se vede? E roşu?

— Adică ai un ten minunat pe una din laturile feţei.

Îşi răcori puternic cu mâna obrazul lovit.

— Harpie! zise râzând. Ce mutră o să am?

— Mutra unui domn pălmuit pentru impertinenţa lui.

— Bine. Să facem pace şi să coborâm. Zău că nu-ţi stă rău în rochia asta bleu.

— Acvamarină, îl corectă fata pe un ton resemnat.

— Aşa? Un pic cam lungă, nu? Nu se văd picioarele. Şi ai picioare drăguţe, ştii…

— Billy, termină. Şi coboară odată! Se aude rumoare de voci.

— N-ai un evantai? Toate fetele au evantai.

— O, eu n-am, şi-apoi, la ce-ar sluji?

— Ca să-i scoţi din sărite pe masculi, dar atâta pagubă. Şi-apoi, lasă, arsura mi-a mai trecut. Ce-i cu prăjina asta galonată?

Servitorul cu livrea roşie, pe care Elizabeth îl văzuse o clipă mai înainte, se îndrepta într-adevăr spre ei şi se opri în josul scărilor.

— Ce doreşti? întrebă Billy.

— Masa Cha’lie mă ’oagă să vă spun că sunteţi aşteptaţi, don’soa’a Lisbeth şi Masa Willie.

— Sosim. Cum te cheamă?

— Ebenezer.

— N-am să-ţi uit numele niciodată, făcu Billy batjocoritor. Elizabeth, necăjită, îl privi pe negru:

— Ebenezer e un nume foarte frumos.

Negrul zâmbi, dezvelindu-şi toţi dinţii.

— Mulţumesc, don’soa’a Lisbeth.

Capitolul XXIII

Sufrageria, mult mai spaţioasă decât cea unde prânziseră, era zugrăvită în întregime într-un verde şters, de culoarea migdalei, până la tavanul de un verde ceva mai apăsat. Totul dădea o senzaţie de răcoare şi contrasta puternic cu livrelele roşii ale servitorilor în număr de şase, care stăteau ţepeni, pătrunşi de somptuozitatea lor vestimentară, în timp ce invitaţii sporovăiau în gura mare, savurându-şi *julep*-urile.

Erau atât de mulţi, încât fata şovăi pe pragul uşii, necunoscând pe nimeni în mulţimea aceea. Cuprinsă de ameţeală, nu mai deosebea decât livrelele roşii, fracurile negre şi rochiile deschise, încât vreme de câteva clipe îl

căută disperată pe însoţitorul ei, dar Billy dispăruse, deoarece îi displăcea să facă prezentările, şi avu presimţirea că se va prăbuşi, când o voce îi vorbi la ureche, caldă şi adâncă, în timp ce o mână o susţinea de mijloc.

— Atât de emoţionată pentru atât de puţin lucru…

Era Charlie Jones în persoană, care se apleca spre ea, învăluit într-o mireasmă de ţigară de foi şi apă de colonie.

— Ştiam că o să fii un pic tulburată, de asta te aşteptam. Cum te simţi?

Ruşinându-se de slăbiciunea ei, fata făcu un efort:

— Bine.

— Perfect. Ia-mi braţul şi stai cât se poate de dreapta. N-am să te prezint tuturor invitaţilor mei, or să tot vină până în zori. Ştiu toţi cine eşti. Am să te duc până la locul unde o să te aşezi numaidecât, lângă unchiul Josh. Nu-ţi fie teamă.

— Dar nu mi-e teamă!

— Atunci zâmbeşte. Ai un zâmbet încântător.

În treacăt, îşi aminti de tânărul cu ochii de culoarea furtunii din camera ei. Dacă i-ar fi putut spune cuvintele astea… Şi totuşi, el era cel care prin toată larma aceea de glasuri o ducea de-a lungul unei mese ce părea nesfârşită. Musafirii se dădeau în lături la trecerea lor, cu exclamaţii de bună dispoziţie, iar fata înţelese că de ea era vorba în replicile lui Charlie Jones şi în saluturile discrete care o făceau să roşească până la rădăcina părului. Din toate acele feţe înclinate spre ea nu deosebea nimic, doar nişte pete albe, semănând toate între ele, ca într-un nesfârşit vis în stare de trezie.

Când în cele din urmă se pomeni lângă unchiul Josh, îi veni să-l sărute, dar privirea uimită în care acesta o învălui o trezi la realitate.

— Eşti roşie toată, fetiţo. Ce te tulbură aşa?

— Nimic, poate căldura.

— Ventilatoarele vor fi puse în curând în mişcare. Ţi se va oferi un julep* Să-l refuzi. Încă nu eşti obişnuită. Ai întâlnit persoane interesante? Toată lumea bună din Savannah se află aici, întrucâtva în cinstea ta.

Elizabeth scoase un strigăt:

— Oh, nu!

— Cum aşa? Oh, da!… Nu-ţi face plăcere?

— Unchiule Josh, ascultă. Aş vrea mai curând ca nimeni să nu-mi dea vreo atenţie.

Unchiul Josh îşi puse pe masă paharul de *julep* pe jumătate plin.

— Elizabeth, îi spuse, doar n-ai de gând să ne faci de ruşine. Eşti o tânără lady din Anglia care ne face hatârul să vină să locuiască în casa noastră din Sud şi o să te porţi ca o lady.

Atinsă în amorul ei propriu, se repezi:

— Dar fireşte!

— Bravo! îmi place cu mult mai mult sclipirea asta mânioasă din ochii tăi decât aerul speriat de adineauri.

Şi unchiul Josh, în fracul lui negru de-o croială minunată şi cu eşarfa vaporoasă ca zăpada, priceput înnodată sub bărbie, în două mici colţuri, ca nişte minuscule aripi, păru dintr-odată cineva în ochii tinerei englezoaice, biciuită în orgoliul ei.

— Aproape toţi cei de-aici, continuă el, descind din străvechi familii englezeşti, nepoţi ai cadeţilor veniţi să-şi caute norocul în coloniile Coroanei. La drept vorbind, o să te afli întrucâtva în ceea ce încă se mai numeşte vechea ţară. Ţi se vor face complimente. Nu le da prea mare crezare. Asta ţine de politeţea Sudului. Ce zgomot fac toţi oamenii ăştia! Trebuie să strigi ca să te faci înţeles. Ai auzit ce ţi-am spus?

— Aproape nimic, ceva ca o şoaptă, răspunse forţându-şi vocea, dar fii liniştit. Am să mă port aşa cum

trebuie. Doar n-am fost crescută într-o curte de fermă.

Unchiul Josh o privi cu un aer scandalizat.

— Într-o fermă! exclamă. Mama ta nu ne-a spus asta niciodată.

În clipa aceea, un tânăr de vreo douăzeci de ani se apropie de ei. Favoriţi negri ce-i coborau până la bărbie încercuiau o faţă slabă ai cărei ochi albaştri-cenuşii, mari şi blânzi, se opriră asupra Elizabethei. Unchiul Josh îl prezentă numaidecât.

— Alexander Moreland, unul dintre tinerii noştri arhitecţi, mare prieten cu Charlie Jones, pentru care lucrează. Alexander, tânăra noastră verişoară Elizabeth Escridge e din Devonshire, de unde se trage şi familia ta.

Elizabeth îi întinse mâna, pe care el o luă înclinându-se, fără a slăbi din ochi micuţa faţă cu ten roz ce părea pe punctul de a zâmbi. Oricât de scurtă ar fi fost tăcerea ce urmă, n-a fost mai puţin stingheritoare. Josh hotărî să-i pună capăt.

— Elizabeth nu s-a temut de călătoria asta lungă, ca să vină până la noi.

— Să nădăjduim că se va simţi atât de bine încât nu va mai voi să plece, făcu Alexander Moreland cu o voce oarecum gravă.

— O, sper să nu fie aşa, exclamă Elizabeth la întâmplare.

Se temea să nu fi auzit rău şi se întrebă dacă n-a răspuns aiurea.

Tânărul zâmbi spre unchiul Josh.

— Accentul, spuse. Ce muzică încântătoare ne vine de-acolo.

— Da, închide ochii şi te vei crede în vechea ţară.

— În cazul de faţă, nu-ţi vine deloc să închizi ochii.

Fraza din urmă fusese rostită rar, privirea tânărului aţintită în privirea Elizabethei, care se strădui să nu clipească. Încerca să înţeleagă ce voia să spună băiatul,

dacă era vorba de-o obrăznicie sau de un compliment. Oricum ar fi fost, nu trebuia să crâcnească, dar cuvintele *destul de drăguţă şi deloc rău făcută* îi umblau prin minte, încât şovăia între neîncrederea şi fascinaţia pe care drăguţele pupile albastru-cenuşiu o exercitau asupră-i. Câtă duioşie îşi închipuia că citeşte în ele... Simţea că îl iubeşte.

Niciodată nu mai cunoscuse acea bucurie amestecată cu neliniştea, niciodată nu i se vorbise astfel, şi voi să răspundă, să spună indiferent ce şi să zâmbească, dar faţa îi rămase împietrită, iar ea se chinuia atât de plăcut – stranie fericire – când un domn înalt izbuti să se strecoare între cei doi tineri, fără a părea nelalocul lui, deoarece se scuza cu politeţuri rafinate.

— Ar trebui ca nepoftiţilor de felul meu să nu li se dea voie înăuntru, spuse cu o voce melodioasă, fără îndoială că întrerup o plăcută intimitate.

— Admiţând că aveţi dreptate, ce ştire bună aduceţi ca să vă faceţi iertat?

— Niciuna. Negocierile continuă.

— Totul se va sfârşi printr-un compromis, ca şi ultima oară, spuse unchiul Josh.

— Trebuie neapărat, altfel...

— Nu există un „altfel” care să ţină, întrerupse Josh cu fermitate. Congresul va găsi o soluţie, ca totdeauna. Lasă, Harry, nu veni să semeni îngrijorarea în inima tinerei mele verişoare care vine din Anglia ca să locuiască la noi. Elizabeth, ţi-l prezint pe prietenul meu Harry Longcope, una din marile speranţe ale baroului nostru. Miss Elizabeth Escridge.

Harry Longcope se înclină ceremonios:

— Miss Escridge, spuse, având grijă să intoneze cât mai frumos, câtă vreme vă veţi afla printre noi, nu veţi cunoaşte decât blândeţea păcii în poezia Sudului.

Elizabeth nu înţelese aproape nimic din vorbăria

aceea, tonul personajului o călca pe nervi, dar observă frumuseţea trăsăturilor, ce erau de-o regularitate clasică. Găsi totuşi că seamănă supărător de mult cu mulajele din ghips ale sălilor de desen de la şcoala unde învăţase.

Nimic nu citeai pe fruntea aceea netedă şi pe gura desăvârşit conturată, în schimb, ochii de un albastru-deschis străluceau de mărginire.

Îi plăcea cu mult mai mult faţa arhitectului, pe care i se părea că surprinde o blândă mustrare. Începuseră complicaţiile sentimentale. Fură brusc întrerupţi de sosirea unui tânăr militar, îmbrăcat într-o uniformă severă, albastru-închis, luminată de două rânduri de nasturi de aramă. Gulerul înalt şi tare îl silea să-şi ţină capul sus, din care pricină o expresie severă şi hotărâtă se întipărise pe întreaga-i fizionomie.

Elizabeth simţi un şoc văzându-l şi un fior de plăcere îi străbătu ceafa. Băiatul avea cam vreo douăzeci de ani şi i se păru că respiră curajul. Ai fi zis că pluteşte o atmosferă de pericol şi îndrăzneală în jurul acelor umeri ce nu se vedeau şi a întregii lui persoane, chipeş îmbrăcată în postavul guvernului, bine croit de un meşter bun. Era oare frumos? Elizabeth nu-şi dădea seama, era orbită, remarcă numai părul roşcat, tăiat scurt ca peria.

— Şi armata, acum! oftă unchiul Josh, luând mâna fetei. Elizabeth, vino să stai jos, adăugă pe un ton poruncitor.

Momentul fusese ales cum nu se poate mai bine. Vocea lui Charlie Jones începuse să se ridice, limpede şi puternică, deasupra zumzetului general, rugându-i pe invitaţi să ia loc, ceea ce se petrecu într-un soi de confuzie plină de amuzament. În hohote de râs, toţi îşi căutau numele scris pe nişte cartonaşe drăguţe împodobite cu flori, iar urile băute fără măsură nu le uşurau căutarea, dar după câteva minute fiecare se aşeză, şi livrelele roşii începură să aducă mâncărurile.

Candelabrele de argint răspândeau pe faţa de masă de un roz şters largi pete de lumină difuză, iar în vaze micuţe de cristal se aflau violete. Unul din aceste buchete era pus chiar în faţa Elizabethei, şi-i atrase atenţia fără să ştie de ce, şi se uita la el ca la un lucru văzut în vis când, dintr-odată, îşi aminti că Mr. Hargrove îi spune micuţa lui violetă din Anglia, încât avu impresia că parcă i-ar fi şoptit: „Sunt aici”. Câteva clipe încercă aceeaşi spaimă resimţită cu trei ore mai înainte, când îl văzuse străbătând salonul pe bărbatul îmbrăcat în negru, a cărui privire poposise asupra ei.

Instinctiv, atinse braţul vecinului ei din stânga, unchiul Josh, care-i zâmbi, apoi o întrebă deodată:

— Ce-i cu tine, fetiţo? Nu te simţi bine?

Îşi ţinu cumpătul şi încercă la rândul ei să zâmbească:

— Mi-e cam cald, asta-i tot.

— Ai să vezi: nu peste mult timp, aerul o să se răcorească. Şi-apoi, un sfat: nu mânca prea mult. Ţi-e foame?

— Deloc.

— O să ni se aducă şampanie. Bea şi tu o înghiţitură-două, dar nu mai mult, o să-ţi facă bine.

Sunetul acelei voci şi banalitatea celor spuse o liniştiră un pic. Profitând de faptul că unchiul Josh îi vorbea unei doamne, dădu buchetul ceva mai încolo.

La dreapta ei, un tânăr încerca zadarnic să intre în vorbă cu ea, dar ea se prefăcea că nu aude deoarece băiatul avea lornion. Avea în schimb mâini foarte frumoase, fine, una din ele sta aşezată pe faţa de masă roz ca un obiect preţios, chiar lângă tacâmul Elizabethei, ca pentru a se face admirată, şi-i spunea pe limba ei: „Uită-te la mine, recunoaşte că sunt rasată”. Dar atenţia fetei era îndreptată într-altă parte. Ochii ei îi căutau în acelaşi timp pe tânărul arhitect şi pe militar, dar nu-i găsi numaidecât,

pentru că se pierdeau în valul de rochii deschise ce alternau cu fracurile şi uniformele. În schimb, zări nu departe de ea speranţa baroului din Savannah, care-i făcu un uşor semn din cap ce rămase fără răspuns. La drept vorbind, încă nu se simţea în largul ei, pentru a observa aşa cum ar fi voit toată lumea aceea. Cei de faţă o priveau mult, fără a părea că o fac. Deodată, văzu un tânăr ofiţer, apoi un altul, şi simţi cum i se urcă sângele în obraji. De enervare, sfărâmă cu degetele coaja chiflei pusă lângă farfuria ei. Timiditatea îi juca feste ce-o descumpăneau. Era furioasă că roşeşte fără motiv. Ca pentru a-şi bate joc de slăbiciunea ei, o mânecă stacojie din care ieşea o mână înmănuşată în alb îşi făcu apariţia lângă cotul ei, iar o farfurie îi fu pusă în faţă. O boare de supă de legume îi urcă în nări şi deodată avu senzaţia că i se vorbeşte.

— Elizabeth, îi spunea Charlie Jones, despărţit de ea de mătuşa Emma şi unchiul Josh, nu te lăsa impresionată de toate părerile astea care se bat cap în cap. Marea pasiune a Sudului e să vorbească la nesfârşit şi să facă declaraţii zgomotoase.

— Eu una nu înţeleg nimic, făcu Elizabeth, străduindu-se să strige, se vorbeşte prea tare.

— Lasă, că-i mai bine aşa, zise mătuşa Emma, care acum zâmbea, odihnită, radioasă, importantă.

Stând între cumnatul ei Josh şi Charlie Jones, ocupa, într-adevăr, locul de onoare. O fastuoasă bonetă dintr-un material vineţiu tivită cu dantelă îi acoperea creştetul şi, ceva mai sus de urechea stângă, o minusculă pană de struţ era prinsă printr-o broşă bătută în rubine, vibrând la cea mai mică mişcare. îmbrăcată într-o rochie bogată de tafta de culoare închisă, mătuşa Emma îşi juca atent rolul de mare doamnă. Când văzu că Elizabeth o priveşte, îşi fremătă uşor degetele în semn de prietenie condescendentă spre tânăra străină.

Elizabeth se prefăcu a nu vedea acest mic salut

protector şi, continuându-şi explorările în jurul mesei, îl descoperi pe Billy aplecat spre o domnişoară în roz, cu aceeaşi expresie de lăcomie ca în faţa căpşunilor. Socoti că e prost crescut, fără a-şi putea înăbuşi o uşoară înţepătură de gelozie. În hărmălaia de cuvinte din jur, tonul urca şi deosebi numele de California rostit întruna.

Se aduse şampania.

— O sorbitură, îi spuse unchiul Josh Elizabethei, ridicând degetul.

În clipa aceea, Charlie Jones se întoarse spre fată:

— Josh îţi îngăduie o sorbitură, zise râzând, mai poţi adăuga una din partea mea, niciodată vinul din Champagne n-a făcut rău nimănui. Acesta vine de la Epemay, din Franţa, şi mi-a fost adus agale de către navele marinei comerciale. Înţelegi despre ce se vorbeşte în clipa de faţă? Nu? Bineînţeles, dar n-are importanţă.

— Nu şampania o să-i potolească, observă unchiul Josh. O să-i auzi strigând numaidecât.

— Ei, nu prea tare totuşi, din cauza doamnelor.

— Eşti nebun, Charlie, doamnele o să le ţină isonul. Nu-i aşa, Emma?

— Doamnele vor spune ceea ce au de spus, zise Emma pe tonul cel mai doctoral cu putinţă.

Ceva din vocea ei vestea furtuna. Punându-şi jos cupa golită pe jumătate, se uită la Josh şi la Charlie rând pe rând, cu ochii strălucind de efectul şampaniei, apoi deodată:

— Cred că Elizabeth ar trebui să fie pusă la curent.

— Da, dar mai târziu, exclamă Charlie, prevăzând un dezastru.

Mătuşa Emma puse pe masă un arătător de împărătească:

— Ba acum, spuse.

— Ce-o fi apucat-o? îl întrebă unchiul Josh pe Charlie într-o şoaptă înspăimântată. La Dimwood nu se poartă

deloc aşa. Mă tem că alcoolul nu-i face bine.

Charlie îi aruncă o privire maliţioasă şi-i şopti la ureche:

— Dar acasă la voi ce bea?

— De obicei, apă ori ceai.

— Atunci asta e, dar în seara asta va trebui să prevenim stricăciunile, împiedicând-o să vorbească. Ridică-te şi spune ceva, indiferent ce. Propune un toast, de pildă.

— Asta, stăpânul casei se cuvine s-o facă. Hai, Charlie, sus şi curaj!

— Am să ţi-o plătesc eu, zise Charlie într-un şuierat batjocoritor, apoi, ridicându-se în picioare, îşi luă un aer binevoitor şi strigă cu o voce de stentor:

— Cer cuvântul!

— În sfârşit! exclamă mătuşa Emma, care agita evantaiul energic.

— Întâi de toate, propun un toast pentru mult iubitul nostru Sud.

Asurzitor, un urlet se revărsă asupra tăcerii, însoţit de vajnicele eforturi ale convivilor de-a sta în picioare.

— Urraa pentru Sud!

Elizabeth stătu mai departe aşezată. Petrecerea lua o întorsătură neplăcută. Avu presimţirea că de-acum încolo avea să urmeze ce-i mai rău.

Charlie Jones continuă:

— Cer un gând amical pentru cel absent.

Cel absent… Inima Elizabethei începu să zvâcnească. Nu putea fi vorba decât de-un mort. Şi, ca pentru a-i confirma presimţirile, murmure afectuoase se auziră în jurul mesei, ca o hulă molcomă şi mângâietoare.

— Dragul nostru Willie Hargrove… Ne lipseşte în seara asta…

Îl revăzu, în amintire, trecând prin salon şi prin faţa ei şi privind-o îndelung şi trist, dar la oroarea acestei viziuni de dincolo de mormânt se adăuga un indiscutabil

sentiment de uşurare, de care-i fu ruşine. I se părea că stăpânul de la Dimwood vine să cineze împreună cu ea. Nu avu însă răgazul să stăruie asupra acestei halucinaţii, văzându-l pe Charlie întorcându-se spre ea cu un zâmbet larg:

— Şi acum, rosti articulând fiecare cuvânt, vă propun un toast de afectuos bun venit pentru Miss Elizabeth Escridge.

Se stârni numaidecât o rumoare zgomotoasă printre convivi. Toţi în picioare, încercau s-o vadă pe Elizabeth, până atunci un pic cam neglijată şi, deodată, un soi de răcnet umplu sala:

— Pentru Elizabeth!

Fără să ştie ce face, fata se ridică şi ea şi, înnebunită, se întoarse spre vecinul ei din dreapta. Acesta îşi scosese lornionul şi, uluit, o privea. Fiecare părea să caute refugiu la celălalt împotriva emoţiei, iar Elizabeth abia avu timpul să vadă o faţă care-i păru a unui înger. Băiatul, neştiind ceea ce se aşteaptă din partea lui, îşi pierdu capul şi o sărată.

Un bubuit de aplauze salută elanul acela neaşteptat. Iar fata îşi flutură mâna spre toate feţele pe care le vedea într-un vertij de timiditate.

Cu îndărătnicia unui talaz, păreau a se apropia de ea, apoi se retrăgeau dintr-odată, ca iarăşi să înainteze din nou. îşi încleştă mâna stângă de mâneca unchiului Josh şi înălţă spre el o privire jalnică, dar el se mulţumi să-i strângă braţul şi-i spuse:

— Stai cât poţi de dreapta, să putem fi mândri de tine.

Fraza o atinse în amoral ei propriu şi i se păru că aude, dând-o de ruşine, vocea uscată şi precisă a mamei ei: „Nu te da în spectacol de faţă cu străinii!”

Printr-o bruscă tresărire de orgoliu, îşi înăbuşi spaima, dar ameţeala tot n-o părăsi. Între timp, începuse

să-i desluşească mai bine pe comeseni, feţele lor, rochiile de culoare deschisă ale femeilor alternând cu fracurile negre, şi chiar şi cravatele de mătase albă înnodate sub bărbia bărbaţilor, dar toată lumea aceea continua să se apropie şi să se depărteze la fel ca mai înainte, cu deosebirea că acum părea să danseze un cadril uriaş, cu o aplecare înainte plină de ardoare, apoi o retragere maiestuoasă, urmată de o nouă revărsare biruitoare, încât, cuprinsă de veselie, îşi înălţă cu un gest maşinal cupa. Strigăte politicoase de „ura” salutară gestul. Vocea unchiului Josh ceru de astă dată să se facă tăcere.

— Acum, când scumpa noastră Elizabeth e adoptată de Sud, să-i dăm, dragi prieteni, o idee generală despre criza prin care trece.

Un murmur uşor străbătu asistenţa, ca un zumzet de albine, iar o doamnă îndrăzni să întrebe cu voce hotărâtă:

— De ce?

Era frumoasa Mrs. Harrison Edwards, văduvă şi proprietara uneia dintre cele mai înfloritoare plantaţii din ţinut. Rochia ei de tafta cenuşiu-deschis îi punea în valoare strălucirea pielii, de un alb catifelat, din care lăsa să se vadă cât mai mult cu putinţă, fără a încălca decenţa, datorită unui decolteu de o îndrăzneală prudentă, vagă amintire a îndrăznelilor pariziene. Blândeţea mângâietoare a ochilor ei imenşi şi negri era celebră, făcând-o să fie comparată cu o regină în exil. Din grijă faţă de bunele maniere, abia dacă se atinsese de un pateu în crustă, lăsând să fie luat restul, nu fără părere de rău, deoarece era lacomă, dar ovalul feţei era ameninţat să se rotunjească. Mulţi bărbaţi îi dădeau târcoale.

— Întâi de toate, adăugă ea, că nu e nicio criză.

— Găsiţi? exclamară mai multe voci.

Dar ea continuă cu o voce liniştită şi suverană:

— Întrucât izbutesc palavragiii ăştia din Congres să ne tulbure viaţa şi confortul? Uitaţi-vă în jur. Sudul e în

măsură să facă faţă indiferent cărei crize. Resursele Sudului sunt inepuizabile. Ce ţară se mai poate lăuda cu acelaşi lucru?

— Dar, Lucile, interveni Charlie Jones, e vorba de o criză politică.

Netulburată, aceasta răspunse:

— Crizele politice se aranjează totdeauna, pentru că trebuie să se aranjeze. De asta e Congresul acolo unde e.

Cu o voce cât se poate de răbdătoare, în care se ghicea exasperarea, Charlie Jones declară:

— Rezumatul acesta luminos merită unele lămuriri suplimentare. Elizabeth, pe vremea când Anglia domnea asupra întregii Colonii, nu se vorbea despre Nord şi despre Sud decât într-un mod general, dar chiar şi atunci se iveau contestaţii în legătură cu limitele de teritoriu care alcătuiau provinciile. Între Pennsylvania şi Maryland, de pildă, frecuşurile acestea nu se mai isprăveau.

În timp ce se rosteau aceste fraze, negrii, în livrelele lor roşii, circulau în jurul mesei purtând salatiere grele din porţelan alb şi auriu. Pusă pe un strat de pere avocado şi de ciuperci negre, salata de homar îi smulse un strigăt de încântare frumoasei Mrs. Harrison Edwards, neputincioasă să-i reziste:

— Sălbatic condimentată!… Divină!

Oratorul era ascultat destul de vag, în timp ce vinul curgea în pahare, iar paharele în guri cu un soi de regularitate ce-o fascina pe fată. Toate astea întreţineau întrucâtva o animaţie ce-o împiedica să se plictisească. Neatentă de-a binelea, nu urmărea deloc cursul acela de istorie al lui Charlie Jones, avea impresia că se află într-o clasă nedisciplinată şi se amuza din pricina şuşotelilor din jurul ei:

— Dacă n-a ajuns decât la dominaţia engleză, când o răsări soarele abia dacă o să fie la Războiul de Independenţă.

Un domn bătrân cu mustaţă albă, judecătorul Pilgrim, ridică mâna şi o ţinu în aer până când se făcu linişte. Cu o voce slabă şi foarte politicoasă, luă cuvântul:

— Îmi pot îngădui să-i amintesc demnului şi respectabilului meu prieten că balul trebuie să se deschidă curând, deoarece mi se pare că-i aud pe muzicanţi acordându-şi instrumentele în salon, nu? Nu ar putea grăbi întrucâtva maiestuosul curs al marelui fluviu al Istoriei? Nerăbdătorul tineret…

— Nu vă mai osteniţi, Înălţimea Voastră, voi sări peste ani.

Nimeni nu auzise nici cel mai mic acord, iar nerăbdătorul tineret îşi rumega aşteptarea bând zdravăn, însă onorabilul judecător Pilgrim voia să se ducă la culcare. Charlie Jones continuă pe un ton egal:

— Ca să se pună capăt pretenţiilor teritoriale ale provinciilor, s-a făcut apel la doi englezi, funcţionari la cadastru: Mason şi Dixon.

— Urraa pentru Mason şi Dixon! exclamară invitaţii într-un singur glas.

Charlie Jones, cu faţa împietrită, continuă cu o voce vădit autoritară:

— Era pe la 1730. Aceştia au tras pe harta ţării o linie lungă de la vest la est, marcând limita dintre Nord şi Sud. Asta le-a luat treizeci de ani şi, cum nu erau prea tari la geografie, linia era dreaptă acolo unde ar fi făcut mai bine să meargă în zigzag. O frontieră.

Spre mirarea tuturor, Elizabeth, devenită dintr-odată atentă, lăsă să-i scape un strigăt:

— Da? Şi de ce?

Vocea ei limpede străbătu aerul înăbuşitor şi, o clipă, domni stupoarea. Cu obrajii şi fruntea năpădite de roşeaţă, fata se întoarse spre unchiul Josh. Acesta spuse calm:

— Găsesc că exclamaţia asta e plină de bun simţ. Nimic mai periculos pentru pace decât o frontieră rău

întocmită. Însuşi marele Jefferson, imediat după victoria asupra Angliei, a prevăzut un război între statele ce alcătuiau Uniunea.

La cuvintele acestea, onorabilul judecător Pilgrim se ridică în picioare şi spuse:

— Dragi prieteni, pentru un om de vârsta mea, se face târziu şi am să vă cer îngăduinţa să plec dar, înainte de-a pleca, vă rog să vă amintiţi că, în urmă cu treizeci de ani, ne-am crezut de-a binelea la un pas de război cu Nordul. Şi asta din cauza intrării în Uniune a statelor Maine şi Missouri, Maine fiind un stat liber, iar Missouri sclavagist. Şi totuşi, ţara a dat dovadă de bun simţ. Un mare om, Clay, a propus şi a obţinut un compromis. Missouri şi-a luat locul în Sud, ca stat sclavagist, iar statul Maine a pătruns în Nord, în calitate de stat liber, încât o generaţie întreagă a trăit în pace şi bună vecinătate. La fel şi de data asta, din cauza intrării Californiei în Uniune, care face dificultăţi, va avea loc un compromis, nu va fi război, dar frontiera are utilitatea ei. Vă doresc o seară veselă şi o noapte bună.

Zicând acestea, cu o gravitate impozantă, se pregătea să iasă din sală, când Billy îi tăie deodată calea, un Billy cu părul zburlit şi faţa roşie de vin şi mâncare.

— Şi dacă ar fi fost război, Înălţimea Voastră, ce-aţi fi făcut?

Judecătorul se opri brusc şi-l ţintui cu ochii lui albaştri ca oţelul:

— Dragă băiete, îi răspunse liniştit, află că nu se cade să pui asemenea întrebări unui om de felul meu, dar, de vreme ce vrei să ştii, află că aş fi alergat să-mi iau puşca, fie că Sudul avea ori nu dreptate.

O tăcere neobişnuită întâmpină declaraţia asta. Ai fi zis că o prezenţă nevăzută trecea pe deasupra capetelor acelor bărbaţi şi femei în lumina candelabrelor. Bătrânul ieşi din sală, ţinându-se drept, în fracul lui negru şi lung.

După un minut ce păru nesfârşit, Charlie Jones luă cuvântul:

— Nu încape nicio îndoială că o frontieră rău trasată e un pericol. În cazul cu Missouri şi Maine, s-a văzut cum statul din Sud a format o enclavă în Nord, iar statul din Nord, o enclavă în Sud.

Un domn de vreo patruzeci de ani se întoarse spre Charlie Jones. Avea faţa foarte brună, iar trăsăturile lui un pic cam aspre trădau vigoarea oşteanului.

— Mr. Jones, spuse cu o curtenie studiată, vă stimăm cu toţii ca pe unul de-ai noştri, şi aţi ştiut să ne câştigaţi prietenia…

— Nădăjduiesc, făcu Charlie Jones răbdător.

— …dar sunteţi englez.

— Aşa cum şi familia domniei voastre e de două secole, maior Crawford.

— De acord, dar eu sunt din Sud şi niciodată nu se va putea evita ca, bine sau rău trasată, frontiera aceasta să treacă prin inima tuturor alor noştri. Pe când dumneavoastră veniţi din vechea ţară, pe care noi n-o renegăm, dar, cu tot respectul ce vi se datorează, tot din altă parte veniţi.

— Vin, într-adevăr, dintr-un orăşel aflat între Shropshire şi Ţara Galilor. Nu-i un mister pentru nimeni. Dar domnia voastră unde vreţi să ajungeţi, maior Crawford?

Întrebarea fusese pusă pe o voce din ce în ce mai puternică şi din ce în ce mai răbdătoare, în timp ce nările lui Charlie Jones se deschideau tot mai mult.

Răspunsul veni cu o nuanţă de politeţe ceva mai apăsată:

— La aceasta, Sir, că nimic nu vă îndreptăţeşte vreodată să încercaţi aceleaşi sentimente ca noi, când e vorba de onoarea naţiunii noastre. Cel ce vă vorbeşte e un soldat călit în campania din Mexic de acum treisprezece

ani. Fie că linia lui Mason şi Dixon e bine ori rău trasată, o vom trece în mai puţin timp de cât e nevoie ca s-o spunem, de se va ivi prilejul.

— Nobile cuvinte, maior Crawford, dar, la rândul meu, pun şi eu o întrebare. Când oraşul Savannah m-a numit cetăţean de onoare şi mi-a încredinţat aceleaşi răspunderi ca şi celorlalţi trei negustori care-i asigură prosperitatea, credeţi, maior Crawford, că s-a îndoit de sentimentele mele sudiste?

Faţa brună a maiorului Crawford se coloră într-un frumos stacojiu cald ce-i dădu o străfulgerare de tinereţe, dar declară pe un ton hotărât:

— Nu mă clintesc de pe poziţiile mele, Charlie Jones, dar nu era nici urmă de ofensă în intenţia mea.

Placid şi aproape imperceptibil ironic, Charlie Jones răspunse:

— Dacă ofensa dispare, părerea pe care o aveţi despre sentimentele mele devine pentru mine neînsemnată; vă înşelaţi, dar suntem cu toţii supuşi greşelii, e în natura noastră, e aproape un drept ce ne este hărăzit. Cât despre frontiere, ele sunt ca şerpii, e mai bine să fie lăsaţi să doarmă dacă ne lipsesc mijloacele să-i stârpim pe loc.

Rostind aceste cuvinte, îşi luase puţin câte puţin un aer de majestate dispreţuitoare, ce-l transforma în statuie. Pe faţa lui marmoreană nu se mişcau decât minunaţii lui ochi de culoarea furtunii, ce se plimbau încet de la dreapta la stânga, ca în căutarea unui obiectiv pe care să-l doboare. În clipe ca acestea, se ivea confratele „nemaipomeniţilor companioni”, cum i-a descris Thackeray pe negustorii *richissimi* ai oraşului pe care-l administrau. Ascultându-l, aveai atunci impresia că devine mai lat în spete şi că, într-un fel inexplicabil, tot trupul lui îşi măreşte volumul. După câteva secunde de-o tăcere stingheritoare, trăsăturile i se destinseră şi-şi reluă tonul jovial.

— Elizabeth, spuse, cred că nu înţelegi mare lucru din ce vorbim noi aici.

— Nimic.

Charlie Jones izbucni în râs.

— Îmi plac răspunsurile pe şleau, dar e timpul ca în două vorbe să-ţi descriu situaţia. Întâi de toate însă, desertul. Hai, li se adresă el negrilor deveniţi din ce în ce mai atenţi la cele ce se spuneau, strângeţi repede de pe masă şi aduceţi ceea ce urmează.

Servitorii se grăbiră numaidecât să-i dea ascultare şi, ca şi cum cuvântul desert ar fi avut rezonanţe magice, se iviră unul câte unul tineri în uniformă care la început se strecurau pe lângă pereţi, apoi stătură în picioare în spatele doamnelor, pentru a conversa discret, pe şoptite. Erau elevi de la un prytaneu[11] din împrejurimi. Charlie Jones îi poftise la balul ce-avea să urmeze şi, ştiind foarte bine ce fac, ei veniseră mai devreme.

Capitolul XXIV

În afară de străbunice, împopoţonate în funebrele lor taftale de culoare închisă, aproape toate femeile ofereau privirii o faţă blândă şi zâmbitoare, care trecea în ochii lumii drept însăşi imaginea Sudului, deopotrivă cu întreg farmecul unei societăţi fragile şi rafinate. La delicateţea trăsăturilor se adăuga o voce cu modulaţii leneşe, uneori minunate. O asemănare misterioasă făcea să aibă toate acelaşi aer de familie, ce nu se explica prin forma frunţii, conturul obrajilor sau modeleul gurii, ci printr-o bănuială de trufie în felul de a privi de sus şi, în adâncul ochilor, o mândrie liniştită. Ceea ce lipsea acestei graţii feminine era doar culoarea tenului, dar albeaţa pielii făcea ca ochii, în adâncul cărora domnea focul, să strălucească şi mai viu. În

11 Şcoală militară (n.t.)

ciuda unei zburdălnicii de fetiţe şi a trăncănelilor întrerupte de râsete nebune, rămâneau straniu de distante.

Cu pometţii roz, Elizabeth se simţea cam de la ţară şi era furioasă pe robusteţea ei înfloritoare de ţărancă. Până şi vioiciunea ei o supăra, căci îi lipsea acea undă languroasă în accent şi în atitudini, care trăda rasa, în timp ce în străfundul fiinţei ei clocotea orgoliul familiei din care se trăgea.

În ciuda a tot şi a toate, le admira eleganţa firească şi compara în gând toate rochiile ei noi ce dormeau în sertarele de la ea din cameră cu toaletele spumoase, mov, albe, verde-palid, roz, ale acestor flori însufleţite care binevoiau să ducă la dinţii lor aristocratici bucăţi de carne crudă. Când şi când, un semn vesel din mână îi venea dinspre ele, însoţit de un zâmbet plin de bunătate. Iar ea turba în singurătatea ei nemărginită. Ceea ce o scotea din sărite era faptul că se vedea cât de colo că domnişoarele astea se străduiesc să se poarte simplu cu ea, să se coboare la nivelul ei, în timp ce odinioară, pe castelul tatălui ei, un blazon împodobea poarta mare de la intrare, iar blazonul lor unde se afla, mă rog?

Această uşoară febră nobiliară trecu repede şi fata se socoti caraghioasă, dar neînstare să-şi afle locul într-o societate atât de închisă asupra ei înseşi, şi începu să caute din priviri o umanitate mai accesibilă printre militari.

Acum erau o mulţime. În uniforma lor severă, înstelată cu nasturi de aramă, îi găsea tot pe-atât de decorativi ca şi privilegiatele sexului ei. Loialitate, sinceritate un pic cam aspră, iată ce citea pe feţele lor deschise, remarcând cu o plăcere la fel de mare încântătoarea stângăcie a politeţii lor. Stând în picioare, se înclinau ţepeni asupra umerilor femeilor frumoase, şoptind lucruri ce stârneau riposte şi crize de veselie sau, dacă

stăteau aşezaţi lângă ele, începeau să manevreze cu mâinile lor puternice spre câte-un braţ lipsit de apărare serioasă. Dar nimeni nu lua aminte la asemenea lucruri, pentru că oriunde ţi-ai fi întors ochii, bărbaţii se purtau cam la fel, în afară de clanul matroanelor şi al domnilor cu favoriţi albi. O bună dispoziţie generală şi zgomotoasă aranja totul, punând un văl asupra gesturilor indiscrete. Elizabeth privea cu mare interes, întrebându-se dacă şi ea avea să fie plictisită cu complimente. Vecinul ei din dreapta era atât de liniştit…

Brusc, îşi aminti de el şi-şi întoarse capul într-acolo. Avu o surpriză: băiatul o cerceta grav, cu ochii lui blânzi de miop. Lornionul îi atârna la capătul unei cordeluţe negre. Din cochetărie, desigur, nu şi-l mai pusese după ce-l luase o clipă de la ochi. Ceea ce romancierii numesc o tristeţe interesantă era răspândită pe faţa lui de-o regularitate desăvârşită. Masa neagră şi ondulată a părului îi înconjura fruntea bombată, făcând din el un tânăr romantic, şi până şi vederea-i slabă părea a fi un farmec în plus, dăruind anume mister privirii. Nu ştiai dacă te vede sau se gândeşte la altceva, dar gura roşie şi senzuală dezminţea cu un soi de violenţă poezia părţilor superioare ale acestei feţe nemişcate.

— Domnişoară, spuse după o ezitare, eu ştiu cine sunteţi, dar dumneavoastră nu ştiţi cine sunt eu.

— Nu, zise Elizabeth.

— Mă numesc Francis Brooks.

Elizabeth zâmbi politicos, urmă o pauză, apoi băiatul continuă:

— Poate că vă miraţi văzându-mă la un loc cu toată lumea asta bună. Aşa a vrut Mr. Charlie Jones.

Uimită întrucâtva, fata spuse cu răceală:

— Foarte bine.

Obrajii băiatului se înroşiră.

— Prefer să ştiţi: nu aparţin unei mari familii.

O spuse cu asemenea simplitate, încât Elizabeth simţi pentru el o duioşie repede înăbuşită.

— Ei şi? făcu ea.

— Tatăl meu e croitor într-un orăşel din Virginia.

— În Virginia… Nu ştiu unde se află Virginia.

— Mai la nord şi departe de-aici, dar tot de Sud ţine.

Cu totul fără voia ei, atenţia fetei se îndrepta asupra felului în care se mişcau buzele lui umede şi, dintr-odată, îşi întoarse privirea, ca şi cum ar fi văzut ceva ce nu se cădea să vadă. Dar continuă să-i răspundă:

— Asta înseamnă că nu eşti de-aici, dar tot din Sud eşti, ca toţi cei din Savannah.

— Întocmai, dar prin părţile noastre lumea e mai puţin… agitată.

Fără să ştie prea bine de ce, fata era tulburată. Băiatul vorbea cu o încetineală plăcută, iar vocea îi era frumoasă, deşi cam subţire. Aşteptă ca Elizabeth să facă vreo observaţie dar, cum nimic de felul acesta nu se întâmplă, continuă:

— Mr. Jones are multe proprietăţi în Virginia. Una din ele e construită pe un fost teren de curse. Mi-am petrecut acolo câteva din vacanţele de Crăciun şi de vară.

— Ţine mult la dumneata.

— Cred că da. A luat pe spezele lui studiile mele. E un om foarte bun.

— Ce meserie vei avea?

— Arhitect.

Fata tresări.

— Ştiu că mai este unul, şopti ea.

— Oh! sunt mai mulţi şi lucrează la construcţia casei celei mari, aflată într-unul din colţurile din Madison Square. Va fi şi cea mai importantă din oraş. Tudor.

— Tudor?

— Da. Stil Tudor în întregime şi tot materialul trebuie să vină din Anglia.

Nu prea înţelegea ce spune fiindcă se gândea la arhitectul de adineauri, care-i vorbise într-un fel atât de straniu, ţintuind-o cu privirea lui adâncă. Poate că Francis Brooks avea să lucreze împreună cu el, şi-atunci…

Băiatul deveni vorbăreţ şi din nou Elizabeth începu să observe jocul buzelor lui, ce se despărţeau şi se lipeau întruna.

Cedând unei porniri subite de-a spune ceva, fata lăsă să-i scape o frază ce trăda o mare nevinovăţie:

— Găsesc că ai o gură frumoasă.

El se opri brusc şi o privi scandalizat – Elizabeth îşi dădu numaidecât seama de grozăvia observaţiei; decădea în ochii lui. Râzând nervos în hohote, exclamă:

— Am spus şi eu aşa. Ai o gură ca toată lumea.

Faţa tânărului Brooks se făcu stacojie şi chiar şi Elizabeth simţi dogoarea sângelui ce-i urca în obraji. Tăcură amândoi. Printr-un gest ce părea a-i fi familiar, băiatul îşi puse amândouă mâinile pe masă, asemeni unor unelte nefolosite, şi din nou Elizabeth remarcă lungimea armonioasă a degetelor, fineţea încheieturilor ce ieşeau din mâneci. Nu erau mâinile unui om de rând, cum spuneau cei din jurul ei. Ridicând capul, văzu că băiatul n-o slăbeşte din ochi şi, în privirea aceea în care miopia punea un soi de ceaţă, i se păru că ghiceşte o mustrare.

— Mr. Brooks, îl rugă, nu lua seama la ce-am spus.

Cu blândeţe, îi răspunse:

— Domnişoară, deseori lumea râde de gura mea prea mare.

— Oh, nu asta am vrut să spun! protestă. Iartă-mă dacă te-am jignit.

Rămase o clipă cu gura întredeschisă, apoi rosti cu glas scăzut:

— Domnişoară, dacă cei de-aici v-ar auzi…

— Ei şi?

— N-ar înţelege… Cu deosebirea dintre noi…

Brusc, i se făcu ruşine, ruşine pentru ea însăşi, ruşine pentru societate, ruşine pentru tot, încât răspunse cu însufleţire:

— Eu nu fac nicio deosebire, Mr. Brooks.

Băiatul zâmbi, iar faţa i se lumină toată şi, spre consternarea Elizabethei, îşi puse lornionul pe nasul lui drăguţ.

În chiar clipa aceea, la celălalt capăt al mesei avu loc o izbitură uşoară ce atrase toate privirile. Maiorul Crawford, cu destulă bruscheţe, îşi lua rămas bun de la toţi cei de faţă, fără a rosti vreun cuvânt. Scaunul, împins prea tare, se răsturnase în spatele lui şi zăcea ca o victimă a nemulţumirii sale. După ce se războise cu Charlie Jones, nu putuse desluşi dacă se alesese ori nu cu un afront, deoarece nu gândea repede şi, cu un pas marţial, se îndrepta spre uşă ca să-şi verse mânia în stradă.

Charlie Jones îl privi senin cum părăseşte sufrageria.

— Viteazul maior Crawford, spuse cu glas tare, se va număra printre primii care să-şi găurească pieptul pentru Sud, dacă va fi război.

— Dar nu va fi niciun război, declară mătuşa Emma pe un ton fără replică.

În atmosfera de optimism favorizată de şampanie, afirmaţia aceasta avu asupra comesenilor efectul unei semnături în josul unui tratat de pace şi se înălţară câteva exclamaţii sobre de „urraa!” Ce-ar fi putut la fel de bine să salute şi apariţia deserturilor, pe care servitorii le aduceau într-o adevărată procesiune pe trei platouri grele de metal pictat.

Venea mai întâi Panteonul din Roma din îngheţată multicoloră. Pilaştri din vanilie şi ziduri din căpşuni susţineau greutatea unui dom din fistic, în timp ce uşa ce se deschidea sub peristil lăsa să se întrezărească grămezi de bunătăţi sub formă de smaralde, rubine şi topaze. Rămurişuri de anghelică înconjurau oroarea asta

monumentală ce stârni o stupoare generală, iar din partea celor tineri, furia abia stăpânită izvorâtă din dorinţa unei demolări lacome.

Urma îndeaproape un munte de fursecuri fine ca nişte frunze moarte şi de-o diversitate de forme uimitoare, cu colţurile răsucite.

De cum a fost aşezat acest panteon pe masă, Charlie Jones anunţă că invitaţii se vor servi singuri şi porunci negrilor să plece.

— Îi tratezi ca pe nişte copii, îi spuse unchiul Josh.

— Nu-i auzi ce chiote scot în faţa acestui panteon caraghios? Crezi că astea sunt glasuri de oameni în toată firea? Nu-i bârfesc pentru că sunt veseli, dar fapt e că ducem lipsă de oameni în toată firea. Îngheţata asta uriaşă şi, între noi fie spus, hidoasă, o să mă ajute să le vâr pe gât şi unele adevăruri niţeluş cam amare.

— Doar nu vrei să le vorbeşti de război?

— Ce război? Nu e niciun război, de luni de zile ne apropiem doar de primejdia unui război. Şi ce face Sudul aflat în primejdie de război? Dansează.

— În acest refuz al fricii eu unul văd curaj.

— Oh, cât despre curaj, Sudul nu duce lipsă de el, nu are decât curaj, şi încă mult, dar în ceea ce priveşte politica, e departe de-a fi adult.

— Asta înţelegi tu prin *lipsă* de oameni în toată firea? Dar crezi că Nordul e adult?

— Niciun popor nu e adult cu adevărat. Dar chiar dacă nu e, Nordul are uzine şi o industrie care creşte îngrijorător. Câte uzine are Sudul?

— Niciuna, din câte ştiu. Şi totuşi, în lipsă de oameni în toată firea, avem oameni mari. Clay e un politician de anvergură. Negociază cu Nordul, propune concesii de ambele părţi; dacă obţine ceea ce el numeşte uniunea inimilor, pacea va fi salvată. Formula asta a uniunii inimilor ţi se pare naivă, dar Clay nu e un naiv, ci mizează pe cartea

sentimentului, ceea ce, în America, e aproape totdeauna un atu foarte mare.

— Calhoun nu credea deloc în uniunea inimilor. Şi Calhoun era omul Sudului.

— Mă tem să nu-i fi purtat ghinion. Cu numele ăsta al lui, care aduce cu o chemare de sălbăticiuni, ar fi fost în stare să ne azvârle în cel mai primejdios dintre conflicte.

— Nu l-ai văzut în viaţa ta!

— Nu, şi nici n-aveam chef să-l văd. Elocinţa lui a tăiat Americă în două, cu mult mai mult decât linia lui Mason şi Dixon.

— În timp ce noi trăncănim despre lucrurile astea sinistre, dragă Josh, văd colo o îmbulzeală gata să se prefacă în răzmeriţă, panteonul e pe punctul de-a cădea în mâinile barbarilor sau, dacă preferi, ale invitaţilor noştri.

Într-adevăr, într-o pornire generală, comesenii, uitând de bunele maniere, se înghesuiau împrejurul templului multicolor, nu fără a se îmbrânci un pic, cu râsete şi mii de proteste. Ţinând câte o farfurie în mână, atacau cu linguriţa pilaştri şi ziduri ca să-şi ia victorioşi partea de desert, pe care se duceau s-o savureze ceva mai departe, după ce înfulecau în treacăt vreun fursec. Tinerii militari se remarcau prin îndrăzneală, dar nici doamnele nu duceau lipsă de iniţiativă; uitându-şi lâncezelile, se organizaseră de la sine într-un soi de batalion ce împungea cu coatele, şi numai datorită strădaniilor lor cupola de fistic se prăbuşi. Au fost aclamate, musafirii bătând cu linguriţa în farfurioare.

— Pe vremea mea, spuse râzând Emma, căreia i se dăduse o porţie dublă de îngheţată de căpşuni şi fursecuri cu zecile, asemenea năvală ar fi fost socotită un scandal, dar din copilăria mea încoace lumea se îndreaptă spre pierzanie!

În timpul ăsta, străbunicile, care nu erau date uitării, râdeau cu lacrimi între două linguriţe de îngheţată,

nepărând câtuşi de puţin scandalizate.

— Iată, îi spuse Charlie Jones unchiului Josh, cel mai bun moment ca să-i fac să înghită hapul care să le limpezească ideile şi, în acelaşi timp, s-o instruiesc pe Elizabeth.

— Dar o să provoci consternare!

— Consternare? Tare aş vrea să fie aşa timp de-o secundă, dar mă tem că nici bubuitul unui tun n-ar putea-o face, dimpotrivă, i-ar exalta. Elizabeth!

Elizabeth nu-l auzi. Toată atenţia ei era îndreptată asupra arhitectului, pe care în sfârşit îl descoperise. Acesta, deplasându-se întruna, aproape că dăduse ocol mesei şi în clipa aceea o ţintuia cu privirea lui adâncă pe o fată foarte drăguţă, ocupată, ca şi el, să mănânce îngheţată, în timp ce-l privea la fel de adânc, iar farfurioarele li se atingeau. Nu era prea departe de Elizabeth, iar ea contempla cu melancolie ceea ce i se părea a fi o trădare.

— Elizabeth! o strigă din nou Charlie Jones.

Înălţă spre el o faţă de martir.

— Ce-i cu tine, fetiţo, nu-ţi iei desertul?

Clătină din cap.

— Nu mi-e foame, spuse.

— O, dar îngheţata se mănâncă fără să-ţi fie foame, mă rog, cum pofteşti. Suntem în ţara libertăţii.

Şi-atunci, ridicând glasul ca un profesor, încât să fie auzit de toţi, anunţă:

— Iar acum o să încerc să te instruiesc, fără a te plictisi, în legătură cu neînţelegerea noastră actuală cu Nordul.

— Mi s-a mai explicat, spuse ea blând. Am mai fost instruită.

În linii mari, sunt sigur, dar tocmai amănuntele sunt interesante. Ai să vezi, o să ai surprize. Pentru început, ştii unde se află Mexicul?

Tăcere.
— Ei bine, Mexicul se află în America Centrală, între America de Nord şi America de Sud. Vezi cam cum?
Elizabeth o vedea mai cu seamă pe fata cea drăguţă care nu voia să-şi termine îngheţata, luând câte o fărâmiţă, ca să nu piardă nimic din privirea fascinată a partenerului. Încântătoare, neîndoielnic, cu buclele ei negre mângâiate de un reflex roşcat. Minunatele ei pupile de un albastru întunecat păreau să soarbă tot ceea ce ochii un pic cam ficşi ai admiratorului îi spuneau despre frumuseţea ei fără seamăn în tot Sudul.
„Adineauri, se gândea mica englezoaică, mie îmi spunea asta”.
— Fostă provincie spaniolă, continuă Charlie Jones, Mexicul îşi cucereşte în cele din urmă independenţa. Încă de pe timpul dominaţiei spaniole, Texasul sclavagist atrăgea imigranţi din sud-vest, iar când ţara a fost liberă, mişcarea asta s-a accentuat. Nou-veniţii erau cât se poate de bine primiţi de către ţara unde lipsea mâna de lucru. Mă urmăreşti, Elizabeth?
— Ca şi cum aş fi în Texas cu dumneavoastră, Mr. Jones.
Impertinenţa îi scăpă fără să vrea. În tulburarea ei, se întoarse spre
Francis Brooks, vecinul din dreapta, pe care-l uitase cumva.
Acesta sta drept şi tăcut după scurta convorbire avută cu micuţa aristocrată englezoaică. Poate că încerca să reducă „diferenţa” dintre fată şi el.
— Mr. Brooks, îl întrebă ea, ştii cumva când o să înceapă balul?
Din politeţe, băiatul îşi luă lornionul, aşa cum îţi ridici pălăria când îi vorbeşti unei doamne.
— Cred că în curând, domnişoară. Am auzit pe cineva zicând că muzicanţii cer bere, deoarece aşteaptă de mult şi

le e cald.

Râseră discret amândoi, ceea ce-i apropie.

— Ai să dansezi, Mr. Brooks?

— Da, dacă găsesc... Oh! Domnişoară, aţi consimţi să-mi acordaţi primul vals?

Spuse toate astea bâlbâindu-se puţin, apoi îşi muşcă buzele.

Ca la bal, ideile începură să valseze nebuneşte în capul Elizabethei. Dacă dansa, nu era în pericol să i se vadă „indescriptibilii” confecţionaţi de mâna maternă? Dintr-odată, ar fi ajuns de râsul tuturor în seara aceea. Şi-apoi, să dansezi cu un partener care poartă lornion...

Nu avu timp să răspundă, vocea lui Charlie Jones o scoase din încurcătură:

— Elizabeth, strigă el, am iiitoresia că de la o vreme atenţia *dumitale* se îndepărtează de Texas.

— Oh, Mr. Jones, iată-mă din nou acolo, alături de dumneavoastră.

În clipa aceea, Francis Brooks îşi puse repede lornionul şi privi drept în faţa lui.

— Continui, rosti Charlie Jones cu putere; în 1830, nu erau mai puţin de douăzeci de mii, încât guvernul Mexicului se alarmează. Ca să pună capăt imigraţiei, începe prin a aboli sclavia, ceea ce-i mina pe coloniştii stabiliţi în Texas de mai bine de zece ani. Au avut loc mişcări şi, în cele din urmă, în 1835, izbucneşte războiul. Episodul cel mai marcant a fost bătălia de la Alamo.

Numele acela rostit ca un strigăt îi făcu să tresară pe meseni, cărora le era gândul la cu totul altceva, şi, într-un singur glas, exclamară răsunător:

— Urraa pentru Alamo!

Trezită din visările ei sentimentale, Elizabeth înălţă spre unchiul Josh o faţă înspăimântată:

— Ce se întâmplă?

— Elizabeth, mugi Charlie Jones, la Alamo, o sută

optzeci şi trei de texani au ţinut piept timp de două săptămâni la patru mii de mexicani. Sosesc întăririle şi forţele mexicane suportă una din cele mai grele înfrângeri. Mexicul e silit să acorde Texasului independenţa. Iar acesta cere Statelor Unite să-l primească în Uniune. îţi vine să crezi una ca asta? Statele Unite refuză.

— De ce?

— Parcă se ştie exact? Fără îndoială că nu dorea un conflict cu Mexicul. Era în 1837.

— Charlie, făcu unchiul Josh. Muzicanţii aşteaptă şi-şi pierd răbdarea. N-auzi cum îşi acordează instrumentele?

— Ei bine, dacă va fi nevoie, îşi vor acorda instrumentele după glasul trâmbiţei de la Judecata de Apoi. Continui.

Între timp, şoapte întretăiate de râsete înăbuşite continuau să se audă în jurul mesei, dar comesenii începeau să ciulească urechea. Rămăşiţele panteonului de îngheţată zăceau într-o baltă căpşunie care nu mai interesa pe nimeni.

— În sfârşit, în 1845, Texasul este acceptat, după cum dorea. Mexicul contestă delimitarea frontierelor. Războiul izbucneşte cât se poate de firesc după înfruntarea de opinii ce urmează. Ar fi putut fi evitat, dar Sudul o voia, iar spiritul războinic molipsise până şi statul Massachusetts, din Nord. Elizabeth, Washingtonul însă prezenta lucrurile în felul lui. Nu era câtuşi de puţin vorba de o invazie…

— Poate că nu, observă foarte tare unul dintre musafiri, dar semăna al naibii de bine cu invazia.

— …ci mai curând, continuă oratorul, cu o simplă ocupare militară a teritoriilor contestate. De la primele înfruntări, americanii au fost învinşi şi un vânt de mânie începu să sufle în ţara întreagă: sânge american cursese pe pământ american. Furia războinică se dezlănţuie. Armata americană, mai puţin numeroasă decât cea a

inamicului, repurtează nu mai puţin de şapte victorii memorabile, iar Mexicul e ocupat. Dintr-un foc, Statele Unite iau adversarului, în plus faţă de Texas, Arizona şi New Mexico şi, mai importantă decât tot restul, California. Drept compensaţie, au cumpărat aceste teritorii sau, mai curând, au silit Mexicul să le vândă.

— Cumpărate şi vândute cu sânge, declară aceeaşi persoană care mai adineauri insistase asupra termenului de invazie.

Era un domn scund, cu părul înspicat, cu faţa suptă şi ochi mici de un negru intens. îmbrăcat cu deosebită căutare, care-i dădea un aer clerical, sta cu atât mai ţeapăn cu cât băuse ceva cam mult şi-şi supraveghea rostirea.

— Sângele, vorbi el, curge în râuri nesecate de-a lungul frontierelor, mânjeşte tratatele de pace veşnic provizorii, plăteşte datoriile de război...

— Spală injuriile aduse onoarei, interveni un elev-ofiţer pe scurt.

— ...cu excepţia cazurilor când sunt de neşters, cum am avut prilejul să văd, şi atunci tot spălatul duelurilor nu şterge nimic.

Bombându-şi pieptul cât putu de tare, militarul se strădui să ia un ton arogant, dar degeaba se încrunta şi vorbea tare, faţa lui îşi păstra trăsăturile copilăreşti ce dăunau efectului voit.

— Domnule, văd că nu gândiţi ca toată lumea şi că sunteţi împotriva...

Un glas tăios reteză din scurt discursul acesta ce se anunţa vehement:

— Elev Butts, potoleşte-te. Ştii cu cine vorbeşti? Cel mai bun lucru pe care-l poţi face acum e să taci. Şeful dumitale te pofteşte s-o faci, cu insistenţă.

Elevul Butts se întoarse, văzu ca într-o străfulgerare faţa mânioasă a căpitanului şi tăcu.

— Charlie, îi şopti unchiul Josh vecinului său rămas imperturbabil, nu piguleşti îndeajuns lista invitaţilor: soldăţelul ăsta de două parale…

— …s-a strecurat aici alături de camarazii lui, dar n-o să mai vină, pentru că nu ştie să bea ca un gentleman. Cât despre bunul profesor Horatio Brixton Bragg, e ceva mai trăsnit în seara asta ca de obicei, pentru că şampania îl face să spună tot ce are pe suflet, dar e gloria micului lui colegiu şi sunt câteva persoane care îl ascultă.

— Bine, dar, pentru Dumnezeu, scurteaz-o, scurteaz-o şi tu.

— Înţeles. În ianuarie 1848, pacea a fost semnată între Mexic şi Statele Unite, continuă Charlie Jones ceva mai tare. Dar, la 14 ianuarie a aceluiaşi an, înainte de semnarea tratatului de pace, o lovitură de teatru avusese loc. Un anume Marshall, săpând la Colonna, în California, descoperise aur. S-a descoperit şi ceva mai departe, apoi mai peste tot, iar ştirea asta îşi începu numaidecât fulgerătoarea călătorie în jurul lumii. Din toate colţurile Americii şi din toate ţările Europei, emigranţii se năpustesc asupra Californiei. E faimoasa…

— Goană după aur! urlară invitaţii. Ştim cu toţii asta, Charlie Jones.

— Perfect. La finele anului ’49, coloniştii din California erau în număr de optzeci de mii. Aşa cum Franţa a avut „paşoptiştii ei”, America avea „paşnoviştii”[12]. În acest timp, Congresul se pomeneşte în faţa problemei admiterii Californiei în Uniune. Sudul insista să fie admisă ca stat al Sudului, ceea ce păm rezonabil. Cei optzeci de mii de californieni doresc cu ardoare intrarea în Uniune, dar cu o condiţie: să nu-i fie îngăduit niciunui negru să locuiască acolo, fie liber, fie sclav. Sudul, care vedea California drept stat *sclavagist,* se socoteşte păgubit şi

12 Forty-niners (nota ed. franceze)

cere o compensaţie. Favorabil intrării Californiei în Uniune, Congresul oferă în chip de despăgubire să-i împiedice pe sclavii fugiţi să se refugieze în Nord şi chiar să-i trimită îndărăt în Sud stăpânilor lor.

— Propunere derizorie, exclamă un domn cu păr alb ciufulit şi cu glas profund, de orator. Vă închipuiţi că Nordul n-o să înapoieze picior de sclav fugit.

Spre mirarea tuturor, Elizabeth rosti cât putu de tare:

— Dar acolo, în Nord, vor fi liberi.

Oratorul se întoarse încet pe călcâie în direcţia fetei:

— Drăguţa mea domnişoară, vor fi liberi, într-adevăr. Liberi să muncească pentru yankei, care-i vor pune să sfarme pietre ca să-şi câştige existenţa, liberi să se îmbolnăvească de plămâni datorită climei aspre. Mulţi vor muri. Unii, mai fericiţi, vor fugi şi se vor întoarce plângând de bucurie la vechii lor stăpâni. Ceea ce s-a şi întâmplat cu unul dintre sclavii lui Mr. Hargrove. S-a întors, preafericit să-şi regăsească iarăşi coliba însorită şi un stăpân bun, căruia nici măcar nu i-a trecut prin gând să-l certe.

La numele de Hargrove, Elizabeth păli.

— În sfârşit, în acest punct ne aflăm, reluă Charlie Jones, dar simplific groaznic. Mr. Clay e de părere să acceptăm acest compromis al cărui autor este. El crede şi predică aşa-numita uniune a inimilor, împăcarea, în timp ce marele nostru Calhoun niciodată n-a crezut în uniunea inimilor, declarându-se pentru metoda forte. De altfel, Nordul, dezlănţuit împotriva sclavagiştilor, nu vrea cu niciun preţ să-i înapoieze pe fugari, nici să li se interzică negrilor accesul în Statele din Nord. Aici am ajuns. Nu trebuie să uităm că, până nu demult, pe treptele Capitoliului din Washington se vindeau şi se cumpărau sclavi. Confuzia ideilor e extrem de mare, însă pericolul de război e prezent, şi Calhoun, continuând să susţină că Sudul e o naţiune, iar Nordul o alta, a împins spiritele spre hotărâri irevocabile.

— Urraa! A văzut lucrurile aşa cum sunt. Ce avem noi comun cu Nordul? exclamară musafirii.

— Nu mare lucru, poate, spuse Charlie Jones cu putere, dar vă daţi seama în ce măsură depindem de el?

— Ce tot spui acolo, Charlie? răcni oratorul cu părul zbârlit. Suntem una dintre naţiunile cele mai bogate din lume. Bumbacul nostru ne asigură resurse inepuizabile. Toate ţările mari cumpără bumbac de la noi.

— Atenţie. Stocul de bumbac al Angliei nu-i departe de-a atinge plinul. Pe de altă parte, gândiţi-vă la amănuntul ăsta pitoresc: de la jucărioara pe care-o primeşte copilul din Sud şi până la giulgiul care-l va înveli într-o bună zi, totul, mă auziţi, totul e furnizat de către Nord.

— Nu şi moda, în orice caz! strigă o doamnă. Elegantele din New York sunt împopoţonate ca nişte slujnice în zi de sărbătoare. Parisul continuă să ne procure ceea ce ne e de trebuinţă. Nordul înseamnă vulgaritatea parvenitului.

— Nu totdeauna, protestă Charlie Jones, şi nu peste tot. Cunosc Nordul, doamnă. E pe cale să devină o naţiune puternică şi industrializată.

— Nu ne e frică de Nord, ţipă o doamnă ridicându-se în picioare.

Era o foarte frumoasă roşcată, îmbrăcată într-o rochie de tafta în ape schimbătoare, dominate de reflexe verzui şi, printr-un gest instinctiv, îşi înălţă spre tavan două braţe minunate, cărnoase şi puternice.

Efectul fu electric. Dintr-un salt, bărbaţii săriră în picioare şi începură să urle cu sălbăticie ceva ce aducea cu strigătul vânătorilor: „Şo pe el!”

Strigăt repede acoperit de un bubuit victorios, ce răsună ca o chemare la arme, ca să se destrame aproape numaidecât şi să se piardă într-un ciclon de blândeţe amoroasă şi de irezistibile vârtejuri. Uşile de la sala de bal

se deschiseră cât erau de mari şi valsul năvăli în întreaga casă. Venit de la Viena, după ce triumfase în toate marile capitale europene, era unul din ultimele succese ale lui Larmer, evocând balul de la curtea imperială a Habsburgilor, fastul şi strălucirile ei războinice alternând cu galeşe răsfăţuri.

În sufragerie, scaunele se răsturnară în jurul mesei, mâinile se înmănuşară ca prin farmec şi, fără un cuvânt, fără o umbră de incertitudine, musafirii se năpustiră la chemarea magică, hăpăiţi şi aspiraţi parcă de atotputernicul curent. În beţia generală, orice femeie era frumoasă, orice bărbat devenea chipeş.

Elizabeth nu stătu mult pe gânduri. Înainte chiar de a-şi fi putut da ea seama, braţul lui Francis Brooks îi înlănţuia mijlocul şi văzu cum printr-un gest lornionul îi sare de la ochi, apoi cum saltă vesel în aer prins de cordeluţa neagră.

— Dar nu ştiu să valsez! se văicări ea.

Respiraţia băiatului îi atinse faţa şi-i simţi gura lângă ureche:

— Nu trebuie să ştii să valsezi ca să poţi valsa!

Nu se zbătu. Într-un soi de iureş, se lăsă dusă. Picioarele păreau a-i fugi sub ea şi, cu de la sine putere, se lăsau pătrunse de cadenţa aeriană ce-o ridica de la pământ.

Ajunsă în sala de bal, văzu pe o estradă vreo douăzeci de muzicanţi cu instrumentele în acţiune, corzi, clarinete, timpane, ghitară, fagot, chimvale. Arcuşul viorii părea regele petrecerii. Mânuit deasupra fraţilor lui, părea să zboare pe corzi şi cânta uneori ca o voce de fată îndrăgostită, în timp ce contrabaşii mormăiau.

Cu ochii pe jumătate închişi, ca să nu se uite la partener, Elizabeth se lăsa pradă beţiei clipei. Descoperea deliciile învârtitului, ce nu pretindea niciun fel de pricepere, deoarece băiatul lua asupră-i totul. Era de ajuns

ca ea să-şi pună mâna în mâna lui şi să urmeze mişcarea de balans a capului său. Fără a avea eleganţa dansatorilor experţi, nu-i lipsea nici graţia înnăscută, nici, mai cu seamă, o uşurinţă surprinzătoare ce-l făcea uneori să execute salturi prin aer. Elizabeth simţea că e fericit, dar o stingherea faptul că încerca întruna să-şi apropie faţa de faţa ei, ca pentru a o adulmeca, încât îşi întorcea capul într-o parte şintr-alta, apoi dintr-odată îşi dădu seama că, fără ochelari, băiatul nu vedea aproape nimic şi că încerca să-i desluşească trăsăturile.

În vârtejul amplu al dansului, observă că erau priviţi în trecere cu oarecare mirare şi-şi închipui că lipsa ei de experienţă stârneşte zâmbete, aşa că la început nu dădu niciun fel de atenţie faptului. Era cât se poate de mulţumită. Fără îndoială că Francis Brooks o strângea un pic cam tare, se gândi, dansează ca un băiat simplu, dar, deodată, înţelese totul. Ceea ce el numea „diferenţă" se vedea. Şi, dintr-odată, toată bucuria îi pieri. Roşi de ruşine: dansând cu ea, tânărul acela de obârşie modestă o declasa. Simţi un val de mânie năpădindu-i inima şi, în loc să-şi ferească faţa atunci când băiatul se apleca spre ea, luă hotărârea să-l privească drept în ochi şi să-i zâmbească. Să fi luat gestul drept o invitaţie? zâmbi la rândul lui şi, dintr-odată, îşi apropie gura de micuţa ei ureche arzând încă de indignare:

— Miss Elizabeth, rosti, îmi îngăduiţi să vă spun ceva?

Valsul îi ducea spre unul din colţurile sălii şi, printre modulaţiile prelungi ale viorii, îl auzea destul de bine. Instinctiv, clătină din cap.

— Mr. Brooks, cred că ar fi mai bine să nu-mi vorbeşti aici.

— Dacă nu v-o spun acum, n-am să îndrăznesc niciodată să v-o spun, iar dacă nu v-o spun, mor. Vă iubesc, Elizabeth.

— Oh! Ţi-am interzis doar!

— Nu puteţi împiedica un bărbat să vă iubească, Elizabeth.

— Te implor, taci.

Dar el continua să insiste într-o şoaptă plină de vehemenţă abia contenită:

— Ba da, Elizabeth, vă încredinţez, din clipa-n care v-am văzut la masă...

În momentul acela, un tânăr de-o eleganţă căutată, cu dantelă la manşete şi cu gâtul strâns într-o eşarfă de mătase neagră, ce-i scotea în evidenţă albeaţa feţei, se ivi pe neaşteptate lângă ei şi se înclină în faţa Elizabethei. Frumuseţea lui orgolioasă amintea de portretele din secolul al XVIII-lea în care se împăunează aristocraţia engleză: aceeaşi mărginire, aceeaşi semeţie.

— Domnişoară, spuse, am să vă comunic ceva urgent. Valsul continuă, vreţi să-mi acordaţi onoarea de a-l sfârşi cu mine?

Cu faţa împurpurată, Francis Brooks făcu gestul de a apuca mâna fetei.

— Domnule, spuse intrusul cu o voce tăioasă, lăsaţi-ne singuri, vă rog. Dacă aveţi nevoie de-o explicaţie, vă voi da-o cu prisosinţă sub copacii din cimitirul colonial, mă voi afla curând acolo, în zori, şi voi fi poate uimit zărindu-vă, dar nu cred.

— Nu pe el o să-l găseşti acolo, ci pe mine, Mr. Hudson, spuse atunci altcineva. Fapta dumitale e inadmisibilă. Desconsideri Sudul în ochii a doua persoane cât se poate de nevinovate.

Vocea aceea oarecum înăbuşită dar cu un timbru perfect aparţinea unui bărbat înalt, a cărui faţă energică purta podoaba unor micuţi favoriţi negri, asemeni unor virgule, sub pomeţii ieşiţi în afară. Fracul deosebit de strâns pe talie te făcea să ghiceşti un trup viguros şi suplu. Din ochii lui cenuşii îl fulgeră pe Mr. Hudson cu o privire

ce părea să-l micşoreze şi aşteptă.

— Aşadar, voi avea de rezolvat două cazuri, maior Burton, făcu Mr. Hudson cu voce liniştită. Vor fi duse la capăt unul după altul, iar primul din ele cu acest… domn al cărui nume nu-l cunosc.

— Eroare, Mr. Hudson, replică maiorul Burton pe un ton încă şi mai liniştit, în virtutea dreptului de primogenitură, deoarece e limpede că eu sunt cel mai vârstnic dintre voi doi, revendic primul tur, astfel încât, afară de cazul când m-aş înşela cumplit de tare, Mr. Brooks nu va avea de ce să se deranjeze.

Mr. Hudson făcu un gest dispreţuitor din cap.

— Sunt de acord să vă cedez primul tur, maior Burton.

Tot timpul cât ţinu acest salt de falsă curtenie, Elizabeth se sprijini uşor de braţul lui Francis Brooks, care rămânea mut şi năuc. Cu privirea lui ce mergea de la un interlocutor la altul, încerca să citească pe trăsăturile lor ceva ce-i scăpa, dar simţea nedesluşit că de moartea lui era vorba în spusele lor, fără a putea descâlci motivul, iar sângele îi pierise din obraji. La fel de lividă ca şi el, fata se întreba dacă n-o să se facă de ruşine prăbuşindu-se leşinată, dar simţul ereditar al ironiei îi veni în ajutor: era primul ei duel; cum se cuvenea să te porţi în asemenea împrejurare? în orice caz, trebuia evitată orice emoţie ridicolă. Maiorul Burton o scoase cu abilitate din încurcătură:

— Mr. Brooks, spuse el, te socot un băiat plin de onoare, pe care discuţia de faţă nu-l priveşte, orice-ar crede Mr. Hudson. Fii bun, rogu-te, şi condu-o pe Miss Elizabeth la locul dumisale.

Muzica mieuna drăgăstos de la o vreme, vestind că e pe moarte, dar dintr-odată făcu surpriza să învie, plină de-o vigoare marţială şi, în bubuitul acela de chimvale, Elizabeth exclamă cu vocea ei limpede:

— Pot foarte bine să ajung la locul meu şi singură, dar dacă-i face plăcere lui Mr. Brooks, e liber să mă însoţească.

Zicând acestea, plecă, urmată de Francis Brooks care, neîndrăznind să-i ofere braţul, mergea docil după ea.

Maiorul Burton şi Mr. Hudson ieşiră din sala de bal şi pătrunseră într-o micuţă încăpere alăturată ce slujea drept vestiar, iar acolo, într-un decor de pardesie, de şaluri, de pălării, de jobene stivuite, începură să răcnească pentru a domina gloriosul tapaj al valsului ce răzbătea puternic prin uşa închisă.

— Mr. Hudson, ai fost cât pe ce să provoci un scandal în plină petrecere, pretind să-mi explici de ce.

— E foarte simplu. Acest Francis Brooks este fiul unui alb sărac, plaga societăţii noastre. Prezenţa lui la bal e un scandal şi un afront.

— Mr. Hudson, motivul invocat de dumneata e nedemn şi îl consider dezonorant. Fixează dumneata însuţi ora şi locul exact al întâlnirii noastre.

— Maior Burton, e aproape de miezul nopţii. La ora trei şi jumătate dimineaţă, o să mă găseşti sub ultimii copaci din cimitirul colonial, împreună cu martorii mei.

— Mă voi afla acolo împreună cu propriii mei martori.

După ce conveniră asupra felului în care avea să decurgă duelul, un singur foc de pistol tras de la o distanţă de douăzeci de paşi, ieşiră în stradă prin uşa de la grădină şi se despărţiră, în timp ce în sală răsunau sprinţare primele măsuri ale cadrilului.

Întoarsă la locul ei, lângă unchiul Josh, care nu se dusese să danseze, Elizabeth stătea nemişcată şi părea atentă la fluxul şi refluxul dansului, dar mintea îi era în altă parte, în timp ce inima încă îi mai bătea de-o emoţie pe care nu izbutea să şi-o domolească. Unchiul Josh se aplecă spre ea:

— Aţi plecat prea devreme, tu şi cu Francis. Mai

urmează galopul final, care-i cel mai amuzant.

Fata îi zâmbi şi-i spuse:

— Obosită, unchiule Josh.

— Vrei să fii condusă în camera ta?

— Nu, mulţumesc.

Simţind că Francis Brooks o priveşte, întoarse capul spre el şi văzu groaza întipărită pe faţa lui, ale cărei trăsături păreau să fi încremenit, precum cele ale unei statui. Elizabeth tresări şi, instinctiv, îşi aşeză mâna foarte aproape de mâna lui. Băiatul n-o văzu. Era limpede că nu vedea nimic.

— Mr. Brooks… spuse.

Niciun răspuns. Se aplecă puţin spre el.

— Nădăjduiesc că nu ţi-e teamă.

Cuvântul teamă, pe care-l auzi, îl scoase brusc din tăcere.

— Teamă! exclamă cu o voce înăbuşită. Nu înţelegeţi, Elizabeth. Omul ăsta m-a insultat.

Indignarea puse stăpânire pe Elizabeth ca un fel de milă violentă şi, în zgomotul asurzitor al orchestrei, ridică vocea şi-i spuse:

— E nebun, nu avea dreptul…

— De ce să n-aibă dreptul, Elizabeth? Ce l-ar fi împiedicat?

Acum, mânia îi schimba trăsăturile, încât miopul timid se prefăcea într-un tânăr răscolit de indignare.

— Spuneţi-mi, ce anume l-ar fi putut împiedica, Elizabeth?

Luată din scurt, fata răspunse pe nerăsuflate:

— Nu avea dreptul să danseze cu mine în timp ce noi dansam împreună.

— Nu despre asta e vorba. Eu nu aveam dreptul să mă aflu aici. Mr. Jones mi-a recomandat să nu dansez, dar voiam atât de mult… Elizabeth. Ar fi trebuit să nu uit de diferenţă…

— Oh! exclamă fata, dar ţi-am spus că între noi nu există aşa ceva.
— Pentru omul ăsta, există.
— E o ruşine. Ai auzit ce-a spus maiorul Burton.
— Perfect, dar omul acela care m-a provocat nu avea dreptul s-o facă – ştiu eu de ce-şi tocmai asta nu vrei să mi-o mărturiseşti: din cauza diferenţei dintre noi, şi totuşi m-a provocat.
— Şi atunci, ce-ai să faci, Francis Brooks?
— Nu ştiu. Adio, Elizabeth.
Înainte ca ea să-i fi putut răspunde, plecă de la locul lui şi ajunse la uşă, dibuind întrucâtva, ca un orb.
Inima fetei se strânse. Muzica făcea să-i zvâcnească tâmplele cu o regularitate de nesuportat şi-şi duse mâinile la cap.
— Ce s-a întâmplat? întrebă unchiul Josh deodată. Nu te simţi bine?
— Pur şi simplu mi s-a făcut somn, şi ştiu să ajung la camera mea de una singură. Nu, te rog, unchiule Josh.
Dar el se ridicase în picioare şi o luă de mână ca s-o ducă până la uşă.
Vreo doi-trei negri se aflau acolo, ascultând, privind galopul. Cu ochii strălucitori şi dinţii albi dezvăluiţi de-un zâmbet larg, se dădură brusc în lături când se ivi unchiul Josh.
— Unul dintre voi s-o conducă pe Miss Elizabeth la camera ei, le porunci.

Capitolul XXV

Lampa de ulei răspândea o lumină slabă, ce lăsa în semiîntuneric cea mai mare parte din cameră. Doar măsuţa, acoperită cu un covor de India, şi balansoarul cel mare se vedeau, ca pe scena unui teatru. Pusă la vedere, alături de lampă, o Biblie.

Servitorul propuse să dea lampa mai mare, dar Elizabeth nu voi. Din fotoliul-balansoar în care se cuibărise, extenuată, se uita la negrul acela bătrân în livreaua lui stacojie. Părul creţ îi încărunţea şi umbla cu o încetineală plină de prudenţă, mutând un scaun lângă perete ori trăgând puţin perdelele la fereastră, gesturi aproape inutile, ce trădau dorinţa de-a vorbi.

— Don'soa'a Lisbeth, rosti în cele din urmă foarte încet, pot să vă spun ceva?

Sta într-un colţ al camerei unde abia îl vedea, iar vocea aceea ce ajungea până la ea din întuneric o făcu să aibă o senzaţie de nesiguranţă. Fără să-şi dea seama de ce se teme, prefera ca omul cel negru să nu se afle acolo. Departe, într-o altă aripă a casei, zgomotul orchestrei se auzea înăbuşit de distanţă şi tocmai din acest motiv, întrucâtva sinistru.

— Ce vrei? întrebă brusc.

— Don'soa'a Lisbeth e foa'te palidă. Eu pot să mă duc după...

— Ba nu. N-am nevoie de nimic. Poţi să pleci.

— P'ea bine. Noapte bună, don'soa'a Lisbeth.

Pe când se îndrepta spre uşă, trecu pe lângă ea, iar fata se feri puţin. După oarecare şovăială, servitorul se opri la doi paşi în spatele fotoliului, iar ei i se făcu teamă.

— Hai, du-te, îi spuse, vreau să fiu singură.

— Da, don'soa'a Lisbeth.

Îl auzi depărtându-se, apoi punând mâna pe para de la uşă. Acolo, din nou se opri şi spuse cu glas scăzut:

— Mr. Hudson a în'ebat unde e don'soa'a Lisbeth când ea a plecat din sufrage'le.

— Mr. Hudson? Nu trebuie să i se spună unde sunt.

— Nimeni n-a spus nimic.

— Bine. Acum du-te. Mulţumesc.

Servitorul dispăru, iar fata se sculă şi închise uşa cu cheia. Măsura asta de precauţie o miră chiar şi pe ea, dar

nu voia să-şi mărturisească faptul că Mr. Hudson o speriase. Nu-l putea suferi. În ciuda profilului lui frumos şi a eleganţei întregii lui persoane, ghicea în el o brutalitate funciară şi nu-i putea ierta umilinţa nefericitului Francis Brooks, incapabil să se apere.

Începu să se gândească la acesta din urmă şi-şi punea întrebări contradictorii. Când îşi apropia faţa de a ei, ca să vadă mai bine, semăna cu un înger orb. În momentele acelea se simţea răscolită şi nu-şi explica de ce, pentru că, fireşte, nu era îndrăgostită. Şi mai era şi lornionul acela caraghios care făcea ca situaţia să fie absurdă, şi-apoi ea niciodată nu s-a socotit îndrăgostită de nimeni. Şi totuşi, atunci când Francis Brooks o antrenase împreună cu el în vârtejurile valsului, simţise ce înseamnă ameţeala fericirii, dar era de la sine înţeles că nu era îndrăgostită, şi şi-o spunea la nesfârşit ca să se încredinţeze de acest lucru.

Jos, balul era pe sfârşite, musafirii plecau în mare hărmălaie de râsete şi complimente. Pentru Charlie Jones, seara fusese o strălucită reuşită şi nu regreta decât că tânăra lui compatrioată dispăruse, dar unchiul Josh îl încredinţă că urcase să se culce. Dinspre partea asta, niciun motiv de îngrijorare.

Niciun motiv de îngrijorare şi totuşi… Roţile ultimelor trăsuri încă mai răsunau pe pavelele străzii, când Charlie Jones şi unchiul Josh se închiseră în salonaşul ce dădea spre grădină.

Sub aparenţa de om distrat şi uneori visător, unchiul Josh ascundea o fire curioasă. Puţin dăruit pentru dans, nu voise să se lase în seama vârtejului colectiv, preferând să observe de la distanţă toate micile peripeţii ale balului, şi nu-i scăpă că patru persoane se retrăseseră deoparte la un moment dat şi oftă după binoclul lui de teatru, atât de util într-o împrejurare ca asta.

O bănuială îl încercă. Aplecându-se spre Charlie

Jones, îl întrebă:

— I-ai îngăduit lui Francis Brooks să valseze cu Elizabeth?

— I-am recomandat să stea deoparte. E în sala de bal?

— Presupun.

— Credeam că nu vrei să-ţi părăseşti locul ca să veghezi asupra ordinii.

— Veghez mai cu seamă asupra mătuşii Emma, căreia îi iau întruna cupa de şampanie din mână.

— Cât de vicleni sunt amândoi! Dar n-am inima să-i tulbur dacă se distrează, deşi Francis nu mi-a dat ascultare.

— O să vedem ce spune. Văd patru persoane care se duc undeva.

— Înaintea galopului? Cam repede.

— Îţi dai seama că a trecut de miezul nopţii?

Aerul nopţii se răcorise când Elizabeth se dezbrăcă, rochia cea drăguţă mai întâi, un pic cam mototolită, apoi „indescriptibilii” de care-i era ruşine, drepţi, largi, tiviţi cu un volan serios, fără dantelă. Oare nu i se văzuseră? Acum îi era indiferent. Totul îi era indiferent.

De-ai fi spus că groaznica scenă a provocării la duel ar fi schimbat pentru ea toată înfăţişarea vieţii, ca într-un caleidoscop uriaş. În plină petrecere, se ivea dintr-odată faţa chinuită a lui Francis Brooks, asemănătoare celei a unui om ce-ar fi fost pălmuit, dar el nu fusese pălmuit. Ci mai rău. Vocea aspră şi precisă a lui Mr. Hudson izbise cu rigoarea atroce a unei cravaşe. Şi cuvintele acelea ucigătoare el nu era în stare să le spele…

În cămaşa de noapte albă ce-i cădea până-n călcâie, se duse şi se sprijini în coate la fereastră. Nicicând nu mai văzuse atâtea stele pe cer. Cu capul dat pe spate, le privea până la ameţeală, smulsă din ea însăşi de imensitate, şi strânse în mâini bara de sprijin. Gânduri stranii îi treceau

prin minte. Ce însemna viaţa ei sub puzderia aceea înspăimântătoare de astre? Balul, întreaga petrecere, orchestra, feţele oamenilor, totul era ridicol şi mai cu seamă ireal, dar în parcul colonial doi bărbaţi aveau să se bată, poate să şi moară, şi asta peste câteva ore. Nu-i venea să creadă, nu suporta ideea că Francis Brooks putea fi ucis, dar prodigioasă scânteiere spunea altceva, de neînţeles.

Nu mai voia să doarmă. O adevărată fascinaţie se ascundea în profunzimea tăcerii. De multă vreme, orice zgomot încetase în oraş. Doar un câine lătra undeva foarte departe. Deodată, simţi cum i se moaie picioarele şi se duse la fotoliul-balansoar, îşi dădu drumul în el şi-l puse în mişcare cu o uşoară lovitură de călcâi.

Legănatul o mai linişti şi somnul se pregătea s-o învăluie încet, îngreuindu-i pleoapele, când văzu o hârtie albă ieşind dintre paginile aurite pe margini ale Bibliei de lângă ea. Trăgând-o din carte, recunoscu scrisul mare şi poruncitor al mătuşii Emma: „Ţi-ai lăsat Biblia la Dimwood. Ţi-am trimis Biblia mea. Citeşte capitolele unde ai rămas: Matei III, de la un capăt la altul, şi primul din Isaia, de la versetul 18: «Când păcatele îţi vor fi roşii ca purpura, le voi înălbi precum zăpada», până la sfârşit. Am să te întreb. Noapte bună. E”. „Nu, se gândi, n-am putere, dar am să-mi fac rugăciunea”. Cu glas scăzut, începu: „Tatăl nostru”, când îi veni gândul că Francis Brooks avea să fie ucis şi exclamă cu glas tare:

— Oh! nu! Nu îngerul orb! împiedică-i, Doamne! Aranjează totul! în timp ce-şi ascundea faţa în mâini, auzi un zgomot de trăsură în stradă şi se sculă din fotoliul-balansoar ca să alerge la fereastră. Mai întâi nu văzu nimic, umbra unui sicomor ascundea strada în dreptul grădinii, dar auzi voci înăbuşite, cineva poruncea nerăbdător:

— Repede! Sunt grăbit.

Aplecându-se ca să vadă mai bine, deosebi capul unei iepe negre, apoi scârţâitul unei trăsuri ce se apleca în partea scării, sub pasul vizitiului ce-şi lua locul. Aproape numaidecât pocni biciul şi, ţâşnind din umbră, o cabrioletă cu roţi mari, galbene, se repezi în lumina strălucitoare a lunii. Elizabeth abia putu recunoaşte silueta lui William Hargrove şi pe cea a lui Azor, care-şi mâna calul la galop pe străzile pustii.

Târându-se până la pat, se azvârli pe burtă. Perna îi înăbuşi strigătul de jale:

— Şi eu care credeam că a murit!

Capitolul XXVI

Cimitirul colonial era un parc brăzdat de alei unde cei mai frumoşi arbori din Savannah aruncau o umbră veşnic mişcătoare pe aleile de cărămidă roz. Sicomori, catalpe, stejari-plută, purtau cu toţii în frunzişul lor strame de muşchi cenuşiu, asemănătoare unor lungi văluri zdrenţuite, pe care le clătina până şi cea mai uşoară pală de vânt. Venită din insula Barbada[13] şi purtată de vânt, vegetaţia aceasta aproape impalpabilă aducea până şi în cel mai tonic peisaj o notă de melancolie, al cărei farmec straniu influenţa în cele din urmă imaginaţia. Puteai mult şi bine s-o smulgi din profunzimile verzi, ea se întorcea ca o obsesie.

La ora patru dimineaţa se luminase de ziuă, dar oraşul încă mai dormea, iar cimitirul era pustiu. Raze de soare mângâiau lespezile răzleţite ici-colo prin iarbă, iar curioşii puteau citi pe ele numele unor soldaţi morţi în timpul Războiului de Independenţă, dar şi pe cele ale unor duelişti pe care o lovitură de sabie sau un glonte de pistol îi culcase sub acele umbrare romantice.

---

13 Cea mai mică insulă din arhipelagul Antilelor (n.t.)

Mr. Hudson sosi primul în tovărăşia celor doi martori ai lui, pe care-i luase în pripă pe când se pregăteau să se culce. Încât aceştia aveau amândoi întipărit pe faţă un aer de gravitate morocănoasă. Ţanţoş, ca să-şi pună în valoare subţirimea taliei, cu zâmbetul pe buze.

Hudson se prefăcea a fi nespus de mulţumit, şi-şi pusese pălăria într-un unghi niţeluş cam bătăios, aşa cum i se părea că se cade. Purta mănuşi gris-perle, iar într-una din mâini ţinea o cravaşă cu care-şi lovea uşor pulpa piciorului. Venind la mică distanţă după el, maiorul Burton avea cu totul altă înfăţişare. Cu zece ani mai în vârstă decât adversarul său, oboseala îi pecetluia trăsăturile, iar faţa lui liniştită era cea a unui om care se duce la un spectacol plicticos. Martorii lui, care se vedea bine că sunt militari în civil, păstrau o tăcere adâncă. După ce se salutară, aşa cum cerea uzanţa, unul dintre martorii lui Hudson aminti cele cuvenite: distanţa de douăzeci de paşi, un singur foc de pistol tras de adversari în acelaşi timp.

Rămânea să se măsoare distanţa, când un incident întrerupse operaţia. Galopul unui cal răzbătu de pe aleea ce mărginea cimitirul, iar Charlie Jones se ivi pe iapa lui murgă, vestită pentru escapadele nebuneşti pe care le făcea împreună cu stăpânul ei.

Îmbrăcat în negru din creştet până-n tălpi, sări jos cu sprinteneala unui tânăr şi exclamă:

— Toate scuzele mele, *gentlemani* Nu vă răpesc decât o clipă.

De cum îl văzu, Mr. Hudson se schimbă la faţă şi, printr-un gest instinctiv, îşi duse mâna la pălărie, apoi dădu drumul cravaşei, care-i căzu la picioare.

Întorcându-se mai întâi spre maiorul Burton, Charlie Jones îi zise:

— Comandante, am fost informat de diferendul dintre dumneata şi Mr. Hudson de către Francis Brooks, care nu va întârzia să sosească. Doar vederea lui slabă explică

încetineala cu care se îndreaptă spre acest loc. Ba mi se pare că-l şi văd, alergând cu răsuflarea tăiată şi potrivindu-şi lornionul.

— Şi totuşi, i-am spus că prezenţa lui aici e de prisos.

— Lui însă i s-a părut indispensabilă. Francis Brooks e un om de onoare, la fel ca noi toţi. Mr. Hudson, adăugă apoi pe neaşteptate, dacă împrejurările o vor îngădui, vreau să-ţi spun două cuvinte, după ce te vei fi explicat cu maiorul Burton.

Mr. Hudson încuviinţă din cap.

În clipa aceea se ivi Francis Brooks, ştergându-şi fruntea şi străduindu-se să spună ceva fără a izbuti. Părul lui negru era zburlit, iar în mână ţinea o pălărie-burlan ce se vedea bine că e prea mare pentru cineva de înălţimea lui. îşi vârî batista în buzunar şi, aşa cum te descoperi din politeţe, îşi luă lornionul de la ochi, apoi se înclină. Totul în atitudinea lui trăda o emoţie violentă, strunită cu mare greutate.

— Vino-ţi în fire, îi spuse Charlie Jones, stai fără să te mişti lângă mine şi uită-te, uită-te bine.

Tânărul se apropie cât putu de mult de Charlie Jones şi nu se mai clinti, dar faţa îi şiroia de sudoare, iar ochii se plimbau cu spaimă când la unul, când la altul dintre adversari.

Fiecare dintre ei, cu haina scoasă şi arma în mână, aştepta să i se dea semnalul, exclamaţia obişnuită. Într-o tăcere aproape insuportabilă, chemările păsărilor răsunau din toate colţurile cimitirului, iar cântecele li se încrucişau într-un soi de întrecere ironică şi batjocoritoare.

— Domnilor, sunteţi gata?

Se scurseră câteva secunde ce părură nesfârşite.

Fără lornion, Francis Brooks nu putea vedea bine nimic, încât îşi întindea înainte o faţă fără privire, iar inima îi zvâcnea de să-i spargă pieptul.

— Foc! Unu… doi… trei.

Un glonte şuieră pe la urechea dreaptă a maiorului, dar nu se clinti, în timp ce un strigăt uşor ieşi din gura lui Mr. Hudson.

Cei de faţă se repeziră în jurul lor.

— Mr. Hudson e atât de neîndemânatic, încât a fost cât pe ce să mă ucidă, zise maiorul zâmbind, dar, ori mă înşel eu tare, ori n-o să mai valseze tot sezonul.

Într-adevăr, Mr. Hudson avea braţul străbătut de un glonte ceva mai jos de umăr.

După ce rănitului i se dădură primele îngrijiri, adversarii fură întrebaţi dacă doresc să se împace. Maiorul înălţă din umeri.

— Nicio obiecţie, zise cu o voce indiferentă, dar băiatul n-o să vrea. E un turbat. A ochit capul, aşa cum avea dreptul s-o facă. Dacă va fi război, o să facă minuni cu baioneta, după cum va fi şi un îndrăgostit înfocat, dar niciodată n-o să ajungă un şef.

Ca şi cum i-ar fi auzit cuvintele, Mr. Hudson îi aruncă o privire furioasă, ce spunea „nu” oricărei speranţe de împăcare.

Urmat de Francis Brooks, care nu se dezlipea de el, Charlie Jones se apropie de rănit. I se pansa rana. Pe un ton plin de bunăvoinţă, îl întrebă dacă-l doare.

— Suportabil, răspunse Mr. Hudson cu un zâmbet silit.

— Glontele a străbătut braţul şi a sfâşiat un muşchi, zise doctorul care se ocupa de rănit. Cel puţin trei luni va avea nevoie de-o eşarfa.

— Un braţ purtat în eşarfa! Dar asta îţi va câştiga stima întregului oraş Savannah, zise vesel Charlie Jones. S-a întocmit un proces verbal despre întâlnirea ce-a avut loc. Onoarea e salvată. Se propune ca împăcarea să pună punctul final acestei afaceri. Ce spui de asta?

Tânărul clătină din cap ca pentru a spune „nu”. Atunci Charlie Jones făcu gestul acela care-l caracteriza şi

care îi uimea pe prietenii lui. Într-un fel ce nu putea fi descris, începu să-şi schimbe înfăţişarea. Spatele îi păru dintr-odată mai lat, toată statura lui se îndreptă în aşa fel încât părea să fi crescut, iar faţa i se păru mai gravă.

— Hudson, spuse, într-o bună zi am să găsesc prilejul să-ţi vorbesc mai pe larg. În dimineaţa asta nu-ţi cer decât să te gândeşti la vremea când lucrai în birourile mele. Eşti liber să procedezi cum îţi place, dar eu să fiu în locul dumitale, n-aş refuza mâna foarte onorabilă care se întinde spre dumneata.

Cei doi bărbaţi se priviră o clipă, fiecare dintre ei încercând să ghicească ce ascundea celălalt în adâncul inimii. Mr. Hudson spuse în cele din urmă cu o voce înăbuşită:

— Nu vă voi putea răspunde decât când vom fi singuri.

Charlie Jones se întoarse numaidecât spre martori:

— Domnilor, pot să vă rog să vă îndepărtaţi câteva minute? Doctore, primele îngrijiri sunt îndestulătoare pentru ca şi dumneata…

— Da, dar aş fi mai liniştit dacă Mr. Hudson ar putea sta aşezat. Durerea poate fi foarte puternică.

— Oh! Dar pot foarte bine să stau în picioare.

— Să fie adusă banca aceea pe care-o văd pe alee, porunci Charlie Jones. Francis Brooks, du-te şi dumneata împreună cu ceilalţi. Dar ce ascunzi acolo, sub pulpana fracului?

Francis Brooks roşi şi îngăimă:

— Mai târziu, vă rog, Mr. Jones.

— Bine. Acum du-te.

Sub un stejar, unde adiau stramele veşnicei perdele de muşchi, fu instalată una din băncile pe care se odihneau cei ce se plimbau.

Se aşezară.

— Hudson, spuse Charlie Jones, un simplu gest poate

schimba soarta unui om. Dacă strângi mâna lui Burton, te vei bucura de întreaga stimă a celor din Savannah şi-ţi vei întări poziţia, care nu-ţi va aduce decât bine. Trebuie să mă explic mai pe larg?

— Sir, ar trebui să mă înţelegeţi. I-am cerut lui Miss Elizabeth să danseze cu mine deoarece o vedeam la braţul unui om pe care nu-l socotesc la locul lui printre noi.

— Cred că-ţi dai seama că persoanele care se învârteau valsând în jurul vostru au auzit tot ce s-a spus. După trei minute, întreg balul ştia. Să sfârşim odată, Hudson. De trei ori ai operat pe vremuri speculaţii în mod nechibzuit şi de trei ori te-am salvat de la ruina totală. Aveai mobilele sechestrate, casa vândută şi te pândea închisoarea datornicilor. Adevărat?

Hudson păli, dar nu răspunse.

— Bine, făcu Charlie Jones, după păţania asta te-ai pierdut în turma jalnică a albilor săraci. Aveai toate titlurile de cuviinţă.

— Mr. Jones, vă rog.

— Subiectul nu-i plăcut, recunosc, dar trebuie să ajungem la cazul lui Francis Brooks. Băiat al unui alb sărac, luat sub ocrotirea mea, şi-a făcut studiile, iar azi se numără printre cei mai buni arhitecţi ai mei. Miop ca o cârtiţă, iese din încurcătură cu un întreg sistem de lupe şi izbuteşte să-şi facă meseria cu strălucire. Nu crezi că merită să fie admirat?

— Nu sunt judecător – şi-apoi…

— …şi-apoi ai vrea să mă auzi odată trăgând concluzia. Dacă te atingi de Francis Brooks, o să ai în mine un duşman tenace câte zile oi avea eu. Totdeauna mă voi afla de-a curmezişul planurilor dumitale. Mai e nevoie să-ţi amintesc că, nefiind înrudit cu niciuna din marile familii din Savannah, e mai bine să fii prudent dacă vrei – hm, cum să zic? – să urci?

Mr. Hudson avu o tresărire de revoltă.

— Mr. Jones, nu credeţi că am vorbit destul despre subiectul ăsta? Vine o vreme când nu mai poţi răbda să fii umilit.

— Şi atunci e clipa hotărârilor înţelepte. De pildă, în cazul dumitale, să-i dai mâna maiorului Burton. Martorii dumitale te aşteaptă, împreună cu cei ai maiorului.

— Cu tot respectul ce vi se datorează, vă rog să ţineţi seama că exercitaţi asupra mea o presiune nedreaptă. Există un cuvânt precis pentru aceasta.

— Nu fi prost, Hudson. Eşti cât se poate de liber să procedezi cum îţi place. Atâta doar că te-am avertizat de pericolul care te paşte.

Cu o voce tremurând de indignare, Mr. Hudson răspunse:

— Ce altceva aş putea face decât să vă dau ascultare? Mă voi duce, deci, cu turbarea în suflet.

— Cu turbarea în suflet, repetă filosofic Charlie Jones, ridicându-se. Te simţi în stare să mergi singur? Pot să te ajut?

Mr. Hudson îi aruncă o privire indignată.

— Glumiţi, spuse.

Cu mâna stângă se sprijini de bancă şi se ridică în picioare. Doctorul, care stătea mai la o parte cu grupul martorilor, alergă numaidecât spre el.

— Te însoţesc, Mr. Hudson. E indispensabil. Te doare?

Mr. Hudson întoarse spre el o faţă ca varul. Toată neînsemnătatea frumuseţii lui se ivi, luminată de data asta de focul mâniei.

— Am dureri, într-adevăr, şopti cu dinţii strânşi.

— E cât se poate de firesc, dar va trece.

— Niciodată. Dar lăsaţi-mă, vă rog. Frumos mi-ar sta dacă ar trebui să fiu ajutat pentru câţiva paşi acolo. De altfel, mi se vine în întâmpinare.

Formalităţile se făcură, după cum era obiceiul, lângă

mormântul aflat la nivelul pământului al unui băiat de douăzeci şi trei de ani, care se uitase chiorâş la un ofiţer, pe stradă, în timpul frumoaselor zile ale revoluţiei. Maiorul întinse mâna cu un zâmbet întrucâtva indulgent. Mână ce fu mai curând atinsă decât strânsă de către Mr. Hudson, a cărui privire furioasă ochea mai bine decât o făcuse cu câteva clipe în urmă mâna lui dreaptă.

În acest timp, Charlie Jones îi făcea semn lui Francis Brooks să vină să-i vorbească. Trecu o vreme, fără ca acesta să bage de seamă. I se îndreptă atenţia în direcţia cea bună şi, lornionul intrând în funcţiune, alergă.

— Francis, îi spuse Charlie Jones numaidecât, arată-mi ce ascunzi sub frac.

Tânărul deznodă o trăistuţă legată de curea şi scoase din ea coşcogeamite pistolul de pe vremuri. Patul, din aramă, era încrustat cu fildeş, iar ţeava de o lungime neobişnuită.

Charlie Jones luă obiectul în mâinile lui.

— Atenţie, e încărcat! exclamă Francis Brooks.

— Şi-l trambalezi într-un săculeţ agăţat de curea?

— E pistolul bunicului, de pe vremea când se bătea pentru Independenţă.

— I-ar sta bine într-un muzeu. Dar mai întâi să-l golim de pulbere.

Un gest de-al lui Francis Brooks îl opri:

— Dar se află aici ca să-mi apere onoarea.

Charlie Jones îl învălui într-un zâmbet afectuos în timp ce golea pistolul.

— Onoarea dumitale nu-i întinată, dragul meu Francis. Şi niciodată nu vei fi nevoit s-o aperi cu arma în mână dacă izbutesc ca duelurile să fie interzise. Hai cu mine.

Îl luă familiar de braţ şi se plimbară amândoi pe sub copaci. Focurile de pistol atrăseseră lumea, încât Charlie Jones era salutat aproape la fiece pas. Însoţitorul lui îşi

luase în stăpânire pistolul, acum gol, şi-l vârâse în săculeţ, dar asta nu însemna că se simţea mai puţin important alături de Mr. Jones, şi invulnerabil. Deoarece îi fusese teamă, iar coşmarul lua sfârşit în lumina blândă a dimineţii ce se cernea prin frunziş, mângâind lungile lespezi gânditoare, presărate ici, colo, fără o ordine anume.

Charlie Jones se opri în faţa uneia dintre ele.

— Aici odihneşte un tânăr de douăzeci şi trei de ani, mort de pe urma sabiei unui camarad care ţinea la el. O insolenţă săvârşită din proastă dispoziţie ori din joacă, ce contează, era un afront. Un afront! Era cuvântul ce se auzea neîncetat. Şi-atunci săbiile se încrucişau. Colo, alt mormânt. Datează din 1820 sau 22, încă şi mai tragic. E al unui mare doctor din părţile astea, provocat de un tânăr smintit, care era îndrăgostit de nevasta lui. Până nu demult, aproape toţi băieţii din Savannah purtau la ei pistol sau cuţit. Dumneata, dumneata să nu te laşi provocat de nimeni. Infirmitatea vederii dumitale îţi interzice să te baţi. Dar să lăsăm asta. Vezi ce frumoasă e viaţa în dimineaţa asta. Nicicând parcul n-a fost umbrit cu o mai mare delicateţe. Pluteşte în aer o îmbiere la fericire. Am să mă întorc la mine acasă, pe iapa mea murgă. Pe curând, Francis, ne întâlnim la şantier.

Plecă numaidecât, îndreptându-se cu paşi mari spre iapa care-l aştepta lângă un servitor.

În clipa când se pregătea să pună piciorul în scară, vocea lui Francis Brooks ajunse până la el, subţire şi un pic gâtuită:

— Mr. Jones, credeţi că va fi război?

Charlie Jones se aşeză confortabil în şa şi răspunse:

— Poate că da, dacă politicienii îşi pierd capul, şi nu, dacă îl ascultăm pe Mr. Clay.

Apoi, lovindu-şi iapa cu nuieluşa, pomi la galop.

Francis Brooks, cu mâinile întinse înainte ca un orb, încerca să fugă după el strigând:

— Mr. Clay! Mr. Clay!

În noaptea aceea, Elizabeth aproape că nu închise ochii. De cum aţipea, teama o trezea din somn, urmărind-o până şi-n vis. Se făcea că din nou sta aplecată la fereastră şi-l privea pe Mr. Hargrove din spate, cum se urcă în cabrioletă. Noaptea rămânea tăcută şi calul galopa cu nădejde, dar ea continua să vadă spatele lui Mr. Hargrove, înfăşurat în mantie, căci nimic din toate acelea nu mişcau. Cuprinsă de spaimă, azvârli cuvertura de pe ea şi începu să meargă desculţă prin cameră.

Pe masă, lampa se stinsese, iar Biblia, deschisă la capitolul al VIII-lea din Isaia, aştepta. Paginile luceau slab în lumina lunii. Le atinse cu mâna, nehotărâtă.

Cu o violenţă subită, întâmplările din timpul balului îi veniră în minte, încât, de emoţie, trebui să se sprijine de masă. În jurul ei se aflau cei trei bărbaţi, cel care tăcea, ceilalţi doi care schimbau cuvinte pline de mânie, pe care ea nu le înţelegea. Simţi cum îi zvâcneşte inima în piept.

Cât să fi fost ceasul? Când se va crăpa de ziuă, se vor duce să se bată, iar unul dintre ei va fi rănit, poate chiar mort. Să fie cu putinţă? în clipele de deznădejde, se încredinţa pe sine că numai ceea ce putea vedea şi atinge era adevărat. Pereţii, mobilele din jur, camera în întregimea ei, toate astea o linişteau, domolindu-i cumva tulburarea, dar, fără a îndrăzni să şi-o mărturisească, ceea ce-o frământa cel mai mult era soarta lui Francis Brooks. Tremura pentru el fiindcă între cei doi bărbaţi furioşi el părea ca un copil pierdut. În unele clipe, stângăcia atitudinii, ca şi o anume neîndemânare a întregii lui persoane îl făceau caraghios, dar într-un fel ce nu putea fi suportat, deoarece era ca o insultă adusă unei fiinţe vulnerabile şi cu totul lipsită de apărare.

Pe cămin, o micuţă pendulă elveţiană împestriţată toată cu albăstrele şi nu-mă-uita arăta ora trei. Elizabeth putu şti numai atingând acele cu degetele, deoarece afară

cerul încă nu se luminase. Nu voia să se culce la loc de teama altor coşmaruri. Din nou, ca să-şi treacă timpul, începu să se plimbe printre mobile. Ziua va aduce veşti. Zadarnic încerca să-şi imagineze cimitirul colonial pe care şi-l închipuia plin de palmieri aplecaţi spre morminte. Să te baţi într-un cimitir…

Îi veni în gând să tragă de cordonul brodat şi s-o cheme pe Nora, servitoarea negresă, care-ar fi umplut lampa. Nu îndrăzni sau nu voi. Se îndreptă totuşi spre uşă, lângă care se afla cordonul clopoţelului şi-l apucă în mână, ispitită în ciuda şovăielilor, când privirea îi căzu, aproape de picioarele ei, pe un pătrat de hârtie albă…

O scrisoare strecurată pe sub uşă… O luă, o răsuci. Plicul era lipit. Cum să citeşti numele de pe el pe întuneric? Pe cât se pare, scrisoarea îi era adresată ei. îşi aminti de bătrânul servitor negru, care se tot foise prin cameră după bal, spunându-i lucruri atât de stranii, şi se pomeni rostind cu glas tare numele de Hudson. Dacă era din partea lui, ce dezamăgire… îl dispreţuia pe omul acela care-l insultase pe Francis Brooks. Şi totuşi, să primeşti o scrisoare era un eveniment. În toată viaţa ei nu primise decât patru scrisori: de la bunica, de la bătrânul ei tutore, de la tatăl ei aflat în călătorie şi de la o colegă răutăcioasă care-i scrisese ca din partea unui admirator închipuit. Elizabeth, la doisprezece ani, plânsese de ciudă, dar de data asta simţea că-i vorba despre altceva.

Deodată, răsuci cheia în broască şi deschise uşa. Cum de nu se gândise mai înainte? O lampă micuţă ardea toată noaptea pe scară, răspândind exact atâta lumină cât să poţi vedea treptele. Micuţul obiect din bronz copiat după lămpile romane era alcătuit dintr-un fitil pus în ulei şi aşezat într-o nişă, la picioarele unui Hermes din marmură.

Cu vederea desăvârşită a celor şaisprezece ani, Elizabeth putu descifra un scris mare şi neregulat, citind cele ce urmează în picioare, pe una din trepte, şi

sprijinindu-se de balustradă:

Elizabeth, dacă pot îndrăzni a vă spune astfel, la ce bun să vă scriu scrisoarea asta pe care un negru o va strecura sub uşă? Când peste câteva ore o veţi citi, eu poate voi fi mort. În noaptea asta, la bal, am făcut cea mai mare prostie din viaţa mea, insultând un biet băiat care nu se putea bate cu mine, fiindu-mi inferior, dar eram nebun de furie văzându-vă la braţul lui, pe dumneavoastră, pe care v-am privit tot timpul banchetului, pe dumneavoastră, pe care vă iubesc la disperare, pentru că sunteţi aceea pe care o aştept din primii ani ai tinereţii. Cât de frumoasă sunteţi, Elizabeth... Oare o ştiţi? Aveţi vârsta Julietei. Elizabeth, sunteţi frumoasă... x îşi luă privirea de pe scrisoare. Şocată de o asemenea frază, simţi ceva clătinându-se în ea. Niciodată vreun băiat nu-i vorbise astfel; printr-un soi de dedublare magică, se văzu în fraza lui Hudson ca într-o oglindă, se văzu frumoasă, nespus de frumoasă, cu părul ei de aur răspândit pe albul cămăşii de noapte şi cu obrajii îmbujoraţi de aerul curat al pajiştilor englezeşti, şi încetă să-l mai urască pe omul acela.

Adversarul meu e unul dintre cei mai buni ochitori din ţară. Eu însumi am dat dovadă că ştiu să mânuiesc pistolul. Am de gând să-i ţintesc capul, deoarece nu mai pot trăi dacă nu reduc la tăcere gura ce-a rostit jignirile. Astfel, onoarea va rămâne nepătată şi nu va mai fi nicio ruşine să vin să vă mărturisesc iarăşi iubirea...

De data asta, scrisoarea îi căzu din mâini şi fata nu voi să creadă ceea ce totuşi era atât de limpede. Să-l ia în căsătorie pe Mr. Hudson? Luă scrisoarea şi-o vârî în plic, apoi se duse la ea în cameră, închizând uşa cu cheia, la fel de grăbită ca şi atunci când ieşise.

Faţa lui Mr. Hudson i se ivi brusc în faţa ochilor, ca într-o halucinaţie. Netedă şi lipsită de peri, îi inspira o repulsie pe care nu şi-o explica. Oare un bărbat putea fi neasemuit de frumos? O anume perfecţiune a trăsăturilor

ar fi stârnit mai curând plictisul decât dragostea. Şi-apoi, nici nu era vorba de dragoste şi încă şi mai puţin de căsătorie. Să trăieşti alături de un model pentru o clasă de desen!

Azvârli scrisoarea într-un sertar, cu nerăbdarea unei persoane prea adulate, dar în străfundul fiinţei ei îşi dădea seama că joacă prost teatru. Doi oameni urma să se bată în duel pentru ea. Avea de ce să-şi dea importanţă.

Zorii se iveau îndărătul acoperişurilor. O lumină cenuşie, îndoielnică, năvălea în cameră. Aplecându-se pe fereastră, Elizabeth se uită la tufişuri cum se conturează încet din masa de întuneric, apoi la marginile muşcatelor roz.

Deodată, se duse să ia scrisoarea şi aşteptă să se facă lumină de-a binelea ca să citească sfârşitul. Poate că în chiar clipa când ea avea să-şi arunce ochii pe ultimele rânduri, el se va prăbuşi mort, lovit de un glonte în frunte. În romane erau asemenea coincidenţe zguduitoare…

La primele raze ale zilei putu, în sfârşit, citi aceste cuvinte:

Iertaţi-mă că vă scriu asemenea lucruri extravagante. Nu uit că încă mai sunteţi o foarte tânără lady şi poate că n-aţi auzit niciodată un bărbat vorbindu-vă cum o fac eu acum. Dar poate că un bărbat care va trece pe lângă moarte are dreptul să sară peste convenienţe. De va fi să mă prăbuşesc în curând, măcar să simt beţia acestei mărturisiri.

Nefericitul dumneavoastră Philip încruntându-se, reciti ultimele rânduri fără a fi sigură că le-a înţeles. În ciuda puţinei simpatii ce i-o inspira Mr. Hudson, începea să-l vadă sub altă lumină. Scrisoarea lui o înspăimântă. O iubea. Nu-şi putu înăbuşi un simţământ de milă faţă de el şi, în acelaşi timp, faţă de ea însăşi. Atât de tânăr şi în viaţa lui se şi ivise nenorocirea… Foarte romantică, situaţia…

Acum nu mai putea aştepta. Voia să ştie cum se va sfârşi totul, dacă cei doi se aflau în clipa aceea faţă în faţă. Ieşindu-şi întrucâtva din minţi, ţinea scrisoarea în mână când, într-o tresărire de bun simţ, i se păru că o vede pe maică-sa azvârlind peste cele scrise cea mai britanică privire cu putinţă, în timp ce glasul ei îi spunea: „Prostuţo, ţine-ţi cumpătul, nu te umple de ridicol”.

Fără să şovăie de data asta, trase de cordonul soneriei. Timp de zece minute, niciun răspuns. De-ai fi zis că tăcerea, scandalizată, îşi strângea undele în jurul acelei sonerii nelalocul ei ce trezea oamenii cu noaptea în cap.

În sfârşit, în mare lipăială de papuci târşiţi, Nora îşi făcu apariţia, cu părul strâns în grabă, cu ochii clipind de somn.

— Bună dimineaţa, don’soa’a Lisbeth. Don’soa’a Lisbeth nu bine?

— Ba da, Nora. Bună dimineaţa, cât e ceasul?

— Nu ştiu. Soa’ele a ’ăsă’it. Poate că în cu’înd o să fie pat’u.

— Ora patru! Oh! Nora, sunt îngrijorată. La ora patru, doi gentlemani se bat în cimitirul…

— În cimiti’ul colonial? Tot acolo, în fieca’e săptămână. G’oaznic, don’soa’a Lisbeth.

— Nora, nădăjduiesc că nu se vor ucide.

Nora făcu atunci gestul acela care o intriga pe Elizabeth. Părea că-şi înfăşoară partea de sus a trupului cu un văl invizibil, ce se încheia pe umeri.

Elizabeth o privi.

— Ce faci acolo, Nora?

— O ’rugăciune, don’soa’a Lisbeth, pent’u cei doi gentlemani.

— Foarte bine, zise Elizabeth, prea stingherită pentru a întreba mai mult.

Făcu câţiva paşi spre fereastră.

— Tare aş vrea să se sfârşească odată, Nora. Ţine

mult un duel?

— Nu ştiu. Niciodată nu v'ut să văd. Don'soa'a Lisbeth, No'a o să a'aranjeze aşte'nutul, iar tu o să de'mi.

— În niciun caz. Coboară storul. Soarele începe să strălucească.

Nora dădu ascultare, iar pânza portocalie cufundă camera într-un semiîntuneric aurit.

Femeia aceea rotofeie nu avusese timp să-şi pună un şorţ alb peste rochia neagră şi umbla de colo-colo prin cameră, încercând să facă ordine şi adunând lenjeria de corp pe care Elizabeth o azvârlise la întâmplare. De fapt, era curioasă să ştie de ce micuţa lady englezoaică se interesa de duelul acela; nu îndrăznea să spună nimic, dar spera să audă un oftat trist ce-ar fi îndreptăţit o încercare de-a fi mângâiată, încât îşi deplasa de colo-colo formele greoaie, făcând să scârţâie nemilos podeaua sub greutatea ei.

În timpul ăsta, Elizabeth tăcea şi se plimba prin cameră, evitând să treacă prea aproape de Nora, a cărei prezenţă o stingherea întrucâtva acum. În faţa portretului lui Charlie Jones, se opri şi înălţă spre el, o dată mai mult, o lungă privire duioasă plină de reproşuri. De ce nu rămăsese aşa cum era atunci, în plină strălucire a tinereţii? De ce oamenii se schimbă?

În clipa aceea, vocea Norei o făcu să tresară uşor, ca şi cum ar fi prins-o făcând ceva rău.

— Ah! Don'soa'a Lisbeth, tu p'iveşti la domnul?

— Da, Nora. Şi ce dacă?

— Masa Cha'lie o să-l ia de-acolo.

— O să-l ia! Şi de ce?

— Masa Cha'lie v'ea came'a ta mai veselă.

— Camera mea. Dar e foarte bine aşa cum e.

— Masa Cha'lie spune pent'u o micuţă lady flo'de sunt mai frumoase.

— Un tablou cu flori! Dar nu vreau.

— Mai d’ăguţă came’a ta aşa, cu flo’i.

— Bine, Nora. Acum lasă-mă.

— Don’soa’a Lisbeth nici acum nu-i mulţumită de No’a?...

În faţa tristeţii acelei feţe negre, Elizabeth şovăi, apoi un strigăt îi scăpă de pe buze:

— Oh! Nora, mi-e teamă!

Timid, Nora veni spre ea.

— Don’soa’a Lisbeth, nu-i nicio p’imejdie pent’u Mr. Hudson. Tu, tu n-ai fiică pent’u el.

— De unde ştii?

— No’a a ce’ut pent’u el.

— Vrei să spui că te-ai rugat?

— Da, don’soa’a. Don’soa’a Lisbeth am o’ezată?

— Taci, Nora. Nu-i deloc vorba despre asta.

— Ie’ta’e, don’soa’a Lisbeth.

— Nu poţi înţelege. N-am dormit. Nu mă pot obişnui cu ţinutul ăsta... dar n-ar trebui să-ţi spun toate astea. Toată lumea e drăguţă cu mine.

Deodată, îşi dădu seama că vorbeşte ca o fetiţă şi că o lua pe Nora drept bunică. Totuşi, continuă:

— Cred că n-am să mai vin niciodată în camera asta. Să nu spui la nimeni, Nora. îmi făgăduieşti?

— Nu, don’soa’a Lisbeth, niciodată la nimeni, la nimeni.

— Niciodată n-am să fiu fericită aici. Du-te şi vezi dacă au sosit veşti. Dacă Mr. Hudson a murit, am să plec... sau dacă Francis Brooks...

— Mr. B’ooks, don’soa’a Lisbeth?

— Mi-e teamă să nu fie ucis în duel. Nu vreau să i se întâmple ceva rău.

— Mr. B’ooks, oh, nu!

— Ce vrei să spui?

— Nimeni nu se atinge de Mr. B’ooks, don’soa’a Lisbeth. Mr. B’ooks nu poate să se ape’e.

— Mr. Hudson l-a insultat de faţă cu mine, Nora.

Nora o privi pe Elizabeth în tăcere. Cu gura deschisă, părea gata să spună ceva, dar se vedea bine că nu îndrăzneşte. Lacrimile îi străluceau în ochi.

— Găseşti că e ceva grav? întrebă fata în cele din urmă.

Nora dădu din cap. După o clipă, şopti:

— Mr. Hudson nu calitate.

Cuvintele o uluiră pe Elizabeth. Nu-i fu greu deloc să înţeleagă că Nora se îndoia că Mr. Hudson ar fi de neam bun, dar cum de ştia asta? Ea însăşi simţise acest lucru numaidecât.

— Nu trebuie să vorbeşti aşa, Nora, dar cine ţi-a spus?

— Toţi neg'îi ştiu dacă cineva calitate.

Şi, aproape numaidecât, adăugă:

— Masa Cha'lie ţine mult la Mr. B'ooks.

— Şi eu la fel, Nora.

— Toată lumea, don'soa'a Lisbeth.

— Acum, coboară repede. Trebuie să se fi terminat şi o să afli veşti. Sunt tare îngrijorată, Nora. Oh! Soarele pătrunde peste tot. Trage storul până jos. Toată lumina asta… E prea multă lumină pentru o zi ca asta.

Şi spuse cuvintele ce urmară pătrunsă de spaimă:

— O lumină aducătoare de nenorocire.

— Don'soa'a Lisbeth, nu-i nicio neno'oci'e.

— Da cum de ştii?

— No'a ştie, don'soa'a Lisbeth.

Era o asemenea siguranţă în vocea ei, încât deveni din ce în ce mai misterioasă în ochii Elizabethei, ca şi toţi negrii aceia pe care-i cunoştea atât de puţin. îşi aminti că o înspăimântau pe mama ei, căreia nu-i era teamă de nimic.

— Deschide *Biblia* care-i pe masă, spuse dintr-odată. *Sfânta Biblie* ne-o va spune.

La ceasul acela de spaimă, vechiul instinct protestant

se trezea în ea: să întrebe *Scriptura*, deschizând-o la întâmplare şi punând degetul pe un pasaj la nimereală, dar în cazul acesta Nora avu o comportare ce-o descumpăni.

— *Biblia*, don'soa'a Lisbeth?

— Da, de pe masă.

Fără tragere de inimă, Nora se apropie de măsuţă, dar se vedea limpede că n-are niciun chef să atingă cartea cea neagră. S-ar fi zis că vede în ea un obiect primejdios.

— Deschide.

Cele două mâini negre deschiseră *Biblia* cam pe la mijloc şi se retraseră repede. Elizabeth se apropie cu prudenţă. Operaţia căpăta un aspect vrăjitoresc.

— Acum, închide ochii şi pune degetul la întâmplare pe o pagină.

Urmă o şovăială mult mai lungă, încât porunca trebui repetată.

— Fă ce-ţi spun, Nora. De ce te temi?

În realitate, ei înseşi îi era teamă, teamă de carte, teamă că o silea să răspundă, de ceea ce avea să spună.

Închizând ochii, Nora lăsă să planeze deasupra cărţii o mână înspăimântată, apoi în sfârşit puse vârful degetului pe una din pagini.

— Bine, zise Elizabeth. Ce citeşti acolo?

Tăcere.

— Fă ce-ţi spun, Nora.

Încă o tăcere, şi mai lungă de astă dată.

— Don'soa'a Lisbeth, No'a nu ştie citească.

Şi-şi retrase mâna.

— Oh! exclamă Elizabeth, nu trebuia să-ţi iei mâna! Arată-mi unde era.

— Da' nu ştiu.

— Trebuie să-ţi aminteşti, Nora, acolo e răspunsul.

Nora era năucită de-a binelea.

— Aici, e'ed.

Cu o curiozitate lacomă, Elizabeth se aplecă peste

carte şi citi: „Să nu umblaţi cu înşelăciune faţă de voi înşivă. Nimeni nu ia numele Domnului în deşert”.

— Nu-i asta! strigă. Te-ai înşelat, Nora. Ăsta nu-i un răspuns. Trebuie să fi fost în altă parte. Du-te, Nora.

Nora se îndreptă legănându-se spre uşă şi dispăru fără un cuvânt. Rămasă singură, Elizabeth închise cartea şi rosti cu glas tare, cu voce liniştită:

— Nu acolo era, vezi bine.

Dar sudoarea îi îmbrobonase fruntea.

Se duse şi se întinse pe pat, aşteptând, cu capul zvâcnindu-i.

Capitolul XXVII

Puţin înainte de micul dejun, împrospătată de un somn târziu, dar reparator, şi printr-o baie prelungită cât mai mult, coborî la parter, într-una din noile ei rochii de vară, de un galben şters, în dimineaţa aceea Elizabeth îşi recăpătase înfăţişarea obişnuită, care mira pe toată lumea prin rozul aprins al obrajilor. Nezărind pe nimeni în vestibul, se îndrepta spre grădină, când Charlie Jones veni spre ea, îmbrăcat tot în alb, cu zâmbetul pe buze şi o gardenie la butonieră. Era ca învăluit într-un nor de apă de colonie. Izbucnind tare în râs, o apucă pe Elizabeth în braţe.

— Un mic duel fără urmări! exclamă el. Niciun mort, doar o rană la braţul lui Hudson, care n-o să poată valsa tot sezonul. Spera să-l trimită pe Burton pe lumea cealaltă şi a fost cât pe ce să izbutească. E judecat cu asprime. Nu e un gentleman. Nădăjduiesc că nu-ţi contrariez părerile...

— Oh, nu!

— Hai să dăm un tur prin grădină până la micul dejun.

Se plimbară câteva minute pe marile alei cu nisip ce înconjurau peluzele, pe sub sicomori. Elizabeth rupse în

trecere o crenguţă de iasomie şi-o mirosea din când în când.

— Acum, când doi bărbaţi s-au bătut pentru tine în duel, spuse Charlie Jones vesel, nu mai eşti o fetiţă drăgălaşă, ci o încântătoare tânără lady. Simţi diferenţa?

— Perfect.

— Nu exclud ideea că acest Mr. Hudson să se fi îndrăgostit de tine, ba mi se pare aproape sigur. Mă înşel oare? Dar sunt indiscret.

— Câtuşi de puţin, dar cum să fii sigur de sinceritatea unui om pe care nu-l cunoşti?

— La naiba! Te-ai maturizat peste noapte! Ai început să dai răspunsuri de om mare.

— Se prea poate, într-adevăr, să mă fi maturizat, după cum spui, unchiule Charlie. Acum pot şti dacă Francis Brooks e teafăr?

— Teafăr, nici vorbă! Eram şi eu acolo. Hudson a spus, pe cât se pare, că-l va învăţa minte, biciuindu-l de îndată ce mâna dreaptă i-o va îngădui.

Oprindu-se brusc, Elizabeth aruncă crenguţa de iasomie la picioarele ei.

— Îl urăsc pe omul ăsta, spuse.

Erau persoane lipsă la micul dejun. Mai întâi, mătuşa Emma. Unchiul Josh, aşezându-se lângă Charlie, îi spuse destul de tare:

— În noaptea asta, a avut o mare criză de conştiinţă. Şi-acum mai e în pat cu o batistă muiată în gheaţă pe frunte şi geme de ţi se rupe inima.

— Un grăunte de calomel o s-o pună pe picioare, făcu unchiul Charlie pe un ton uşor batjocoritor. Am să urc s-o văd numaidecât. Billy nu-i aici?

— Billy s-a dus la el în cameră destul de devreme, puţin înainte de miezul nopţii, când balul era în toi.

— Poate s-o fi plictisit.

— Da' de unde! A valsat ca un nebun, i s-a făcut rău

şi-a dispărut pe nepusă masă. Beat de somn, desigur, a ajuns la el în cameră ajutat de un servitor…

— Care l-a ajutat să se vâre în pat, presupun.

— Nu tocmai. Billy l-a pus să coboare piroga atârnată de tavan şi s-a azvârlit în ea aşa îmbrăcat cum era. Şi doarme şi-acum. E un mare visător. Dus de apele noroioase ale râului Savannah, pe lângă marginea pădurilor tenebroase, călătoreşte spre o lume ideală, unde totul e îngăduit, unde până şi cele mai seducătoare persoane…

— Opreşte-te, Josh. Am să dau poruncile care trebuie şi câteva picături de apă rece îl vor aduce la realitate.

Îi făcu semn unui servitor şi-i şopti câteva cuvinte. Gura negrului se deschise într-un zâmbet larg, până la urechi, şi dispăru în clipa când Elizabeth intră în sufragerie şi-şi ocupă locul obişnuit.

— Îmi cer scuze, spuse, trecând prin dreptul unei oglinzi, mi-am dat seama că am părul răvăşit.

— Răvăşeala asta mi se părea a fi un efect al artei, spuse Charlie Jones, de care nu ai nevoie şi, pentru că mătuşa Emma nu e lângă noi în dimineaţa asta, aşază-te lângă mine.

Elizabeth se mulţumi să zâmbească şi, fără un cuvânt, se aşeză lângă Charlie Jones.

— Admiră, îi spuse acesta, ordinea. Vezi colo sufrageria cea mare şi, ceva mai departe, sala de bal. Nici urmă de banchet, nici urmă de rotirile ample ale valsatorilor. Totul trece; nimic nu rămâne de pe urma unei petreceri.

— Nimic, în afară de amintirea unui duel cu pistolul într-un cimitir, zise Elizabeth cu o voce blândă.

Unchiul Josh şi Charlie Jones schimbară o privire mirată.

— Poţi, într-adevăr, să vezi lucrurile sub aspectul ăsta, spuse Charlie Jones, dar un asemenea duel se uită repede. Şi acum, o ceaşcă bună de ceai tare o să ne

dezmeticească pe toţi. Eşti de acord, Elizabeth?

— Perfect, numai că eu vreau ceai negru.

— De culoarea ceainicului?

— Bineînţeles.

Agresiv britanic, trona, într-adevăr, în mijlocul mesei, un ceainic uriaş care reflecta în pântecu-i de o negreală absolută cele trei persoane stând în jurul lui.

Numai unchiul Josh refuză, preferând cuminte un suc de fructe în locul unei băuturi pe care o considera ucigătoare.

Un servitor aduse pe o tavă un ziar proaspăt sosit de la Washington. Charlie Jones îl desfăcu şi-l azvârli aproape numaidecât într-o parte.

— Toombs continuă să vocifereze împotriva încercărilor lui Clay de-a potoli lucrurile. Mă tem ca într-o bună zi să nu meargă prea departe, şi-atunci…

— Şi-atunci? întrebă Elizabeth.

— Şi atunci predicatorii din Nord se vor înfierbânta şi se vor întrece care mai de care să găsească în sfintele *Scripturi* cele mai întemeiate motive de-a ne cuceri.

— Îţi închipui cumva că predicatorii noştri rămân datori în materie de docte citate biblice cu care să lustruiască baionetele soldaţilor noştri?

— Care soldaţi? Noi n-avem armată.

— Dar armatele se improvizează, dragul meu Charlie, din clipa primelor proclamaţii eroice făcute de civili din înaltul tribunelor.

— În ciuda a tot şi toate, ar însemna totuşi înfrângerea statelor din Sud, Josh, teoria liberei cârmuiri a fiecărui stat de către el însuşi are putere de lege.

— Din cauza asta, Carolina de Sud a fost cât pe ce să se separe de Uniune acum zece ani, când şi-a închipuit că Nordul încearcă s-o domine. Secesiunea pluteşte în aer, o respirăm.

— Lasă, Josh, fii liniştit. Te-ai emoţionat ca un pastor

care predică.

— A cui e vina? Şi-apoi, degeaba eşti tu englez, în taină te numeri printre cei mai înflăcăraţi sudişti.

— Josh, dacă o apucăm pe terenul ăsta, o să înspăimântăm pe cineva! Elizabeth îşi puse ceaşca pe masă.

— Dacă vreţi să spuneţi că pe mine, mă cunoaşteţi prea puţin. Nu ştiu ce-i aceea teamă.

— Bravo, Elizabeth! exclamă unchiul Charlie. Ca să ne primenim ideile, o să ne ducem în trăsură până la şantierul de unde o să răsară într-o bună zi casa mea cea nouă.

— Într-o bună zi? întrebă unchiul Josh… Nu ştii data?

— Pentru că vreau să fie foarte frumoasă, foarte spaţioasă şi foarte împodobită, peste zece ani.

— Zece ani! Unde o să ne aflăm noi peste zece ani?

— Aici, în pace. Ceea ce va să însemne cât de puţin cred în eventualitatea unui război.

— Charlie, îţi dai seama cât de des revine cuvântul război printre noi, în legătură cu orice?

— Să-l ocolim; o amendă celui care-ar aduce vorba de război.

— Aşa că, zise Elizabeth, pe care discuţia asta o plictisea, spuneţi-mi mai bine de ce în Sud nu se aud mierlele cântând? Nu trăiesc prin părţile astea? Am ascultat cântecul păsărilor foarte devreme în dimineaţa asta şi-am vrut să aud mierla – dar zadarnic.

— E trist s-o recunoaştem, răspunse Charlie. Am observat şi eu lucrul ăsta, ca şi tine, când am sosit aici în 1830. În Statele Unite nu sunt mierle.

— Vai, unchiule Charlie, nu există cântec de pasăre mai vesel, mai fericit, mai variat…

— Mai optimist, adăugă Joshua. Le-am auzit cântând la Paris. îi dăruiau curaj până şi celui mai necăjit dintre oameni. Oh! Parisul! Mi-am petrecut acolo trei luni în

tinereţea mea. Câte amintiri! Câte amintiri încântătoare!

Charli-Jones îi reteză elanul:

— Josh, nu începe iar! O să-mi povesteşti toate astea când om fi singuri. Elizabeth, vrei să-ţi tom ceai?

— Mulţumesc, unchiule Charlie, am terminat.

— Foarte bine. De vreme ce toţi am terminat de mâncat, îmi propun să mă duc să văd cum îi merge mătuşii Emma. Pe tine, Josh, te sfătuiesc să te duci să faci acelaşi lucru în privinţa lui Billy. Elizabeth…

— Urc la mine în cameră, zise fata, fără să dea nicio explicaţie.

Mutrişoara ei hotărâtă îl făcu pe Charlie Jones să zâmbească.

„De când e aici, e şi mai englezoaică”, îşi zise în sinea lui şi se înclină.

Elizabeth avea motive întemeiate să urce la ea în cameră. îşi amintise de scrisoarea lui Mr. Hudson şi se întreba unde o lăsase.

O clipă mai târziu, se repezea la ea în cameră. Patul fusese făcut, totul era în ordine şi constată că portretul lui Charlie Jones era la locul lui, dar pentru moment doar scrisoarea lui Mr. Hudson conta. Ideea că putuse fi găsită şi citită era de neîndurat. Un bărbat nu scrie asemenea lucruri fără să fi primit măcar umbra unei încurajări, o privire, un zâmbet, o strângere de mână.

Pierzându-şi capul, alergă în toate părţile, deschise sertare, se uită pe sub mobile, îşi desfăcu patul, azvârlind aşternutul grămadă pe covorul ale cărui margini fură ridicate şi, deodată, exclamă:

— Nora!

Cum de nu se gândise mai devreme? Nora dereticase prin cameră, văzuse scrisoarea şi o luase. Cu ce scop? Toate negresele astea bătrâne erau şi un pic vrăjitoare, aveau legături cu diavolul… Ori poate luase scrisoarea ca să i-o arate lui Charlie Jones din răutate.

Trase de cordonul soneriei şi, aşezându-se în fotoliul-balansoar, făcu o sforţare să rămână calmă. Trebuia să-i vorbească în aşa fel groaznicei bătrâne, încât s-o îngheţe de spaimă. Şi-atunci o să afle. Ochii îi căzură pe cartea cea neagră, sfânta Biblie, căreia nu avea dreptul să-i pună întrebări. Şi iată că acum Dumnezeu o pedepsea, dar pentru ce anume? Nu făcuse nimic rău. Omul acela îi scrisese o misivă amoroasă. Ar fi trebuit s-o rupă în mii de bucăţele. Lângă măsuţă se afla un coş de hârtii. Gol. Cartea o înspăimânta acum, avusese îndrăzneala să-i smulgă răspunsul cu de-a sila, poruncindu-i unei servitoare să-i pună întrebări. „Să nu luaţi numele Domnului în deşert”, răspunsese cartea.

În spatele ei, uşa se deschise.

— Nora! zise Elizabeth.

— Da, don’soa’a Lisbeth.

— Vino aici.

De cum rosti aceste cuvinte, văzu o linie albă ce întrerupea paginile cărţii celei negre. Legată după moda veche, cartea era prevăzută cu margini mari, răsfrânte, menite să protejeze auriul cel preţios şi care ascundeau un pic linia aceea, la drept vorbind, la fel de subţire ca un fir.

Cu un gest repezit, deschise Biblia şi scoase scrisoarea. Stăpânindu-şi un strigăt de groază, se uita la Nora, care stătea în faţa ei cu mâinile atârnându-i şi spaima întipărită pe chip.

— Don’soa’a Lisbeth nu mulţumită? şopti ea.

Urmă o tăcere grea.

— Ba nu, spuse Elizabeth în cele din urmă. Atâta doar că am dat peste scrisoarea asta în *Biblie*. Nu se pune nimic într-o Biblie. Nu ştiai? Nu ţi s-a spus niciodată?

— Nu, don’soa’a Lisbeth.

— Unde ai găsit-o?

— Aici, pe jos.

Şi arătă cu degetul covorul, aproape de picioarele

Elizabethei.

— Bine. Asta-i tot ce voiam să ştiu. Ba nu, spune-mi de ce n-ai dat portretul jos de pe perete?

— L-am văzut pe Masa Cha’lie când a venit în dimineaţa asta, i-am spus că Miss Lisbeth v’ea să ţină po’t’etul şi el a spus: „Bine, lasă-l”.

— O, Nora, nu trebuia să aduci vorba despre asta. Dar la urma urmelor, atâta pagubă.

— Masa Cha’lie foa’te mulţumit.

— Bine. Mi-am răvăşit patul. Să-l faci la loc puţin mai târziu. Acum poţi pleca.

Nora nu se clintea, de parcă ar fi aşteptat ceva. Stând împotriva luminii, părea şi mai neagră ca de obicei şi de-o urâţenie încă şi mai accentuată, dar de câteva clipe Elizabeth o vedea altfel. „Îi e teamă de mine, care n-am decât şaisprezece ani, iar ea are pe puţin şaizeci, se gândi. Ce ciudat... E groaznică la vedere, dar pare atât de cinstită şi de bună”.

— Nora, i se adresă cu un zâmbet, de ce mai stai?

— Don’soa’a Lisbeth nu mulţumită de mine?

Şi-atunci, aceste cuvinte pe care nu şi le putu reţine îi ieşiră din gură:

— Nora, niciodată nu trebuie să mă întrebi dacă sunt mulţumită de tine. Totdeauna sunt mulţumită de tine.

Bătrâna îşi împreună mâinile la pieptul ei generos şi păru gata să spună ceva, dar Elizabeth reteză cu anticipaţie ceea ce părea a vesti o efuziune.

— Nu, spuse, vreau ca acum să pleci. Sunt foarte mulţumită. Du-te, hai, du-te repede.

De data asta a fost rândul Norei să zâmbească, şi zâmbi arătându-şi toţi dinţii, apoi se îndreptă spre uşă fără un cuvânt.

„Încă un pic şi-i dădeau lacrimile, îşi şopti fata când rămase singură. Ridicol!”

Luă scrisoarea şi, cu violenţă aproape, o scoase din

plic, o despături şi o citi, apoi o lăsă deschisă pe genunchi, privind-o năucită. Trebuia bineînţeles s-o distrugă, de vreme ce nu-l iubea pe cel care o scrisese.

El însă era îndrăgostit, se umilea în faţa ei, recunoştea că greşise insultându-l pe bietul Francis Brooks, dar, mai târziu, după duel, nu spusese oare că-şi făgăduieşte să-i pună pielea-n băţ? Din cauza asta îl dispreţuia şi hotărî să rupă scrisoarea. Un om care minţea. Nu era un gentleman.

Îşi închipuia oare că gentlemanii nu mint niciodată? El însă nu minţea aşternând în scris paginile acelea. Cât ar fi dorit să nu le fi primit niciodată, nici să le fi citit! în ce încurcătură o punea scrisoarea aceea... Şi totuşi, era o scrisoare de dragoste. Prima ei scrisoare de dragoste. Stătu mult s-o privească. Mai târziu, va mai primi şi altele, poate, dar asta tot prima va rămâne, pentru totdeauna.

Încet, cu părere de rău parcă, o puse la loc în plic, apoi se duse să caute în adâncul unui dulap o trusă de călătorie dintr-o piele uzată, amintire de familie pe care mama ei i-o încredinţase la plecarea din Anglia. Pe dinafară se prezenta ca o valijoară prevăzută cu mânere şi apărată de-o încuietoare. Înăuntru străluceau flacoane cu dop de metal. O oglindă se afla într-un buzunar, sub capac, şi acolo strecură scrisoarea, de unde nimănui nu i-ar fi trecut prin minte s-o ia.

În felul ăsta, ar fi avut timp să cugete la ceva atât de nou pentru ea, adică la soarta hărăzită scrisorilor de dragoste. Pentru moment, se vedea scăpată de întrebarea asta grea, şi era de ajuns.

În salon, unde coborî peste câteva minute, îl găsi pe Charlie Jones citind ziarul.

— Elizabeth, exclamă el, cum faci de eşti aşa de roz şi de odihnită după o noapte plină de-atâtea peripeţii? Oh! Miraculoasă tinereţe! Dar stai jos. Vreau să-ţi dau veşti despre mătuşa Emma, pentru că simt că arzi de nerăbdare

să le afli.

Ironia ultimelor cuvinte o făcu să zâmbească.

— Potrivit, zise fata.

— Ei da, totul e cât se poate de bine. îl bănuiesc pe Josh că i-a dat un strop de laudanum. O s-o vezi la prânz, din nou domolită.

— Şi cu conştiinţa împăcată, nădăjduiesc.

— Totul ne îndreptăţeşte s-o presupunem. Nu ştie nimic despre duel şi, bineînţeles, nici nu trebuie să afle vreodată.

— Mai bine aşa.

— Mă găseşti citind ziarul, ocupaţie întristătoare. Nordul întreg îşi asmute focul indignării împotriva sclaviei.

— Unchiule Charlie, nu mă pot împiedica să cred că are dreptate.

— Încântătoare Elizabeth, o bună parte din Sud gândeşte ca şi tine, în principiu, deoarece munca negrilor ne este impusă de climă, dar e adevărat blestem. Nordul a făcut ca şi noi negoţ cu sclavi, până când a constatat că sunt ucişi de clima de-acolo. Şi-atunci ni i-a vândut ieftin pe cei care supravieţuiseră. Recunosc că argumentul lor are pondere. Le îngăduie să-şi strângă rândurile în ura faţă de noi, în timp ce ei au conştiinţa curată, numai că eu contez pe Clay, care să facă în aşa fel încât să fie acceptat un compromis, de cumva Toombs va voi să-şi ţină gura. Dar să lăsăm astea, Elizabeth, subiectul devine plicticos.

— Şi totuşi, e interesant.

— Din păcate, vom avea prea des ocazia să-l punem pe tapet. Vrei acum să te duc în cabrioletă până la Madison Square, ca să-ţi arăt şantierul casei mele, care începe să se înalţe din pământ?

— Cu plăcere, răspunse fata politicos.

— Cred că o să te amuze şi, dacă avem timp, ne vom duce să-i dăm bună ziua reverendului Elliott, episcopul din Savannah, care şi-a exprimat dorinţa să te vadă.

Elizabeth tresări.

— Un episcop! exclamă ea. Dar n-am vorbit niciodată cu un episcop.

— Păi, atunci, ăsta o să fie primul, spuse Charlie Jones râzând. Toate lucrurile au un început. Dar episcopul ăsta n-are nimic înspăimântător şi e de o curtenie minunată.

— Anglican?

— Episcopalian. E anglicanismul care se poartă la americani, Biserica cea mai aristocratică, cea mai elegantă.

— Da?

— Aşa cum îţi spun. Cu acelaşi rang, biserica prezbiteriană, mai puţin fastuoasă dar bine văzută, cea de care ţin şi eu, cu toate că sunt înclinat s-o uit – pentru că am idei bizare. Pe urmă vine biserica metodistă, fondată de acel adorabil original pe nume Wesley. A fost alungat din Savannah în 1735, pentru că refuzase s-o împărtăşească pe o doamnă care nu voia să-l ia de bărbat.

— Găsesc că-i prea de tot, spuse Elizabeth râzând.

— Oh! Nu te atinge de Wesley, e un om de-o mare sfinţenie.

— Bine. Până acum sunt trei biserici.

— Coborând, mai e şi biserica baptistă, mai simplă. Cea pe care-o preferă negrii.

— Avem şi noi toate astea, în afară de negri – dar ce te face să râzi, unchiule Charlie?

— Mă gândesc la legământul generalului Oglethorpe, care a avut totuşi de-a face şi cu catolici!

— Şi cu catolici? Mama le spune idolatri.

— Se află peste tot şi nu sunt idolatri. Cunosc unii care sunt nişte oameni minunaţi. Scumpa ta mamă are ideile generaţiei ei, un pic cam rigoriste.

Elizabeth îşi aminti de mătuşa Laura şi tăcu.

— Vrei să plecăm acum? întrebă Charlie Jones.

Elizabeth se ridică.

— Sunt gata.

Pe când ieşeau din cameră, îl văzură pe Josh venind repede spre ei, în vestibul.

— Vă anunţ, le spuse, că mătuşa Emma, înzdrăvenită de-a binelea şi într-o dispoziţie austeră, iese de la ea din cameră îmbrăcată în negru şi se îndreaptă spre excelentul mic dejun care o aşteaptă în sufragerie.

— Elizabeth, spuse unchiul Charlie în franceză.

— Poftim?

— Iartă-mă, amintire din viaţa mea pariziană. Şi înseamnă: s-o ştergem numaidecât de-aici.

— Pierdeţi timpul, zise Josh, mătuşa Emma merge încet, dar soseşte precum destinul, şi plină de morală.

— O luăm prin grădină. O să-şi bea ceaiul alături de Billy.

— Nici pomeneală. Billy a poruncit să i se aducă la el în cameră micul dejun, care nu-i mic decât cu numele.

— Să admirăm felul în care totul reintră în ordine pe lumea asta. Elizabeth, o să găseşti lângă intrare un morman de pălării cu boruri mari şi evantaie din frunze de palmier. Ia ce-ţi trebuie. Soarele o să fie nemilos. Eu unul dau fuga să poruncesc să iasă cabrioleta. Te găsesc în faţa casei.

Dispăru, iar Elizabeth alergă spre micul vestiar, unde alese o pălărie mare cu panglici lungi şi verzi, deoarece începea să se teamă pentru tenul ei de trandafir în faţa palorii frumuseţilor din Sud.

O clipă mai târziu, se afla în stradă şi urca în eleganta cabrioletă neagră. Stând lângă Charlie Jones, care avea pe cap o minunată panama, se simţea fericită de parcă ar fi pornit într-o escapadă. Veselia compatriotului ei o făcea să uite spaimele de peste noapte şi scoase exclamaţii pline de admiraţie în faţa şirurilor de case din cărămidă de un roşu stins, pe care sicomorii îşi aruncau

umbra veşnic uimitoare. Cu ferestrele lor înalte şi liniile de-o mare simplitate, vechile locuinţe păstrau demnitatea întrucâtva severă a primilor colonizatori. Pentru prima oară, Elizabeth intui sufletul Sudului, ce se împotrivea oricărei încercări de-a fi definit, pentru totdeauna de neînţeles lumii din afară. Încercă o emoţie stranie, la fel de bruscă precum un elan de iubire, dar nedesluşită.

Trapul din ce în ce mai rapid al calului trăda nerăbdarea lui Charlie Jones. În fiecare dimineaţă se grăbea spre şantierul din Madison Square, ca la o întâlnire amoroasă, căci puţine plăceri îi dăruiau tot pe-atâta bucurie ca fiorul de orgoliu ce-l resimţea când îşi vedea opera prin privirea nouă a unui vizitator neştiutor.

Madison Square se număra printre pieţele cele mai spaţioase din oraş şi cele mai generos umbrite. Stejarii-plută făceau din ea locul preferat al hoinarilor şi-al doamnelor ieşite la plimbare spre seară, sub minusculele şi-aproape inutilele lor umbrele.

De un an şi jumătate însă, un întreg colţ din piaţă aparţinea unui soi de citadelă cu eşafodaje ca nişte foişoare şi o împrejmuire din lemn de pin, prevăzută cu o poartă ce nu se deschidea curioşilor.

Gardul acela de o culoare roz întunecat, înălţat cu o vădită grijă pentru frumos şi solid, stârnea mai întâi atenţia, apoi o curiozitate de neînfrânat. Lumea se întreba ce comori puteau ascunde scândurile cele înalte atât de desăvârşit tăiate şi potrivite, încât nici cea mai îngustă crăpătură nu-ţi îngăduia să arunci o privire înăuntrul acelei mari împrejmuiri pătrate.

(’ubrioleta se opri în faţa porţii de lemn masiv şi, sărind jos cu sprinteneala unui tânăr, Charlie Jones îi întinse mâna Elizabethei, ca s-o ajute să coboare. Toate acestea se petrecură cu o mare repeziciune şi, după ce vârî cheia în broască, poarta se deschise, iar un negru îmbrăcat în haine de pânză se ivi numaidecât. Pe cât se pare, îşi

aştepta stăpânul, căci îl salută pe Charlie Jones şi se duse să ia calul de căpăstru.

— Du-te şi aşteaptă la umbră cu cabrioleta şi nu răspunde la nicio întrebare. Ţine minte. Ţi-o interzic.

— Da, Masa Cha'lie.

Aflat încă pe pragul porţii, Charlie Jones îşi luă un aer grav şi-i adresă fetei un mic discurs:

— Elizabeth, părăseşti pentru o clipă America şi te afli în Anglia. Asta ţi-o mărturisesc doar ţie, pentru că eşti englezoaică. N-o să vezi din casa mea decât partea de jos, dar am trecut de mult de temelie şi de partea de deasupra ei. Trei din ferestrele de la parter au şi fost puse la locul lor. Pardoseala întreagă va veni ceva mai târziu, dar un colţ e gata. Pe terenul ăsta cumpărat la un preţ ameţitor, restitui Coroanei o părticică din Colonia ei, rămasă cel mai îndelung credincioasă în războiul acela nenorocit de pe urma căruia a pierdut un continent întreg. Mă crezi nebun?

— Unchiule Charlie, sunt întrebări la care nu se cuvine să răspunzi, dar îmi stârneşti dorinţa de-a trece pragul acestei porţi.

O privi fără a spune nimic un scurt moment, apoi continuă:

— Foarte bine. îi vorbesc unei femei inteligente. Construiesc ceea ce Franţa vechiului regim numea *unfolie*. Cea de faţă va fi *une folie* Tudor.

— Tudor!

— Da, şi va fi înconjurată de palmieri şi de bananieri. Acum, chiar că mă crezi nebun.

— Da, încuviinţă fata râzând, dar să intrăm odată, pentru Dumnezeu!

— Urmează-mă.

Intră, apoi o lăsă pe fată să intre, după care închise poarta răsucind cheia de două ori cu un gest energic.

Soarele cădea drept pe şantier, ca o cataractă, şi la

început Elizabeth nu văzu nimic. Coborându-şi pe frunte borul pălăriei, îşi feri ochii cu evantaiul. Deodată, simţi aşezându-i-se pe braţul stâng mâna mare şi mătăsoasă a lui Charlie Jones.

— Dă-mi voie să te conduc spre un colţ mare şi umbros, care-o să ne slujească drept refugiu.

Vocea lui nu mai era cea de-acum o clipă, hotărâtă şi uşor didactică. Acum, cuvintele îi ieşeau din gură cu blândeţea unei mângâieri.

Făcură vreo zece – doisprezece paşi şi ajunseră într-un colţ al şantierului unde soarele nu răzbătea.

— Uită-te, îi spuse. Optzeci de lucrători muncesc între zidurile astea de dimineaţă până seara, împărţiţi în mici echipe care fac cu schimbul.

Văzu într-adevăr oameni îmbrăcaţi în haine de pânză de o albeaţă orbitoare şi purtând pălării mari de pai, sub care capul dispărea ca sub o streaşină.

În unghiul opus, se înălţa un eşafodaj, la poalele căruia se îngrămădeau lădoaie uriaşe din lemn, încinse cu fâşii metalice. Una dintre ele, care tocmai era deschisă cu grijă, se afla sub supravegherea unui bărbat îmbrăcat în negru, pe care Elizabeth îl recunoscu fără greutate, în ciuda pălăriei de panama ce-l ascundea până la umeri.

— Îl vezi pe partenerul tău de dans de astă-noapte, îi spuse Charlie Jones. Ştie cât se poate de bine că te afli aici, dar îl cunosc, nu îndrăzneşte să ţi se înfăţişeze din cauza lornionului, de care se ruşinează.

— Lornionul nu-i o piedică pentru ca ceilalţi să-l iubească.

— De ce nu-i aici, să te audă… Te adoră.

— Dar eu nu cer atât de mult, vai!

— Aici e toată mica lui dramă. Mi-a spus-o adineauri şi suferă în clipa de faţă sub frumoasa lui panama.

— Unchiule Charlie, îmi pare rău, dar dragostea nu se comandă.

— Ştiu şi eu asta, închipuie-ţi, şi n-aş vrea pentru nimic în lume să te văd ajungând soţia lui Francis Brooks, dar nu vrei să poruncesc să ţi se aducă o bancă aici? Eşti obosită?

— Deloc. Ce-i aşa de preţios în lăzile astea, de se deschid cu atâta grijă?

— Cărămizi venite din Anglia pe nave de mărfuri. Călătoria e lungă, dar conţinutul lăzilor e pentru mine nepreţuit. Fiecare din cărămizile astea soseşte învelită de mai multe ori în hârtie de mătase.

Ridicându-şi borul pălăriei, Elizabeth se uită la Charlie Jones, care nici nu clinti.

— Vorbeşti serios? îl întrebă.

— Întreabă-l pe Francis dacă sunt serios când aflu că vreuna din cărămizi s-a spart. Groaza pune atunci stăpânire pe şantier, cu toate că furia mea nu-i decât verbală. Vezi tu, vreau ca totul în casa asta să fie desăvârşit de frumos şi totul, până la ultima bucăţică de lemn, de metal ori de sticlă, să-mi fie furnizat de ţara natală.

— Chiar şi sticla?

— Fireşte. Pentru ca lumina să pătrundă în fiecare încăpere trecând prin geamuri de-acolo. Ştiu ce gândeşti. N-ai decât, fetiţă dragă. Francezii spun: nebun ca un englez. Ai în faţa ta un englez. Începi să înţelegi acum?

— Evidenţa faptelor face ca întrebarea să fie de prisos.

— Excelent. Continui: va veni ziua când casa asta va fi un refugiu. Nu mă întreba nici cum, nici de ce. Nu ştiu nimic, dar sunt sigur de asta.

Pe toată suprafaţa solului, alcătuind pătrate şi dreptunghiuri, ziduri scunde trasau planul parterului.

— Intrarea va fi lungă, împodobită cu statui şi terminată printr-o scară răsucită, explică Charlie Jones. Realizezi cum va fi?

— Ca şi cum aş urca-o.

— O legendă absurdă susţine că, în chiar locul ăsta, înainte vreme, se urca pe o scară de frânghie până la o spânzurătoare.

— Interesant.

— Îţi spun asta acum, pe loc, înainte de-a o auzi şuşotindu-ţi-o la ureche. Ai avea fiorii tradiţionali.

— Te înşeli, unchiule Charlie, nu mă înfior eu pentru atât de puţin lucru.

— Minunat. Salonul care se deschide la dreapta e uriaş, cu stucaturi de-a lungul cornişelor.

Şi făcu un gest larg, pentru a desemna în spaţiu stucaturile invizibile.

— Stucaturi aduse din Italia, pe nave de mărfuri, făcu Elizabeth maliţioasă.

— Pardon, eroare grosolană. Făcute la faţa locului de către meşteri englezi şi în cel mai pur stil Grinling Gibbons[14]. La celălalt capăt al parterului, sufrageria.

— Vastă, presupun.

— Nouă eroare, mică. Nu pot suferi banchetele care stârnesc elocinţa. Hai să plecăm, Elizabeth. E cald şi avem de făcut o vizită. Vrei să-i spun lui Francis să vină să te salute? O să-şi scoată lornionul mai întâi.

— Bietul Francis, nu vreau să-l fac să sufere. Cu ochii lui frumoşi de un albastru ca violeta, o să le facă pe-o mulţime de femei să se îndrăgostească de el.

— N-are ochi urâţi, într-adevăr, şi sunt speranţe să fie vindecat de miopie, dar până una-alta, miopia complică totul, şi va mai dura. Stă cu spatele la noi. *Filons*.

Capitolul XXVIII

14 Grinling Gibbons (1648-1721), cioplitor în lemn şi sculptor englez (n.t.)

Când se aflară din nou în cabrioletă, Charlie Jones îşi mână roibul la trap spre Monterey Square, unde episcopul Elliott locuia într-o casă mare, de pe timpul lui Oglethorpe, foarte admirată pentru simplitatea elegantă a faţadei. Înalte şi înguste, ferestrele se grupau la stânga şi la dreapta unei uşi vopsite în negru, ea singură reprezentând o capodoperă a ornamentării clasice, cu frontonul ei uşor, triunghiular, susţinut de false coloane greceşti. În mijlocul canatului strălucea un ciocan greu de aramă.

— Tu, care eşti o bună protestantă, spuse Charlie Jones în timp ce se apropiau de palatul episcopal, vei fi având întrebări de pus în legătură cu instituţia noastră specială care te revoltă. Eminenţa sa are răspuns la tot.

Pentru o clipă, Elizabeth păru înnebunită.

— Sper că n-o să-mi vorbească despre teologie?

— E mult prea bine crescut pentru a face aşa ceva. Nu te teme. E un bătrân gentleman de o curtenie desăvârşită.

Un servitor de culoare, purtând livrea neagră, le deschise uşa şi-i duse în bibliotecă, aflată într-unul din colţurile de la parter.

Episcopul îi primi cu o cordialitate fermecătoare. Înalt, suplu, îmbrăcat în negru, purta la piept o cruce de metal, prinsă de un lanţ. Acest amănunt o izbi cel dintâi pe fată, lăsând-o fără grai câteva clipe: niciun însemn de felul acesta nu figura în religia ei de zi cu zi şi fu întrucâtva şocată, dar faţa frumoasă, roză şi cu trăsături regulate care se apleca spre ea o linişti un pic. Elizabeth zâmbi. Episcopul îşi întrebă vizitatorii dacă doresc o băutură răcoritoare, dar vocea lui Charlie Jones refuză politicos.

În toate părţile, rafturi cu cărţi urcau până la tavan, vorbind despre o ştiinţă necuprinsă ce-o înlemni pe Elizabeth. Apoi fata îşi întoarse privirile la fereastra ce dădea spre sicomorii zvelţi din Monterey Square. Şi văzu trecând doamne, vorbăreţe şi fericite, libere... Cât de mult

regreta că nu se numără printre ele… Primul episcop cu care dădea ochii în viaţa ei îi făcea teamă…

Se aşezară. Ştirile politice fură mai întâi trecute repede în revistă cu calm. Charlie Jones aproba strădaniile lui Clay de-a salva pacea, iar reverendul Elliott nu putea, bineînţeles, decât să binecuvânteze asemenea intenţii lăudabile. Şi totuşi, era pentru maniera forte, preconizată odinioară de Calhoun. Ajunşi aici, cei doi se extaziară asupra tenacităţii bătrânului luptător care, prea bolnav fiind pentru a se putea duce la Senat, trimisese în locul lui pe altcineva, cu însărcinarea de a-i citi discursul. Ca şi cum ar fi putut fi înlocuit omul cu privirea de vultur şi cu părul veşnic vâlvoi din cauza mâniei. Totuşi, discursul său produsese efectul scontat dar, de la moartea lui, negocierile băteau pasul pe loc. Schimbul acesta de vederi păstra pentru Elizabeth un mister lipsit de farmec, deşi, mai liniştită acum, îl cerceta din priviri pe reverendul Elliott, găsindu-l în cele din urmă destul de frumos, în ciuda şuviţelor lungi de păr alb ce-i ascundeau urechile. Şi-l închipui ceva mai tânăr. Ochii de un albastru adânc, care ascundeau, desigur, abisuri de erudiţie, nu erau lipsiţi de blândeţe, nu doar de acea amabilitate în acord cu funcţia lui, ci o anume duioşie omenească ce-ar fi putut ajunge departe. Strălucea paradisul în ochii aceia, ca şi credinţa şi marile virtuţi, adăugă fata în sinea ei, ca să fie mândră de protestantismul ei, la fel şi dragostea, dragostea cea încercată de orice om, trebuie s-o fi cunoscut şi el pe când era tânăr…

Cât puteau să sporovăiască cei doi! Poate că, la urma urmei, va renunţa să mai pună întrebări despre instituţia aceea specială. Uite-i că s-au şi ridicat în picioare, ca pentru a pune capăt vizitei, încât se ridică şi ea dintr-un salt. Dar iată-i că vorbesc despre ea! Charlie Jones îi explică reverendului că descinde dintr-o veche familie din comitatul Kent şi că străvechiul lor castel, cu toate că

ajunsese în alte mâini, tot mai păstra deasupra portalului armoariile de pe timpul lui Henric al VII-lea. Eminenţa Sa îşi îndreptă privirile spre ea cu o uşoară înclinare a capului însoţită de un zâmbet aprobator, iar ea se simţi cum nu se poate mai fericită, când izbucni ca o lovitură de trăsnet comentariul de necrezut al lui Charlie Jones.

— Şi cu toate acestea, e aboliţionistă.

— Aboliţionistă! exclamă Eminenţa Sa.

Se aplecă spre tânăra aboliţionistă cu un minunat zâmbet, iar crucea aurită, îndepărtându-se puţin de pieptul lui, luci în gol.

— Copilă dragă, îţi închipui că eşti singura aboliţionistă din Sudul nostru? în adâncul inimii sunt şi eu ca şi dumneata.

Fascinată şi încântată, Elizabeth îşi simţi tot sufletul topindu-i-se sub efectul acestor cuvinte şi se pierdu în tot albastrul ce se revărsa peste ea din pupilele nemişcate.

— Sclavia e un flagel de care Sudul nu-i vinovat, făcu Charlie Jones cu o voce hotărâtă.

— Oare nu ştii, continuă episcopul fără a o slăbi din ochi pe Elizabeth, redevenită fetiţă, sau ai uitat că Abraham, Isaac şi Iacov aveau sclavi?

Numele magice ale sfinţilor patriarhi o treziră dintr-odată pe zeloasa cititoare a *Bibliei*.

— Cucernicia Voastră, în Scriptură nu-i vorba decât de servitori.

— Tot aşa le spunem şi noi, făcură ochii albaştri.

Elizabeth tresări, primind acest răspuns neaşteptat.

— Numai că… zise ea curajos.

— Numai că instituţia noastră specială care ne este impusă durează de-atât de multă vreme, încât ai crede-o inclusă undeva în planul dumnezeiesc al mântuirii…

— Oh! făcu Elizabeth.

— …până la noi ordine, rectifică Charlie Jones.

— E de presupus, într-adevăr, admise prelatul, că,

odată cu noile idei, va fi dispărut peste douăzeci de ani.

— Noi vedem lucrurile rezolvându-se la fel ca în Rusia cu robii, spuse Charlie Jones.

Elizabeth tăcu, pe când cei doi puneau capăt întrevederii schimbând cu jovialitate politeţurile de uzanţă. Credincioasă educaţiei primite, fata schiţă reverenţa tradiţională. În clipa aceea, mâna episcopului se aşeză pe creştetul ei şi, cu o voce plină de afecţiune, o binecuvântă. Cuprinsă de stinghereală, Elizabeth nu putu decât să îngaime:

— Mulţumesc, Cucernicia Voastră.

În cabrioletă, îşi mişcă evantaiul cu o urmă de enervare, ceea ce o reaşeză printre adulţi.

— Mare şi nobilă prezenţă acest episcop al Georgiei, spuse Charlie Jones. Şi întreg farmecul anglican.

— Poate că da, unchiule Charlie, dar nu sunt de părerea dumitale.

— N-ai fi englezoaică dacă ai avea aceeaşi părere.

— Episcopul e pur şi simplu de acord cu toată lumea. Planul lui dumnezeiesc nu m-a convins. Eu sunt împotriva sclaviei.

— Minunat. Şi eu la fel. Dacă servitorii mei vor să se ducă în Nord, sunt liberi s-o facă. Le-am şi spus-o, dar nu sunt chiar aşa de proşti! Trăiesc foarte bine în casa mea. Şi-apoi, eu nu sunt proprietar de plantaţie. Am birourile mele din port. Vând bumbac Europei întregi, Elizabeth. Sunt negustor.

— Negustor!

— Da, negustor. Te şochează? Eşti dezamăgită? Nu există alt termen, toate afacerile ne aparţin. Cântărind bine lucrurile, soarta oraşului e în mâinile noastre. Pe timp de criză financiară, căci există şi aşa ceva, are loc o adevărată năvală spre banca mea, vreau să spun cea pe care am fondat-o aici.

— Nu ştiam, spuse Elizabeth cu o nuanţă de

admiraţie, pe care o socotea pretinsă de politeţe.

— Nu e rău s-o ştii, continuă Charlie Jones, şi asta nu ca să mă pun prosteşte în valoare, ci pentru că odată cu bogăţia am dobândit un simţ al responsabilităţii uriaş, şi în acest punct ne întâlnim tu şi cu mine.

— Cum adică?

— Pe lista indignărilor tale figurează, cred, dispreţul înaltei societăţi pentru albii săraci.

— Figurează, şi încă la loc de cinste.

— Duelul din dimineaţa asta – primul tău duel – e o ilustraţie flagrantă a acestui lucru. Dacă ai fi îndrăgostită de Francis Brooks, te-ai căsători cu el?

— Îndrăgostită… dar nu sunt cu adevărat îndrăgostită de nimeni.

— Încă de nimeni, dar băieţii noştri din Sud sunt uneori foarte seducători.

— Întâi de toate, că nici nu ştiu dacă am chef să mă mărit.

— Lasă asta. Ştii vreo naţiune mai exasperantă decât cea engleză?

— Da, toate celelalte.

Charlie Jones izbucni în râs.

— Află, micuţă englezoaică exasperantă, ce anume a lăsat moştenire aristocraţia noastră Sudului, instalându-se aici: mărginirea, îngâmfarea ei condescendentă, pe care o face să treacă drept politeţe, gustul pentru lux şi pentru etalarea acestui lux…

— …şi eleganţa, şi bravura ei nebunească, refuzul de-a accepta înfrângerea, fermitatea de granit în faţa nenorocirii…

— …privirea dispreţuitoare pe care o aruncă mizeriei, deoarece mizeria înseamnă eşecul, iar ea-l adoră pe Mammon, zeul bogăţiei şi al reuşitei, ipocrizia ei, a cărei faimă aproape că s-a răspândit în lumea întreagă…

— Unchiule Charlie! răcni Elizabeth.

— Linişteşte-te, sosim. Adaug că atunci când Europa s-a văzut dominată de un tiran, Anglia, cu stupida încăpăţânare ce-i stă în obicei, s-a găsit să spună „nu” vreme de zece ani şi până la urmă l-a zdrobit.

Elizabeth îi aruncă o privire strălucind de-o bucurie triumfătoare.

— Napoleon Bonaparte, şopti ea.

— Încetişor, fetiţo. E numele celui mai mare om al timpurilor noastre. Dar Anglia n-a fost niciodată un inamic generos, e un lux pe care nu şi-l poate oferi. Când adversarul a încăput pe mâinile ei, l-a trimis să moară pe o insulă uitată de Dumnezeu, şi-odată aflat acolo, a început să-l admire. Şi-o mai face şi-acum. Putem fi respectaţi, dar niciodată nu vom fi iubiţi – în afară de persoana unor indivizi izolaţi şi de un farmec irezistibil…

— Ca dumneata, unchiule Charlie, exclamă Elizabeth, amintindu-şi de portretul de la ea din cameră.

— Asta voiam şi eu să spun! zise Charlie Jones râzând.

Opri calul în faţa marelui sicomor care umbrea cu frunzişul lui intrarea casei sale:

— Vezi tu, continuă el pe un ton serios, umilinţa celui care era numit Căpcăunul corsican a fost să fie bătut de către un soldat lipsit de geniu.

— Ducele de fier, un mare englez totuşi.

— Eroare, scumpă Elizabeth, un irlandez, dar n-are a face. Adineauri, am văzut felul în care-l priveai pe reverendul Elliott, ochi în ochi, nu spune nu, nimic nu-mi scapă.

— Dar nici nu spun, zise Elizabeth sâcâită.

— Ceea ce căutai în ochii lui albaştri e Anglia ta.

— Şi ce-i cu asta?

— În cazul de faţă, te rog să mă înţelegi aşa cum trebuie, te-ai înşelat.

— Cum vrei să înţeleg un lucru atât de straniu?

— Ai dreptate. Poate ţi se pare deplasat că-ţi spun asemenea lucruri aici, în stradă. Mă las dus de unul din acele impulsuri bruşte, cărora cred că e bine să le dau ascultare. Iubesc Sudul, de vreme ce am hotărât să trăiesc aici. Poartă în el toate elementele unei mari naţiuni, deosebită de Nord.

Elizabeth îşi trase pe frunte borul pălăriei de paie, străduindu-se să se pună la adăpost de lumina de la miezul zilei.

— Nu-i pentru prima oară când aud spunându-se asta, zise ea nerăbdător.

— Din nenorocire, continuă Charlie Jones, Sudul trăieşte într-o lume aflată în afara timpului actual. Nordul se transformă şi se modernizează. Sudul nu se clinteşte. Trecutul din care face propriul lui prezent îi convine. Bumbacul îi asigură bogăţia. Nu vrea să vadă că Nordul îşi sporeşte puterea din an în an în mod alarmant.

— Dar aud spunându-se că Sudul e îngrijorat.

— Îngrijorat ori ba, e hotărât să ţină piept acestui vecin periculos, îşi pune încrederea în bumbacul de care Nordul, ca şi străinătatea, au nevoie. Nordul construieşte uzine. În Sud n-ai să găseşti niciuna.

— Nu văd de ce ar izbucni un război din cauza asta.

— Ar putea fi evitat dacă Sudul face concesii, dar nu vrea să dea impresia că se lasă intimidat. E în joc amorul lui propriu, ceea ce riscă să-l azvârle într-o aventură de temut, al cărei sfârşit nimeni nu-l poate prevedea.

— Atunci, războiul e inevitabil.

— Nu foarte curând, pentru că nici Nordul n-are chef să se expună unei încercări atât de costisitoare. Convingerea mea e că un aranjament mai mult sau mai puţin solid va fi găsit ca să ieşim cu faţa curată. Crezi oare că aş construi o casă dacă aş fi convins că ţara se află în ajunul unui conflict?

— Sinceră să fiu, dacă aş putea, m-aş întoarce în

Anglia.

— Ţi-e teamă?

— O, nu! exclamă fata furioasă şi stingherită. Spun asta pentru că mi-e dor de ţară.

— Mă întorc la cele de mai înainte. Anglia ta nu se află în inima Sudului, ci în Virginia. O s-o găseşti acolo, liniştită şi verde, cu pajiştile, pădurile şi casele ei mari de ţară, unde totul e orânduit pentru ca viaţa să fie fericită. Dar te simţi rău la soare. Hai să stăm jos în grădină. Vreau să-ţi mai spun încă ceva.

Atinse calul cu biciul şi cabrioleta începu să dea ocol casei. Un servitor veni să ia murgul de căpăstru. O clipă mai târziu, Elizabeth sta aşezată alături de Charlie Jones sub o boltă de verdeaţă, unde îşi scoase pălăria cu un oftat de uşurare. În jurul ei, ramurile copacilor cădeau până la pământ, alcătuind o perdea de verdeaţă ce dădea acelui refugiu răcoarea unei pivniţe.

— Mărturisesc, unchiule Charlie, spuse fata zâmbind, că mă simt mai bine aici, ascultându-te, decât adineauri în stradă.

— Reproşuri! exclamă Charlie Jones râzând. Le merit, trebuie să mă ia omul aşa cum sunt. Dispoziţia de moment o ia înaintea politeţii. Ascultă. îţi vorbeam despre Virginia. Chiar numai numele ei şi are pentru mine o sonoritate magică. E statul care a dat Americii cei mai mari oameni. A fost numit Virginia în cinstea reginei-fecioare, marea Elizabeth. Acolo te vei crede acasă. Am construit o casă unde am să te duc într-o bună zi şi din care n-ai să mai vrei să pleci. Băiatul meu acolo îşi petrece vacanţele.

— Băiatul dumitale! Nu ştiam că…

— Am impresia că nu ţi s-a spus mai nimic despre mine. Am fost căsătorit şi sunt văduv de doi ani.

Auzind cuvântul „văduv”, Elizabeth resimţi un asemenea şoc, de parcă draperii negre s-ar fi desfăşurat jur-împrejurul lui Charlie Jones.

— Nu-ţi lua aerul ăsta îngrozit, zise el oarecum trist. îmi iubeam soţia, şi din cauza doliului n-am deschis balul aseară. Poate că te-ai întrebat...

— Nu.

— Prin căsătoria asta, sunt înrudit cu toate familiile din Sud.

— Toate familiile? Vrei să spui cele mai bune?

— Să spunem cele influente. N-am morbul nobiliar. În sfârşit, sper să mă recăsătoresc în anul care vine.

Şovăi o clipă, apoi continuă:

— Băiatul meu are optsprezece ani împliniţi. Studiază la Universitatea din Virginia, unde se duc toţi fiii de gentlemani din Sud. Asta-i. Ţi-am spus aproape tot. Rămâne esenţialul, care-i cel mai jenant. În două cuvinte, când mama ta, aflată în dificultăţi financiare, a făcut apel la prietenul meu Hargrove, motivul a fost o legătură de rudenie dintre el şi tatăl tău.

— Ştiu toate astea.

— Dacă prin absurd mi s-ar fi adresat mie, nu te-ai afla la Dimwood, ci aici sau în Virginia şi, cred, ceva mai fericită. Am să încerc să fac în aşa fel încât să ai o viaţă plăcută.

— Îţi mulţumesc, unchiule Charlie. Sunt nerăbdătoare s-o văd pe mama.

Din nou Charlie Jones şovăi şi o privi cu seriozitate.

— Te înţeleg, Elizabeth. Mama ta e o femeie admirabilă. Acum, putem intra în casă. Prânzim peste o oră.

Şi, printr-un gest neaşteptat, se aplecă spre fată şi-şi puse buzele pe fruntea ei.

— Rămâi cu noi, îi spuse.

Elizabeth nu răspunse.

Capitolul XXIX

Despărţindu-se de Charlie Jones în vestibul, Elizabeth urcă numaidecât la ea în cameră. Totul era într-o ordine desăvârşită şi o privire i-a fost de ajuns ca să-şi dea seama că portretul nu se clintise de la locul lui. Sună.

Soarele nu mai bătea în cameră, iar storurile pe jumătate trase îmblânzeau violenţa luminii, dar niciun suflu nu clintea vălurile lungi de muselină ale perdelelor.

Elizabeth se spăla din belşug cu apă pe faţă şi pe mâini, când Nora se ivi, în sfârşit, în târşâit de papuci şi cu sufletul la gură.

— Don'soa'a Lisbeth, vin de la bucătă'le, nu pot u'ca 'epede.

— Foarte bine, Nora, zise fata ştergându-se. Ascultă, Mr. Charlie ţi-a spus că portretul lui trebuie pus la el în cameră, iar aici, în locul lui, un tablou cu flori, nu-i aşa?

— Da, don'soa'a, da' dacă don'soa'a Lisbeth v'ea po't'etul...

— Trebuie să faci ce ţi-a spus. Iei portretul şi-o să pui ce-o vrea el. Ia-l chiar acum.

— Bine, don'soa'a Lisbeth.

Dădu ascultare, desprinzând portretul cu multă băgare de seamă, apoi se îndreptă încet spre uşa pe care Elizabeth avu grijă s-o deschidă cât era de mare. Pe prag, bătrâna se opri:

— Don'soa'a Lisbeth, nu mulţumită? întrebă cu o voce plângăreaţă.

— Nora, ţi-am interzis să mă mai întrebi asta. O dată pentru totdeauna, află că niciodată n-am să fiu nemulţumită de tine, aşa că du portretul şi fii atentă cum cobori.

Un pic îngrijorată, urmări din ochi călătoria portretului până în josul scărilor, apoi închise uşa.

Privirea i se întoarse spre perete, unde portretul nu se mai afla, şi se uită la locul rămas gol.

„Văduv, îşi spuse, şi tatăl unui băiat de optsprezece

ani. Într-un cuvânt, un domn bătrân. În tinereţe, trebuie să se fi socotit frumos, de vreme ce-a pus să fie pictat”.

Şi câteva minute visă la transformările nedrepte pe care le aduce vârsta, apoi hotărî să-şi schimbe rochia pentru prânz şi o alese pe cea pe care o socotea cea mai frumoasă, cu toate că i se părea cam ţipătoare: verde, de culoarea apei, cu panglici liliachii. I se păru o îndrăzneală amuzantă din partea ei şi avu impresia că devine astfel o altă persoană.

În clipa când se admira în faţa oglinzii, înfoind uşor cu mâna cutele ţesăturii uşoare, cineva bătu la uşă şi, fără a aştepta răspuns, mătuşa Emma intră, îmbrăcată cu o rochie de culoare brun-roşcat, garnisită cu panglici negre.

Ajunsă în mijlocul camerei, se opri şi rămase tăcută.

— Pot să te întreb, zise în cele din urmă pe tonul cel mai grav cu putinţă, de unde ai toaleta asta nemaipomenită?

— N-are nimic nemaipomenit, răspunse hotărât Elizabeth. Unchiul Josh mi-a oferit-o ieri, şi aşa e moda la Savannah.

Mătuşa Emma se încruntă.

— Încep să am îndoieli asupra modei din oraşul ăsta. E de-a dreptul lipsită de seriozitate.

— Fetele de vârsta mea poartă adesea culori şi mai aprinse.

Mătuşa Emma îşi înălţă capul, dându-l uşor pe spate:

— Dacă ai fi fata mea, ţi-aş cere să pui o rochie mai discretă. Mă întreb ce-ar zice mama ta dacă…

Deodată se întrerupse şi spuse ceva mai calm:

— Am trecut doar ca să-mi iau *Biblia*. Ai citit, sper, capitolele pe care ţi le-am însemnat.

— Nu pe-acelea, ci altceva, din Sfântul Pavel.

— Sfântul Pavel, bine. Trebuia mai întâi să citeşti Evanghelia, dar să vedem ce anume din Sfântul Pavel.

— Din epistola către Galateni.

— O alegere neaşteptată.

— O inspiraţie subită, făcu Elizabeth, într-o sforţare oarecum frenetică de-a spune adevărul fără să se trădeze.

— Nu sunt împotriva acestor momente de inspiraţie, mi se întâmplă şi mie să am. Şi ce spunea Sfântul Pavel?

— Ceva care m-a frapat. „Să nu luaţi numele Domnului în deşert”.

Mătuşa Emma închise ochii şi spuse cu glas înăbuşit:

— Adevărat. Uitasem de versetul ăsta. Totdeauna m-a înspăimântat.

Pe neaşteptate, sângele îi pieri de pe faţă, devenind lividă.

Elizabeth făcu un pas spre ea, apucând-o de mână.

— Ce ai, mătuşă Emma? Cum de te poate înspăimânta un asemenea verset? Nu dumitale ţi se adresează.

— Ba da, tu nu poţi înţelege, eşti prea tânără.

Spunând acestea, păru dintr-odată mult mai bătrână. Înduioşată, Elizabeth o duse până la fotoliul-balansoar, în care mătuşa Emma se prăbuşi. Greutatea ei puse numaidecât mobila în mişcare şi, ironie a situaţiei, o legănă vesel înainte şi înapoi, ca o plecare în călătorie.

„O nouă criză de conştiinţă, se gândi fata, neputându-şi reţine un zâmbet, n-o să mai prânzim pe ziua de azi”.

— Mătuşă Emma, Sfântul Pavel le scria unor oameni simpli, cărora trebuia să le vorbească aspru.

Mătuşa Emma scoase o batistă din buzunar şi oftă:

— Nu spune prostii. *Biblia* vorbeşte totdeauna fiecăruia dintre noi. Opreşte balansoarul ăsta.

Cineva bătu la uşă. Un servitor anunţă că prânzul avea să fie servit peste câteva minute.

— Să coborâm, spuse mătuşa Emma, ştergându-şi fruntea pe care strălucea sudoarea şi, pe un ton hotărât ce-o surprinse pe Elizabeth, declară: Cred că m-aş simţi mai bine la Dimwood decât aici. Am să-i spun chiar acum

asta lui Joshua (îi spunea astfel numai în împrejurări cât se poate de serioase). Nădăjduiesc că eşti de acord să te întorci acolo. Cugetând bine, Savannah nu-i un oraş pentru tine.

— Nu ştiu ce înţelegi printr-un oraş pentru mine, mătuşă Emma, dar aş fi fericită s-o văd din nou pe mama.

La aceste cuvinte, mătuşa Emma îi aruncă o privire furişă.

— Ajută-mă să mă ridic, spuse.

În sufrageria cufundată în semiîntuneric, Charlie Jones şi unchiul Josh vorbeau cu aprindere şi tăcură când se ivi mătuşa Emma, urmată de Elizabeth. Ghemuit într-un colţ, un băietan îmbrăcat în alb trăgea de funia unui panca, iar pătratul cel mare de pânză vântura aerul jilav cu un soi de geamăt.

— V-am făcut să aşteptaţi, zise mătuşa Emma, părând preocupată.

Vorbeam cu Elizabeth despre întoarcerea noastră la Dimwood.

— Aşa de repede? exclamă Charlie Jones.

La rândul lui, Billy protestă vehement:

— Abia am sosit şi plecăm.

— Taci din gură. Nu plecăm nici azi, nici mâine, ci poimâine.

— O vizită tare scurtă, dar Dimwood nu-i departe, iar aici sunteţi la voi acasă, şi casa mea vă aşteaptă.

— Te plictiseşti la Dimwood şi te amuzi la Savannah, mormăi Billy.

— Preferăm să nu ştim ce înţelegi tu prin a te amuza, zise unchiul Josh sarcastic, nici ce-ai făcut în orele cât ai dispărut misterios.

— Lasă-l în pace, Josh, zise Charlie Jones. O dată în viaţă are omul cincisprezece ani.

— Şaisprezece în curând, preciză Billy.

Cei doi bărbaţi schimbară o privire ca şi când ar fi

socotit ceva în minte.

— Emma, să mai stăm până sâmbătă, zise unchiul Josh. Asta îi va îngădui Elizabethei să meargă în vizită la câţiva dintre prietenii noştri. Mulţi din Savannah vor s-o cunoască.

— Sau poate ai putea tu pleca împreună cu Emma, zise Charlie Jones, apoi aş însoţi-o chiar eu pe Elizabeth la Dimwood, o zi-două mai târziu.

— Şi cu mine! răcni Billy.

Dar mătuşa Emma se dovedi a fi de neclintit:

— Elizabeth se întoarce odată cu mine şi cu Billy. Copiii au văzut destul la Savannah cu ocazia vizitei ăsteia.

— Mămico! imploră Billy.

— Taci din gură. Elizabeth, eşti de acord, sper.

— Mărturisesc că mi-ar părea bine s-o văd pe mama.

Se lăsă o scurtă tăcere, în care timp panca îşi făcu auzită scurta jelanie.

— Ei bine, e trist, dar ne-am înţeles… zise Charlie Jones. Hai să prânzim.

Un văl de tristeţe învălui comesenii, în ciuda strădaniilor gazdei de-a înviora conversaţia. Unchiul Josh era îngrijorat. Mătuşa Emma, cu deosebire pornită pe făcut morală, înghiţea cu un aer dezaprobator tartină după tartină de *toast*-uri şiroind de marmeladă. Până şi Billy, de obicei atât de vorbăreţ, nu deschidea gura decât pentru a face să dispară ca prin farmec o duzină întreagă de clătite plutind în sirop de arţar-dulce.

Elizabeth ocolea ceaiul şi tăcea mâlc, în timp ce se uita la băieţaşul negru. Cu un gest automat, acesta trăgea de funia ventilatorului, dar căldura aerului îl făcea să picotească şi veni clipa când panca rămase nemişcată.

Punându-şi tartina pe-o farfurioară, mătuşa Emma proferă pe-o voce înăbuşită:

— Mă sufoc.

— Hm, băiatul a adormit, zise Charlie Jones, aşa că o

să-l trezim.

— Un pahar de apă zvârlit drept în faţă, că doar n-o să moară din asta, declară mătuşa Emma.

— Propunere adoptată, zise Charlie Jones cu un zâmbet larg, dar vom îndulci stilul.

Şi, muindu-şi degetele într-o cană cu apă, azvârli câteva picături pe faţa negrului. Acesta deschise nişte ochi speriaţi, dar, văzându-şi stăpânul zâmbind, îi răspunse prin zâmbetul strălucitor al tinereţii.

— Îmi pa’e ’au, Mas’ Cha’lie, bălmăji, trăgând de funie din toate puterile.

— În locul dumitale, zise mătuşa Emma, l-aş vinde pe leneşul ăsta, l-aş face să coboare pe Mississippi, ar găsi cine să-l cumpere.

— Emma, sări Josh, pentru numele lui Dumnezeu, unde ţi-e mintea? Nu-ţi dai seama că cei de-alături te-aud? Nu-i momentul să vorbeşti aşa.

— Liniştiţi-vă, zise Charlie Jones. N-am nici cea mai mică intenţie să-l vând pe Noe, nici pe vreun altul dintre servitorii noştri. Noe, nu-ţi mai lua mutra asta de animal hăituit şi pune panca în mişcare.

Cu scârţâitul ei trist, maşinăria începu să mişte aerul, dar toată lumea terminase de mâncat, iar mătuşa Emma anunţă că se duce să se odihnească la ea în cameră.

După ce plecă, cei doi bărbaţi se priviră clătinând din cap. Elizabeth se uită la ei de parcă ar fi aşteptat o explicaţie. Nimic până atunci n-o tulburase atât de adânc ca atitudinea mătuşii Emma. Nu simţea faţă de ea decât indiferenţă şi, uneori, o anume milă, când o credea nefericită, dar dintr-odată începu să-i fie groază de ea.

Văzând nedumerirea de pe faţa fetei, Charlie Jones îi spuse lui Noe că poate pleca, apoi, întorcându-se spre Billy, îi propuse să ia calul înşeuat şi să exploreze împrejurimile. Plimbarea era prevăzută, iar la grajd se dăduseră porunci anume. Propunerea fu primită bucuros şi

băiatul se făcu nevăzut, nu fără o ultimă privire spre ce mai rămăsese din clătitele cu sirop de arţar-dulce.

— Iată un suflet lipsit de zbucium, zise unchiul Josh după ce Billy dispăru.

— Nu înţeleg cum de Emma a putut zămisli o fiinţă atât de simplă. Emma e o făptură tare chinuită.

— Charlie, să lăsăm ca lucrurile să se aranjeze de la sine. Elizabeth, cred că nu te-ai lăsat impresionată de discuţia asta un pic cam absurdă în legătură cu panca.

— Impresionată? Nu, dar am aflat ceea ce nu ştiam.

— Ascultă. Mătuşa Emma vorbeşte aşa cum se vorbea în tinereţea ei. Dar acum, nimeni n-ar mai vorbi cu atâta neomenie prin părţile noastre.

Şi adăugă, coborând puţin vocea:

— Nu că ne-am teme de o revoltă a negrilor.

— Nu va fi nicio revoltă a negrilor, afirmă Charlie Jones.

— Fireşte, Charlie, dar e una din imposibilităţile pe care niciodată nu izbuteşti să ţi le alungi din minte şi care te urmăresc. Cuvintele pe care tocmai le-ai rostit se pot auzi în fiecare zi: „Nu va fi nicio revoltă a negrilor, nu va fi nicio revoltă a negrilor”. Suntem siguri de asta şi, în acelaşi timp, simţim nevoia să ne spunem întruna că suntem siguri.

— Josh, te urmăresc amintirile din Santo-Domingo.

— La Santo-Domingo lucrurile stăteau cu totul altfel. Negrii aveau un şef.

— Nu văd un Toussaint-Louverture răsărind din pământ pe-aici, dar o s-o înspăimântăm pe Elizabeth cu discuţiile noastre sinistre. Hai să plecăm din sufrageria asta zăpuşitoare.

Elizabeth regreta că nimeni nu-i spusese nimic despre rochia ei verde cu panglici liliachii.

Capitolul XXX

Căldura nu împiedică diversele activităţi cerute de apropiata plecare. Unchiul Josh luă în grija lui cadourile de toate felurile pe care servitorii de la Dimwood erau încredinţaţi că le vor primi. Plecă în cabrioletă, urmat de căruţa pentru cumpărături mari, şi nu se întoarse decât peste trei ceasuri bune, exasperat, dar mulţumit că scăpase de o corvoadă pe care o socotea ucigătoare.

Mult mai plăcut îşi petrecu dimineaţa Elizabeth, pe care Charlie Jones o duse în caleaşcă pe marile bulevarde umbrite. Nu fără tact şi cu mult spirit, o instrui asupra Sudului ideal şi a Sudului real pe tânăra lui compatrioată, uneori nărăvaşă. Se lăsa, într-adevăr, greu de îndoctrinat, în ciuda farmecului educatorului, deoarece ţinea la obiecţiile ei ca la o comoară, dar îşi dovedea nedemn slăbiciunea în faţa elementului masculin.

După-amiaza târziu, spre seară, a fost dedicată unor vizite în cartierul rezidenţial, unde se aflau casele cele mai elegante din oraş. Toate vădeau un aer de familie în construcţia faţadei şi a ornamentelor de la uşi.

Elizabeth se văzu primită cu încântătoarea cordialitate a Sudului. Era îndreptăţită să-şi închipuie că a câştigat toate prieteniile cu putinţă, deşi partea întrucâtva prefăcută a complimentelor şi a bunei dispoziţii îi scăpa. Se străduiră toţi ca tânăra englezoaică să se simtă ca la ea acasă în lumea aceea atât de închisă totuşi şi năzuroasă la culme.

În faţa acelor femei în rochii gris-perle şi a bărbaţilor îmbrăcaţi în negru, cu gâtul înfăşurat până la urechi în eşarfele lor albe, avu impresia că îşi calcă toţi pe inimă, afişând în locul unei seriozităţi ce le sta în fire o amabilitate ce urma regulile severe ale unei politeţi tradiţionale. Şi, cuprinsă de îngrijorare, se întrebă dacă în rochia ei verde cu panglici liliachii nu părea o ţărancă în haine de duminică. Părerea necruţătoare a mătuşii Emma

îi veni în minte. Şi se nelinişti, nedându-şi încă seama de seducţia ce emana din toată făptura ei, de vocea căutătoare şi limpede, plină de ecoul ţării natale. O găsiră fermecătoare.

Ziua următoare a fost agitată. Plecarea iminentă îi frământa pe toţi, ca şi cum ar fi fost vorba de pregătirile pentru un tur al lumii. Billy uşura operaţiile prin veşnica lui absenţă. Era bănuit că dă târcoale pe lângă magazinul domnişoarei Clementine. În veşnicul lui du-te-vino, pândea o posibilă apariţie a lui Dorcas, atât de seducătoarea mulatră care lucra în atelierul firmei *Capriciile Parisului*, iar timpul trecea.

În casa lui Charlie Jones, hainele călătorilor umpleau valizele. Mai trebuiră adăugate valize şi pentru cumpărăturile Elizabethei. Nora primi această însărcinare, dar păstră în sertare rochiile, eşarfele şi „inexprimabilii” pe care tânăra domnişoară avea să le găsească la viitoarea ei şedere acolo. Pentru că toată lumea era încredinţată că avea să locuiască la Savannah o bună parte din an, toată lumea în afară de principala interesată, care-şi punea nenumărate întrebări.

Cu puţin înaintea cinei, Billy îşi făcu apariţia, cu un aer sălbatic, iar felul în care-şi zugrăvi escapada prin păduri stârni cel mai viu interes, mai ales din partea lui Charlie Jones, care ştia că pădurile acelea sunt de nepătruns, „dar, şopti el încă o dată la urechea unchiului Josh, o dată în viaţă are omul cincisprezece ani”.

Ziua ce urmă se vesti călduroasă, încât plecarea fu amânată pentru ora patru după-amiază. Fiecare se descurcă cum putu pentru a umple acel timp inutil, plin de-o nesfârşită aşteptare. Revenindu-şi din criza ei puternică de conştiinţă, mătuşa Emma îi mărturisi confidenţial unchiului Josh că se simte fericită să părăsească oraşul acela imoral şi-şi umplu timpul liber forţat scriindu-le prietenelor.

Ca şi în ajun, Billy dispăru fără să precizeze în vreun fel ţinta plimbării lui, în timp ce unchiul Charlie o învăţă pe Elizabeth să joace şah. Fata se pasionă numaidecât, iar adversarul ei, generos, o lăsă să câştige prima partidă.

În timp ce-i dezvăluia vicleşugurile săltăreţe ale calului şi atotputernicia reginei, îi dădea sfaturi înţelepte, pe care ea le asculta din politeţe.

— La Dimwood, ai face bine dacă i-ai lăsa pe ceilalţi să vorbească fără să participi la discuţii. Se vorbeşte mult prea mult în Sud. Vei avea parte, mă tem, de clipe grele, poate chiar penibile.

— Penibile? întrebă fata îngrijorată.

— După cum vei avea parte şi de clipe delicioase. Aşa e făcută viaţa, din hopuri. Balurile nu vor lipsi de cum va începe sezonul rece. Băieţii îţi vor face curte. Să nu faci prostia să crezi un singur cuvânt din cele ce-ţi vor spune. În locul tău, mi-aş muta nebunul în linie dreaptă, la două pătrăţele de regină, aşa, ca să-i fac în necaz. Ea e ţanţoşă şi fricoasă şi n-o să se clintească. De cumva soarta îţi dă vreo lovitură cruntă, să-ţi aminteşti că eu sunt tot timpul aici, în calitate de cel mai bun dintre prietenii tăi, şi că odaia ta te aşteaptă. Înaintez stângaci cu regele meu. Cu tura ta, îi dai şah, e pierdut. Şah mat. Dar iată că e anunţat prânzul.

— Aşa de repede?

— Şahul e curată magie. Nu face să treacă timpul, ci-l distruge, îl nimiceşte. E foarte practic.

Trecând prin salon, se opri în faţa mătuşii Emma, care tresări şi ridică spre el o faţă năucită.

— Mătuşă Emma, îi spuse Charlie Jones, trebuie să laşi pana. Prânzim. Josh, lasă-ţi ziarul. Pe legea mea, parcă picaţi din nori cu toţii. Nu l-aţi auzit pe Jeremie când a anunţat masa? Unde-i Billy?

— În spatele dumitale, unchiule Charlie.

Acolo era, într-adevăr, cu faţa cam roşie şi picături de

sudoare îi broboneau fruntea.

— În clipa asta am sosit, zise, şi am fost…

— Nu te-am întrebat unde-ai fost. Să nu mai aşteptăm.

În semiîntunericul din sufrageria cea mare, unde argintăria strălucea pe faţa de masă albă, Noe, chircit, trăgea viguros de funia pancăi, iar zbaterea pânzei îţi dădea iluzia unei adieri răcoroase, dar masa a fost lipsită de însufleţire. Era mult prea cald ca să poţi mânca şi chiar să poţi vorbi. Doar Billy îşi păstra nobilul apetit şi făcu o tentativă zadarnică să înfăţişeze ceea ce văzuse în dimineaţa aceea. I se impuse tăcere, iar el se consolă cu un munte de creveţi şi, pentru că era ultimul servit dintre comeseni, cu tot ce rămăsese dintr-un parfait de cafea, din care nu lăsă decât o dâră, din politeţe.

Siesta, declarată obligatorie, se prelungi cu o jumătate de oră, ceea ce întârzie cu tot atât plecarea. Unchiul Charlie trebui să-i scuture uşor pe cei care dormeau pe canapelele din salon şi vestibul. Billy se dovedi cel mai îndărătnic dintre protestatari; încât unchiul Charlie se văzu nevoit să răstoarne canapeaua cu o mână energică. Stând pe jos, băiatul se frecă la ochi, dar nu îndrăzni să cârtească. Îndrăzni însă să-şi exprime o dorinţă:

— Unchiule Charlie, lasă-mă să-mi iau piroga.

— Nici pomeneală. Sus, băiete!

Billy sări dintr-un salt.

— Ar putea fi legată de căruţa cu daruri…

— Billy, o să-ţi găseşti piroga, cum îi spui tu, tot aici, la mine în casă, când o să mai vii la Savannah, dar e piroga lui Ned. Şi-acum, pregăteşte-te. Trăsurile sunt în faţa casei şi aşteaptă de-o jumătate de oră. De data asta o să stai în trăsură lângă mătuşa Emma.

— Oh! Unchiule Charlie! protestă Billy cu un aer de martir.

— Niciun „Oh! unchiule Charlie”. Călătoreşti lângă

mama ta.

Călătorii se instalau, când, în ultima clipă, se ivi Elizabeth, urmată de Noe. Băiatul ducea încă o valiză, căreia izbutiră să-i facă loc în trăsura unde se instalară unchiul Joshua şi micuţa englezoaică.

— Îmi cer scuze, spuse aceasta cam stingherită. Sunt eşarfe, mănuşi şi tot felul de nimicuri pentru mămica.

Unchiul Josh nu răspunse numaidecât.

— Dar e normal, zise în cele din urmă, e cât se poate de normal.

Umbrelele de soare se deschiseră, bicele pocniră, iar trăsurile porniră la trap, în timp ce unchiul Charlie îşi flutura mâna şi, în spatele lui, toţi negrii din casă, sub arşiţa unui soare necruţător.

3

Singurătate

Capitolul XXXI

Păsările cântau înnebunite, luându-şi rămas bun de la ziuă.

De-a lungul râului verde-închis ce mărginea pădurea de pini, Mr. Stoddard se plimba în tovărăşia lui Miss Pringle. Mergeau agale şi duşi pe gânduri, fără ca niciunul dintre ei să rostească o vorbă. Odată cu împuţinarea luminii se potolea şi strigătul greierilor, iar când soarele se apropia de scăpătat, arborii răspândeau în aerul călduţ mireasma lor pătrunzătoare.

Miss Pringle rupse cea dintâi tăcerea.

— Îmi pare rău să vă văd întristat fie şi oricât de puţin, dar ar fi trebuit să ştiţi că nu e cu putinţă.

— Ştiu lucrul acesta de foarte multă vreme, Miss Pringle. Vocaţia dumneavoastră de misionară vă atrage spre Africa, pe când propria mea vocaţie mă reţine aici.

În timp ce mergea, Miss Pringle îşi ţinea capul puţin

aplecat, ca pentru a cugeta. Rochia ei din bumbac cenuşiu-deschis îi cădea până călcâie, nelăsând să se vadă aproape nimic din braţele-i de-o rotunjime admirabilă. După cum pieptul era acoperit de cutele unei eşarfe uşoare. Toată prudenţa aceasta nu reuşea să ascundă graţia feţei, nici minunata profunzime a ochilor negri.

Aşteptă o clipă, apoi adăugă:

— Cred că n-o să mă mărit niciodată.

— Credeţi, aţi spus?

Poate că întrebarea îi displăcu datorită insistenţei pe care şi-o închipuia că o ascunde.

— Cinstit vorbind, ideea asta nu mi-a venit până acum.

Mai făcură câţiva paşi, apoi schimbară vorba.

— Dacă mergem mai departe, spuse Miss Pringle, ne vom pomeni curând pe aleea cea mare, iar acolo riscăm să-i vedem îndreptându-se spre noi pe cei plecaţi.

— V-ar displăcea să-i întâmpinăm?

— Nu noi se cade să-i întâmpinăm, şi-apoi, la drept vorbind, n-am niciun chef să-i pun la curent cu noutăţile.

— Nici eu, trebuie s-o recunosc. Prea multe lucruri s-au petrecut aici în lipsa lor.

— Ar fi trebuit să fi sosit, se înserează. Vreţi să ne îndreptăm iarăşi spre pădure?

Din nou o luară de-a lungul râului, a cărui răcoare urca până la ei şi, în lumina aurie a apusului, faţa lui Miss Pringle îi părea încă şi mai frumoasă însoţitorului ei, care se simţi ispitit să i-o spună, dar se înfrână cuminte. Îi plăcea cum, sub povara grea a cocului negru ce-i ascundea ceafa, îşi da uneori capul pe spate, ceea ce semăna cu o sfidare.

— Voi rămâne până spre iarnă. Mi se va găsi o înlocuitoare fără nicio greutate.

— Nu sunt prea sigur.

— S-ar putea ca atunci să vă aflaţi singur cu cei care

cu îndărătnicie mai sunt încă numiţi copii. Vegheaţi asupra nou-venitei. Cred că e în primejdie.

— Elizabeth? Mă uimiţi.

— Ştiu eu ce spun. Există în jurul ei un fel de agitaţie, o curiozitate de care îşi dă seama. Nu mai e la fel de nevinovată ca în clipa sosirii ei aici.

— Influenţe rele?

— Nu vreau să numesc pe nimeni, dar fiţi mai atent. După părerea mea, ar fi făcut mai bine să rămână acolo, la ea acasă, în siguranţă.

— Doar n-o să-mi spuneţi că vă temeţi de război?

— Există şi pericolul ăsta. Tocmai voiam să pomenesc şi de el. Războiul e sigur.

— Oh! Dar ştiţi la fel de bine ca şi mine că se are în vedere un acord.

— Acolo unde au ajuns lucrurile, un acord definitiv nu mai e cu putinţă.

— Nu asta-i şi părerea lui Mr. Clay.

— Mr. Clay al dumneavoastră poate că e un mare om, dar e întâi de toate un visător. Aţi uitat de dejunul la care toţi ai mesei – în afară de dumneavoastră şi de mine – au salutat cu vociferări perspectiva unei secesiuni?

— Eu sunt din Sud, Miss Pringle, dar mărturisesc că în dimineaţa aceea mi-a fost ruşine pentru ei. Noi, cei din Virginia, suntem mai domoli, avem nevoie să cumpănim.

— Cei de-aici nu cumpănesc. Sunt cuprinşi de-o surescitare generală.

— Mai puţin generală decât vă închipuiţi.

— Şi totuşi, un curent belicos străbate inima Sudului în care ne aflăm. Le ia minţile până şi unor oameni care nici măcar nu bănuiesc ce-ar însemna un război cu Nordul.

— Aţi observat că mătuşa Laura a rămas liniştită.

— Mătuşa Laura e altfel decât ceilalţi şi e o fiinţă de neînţeles. Dar mătuşa Emma, de obicei de-o placiditate…

— Bovină, Miss Pringle, ăsta-i cuvântul pe care

buzele dumneavoastră şovăie să-l rostească.

— Ei bine, bovină, da. Şi ceilalţi – îl exclud pe smintitul de Billy şi pe copii, care nici măcar nu cunosc înţelesul cuvântului secesiune, dar cuvântul ăsta are un sunet magic pentru bietele lor capete, ca şuieratul unui piton…

— Scuzaţi-mă, Miss Pringle, dar cred că pitonul nu şuieră.

— Aha! Văd că şi dumneavoastră sunteţi pornit pe gâlceavă, gata să vă războiţi.

— Nu cu dumneavoastră, Miss Pringle!

Era cât pe ce să spună: „Adorabilă Miss Pringle, ce bine vă stă când sunteţi furioasă!”, dar printr-o sforţare a voinţei, se înfrână.

— Ajunge, spuse ea cu răceală. Ne oprim aici. Eu sunt din Nord, din Philadelphia, dumneavoastră din Sud. Am părerile mele. Păstraţi-vă propriile dumneavoastră idei.

— Dar, dragă Miss Pringle, totdeauna ne-am înţeles bine până acum. Nu puneţi o frontieră între noi. Nu suntem în război. Observaţia mea în legătură cu pitonul v-a displăcut. O retrag cu atât mai bucuros cu cât n-am văzut în viaţa mea un piton. Dar dumneavoastră?

Luată din scurt, răspunse:

— Sigur că nu. Ce întrebare deplasată…

— Nu-i aşa? Şi nici nu sunteţi în pericol să întâlniţi vreunul pe-aici. Ulii au devorat cele mai multe dintre reptilele primejdioase. Dar s-a cam întunecat. Apusul nu ţine mult prin părţile astea, încât noaptea cade ca o cortină. Mi se pare că zăresc lanterne pe aleea cea mare.

Cuvintele acestea, rostite cu o voce blândă, contrastau cu accentul nazal şi articularea mai precisă a lui Miss Pringle.

— Nu vă înşelaţi. Număr pe puţin şase.

— Nu credeţi că ar fi înţelept ca dumneavoastră să vă

duceţi în camera dumneavoastră, iar eu în camera mea? Prevăd că vor avea loc explicaţii penibile. Dacă vor avea nevoie de mine, ştiu unde să mă găsească.

— Mă retrag şi eu la mine în cameră, ca şi dumneavoastră.

— Acum, aproape că nu se mai vede deloc. îmi îngăduiţi să vă ofer mâna, ca să străbatem bucata asta de drum prin întuneric?

— M-aş mulţumi, dacă vreţi, să mă sprijin de braţul dumneavoastră. Conversaţia asta un pic cam ţeapănă îi duse până pe peluza ce-i despărţea de casă. Una după alta, ferestrele cele înalte se luminau, prefăcând clădirea într-o lanternă uriaşă. Dar trei ferestre de la etajul întâi rămaseră cufundate în întuneric.

— Să evităm veranda cea mare, spuse Miss Pringle cu voce ceva mai joasă, ca şi cum s-ar fi temut să fie auzită. Acolo vor răsuna cele dintâi exclamaţii şi strigăte.

— Întru totul de acord, i se răspunse pe acelaşi ton conspirativ. Vom intra pe scara servitorilor; aceştia, fiţi sigură, se şi află acolo, pândind căruţa cu cadouri.

Râseră amândoi discret. Complicitatea asta îi apropia întrucâtva, după diferendul de mai înainte.

La câţiva paşi de verandă, ridicându-şi capetele, rămaseră o clipă neclintiţi, cu privirile ţintuite asupra celor trei ferestre.

— La ce vă gândiţi? întrebă Miss Pringle în cele din urmă cu glas scăzut.

Pe acelaşi ton, i se răspunse:

— Fără îndoială că la aceleaşi lucruri ca şi dumneavoastră, Miss Pringle, dar nu judec pe nimeni.

— Altcineva va judeca, spuse Miss Pringle sentenţios. Dar aud zgomot pe aleea cea mare. Să intrăm înăuntru.

Capitolul XXXII

De cum se opriră în faţa verandei, trăsurile au fost înconjurate de negri purtând în mână câte un sfeşnic. Strălucirea luminilor pe livrelele lor roşii şi pe fireturile aurii dădea un aer sărbătoresc acelei sosiri în plină noapte. Elizabeth, ca şi Billy, sări sprinten jos, dar mătuşa Emma, care dormise tot timpul drumului, pretinse că-i frântă de oboseală şi trebui ajutată să coboare din trăsură. Petrecându-i un braţ pe după mijloc, unchiul Josh o sprijini până la treptele verandei, unde apelă la ajutorul viguros al lui Jonas, ca mătuşa Emma să le poată urca. Ajunsă sus, scoase un oftat tragic şi spuse cu o voce stinsă că a ucis-o călătoria aceea. Fu condusă în camera ei şi acolo ceru un flacon din acel minunat laudanum care o readusese la viaţă în casa unchiului Charlie şi căruia până atunci nu-i experimentase efectele. Fu culcată, alintată şi curând aţipi, fericită să se simtă departe de lume şi de zbuciumul ei zadarnic.

Tainic indignat împotriva acestei laşităţi, deoarece îi cunoştea motivul, unchiul Josh porni în căutarea lui William Hargrove, dar nimeni nu-i putu spune unde se afla stăpânul de la Dimwood. Se întorsese în ajun, apoi dispăruse din nou.

Doar Mildred şi Hilda apărură deodată, fugite dintr-un coridor întunecos, speriate, semănând cu nişte drăgălaşe sălbăticiuni ieşite din adâncul pădurii. Făcură amândouă câţiva paşi spre Elizabeth, dar n-o sărutară.

Mica englezoaică începu să râdă:

— Ce s-a întâmplat? le întrebă ea. Vă uitaţi la mine de parcă aş fi o fantomă… sau o ciumată!

— Ba deloc, exclamă Hilda.

— Ne bucurăm aşa de mult să te vedem…

Afirmaţia lui Mildred răsună în gol.

— S-ar zice că vă înspăimânt.

În clipa aceea, cineva din spatele ei îi atinse mâna. Era Susanna cea cu părul de jais, cu ochi frumoşi şi negri,

Susanna cea tăcută, care nu vorbise mai mult cu Elizabeth decât o singură dată, în cea dintâi dimineaţă a sosirii acesteia la Dimwood. Abia cu ceva mai mare decât Elizabeth, se vedea de pe acum femeia care avea să fie mai târziu, blândă şi liniştită, cu un zâmbet uşor ironic.

— Rochia azurie, spuse ea.

— Oh! dragă Susanna, n-am uitat-o… Croitoreasa din Savannah a împachetat-o, e în valiză.

Se lăsă o tăcere scurtă. Deodată, Susanna făcu un pas spre ea şi o strânse cu disperare în braţe. Lacrimi îi curgeau din ochi, scăldând obrazul Elizabethei, prea mirată ca să se zbată.

Peste umărul Susannei, le putu vedea pe Mildred şi pe Hilda fugind pe coridor şi se simţi cuprinsă de groază.

— Toată lumea fuge! exclamă ea. Ce se întâmplă?

Susanna lăsă dintr-odată să-i cadă braţele şi se şterse la ochi cu eşarfa, apoi, pe un ton ce se silea să fie calm, spuse:

— Să nu dormi acolo sus în noaptea asta.

— S-a întâmplat ceva. Mămica e bolnavă şi nu mi-aţi spus. Vreau să urc s-o văd.

— Ascultă, Elizabeth, nu-i bolnavă…

Elizabeth alergă până la scară, dar Susanna o apucă de braţ.

— Urc şi eu cu tine. Trebuie să mă asculţi. Mama ta i-a dat lui Betty o scrisoare pentru tine.

Elizabeth, care încerca să se smulgă, se opri brusc:

— O scrisoare de la mămica… Betty… Nu înţeleg… Mă sperii.

Apucând-o de braţ cu de-a sila, Susanna urcă împreună cu ea treptele scării celei mari unde, în nişa lui, zeul grec, impasibil, contempla scena aceasta cu ochii lui orbi. Elizabeth încerca să-şi smulgă braţul pe care Susanna îl ţinea încleştat în mâna ei. Deodată, răsună un strigăt cumplit:

— A murit şi nimeni nu vrea să-mi spună!

— Îţi jur că n-a murit. Linişteşte-te, pentru Dumnezeu!

O uşă se deschise la primul etaj. Betty se ivi şi-şi deschise braţele.

— Don'soa'a Lisbeth!

— Aprinde lampa în camera domnişoarei Elizabeth, strigă Susanna.

Nu fără a-l chema pe Dumnezeu în ajutor, Betty se cufundă în întuneric, iar strigătele ei pioase o îngroziră pe fată:

— Acum sunt sigură, gemea aceasta. Susanna, nu te mai agăţa de mine. Mi-aţi ascuns totul, toată lumea m-a minţit.

În timp ce fetele continuau să urce împreună, dar într-un soi de luptă care le încetinea mersul, blândă şi liniştită, o lumină începu să strălucească în cameră, prin uşa deschisă. În clipa aceea, un gând mai cumplit decât toate sfâşie inima fetei: mama ei înnebunise. De mai multe ori, Elizabeth avusese impresia că mintea acesteia se rătăcea: moartea soţului, mizeria şi exilul în ţara asta care nu-i plăcea, toate astea fuseseră de ajuns pentru a-i lua minţile. Iar acum era ţinută într-o cameră întunecoasă, până avea să fie dusă în altă parte…

Încetând să se mai împotrivească, îşi întoarse spre Susanna faţa răvăşită.

— Stai lângă mine, vrei? Sunt îngrijorată şi nefericită.

— Dar nu e cazul să-ţi fie teamă. Hai…

Urcară repede până în capătul scării.

În camera Elizabethei, lampa cu petrol reda lucrurilor înfăţişarea lor liniştitoare. Toate erau la locul lor. Mobilele de mahon luceau discret, în timp ce afară cântecul lichid al broaştelor părea să se confunde cu tăcerea.

Stând pe un scaun, Betty plângea cu capul plecat, iar între genunchii ei larg desfăcuţi un plic alb se vedea în poala rochiei negre. Când fetele intrară, luă plicul şi se ridică.

— Don'soa'a Lisbeth, şopti ea, cu scrisoarea în mână.

Susanna interveni:

— Da, e o scrisoare, o scrisoare pentru tine, Elizabeth. Ai să vezi, mămica ta îţi explică totul. Ne-a pus pe toţi să jurăm pe *Biblie* că nu-ţi vom spune nimic, nici aici, la Dimwood, şi nici la Savannah, nimeni nu trebuia să-ţi spună nimic. Ne-a cerut, ne-a cerut acest lucru.

Încerca să zâmbească în timp ce vorbea cu o volubilitate frenetică, de parcă ar fi vrut să ameţească nenorocirea şi s-o nimicească dinainte, dar Elizabeth n-o mai asculta.

Fără o vorbă, apucă scrisoarea şi se îndreptă spre camera mamei ei, uşa însă nu se deschise.

— Deschideţi, spuse, întorcându-se spre Susanna şi Betty.

Izbită în plină faţă de lumina lămpii, Elizabeth părea mărită de umbra din spate ce urca până în tavan şi, pe faţa ei, dintr-odată palidă, trăsăturile se aspreau.

Susanna o privea, uluită de transformarea aceea, în timp ce Betty căuta într-un sertar cheia, pe care i-o întinse tremurând acelei don'soa'e Lisbeth pe care n-o mai recunoştea.

Aproape numaidecât, Susanna se află lângă ea.

— Lasă-mă, Susanna, vreau să rămân singură. Betty, poţi pleca.

Tonul autoritar al vocii o făcu pe Susanna să se dea la o parte, apoi să iasă din cameră împreună cu servitoarea scăldată în lacrimi. Elizabeth răsuci cheia în uşă.

Când uşa se deschise, înaintă prin întuneric şi simţi că încăperea e goală. Rămase o bucată bună de vreme ţintuită locului în camera aceea părăsită ce nu-i vorbea

decât de absenţă şi-i spunea ceea ce nimeni nu voise să-i spună. Un miros slab de laudanum îi stârnea amintirile.

După vreo zece minute, se întoarse la ea în cameră şi luă lampa, ducând-o în camera mamei ei şi punând-o pe măsuţa de la căpătâiul patului celui mare, cu coloane. I se părea că la lumina aceea o prezenţă se încropea, ţinând-o ostatică. Aşezându-se pe pat, deschise scrisoarea pe care continua s-o ţină în mână şi o citi:

Fiica mea.

Eu plec. Nu plânge prea mult, nu plânge deloc. Am vărsat toate lacrimile cu putinţă. Plecarea mea îţi va simplifica viaţa şi mie la fel. Dacă eşti pe-atât de inteligentă pe cât cred\ vei fi până la urmă fericită. Te vei obişnui cu aristocraţia aceasta care, nemaiavând nici titlurile, nici pământurile de pe vremuri, s-a refugiat într-o izolare bănuitoare. Şi-a păstrat întreaga nobleţe, dar e ca şi când n-ar mai şti să se slujească de ea. O nobilime ieşită din emigranţi, ţinând la obiceiuri astăzi învechite şi practicând o curtenie ce nu mai e întru totul a noastră. Laura Hargrove, cu care am vorbit, m-a luminat în privinţa acestor particularităţi. Ca şi în Anglia, nici aici nu se admite să pui întrebări, dar ştii asta. Lăsăm obiceiul ăsta pe seama celor de pe continent, care nu ştiu să trăiască. Cu toate că e de religie „romană”, Laura Hargrove merită încrederea noastră, dar o încredere prudentă. Nu există niciun mijloc să afli vreodată ce e în mintea unui catolic exaltat, nici ce gând ascuns de convertire zace acolo. Te vei apăra citind cu credinţă Biblia. Cu aceste rezerve, vei afla în Laura Hargrove o femeie cu inima largă şi cu bun simţ. A suferit mult. Să nu uiţi niciodată că eşti englezoaică. După cum, totdeauna să încerci să fii omenoasă. Lumea socoate că e un lucru mai presus de noi, dar nu sunt întru totul de părerea asta, şi-apoi, ce însemnătate are ce crede lumea?

Trecând la lucruri cu totul materiale, să nu ai nicio

grijă în privinţa mamei tale. Charlie Jones, pe care l-am cunoscut în tinereţe, în timpul unei şederi de-a lui în Anglia, şi se dovedea aproape prea atent faţă de persoana mea, Charlie Jones, aşadar, a dat dovadă de-o generozitate fără margini. O sumă considerabilă îmi este pusă la dispoziţie într-o bancă din Londra. Cheltuielile premergătoare au fost acoperite mai mult decât generos de către William Hargrove, care n-a vrut să rămână mai prejos în materie de dărnicie sudistă. Gata să recunosc în totul mâna Domnului, am primit fără umbră de remuşcare. În numele aceluiaşi principiu, nu pot decât să te sfătuiesc să procedezi în acelaşi fel, dar cu tact, de vreme ce acum eşti adoptată de colonia noastră pierdută.

La timpul cuvenit, vei afla veşti despre mine. Niciodată n-am încurajat efuziunile. Află numai că te-am iubit totdeauna aşa cum o mamă se cade a-şi iubi fiica, poate chiar mai zelos în cazul meu.

Laura Escridge

Elizabeth îşi petrecu o bună parte din noapte în camera mamei ei. Stând în fotoliul-balansoar, se legăna întruna, ceea ce-o ajuta să se gândească şi, printr-un efort de imaginaţie, încerca să-şi închipuie mersul vieţii fără mama ei. Din când în când, aţipea. De mai multe ori ai casei intrară în cameră fără ca ea să-şi dea seama. Laura, apoi unchiul Josh. Niciunul, nici celălalt nu voiră s-o trezească şi ieşiră numaidecât de-acolo.

În zori, trezită din amorţeală de cântecul păsărilor, se duse în camera ei şi se dezbrăcă, apoi se vârî în aşternut. Acolo, cu capul sub cuvertură, izbucni deodată într-un plâns care-o zgâlţâi câteva minute şi aşa, plângând, adormi.

Cu puţin înainte de ora nouă dimineaţa, i se bătu în uşă pentru micul dejun. îşi făcu toaleta în mare grabă şi coborî în clipa când fiecare se aşeza la locul lui.

A fost întrebată dacă dormise bine, iar răspunsul veni

numaidecât, cu un zâmbet:

— Minunat.

O ureche fină ar fi prins, mai uşor decât răsuflarea, un oftat de uşurare aproape general. Billy, nefiind la curent cu nimic, nu oftă decât după sosirea clătitelor în sirop de arţar-dulce.

Viaţa îşi relua cursul obişnuit. William Hargrove, ridicându-se în picioare, aduse mai întâi mulţumită Domnului pentru întoarcerea cu bine a călătorilor, cerând binecuvântarea pentru toţi cei de faţă, ca şi pentru toţi lucrătorii de pe plantaţie, apoi pentru naţiunea întreagă şi mai cu seamă pentru Sud, pentru statul Georgia şi, printr-un prestigios *diminuendo*, pentru îndrăgitul Dimwood.

Ca într-un vis, Elizabeth se uita la omul acela pe care îl crezuse mort şi care o privise îndelung pe când o credea adormită în casa lui Charlie Jones. îl luase atunci drept o fantomă şi, cu toate că mai pe urmă îl văzuse plecând în cabrioletă, prima impresie de supranatural se amesteca în mod straniu cu evidenţa realităţii. O noapte de gânduri negre şi un somn prea scurt dădeau frâu liber înclinării de-a lua realitatea drept un fenomen halucinant. Nimic nu era adevărat, totul se ascundea îndărătul unor aparenţe. Ceea ce era important se petrecea înăuntrul ei. Ce rădăcini îndepărtate avea refuzul acesta straniu? Un rest de oboseală îl putea explica în dimineaţa aceea. Ar fi voit din răsputeri să poată nega certitudinile ce-o făceau să sufere, să nege prezenţa persoanelor din jurul ei, să nege plantaţia şi Sudul în întregimea lui, să nege călătoria pe mare şi, printr-un elan al întregii ei fiinţe, să se pomenească pe pământul englez.

Stând lângă ea, mătuşa Laura n-o slăbea din ochi şi, văzând-o mai gânditoare ca de obicei, îi spuse cu glas scăzut:

— Tatăl meu a poruncit să se pregătească pentru tine o cameră mult mai plăcută, la parter, mai răcoroasă pe

timp de vară.

Elizabeth o privi cu indiferenţă.

— Voi fi vecină cu tine, adăugă mătuşa Laura.

Un zâmbet oarecum mecanic întâmpină vestea şi scurtul dialog luă sfârşit, dar mâna mătuşii Laura se aşeză pentru o clipă pe cea a fetei, într-un gest de afecţiune tăcută.

Îşi băură amândouă ceaiul în tăcere. Înjurai lor se vorbea cu o moderaţie neobişnuită, ca pentru a respecta durerea Elizabethei, însă puţin câte puţin conversaţia se însufleţi. Unchiul Josh lăudă frumuseţea primăverii pe marile bulevarde din Savannah, grădinile încântătoare şi vizita interesantă la Mademoiselle Clementine de la *Capriciile Parisului*, ceea ce-l făcu pe Billy să ofteze zgomotos, în timp ce Mildred şi Hilda îşi întindeau spre vorbitor feţele strălucind de lăcomie. Văzându-şi urmărite spusele cu o atenţie atât de măgulitoare, unchiul Josh se apucă să descrie banchetul, apoi năvala spre sala de bal, când o tuse poruncitoare frânse elanul narativ şi mătuşa Emma, cu sprâncenele ridicate, o arătă printr-un semn din cap pe micuţa englezoaică, aparent indiferentă.

Atenţia acesteia se îndrepta pe furiş spre William Hargrove, care evita s-o privească. Părea încă şi mai îngrijorat ca de obicei, iar uneori schimba câteva cuvinte pe şoptite cu nora lui, Augusta, aşezată la dreapta sa. Nici ea nu părea mai fericită decât el, astfel încât în colţul acela al mesei domnea proasta dispoziţie până în clipa când Joshua se opri brusc din vorbit.

În tăcerea grea ce se lăsă, se auzi vocea gravă a lui Douglas:

— În timp ce la Savannah lumea petrece şi dansează, lucrurile par să se strice în Nord. Acordul propus de Clay e aspra criticat ca fiind mult prea favorabil Sudului. Totul e pus din nou sub semnul întrebării, iar pacea pare a fi în pericol.

La aceste cuvinte, Elizabeth simţi cum i se pune un nod în gât. Avea impresia că o realitate căreia nu-i mai putea nega existenţa se înălţa în faţa ei, asemeni unui zid de granit. Cum de putuse mama ei să n-o ia cu ea? întrebarea îi revenea în minte cu o insistenţă diabolică. Niciodată până atunci nu luase în serios problemele dintre Nord şi Sud, pentru că nu pricepea nimic din ele. Şi iată că, deşi repetată cu aceleaşi cuvinte, ameninţarea căpăta consistenţă. Cuvinte rostite de milioane de ori creau războiul.

Pentru prima oară i se făcu frică, o frică animalică, instinctivă, pe care-o simţea în măruntaie, şi picături de sudoare i se prelinseră pe frunte până la aripile nărilor. Fără a deschide gura, se întoarse spre mătuşa Laura şi-i atinse mâna.

Răspunsul la gestul ei fu imediat: mătuşa Laura îşi înăbuşi un strigăt şi se ridică:

— Hai cu mine, Elizabeth. Eşti albă ca varul.

Fără să şovăie, fata se ridică şi ieşiră amândouă din sufragerie, unde primul efect al surprizei fu tăcerea stuporii. Nimeni nu se clinti până în clipa când Elizabeth şi Laura dispărură, iar atunci limbile începură iar să meliţe şi exclamaţii în gura mare să străbată prin aer. Apoi veni rândul întrebărilor şi al răspunsurilor explicative. Fu invocată oboseala călătoriei, căldura.

— Şocul camerei goale, decretă unchiul Josh.

Numai William Hargrove rămânea neclintit, ca împietrit de groază, cu ochii ţintuiţi pe uşa rămasă larg deschisă. Cine ar fi ştiut să citească în privirea aceea ar fi descifrat cu limpezime întrebarea chinuitoare: „O să-şi poată veni în fire?”

Cei doi fraţi se întâlniră sub copacii de pe aleea cea mare. Unchiul Josh privea situaţia cu calm.

— Hotărârea, spuse el, a trebuit să fie luată dintr-odată. Laura nu a aşteptat nici măcar un răspuns la

scrisorile ei. Şi-apoi, la ce i-ar fi slujit răspunsul? A plecat cu tot ceea ce avea nevoie şi chiar mai mult.

— Şi cu toate acestea, să sosească acolo singură, va fi greu.

— Singură! Niciodată nu eşti singur când ai avere.

Se plimbară mult timp în tăcere, cugetarea asta stârnind în ei ecouri nesfârşite.

Capitolul XXXIII

Camera în care a fost dusă o făcu pe Elizabeth să zâmbească, în ciuda durerii ce-o mai resimţea. Totul părea să fi fost în aşa fel potrivit, într-adevăr, încât să-i facă viaţa plăcută şi mai cu seamă calmă şi liniştită. O anume naivitate fericită călăuzise alegerea mijloacelor folosite. Pereţii zugrăviţi într-un galben-palid erau împodobiţi cu privelişti din Italia, acuarele mari, opere ale unei mâini răbdătoare şi zeloase, ce nu uitase niciun norişor pe cerul azuriu, nici bănuiala unui fum ieşind din craterul Vezuviului. Perdele de mătase de culoarea curcubeului drapau două ferestre înalte, după moda franţuzească, ce dădeau spre porticul adăpostit de soare de către veranda sub care se întindea pe toată lungimea ei. Era de-ajuns să faci câţiva paşi până la balustradă ca să respiri mireasma magnoliilor.

— Camera asta va fi a ta, spuse mătuşa Laura. E camera pentru prieteni. Tatăl meu vrea ca de-acum înainte să fie a ta. îţi place?

Elizabeth făcu semn că da. Doar vederea magnoliei şi-i dărui iarăşi vocea, aşa cum ar fi făcut un prieten pierdut şi regăsit.

— Te simţi mai bine? Vrei să te odihneşti pe pat?

— Mulţumesc, nu, şopti fata.

Şi, cu o voce mai hotărâtă, adăugă:

— Mă simt bine.

— Încă nu arăţi bine, dar va veni şi asta. Camera asta e mai veselă decât cealaltă. V-am instalat acolo pentru că cele două încăperi comunicau, dar erau un pic cam austere. Uită-te la scrinul ăsta micuţ. Nu-i aşa că-i drăguţ? E din lemn de camfor şi vine din…

Se opri. Simţi că prin valul acela de cuvinte spera să abată atenţia fetei de la gândurile ei chinuitoare şi, fără să-şi dea seama, vorbise prea mult.

Traversară camera. Aşezată între cele două ferestre, micuţa mobilă era de-o eleganţă nespus de rafinată, numai linii sinuoase împodobite cu ornamente lucrate cu o migală maniacă: flori şi fructe, frunze căţărându-se şi coborând în toate direcţiile.

Curiozitatea firească a Elizabethei se trezi dintr-odată şi cercetă scrinul cu priviri atente ce părură s-o stingherească pe mătuşa Laura.

— Se află aici mai curând ca să amuze ochiul decât ca să-ţi scrii scrisorile pe el, zise ea râzând uşor. E ceea ce se numeşte stilul rococo, dar dacă vrei unul mai comod, mai serios…

— Nu, e nostim… de unde vine?

— De departe… din colonii.

— Din colonii?

— Am să-ţi explic altă dată. E un pic cam complicat, iar mămica ta trebuie să-ţi fi spus că niciodată nu trebuie să pui întrebări.

Dintr-odată, obrajii fetei se înviorară.

— Iartă-mă, mătuşă Laura.

— Îţi înţeleg foarte bine curiozitatea. Micuţul scrin e atât de straniu… Mă întreb uneori dacă e foarte frumos ori de nu cumva e groaznic. L-am primit în dar când aveam vârsta ta şi de-atunci nu m-a mai părăsit. A făcut călătorii mari.

Spunând acestea, păru atât de gânditoare şi de tristă, încât Elizabeth simţi nevoia s-o smulgă din brusca ei

visare.

— Eu una îl găsesc foarte drăguţ.

— Ei bine, ţi-l dăruiesc. De obicei stă în camera mea, dar într-un anume fel voi fi bucuroasă să nu-l mai am tot timpul sub ochi.

Elizabeth îi mulţumi şi se uită la scrin cu şi mai mare interes, ştiind că e al ei.

Mătuşa Laura zâmbi şi adăugă cu un aer misterios:

— Are un secret.

— Un secret!

— Să-l descoperi tu singură. Acuma plec. Trebuie să dau o raită pe la locuinţele negrilor. Într-o bună zi am să te iau cu mine. Astăzi vreau să mă încredinţez dacă nu s-au făcut greşeli la împărţirea cadourilor. Negrii ăştia sunt ca nişte copii. Înainte de-a pleca, un cuvânt asupra celor ce s-au spus astăzi la masă. Nădăjduiesc că nu te-au îngrijorat. Din când în când, ca să pară serioşi, ai casei se joacă de-a frica.

O lucire de speranţă lumină ochii fetei.

— Crezi, mătuşă?

— N-o să fie niciun război. Şi-acum mă duc. Odihneşte-te. Nu te lăsa năpădită de „copii”.

După ce dispăru, Elizabeth rămase o clipă descumpănită. Fără îndoială, mătuşa Laura o liniştise prin siguranţa răspicată a spuselor ei: câteva cuvinte fuseseră de ajuns pentru a îndepărta coşmarul războiului. Cât de misterioasă rămânea femeia aceasta… Cuvintele mamei ei îi veniră în minte. Încredere, dar o încredere prudentă. De ce prudentă? Şi darul acelui scrin micuţ, ce generozitate încântătoare… Trebuie să fi ţinut Laura Hargrove la mobila aceea de o graţie atât de încântătoare! Fata încă mai avea în urechi vocea ei blândă şi rapidă, ca atunci când iei o hotărâre bruscă, pe neaşteptate, ca să sfârşeşti o dată pentru totdeauna.

Dintr-odată se năpusti spre scrin, plină de o

curiozitate frenetică. O să-i smulgă ea secretul. Poate că era vorba de vreun sertăraş minuscul, ascuns sub contorsionările ghirlandelor de frunze. Sau, în fundul unui sertar ce se vedea, un altul, ce se deschidea printr-o apăsare. Sau altceva, în vreunul din picioare, o scobitură, o canelură conţinând un arc. Delicatele ei mâini albe alergau de sus în jos pe mobila cea vicleană şi, exasperată, îşi muşca limba când, deodată, Hilda şi Mildred dădură buzna în cameră râzând în hohote.

Intraseră prin portic şi alergară spre Elizabeth.

— Nu-ţi bate atâta capul cu nenorocita asta de mobilă, îi zise Mildred sărutând-o. Nu merită. Doar mătuşa Laura îi cunoaşte secretul.

Hilda o strânse şi ea în braţe, poate ceva cam tare, deoarece Elizabeth se căzni s-o dea la o parte.

— Nu-ţi pare bine că ne vezi, Elizabeth? Eşti o rea că te-ai dus acolo fără noi, dar nouă ne-a fost dor de tine. Putem să ne aşezăm?

Fără a aştepta să li se îngăduie, se instalară pe o canapea scundă, presărată cu pernuţe de mătase.

Stând în picioare în faţa lor, s-ar fi zis că Elizabeth nu ştia cum să le vorbească. Poate că purtarea lor o mira.

— Stai jos! îi zise Mildred.

Fără un cuvânt, Elizabeth luă un scaun drept şi se aşeză în faţa celor două copile, care exclamară:

— Între noi două, ce naiba!

— Doar n-o să stai aşa, ca un judecător, zise Hilda.

— Găsesc că arăţi mai bine decât adineauri, făcu Mildred. La micul dejun, erai albă ca varul. Hai, vino… Uite, îţi facem loc.

— Mulţumesc, mă simt bine aici.

— O speriem.

— Taci din gură, Mildred! Elizabeth e englezoaică şi-i stă bine aşa cum e.

— Când o să fii cu adevărat din Sud, o să ai mai

multă… mai multă…

— …dezinvoltură, sugeră Elizabeth, sâcâită.

— Oh! ce bine vorbeşte, mai bine decât noi, exclamă Mildred.

Hilda îşi luă un aer serios.

— De-ai şti ce s-a întâmplat aici în lipsa ta… Voi aţi plecat dimineaţa, iar după-amiaza, târziu, tânărul Armstrong a sosit în cabrioletă cu o doamnă.

— Încântătoare.

— Nu ştiu cum de-ai izbutit tu s-o găseşti încântătoare, cu voaleta aceea deasă şi albă ce-i acoperea faţa.

— Se putea ghici, şi o rochie albă toată, dar de-o eleganţă, de-un şic… Sper că mi-ai adus înapoi rochia albastră.

— Bineînţeles, mai e încă în bagajele mele.

— Îmi place la nebunie rochia asta a ta, verde cu panglici liliachii.

— Da? Voiam să-mi pun alta pe drum, dar am plecat aşa de repede! Cred că-i şifonată.

— Câtuşi de puţin. Cred că nu ne-ai uitat, cu siguranţă că ai câte ceva pentru noi în bagajele tale.

— Da. Nu. O să luaţi ce-o să vreţi, dar nu înţeleg nimic din ce spuneţi.

— Mildred asta vorbeşte întruna. Ascultă, Mildred, lasă-mă pe mine să povestesc.

— O, n-ai decât, Hilda, n-ai decât.

— Tânărul Armstrong a cerut…

Mildred nu-şi putu ţine limba:

— …să-l vadă pe bunicul!

— Ba deloc. L-a întrebat pe un negru dacă bunicul e aici.

— E acelaşi lucru.

— Ba deloc.

Elizabeth se ridică în picioare şi-şi apropie scaunul.

— Mr. Hargrove? întrebă ea.

— Da. Pari mirată.

— Nu era aici.

— Întocmai. Asta voia şi tânărul Armstrong să ştie.

— Dar unde era?

Hilda îşi luă un aer grav, iar ochii ei mari şi negri o ţintuiră pe mica englezoaică.

— Iată o întrebare care nu se pune niciodată la Dimwood. S-a întors aici după dejun, acum trei zile, asta-i tot ce-ţi pot spune. Nu te sfătuiesc să-l întrebi unde a fost.

Elizabeth era cât pe ce să spună că ştia perfect unde fusese, dar socoti că-i mai înţelept să tacă.

— Ei, şi ce s-a întâmplat cu tânărul Armstrong? întrebă ea.

— Ia te uită, te interesează? zise Mildred maliţios.

— Câtuşi de puţin, dar aveţi de gând să spuneţi odată ce-aţi început, ori nu?

— Ei bine, tânărul Armstrong a dat încet ocol casei în cabrioletă, împreună cu doamna aceea. S-au dus până la grădină. El arăta cu nuieluşa…

— Totdeauna are o nuieluşă, zise Mildred.

— …cu nuieluşa îi arăta doamnei în alb ferestrele, veranda, porticul, şi vorbea, vorbea.

— Explica.

— Taci, Mildred. Nu puteam auzi ce spunea. Nimeni n-a ieşit din casă să vorbească cu el…

— E urât de moarte, zise Mildred.

— …nimeni n-a ieşit, dar toţi pândeau la ferestre…

— …ascunşi îndărătul perdelelor.

— Da, îndărătul perdelelor – ah, Mildred, cât de sâcâitoare poţi fi!

— Nu înţeleg de ce vă era aşa de teamă de el, o întrerupse Elizabeth.

— Nu de teamă-i vorba. E ceva mai complicat. Tatăl lui, care încă mai trăieşte, a vândut bunicului proprietatea

Dimwood.

— Lui Mr. Hargrove?

— Păi, da. Elizabeth, când o să pricepi o dată că bunicul nostru e William Hargrove? Iartă-mă dacă-mi pierd niţeluş răbdarea, dar Mildred mă enervează cu întreruperile ei.

— Bine, bine, Hilda, n-am să mai fac, dar când te-apuci să vorbeşti ca o directoare de pension…

— Încetează, Mildred, ori plec. Bătrânul Armstrong a vândut, prin urmare, proprietatea condiţionat. Când se va scurge timpul prevăzut, proprietatea revine familiei Armstrong, dacă vor fi în măsură s-o răscumpere.

— N-au para chioară, zise Mildred.

— În clipa aceea, ai casei va trebui să negocieze cu cei din familia Armstrong. Dacă părinţii noştri nu vor mai fi aici, nouă ne va reveni îndatorirea, fraţi, surori, veri, să discutăm cu tânărul Armstrong ori cu descendenţii lui.

— E încă mult până atunci, sunteţi liniştiţi în privinţa asta, nu?

— Sper, dar tânărul Armstrong dă târcoale casei de parcă ar fi de pe-acum a lui. E de-o insolenţă… Uneori vine în vizită. O vizită de vecin, cum îi spune el. Fugim cu toţii, în afară de bunicul. Pentru că tânărul Armstrong are mare nevoie de bani.

— Doar nu vrei să-mi spui că vine să împrumute bani de la bunicul tău! Asta ar fi culmea!

— Nu. Vine ca să mai vândă o sfoară de pământ din marginea domeniului Dimwood. Ceea ce nouă ne sporeşte proprietatea, în timp ce tânărul Armstrong îşi spune, desigur, că totul va fi al lui la vremea cuvenită. Un monstru, tânărul Armstrong.

— Îi spui întruna tânărul Armstrong. Câţi ani are?

— O, tânăr e un fel de-a spune…

— E bătrân, sări Mildred. Douăzeci şi doi de ani!

— Cum arată?

Într-un glas, fetele răspunseră:

— Groaznic!

— Şi pe lângă toate astea, adăugă Mildred, mai are şi faima de seducător.

— Unele femei dau dovadă de-un prost gust… zise Hilda. Dar mai e şi persoana asta în alb. Cine e? îi arăta casa de parcă într-o bună zi ar fi urmat să locuiască aici, împreună cu el.

— Au dat târcoale multă vreme. îi vedeam foarte bine de la fereastra noastră, nu-i aşa, Hilda?

— Când treceau pe partea noastră, ne ascundeam după storul coborât. Printre şipci se vede bine. Şi-atunci, în clipa când se însera…

— Miss Llewelyn a ieşit dintr-odată şi s-a dus la aleea cea mare şi s-a postat acolo, la poalele unui sicomor.

— N-o pot suferi pe femeia asta, exclamă Mildred. Mă înspăimântă.

— Nimeni n-o poate suferi.

— De ce? întrebă Elizabeth. Nici mama n-o agrea şi refuza să-i vorbească.

— La Dimwood, doar bunicul vorbeşte cu ea. Deseori se închid amândoi în bibliotecă şi vorbesc. Niciodată nu vom şti ce-şi spun, dar li se întâmplă să ridice tonul.

— Dacă am putea asculta… zise Mildred.

Răspunsul veni numaidecât, usturător:

— Numai negrii ascultă pe la uşi, iar dacă bunicul l-ar prinde pe vreunul, ar fi în stare să-l vândă.

Mildred roşi, iar ca să-şi ascundă ruşinea, adăugă nerăbdătoare:

— Zi mai departe: ai lăsat-o pe Miss Llewelyn la poalele sicomorului. În nesuferita ei rochie cenuşie…

— Sta acolo, dreaptă, masivă, cu părul ridicat tot în creştet. Trăsura lor tocmai trecuse de verandă, când au zărit-o pe femeia aceea groaznică. Ea a făcut un pas spre ei, iar doamna în alb a ţipat, în timp ce Armstrong-fiul a

început să mâne calul la galop, lovindu-l cu biciul. Au trecut pe lângă ea ca săgeata. Miss Llewelyn a mai privit o vreme pe alee, apoi s-a întors în casă.

— Şi pe urmă? întrebă Elizabeth.

— Pe urmă, nimic. În seara aceea, la cină, aproape că nici nu s-a vorbit. Tu, Mildred, ai spus că l-ai văzut pe tânărul Armstrong cu o doamnă, dar ţi s-a spus să taci.

— Mă întreb cu ce drept, exclamă Mildred. Toată lumea îi văzuse.

— Toată lumea, în afară de mătuşa Augusta, care dormea.

— Doarme tot timpul.

— Era la ea în cameră, iar unchiul Douglas n-a vrut s-o trezească.

— Bineînţeles, el m-a repezit. E aspru unchiul Douglas. Mătuşa

Augusta a pus întrebări. El i-a răspuns să nu ţină seama de ce zic eu, că spun cai verzi pe pereţi. Iar ea mi-a aruncat o privire cumplită.

— O, Mildred, mititica de tine, ce obositoare eşti cu ranchiunele tale.

— Bine, Hilda. Tăcere. Nimeni n-a văzut nimic. În orice caz, mătuşa Laura avea ochii roşii, dar ce roşii…

— Şi pe urmă?

— Pe urmă, nimic. îmi ţin gura. Misterele din Dimwood. Tac ca mormântul.

Elizabeth, care era numai ochi şi urechi, schiţă un zâmbet:

— Îmi pare rău că Mildred nu poate spune mai multe. Bănuiesc că ştie lucruri interesante.

Hilda se ridică în picioare.

— Ţi s-a spus tot ce-i de ştiut, draga mea Elizabeth. E minunat că ne aflăm din nou împreună cu tine, dar acum trebuie să plecăm. Dacă mătuşa Laura ne-ar găsi aici, n-ar fi deloc mulţumită.

— Da? Şi de ce, mă rog?

Dintr-un salt, Mildred se ridică şi ea şi, imitând aerul grav al Hildei, zise:

— De ce? De ce? Elizabeth, la Dimwood cuvântul ăsta nu e cunoscut. Niciodată nu trebuie să pui întrebări.

Hilda o apucă de braţ.

— Hai să plecăm, scorpie. Mătuşa Laura poate răsări dintr-o clipă într-alta. Elizabeth, te iubim şi eşti încântătoare, dar nu merită osteneala să te îmbraci la Dimwood ca pentru bal!

Se şi aflau sub portic, când Mildred strigă:

— Dar vor fi şi baluri!

Capitolul XXXIV

Liniştea de la Dimwood contrasta puternic cu agitaţia vieţii de zi cu zi de la Savannah. Elizabeth îşi dădu repede seama că plictisul se instalase pentru totdeauna pe plantaţie. Doar mesele spărgeau acea veşnică monotonie. Nicio aluzie nu se făcea la evenimentele ce avuseseră loc în lipsa Elizabethei şi pe care ea nu le află decât cu încetul. Între breakfast[15] şi prânz, ca şi între prânz şi cină, nu aveai nimic de făcut, absolut nimic.

Prin mătuşa Laura, Elizabeth a fost întrebată dacă nu vrea să urmeze cursul pasionant al lui Mr. Stoddard despre revoluţia americană de la 1776, dar ea a refuzat cu o răceală cât se poate de britanică.

Odată potolită emoţia întoarcerii şi cea datorată ştirii fantastice despre tânărul Armstrong şi doamna în alb, toate îşi recăpătau aspectul lor obişnuit. Mătuşa Emma, înseninată iar, părea să-şi fi regăsit ceva din tinereţea pierdută la Savannah în crize de conştiinţă. Smaralde şi diamante îi împodobeau iarăşi mâinile grăsuţe, ceea ce în

---

15 Micul dejun (engl.)

cazul ei era semnul unei linişti sufleteşti desăvârşite. La masă, bărbaţii schimbau păreri despre dezbaterile politice de la Washington. Elizabeth nu asculta.

Se obişnuia cu camera ei, al cărei farmec o cucerea. De-ar fi fost numai magnoliile, şi ar fi împăcat-o cu ţara aceea plină încă de mister, dar suferea prea mult de pe urma absenţei mamei ei, ca să caute tovărăşia „copiilor” şi, din discreţie, era lăsată în pace. Hilda şi Mildred nu mai îndrăzneau să năvălească la ea, ca în prima zi. Cineva le-o interzisese, iar mica englezoaică nu-şi manifesta nicio dorinţă să le vadă. Instinctiv, se ferea de cele cărora li se spunea „nedespărţitele”.

Ca să-şi uite tristeţea, se cufunda în cititul romanelor pe care le găsea în biblioteca din salon. *Ultimele zile ale oraşului Pompei* îi stârnea cel mai viu interes, fără a-şi da prea bine seama, şi, ajutată şi de căldură, se lăsă pradă lâncezelii din Sud, prelungindu-şi odihna de după-amiază într-un balansoar din trestie împletită, în stil colonial.

Uneori, dar niciodată prea des, primea vizita mătuşii Laura. Se anunţa totdeauna strigând-o pe Elizabeth şi nu intra decât după ce i se răspundea. De obicei, rămânea în picioare, ca pentru a da de înţeles că vizita îi va fi scurtă.

— Vin să te văd în calitate de vecină, spunea cu vocea aceea blândă şi aparte a femeilor din Sud. Nădăjduiesc că totul e în ordine.

În rochia ei de bumbac mov, ce-i cădea până-n călcâie, umbla de colo-colo cu graţia unei fete.

— Să nu şovăi să-i dai porunci lui Betty. E cât se poate de ascultătoare, dar nu face nimic din capul ei, n-ar pune mâna nici pe-o cârpă să şteargă praful dacă nu i s-ar spune. Toţi negrii sunt la fel. Nişte copii.

— E foarte de treabă.

— Bineînţeles, o cunosc. Acum e încântată pentru că i s-a adus de la Savannah o fustă roşie la care râvnea, o oroare, dar trebuie să le îndeplinim plăcerile astea

neînsemnate ca să fie mulţumiţi de noi. E foarte important! adăugă râzând uşor.

Când se ducea până în fundul camerei, la cea de-a doua fereastră, care nu se deschidea decât până la jumătate, când se întorcea până la scaunul-balansoar în care Elizabeth citea şi, din politeţe, dădea să se ridice, dar de fiecare dată mătuşa Laura o oprea printr-un gest:

— Nu te deranja, doar treceam.

Cuvintele astea, rostite destul de des, îi pricinuiau fetei o uşoară indispoziţie. O intuiţie fugară o făcea să-şi spună întruna: era supravegheată cu discreţie.

— Citeşti un roman? Şi eu citeam la vârsta ta, pe când mă aflam acolo.

— Acolo, mătuşă Laura?

— Da, am să-ţi povestesc toate astea altă dată. M-am născut în

Virginia. Tata ne-a dus departe când aveam zece ani, dar niciodată n-am uitat locurile natale. O să fii şi tu dusă într-o bună zi pe-acolo, dar uite că sporovăiesc. Sper că nimeni nu te deranjează. Vreau să fii lăsată în pace – pentru moment”.

Se opri în faţa Elizabethei şi o privi cu ochii ei mari, negri şi nemişcaţi, care dădeau întregii feţe o frumuseţe tragică.

— Dacă ai nevoie de mine, sunt alături.

Şi, fără zgomot, la fel cum venise, ieşi din cameră.

Elizabeth nu ştia ce să creadă despre mătuşa Laura. Mama îi spusese că poate avea încredere în ea, cu toate că era catolică, dar o anume rezervă se impunea, şi-şi amintea de tonul autoritar al mătuşii Laura în legătură cu oamenii cenuşii pe care Elizabeth era sigură că-i văzuse în Pădurea blestemată, în timp ce doamna aceasta catolică tăgăduia ca asemenea lucru să fi fost cu putinţă. Cum ar fi putut uita? Toate cuvintele ei bune şi privirile adânci nu puteau închide această rană din amor propriu.

La masă, i se vorbea nu ca unei persoane bolnave, ci ca unei convalescente. Fireşte, niciodată numele lui Mrs. Escridge nu era rostit, de parcă niciodată n-ar fi călcat pe la Dimwood. Elizabeth ar fi voit mult să fie ţinută la curent. Mama ei trebuie să se fi dus la New York. Pornise acum pe mare? Când avea să ajungă acolo? O urmărea, era alături de ea, vedea coamele de spumă la pupa vasului, golurile dintre valuri ce-ţi dădeau greaţă şi urcuşul brusc ce făcea să-ţi sară inima din loc, dar îi plăcea violenţa aceea a apei şi mirosul ei puternic.

Stând lângă ea, Minnie îi întrerupea cu abilitate visarea. Pentru Elizabeth, fata aceasta care nu vorbea niciodată dobândea, datorită acestei tăceri, un fel de mister liniştitor. În pupilele ei negre strălucea o veselie domoală, o fire pătimaşă ce lumina o feţişoară cu ten întunecat, poate din cauza unei sensibilităţi a ficatului. locul greu, castaniu cu reflexe roşcate îi ascundea ceafa, dând întregii ei fizionomii un aspect romantic, dar farmecul fetei venea neîndoielnic de la irezistibilul zâmbet ce-i descoperea dinţii, a căror albeaţă era la fel de curată ca a orezului aburind adus în fiecare zi la masa lui William Hargrove.

În dimineaţa aceea, când micul dejun era pe sfârşite, o luă la o parte pe Elizabeth, spunându-i:

— Dacă n-ai altceva mai bun de făcut, vino să te plimbi cu mine de-a lungul râului. Soarele încă nu bate pe-acolo, dar ia-ţi pălăria de soare.

În faţa mângâierii surâzătoare a privirii ei, Elizabeth nu putu zice nu şi, o clipă mai târziu, umblau amândouă pe drumul ce mărginea apa cea întunecoasă şi tăcută. Era locul preferat de plimbare a lui Miss Pringle şi Mr. Stoddard, când se ciondăneau pe înserat. Între Elizabeth şi Minnie însă, nicio neînţelegere nu se putea ivi; veşnica bună dispoziţie a acesteia din urmă era de-a dreptul dezarmantă.

— Timpul trece groaznic de repede, zise fata. Nu-i mult de când ţi-am adus rochia azurie, iar clipa asta pare atât de departe acum…

— Prima mea zi la Dimwood, prima dimineaţă. Nu mă prea prăpădeam după rochia aceea azurie.

— Mildred ţine la ea ca regina Angliei la rochia din ziua încoronării.

De mai multe ori i-a cerut-o Susannei. îmi place mai mult cea în care eşti astăzi: alb şi verde-palid. De la *Capriciile*?

— Nu. Unchiul Josh a ales-o la magazinul cel mare de pe bulevard…

— Ştiu, foarte bune mărfuri, *bon chic*. Elizabeth, pun prinsoare că tu nici măcar nu ştii cine sunt eu. Să nu spui că ştii. Şi nu care cumva să-mi spui mătuşă Minnie! Pentru că sunt bătrână, ştii, am douăzeci de ani!

Râseră amândouă.

— La Dimwood, continuă Minnie, am impresia că nu sunt chiar de-a casei. E un pic cam complicat. Orfană.

— Orfană!

— Ca în melodrame. Tata a murit când eu aveam şapte ani, iar sora mea Hilda şase luni. Era mezinul familiei Hargrove. Ucis în duel.

Cuvântul o făcu să tresară pe Elizabeth.

— La Savannah, pe cât mi-am dat seama, nu se vorbeşte decât de dueluri.

— O, acum sunt cu mult mai puţine! A fost înfiinţată o societate pentru interzicerea duelurilor. Dar asta n-o să mi-l dea înapoi pe tata, pe care-l adoram.

Şi, câteva minute, merseră în tăcere pe cărarea căptuşită cu iarbă. Cântecul păsărilor ajungea până la ele din adâncul pădurii, de dincolo de râu. Elizabeth îşi jurase să nu mai pună niciodată întrebări, cu toate că avea capul plin de ele, dar Minnie, ca pentru a-i potoli setea de a afla mai multe, începu iar să vorbească:

— Mama a murit la câteva luni după tata.

Şi, pe un ton straniu în care se ghicea instinctul pudorii, adăugă:

— Îl iubea prea mult.

Plimbarea continuă până la marginea pădurii unde se ascundeau grădinile misterioase, pline de amintiri pentru mica englezoaică. Nu rostiră niciun cuvânt o bucată bună de vreme. Mergeau încet, cu capul plecat, absorbite – şi una, şi cealaltă – în propriile gânduri.

Soarele ajunsese până la sicomorii cei mari, când Minnie păru a ieşi dintr-un vis şi spuse deodată:

— Am mers cam prea departe. Pune-ţi pălăria şi să ne întoarcem, vrei?

Apoi începu să râdă vesel:

— Am impresia că ne-am spus o groază de lucruri fără să deschidem gura de-o bucată de vreme.

— Poate, zise Elizabeth, prinsă asupra faptului, de parcă i s-ar fi furat o taină.

— O, nu lua cuvintele mele în serios! Vorbesc uneori ca o zăpăcită. O să trecem peste peluză. Greierii se pun pe cântat, o să fie cald.

Îşi deschise umbreluţa atârnată de braţ şi curând călcau în picioare iarba cea deasă pe care vara încă n-o îngălbenise. Deodată, în tăcerea frumoasă a dimineţii, scârţâitul greierilor se înălţă în jurul lor ca un zid impalpabil şi sonor.

— Ascultă, zise Minnie. Nu ţi-am spus nimic despre sora mea Hilda. Ţinem cu toţii mult la ea. A crescut cumva la voia-ntâmplării… vreau să spun că, neavând părinţi care să se ocupe de ea, s-o urmărească, a rămas un pic cam sălbatică, draga şi mititica de ea, oh! cum să-ţi spun? e o fetiţă încântătoare, delicioasă chiar, dar… secretoasă, misterioasă, în sfârşit, e bine aşa cum e, dar nu-ţi pleca urechea prea mult la ce spune. Înţelegi?

— Cred că da.

— Sper.

Cu un oftat de uşurare, Minnie îi adresă un ultim zâmbet Elizabethei, unul din acele zâmbete pline de vrajă, care, după părerea ei, aranjau totul. Lângă magnolie, în josul porticului, se despărţiră.

Elizabeth se duse la ea în cameră. Spre marea ei mirare, dădu acolo peste Hilda, într-o rochie mov, culcată pe canapea, cu faţa îngropată într-o perniţă. De cum auzi paşii micii englezoaice, Hilda sări în picioare. Lacrimi îi scăldau obrajii.

— Elizabeth, protestă ea cu glas scăzut, nu ştiu ce ţi s-a spus despre mine. Nu trebuie să-i crezi pe ceilalţi. Oare înspăimânt eu pe cineva?

Într-o străfulgerare, Elizabeth intui că avea să urmeze o scenă obositoare, ce-ar fi silit-o, nu ştia cum, să mintă.

— Dar nu mă înspăimânţi deloc! Şi-apoi, nu mi s-a spus nimic rău despre tine.

— Atunci, de ce nu mai vrei să dai ochii cu mine? Nu mă iubeşti?

Stingheritoare întrebare! Elizabeth simţi că se află în faţa unei fiinţe pe care n-o cunoaşte, şi totuşi îi răsări în minte, ca o imagine cu bună ştiinţă uitată, faţa Hildei din spatele ferestrei, îmbătrânită de supărare, din dimineaţa plecării la Savannah. Iar acum arăta tot la fel, tristeţea îi mărea ochii negri, care spuneau tot ceea ce ea nu putea spune.

Câteva minute în sir Elizabeth rămase năucită.

— Niciodată n-am spus asta, şopti ea.

— Atunci… Ascultă, nu sunt o fată rea, ceea ce se numeşte o fată rea, am măcar dreptul să-ţi spun că eşti drăguţă, nu? N-o să mă chinui, Elizabeth, nu-i aşa?

— Vai, Hilda, nu înţeleg ce vrei să spui, dar cred c-ar fi mai bine să vorbim despre altceva.

Hilda sta cu spatele spre fereastră, când deodată

groaza puse stăpânire pe Elizabeth: statura înaltă a mătuşii Laura se profila sub portic. Nemişcată şi, pe cât se părea, atentă, dar poate că se afla un pic cam departe ca să audă nişte cuvinte rostite cu voce înăbuşită de durere.

Tuşi uşor şi, din doi-trei paşi, se află în cameră. Hilda se albi la faţă.

— Întrerup o conversaţie confidenţială şi-mi pare rău, spuse ea vesel.

În rochia lungă de bumbac alb cu dungi cenuşii, îşi păstra eleganţa firească, iar bandourile părului negru îmblânzeau frumuseţea cam austeră a feţei. În toată persoana ei exista ceva liniştitor.

— Hilda, drăguţa mea, spuse cu un zâmbet, mi se pare că uităm cele convenite împreună – şi tainice – adăugă cu un fals aer misterios. E cazul să le amintesc de faţă cu Elizabeth… ori nu?

Cu un semn din cap, Hilda dădu de înţeles că putea.

Mătuşa Laura scoase o batistă dintr-o geantă micuţă din piele albă şi începu să tamponeze uşor faţa rugătoare ce se înălţa spre ea:

— Nu plânge, fetiţă dragă, n-ai făcut nimic rău, dar prefer să te plimbi cu Elizabeth pe aleea cea mare decât s-o vezi aici, la ea în cameră, înţelegi? Elizabeth, eşti de acord?

Hilda înţelegea, Elizabeth era de acord.

— Într-o zi, am să vă iau pe amândouă să dăm o raită în trăsură, vreţi? Trebuie să-i arătăm împrejurimile Elizabethei, nu-i aşa?

Şi aici căpătă un răspuns afirmativ, deşi resemnat.

— Iar acum, conchise mătuşa Laura, luând-o cu delicateţe pe Hilda de mână, o iau la mine în cameră pe fermecătoarea mea nepoată, unde o să putem sta de vorbă ca două prietene bune. Pe curând, Elizabeth.

Pe când ieşeau din cameră pe uşa ce da spre portic, Hilda îşi întoarse capul spre Elizabeth, aruncându-i o

privire disperată.

Rămasă singură, fata se aşeză în balansoar şi încercă să se liniştească, reluând *Ultimele zile ale oraşului Pompei*, dar nu trecură nici trei minute şi interesanta reconstituire istorică fu azvârlită în tavan. Rareori se întâmpla ca Elizabeth să cedeze unor asemenea puternice accese de furie, dar, pe de-o parte, ceea ce în sinea ei numea smiorcăielile Hildei o agasaseră, pentru că nu le vedea motivul profund; pe de altă parte, i se părea că descoperă în mătuşa Laura o femeie de-o cruzime morală cu atât mai revoltătoare cu cât se ascundea sub o blândeţe bisericoasă. Catolică făţarnică! S-o ia pe Hilda la ea în cameră sub pretextul unei conversaţii între două bune prietene… Oricât de puţin ar fi fost la curent cu infamiile lumii, Elizabeth se aştepta să urmeze o corecţie magistrală, însoţită de strigăte – ca în Anglia –, dar nu auzi decât vocea mătuşii Laura, într-o neîntreruptă şoaptă de cuvinte şi, dintr-odată, nişte mici hohote de plâns înfundate, spasmodice.

Trecură câteva zile fără ca Elizabeth să mai primească vizita mătuşii Laura. Aceasta, prea isteaţă pentru a nu simţi existenţa unei neînţelegeri între ea şi mica ei vecină, prefera să lase să se aştearnă timpul înainte de-a completa o educaţie morală în care presimţea lacune stranii.

La masă, stând una lângă alta, abia dacă schimbau câteva cuvinte de-o banalitate crasă, dar zâmbetele înfloreau aproape neîntrerupt pe faţa mătuşii Laura. Părea limpede că Elizabeth nu mai avea strop de încredere în ea. Recucerirea străinei pretindea o răbdare îngerească.

Timpul se scurgea la Dimwood cu o încetineală ce te făcea să crezi că un mecanism iscusit întârzia cu bună ştiinţă mersul pendulelor, într-unul din colţurile salonului mare, una din acele venerabile maşinării numite pendulă, de pe vremea bunicii, se înălţa aproape până la linia

ferestrelor şi se rotunjea ca un contrabas. Dăinuind de un secol întreg, bătuse toate orele Războiului de Independenţă şi mai era şi azi împodobită cu blazonul regal al Angliei, din lemn aurit. Acum măsura plictisul după-amiezilor nesfârşite, deoarece nu era nimic de făcut în nobila reşedinţă colonială a lui William Hargrove între prânzul de la miezul zilei şi cina de la apus. De zeci de ori, de dimineaţa până seara, Elizabeth venea să vadă poziţia limbilor şi să arunce o privire plină de ură spre balansierul greu, al cărui tic-tac lent şi profund părea a voi să-i liniştească bătăile inimii; iar copila îşi amintea de strigătul mamei ei: „Oare timpul n-o să se sfârşească niciodată?”

Primăvara abia dacă ţinuse trei săptămâni, că vara se şi instala în ţârâitul ascuţit al greierilor. Trebuia să aştepţi cele dintâi adieri ale vântului ce se pornea la apusul soarelui, ca să te poţi răcori pe aleea cea mare, atunci când din arbori se înălţa timidul orăcăit al buratecilor. Unul din obiceiurile de la Dimwood era ca plimbarea copiilor să aibă loc fără a fi însoţiţi de adulţi. Veşnic absent, Billy le lăsa pe fete cu sporovăială şi micile lor taine. Din motive cum nu se poate mai personale, prefera să se distreze aiurea, Tapageur fiind cu acest prilej complicele escapadelor lui.

În seara aceea, Elizabeth şi Susanna se pomeniră mai întâi mergând încet prin semiîntuneric, când Minnie le ajunse din urmă. Toate trei în rochii albe, păreau minuscule la poalele stejarilor uriaşi ce mărgineau aleea. Pentru Elizabeth era ora cea mai îndelung aşteptată din tot cuprinsul zilei; îşi părăsea atunci rezerva ce-i stătea în fire şi începea să se destăinuie.

— Îmi place să mă plimb cu voi, spuse. De ce sunt lăsată singură cât e ziua de mare?

— E o idee de-a mătuşii Laura, zise Minnie.

Şi adăugă:

— Crede că trebuie să fii lăsată în pace din cauza…

— Ştiu, din cauza absenţei mamei, dar nu sunt un bebeluş. Mai e şi altceva la mijloc.

— Altceva? se miră Minnie. Eu nu ştiu. Susanna, tu ai vreo idee?

— Nu, habar n-am.

Tăcură un minut-două în timp ce mergeau. Ai fi zis că ezită să tulbure cu vorbele lor soiul acela de cântec fluid şi îndărătnic ce le însoţea la fiecare pas.

— Curând o să vedem răsărind stelele, luna se înalţă, zise Minnie pe un ton ceva mai jos, în armonie cu noaptea şi copacii.

Instinctiv, Elizabeth începu şi ea să vorbească mai puţin tare:

— Mildred şi Hilda n-au putut veni cu noi?

— Au pornit în explorare, făcu Susanna râzând uşor. Sunt încredinţate că există unghere la Dimwood pe care nimeni încă nu le-a descoperit, mistere de dezvăluit.

— Nu le e teamă?

— De ce le-ar fi? întrebă Minnie. Nu mai sunt indieni prin împrejurimi.

— Şerpi care cad din copaci…

Susanna şi Minnie izbucniră în râs.

— S-a sfârşit cu ei. Uliii i-au mâncat pe toţi.

— Da, mi-au povestit… M-au dus să văd grădina de lângă locul unde au fost măcelăriţi seminolii.

— N-ar fi trebuit, spuse Minnie. Bunicului nu prea-i place să umblăm pe-acolo…

— Din cauza lui Jonathan Armstrong, făcu Susanna.

— Susanna, să nu vorbim despre asta, spuse Minnie.

— Dar mătuşa Emma a povestit întâmplarea de faţă cu Elizabeth.

— Îmi plac la nebunie întâmplările de felul ăsta, zise aceasta, presupun că Jonathan Armstrong e cel care s-a ridicat de la masă şi nu s-a mai întors niciodată, nu-i aşa?

— Nu, spuse Minnie, Jonathan Armstrong e cel care a

fost văzut mai zilele trecute la Dimwood, dar mătuşa Emma a povestit totul anapoda. Nimeni nu ştie exact ce s-a întâmplat.

— Souligou ştie, şopti Susanna îngândurată.

— O ştiu pe Souligou, spuse Elizabeth, am văzut-o când a venit să-mi scurteze rochia azurie. A fost foarte drăguţă cu mine.

Susanna oftă.

— Rochia aceea azurie pe care ţi-am adus-o în prima zi… Ar fi trebuit s-o auzi văicărindu-se pe Mildred: „Frumuseţea mea de rochie azurie, stricată de Souligou…”

— Găsesc că Souligou e amuzantă, continuă Elizabeth. îmi vorbeşte în franceză.

— Fereşte-te de Souligou, spuse Minnie.

— De ce?

Minnie şovăi o clipă.

— Aşa, spuse râzând. Mă face să mă simt prost, asta-i tot. E stranie.

— Trebuie să vină zilele astea să cârpească rufăria, zise Susanna. Elizabeth, dacă ai ceva de cârpit – şi dacă Souligou nu-ţi inspiră teamă…

— Nu mi-e teamă de nimeni. Am să văd dacă dau peste ceva…

Şi, în mintea ei, golea toate sertarele, totdeauna găseşti câte ceva acolo…

— Când vine?

— Nu dă de veste şi deodată te pomeneşti cu ea. Betty o să te anunţe. Dar ia seama la poveştile lui Souligou, dacă vrei să dormi noaptea.

Vocea un pic tărăgănată a Susannei sporea misterul celor spuse şi-o sâcâi pe Minnie:

— Să nu ne mai jucăm de-a cine tremură mai tare. Uitaţi-vă mai bine la primele stele, colo, între copaci.

Toate trei îşi dădură capul pe spate. Printr-o spărtură prelungă în frunziş, sclipea o bucată de cer întunecat din

care se lăsa tăcerea.

Rămaseră o clipă fără să spună o vorbă, nemişcate şi vrăjite, apoi una dintre ele şopti:

— Tot privind aşa, ameţeşti.

— Simţi că se-nvârte lumea cu tine.

— Ar trebui să mergem mai departe, spuse Minnie, pe drumul care mărgineşte aleea, e acolo un loc de unde se vede tot cerul. Se înalţă luna.

O lumină albă alinia la pământ trunchiurile stejarilor în umbre uriaşe, asemănătoare unei procesiuni solemne într-un peisaj palid. În depărtare, dincolo de pajiştile decolorate, Pădurea blestemată etala o masă informă de tenebre.

Minnie le luă pe fete de mână şi începură să meargă foarte repede pe sub copaci, apoi de-a lungul drumului năpădit de iarbă, alergând aproape şi cuprinse de-o veselie copilărească, pe care nu şi-o explicau.

Brusc, se opriră. Luna plină părea să umple tot cerul şi le izbi prin forţa stranie ce emana din ea. Fără să spună nimic, o priviră ca şi cum ar fi văzut-o pentru întâia oară, dar oricât ar fi privit-o, tot nemaivăzut li se părea globul acela de lumină ce răspândea unde de singurătate. Minnie, la fel ca Elizabeth şi ca Susanna, nu simţea nicio nevoie să tulbure vraja de nespus a acelor minute. Încercau nedesluşit bucuria întrucâtva înfricoşătoare de-a se afla dintr-odată duse într-o altă lume. Farmecul trebuia destrămat cu blândeţe.

— O s-o salutăm, spuse Minnie cu o voce ce aducea a şoaptă.

— Luna plină se salută de pe o ridicătură, zise Susanna.

— O ridicătură? Unde vrei să găseşti aşa ceva la Dimwood? Dar e aici, foarte aproape, o bancă lungă de piatră, pe care ne-am putea urca.

Elizabeth se eliberă cea dintâi de atmosfera aceea

plină de vrajă.

— Tot auzindu-vă şuşotind aşa, ai zice că suntem într-o catedrală, spuse cu vocea ei precisă, dar cred că banca nu-i o idee rea. Sper că luna va înţelege.

— Adevărat, zise Minnie pe un ton ce redevenise normal, suntem cam deplasate, dar e amuzant.

— O să ne poarte noroc, spuse Susanna.

Şi, râzând, începură s-alerge, fericite să se simtă trăind.

Banca de piatră le aştepta un pic mai departe. Mâncată de ploile unui întreg secol şi pe jumătate acoperită de muşchi, li se păru cu atât mai romantică celor trei fete îmbătate de lumina supranaturală ce le învăluia. Cuprinse de un râs nebun, de şcolăriţe, urcară pe bancă şi stătură aşa în picioare, ţinându-se de mână, cu Minnie la mijloc. În rochiile lor albe, păreau muiate în argint.

— Şi-acum? întrebă Susanna.

— Acum, spuse Minnie, trebuie să ne înclinăm de trei ori în acelaşi timp şi cât se poate de serioase.

— Dacă râdem, o să creadă că ne batem joc de ea, spuse Susanna, şi asta o să ne aducă nenoroc.

Străduindu-se să-şi înăbuşe o veselie nervoasă, se aplecară o dată, apoi încă o dată, şi deodată deveniră mai grave, ca şi cum ar fi crezut cu adevărat în realitatea acelei închinăciuni stranii. Fiecare ascundea în adâncul fiinţei ei o taină de dragoste. La cea de-a treia plecăciune, Susanna îşi pierdu echilibrul şi căzu înainte, trăgându-le pe cele două soaţe. împreună, se rostogoliră prin iarbă şi frunze uscate şi, cuprinse de-o criză de râs nestăpânit, scoaseră în noapte strigăte din care bucuria pierea sacadat. Elizabethei şi lui Minnie le trebui un timp până să-şi dea seama că Susanna plânge în hohote.

Capitolul XXXV

În noaptea aceea, Elizabeth dormi adânc şi se trezi devreme. Prima ei grijă a fost s-o sune pe Betty. Aceasta se ivi neîntârziat, iar zâmbetul ei făcu să piară din mintea fetei toate umbrele serii sub clar de lună ce-o pusese pe gânduri, încât faţa aceea neagră, îmblânzită de bunătate, îi dărui liniştea sufletească.

— Betty, când domnişoara Souligou o să vină să coasă şi să cârpească, să mă anunţi numaidecât.

Zâmbetul obişnuit al lui Betty se accentuă aproape până la urechi.

— Don'soa'a Souligou e aici de la o'a şapte dimineaţă, da' lac'cază în'altă came'a, de la etajul doi.

— Unde? Să-mi arăţi şi mie. Să-i spui că o să urc s-o văd după-masă.

Şi, cu un aer nespus de vinovat, adăugă:

— Una din rochiile mele de vară mi se pare cam lungă, vreau s-o scurtez un pic. Înţelegi? Cam de două degete.

Betty dădu din cap în semn că înţelesese, dar continua să tacă. Rotofeie şi masivă în rochia ei neagră ce-i ajungea până la pulpe, stătea ţintuită locului, părând că se gândeşte. Mâinile ei mari de culoarea bronzului stăteau puse peste şorţul alb ca pentru a-l turti.

— De ce nu spui nimic, Betty, nu-ţi place domnişoara Souligou?

Betty zâmbi din nou, uitându-se la Elizabeth.

— Betty place pe toată lumea la Dimwood.

Cuvintele acelea atât de simple o impresionară pe fată, de parcă ar fi ascuns ceva ce-i scăpa. „Se simte obligată să spună că ţine la toată lumea, se gândi ea. E un răspuns de sclav”. Totuşi, insistă:

— E drăguţă, nu-i aşa? Nu găseşti că-i drăguţă?

Ochii ei negri o priviră şi atâtea lucruri se citeau în ei, încât Elizabeth regretă întrebarea. Răspunsul veni după multă vreme:

— Cu mine da, da' mai bine e să nu vezi.

Tonul hotărât şi liniştit al acestor cuvinte aţâţă curiozitatea fetei în asemenea măsură, încât îi veni s-o zgâlţâie pe femeia aceea placidă care ştia atâtea lucruri, în timp ce ei, Elizabethei, îi părea rău că nu le ştie. Erau clipe când Dimwood o înspăimânta.

Blândeţea lui Betty o linişti şi, mai mult chiar decât blândeţea ei, o afecţiune firească ce te făcea să crezi că, într-adevăr, iubea pe toată lumea. Era nedrept să-i mai pună întrebări.

Ca într-o străfulgerare, se văzu în faţa acestei femei care aştepta răbdătoare o poruncă, un cuvânt. Scena devenea dintr-odată stranie: în încăperea aceea cu mobile din lemn preţios de culoarea mierii, cu ferestre înalte prin care lumina cernută pătrundea fără violenţă şi cu un soi de umilinţă, o fată, ea însăşi, Elizabeth, într-o cămaşă de noapte ce-i acoperea picioarele şi, aşa îmbrăcată cum era, foarte frumoasă, fără doar şi poate, după cum i-o spunea o oglindă mare, într-o ramă aurită, frumoasă cu cosiţele-i bălaie, răvăşite, încadrându-i faţa roză – şi, la doi paşi mai încolo, bătrâna slujnică greoaie, cu faţa de-o urâţenie jalnică şi într-un contrast cât se poate de violent cu eleganţa decorului. Numai că Betty era plină de-o dragoste nemărginită. Şi, dintr-odată, Elizabeth se simţi nevrednică în faţa ei.

Capitolul XXXVI

Momentul cel mai potrivit ca să se ducă s-o vadă pe domnişoara Souligou era, după părerea lui Betty, pe la mijlocul după-amiezii. Croitoreasa ar fi isprăvit atunci o bună parte din lucru, iar dacă Elizabeth voia să stea de vorbă cu ea despre scurtatul rochiei, n-ar fi fost în pericol să fie deranjate. Betty bănuia că rochia aceea nu-i decât un pretext şi că tânăra străină voia mai cu seamă s-o tragă de

limbă pe bătrâna croitoreasă. Ei nu-i era pe plac, se temea de ce-i mai rău, dar ceda din afecţiune.

Într-o încăpere de la ultimul etaj, ce slujea drept atelier, domnişoara Souligou fusese instalată la o masă lungă, pe care se îngrămădea toată rufăria de cârpit a casei. Te ducea cu gândul la acele poveşti cu zâne în care prinţesa captivă nu şi-ar fi dobândit libertatea decât după ce-ar fi săvârşit o muncă ce era, omeneşte vorbind, cu neputinţă de îndeplinit. În cazul de faţă, victima nu avea nimic dintr-o prinţesă şi se bucura de-o libertate totală de mişcare, în schimb grămada de haine, de lenjerie, de batiste, de prosoape, de cârpe şi de baticuri avea proporţii descurajatoare. Croitoresei i se acorda însă întreg timpul pe care-l socotea de trebuinţă şi era plătită cu o generozitate ce-ar fi retezat orice obiecţie. Şi trebuie spus că bătrâna avea o adevărată slăbiciune pentru minunaţii dolari din aur.

Betty o condusese pe Elizabeth de-a lungul unui coridor, până la piciorul unei scări abrupte ce ducea la atelierul-lenjerie, fără ca ea însăşi să urce. Cugetul o mustra adânc de-a o fi îndreptat pe domnişoara străină pe o cale primejdioasă pentru mântuirea ei. Într-atât de mare era spaima pe care i-o inspira croitoreasa. Totuşi, n-avea curajul să-i spună „nu” don’soa’ei Lisbeth şi, lăsând-o acolo, fugi îndărăt.

Urcând cele cincisprezece trepte cu o sprinteneală de panteră, Elizabeth se pomeni la înălţimea podului şi nu-i fu greu să afle încotro să se îndrepte. Vocea spartă pe care o recunoscu numaidecât o călăuzi cu multă precizie:

— Drept înainte, domnişoară Elizabeth. Faci zece paşi şi te afli pe domeniul Josephinei Souligou, văduvă Trottereau.

În semiîntunericul de pe coridor, Elizabeth, apucând-o la stânga ori la dreapta, ar fi orbecăit printr-un labirint de coridoare prost luminate, pe când aşa, din faţă îi venea

un mănunchi de lumină de la o uşă întredeschisă şi, stând cu spatele la uşă, croitoreasa nu-şi manifesta prezenţa decât prin cele două colţuri bătăioase ale baticului de culoare indigo, ce se înălţau deasupra spătarului unui jilţ comod, căptuşit cu catifea roşie.

— Cum de ştiaţi că sunt eu? întrebă Elizabeth râzând.

— La naiba, doar te aşteptam.

— Betty v-a dat de ştire?

— Hai, termină cu întrebările şi vino de stai jos. Betty nu mi-a dat de ştire. Dar parcă aveam nevoie de ea ca să ştiu că o să vii? îţi închipui că nu te cunosc? Ia scaunul de colo.

Cu toate că nu era obişnuită să i se poruncească, Elizabeth ascultă numaidecât şi se aşeză pe un scaun, alături de Josephine Souligou, a cărei faţă putu s-o cerceteze pe îndelete. Ochii negri, ce nu stăteau locului o clipă, însufleţeau cu o viaţă neliniştitoare masca aceea brună pe care timpul scrijelise brazde în toate direcţiile. Fin şi ascuţit, nasul înainta, pornit parcă în căutarea a ceva, a unei monede de aur, a unui parfum, a unei miresme, a viitorului. Dinţii, încă tineri, se arătau uneori cu prilejul vreunui zâmbet ce păstra un farmec neaşteptat.

— După ce-o să termini cu inspectatul meu, zise, să-mi spui ce vânt te-aduce aici, la mine. Nu, lasă povestea cu rochia de scurtat, pe care, de altminteri, ai şi uitat să mi-o aduci. Te-ai tulburat, ai?

— Ba nu.

— Ba da. Fă o sforţare şi spune adevărul.

— Totdeauna spun adevărul.

— Bravo. îmi place ca oamenii să se răzvrătească, dar află că Betty a încălcat poruncile aducându-te aici. Mătuşa Laura, cum îi spuneţi voi, a oprit-o.

— De ce?

— Du-te de-o întreabă. Prin urmare, o să avem o conversaţie interzisă. Poate fi pasionant. Să începem.

Încăperea asta primejdioasă în care te afli e domeniul meu. Nefiind o sclavă şi neaparţinând nimănui, am dreptul la consideraţie. Jilţul ăsta, care a apucat zile mai bune, e totuşi impunător. Ai casei vor să mă simt bine, pentru că m-am priceput să fac în aşa fel încât să nu se poată lipsi de mine. Lărgesc costume, pe care hrana aleasă le-a făcut prea strâmte, şi cârpesc, cârpesc, cârpesc. Nu mai lipseşte doar coada măturii ca să completeze imaginea pe care lumea şi-o face despre mine. Muntele ăsta de rufărie o să mă ţină aici încă patru zile. Nu regret. Josh Hargrove nu se zgârceşte. Tatăl lui nu mă poate suferi. îi tulbur conştiinţa, predispusă la chinuire. Ştiu prea multe despre familie, pricepi? Micuţă Elizabeth, iată-te cu-adevărat adoptată de Sud, vârâtă până-n gât în aristocraţia de pe coastă. Dar educaţia ta abia de-acum începe. Va trebui să fii strunită.

Dintr-un salt, Elizabeth fu în picioare.

Să fiu strunită?

— Linişteşte-te. Tinerii frumoşi din Sud o vor face ei înşişi, cu zâmbete numai bune să-ţi sucească capul. Ai vreun drăguţ?

— Un drăguţ?

— Oh! un amorez, un cavaler dacă preferi, se cheamă un drăguţ şi se colecţionează. Şi-acum, uită-te în jur. Odaia merită osteneala.

Atelierul, într-adevăr, oferea particularităţi stranii. Cu un tavan atât de scund, încât un om înalt ar fi fost nevoit să se aplece, de-ar fi stat în picioare, uimea în schimb prin lărgimea şi lungimea lui neobişnuite. Masa de lucru, uriaşă, ocupa partea din mijloc şi era înconjurată de douăsprezece scaune cu spătare înalte şi înguste, după moda olandeză a secolului trecut, şi întreg acel ansamblu răspândea un soi de demnitate ce te ducea cu gândul la o adunare de persoane importante, strânse laolaltă ca să discute politică ori numai ca să ia parte la un banchet. Într-un fel ciudat, mari porţiuni de întuneric instalate prin

colţuri ţineau locul jilţurilor şi canapelelor absente, mobilând în felul lor golurile în care ochiul nu stăruia. Nimic surprinzător că lumina prilejuia asemenea impresii, deoarece ferestrele nu erau decât nişte deschizături lungi şi înguste, înşiruite jur-împrejurul încăperii, asemeni unor pleoape pe jumătate închise, ce nu lăsau să cadă decât cu zgârcenie lumina pe duşumeaua vopsită în negru.

— Straniu atelierul meu, nu găseşti? întrebă croitoreasa. Abia vezi să coşi când vremea e frumoasă. În schimb, e un loc minunat, de unde poţi observa ce se întâmplă pe plantaţie…

Râse batjocoritor şi preciză:

— Ca să spionezi. E una din numeroasele enigme de la Dimwood. Sunt nopţi când încăperea asta e plină de lume, dar destul despre asemenea lucruri care ating supranaturalul. Te interesează supranaturalul?

— Dacă prin asta înţelegeţi strigoii…

— Să zicem…

— Păi, sinceră să fiu, da.

— Am o colecţie unică, dar să lăsăm asta pentru când s-o-nnopta. Dă-mi cămaşa aceea.

Elizabeth ajunse, în vârful grămezii de rufărie, la o cămaşă largă, din pânză fină, împodobită lângă guler cu două litere minuscule de culoare roşie, asemeni unei picături de sânge. Nu se putu împiedica să nu-şi plece capul ca să le descifreze.

— W.H., micuţă curioasă, zise domnişoara Souligou. Nici nu-ţi închipui cum poate să arate în neglijeul ăsta sever.

— Doar n-o fi Mr. Hargrove!

— Ba da. De ce mutrişoara asta speriată? L-ai lua drept un demnitar ecleziastic, doar crucea îi mai lipseşte. Încă bărbat frumos, totuşi. Nu găseşti?

— Nu.

— Hei, glumesc şi eu acolo, dar n-ar trebui. Cum de-o

fi izbutit să-şi sfâşie mâneca? Dar pesemne că te întrebi cum de l-am putut vedea eu în cămaşă de noapte? într-o seară deosebit de călduroasă, treceam pe sub portic, trăgând în piept mireasma de jacaranda. El lăsase întredeschise obloanele de la fereastra lui şi, ca o umbră, am dispărut în întuneric, dar l-am văzut.

— Mi-ar plăcea să-mi vorbiţi despre altceva, domnişoară Souligou…

— Spune-mi Souligou, scurt, aşa cum fac uneori cei de la Dimwood. La rândul meu, am să-ţi spun Elizabeth. N-are omul nevoie să te privească mult ca să-şi dea seama că ai calitate. Aşa vorbesc negrii. Ştiu din instinct şi pe loc ce-i de soi şi ce nu. Generaţii de servitute i-au învăţat barem atâta lucru. Dacă nu eşti de soi, te dispreţuiesc, iar dispreţul negrilor e înspăimântător. Greu de înţeles.

— Da. Nu. Nu prea mă interesează.

— Poate că te-ar fi interesat dacă l-ai fi văzut, cum l-am văzut eu, pe tânărul Armstrong în ziua când aţi plecat la Savannah.

— Tânărul Armstrong…

— Da, mititico. Tânărul Armstrong, cel pe care femeile nu-l pot suferi, dar după care se uită de li se scurg ochii. Tânărul Armstrong are calitate.

— Mi-e indiferent.

— Eşti ca şi mine. Distincţiile astea sunt caraghioase. Eu una am sânge creol în vine şi fac cât toate „soiurile” astea arogante, dar în cele din urmă, uite că ajungi să te cam iei după alţii. Când l-am văzut pe tânărul Armstrong, mi-am zis fără voia mea că licheaua asta are o ţinută cum numai un aristocrat poate avea, cu şalele lui bine cambrate…

— Nu găsiţi că vorba asta – „aristocrat” – are ceva nesuferit dacă e folosită întruna?

— Dezlănţuie revoluţiile şi e pe cale să ne pregătească un război de toată frumuseţea…

— Domnişoară Souligou!

— Souligou, la porunca matale, mititico. Linişteşte-te, războiul n-o să izbucnească aşa curând, dar ameninţarea lui stă pe capul nostru, ca un nor mare şi negru care nu vrea să se clintească. De ani de zile trăim în umbra unei catastrofe, aşa că te obişnuieşti până la urmă, lumea dansează, bea, se amorezează. Tânărul Armstrong, poţi fi sigură, se gândeşte mai mult la dragostele lui decât la război. E o puşlama pe cinste şi, în ciuda feţei lui mici şi răutăcioase, un animal superb. Să fugi de el.

— E chiar atât de primejdios?

Souligou îşi luă ochii de pe lucru şi o privi pe Elizabeth cu atenţie.

— Elizabeth, întrebă ea, crezi în diavol?

— Fireşte, de vreme ce e în *Biblie*.

— Eu una n-am nevoie să caut în *Biblie*. Mi-e de ajuns să văd faţa omului ăstuia ca să cred.

Fata tăcu.

— În orice caz, urmă croitoreasa, văd că nu eşti dintre cele care o iau la fugă în faţa bărbaţilor, dar atenţie.

— N-am fugit din faţa nimănui.

— Neştiutoareo, ne jucăm de-a v-aţi ascunselea. Mătuşa Laura ştie ea ce ştie de face întruna vizite scurte pe la tine prin cameră.

— De unde ştiţi?

Croitoreasa se lăsă pe spate ca să râdă în voie.

— Ştiu toate astea pentru că negrii au limbi de vorbit, iar Souligou urechi de auzit.

— Uneori o urăsc pe mătuşa Laura.

— Rău faci. Poate că e cugetul cel mai drept din toată plantaţia.

— O catolică!

— Să lăsăm asta şi să fim serioase. Ai observat ferestrele astea de-aici, înguste şi prelungi? Pe mine mă duc cu gândul la cineva care şi-ar miji ochii ca să poată

vedea mai bine în depărtare. Datorită formei lor am putut urmări mişcările împrejurul casei ale tânărului Armstrong şi ale însoţitoarei lui îmbrăcată în alb. Mergeau la pas amândoi – ea în cabrioleta ei elegantă şi galbenă, la care era înhămat un cal bălţat, tare liniştit, el pe roibul lui cu o minunăţie de coadă neagră, stufoasă, crupa nobilă şi lucitoare, capul fin şi mândru – şi arătându-i cu capătul cravaşei toate aripile casei, aplecându-se spre drăguţa lui şi dându-i toate lămuririle trebuitoare. Treceam de la o fereastră la alta ca să văd aşa cum trebuie şi să mi se întipărească totul în minte. Pot spune că în clipele acelea pătimaşe mi se părea că întorc paginile unui roman, şi nicicând băiatul ăsta nu mi s-a părut mai vrednic de ură, nici – trebuie s-o spun – mai interesant la vedere. îmbrăcat cu o mare căutare, în ciuda unor greutăţi băneşti ajunse de pomină, avea bustul ca turnat într-o haină scurtă de tot, de un roşu aprins, picioarele în nişte pantaloni albi, strânşi, iar cizmele erau dintr-o piele roşcată, că l-ai fi putut lua drept un tânăr lord pornind la vânătoare de vulpi, cu părul în vânt, faţa mică şi de-o urâţenie ce vrăjeşte, făcându-le să leşine pe cucoanele simţitoare. Şi, vezi tu, toată obrăznicia lui – şi trupească, şi sufletească – se vădea în felul ţanţoş cum îşi ţinea şalele.

— Aşa cum mi-l descrieţi, zise Elizabeth, n-am niciun chef să dau ochii cu el, dar din câte mi-aţi povestit până acum, nu prea văd cum arăta doamna din cabrioletă. Ai zice că-i o nălucă.

Şi de data asta croitoreasa se lăsă pradă unei crize de veselie, iar dinţii albi, de-o albeaţă ce te punea pe gânduri, străluciră în lumina amurgului.

— Mă faci să râd, mititico. O nălucă, năluca doamnei albe, numai asta mai lipsea ca să desăvârşească legenda plantaţiei Dimwood. Dar să nu te înşeli. Doamna albă în cauză e o femeie în came şi oase, şi încă o făptură de toată frumuseţea sub vălurile ce-o înfăşurau. Unde locuieşte?

Altundeva, pentru că totdeauna e altundeva, fie în Nord, fie în Sud, dar totdeauna înconjurată de lux. Bărbaţi s-au minat pentru ea, iar tânărul Armstrong e pe cale să le urmeze pilda, şi e legat de ea printr-o patimă animalică şi, atâta vreme cât el o să aibă bani, ea se va lăsa iubită…

— Va să zică, e bogat?

— Da’ de unde! Dar ştie să facă rost de ce are nevoie, iar casa asta în care ne aflăm socoate că într-o bună zi i-o va putea dă-mi şi că va trăi aici alături de ea. De asta a venit mai deunăzi după-amiază împreună cu ea, ca să poată admira viitorul lor cuib de dragoste.

— Enebun?

— Nu chiar cum îţi închipui tu. Pentru că, vezi, casa e veche şi bine alcătuită. Aparţinea familiei Armstrong, de la care William Hargrove a cumpărat-o când a venit din Jamaica şi încerca să se stabilească în Sud. Bunicul tânărului Armstrong îşi pierduse toată averea în speculaţii minătoare, încât domeniul Dimwood era de vânzare, dar din cauza faimei lui rele nu găsea cumpărător. Lui Hargrove puţin i-a păsat. Rău a făcut – sau poate că nu ştia totul.

— Nu ştia tot, dar ce anume?

— Ajungem şi-acolo. Bănui că adulmecase el ceva, dar e câinos în afaceri. În orice caz, a priceput repede că are în faţa lui un om în pragul deznădejdii, aşa că a profitat. Cei din familia Armstrong sunt cunoscuţi pentru ghinionul care-i urmăreşte din generaţie în generaţie. Se dădeau pe mâna diavolului ca s-o scoată la capăt, dar diavolul e şi el tot câinos în afaceri şi dispreţuieşte prada prea uşoară. Nu-l interesează cu adevărat decât sufletele care nu vor să se lase pe mâna lui.

— De ce vorbiţi iar de diavol?

— Pentru că e tare amestecat în treburile de la Dimwood.

— Crezi că o să mă sperii, Souligou?

— Deloc, dar prea sunt mulţi antilezi printre negri. Unul dintre ei a venit de-acolo cu William Hargrove, a fost o greşeală, dar să lăsăm asta. Să ne întoarcem la Harold Armstrong, care şi-a vândut plantaţia la un preţ mult sub valoarea ei adevărată, însă destul de mare ca să-i dea iluzia că e bogat. A vândut-o pe timp de douăzeci şi cinci de ani. După vechea uzanţă englezească, ce mai era în vigoare aici în 1826 şi care stă şi-acum în picioare, într-atât Georgia e încă o provincie engleză. Ceea ce înseamnă că în 1852…

— Harold Armstrong reia în stăpânire Dimwood şi vine aici ca la el acasă. Cunosc legea asta. Doi ani, e mult.

— O, mititico, doi ani e ca mâine. Bătrânul Harold Armstrong e măcinat de-o viaţă trăită fără cumpătare în toate felurile. Rămân moştenitorii lui. Doi dintre ei nici nu mai sunt pe lumea asta. Ultimul nu-i altul decât Jonathan, pe care nu vrei să-l vezi, şi e mult mai bine aşa.

— Dacă lucrurile iau o întorsătură rea, o să mă adăpostesc la Savannah. Charlie Jones speră să locuiesc acolo.

Croitoreasa îşi luă un aer visător şi rămase tăcută. O firavă rază de soare străbătea semiîntunericul şi punea o baltă de soare pe duşumeaua neagră, iar grămada uriaşă de rufărie din mijlocul mesei nu era decât un morman alburiu în care nimic nu se mai deosebea, numai cămaşa mare de noapte a lui William Hargrove se întindea între Elizabeth şi Souligou, asemeni unui câmp de zăpadă. Brusc, croitoreasa îşi veni în fire.

— Doar n-o să-mi scot ochii ca să dreg ruptura asta de neînţeles… Savannah! zise ea. Te văd destul de bine acolo. Necazul e că până la urmă prinzi drag de Dimwood, şi chiar destul de repede.

— Nu-i deloc cazul meu. Dar vorbeai de Jonathan şi de cei doi fraţi ai lui care nu mai sunt. Mătuşa Emma ne-a povestit întâmplarea înfricoşătoare cu doi dintre

proprietarii de la Dimwood care au dispărut misterios. Despre tată n-a pomenit nimic.

— Mătuşa Emma povesteşte totul anapoda, pentru că ai casei n-au găsit cu cale să-i spună adevărul gol-goluţ. Nevricoasă cum e, ar fi putut foarte bine să plece de la Dimwood pentru totdeauna. Eşti în stare să asculţi dezvăluirea celor petrecute aici, chiar de-ar fi ca minunatele tale cosiţe bălaie să ţi se ridice în vârful capului?

— Mă iei drept o fricoasă, Souligou?

— Nu mai e nevoie să-ţi atrag atenţia că nu e cazul să spui altora nimic din cele ce-o să-ţi povestesc. Ţi-ar aduce nenoroc. M-ai auzit?

Privirea Elizabethei vorbea de la sine.

— Fillette[16], începu domnişoara Souligou, îţi spun aşa, pe franţuzeşte, pentru că asta eşti pentru mine. Când o să ţi se facă teamă, să mă opreşti.

— Hai, spune, zise Elizabeth, simţindu-se plăcut înfiorată.

— Află, prin urmare, că locuinţa a fost totdeauna a celor din familia Armstrong înainte de sosirea lui William Hargrove. Se pare că a costat o groază de bani. Englezii au clădit-o, şi ştiau cum se înalţă o casă. A văzut grozăviile din timpul revoluţiei de la 1776 şi, peste tot împrejurul ei, au avut loc bătălii. Trebuie să mai ştii că şi indieni au fost ucişi cu duiumul pe-aici. Ţine minte asta.

— Mulţi indieni…

— Da, mai curând fiare, indieni din golfuri, cum li se spunea. îţi scalpau un om aşa cum ai descoji o piersică.

— Bine, Souligou, dar e înfiorător.

— Să mă opresc?

— O, nu, te implor!

— Afară de asta, totul era liniştit la Dimwood pe la

16 Fetiţo (franc.)

1800. Plantaţia număra sute de negri care dădeau în brânci pe ogoarele de bumbac, sub supravegherea unui vechil înarmat cu un bici.

— Groaznic, exclamă Elizabeth.

— Linişteşte-te. Biciul era doar aşa, ca să înfricoşeze, glasul şi privirile vechilului ajungeau. În societatea bună de-atunci, ca şi în cea de-acum, un plantator care-şi bătea sclavii nu era primit. Dar vechilul era o fiară. A murit otrăvit mai târziu.

— A, interesant!

— Şi asta încă nu-i nimic, *fillette*. La 1800, bunicului Armstrong, văduv de trei ani, îi plăcea mai mult să citească decât să se ocupe de plantaţie. Nu putea suferi cifrele şi lăsa în grija lui Silas, vechilul, toate cele. Toţi cei din neamul Armstrong aveau faimă de oameni învăţaţi. Poate chiar prea mult. Eşti învăţat, pe urmă devii peste măsură de curios tot citind aşa. Vrei să ştii prea multe despre lucruri ce-ar trebui lăsate-n legea lor.

— Care, de pildă?

— Nu mă întrerupe aşa de des. O să afli tot. Şi Silas ăsta cam măsluia socotelile, dar nu fără pricepere. Bătrânul Armstrong nu era el omul care să pună la inimă atâta lucru. Zic bătrânul Armstrong ca să-l deosebesc de fiu-său, dar avea cincizeci de ani şi se chema Walter. Băiatul lui, Harold, avea douăzeci şi cinci, în acelaşi an 1800. Mă urmăreşti?

— Da, parcă văd că o să ne rătăcim prin genealogii.

— Nerăbdătoareo! Simţi nevoia s-auzi lucruri cutremurătoare numaidecât, în timp ce nici măcar nu ştii dacă le poţi îndura. Dar am să încerc să merg mai repede. Harold îi făcea curte unei fete de pe-o plantaţie vecină, Emily Thornton, care l-a făcut să-şi piardă minţile atât cât trebuia, după socoteala ei, cu toate că era nebună după el.

— Era drăguţă?

— Încântătoare. Avea nouăsprezece ani, iar acum,

vezi de pricepe ce spun. Într-o bună zi, îndrăgostitul, amorezul, cum se spune, îl vesti pe Walter Armstrong că trebuie s-o ia de nevastă pe Emily neîntârziat şi cât mai grabnic. Era însărcinată. Înţelegi ce spun?

— Cred că da. De obicei, căsătoria e la început.

— *Fillette*, căsătoria a avut loc, iar copilul s-a născut la Dimwood, şapte luni mai târziu, după călătoria de nuntă în Cuba. Walter Armstrong a făcut o criză de furie, pe urmă a avut o criză de apoplexie la Dimwood. A rămas în viaţă, dar nu mai era zdravăn. Cei din partea locului şi-au ţinut gura. Lumea ghicea, dar tăcea, pe la spate însă, limbile se dezlegau.

— De ce atâta mister? Nu înţeleg.

— La naiba! Eşti mai neştiutoare decât credeam. Mama ta nu te-a învăţat nimic. La urma urmei, un copil se poate naşte şi la şapte luni. Dar să trecem peste asta. Copilul, un băiat, a primit numele de Malcolm. N-a fost botezat.

— De ce?

— Du-te de-i întreabă. Sunt protestanţi care nu cred în botez. Mama lui se prăpădea după el. Şi bătrânul Walter la fel. Când vedea bebeluşul, dădea în mintea copiilor. Numai Harold, tatăl, nu-l iubea pe noul venit. Copiii îl plictiseau. Era ciudat în tot felul lui de-a fi. Găsind că Dimwood e trist, poftea la cină pe proprietarii marilor plantaţii vecine. Lumea venea la el pentru că la masă se dădeau bucate alese, dar mai cu seamă vinurile erau de soi, pe cât se pare.

— Era un motiv ca lumea să vină?

Croitoreasa se aplecă înainte, apoi se dădu înapoi, ca şi cum râsul ar fi făcut-o să se clatine, dar râsul ei semăna cu cotcodăcitul unei găini şi era lipsit de veselie… Pe un ton batjocoritor, răspunse:

— Află, *fillette*, că e de-ajuns să atârni un ciolan deasupra uşii ca musafirii să dea năvală. Iar dacă mai

fluturi şi-o sticlă bună, nu mai scapi de ei.

— Nu-i frumos ce-mi spui, Souligou.

— Nu, nu-i frumos, dar va trebui să te obişnuieşti. Într-o bună zi însă, se întâmplă ceva. Invitaţiile au fost refuzate; politicos, fireşte. Pe urmă altele, pe ici, pe colo, apoi toate. Nu din cauza familiei Armstrong. Altceva era la mijloc.

— Altceva? O, Souligou, nu te opri.

— Mă opresc pentru că ajungem la ceva mai serios. Despre casă era vorba.

— Dar lumea nu aflase?

— Destul de puţin. Trebuie ştiut că bunicul Walter nu primise niciodată prea mult, ceea ce se cheamă a primi. Fiul lui, Harold, se pricepea să facă pe marele senior, dar mai cu seamă încântătoarea lui nevastă, Emily, strălucea. Era isteaţă, amuza. Şi-apoi, tot bucatele momeau. Se mânca aşa cum se mănâncă la curtea unui rege.

— Şi-atunci?

— Şi-atunci, aşa cum ţi-am spus, casa era la mijloc. Casa nu era pe plac. Flori cu duiumul în toate camerele, candelabrele aprinse toate, o mică orchestră cânta în surdină în tot timpul dineului, o conversaţie însufleţită, încântătoare, doamnele îmbrăcate minunat, pe scurt, viaţa de petreceri a aristocraţilor. Oaspeţii petreceau o vreme pe cinste, se ghiftuiau şi beau peste măsură – pe urmă nu mai veneau.

— Dar de ce, Souligou, de ce?

— Era ceva care deranja, care înspăimânta.

— Înspăimânta? Aici, în casa asta?

— Da, mititico. Chiar aici.

În clipa aceea, afară răsună un mic clopot, care bătu de vreo cinci-şase ori rar, dar poruncitor. Elizabeth o privi pe croitoreasă cu un aer speriat.

— Doar nu bate de cină?

— Nu, nu încă. E clopotul care le porunceşte

servitorilor să se pregătească să pună masa şi să-şi îmbrace livrelele. Nu prea cunoşti zgomotele casei. Ne mai rămâne încă o jumătate de oră bună. Să continui?

— O, dar te rog!

— Casa asta, vezi tu, e aşezată rău. A fost clădită pe un colţ de pământ unde prea au fost măcelăriţi mulţi seminoli. Seminolii sunt la fel de sălbatici ca şi indienii din golfuri, dar, ce mai, erau la ei acasă, iar pământul e pur şi simplu blestemat cale de patru leghe jur-împrejur. E un loc în pădure, foarte aproape de-aici, unde pot fi auziţi într-anumite ceasuri din noapte. Un zgomot surd se înalţă din pământ, strigăte.

Micuţa englezoaică îngheţă de spaimă şi şopti:

— Ştiu, nu departe de râu, acolo unde sunt multe flori…

— Da, dar cum de ştii? E oprit să te duci într-acolo? z//eZfe.

— Hilda şi cu Mildred m-au dus.

— Nedespărţitele. Să n-ai încredere în ele, pricepi? înţelegi ce vreau să spun?

— Da… Nu…

— Să trecem. Harold Armstrong era un om ciudat, ca toţi bărbaţii din familia lui. În casa cea frumoasă, unde aproape nimeni nu mai punea piciorul acum, se plictisea de moarte, cu atât mai mult cu cât soţia lui, la un an după primul copil, i-a mai dăruit încă unul, pe Hamish. După ce-o adorase pe Emily, începu s-o urască. Poate din cauza copiilor. Strigătele lor îl făceau să turbeze. Ar fi voit să plece de la Dimwood, dar ce să faci cu plantaţia? îl plictisea de moarte şi vedea că merge prost, dar încă mai aducea bani, şi-apoi casa îl reţinea. Când băieţii au fost destul de mari, i-a trimis în şcoli particulare, apoi la Universitate, departe, foarte departe, în Virginia. Emily, care continua să-l iubească, suferea văzându-l cum se schimbă. Tatăl lui, bătrânul Walter, îi arătase cărţi care te

învăţau cum să vorbeşti cu morţii.

Elizabeth nu-şi putu stăpâni un strigăt:

— Nu-i cu putinţă!

— Ba da, mititico, e cu putinţă şi sunt o groază de oameni care-şi dau osteneala s-o facă. Iar dacă nu izbutesc, înseamnă că nu sunt dăruiţi. Harold era dăruit. Se ducea noaptea în partea grădinii unde v-aţi dus voi cu Hilda. Şi-şi petrecea ceasuri întregi ascultând. Un sclav bătrân, venit din Antile, îl însoţea. Şi amândoi prindeau sunete, cuvinte pe care nu le înţelegeau, glasuri care chemau.

— Souligou, niciodată n-am să mai calc pe-acolo.

— Fără îndoială că o să fii mai liniştită în casă, ori pe lângă casă, cu toate că… Plimbă-te mai curând cu mătuşa Laura, iar dacă vrei să termin de povestit înainte de prima bătaie a clopotului pentru cină, lasă-mă să vorbesc fără să mă mai întrerupi. Nici Harold, nici negrul lui nu cunoşteau graiul seminolilor, dar înţelegeau că pieile-roşii care muriseră voiau să le spună ceva. Un bob zăbavă, fill*ette, nu* tremura prea repede. îţi povestesc ce mi s-a povestit. Anii trecură. Malcolm, băiatul lui Harold, s-a întors din Virginia în 1821. Fusese alungat de la Universitate. De ce, nu ştiu să-ţi spun. Era un suflet blestemat. O ghiceai dintr-o aruncătură de ochi. Asta am văzut-o chiar eu.

— Cum arăta?

— Curioase! Frumos, cu o privire care te îngheţa. Privirea lui Jonathan.

— Oh, niciodată să nu-l văd în ochi pe omul ăsta!

— Nu fi chiar aşa de sigură. Dacă mai deunăzi a dat pe-aici, n-a făcut-o numai ca să-i arate casa drăguţei lui, ci şi pentru că spera să te vadă pe tine. Continui ori mă opresc?

— Continuă.

— Când şi-a văzut băiatul, pe Malcolm, Emily a crezut că o să-şi iasă din minţi de bucurie. Se agăţa de el

aşa cum naufragiatul se agaţă de colacul de salvare. Nu îndrăznea să-l privească în ochi, dar îl iubea din inimă. îi dezvălui plăcerile noptatice ale tatălui lui. Altminteri, toată lumea ştia. Băiatul s-a dus singur în pădurea indienilor. Şi-acolo nu i-a fost greu să se facă înţeles. Pentru că, dacă cineva era dăruit, el era acela. Izbind în pământ, a inventat un soi de vorbire. Curând i se răspunse. Nu mă întreba ce anume. Băiatul închipui tot felul de lucruri. Când nişte ceremonii tainice, când o judecată la care erau osândiţi morţii, albi, se înţelege. Într-atât de mult credea în toate astea, că s-a smintit. Morţii cei vinovaţi trebuia să mai moară o dată.

— Souligou, e groaznic ce spui.

— Voiai grozăvii, nu-i aşa? îţi ajunge?

— Dă-i înainte.

— Tatălui i s-a făcut frică. Fiului nu. Era încredinţat că indienii îl socot prieten şi că-l poftesc să vină la ei, adică să coboare, cum zicea el, să coboare sub pământ ca să vadă.

— Era nebun.

— De legat. Într-o noapte, i-a spus tatălui că indienii l-au chemat în pădurea fără frunze, în pădurea cu perdele de muşchi, în sfârşit, în Pădurea blestemată. Harold încercă să-l oprească, dar zadarnic. Dacă voia *să coboare*, trebuia să treacă prin Pădurea blestemată. îi spunea tatălui: „Nu-i auzi? strigă că mă aşteaptă”. Harold l-a apucat în braţe. Malcolm l-a azvârlit la pământ şi-a încălecat pe iapa lui cea neagră. Dobitocul a pornit în goana mare, ca şi cum zece tăuni l-ar fi înţepat deodată. Fără s-o mâne într-acolo, iapa o apucă singură spre pădure, şi-ai casei auziră strigătele lui Malcolm, care de data asta erau strigăte de groază. Bătrânul Harold a povestit totul, multă vreme mai pe urmă. Iapa cea neagră a gonit până la pădure şi mult mai încolo. A doua zi, Malcolm a fost găsit ţeapăn, dar la un metru de pământ, la capătul

unei crengi groase a unuia dintre copacii cei bătrâni.

Elizabeth scoase un strigăt:

— S-a spânzurat!

— O, nu el şi-a dat osteneala. Ştreangul îl aştepta, gata pregătit cu un nod indian, aşa se pare.

Fără un cuvânt, Elizabeth se sculă de pe scaun cu faţa albă ca varul.

— Souligou… şopti în cele din urmă.

Răspunsul veni, calm şi uşor batjocoritor:

— Degeaba suntem englezoaică, tot ne-am înfricoşat, după câte-mi dau seama. Stai jos, aproape c-am terminat.

Elizabeth se aşeză numaidecât.

— Când află vestea, Emily muri pe loc. O lăsase inima. Harold avea nervii mai tari. îşi îngropă soţia şi băiatul într-un cimitir îndepărtat. Moartea lui Malcolm a trecut drept sinucidere. Lumea a vorbit, se întreba vrute şi nevrute. N-a trecut mult şi negrii au început să-l vadă pe Malcolm. *Mergea*, adică apărea, şi asta peste tot, în Pădurea blestemată, pe lângă casă, şi chiar şi în casă. Albii nu-l vedeau, negrii tremurau şi gemeau îngroziţi. Fireşte, câteva persoane crezură că-i o îndatorire din partea lor să-l viziteze pe Harold, dar răceala acestuia nu încuraja condoleanţele. A venit însă şi o femeie, de neam englez, ca tine: Ivy. El nu mai era în prima tinereţe, dar s-au mai văzut de câteva ori. Ca toţi cei din neamul Armstrong, Harold atrăgea femeile. După câteva săptămâni, ea simţi că e îndrăgostită. El avea nevoie de tovărăşia unei femei şi, peste un an, căsătoria a avut loc, aproape în taină, în prezenţa bunicului Walter şi a celuilalt fiu al lui Harold, pe nume Hamish, care se întorsese de la Universitate cu diplomă şi tichia lui pătrată. O să mă întrebi cum arăta Hamish.

— Ba nu, răspunse Elizabeth oarecum jignită.

— Şi totuşi, o să afli. O faţă serioasă, cu ochelari.

Amintirea îngerului orb trecu prin mintea fetei ca o

rază de lumină în povestea aceea tristă.

— Aparent un băiat bun, zâmbitor, dar tăcut. Cam straniu şi cât se poate de ascuns. Dar şcolit, fireşte. Voia să fie arhitect şi mai întâi a pus să se repare câteva încăperi din casă care aveau nevoie să fie renovate. Lucrările înaintau, când lui Hamish păru să nu-i mai pese de locuinţa cea frumoasă, apoi începu s-o urască, de parcă ar fi fost o persoană. Se vedea limpede că vrea să plece. Era pentru prima oară când cineva din familia lui voia să părăsească plantaţia Dimwood. Simţea poate că, dacă ar fi rămas mai mult, n-ar mai fi plecat niciodată. Pentru că până la urmă casa asta te vrăjeşte.

— Nu şi pe mine, spuse fata cu vioiciune. Aş pleca de la Dimwood fără nicio părere de rău.

— Încă nu eşti aici de prea multă vreme. Dar peste vreun an, doi, o să fii ostatică. Dar ascultă ce-a mai urmat. La Dimwood începea să se înfiripe o viaţă normală. Harold şi Ivy se înţelegeau bine. Ea era gravidă.

— Gravidă?

— Doamne, mititico, oare trebuie să te învăţ eu de toate? Aştepta un copil şi era în luna a opta. Atunci s-a petrecut evenimentul. Într-o seară, pe când se aflau toţi trei la cină… Zic trei, pentru că bunicul Walter cina de unul singur la el în cameră.

— Găsesc că-i neomenos.

— Aşa voia el. O dădacă negresă, cumsecade, îi dădea să mănânce, în sfârşit, toţi trei în sufragerie…

— Cea în care luăm noi cina? întrebă Elizabeth cu îngrijorare, deoarece îşi închipuia că ştie ce-o să urmeze.

— Cea în care o să cinaţi în seara asta, da, domnişoară. Un bătrân servitor intră, cu genunchii tremurând de groază, şi vesti că un gentleman îmbrăcat în negru din creştet până-n tălpi aşteaptă în anticameră.

Harold lăsă să treacă o clipă, apoi se ridică şi ieşi să vadă cine e.

— O, n-ar fi trebuit. Mătuşa Emma, care ne-a povestit toate astea, a spus că diavolul aştepta în anticameră.

— Mătuşa Emma vede diavolul peste tot, pentru că se teme că ajunge în infern dacă nu-i cuminte, când de fapt ar trebui să-l vadă în şampanie. Nu diavolul era. Harold s-a întors şi-a spus râzând că nu-i nimeni, în afară de servitorul cel bătrân, ascuns într-un colţ şi cu mâinile puse pe ochi. La rândul lui, Hamish se ridică şi el. Vedeniile negrilor îl scoteau din sărite. O să-i arate el ăstuia. Servitorul a povestit totul. Hamish îi trase o palmă, zicându-i: „Nerodule, n-ai văzut nimic.

— L-am văzut pe Masa Malcolm, cu ochi de je’atic.

— Eşti beat. Mă duc să mă plimb călare, ca să iau aer”. Şi nu s-a mai întors.

— Souligou, e înfiorător. Nu crezi că fratele lui a venit după el?

— Şi unde să-l ducă?

— Acolo unde-i pe veci.

— Ar fi interesant, numai că eu cred doar atât: că, având buzunarul doldora de bancnote, banii pentru lucrări, o sumă frumuşică, pentru că, chiar dacă sunt strâmtaräţi, oamenii ăştia din Sud nu se zgârcesc… N-au deloc măsura banului deoarece au prea mulţi… Unde-am rămas?

— La Hamish, care nu s-a mai întors niciodată.

— Foarte adevărat. A fost căutat în toate colţişoarele statului, apoi mai departe. Pierdere de timp. Poliţia şi-a oferit serviciile, copoii i-au căutat urma. Cu neputinţă să-l găseşti în America. Eu una îl văd mai curând în Europa, poate că la Paris, aşa sper, pe bulevarde…

Rosti cuvântul din urmă cu emfază, ca şi cum ar fi fost vorba de Paradis.

— De ce pe bulevarde?

— Ah, nu cunoşti Parisul. Am stat o bucată de vreme acolo, pe vremea când mai eram încă alături de venerabilul meu soţ, căpitanul Trottereau. Şi-acum mă mai visez acolo,

dar să trecem. La Dimwood, dispariţia lui Hamish îi dădu o lovitură atât de grea nefericitei Ivy, încât a născut un băiat înainte de soroc şi-apoi a murit, în 1827. Băiatul nu-i altul decât Jonathan, cel care a venit să dea târcoale pe-aici cu adorata lui înveşmântată-n alb.

Tăcu.

— Asta-i tot?

— Pe legea mea, da. Restul trebuie să-ţi fi fost povestit. Mr. Hargrove a sosit aici în 1827. Pe-atunci, bunicul Walter era un bătrân neputincios, iar Harold trăia singur, ca un sălbatic, cu una din acele dădace negrese, care-ar fi în stare să-şi dea viaţa pentru stăpânul lor.

Tăcu din nou, părând că se gândeşte. Pe nesimţite, ziua se împuţina şi peste tot în jurul casei păsările se porniră să cânte din răsputeri, ca un frenetic rămas-bun adresat luminii. Tristeţea năpădi dintr-odată inima Elizabethei. În cântecul acela asurzitor şi minunat pe care-l pândea în fiecare seară auzea o chemare a ţării natale, de-a cărei pierdere nu se mângâia şi pe care acest ciripit obsedant o făcea nemilos de prezentă.

Vocea domnişoarei Souligou o ajută să coboare din nori numaidecât.

— Asta-i tot pentru astăzi. Nădăjduiesc că eşti mulţumită şi că te-au trecut fiorii aşa cum se cuvine. Nu te-apuca să-l vezi pe Malcolm, cel cu ochi de jeratic. Ar fi culmea.

— Niciodată până acum n-am văzut o fantomă, dar Anglia e plină de ele, zise fata într-o tresărire de vanitate patriotică.

— Oho! îţi închipui cumva că noi n-avem fantome pe-aici, prin America? De-ar putea fi numărate, ar face încă o dată pe-atât numărul populaţiei. Dar fără îndoială că eşti curioasă să ştii ce s-a ales de Harold, tatăl lui Jonathan.

Elizabeth nu era deloc curioasă. Fiul lui îi trezea interesul, fără voia ei.

— Da, bineînţeles, spuse fără convingere.

— Harold totdeauna băuse, dar după moartea lui Ivy a început să bea pe-ntrecute. Ca să nu audă ţipetele lui Jonathan, l-a dat la o casă a copilului. Silas, vechilul, se afla tot acolo, abia atins de ani, vajnic şi pungaş ca în vremurile bune de pe timpul bunicului Walter. Nu se ştie cum de lui Harold i-a venit ideea să-şi vâre nasul în socotelile lui şi-a înţeles. Şi-atunci, cum se spune în Franţa, *Ilie remercia*[17].

— Le remercia?

— Am să-ţi traduc. Mai întâi şi-a rupt bastonul de spinarea lui, apoi l-a apucat de picioare şi l-a azvârlit pe fereastră de la etajul întâi. Asta se petrecea în 1827. Anul când Mr. Hargrove a venit să locuiască aici. Urmarea o ştii.

— Şi Jonathan?

Croitoreasa o privi mijindu-şi ochii, ca pentru a-şi ascuţi şi mai mult privirea de obsidian.

— Păzea, mititico. Lupul te pândeşte. Şi tocmai aşa îl şi cheamă, Jonathan, şi e însufleţit de-o dorinţă aprinsă de-a te cunoaşte.

— O, dar eu nu vreau să-l văd! Voiam numai să ştiu ce s-a întâmplat cu el, zise Elizabeth cu obrajii în flăcări.

— Bine, bine. Jonathan a crescut mai întâi într-o mică lume de angelice doici negre şi de bebeluşi albi. Apoi a încăput pe mâna şcolii, care nu l-a învăţat nimic. În cele din urmă, a eşuat pe o modestă plantaţie de-a tatălui lui, la zece mile de-aici, Old Creek. La Dimwood e urât, iar ai casei se tem de vizitele lui. Vine din când în când, aşa cum ţi s-a explicat, să-i vândă lui Hargrove câte-o sfoară de pământ, ca să aibă din ce trăi, din ce bea şi-aşa mai departe. Ai înţeles cum vine treaba.

— Da, dar nu vreau să-l văd pe Jonathan.

---

17 A mulţumi cuiva, în sensul de a renunţa la serviciile lui (într-un limbaj extrem de elegant) (n.t.)

— Înţeleaptă hotărâre. Şi acum, treburile serioase.

Deschizând un sertar, scoase din el un set de cărţi mult mai lungi decât cele obişnuite, le bătu şi le aşeză ca un evantai pe masă, dar cu faţa în jos.

— Tarotul, zise. Ştii ce-i asta? Nu? Nu ştii nimic. Ia o carte.

— Dar nu-i oprit?

— Oprit! Oprit de cine?

Elizabeth nu îndrăzni să spună: „de sfânta *Biblie*", încât mâna ei rătăci îndelung, nesigură, deasupra acelor cartonaşe pe care o îndelungă folosinţă le cam înslinoşase. În cele din urmă, luă unul la întâmplare. Croitoreasa îl întoarse cu o mână iute:

— Măscăriciul, zise.

Un desen cam stângaci dădea, într-adevăr, la iveală un om jucându-se cu nişte păhăruţe de metal.

— Măscăriciul. Poate fi de bine, după cum poate să nu fie.

— De ce?

— Ar fi prea multe de explicat. Depinde de ce-o să urmeze. Aşa că mai ia o carte.

Cu o mână nesigură, o mână ce se simţea vinovată, Elizabeth luă o carte.

— Amorezul, vesti Souligou. Ar putea merge de n-ar fi măscăriciul. Mă sâcâie măscăriciul ăsta al tău.

— N-ar putea fi schimbat, înlocuit?

Croitoreasa îşi înălţă privirea şi din nou ochii cei negri se cufundară în cei albaştri.

— Şi destinul, *fillettel* Poţi înlocui destinul? Ei hai, nu-ţi lua mutrişoara asta înspăimântată. Credeam că o englezoaică nu se teme de nimic. Încă o carte, ultima.

Elizabeth trase o carte, care a fost întoarsă încet. Se lăsă tăcerea. În încăperea aceea mare, unde ziua era pe sfârşite, vocea fetei se înălţă ca un strigăt de pasăre:

— Nu-i de bine? Spune-mi, chiar dacă nu-i de bine!

— Nu pot, dar tot crezi un pic în ele, nu-i aşa?

— Nu! exclamă Elizabeth, mânioasă de-a fi căzut în cursă. Nu cred, pentru că-i diavolul.

— Ah, mititico, prea mergi departe. Nu trebuie să insulţi taratul. Cărţilor nu le place asta. Cărţilor dragi, nu luaţi aminte la nevinovata asta. Dar am să-ţi dau un sfat, Elizabeth: nu vorbi cu Miss Llewelyn.

Pronunţa Liouline, dar fata nu zâmbi.

— N-am niciun chef să stau de vorbă cu ea.

— Nici cu Jonathan.

Afară, un clopot răsună foarte aproape de casă.

— E prima bătaie pentru cină, explică Souligou. Ai timp să te pregăteşti. Dă de câteva ori cu pieptenele prin părul tău frumos. Cât despre rest, curaj! Totul o să fie bine dacă-mi dai ascultare.

Fără o vorbă, Elizabeth se sculă şi ieşi.

În timp ce cobora scara îngustă şi aproape dreaptă, vocea un pic ironică a croitoresei îi strigă:

— Altă dată, barem să-i mulţumeşti văduvei Trottereau, născută Souligou, care ţine mult la tine, chiar şi-aşa!

— Oh, iertare şi mulţumesc! strigă Elizabeth.

Dar uşa podului, trântită cu putere, îi reteză cuvintele de cum deschise gura.

Jos, clopotul bătu din nou.

Capitolul XXXVII

Aşa cum prevăzuse Souligou, Elizabeth se duse să se pieptene la ea în cameră, dar era prea tulburată ca să-i fie gândul la ce face, şi pieptenele trecu la nesfârşit prin părul ei des, de culoarea aurului palid, încât i se păru că nu se mai poate opri, şi-atunci îşi dădu seama că tremură.

— Destinul, şopti ea. Ce-o fi vrând Souligou să spună cu cărţile astea îngrozitoare? Nu vreau s-o mai văd.

La masă, se aşeză alături de Susanna, care-i adresă ca de obicei zâmbetul ei frumos şi puţin melancolic. Elizabeth nu-i dădu nicio atenţie, deoarece privirea foarte atentă a mătuşii Laura o cerceta, plină de întrebări. Nici nu era nevoie de mai mult ca să se simtă vinovată şi încă şi mai nefericită. Întoarse capul spre Billy, care-i şoptea lucruri încâlcite şi deplasate.

— Nici că te mai vede omul. Unde te-ascunzi, răutăcioase? Ce drăguţă eşti în seara asta…

— Billy, te poftesc să taci numaidecât, îi porunci mătuşa Emma. Bunicul tău se roagă la Dumnezeu.

William Hargrove, într-adevăr, chema binecuvântarea Celui de Sus asupra persoanelor prezente şi asupra ţării, pe un ton de o fervoare neobişnuită. Fără să vrea, poate, semăna spaima, cerând pacea pentru toate statele Uniunii. Pe faţa lui îngrijorată străluceau picături de sudoare, iar vocea îi devenea din ce în ce mai înăbuşită.

După ce tăcu şi se aşeză, fiul lui, Joshua, îl întrebă:

— Tată, ai mai aflat ceva?

— Nu, dar fac greşeala să cred în presimţiri. E o slăbiciune de-a mea şi greşesc procedând astfel. Ar trebui să ne păstrăm intuiţiile pentru noi înşine.

Urmă o tăcere prelungă. Nimeni nu mişca şi, ţepeni în livrelele lor de bumbac cu fireturi aurii, negrii căscau nişte ochi enormi.

Deodată, Elizabeth, nemişcată ca toţi ceilalţi, fu cuprinsă de-un fel de groază auzindu-l pe Mr. Hargrove adresându-i-se, el, care de două săptămâni nu-i spusese un cuvânt.

— Elizabeth, rosti cu mare greutate, ca şi cum numele i s-ar fi oprit în gât, apoi tăcu.

— Tată, interveni Douglas, ai aflat ceva? Eşti emoţionat, vino-ţi în fire.

Mr. Hargrove făcu un gest din mână, ca pentru a-şi îndepărta fiul, şi continuă cu o voce ceva mai fermă:

— Când ai sosit la noi, Elizabeth, cu câteva zile mai înainte, pe 31 martie, Calhoun a murit[18]

Cuvintele îi răsunară ca un dangăt de îngropăciune, şi din nou se întrerupse, apoi repetă rar, ca pentru a se încredinţa pe sine însuşi de cele ce spune:

— Calhoun a murit.

Şi încă o dată tăcu.

— O s-o sperii pe mica noastră verişoară, zise Joshua.

— Ba nu, spuse Mr. Hargrove, Elizabeth nu ştie cine era Calhoun. Calhoun însemna Sudul. Ne apăra în Congres cu un curaj care stârnea admiraţia adversarilor noştri. L-am văzut pe omul acesta pe-o stradă din Savannah. Înalt şi slab, cu trăsături ascuţite şi o privire pe care n-o puteai înfrunta, de pasăre de pradă, ochii lui teribili, de un albastru adânc, dăruiau feţei emaciate o frumuseţe magnifică. Părul des şi încâlcit îi sporea înfăţişarea stranie. Nu-l puteai uita. îţi făcea impresia că vezi pe unul din marii vizionari din Vechiul Testament, un profet.

Rostise cuvintele pe un ton atât de înfrigurat, încât Douglas socoti nimerit să vorbească la rândul lui, cu calm.

— Ai surprins bine toate astea, tată, dar ai mai putea să adaugi că, deşi avea o funcţie mare în stat, ducea un trai cât se poate de modest.

— Ceea ce voia, continuă Mr. Hargrove, era ca Sudul să fie egal în drepturi cu Nordul, cu Nordul cel puternic şi mult mai populat. Cu acest preţ trebuia înfăptuită Uniunea.

De la o vreme, Elizabeth nu-i mai urmărea pe interlocutori, dar băgă de seamă că încep să vorbească foarte repede. O văzu pe mătuşa Augusta făcând semn servitorilor, care acoperiră platourile cu mâncare şi le duseră din nou la bucătărie. „Ce să fie? se întrebă fata îngrijorată. Să se fi întâmplat vreo nenorocire?”

---

18 Vezi aluzia anterioară (n.t.).

Deodată, vocea plată şi precisă a mătuşii Emma îşi croi drum printre vocile masculine:

— Cred că ar trebui să ne gândim la altceva decât la absenţa lui Calhoun, e mai bine de-o lună de când a murit.

— Taci, Emma, zise Joshua, lasă-l pe tata să vorbească. Şi-ntâi de toate, că nu te pricepi deloc la politică.

— Ceea ce pricep foarte bine e că ne aflăm aici ca să cinăm şi că nu cinăm.

— Bravo! exclamă Billy.

— Tu, zise unchiul Joshua, încă un cuvânt şi-o să cinezi pe peluză.

William Hargrove părea a nu auzi nimic din aceste conflicte marginale, nici din cuvintele fiilor lui. Cu o voce acum puternică, dar straniu de monotonă, continuă să vorbească:

— Ne-am bătut cu Mexicul în 48, i-am luat California, avem dreptul la California, dar oamenii de la Washington n-o acceptă decât fără sclavi. Cădem în cursa propriei noastre victorii, ne-a fost furată.

— Tată, îi spuse Douglas, apucându-l de mână, descoperitorii de aur, „paşnoviştii", faimoşii *squatters* din California nu vor niciun negru la ei, fie liberi, fie sclavi. E dreptul lor.

— Ce drept? Calhoun numea asta obrăznicie grosolană.

— N-avem încotro şi trebuie să acceptăm, zise Douglas cu un oftat, dacă vrem pacea. Henry Clay, care ne apără, e pentru un compromis. Compromisul înseamnă pacea.

— Pacea, în ruşine şi umilinţă.

— Câtuşi de puţin. Pacea în uniunea inimilor.

William Hargrove izbucni:

— Cum de puteţi crede în scornelile astea? Calhoun nu credea în uniunea inimilor. Astea sunt visurile lui Henry

Clay. Clay e un om mare, dar un visător. Iar în politică nimic nu-i mai periculos decât visătorii.

— Dar ni se oferă compensaţii! exclamă Joshua. Nordul se angajează să ne trimită îndărăt sclavii fugiţi.

— Oh, ce mai prostie! ripostă William Hargrove. Chiar credeţi că o să ni-i dea îndărăt pe nefericiţii ăştia de negri, cu haita de aboliţionişti care asmut opinia publică?

Din nou, mătuşa Emma se amestecă în învălmăşeală:

— Regret că nu cinăm, dar sunt fericită că servitorii stau la bucătărie şi nu vă aud.

Dintr-odată, Douglas izbucni într-un râs batjocoritor:

— Şi unde mai pui că sclavagismul prosperă în statul Columbia, unde se află Washingtonul, iar vânzarea sclavilor se face, unde credeţi? Chiar pe treptele Capitoliului.

În clipa aceea, tânărul Fred, care nu spunea niciodată niciun cuvânt, se amestecă şi el în discuţie, molipsit de emoţia celor vârstnici. Faţa lui, de obicei gânditoare, se înflăcără dintr-odată:

— Şi totuşi, e adevărat! Lumea uită, mai cu seamă ei, care ţin întruna predici, că pastorii lor vor rămâne la ei acasă, alături de *Bibliile* şi papucii lor, în timp ce, dacă va fi război, noi vom porni la luptă.

— Plec împreună cu tine! strigă Billy. Vom fi primii, chiar din prima zi.

Ieşindu-şi dintr-odată din fire, Billy se ridicase în picioare şi-şi împinsese scaunul îndărăt, părând gata să ţină un discurs. Tot aurul roşcat al părului îi ardea în răvăşeala şuviţelor. Lângă el, Joshua îl silea să se aşeze.

— Sudul întreg va porni ca un singur om, proclamă Douglas. Tineri şi bătrâni, bogaţi şi săraci. Mobilizarea generală se va face de la sine.

Negrii, care soseau cu platourile, făcură cale-ntoarsă, înspăimântaţi, spre bucătării, în timp ce mătuşa Emma, cu ochii închişi şi capul dat pe spate, implora, gemând, să i se

aducă laudanum.

Elizabeth, năucită de strigătele şi agitaţia generală, îşi rotea ochii în toate părţile, ca pentru a încerca să înţeleagă, şi o văzu pe mătuşa Laura făcând misteriosul semn al crucii.

În sfârşit, William Hargrove se ridică în picioare, cu amândouă mâinile sprijinite de masă. Brăzdată de favoriţii cămnţi, faţa de o paloare cadaverică era descompusă de groază. Pe cât se vede, nu prevăzuse efectul catastrofal al elogiului pe care-l făcuse lui Calhoun.

— Ascultaţi-mă, spunea, ascultaţi-mă, pentru Dumnezeu!

Ceva din atitudinea şi din toată persoana lui îi dădea aspectul tulburător al unei apariţii, şi se făcu tăcere.

— Uitaţi, zise cu o voce înăbuşită, uitaţi că în 1832 Carolina de Sud s-a revoltat din cauza unui tarif impus de Nord. Generalul Andrew Jackson, preşedintele Statelor Unite, a trimis trupe şi vase la Charleston, iar Carolina de Sud a fost nevoită să se supună. Proclamase secesiunea, iar Sudul n-a urmat-o.

Se lăsă o tăcere grea, apoi William Hargrove continuă:

— Fără armată, fără armament, fără o singură uzină în tot Sudul, cum ne-am fi putut bate?

— Un popor care se revoltă găseşte totdeauna tot ce trebuie, replică Fred.

William Hargrove întoarse capul spre el şi-l privi o clipă.

— Gândeşte-te bine înainte de-a vorbi aşa, spuse. Superioritatea Nordului e zdrobitoare. Suntem unu contra trei.

— Şi totuşi, cred că am dreptate, bunicule.

— Faptele sunt fapte, Fred. La 1 februarie 1833, Sudul a trebuit să se plece în faţa forţei. Şi-apoi, să rişti viitorul unei naţiuni pentru o problemă de impozit…

Deoarece suntem o naţiune.

Din nou Douglas îi luă mâna.

— Tată, îi spuse el blând, dumneata eşti englez.

— Ai dreptate, dar copiii mei sunt fii ai Sudului. Sunt şi eu de partea Sudului.

Băieţii strigară: „Bravo!” şi se produse un fel de vânzoleală de jur-împrejurul mesei. Ochii lui William Hargrove părură că se aţintesc într-un punct din fundul sălii şi rămase tăcut. Joshua luă cuvântul.

— E limpede că ne îndreptăm spre un compromis. Nu avem noroc cu preşedinţii noştri. Generalul Andrew Jackson a recurs la forţă. De ce şi de data asta trebuie ca preşedintele să fie un militar? Cel de astăzi a făcut războiul cu Mexicul, Zacharie Taylor. Găseşte compromisul acceptabil.

— Când o să terminăm să tot dăm înapoi?

— Încă n-a sosit momentul, făcu Douglas pe un ton limpede.

Auzise William Hargrove aceste cuvinte? Păru deodată că iese dintr-un vis şi începu iar să vorbească, oprindu-se la fiecare frază, ca şi cum şi-ar fi smuls cuvintele din inimă.

— Ştiu cum a sfârşit Calhoun. S-a luptat pentru noi ca nimeni altul. A crezut că poate ţine piept, dar noi, acum, ştim adevărul. Calhoun nu vedea viitorul Sudului... Calhoun, continuă el, ultima oară când a fost văzut în Senat era pe moarte şi atât de slăbit, încât a trebuit să roage pe unul dintre confraţii lui mai tineri să-i citească discursul în locul lui. Textul era de-o luciditate teribilă, într-un suprem efort de-a dezvălui capcana secretă a unui compromis posibil.

— Capcană, tată? întrebă Joshua.

— Vedea limpede, răspunse William Hargrove fără a-l privi pe cel care-l întrerupsese, apoi continuă cu o voce care uneori se gâtuia: Calhoun asculta nemişcat. Pe masca

aceea de-o urâţenie magnifică, ochii lui de un albastru adânc păreau a se cufunda în neant cu un nesfârşit strigăt de deznădejde şi de durere. Cât se poate de potrivnic Secesiunii, voia pătimaş Uniunea, dacă Georgia şi fiecare din statele Sudului îşi păstrau integritatea şi dreptul absolut de-a se cârmui după legile tradiţiilor lui. Nordul contesta principiul acesta. Pentru Sud, a ceda asupra compromisului în faţa unui adversar atât de puternic însemna a pierde dinainte. Din concesie în concesie, s-ar fi ajuns la o supunere totală şi abjectă în favoarea puterii centrale. Sudul n-ar mai fi existat ca naţiune. Pe măsură ce împuternicitul lui înainta cu lectura paginilor ce erau mai cu seamă un apel la reconciliere, o rugăminte stăruitoare la adresa guvernului de a pune capăt primejdioasei campanii aboliţioniste, tragedia săpa noi brazde pe faţa răvăşită a lui Calhoun. Simţea cu putere că destinul vorbea în tăcerea prea atentă a auditorilor. Punerea lui în gardă era zadarnică. Partida era jucată. Era admirat curajul celui bătut. Iar el a privit pentru ultima oară adunarea aceea de oameni în negru care-aveau să-i înmormânteze ţara, apoi s-a întors acasă şi a murit.

După ce termină de vorbit, William Hargrove rămase nemişcat şi cu privirea tot îndreptată la uşa deschisă spre vestibul, ca şi cum ar fi aşteptat apariţia cuiva. După cele ce cuvântase şi care răspândiseră consternarea, tăcerea lui de-acum era insuportabilă. Deodată, unchiul Josh se sculă şi spuse cu o voce hotărâtă:

— Tată, toţi suntem de părerea dumitale, dar dacă marele nostru Calhoun nu mai e aici, înseamnă că asta a fost voia Providenţei. Vom ieşi din impas şi ne vom îndrepta spre pace. Până atunci, sunt de părere să cinăm.

— O cină încălzită… exclamă mătuşa Augusta. Ar fi pentru prima oară în viaţa mea. Pe cuvântul meu, începem să trăim ca nişte săraci. Mai curând moartea.

— Linişteşte-te, Augusta, şi lasă-mă să vorbesc.

Propun să luăm o cină rece. Se găseşte tot ce trebuie ca să fie delicioasă, iar cina asta va avea loc la răcoare, pe peluza cea mare, sub stele, şi va fi stropită de şampanie. Tată, sunt sigur că eşti de acord, nu?

William Hargrove nu răspunse.

— Cine tace consimte, spuse Douglas dintr-odată pe un ton jovial. Josh, ai o idee straşnică. Noe, îi porunci el unui negru, spune să fie scoasă o masă lungă în faţa casei. O faţă mare de masă şi douăsprezece scaune de răchită. Pentru început, pepene galben. Un jambon de Virginia. Patru salatiere mari cu salate combinate, tortul care se făcuse pentru seara asta, fructe la discreţie, în sfârşit, îngheţate şi prăjituri. Du-te repede, fără o vorbă. N-am comandat nimic imposibil, dar nu vreau să aştept. Aşa că, repede, scaunele de pai, cu faţa spre aleea cea mare. Hai, hai, repede!

— Nu uita de şampanie, îi strigă unchiul Josh lui Noe, care dispăruse înnebunit şi alerga spre bucătărie.

Poruncile pe care le ducea în capul lui cărunt răsunau cu totul altfel decât cele ce erau rostite cu o voce de-o blândeţe aproape părintească de către William Hargrove când se adresa servitorilor. Masa Douglas însă, vorbea de pe acum ca un stăpân nerăbdător, moştenitorul plantaţiei. Deşi mai puţin sever, Masa Joshua cerea şi el o supunere fără crâcnire.

În sufragerie, o vociferare aprobatoare întâmpina hotărârea luată şi aproape toţi se sculară, în afară de William Hargrove la un capăt al mesei şi, la celălalt capăt, Elizabeth, care-l privea îngrijorată pe bărbatul cu favoriţi cărunţi, în timp ce acesta rămânea neclintit. De câteva clipe, într-adevăr, fata se întreba dacă n-o să moară. Nu văzuse decât un singur mort în toată viaţa: pe tatăl ei, iar acum i se părea că Mr. Hargrove semăna cu un mort.

Picioarele scaunelor împinse îndărăt râcâiau marmura, iar cei mici se şi înghesuiau vesel spre uşă.

Neîndoielnic, la fel de tulburaţi ca şi Elizabeth, Josh şi Douglas îi vorbeau tatălui lor. Zadarnic. Faţa lui de-o paloare cenuşie nu părea să exprime nicio emoţie, iar trăsăturile înăsprite încremeniseră, deşi respiraţia i se auzea, scurtă şi greoaie.

Cei doi fraţi schimbară o privire şi voiră să-l ducă de câte-un braţ. Simţiră atunci din parte-i o împotrivire a întregului trup.

— O să te ajutăm să ieşi, tată, spuse Joshua. Aerul de-afară o să-ţi facă bine, aici e prea cald.

Se scurseră câteva secunde, apoi, într-o şoaptă răguşită, le răspunse:

— Lăsaţi-mă.

Din nou cei doi schimbară o privire, ca pentru a se întreba asupra celor ce erau de făcut.

— O să-şi revină, spuse Josh încet. Oboseala şi emoţia sunt de vină.

— Du-te afară, îl îndemnă Douglas la fel de încet. Stau puţin aici cu el.

În clipa aceea, mătuşa Laura se apropie şi zise:

— Nu, eu.

Uluiţi, Josh şi Douglas rămaseră fără glas. Atunci, Laura se aplecă spre William Hargrove. Faţa ei lungă şi puţin tristă aproape că atingea faţa omului nemişcat şi, ca o rugăminte, şopti:

— Tată!

El tresări, păru a-şi aduna toate puterile printr-un efort al voinţei şi spuse:

— Pleacă de-aici!

Dintr-odată, Laura îşi duse amândouă mâinile la ochi, fără a rosti un cuvânt.

Elizabeth se ridică şi fugi.

Capitolul XXXVIII

Pe treptele verandei, se opri o clipă. Inima îi bătea atât de tare, încât trebui să se sprijine de balustradă, dar, în tulburarea ei, simţi mirosul magnoliei, ce-o îmbăta ca-n seara sosirii ei la Dimwood. Făcu o sforţare să-şi redobândească liniştea şi totul părea a voi s-o ajute, atât răcoarea aerului nopţii, pe care-o simţea pe obraji, cât şi cântecul blând şi neîntrerupt al broscuţelor din copaci. Închise ochii.

Din tot ce auzise la masă, aproape nimic nu i se păruse de înţeles şi, încă şi mai puţin decât spusele lui William Hargrove, scena scurtă şi violentă ce-i urmase. Imaginea deznădejdii mătuşii Laura o obseda întruna, la fel de limpede ca într-un coşmar, la fel de alarmantă. Să vezi o persoană procedând într-un fel ce nu-i stătea deloc în fire o răscolea pe fată, ca un scandal în acelaşi timp misterios şi teribil, căruia nu trebuia să-i cunoşti dedesubturile.

Lăsând să se scurgă vreo două-trei minute, se mai linişti, apoi făcu câţiva paşi pe peluză. Mirosul pământului şi al ierbii i se păru la fel de minunat ca şi în îndepărtata ei Anglie, încât până la urmă o linişti de tot. În depărtare, văzu servitorii care aşezau o masă lungă, acoperită cu alb. Jur-împrejur, la mică distanţă, comesenii alungaţi de la cina din sufragerie de fantoma lui Calhoun se plimbau sporovăind, dar sunetul vocilor se pierdea în noaptea necuprinsă.

Gândul că trebuia să se alăture acelui grup o scârbea. Dintr-odată se revolta, poate din cauza mătuşii Laura. Ţinea şi nu ţinea la ea, rând pe rând. În seara aceea se simţea straniu de aproape de ea – dar parcă ştia mare lucru din încâlcitele lor poveşti de familie? Simţind o sfârşeală bruscă, se lăsă jos pe pământ, oboseală a trupului şi oboseală a sufletului. Refuza să se vadă înghiţită de Sud.

Culcată pe spate şi cu ochii larg deschişi, lăsă să-i

rătăcească privirea printre miile de stele din adâncul cerului întunecat. N-ar fi fost în stare să spună ce simte. Nu existau cuvinte pentru asta. Într-un preafericit vertij, avea impresia că e dusă spre nenumăratele constelaţii, ca şi cum pământul s-ar fi ridicat sub ea datorită unei misterioase respiraţii. Gândi nedesluşit: „Fericirea... Să nu mişc, să nu mă împotrivesc...” Toate punctele acelea străluceau, spuneau ceva într-un limbaj necunoscut şi cu o încetineală de nespus, la fel de nesfârşită ca nişte ani nesfârşiţi... dar era timpul? Bolta întreagă se apleca spre ea ca s-o înşface şi s-o nimicească într-un soi de strivire blândă, ce-ar fi răpit-o lumii şi spaimelor lumii.

Odată cu pacea ce se înstăpânea în ea, somnul o cuprindea puţin câte puţin, când auzi vocea mângâietoare a lui Betty:

— Don’soa’a Lisbeth, sunteţi căutată peste tot. Nu vă duceţi să supaţi împ’eună cu ceilalţi?

Elizabeth se sculă. În întuneric, recunoscu şorţul alb.

— Tu eşti, Betty?

— Da, don’soa’a Lisbeth, t’ebuie să vă duceţi să supaţi.

— O, Betty, n-am niciun chef, mă simţeam aşa de bine!

— Am să vă ajut, don’soa’a Lisbeth.

— Da ce-ţi trece prin cap?

Se ridică dintr-odată, iar Betty începu să-i înfoaie rochia.

— O ’ochie aşa de d’ăguţă şi boţită, asta-i sigu’, se văita ea, trăgând de cute.

— Lasă, o să am câte-o să poftesc, zise fata nerăbdătoare, apoi nu se putu împiedica să nu-şi spună: „ia te uită, vorbesc ca bogaţii...”

Gândul ăsta o tulbură şi adăugă cu glas tare:

— Îţi mulţumesc, Betty, totdeauna eşti drăguţă cu mine. Du-te în casă şi culcă-te.

— Don’soa’a Lisbeth e mulţumită?

Foarte mulţumită.

Betty îi ură noapte bună şi plecă. Dar încă nu dispăruse cu totul în întuneric, când fata o chemă înapoi:

— Spune-mi, Betty, mătuşa Laura e acolo, împreună cu toţi ceilalţi?

— Nu, don’soa’a Lisbeth. Don’soa’a L-au’a e în came’a ei.

Elizabeth fu cât pe ce să-i pună o întrebare, dar se opri.

— Bine, Betty, acum poţi să te duci. Noapte bună.

Rămasă singură, începu să se îndrepte încet spre luminile ce se vedeau înspre aleea cea mare. Mătuşa Laura, în rochia ei cenuşie, nu-i ieşea din minte, iar vocea aspră şi ritoasă a lui Mr. Hargrove îi răsuna în urechi cu o îndărătnicie de neclintit. îşi jura, de va fi fost de faţă, să se scuze şi să se retragă şi ea în camera ei. Gândul că lui îi datora totul la Dimwood o scotea din fire. De ce trebuia ca pâinea cea de toate zilele, cerută dimineaţa şi seara, să-i fie dată de mâna acestui om pe care nu-l putea suferi? încercă să se convingă că ar fi fost mai bine să-i scrie unchiului Charlie, care era atât de generos şi de bun… „Cerşesc”, gândi cu tristeţe.

În timp ce se apropia, vocea amabilă a unchiului Josh o întâmpină de departe:

— Ai apărut! Hai repede, nu te mai aşteptam decât pe tine.

Susanna sări de la locul ei şi alergă spre Elizabeth.

— Să te aşezi lângă mine, îi zise, luându-i mâna.

Orbită puţin de strălucirea lămpilor, se lăsă dusă. Masa era pusă cu luxul obişnuit. Pe faţa de masă de un alb ce-ţi lua ochii străluceau paharele cele de preţ şi argintăria masivă. Între ostentaţia asta şi măreţia tăcută a nopţii contrastul era straniu.

Aruncă o privire de la dreapta la stânga.

— Nu, răspunse Douglas la întrebarea ei mută. Tata nu e împreună cu noi în seara asta. E obosit…

— …dar se simte foarte bine, indispoziţia de-adineauri a fost de scurtă durată, adăugă unchiul Josh. îţi mulţumesc pentru grija ta.

De mirare, deschise gura, dar unchiul Josh nu-i lăsă timp să vorbească; spuse mai departe:

— Micul diferend dintre tata şi mătuşa Laura, la care ai asistat un pic mai înainte, nu-i decât o neînţelegere lipsită de însemnătate, are loc periodic. Nimica toată. Sper să-ţi placă pepenii noştri galbeni.

Elizabeth îşi coborî ochii spre felia de pepene din farfuria ei şi nu spuse nimic.

Între timp, unchiul Josh continua să stea în picioare şi să vorbească pe un ton de veselie liniştită şi cu o uşurinţă ce făcea din el providenţa banchetelor:

— Găsesc că-i minunat, spuse, ca, departe de zbuciumul lumii, să ne putem aduna în inima dragei noastre plantaţii într-o noapte ca asta, de-o transparenţă dumnezeiască, aşa cum am făcut-o dintotdeauna.

— De când tata a cumpărat Dimwood, preciză Douglas.

— Sudul se bucură de pace, continuă oratorul, nimic nu ne poate tulbura, binecuvântările de sus se revarsă peste capetele noastre, dacă pot spune aşa (şi arătă spre stele), în timp ce roadele pământului îşi revarsă belşugul asupra noastră, fără a mai pune la socoteală alt fel de prosperităţi, mai umile.

— Vrei să spui bumbacul pe de-o parte şi dolarii pe de altă parte, făcu Douglas.

— Îmi sabotezi discursul.

— Ba deloc. Traduc pe măsură ce vorbeşti, pentru ca toţi să înţeleagă şi să poată savura fineţurile elocinţei tale. Dă-i înainte.

— Am terminat. Nu va fi război.

— Fără a vrea să întinez memoria unui mare om şi, de vreme ce tata nu-i aici, John C. Calhoun ne-ar fi azvârlit spre războiul de care se tot vorbeşte de treizeci de ani. Nu suporta niciun fel de compromis.

— Cerea Nordului lucruri rezonabile. Să pună capăt campaniei aboliţioniste…

— Ca şi cum ai cere s-astupi gura lupilor care urlă. Lupii sunt predicatorii lor de duminică.

— Dar ai noştri! exclamă unchiul Josh. Să fim cinstiţi.

— Ai lor sunt mai de temut. Nişte preasfinte personaje care n-au pereche când e vorba să înteţească străvechile flăcări ale Infernului. Şi predicatorii noştri sunt la fel de periculoşi, cu Constituţia pe care-o flutură ca pe Tablele Legii. Şi au dreptate până-n pânzele albe. Constituţia îngăduie şi apără sclavia, îngăduie şi apără dreptul fiecărui stat de-a se cârmui singur, admite, fără a binecuvânta, Secesiunea.

— Din cauza asta, continuă Douglas, care se înfierbânta, reverenzii din Nord afirmă despre Constituţie că e un pact cu diavolul şi o înţelegere cu Infernul.

— Şi-atunci ce mai aşteptăm, sări Billy cu gura plină de jambon.

— Îţi poruncesc să taci, îl potoli Douglas. Vorbeşti ca unul din agitatorii ăia care ar trebui băgaţi la zdup. Nimeni nu vrea război.

— Nimeni, zise unchiul Josh la rândul lui. Cel mult dacă există pericol de război, iar Mr. Clay va aranja toate astea. Calhoun era un mare om, Henry Clay e un mare politician.

— Înzestrat cu toată supleţea unei reptile, adăugă Fred pe un ton caustic.

— Ai înnebunit? exclamă mătuşa Augusta. Clay, crainicul Sudului. Ne faci de ruşine.

— Sunt de părere să nu mai vorbim despre un război care nu există şi să cinăm, spuse unchiul Josh. Eu nici nu

m-am atins încă de pepene, iar voi aţi ajuns la jambon. Elizabeth, farfuria ta e goală, vreau să văd numaidecât în ea o felie generoasă de jambon de Virginia. Uite, îţi pun chiar eu.

— Mulţumesc, nu mi-e foame.

Unchiul Josh, cu un cuţit lung în mână, îi zâmbi adânc şi încurajator.

— Doar să guşti, atâta tot.

— Hai, o îndemnă şi Billy, gustă numai şi-ai să vezi.

De cealaltă parte a mesei, îşi întindea spre ea capul ciufulit, iar ochii albaştri străluceau de lăcomie pe faţa lui de un roz aprins.

— Jambonul nostru vine, bineînţeles, de la Smithfield, începu unchiul Josh, făcând să lunece încetişor tăişul ascuţit al oţelului în carnea de un roz delicat. Într-o bună zi, o să te ducem acolo. Orăşelul nu prezintă niciun fel de interes, dar pe o pajişte se înalţă un hangar uriaş. Intri, te crezi într-o capelă, şi la început nu vezi nimic în întunericul acela aproape religios. Deodată, ridici capul şi zăreşti o mie de jamboane atârnate de grinzi…

— Alegi unul, îl aduci şi iată-l pe masă, zise Douglas. Josh, descrierile tale sunt prea amănunţite. Scurtează-le, pentru numele lui Dumnezeu. Ai face mai bine să-i vorbeşti Elizabethei despre casa cea mare din lemn pe care o s-o vadă odată şi-odată în Virginia, la Prince William County.

— Casa viselor… Pentru nimic în lume, după ce-o s-o vadă, n-o să mai vrea să plece de-acolo, şi-o s-o pierdem. Casa viselor îmi aminteşte de Paradis.

— Pari să ai amintiri pătimaşe de pe urma şederii tale în Paradis, zise mătuşa Augusta cu mare interes. Putem şti şi noi când ai trecut ultima oară pe-acolo?

Mătuşa Emma zâmbi cu înţeles. Liniştită în ceea ce priveşte viitorul Sudului, îşi reluase aerul morocănos ce-i era obişnuit atunci când conştiinţa îi dădea pace, iar zâmbetul ei trăda faptul că în materie de religie se

considera specialistă, dar tăcu.

Unchiul Josh continuă cu un zâmbet:

— Trec peste glumele voastre şi beau pentru reuşita lui Mr. Clay. Câteva pahare se ridicară automat. Vocea severă a lui Fred se făcu auzită:

— Ai putea adăuga la urarea dumitale pieirea Nordului în persoana lui Mr. Webster.

— Mr. Webster nu-i un om de care să poţi scăpa printr-o înghiţitură de şampanie, zise Douglas cu gravitate. E crainicul cauzei naţionale, cu alte cuvinte, al Uniunii. Un mare personaj, imbatabil în materie de dialectică. Calhoun ştia el ce ştia şi nu se temea de el, Clay însă cunoaşte arta de-a se eschiva, dar să rămână cu faţa curată, şi tocmai datorită acestui lucru vom avea pacea.

— Va dărui Nordului câţiva ani de care are nevoie ca să-şi sporească puterea.

— Doamne, Fred, exclamă unchiul Douglas, de unde-ţi vin ideile astea?

— Tată, urmăresc ştirile şi cuget la ele.

— Orice mai bine decât războiul, drăguţule, declară mătuşa Augusta.

— O pace ruşinoasă nu preţuieşte nimic, continuă Fred, de netulburat. Acum, am putea câştiga războiul. Peste cincisprezece ani, nu mai sunt sigur.

— Douglas, Joshua, spuneţi-i să tacă, imploră mătuşa Augusta.

Billy ţâşni de pe scaun.

— Nu, strigă el. Are dreptate. Sunt gata să mă înrolez.

— Oh, tu, zise Douglas, îţi făgăduiesc să avem o explicaţie ca de la bărbat la bărbat, pe care o s-o ţii minte.

— Biciul, propuse vocea răspicată a mătuşii Augusta.

— În loc să ne ciondănim, zise Josh, am face mai bine să ne ocupăm de Emma, care a leşinat.

În asemenea caz, ştiau cu toţii ce-i de făcut. Susanna

alergă după săruri, în timp ce Douglas pălmuia faţa iubită a nevestei lui cu o energie ce te făcea să bănui o răfuială misterioasă.

Servitorii, speriaţi, umpleau cupele de şampanie şi duceau îndărăt jambonul, al cărui os se vedea aproape în toată lungimea, deoarece emoţia comesenilor nu le ştirbea cu nimic apetitul, în afară de Elizabeth, care nu mânca.

Între timp, mătuşa Emma îşi venea în fire şi, în ploaia de palme, implora cerul cu o voce sfârşită.

Unchiul Josh înălţă dintr-odată braţele:

— Şi unde mai pui, exclamă el, că din nordul până-n sudul Statelor Unite, scene de felul ăsta poate că au loc în chiar clipa asta în legătură cu pacea.

— Asta pentru că Sudul refuză să se lase tras pe sfoară, iar Nordul găseşte că ni se oferă condiţii prea blânde, zise Fred. Trebuie să le-o scoatem pe nas cât nu e prea târziu.

— Cât nu e prea târziu! sări Billy. Fred, sunt alături de tine.

— Oh! Doar n-o luăm iar de la capăt, zise unchiul Josh pe un ton ameninţător. Mă întreb ce-o fi crezând despre noi verişoara din Anglia. Stă dreaptă ca un judecător. Trebuie să încerci să ne înţelegi, Elizabeth dragă, trecem prin momente grele.

— Dar nu judec pe nimeni, zise fata politicos. Atâta doar că nu prea prind şirul la ceea ce spuneţi.

— Am să-ţi explic eu totul, zise Billy cu foc.

Brusc, se făcu tăcere. Dincolo de aleea cea mare se înălţă în noaptea înstelată un cântec de-o blândeţe plină de vrajă. Atât de limpezi erau acele voci de bărbaţi şi de femei, încât cuvintele ajungeau desluşit până la micul grup al celor deveniţi atenţi pe peluza din faţa casei: sclavii povesteau în felul lor tristeţea ce sălăşluia în ei.

Jalnica şi afectuoasa melodie o izbi pe mica englezoaică, străduindu-se să-i prindă sensul. Desluşea

cuvintele:

De re was an old Nigga[19]

După ce vocile încetară, se lăsă o pauză, ca să dispară emoţia. Mătuşa Emma îşi suflă discret nasul, iar servitorii în livrelele lor roşii se smiorcăiau, aşezând salatierele de argint. Unchiul Josh, adresându-se Elizabethei, explică sensul cuvintelor:

— E vorba despre un negru bătrân, bun şi harnic, moş Ned. Moş Ned a murit demult. Nu mai avea păr alb pe creştet, nu mai avea putere în mâini, nu mai avea vedere, nu mai avea dinţi, iar turta de porumb ce-i era pusă dinainte, n-avea încotro şi trebuia s-o lase. Când a murit, stăpânul a fost tare necăjit, lacrimile îi curgeau şiroaie din ochi. Stăpânei i-a pierit sângele din obraz şi s-a-ntristat că n-o să-l mai vadă nicicând pe moş Ned. Pentru el, s-a isprăvit cu lopata şi cu săpăliga. S-a isprăvit cu muncile cele grele pentru bietul moş Ned, s-a dus şi el unde se duc toţi negrii de treabă.

— Foarte impresionant, zise Fred. Cuvinte şi muzică de un alb din Pittsburg, Massachusetts, care se îmbogăţeşte. Acest Foster e foarte înzestrat în arta de-a stoarce lacrimi, ceea ce oferă garanţia succesului baladelor populare.

— Se prea poate, dar preluate de negri şi cântate cu fervoare.

Urmă atunci ceva straniu. S-ar fi zis că nimeni nu mai avea chef de vorbă şi că tot ce era de spus fusese spus. Poate că simţeau cu toţii o inexplicabilă prezenţă, fără formă, fără chip, la fel de necuprinsă ca şi noaptea.

Supeul se termină în tăcere.

Jonathan

Capitolul XXXIX

19 Era un bătrân negru (n.ed.fr.)

În noaptea aceea, Elizabeth nu putu să doarmă. Pentru prima dată cunoscu spaimele insomniei. Avea sentimentul că rătăceşte printr-o ţară necunoscută, unde primejdia o aştepta la fiecare pas.

Puţin înaintea zorilor, se sculă, aprinse lampa şi începu să scrie. Mâna îi alerga de la sine pe hârtia de scris. Dar trebui s-o ia de la capăt de mai multe ori. Când era prea amănunţit, deoarece se apuca să povestească toată istoria ei de când sosise pe plantaţie, când frazele i se păreau prea scurte, prea retezate. În cele din urmă, aşternu aceste câteva rânduri:

Dragă unchiule Charlie, nu ştiu cum să-ţi explic ce se petrece cu mine. Prea sunt nefericită la Dimwood. Mi-ai spus că aş putea veni să te văd. Trebuie să vii să mă iei. Niciodată n-aş fi în stare să-i spun lui Mr. Hargrove că vreau să plec. Mă gândesc la dumneata, la lucrurile pe care mi le-ai spus.

Aici, o mare incertitudine. Nu ştia cum să termine. Un sfert de oră se scurse, un sfert de oră plin de deznădejde, deoarece cuvântul pe care nu-l găsea era ca un obstacol de netrecut. Se sculă şi se duse să se uite în oglindă. În lumina molcomă a lămpii, părul îi strălucea glorios în jurul feţei supte de oboseală. îşi fixă atenţia asupra ochilor albaştri, ce-i trimiteau îndărăt privirea nemişcată în care nu citea decât un lucru venit din străfundul fiinţei ei: teama.

Ce să facă acum în camera asta care părea că o aşteaptă, că o pândeşte? Ce putea face cu trupul ei? Ce putea face cu ea însăşi? Să se vâre în pat, iar acolo să stea cu ochii deschişi? Să îndrăznească să iasă pe verandă?

Nu îndrăznea, deoarece tot timpul ardea o lumină mică în camera mătuşii Laura, iar aceasta ar fi putut-o vedea, ar fi putut ieşi dintr-odată şi ar fi început s-o întrebe. Într-o zi, în timp ce trecea, zărise prin fereastra

întredeschisă o cruce neagră pe perete, deasupra capului, şi fugise.

Aerul răcoros îi mângâia faţa. În pădure, orăcăitul broaştelor, liniştit şi timid, încetase.

Se îndreptă spre masă şi-şi aruncă o privire pe scrisoare, socotind-o stângace: „Nu seamănă cu o scrisoare”, se gândi ea. Cuprinsă brusc de nerăbdare, o semnă, totuşi, cu numele mic, omiţând orice formulă de politeţe, fie şi cea mai simplă. Aşa cum era, scrisoarea fu vârâtă într-un plic, iar adresa scrisă cu o mână hotărâtă, aproape furioasă, deoarece se săturase de ezitările ei. Într-un anume fel, se săturase şi de ea însăşi. Scrisoarea va pleca în curând, cu poşta de la ora unsprezece. După ce luă hotărârea asta, simţi că i s-a luat o piatră de pe inimă şi, dintr-un salt, se vârî în pat. Păsările se porniră să cânte, dar ea nu le auzi.

Zgomotul apei calde turnate de Betty în vană o trezi. Imediat, se gândi la scrisoarea ei. Cel mai simplu era să i-o înmâneze lui Betty, care i-ar fi dat-o curierului. Putea conta pe ea. Dar mai întâi trebuia să lipească plicul rămas deschis anume, ca să-i îngăduie să mai citească scrisoarea încă o dată. Să se încredinţeze că, într-adevăr, era aşa cum trebuie. Tatăl ei, un om maniac de scrupulos, o învăţase asta.

În cămaşa de noapte şi cu părul desfăcut pe umeri, scoase aşadar scrisoarea din plic şi o reciti grijuliu. „E o prostie, se gândi. E o chemare în ajutor şi o implorare. Şi întâi de toate, nu-i datată”.

Vocea îngrijorată a lui Betty o chemă în baie:

— Don’soa’a Lisbeth, apa o să se ’acească dacă nu veniţi.

— Vin îndată.

Luă pana şi scrise: „10 mai 1850”; ceea ce, în orice caz, părea mai serios, mai normal…

„Şi acum, îi şopti o voce lăuntrică, lipeşte plicul şi dă

drumul scrisorii chiar în dimineaţa asta”.

Elizabeth cunoştea foarte bine vocea aceea tainică poruncitoare, deoarece o auzise din copilărie. „Am înţeles”, şopti cu glas scăzut, şi se duse să-şi facă toaleta.

Betty, care dispăruse, se întoarse în clipa când fata se îmbăia şi alese ea însăşi rochia pe care don’soa’a Lisbeth s-o poarte în ziua aceea. Era ca un soi de ritual, pe care Elizabeth îl accepta din afecţiune pentru bătrâna slujitoare. Aceasta se învârtea prin cameră ca o albină gigantică, deschidea sertarele, scotocea prin dulap.

O rochie de bumbac, albastră ca brebenocul, îi fu impusă Elizabethei, cu toate că ea ar fi preferat să se îmbrace în alb, dar se lăsă convinsă ca de obicei şi nu protestă deloc când Betty îngenunche în faţa ei să o încalţe cu nişte pantofi de culoarea albăstrelei, pe care fata îi socotea ţipători. Printr-o ciudăţenie a firii ei atât de sălbatic independentă, îi plăcea să cedeze în faţa tiraniei acestei negrese cu inimă de aur.

— Don’soa’a Lisbeth mai frumoasă decât celelalte, spunea Betty în timp ce-o încălţa, decât toate don’soa’ele de la Dimwood. Toată lumea spune că don’soa’a Lisbeth e cea mai frumoasă.

Fata asculta distrată sporovăială aceea ca de copil, când vocea pe care o auzise o clipă mai înainte îi spuse insistent:

„Scrisoarea, dă-i scrisoarea”.

Scrisoarea se afla la îndemână, pe masă, lângă ea. O luă fără un cuvânt şi-o strecură în crăpătura sertarului, pe care nici măcar nu fu nevoie să-l deschidă.

După cinci minute, îşi ocupa locul în sufragerie, unde oamenii şi lucrurile aveau în toate privinţele aspectul lor obişnuit, ca şi la micul dejun din dimineaţa trecută, deoarece nimic nu schimba nimic la Dimwood. Supeul sub stele se destrăma, ca un vis întrucâtva absurd, în dimineaţa aceea, totul se întorcea la adevăr. Mr. Hargrove

se scula ca să rostească rugăciunile obişnuite. Vocea lui înăbuşită implora atât de trist pacea, încât te puteai întreba de nu cumva luptele începuseră la hotare… în ciuda fracului său negru şi a manşetelor albe, te ducea cu gândul la un cerşetor la colţ de stradă. Elizabeth avu intuiţia că se schimbase ceva în el. Fără îndoială că nu dormise. Înduioşată, hotărî să amâne pentru a doua zi trimiterea scrisorii către unchiul Charlie.

După ce termină cu rugăciunile, iar servitorii începură să toarne în ceşti ceaiul şi cafeaua, unchiul Josh se ridică la rându-i şi începu să vorbească pe un ton vesel, ce contrasta cu şoaptele pioase ale tatălui său.

— Prieteni, spuse, telegraful ne vesteşte că şansele de pace cu Nordul se precizează. Marele nostru om, Henry Clay, se adresează Congresului pentru a face o declaraţie de o importanţă capitală. De acord cu Douglas, cer îngăduinţa tatălui nostru să dăm un bal. Nu un mare bal, ci aşa, ceva pentru a mai însufleţi puţin scurgerea timpului la Dimwood. Totdeauna se află prin împrejurimi tineri ofiţeri care nu cer decât atât, să vină să danseze la Dimwood cu fete drăguţe. Ce părere ai, tată?

William Hargrove se încruntă:

— Câtă vreme ştirea nu-i confirmată, mai bine să nu ne veselim. În privinţa asta, sunt superstiţios.

— Bine, o să aşteptăm ziarul de mâine, dar încă de pe-acum putem alcătui lista invitaţilor şi să dăm de ştire micii noastre orchestre: vioară, violoncel, tobă şi trompetă.

— Şi încă o tobă mai mare, adăugă Billy, de vreme ce vor veni şi militari. Va fi ceva mai marţial.

— Şi un flaut, propuse mătuşa Emma cu un glas îngeresc, deoarece se însufleţea aflând că pacea se confirmă.

— O să aveţi toate astea, spuse unchiul Josh, apoi continuă: Flori din belşug, două bufete veşnic alimentate, deoarece armata are un nobil apetit. Vreau să fie cumva

evenimentul sezonului, pentru vecinătate, pentru că Dimwood ajunge posac. Eşti mulţumită, Elizabeth?

Fata tresări, ca şi cum ar fi trezit-o din somn.

Foarte mulţumită.

— Oarecum pentru tine fac toate astea, spuse unchiul Josh. Nu putem rivaliza cu magnificenţa de la Savannah, dar nu mai vreau să văd tineretul căscând de plictis la Dimwood. Vreau să se distreze şi să fie fericit.

Un murmur aprobator întâmpină aceste plăcute dispoziţii, William Hargrove privi în sus, ca pentru a lua tavanul drept martor al nebuniei oamenilor, iar dejunul începu cu obişnuitele nimicuri ale conversaţiei. Numai Fred rămânea posomorât, iar mica englezoaică descumpănită.

„Scrisoarea mea...”, se gândi ea.

Poate că făcuse bine nedându-i-o lui Betty. Să danseze cu militari, poate chiar să şi valseze cu militari... Se socoti frivolă şi făcu un efort ca să se gândească la altceva, apoi, întorcându-se spre Susanna, o întrebă:

— Ce-i aceea „Casa viselor”, despre care a vorbit unchiul Josh ieri seară?

— N-am văzut-o niciodată, spuse Susanna cu tristeţe. E departe, acolo în nord, în Virginia. Se pare că cei de-acolo sunt foarte fericiţi – mai fericiţi decât la Dimwood. Mr. Jones ne-a făgăduit să ne ducă şi pe noi, dar cred c-a uitat.

„Pe mine m-ar fi dus, se gândi Elizabeth. Am să-i trimit scrisoarea după bal.

— Acum, făcu vocea lăuntrică, acum”.

Elizabeth clătină din cap cu nerăbdare şi-i zâmbi lui Billy care, de cealaltă parte a mesei, îi spunea ceva ce ea nu auzea.

— Eşti surdă? strigă băiatul. îţi zic că nu-ţi stă rău în bleu-ciel, dar te plac mai mult în mov. Bleu-ciel e o culoare de fetiţă cuminte, care se întoarce de la lecţia de catehism.

Furioasă, fata se întoarse iar la Susanna:

— Mai spune-mi ceva despre „Casa viselor”, o rugă, spune-mi ceva, orice-ar fi. Billy mă calcă pe nervi.

Asta n-o împiedică, în cursul dimineţii, să ia hotărârea de a-şi schimba rochia, punându-şi una de culoarea piersicii, împodobită cu panglici de culoarea levănţicii.

Capitolul XL

Unchiul Josh întâmpină toate greutăţile din lume ca să alcătuiască o listă de *ladies* şi *gentleman* susceptibili de-a primi o invitaţie, deoarece Dimwood tot mai păstra o reputaţie supărătoare, dar, pe de altă parte, un bal în casa familiei Hargrove era lucru rar. Curiozitatea putea avea partea ei în atragerea invitaţilor, cu toate că mai era încă ceva despre care nimeni nu sufla o vorbă, deoarece oamenii nu uitau: cele mai fastuoase bufete din împrejurimi. În orice caz, familia nu trebuia expusă afrontului unui refuz, fie chiar şi din partea unei singure persoane. Unchiul Josh era hotărât să facă totul din belşug, fără să se zgârcească.

Toată lumea îl aprobă vesel, în afară de Mr. Hargrove, care se mulţumi să-şi dea consimţământul dând din cap.

Mai întâi a fost degajată sala de bal, ticsită de mobile de când nu mai servea pentru dans, iar în vestibul au fost aşezate trei mese lungi, acoperite cu feţe de masă din damasc scrobite.

Plutea în aer un fel de surescitare. „Copiii” alergau în toate părţile, încurcându-i pe servitori, şi chiar şi cei vârstnici se fâţâiau de colo-colo fără rost, împiedicându-se unii de alţii, cerându-şi scuze şi râzând. Ieşeau într-adevăr cu toţii din toropeala lor obişnuită, îmbătaţi de perspectiva unui eveniment, o petrecere, un bal ce-avea să le alunge

plictisul.

Aşteptarea aceea veselă ascundea totuşi o teamă nemărturisită: dacă, din nefericire, ziarul de-a doua zi nu confirma prea marea lor speranţă… Ce sfâşiere ar fi fost să pună iar mobilele la loc, să strângă feţele de masă, să dea jos decorul, un decor atât de drăguţ…

Fără să vrea, Elizabeth se simţea molipsită de emoţia generală, prefăcându-se că nu aude ricanările lui Fred, veşnic credincios rolului lui de cobe. Zvelt şi de-o eleganţă desăvârşită în fracul lui negru, păstra în orice anotimp o eşarfă de mătase albă iscusit răsucită pe după gât şi înnodată sub faţa lui frumoasă cu ochi luminoşi. Era un bărbat în toată puterea cuvântului şi mica englezoaică se pomenea întruna cu el în calea ei, ca din întâmplare.

— Aşadar, şi tu? şopti în timp ce trecea pe lângă ea.

— Nu ştiu ce vrei să spui.

— Nimic, dacă nu înţelegi, zise el cu un aer straniu de drăguţ.

Fata îi întoarse spatele şi urcă la ea în cameră. În limbajul lui criptic.

Fred, ca şi ceilalţi, se purta cu ea, gândea Elizabeth, ca şi cum ar fi fost o fetiţă. Fără să aştepte, îşi puse rochia de culoarea piersicii şi coborî.

De data asta, Billy o pândea, în acelaşi timp mucalit şi galant, în josul scării. Nimeni nu-şi făcea de lucru, pentru moment, prin partea aceea.

— N-am niciun chef să vorbesc cu tine, zise fata. Lasă-mă să trec, Billy.

Într-adevăr, băiatul îi aţinea calea, ţopăind când la dreapta, când la stânga.

— Ce urâcioasă eşti! îi zise cu un zâmbet de căpcăun. Dar rochia asta îţi stă de minune şi, cu cât eşti mai răutăcioasă, cu atât are omul chef să te sărute.

Se apropie de ea şi, înfricoşată, fata îl pălmui.

Billy nici nu se clinti.

— Dacă asta îţi face plăcere, zise băiatul zâmbind.

— Lasă-mă ori strig.

— Bine, Miss Escridge, glăsui el pe un ton ceremonios şi, înclinându-se, adăugă: Dacă Miss Escridge vrea să rămână singură, singură cuc, o s-o lăsăm să stea liniştită în colţul ei.

Şi se dădu la o parte. Fata alergă în căutarea Susannei, căreia începuse să i se destăinuie, şi o găsi în sufragerie. Fără nicio explicaţie, îi făcu semn s-o urmeze şi se duse împreună cu ea sub portic.

— Ce ai? o întrebă Susanna luându-i mâna. Pari răscolită.

— Se poate, zise Elizabeth, trăgându-şi mâna încetişor, apoi adăugă pe un ton repezit: Nu mai vreau să-i vorbesc niciodată lui Billy, nici ca el să-mi vorbească, niciodată, niciodată.

— N-am să-ţi pun întrebări, dar cred că faci bine că-l eviţi, pe el şi pe toţi băieţii.

— De ce pe toţi băieţii?

— Bine, atunci mai ales pe el. Se ştie foarte bine că aleargă după negrese prin labirint. Iar ele sunt periculoase.

— Periculoase? Nu înţeleg.

— Bolnave. Deseori. Aşa se spune, nici eu nu ştiu mai multe. Tatăl lui o să-l trimită într-o şcoală militară la anul, ca să-l strunească. N-o să putem… Să n-ai încredere în el.

— Nu prea văd ce vrei să spui. Dacă nu trebuie să am încredere în nimeni la Dimwood…

— Billy ar putea să se îmbolnăvească şi el.

— O, dar eu nu vreau ca Billy să fie bolnav! exclamă Elizabeth. Nu vreau să i se întâmple nimic rău…

— Să nu-mi spui că eşti îndrăgostită!

— N-am spus asta. Prefer să vorbim despre altceva. Avem noutăţi?

— Noutăţi? Unde ţi-e mintea? N-o să ştim nimic

înainte de sosirea ziarului. Toată lumea aşteaptă.

— Aşteaptă? Ce aşteaptă? Că doaţ nu războiul?

— Da' de unde! Tăticu' spune că n-o să fie război, dar am vrea să fim siguri, înţelegi?

— Nu e sigur că n-o să fie război? Tot ce spui mă înspăimântă…

Oftă din adânc.

— Nici măcar n-ai băgat de seamă că mi-am schimbat rochia…

Susanna trebui să se extazieze ca să se facă iertată.

— Şi panglicile astea de culoarea levănţicii… Am văzut totul, doar îţi închipui, de cum ai venit să mă cauţi, biata şi draga de tine…

Auzindu-i cuvintele, Elizabeth fu cât pe ce să i se arunce de gât. Instinctiv, se opri. Era primul cuvânt drăgăstos ce i se spunea la Dimwood. Nici măcar îndrăzneaţă Hilda nu şi-ar fi îngăduit asemenea libertate de limbaj. Dar cum Elizabeth se temea de efuziuni, se mărgini să atingă pe furiş faţa Susannei, fără a bănui nepotrivirea enormă a acelui gest nevinovat, deoarece n-ar fi putut aţâţa mai bine o patimă născândă:

— Susanna, spuse ea simplu, trebuie să ne întoarcem înăuntru. Ceilalţi o să se întrebe ce facem aici. Mătuşa Laura e în stare să ne pună întrebări.

Susanna o urmă trist pe Elizabeth.

— O, mătuşa Laura nu-i nici rea, nici curioasă, spuse ea.

— Am impresia că ne spionează.

— Nu cred. N-o cunoşti bine. E misterioasă. îţi aminteşti de ziua când tânărul Armstrong a venit să dea târcoale casei împreună cu doamna în alb… Dar tu nu erai aici.

— Nu. Să mai stăm puţin sub portic.

— Te interesează?

— Da, puţin, mărturisesc.

— Şi pe mine. Poate nu din aceleaşi motive ca pe tine.

— Nu prea înţeleg, dar spune.

Ai fi zis că Susanna simte dintr-odată o plăcere stranie s-o tachineze pe naiva Elizabeth.

— Ei bine, în ziua aceea eram la mine în cameră, am văzut totul de la fereastră şi ştii cine se afla alături de mine?

— Cum ai vrea să ştiu? Te implor, spune mai departe.

— Ador nerăbdarea ta! Şi eu sunt nerăbdătoare şi sufăr din cauza asta. În sfârşit, mătuşa Laura era. Venise aşa cum vine câteodată să vadă dacă totul e în ordine…

— Vine şi la mine, foarte des.

— Când cei doi au sosit, el călare, ea în cabrioletă, mătuşa Laura s-a repezit la fereastră să privească. N-am văzut niciodată pe nimeni privind aşa, stătea în picioare, ţeapănă şi-atât de nemişcată de te înspăimânta de-a binelea.

— Şi pe urmă?

— A aşteptat ca ei să dea ocol casei şi să se ivească din nou, de data asta foarte aproape. îi vedeam la fel de bine cum te văd şi cum mă vezi. În clipa aceea, fără un strigăt, mătuşa Laura s-a prăbuşit pe spate, ţeapănă ca o scândură. Eram înnebunită de teamă. Am alergat prin casă, am dat peste unchiul Douglas pe un coridor. Şi a venit şi el. Eu o credeam moartă, dar el a adus-o în simţiri şi mi-a spus să ies din cameră.

— Şi pe urmă?

— Pe urmă nimic. Toată lumea de la Dimwood a aflat până la urmă, în afară de voi, cei care eraţi la Savannah, tu, Billy, unchiul Josh şi mătuşa Emma… şi bunicul, care a venit cu o zi înaintea voastră, dar prea târziu. Unchiul Douglas ne-a pus să promitem că n-o să spunem nimic la nimeni, dar, după cum vezi, nu mi-am ţinut făgăduiala faţă de tine…

Şi adăugă cu un oftat adânc:

— Din slăbiciune.

Chiar lângă cele două fete, magnolia înmiresma aerul, răspândind în jur parfumu-i de-o dulceaţă senzuală, un pic cam greoi. Elizabeth privi faţa îndurerată a Susannei şi presimţi că un nou elan drăgăstos ameninţa să izbucnească. Pe un ton înţepat, declară:

— O promisiune e o promisiune, dar n-ai jurat pe *Biblie*.

— O, făcu Susanna scandalizată, în Sud, o promisiune e o promisiune, Elizabeth.

— Ca peste tot, spuse Elizabeth. Sudul n-a inventat nimic.

Enervată de prostia ei, plecă re pe de.

— N-avem timp să discutăm, Susanna. Mă duc în casă. Mai stai aici un pic. E mai bine să nu intrăm amândouă deodată.

— De ce?

Dar Elizabeth se şi alăturase celor vârstnici, în sala de bal. Era atât de nemulţumită că păruse prost crescută, atât de nemulţumită de fraza ei nedemnă în legătură cu *Biblia*, încât hotărî ca pe viitor să evite orice discuţie cu Susanna.

Unchiul Josh le explica servitorilor cum să spele pardoseala de marmură şi cum să ceruiască parchetul, şi-l voia cernit la culme.

— Dar o să alunece dansatorii, zise unchiul Douglas.

— Asta şi vreau. Să fie ca nişte patinatori pe gheaţă. Micuţele scaune de bal, roşii, rânduite de-a lungul pereţilor, pentru mame.

— Mamele, cu veşnica lor problemă, şopti mătuşa Emma.

— Nu începe iar, sări unchiul Douglas. Fetele vor fi aranjate toate la casele lor. Unde instalezi orchestra, Josh?

— În salonul de-alături, cu toate uşile larg deschise,

fireşte. îi mai adaug şi vechiul nostru pian. Un acordor trebuie să vină în după-amiaza asta.

— Îi urez mult curaj acordorului tău, zise mătuşa Augusta. Dar ai grijă de toate, văd, Josh. Continui să crezi în Compromis?

Elizabeth fugi. Cuvântul ăsta era de-ajuns ca să stârnească în ea toată îngrijorarea. Zadarnic susţinea că o englezoaică nu se teme de nimic, brava, se temea şi ea ca toată lumea.

Refugiindu-se în cameră, se azvârli în scaunul balansoar ca să cugete. Betty, care termina de făcut curăţenie, plimba în tăcere cârpa peste mobile, apoi întârzie lângă uşă, oftând întruna.

— Dă-mi un evantai, spuse Elizabeth, iar dacă ai terminat, lasă-mă singură.

Betty îi întinse unul din acele evantaie din frunză de palmier din care se găseau prin toate camerele la Dimwood. Uşor ca un fulg, graţiosul obiect îţi dădea iluzia unui strop de răcoare, iar fata îl mişca încet, spre faţă, când vocea lăuntrică o opri:

„Scrisoarea, dă-i-o lui Betty.

— Absurd, se gândi Elizabeth. Cu toate pregătirile astea pentru petrecere, e prea târziu”.

— Betty, spuse cu glas tare, de ce pari aşa de necăjită? Pentru că mi-am schimbat rochia?

Betty încuviinţă dând din cap.

— Nu-ţi place rochia mea de culoarea piersicii? Nu la fel de mult ca şi cea albastră, nu-i aşa? Ţin foarte mult la tine, Betty, dar, vezi tu, trebuie să mă laşi să fac cum îmi place mie.

În şorţul ei alb, negresa îşi păstra demnitatea ce i-o dădea vârsta şi, fără un cuvânt, se înclină şi ieşi. O nelămurită stare de indispoziţie puse stăpânire pe fată.

„Că doar n-o să-mi cer iertare de la ea, îşi spuse. Mai curând faţă de Susanna ar trebui s-o fac... Ah, n-au decât

s-aştepte! Ai zice că fac toate dinadins, ca să-mi dea mie mustrări de conştiinţă. Şi scrisoarea, scrisoarea mea prostească… Ce bine-am făcut că n-am trimis-o!… Frumos mi-ar fi stat să-l chem în ajutor pe unchiul Charlie, când ei se pregătesc să dea un bal…”

Scrisoarea cu pricina continua să stea în sertar. O scoase de-acolo şi se duse s-o ascundă în adâncul trusei de toaletă, lângă scrisoarea de dragoste a nesuferitului personaj ce-o scrisese. îl dispreţuia, dar scrisoarea lui rămânea ceea ce era, o scrisoare de dragoste, prima, singura până acum, nu avea curajul s-o rupă. Cealaltă scrisoare aştepta clipe mai potrivite ca să poată pleca.

La prânz, ai casei căzură de acord să nu vorbească despre politică, pentru a nu strica plăcerile mesei, dar nu trecură nici cinci minute şi nu se mai vorbea decât despre Compromis şi despre şansele de pace. Era departe ziua când aceleaşi persoane, într-o criză de exaltare nebună, aclamau secesiunea. Zvonurile care circulau acum te lăsau să prevezi un acord. Liniştiţi, comesenii îşi ofereau plăcerea de a-l sfâşia în bucăţi: asta însemna că onoarea Sudului era împroşcată cu noroi, ba, mai mult, Compromisul însemna o escrocherie politică. Calhoun avea de ce să se răsucească în mormânt.

Elizabeth, cuprinsă iar de deznădejde, se întoarse spre vecina ei, Susanna, care se prefăcea că n-o vede şi privea drept înainte. Elizabeth nu se adresă decât profilului ei:

— Susanna, vreau să-ţi spun ceva.

— Iar ceva jignitor? întrebă profilul.

— Deloc, se văicări Elizabeth, dimpotrivă, trebuie să mă înţelegi pentru cele petrecute mai înainte: mă simt cumplit de singură în Sudul vostru…

— Atunci, trebuia să pleci împreună cu mama ta, răspunse profilul.

— Oh! eşti aspră. Dacă ai fi în locul meu, te-ai chinui

şi tu ca şi mine.

Niciun răspuns. Gălăgia discuţiilor le acoperea cuvintele. Şi, cuprinsă de-o violenţă subită, Elizabeth rosti cu glas limpede şi repezit:

— Adineauri, în legătură cu promisiunea şi jurământul pe *Biblie*, am fost josnică.

Spusele ei avură efectul unui şoc electric asupra atât de emotivei Susanna. Întoarse brusc spre vecina ei o faţă radioasă pe care şiroiau lacrimi.

— O, nu! spuse cu o voce gâtuită. O, nu!...

Elizabeth o răsplăti cu un zâmbet irezistibil. Şi totul fu spus.

Capitolul XLI

După-amiaza a fost mohorâtă. Aerul era încărcat. Turbulenţei verbale de la prânz îi urmase o dorinţă aproape unanimă de-a trage un somn odihnitor în vreun ungher liniştit. Până şi Billy, atât de viteaz, căzu pradă ispitei de-a se duce să sforăie pe una din canapelele din salonul mare.

Ziarul nu sosea decât la ora şase, iar până atunci nu era nimic de făcut la Dimwood. Doamnele se retraseră în camerele lor. Elizabeth făcu la fel, după ce-i dărui Susannei o uşoară strângere de mână pentru a o mângâia de ceea ce era de nemângâiat.

Instalându-se în balansoar, închise ochii şi voi să doarmă, dar sporovăială politică făcuse să-i piară pofta de mâncare, abia dacă se atinsese de bucate. Nu simţea în niciun fel nevoia odihnei de după-amiază. Deschise *Ultimele zile ale oraşului Pompei*, dar închise cartea la loc aproape numaidecât. Povestea aceea de dragoste sub ameninţarea unei catastrofe o scotea din fire.

Pentru a nu ştiu câta oară, rescrise iar în minte scrisoarea către unchiul Charlie. Fireşte, balul complica

lucrurile, dar cum ar fi putut o petrecere dată de familia Hargrove să rivalizeze cu nebunia ameţitoare şi luxoasă de la Savannah? De pe acum vedea cu blazare modestele distracţii ce se pregăteau la Dimwood. Zadarnic se agăţau mulţime de ghirlande, se lărgeau camerele golindu-se de mobilele masive, tot ar fi lipsit splendoarea lărgimii, galeria pentru muzicanţi, banchetul. Singurul atu serios pentru seara balului: prezenţa armatei în uniformă, militarii…

Părăsindu-şi dintr-odată visarea, fata categorisi părerile acelea drept vulgare, dar zilele petrecute la Savannah trezeau în ea gustul instinctiv pentru lux, pentru o viaţă strălucitoare şi agitată. Era încă prea aproape amintirea străzilor îngheţate ale Londrei, a pensiunii mizerabile unde tremurase de frig noaptea, alături de o mamă tăcută şi disperată.

Se duse să se plimbe puţin pe sub portic. Cerul se înnoura fără a aduce nicio răcoare, iar ţârâitul monoton al greierilor sfâşia liniştea pădurii. Zgomotul acesta continuu avea până la urmă ceva îndărătnic şi malefic. Zadarnic îşi făcea Elizabeth vânt peste faţă şi pe lângă gât cu evantaiul, tot transpira. Întorcându-se în cameră, trase obloanele la fereastră, cufundând încăperea în semiîntuneric.

Căldura îi usca gura. Sună. Betty intră aproape numaidecât, ca şi cum ar fi aşteptat la uşă, şi părea îngrijorată.

— Adă-mi apă rece de tot, Betty, mor de sete.

— Da, don'soa'a Lisbeth, făcu Betty bâlbâindu-se.

— Dar ce ai? S-a întâmplat ceva?

— Nu, don'soa'a Lisbeth. Mă înto'e numaidecât.

Se întoarse, într-adevăr, în mai puţin de cinci minute, aducând o carafă cu apă şi o cupă cu bucăţele de gheaţă pe un platou de argint, pe care le puse în mijlocul mesei. Voi să vorbească, dar spaima îi căsca ochii şi rămase

nemişcată şi fără grai, cu mâinile mari şi negre lipite de şorţul alb.

— Arăţi de parcă ai fi văzut o stafie, zise Elizabeth râzând. Biata mea Betty, fă o sforţare şi spune-mi despre ce-i vorba.

— Dacă vine cineva, don'soa'a Lisbeth, să nu deschideţi…

— Nu înţeleg nimic din ce-mi spui, Betty. Aici nu vine nimeni în afară de tine şi de mătuşa Laura. Ţi-a spus cineva ceva?

— Nu, don'soa'a Lisbeth, da' mi-e fiică, lui Betty îi e fiică…

— Frică de război.

— O, don'soa'a Lisbeth, n-am spus de 'azboi.

— Dacă nu vrei să vorbeşti, pleacă de-aici, Betty. O să mă sperii şi pe mine cu aerele tale misterioase.

Betty o privi mustrător şi ieşi din cameră. Părându-i rău şi simţindu-se curioasă, Elizabeth se luă după ea în vârful picioarelor pe coridor. O văzu acoperindu-şi faţa cu şorţul, ceea ce la negri era semn de mare suferinţă.

Nemairezistând, fata alergă după ea şi-i apucă mâna. Şorţul căzu dintr-odată, iar Betty scoase un răcnet de animal prins în cursă.

— Ajunge, spuse Elizabeth cu asprime. Sunt foarte nemulţumită.

Şi, pe un ton ameninţător, pe care nu şi-l cunoştea, adăugă:

— Dacă ştii ceva şi nu vrei să spui, Dumnezeu o să te pedepsească.

Cuvintele îi ieşiră din gură de parcă le rostise altcineva şi fu aproape la fel de mirată ca şi Betty care, înlemnită de groază, se sprijini de perete.

— Souligou, şopti ea, Souligou.

— Domnişoara Souligou, o corectă Elizabeth, şi ce-i cu ea?

— Don’soa’a Souligou a văzut ceva în că’ţi şi i-a spus lui Ne’on…

— Dar spune odată, Betty, ce-a văzut în cărţi?

— Casa plină de soldaţi.

Elizabeth se prefăcu a râde, dar râsul ei suna fals.

— Biata mea Betty, domnişoara Souligou a văzut balul.

— Balul, don’soa’a Lisbeth?

— Păi da, balul, doar ştii foarte bine că la Dimwood va avea loc un bal. Doar voi ştiţi totul, ascultaţi peste tot. N-aveţi nevoie de viziunile domnişoarei Souligou ca să ştiţi că o să aibă loc un bal…

Vorbea repede, mult prea repede, ca dusă de valul propriilor ei cuvinte.

— Don’soa’a Souligou n-a pomenit de bal, zise Betty. A spus: „Savannah, don’soa’a Lisbeth pleacă la Savannah”.

Din nou, Elizabeth îşi simţi gâtlejul uscat, dar de data asta de năvala bruscă a spaimei.

— Betty, spuse ea în cele din urmă, vreau să ştiu adevărul; ai răscolit prin sertarele mele şi ai văzut scrisoarea, apoi ai luat-o. Dacă ai furat scrisoarea asta, te iert, n-am să spun nimic, dar vreau să ştiu.

Auzindu-i cuvintele, faţa lui Betty se transformă brusc. S-ar fi spus că întreaga ei persoană se schimba şi că devenea o altă femeie. Imensele pupile negre se afundară drept în ochii deschişi ai tinerei englezoaice şi, cu o voce gravă, spuse rar:

— Betty nu fu’a.

În faţa acelei priviri pe care n-o putea înfrunta, fata se simţi cuprinsă de ameţeală şi crezu că o să leşine. Abia avu timpul să rostească dintr-o suflare un cuvânt ce-i ţâşnea din inimă:

— Iartă-mă, Betty.

Alergând în camera ei, se încuie şi o auzi pe Susanna strigând-o de-afară:

— Vino repede, Elizabeth. Avem noutăţi.

Încă ameţită, ajunse până în baie clătinându-se.

Aplecată deasupra ligheanului, încercă să vomite, dar nu putu…

Câteva minute mai târziu, mătuşa Laura intră la ea şi o găsi întinsă pe pat:

— Ce ai, Elizabeth? Nu te simţi bine?

— Obosită, asta-i tot, spuse fata ridicându-se.

— Eşti foarte palidă. E pentru prima oară când văd că arăţi rău.

Elizabeth ezită înainte de-a răspunde. Cele povestite de Susanna în legătură cu mătuşa Laura îi veniră în minte, la fel şi amintirea momentului penibil când William Hargrove o alungase din sufragerie. Cum de putea părea atât de senină?

Găsi puterea să zâmbească şi spuse:

— Mătuşă Laura, niciodată n-o să mă obişnuiesc în Sud.

— Încă nu-l cunoşti bine, dar până la urmă o să-ţi fie drag, ca nouă tuturor. De cumva căldura îţi face rău… O să se stârnească furtuna la noapte şi-o să ne-aducă răcoare.

Cu un aer degajat, zise dintr-odată:

— Mi s-a părut că te-aud vorbind cu Betty pe coridor, chiar lângă camera mea. Nădăjduiesc că e ascultătoare şi respectuoasă faţă de tine.

Elizabeth răspunse pe negândite:

— Betty se poartă foarte bine, iar eu sunt mulţumită de ea.

— Toată lumea ţine la ea. Vezi tu, e important să rămâi în relaţii amicale cu negrii. Aşteaptă mult de la noi şi, în taina inimii lor, ne judecă.

Rostite cu blândeţe, cuvintele acelea o făcură pe Elizabeth atentă. Bănui că, fără a asculta pe la uşi, femeia aceea atât de misterioasă în simplitatea ei pur şi simplu auzise ceea ce vorbise ea cu Betty.

— Ştiu, răspunse resemnată.

— Ei bine, hai să mergem în salon, unde suntem aşteptate. Tata vrea să fim cu toţii de faţă.

În salon, într-adevăr, toată lumea era adunată, ca pentru o ceremonie religioasă. Storurile trase îmblânzeau lumina, sporind şi mai mult această impresie. La o parte faţă de stăpânii lor, servitorii stăteau lângă uşă şi, printre ei, Elizabeth o văzu pe Betty. Li se încrucişară privirile. Un zâmbet larg şi afectuos lumină chipul slujnicei, iar Elizabeth, ceva mai discret, îi zâmbi şi ea.

Unchiul Douglas desfăcu un ziar şi anunţă cu o voce potrivită unui asemenea moment:

— Prieteni, cred că ne putem bucura, deşi fără aclamaţii şi strigăte de bucurie. Marele nostru Henry Clay a făcut să triumfe ceea ce el cu atâta nobleţe numeşte uniunea inimilor. Ca urmare a discursului lui, se pare, se are în vedere perfectarea unui acord între noi şi fraţii noştri din Nord.

Cuvântul *fraţi* fu întâmpinat cu bombăneli din partea bărbaţilor şi numaidecât ţistuieli se auziră din grupul doamnelor.

— Vecinii noştri din Nord, reluă unchiul Douglas cu hotărâre. Accesul Californiei în rândurile Uniunii se va face în calitate de stat liber.

Bombăneli înfundate şi alte ţistuieli disperate din partea doamnelor.

— Pe de altă parte, guvernul de la Washington se angajează să convingă pe negrii fugiţi din Sud să se întoarcă pe plantaţiile lor. Acestea sunt, pe scurt, condiţiile principale ale acordului. Pacea, atât de mult ameninţată, astăzi este sigură.

O tăcere grea întâmpină afirmaţia. Pe un ton ceva mai solemn, unchiul Douglas continuă:

— Ziarul din Savannah nu relatează aceste ştiri decât în mare. Cel de mâine va reproduce în întregime

hotărâtorul discurs al lui Mr. Clay. Las acum cuvântul şefului familiei noastre, care va cere pentru noi întreaga binecuvântare a Fiinţei supreme.

Rezervată marilor evenimente, denumirea aceasta rar folosită te lăsa să prevezi o redutabilă mostră de elocinţă. Încât mirarea celor de faţă fu nespusă când William Hargrove înaintă până în mijlocul încăperii şi, cu o voce aproape copilărească în simplitatea ei, începu:

— Tatăl nostru carele eşti în ceruri…

Se produse atunci fenomenul de nedescris al unui curent emoţional ce străbătea întreaga asistenţă cu forţa unui uragan. Fără s-o ştie, acea mică turmă omenească realiza pentru o clipă uniunea inimilor, fenomen la care un politician visa pentru întreaga naţiune.

Ziua se împuţina repede şi picături de ploaie se auzeau căzând pe acoperişul porticului atunci când se rosti *amin*-ul final.

Aproape în întuneric şi pe tăcute, se despărţiră cu toţii. Nimeni nu simţea dorinţa să vorbească. Sentimentul confuz al unei înfrângeri viitoare plana peste vestea aceea de pace. Servitorii aduceau sfeşnice, însoţindu-şi stăpânii, care păreau a nu şti încotro să se îndrepte, iar descumpănirea aceea tăcută avea în ea ceva funebru.

Vocea limpede şi tăioasă a tânărului Fred se auzi atunci în răpăiala ploii ce se năpustise asupra casei.

— Şi uite-aşa pierzi un război fără să tragi un singur glonte.

Nicio voce nu se înălţă ca să-l contrazică.

Capitolul XLII

În noaptea aceea, furtuna îşi inteţi puterea, iar fulgerele brăzdară întruna cerul, înscriind pe el într-un limbaj indescifrabil viitorul ţării. Cel puţin aşa credeau sufletele superstiţioase, mai cu seamă negrii, care se

ascundeau de preferinţă pe sub mobile la fiecare detunătură.

În fumoar, bărbaţii au discutat sobm după cină, cu obloanele trase, în ciuda vârstei lui necoapte, lui Fred i se îngăduia să stea alături de cei vârstnici. Părerile lui îi surprindeau uneori, nu fără a le părea interesante.

— Unchiule Douglas, spuse băiatul, cu tot respectul cuvenit, am impresia că ai îmblânzit adevărul atunci când ai spus că Nordul va apela la convingere pentru a-i trimite îndărăt pe negrii fugiţi din Sud.

— Ai dreptate, dar trebuia să fac aşa în prezenţa servitorilor. Nordul se angajează să-i trimită înapoi cu forţa.

— Şi voi vă închipuiţi că într-adevăr o s-o facă?

— Nu, dar prezintă lucrul ăsta ca pe o compensaţie în locul Californiei ce ne e luată.

— Un premiu de consolare, o coroană de hârtie aurită pe fruntea unei păci provizorii. Am fost păcăliţi şi umpluţi de ridicol în ochii lumii.

— Te înşeli. Lumea aplaudă şi aş fi tare mirat dacă *squatters*-ii Californiei nu-şi vor sărbători curând victoria...

— Putem conta pe zece ani de pace, spuse unchiul Douglas.

— Zece ani! E ceva, exclamă unchiul Josh.

— Nordul are, într-adevăr, nevoie de ei ca să-şi întărească poziţia, spuse Fred, şi să pună la cale o fărădelege ca la carte.

— Ar trebui să te informezi. Poporul din Nord n-are niciun chef să pornească un război. Ceea ce vrea e să muncească şi să se îmbogăţească. Unchiul Charlie, care cunoaşte bine Nordul, o să-ţi spună că nu trebuie să confunzi elocinţa pastorilor aboliţionişti cu dorinţa de linişte a băcanului din colţ.

— Foarte bine, Douglas, spuse unchiul Josh, dar să lăsăm politica şi să vorbim un pic despre noi. Chiar în

dimineaţa asta, am trimis patru călăreţi ca să ducă invitaţii la zece dintre vecinii noştri.

— Asta face zece familii, zise unchiul Douglas. Ai riscat mult.

— Am pariat pe şansă, şi-apoi, eram sigur de reuşita Compromisului.

— Trebuie să pui la socoteală pe puţin patru zile ca să primeşti răspunsurile.

— Bune ori rele, şopti William Hargrove.

Cuibărit mai la o parte într-un fotoliu mare, cu sprijinitori pentru cap, tăcea şi părea pierdut în gândurile lui.

— Linişteşte-te, tată, spuse Joshua. Toţi oamenii ăştia mor de plictiseală în singurătatea de pe plantaţiile lor. Niciunul nu va lipsi la apel.

— Cu toate astea, ar fi trebuit să ne consultăm, spuse William Hargrove.

Cuvintele astea fură rostite cu vocea tristă a unui om învins. Pe cât se părea, victoria lui Henry Clay îl doborâse. Fiecare din observaţiile nepotului său îl făcea să dea din cap în semn de aprobare.

— Zece ani de pace, tată, gândeşte-te la asta, făcu Joshua în chip de răspuns.

— Da, băiete, mă gândesc şi-mi aduc aminte de ultimele cuvinte ale lui Calhoun, aflat pe moarte: „Sud, biet Sud…”

— Sunt cuvintele unui mare patriot dezamăgit, care pierduse simţul realităţii.

— Sunt cuvintele unui clarvăzător, spuse Fred. Dar nu ei vor voi să se bată, ci noi.

— O, Fred, gemu unchiul Josh, şi, pe un ton jovial, spuse dintr-odată: Sunt de părere că, pentru a ne primeni ideile, să terminăm seara asta un pic cam serioasă cu un ultim pahar din acel excelent Porto, care ne vine de-atât de departe.

Propunerea fu primită, iar sticla de Porto, după ce făcuse ocolul Capului, făcu ocolul mesei. Numai William Hargrove se abţinu:

— Mie unul, spuse atât de încet, încât abia fu auzit, nu-mi dă inima ghes. Joshua, care sta în picioare, se aplecă puţin spre el:

— Tată, îi spuse blând, pacea e aici, ne îndreptăm spre zile mai bune. Cuvintele lui nu stârniră aprobarea nimănui. În ciuda strădaniilor unchiului Josh, o tristeţe apăsătoare stăruia asupra tuturor celor de faţă. Mai trecu puţin, apoi, unul după altul, plecară cu toţii de-acolo. Paharele, abia atinse, rămăseseră pe masă.

Era clipa aşteptată de negri îndărătul uşilor.

Capitolul XLIII

Răspunsurile la invitaţii veniră mai repede decât prevăzuse unchiul Josh şi, aşa cum spera, toate fuseseră primite în formulele statornicitei şi neclintitei politeţi a Sudului, cu excepţia unei singure familii, care declina marea cinste de-a etc., etc., drept urmare a unui doliu prea recent.

Ameninţarea de război odată dispărută, la Fort Pulaski plouă cu permisii, încât tinerii ofiţeri obţinură tot ce pofteau.

Avalanşa de răspunsuri favorabile îi făcu pe cei de la Dimwood să-şi cam piardă capul – la început. Doamnele mai cu seamă, de îndată ce a fost vorba să aleagă flori, deveniră agresive şi, după cum o apuca cheful pe una sau pe alta, straturile cu flori erau devastate. Unchiul Josh, care se ocupa cu aranjatul camerelor, de zeci de ori porunci să se mute mobilele, până obţinu efectul voit. La rândul lor, fetele îşi schimbau rochiile de dimineaţa până seara, fără să izbutească a şti dacă sunt mai drăguţe aşa ori altminteri. Era, într-adevăr, primul lor mare bal la

Dimwood. Până atunci nu luaseră parte decât la nişte ţopăieli neînsemnate. Şi cel puţin două domnişoare se gândeau, fără a îndrăzni să spună cu glas tare: „Bărbaţi, vor veni bărbaţi aici…”

Întrucâtva blazată după experienţa ei de la Savannah, Elizabeth sta deoparte, gândindu-se nu mai puţin şi ea la militari. În timpul petrecerii date de unchiul Charlie, veniseră cu duiumul. Unii dintre ei nu arătau rău deloc, dar se dovedea pretenţioasă. În timp ce se dădea în vânt după uniforme, ştia să-i preţuiască şi pe civili, dar atât unii, cât şi ceilalţi trebuia să fie desăvârşiţi. Până şi personajul vrednic de dispreţ care-i scrisese o scrisoare de dragoste exercita, în ciuda a tot şi a toate, un farmec primejdios. îl prefera totuşi pe micul arhitect, care n-avea decât să-şi ia lornionul ca s-o seducă cu frumuseţea lui de înger orb.

Cât despre toaleta ce-avea s-o poarte în timpul balului, înclina pentru o rochie albă şi foarte simplă, nu prea lungă, fără panglici, fără flori, fără nimic. Şi totuşi, avea să-i ceară sfatul lui Betty, cu care se împăcase. Iar Betty încuviinţă:

— Don’soa’a Lisbeth nu nevoie de podoabe. Don’soa’a Lisbeth totdeauna cea mai frumoasă.

Naivitatea acestui compliment măguli orgoliul fetei, dar îi veni o idee nefericită.

— Îţi mulţumesc, Betty. Nimic, nimic şi iar nimic e tot ce-i mai bun, şi totuşi, dacă Miss Susanna sau Miss Minnie mi-ar împrumuta un ineluş cu un mic safir… îmi plac atât de mult safirele, iar ele au atâtea inele…

Fără să ştie, provoca binecunoscutul conflict existent în familiile din Sud dintre servitoarea negresă şi tânăra stăpână albă. Una din două trebuia să cedeze.

— Nu, spuse Betty, don’soa’a Lisbeth încă p’ea tână’a pent’u bijute’îi.

— Prea tânără! Şaisprezece ani!

Pe un ton hotărât, Betty insistă:

— Nu, don'soa'a Lisbeth, bijute'iile sunt pent'u mai tă'ziu.

Apoi adăugă:

— T'ebuie să asculţi Betty. Betty ştie.

Din nou privirea i se aţinti în ochii fetei, o privire în acelaşi timp rugătoare şi imperioasă.

Elizabeth nu răspunse.

— Betty ştie, spuse încă o dată negresa pe un ton mai blând.

În clipa aceea, un gând trecu prin mintea fetei. În ochii cărei fiinţe de pe lumea asta va vedea mai multă dragoste şi, mai cu seamă, mai multă bunătate decât în pupilele acelea mari, noptatece? îşi înfrână emoţia şi se mulţumi să zâmbească, dar, în adâncul ei înseşi, presimţi că pe viitor nu va mai comanda ea. Se va putea preface, poate, dar asta ar fi tot.

Încă trei zile se mai scurseră în pregătiri înfrigurate. Bărbaţii îşi păstrau capul, dar de multă vreme doamnele şi „copiii" şi-l pierduseră, iar certurile urmau după împăcări sfâşietoare. Cele mai de preţ bijuterii ieşeau la iveală din cutiuţele lor.

În ajun, unchiul Josh făcu un fel de inspecţie generală şi se declară aproape în întregime mulţumit. Camerele de la parter aveau un aer impunător. Din fericire, furtuna cea mare de mai deunăzi răcorise aerul. Puteau deci exista speranţe că totul va merge bine. Mai rămânea de aşteptat o noapte şi-o zi. Părea mult. Li se recomandă calmul tinerelor persoane surescitate, iar doamnelor, seninătatea pretinsă de rangul lor în lume, dar până şi unchiul Josh nu se simţea prea liniştit. Nu uita că asupra plantaţiei Dimwood domnea o umbră. Dispariţia misterioasă a celor doi fraţi Armstrong făcea acum parte din folclorul local. Era o prostie dar, în sfârşit, invitaţiile familiei Hargrove fiind primite toate, puteai presupune că, în orice caz,

tânăra generaţie nu se mai lăsa intimidată de poveştile astea băbeşti şi că amintirea unei seri vesele în casa familiei Hargrove avea să şteargă tristul renume al casei Dimwood. Recurse totuşi la câteva înghiţituri bune de somnifer înainte de a se culca, fără să bănuiască faptul că toţi cei vârstnici de la Dimwood îşi luau exact aceeaşi precauţie. Mătuşa Emma oricum ar fi apelat la laudanum pentru a-şi fortifica seninătatea personală.

Elizabeth se despărţi foarte devreme de verişoarele ei, care-ar fi voit să trăncănească împreună cu ea până-n zori. Prefera să fie singură şi să viseze în voie la surprizele frumoase ce-o aşteptau, poate, deoarece ştia că, pentru toate fetele, rostul unui bal era să-şi găsească cu prilejul lui un *drăguţ* dacă, din nefericire, încă nu aveau. Înnebunită de curiozitate, dar nelăsând să se vadă nimic, socotea că şanse de reuşită are. Ceea ce-şi dorea din răsputeri – dar cum să mărturiseşti una ca asta, şi cui? – era să se îndrăgostească la nebunie. Se lăsă pradă deliciilor de a-şi imagina idealul amoros. În uniformă, pe cât posibil. „Fort Pulaski”, îşi spunea numele ăsta pe şoptite.

O scurtă vizită a mătuşii Laura întrerupse aceste meditaţii. Strecurându-se ca o umbră în veşnica ei rochie cenuşiu-deschis cu dungi albe, veni să-i ureze noapte bună cu blândeţea-i obişnuită, punându-i câteva din acele neînsemnate şi discrete întrebări care o tulburau totdeauna pe tânăra englezoaică: îşi citise *Biblia*, de pildă, deoarece strania catolică o voia protestantă fidelă. „Să n-ai încredere, îi spusese mama ei, nu se ştie niciodată ce gând ascuns le umblă prin minte…

— Nu încă, dar am să citesc înainte de culcare.

— Foarte bine, şi unde ai rămas?

— Acolo unde Ieremia îl blestemă pe Moab. Sunt trei pagini.

— Le ştiu foarte bine. O adevărată avalanşă, nu-i aş

a? Dar de-o măreţie şi de-o diversitate extraordinare. Şi încă un capitol din *Evanghelie*. O să adormi pe el – din cauza zilei de mâine.

— De mâine?

— Da, a balului de mâine. Duşmanul nostru al tuturor n-a fost poftit, dar de venit tot o să vină.

— Adică dia...

— Chiar aşa. Diavolul, Elizabeth. Bine ai făcut că ai plecat de lângă verişoarele tale, care or să trăncănească până la miezul nopţii, în loc să se odihnească. Din cauza balului ăstuia... Tu eşti mai înţeleaptă, nu-ţi umblă mintea prea mult la el, nădăjduiesc.

— Prea mult, nu cred, dar de gândit mă gândesc.

— Nimica toată, ştii, zgomot, agitaţie...

— Ştiu, am fost la bal la Savannah.

— Bineînţeles. Şi ţi-a plăcut?

— La început, da, pe urmă, mai puţin...

— Înţeleg, e aşa de obositor, am trecut şi eu prin toate astea când eram tânără. Te sfătuiesc să nu iei în serios ce-ţi vor spune băieţii. Nici ei nu cred nimic din tot ce le iese din gură.

— Ştiu.

— Mai ales complimentele!

— Ştiu, mătuşă Laura.

— Ştii multe lucruri pentru vârsta pe care-o ai... dar sunt liniştită în privinţa ta. Pe mine n-o să mă vezi la bal, în schimb o să mă gândesc la tine tot timpul cât o să ţină.

Elizabeth o privi cu stupoare.

— Tot timpul... mulţumesc, mătuşă Laura.

Şi mătuşa Laura îi zâmbi atunci cu zâmbetul acela misterios ce trezea neîncrederea în inima fetei.

— Noapte bună, Elizabeth.

— Noapte bună, mătuşă Laura.

Dar mătuşa Laura dispăruse. Elizabeth abia de avu timp să-i vadă silueta înaltă şi elegantă pe sub portic,

plutirea rochiei ei cenuşiu-deschis.

Ce voia să spună cu „o să mă gândesc la tine”? Şi încă tot timpul balului? Precizarea din urmă era mai curând stingheritoare, ca avertismentul unei supravegheri din umbră. Erau clipe când femeia aceasta o călca pe nervi. Şi în mintea ei îi vedea iarăşi faţa frumoasă şi serioasă, profunzimea privirii ce n-o slăbise o clipă cât stătuseră de vorbă. Se ducea şi ea la bal când era tânără. Stranie mărturisire, ce nu se potrivea deloc cu ideea pe care Elizabeth şi-o făcuse despre ea. Mătuşa Laura... Laura, şi-atât, pregătindu-se să danseze...

Înălţă din umeri şi începu să se dezbrace. Cântecul timid şi continuu al broscuţelor răsuna întruna. Cu zgomotul acela cumva melancolic, Elizabeth se obişnuise şi-l aştepta, după îndelungul ţârâit agresiv al greierilor.

În cămaşă acum, ezita să se vâre în pat, neavând niciun chef să doarmă. În dulap avea o mulţime de halate. îl luă pe cel mai simplu, din mătase albă, apoi se duse să se uite în oglindă. Albul îi venea bine, dar se întrebă pentru a suta oară dacă era la fel de drăguţă ca şi celelalte fete, cele de la Dimwood şi, mai ales, cele din Savannah. I se spusese că avea să se facă şi mai frumoasă cu timpul. Trebuia să aştepte luni şi luni de zile? Când o să aibă şi ea un *drăguţi* la lumina lămpii cu ulei, aurul din păr ardea ca o flacără, cu un fel de bogăţie ce-o liniştea un pic, dar nimeni nu se afla acolo, s-o admire... Oftă.

În cele din urmă, şi cu părere de rău parcă, stinse lampa şi se culcă. Pe întuneric, voi să-şi continue gândurile, dar adormi aproape numaidecât.

Capitolul XLIV

Ziua următoare se vesti plină de agitaţie. Niciun alt cuvânt n-ar fi zugrăvit mai bine nebunia ce-i cuprinsese pe toţi. Doamne, fete şi băieţi intrau şi ieşeau din camere,

îmbulzindu-se ca într-un joc de nebuni. Toţi voiau să vadă dacă era ceva nou în felul cum se împodobiseră camerele, iar negrii, stingheriţi în treaba lor, fugeau până la urmă, ducându-se să se văicărească în fumoar, unde William Hargrove ţinea sfat cu cei doi fii ai lui.

Trebui ca unchiul Josh, care dirija operaţiile, să dea dovadă de autoritate. După ce strânse pe toată lumea sub portic, le sfătui pe doamne să exploreze împrejurimile în trăsură sau să se ducă să admire natura pe aleea cea mare. Cât despre fete şi băieţi, li se porunci să se împrăştie care încotro, pe jos sau călare, după pofta fiecăruia.

Miss Pringle şi Mr. Stoddard ceruseră îngăduinţa – ce le-a fost grabnic acordată – să ia o cabrioletă şi să se ducă să vadă la Macon opera *Joseph* de Mehul.

Numai Elizabethei i se îngădui să-şi petreacă timpul în camera ei, după cum ceruse. Mătuşa Laura făcu la fel, încât tot vecine rămaseră, ca de obicei.

Socotind mica lui orchestră cam prea ţărănească pentru o ocazie pe care-o voia memorabilă, unchiul Josh o concedie, nu fără a o răsplăti generos, şi aduse grabnic o orchestră de profesionişti de la Savannah. Mulţi dintre cei care-o alcătuiau îşi ilustraseră măiestria în casa unchiului Charlie şi ştiau cu toţii pe de rost ultimele valsuri de Larmer, care făceau furori la Viena, la Paris şi la Londra. Sosiseră în cursul nopţii şi fuseseră găzduiţi în casa administratorului, care încercase să protesteze, dar unchiul Josh îi închisese gura cu aur.

În sfârşit, pe înserat, invitaţii începură să sosească. Trăsuri şi cabriolete se rânduiră în spatele casei, în timp ce doamnele în toalete deschise îşi făceau intrarea prin uşa cea mare, aflată la acelaşi nivel cu parcul. Cu crinolinele lor înfoiate, înaintau ca nişte flori gigantice, amestecate cu fracurile negre ale bărbaţilor, de o sobrietate ca de corbi. Întâmpinaţi de către toţi cei din

familia Hargrove cu exclamaţiile de rigoare, din grupul întreg se înălţa un soi de larmă confuză, care, de departe, te ducea cu gândul la zgomotul ce l-ar fi putut face o colivie de *ton*.

Grijulii faţă de buna-cuviinţă, tinerii ofiţeri cedară primul loc acelui val de eleganţă civilă şi se iviră în salon cu-atât mai mare strălucire. Prestigiul uniformelor bine croite şi al galoanelor aurii pe postavul bleumarin exercita clasicele ravagii şi faptul că trecuseră – fie şi puţin – prin ameninţarea războiului adăuga prestanţei lor acea umbră de eroism atât de drag celor ce nu vor fi puşi niciodată în situaţia de a se bate.

Invitaţii au fost primiţi într-un uriaş salon rotund, ce nu mai era folosit de ani de zile, în lipsă de petreceri de răsunet. Verde şi auriu, oferea pilda acelei simplităţi armonioase, aflată la mare cinste în Anglia lui George al II-lea. Banchete capitonate dădeau ocol încăperii, dar nimănui nu-i trecea încă prin minte să stea jos. Tinere ori nu, toate femeile purtau pe mâini şi pe piept smaralde, safire şi rubine ce-ar fi stârnit jindul tuturor curţilor Europei. Elizabeth, a cărei persoană nu era împodobită cu niciun giuvaier, se lăsă orbită cu naivitate, ca şi la Savannah, de acea etalare a bogăţiei pe care, la urma urmei, o găsea straniu de ţipătoare. Se simţea pierdută în mulţimea aceea şi se juca de-a v-aţi ascunselea cu unchiul Josh, care o căuta ca s-o prezinte. O venerabilă bătrână doamnă, pe-al cărei piept veşted şiroiau diamantele, izbuti s-o ţină o clipă pe loc, dar mica englezoaică reuşi să fugă şi, căutând-o pe Minnie, dădu peste Susanna, căreia îi spuse:

— Fii drăguţă, nu vreau să stau aici, du-mă afară. Nu sunt îmbrăcată cum trebuie.

— Eşti fermecătoare, eu sunt nefericită, mi-e groază să dansez… mai ales cu soldaţi.

Mai mulţi sublocotenenţi începură să le dea târcoale.

Unul dintre ei mai cu seamă voi să se apropie de Elizabeth. Ochii lui mari şi foarte depărtaţi unul de altul îi dădeau înfăţişarea unui şcolar în vacanţă şi zâmbea cu o drăgălăşenie irezistibilă, care-o făcu pe fată să-l privească. Începu să clatine din cap şi spuse, bâlbâindu-se de emoţie:

— Regret… Cred că ghicesc… dar nu dansez.

Şi, zâmbind la rândul ei, se întoarse şi căută mâna Susannei:

— Hai să plecăm, vrei?

Dar Susanna nu răspunse.

O femeie tânără, de-o frumuseţe delicată, veni lângă Elizabeth şi i se adresă cu un zâmbet:

— Scuzaţi-mă că vă întrerup, dar deliciosul dumneavoastră accent englezesc e de vină. Ar fi prea indiscret să vă întreb dacă sunteţi cumva Miss Escridge?

Spunând acestea, îşi luă un fals aer misterios, ca şi cum ar fi dezvăluit un secret. Părul negru îi cădea în bucle uşoare în jurul feţei, accentuând albeaţa pielii. Printre genele lungi, ochii de culoarea violetei căutau privirea Elizabethei, care-şi ţinea capul puţin plecat, într-o criză subită de timiditate. Vocea ce i se adresa nu era lipsită de un farmec aparte, blând şi fragil în acelaşi timp, ca şi cum ar fi trebuit să se spargă dintr-odată; la fel trăsăturile feţei, de-o fineţe nespusă, trădau o sănătate şubredă. îmbrăcată şi ea tot într-o rochie albă, abia bătând în bleu palid, avea drept singură podoabă un minunat safir ce scânteia pe un piept cu generozitate decoltat, după moda de la Paris.

— Sunt într-adevăr Miss Escridge, spuse în cele din urmă fata, cu resemnare.

— Iar eu, Jennie Boulton, spuse vesel doamna cu ochi de viorea. Fratele meu e pe undeva prin mulţime. Sper că n-o să refuzaţi să dansaţi cu el.

— Oh, dansez atât de prost…

Niciuna, nici cealaltă nu vedeau faţa de martir cu care Susanna o privea pe Jennie Boulton. Aceasta îşi dădu

seama din întâmplare, pe când se uita în dreapta şi-n stânga, să vadă unde i se afla fratele.

— Oh! Susanna, spuse ea distrat, bună seara, Susanna. Ce minunată toaletă mov… Vă părăsesc pe amândouă. Ţin cu tot dinadinsul să-l cunoaşteţi pe fratele meu, Miss Escridge. E pentru prima oară când vine la Dimwood şi se află, fără îndoială, în coşmarul prezentărilor. Mă întorc numaidecât. Nu fugiţi, pentru numele lui Dumnezeu. A auzit vorbindu-se despre dumneavoastră, Elizabeth, şi vrea cu tot dinadinsul să vă cunoască.

Şi dispăru numaidecât, ca o umbră. Susanna o apucă de mână pe Elizabeth.

— Ai văzut? o întrebă cu o voce răguşită din cauza supărării. Abia dacă s-a uitat la mine…

— Ei şi? Nu înţeleg…

— Oh! tu nu înţelegi nimic, dar nimic… Am să încerc să plec, prea mă simt rău.

Nici nu terminase bine de spus aceste cuvinte, când unchiul Josh se ivi în faţa celor două fete.

— Nu staţi aici, într-un colţ, le spuse el, repede în mijlocul salonului! Elizabeth, lumea vrea să te cunoască. Susanna, de ce faci mutra asta? Pentru voi toate se dă petrecerea asta.

Susanna îşi privi tatăl cu un aer disperat.

— Nu mi-e bine…

Dar vocea îi fu acoperită de-o bubuitură de trăsnet. În încăperea alăturată izbucni un zgomot armonios ce vestea deschiderea balului. Unchiul Josh le luă pe Elizabeth şi pe Susanna de câte-o mână şi le duse acolo unde orice sporovăială încetase, iar militarii se înclinau stângaci în faţa doamnelor, alegerea partenerelor făcându-se într-o confuzie plăcută. Aproape la fel de mulţi civili cât şi ofiţeri rivalizau în ceea ce priveşte graţia şi înfăţişarea chipeşă, iar tânăra englezoaică, strecurându-se dintr-un

grup într-altul, începu să-l caute pe sublocotenentul ei de adineauri. Avu neplăcerea să-l vadă însoţind o femeie între două vârste, cu profil de împărătească, somptuos împodobită cu smaralde. Un micuţ locotenent mustăcios încercă s-o urmărească pe fugară. Fata străbătu salonul întreg şi dintr-odată se opri brusc în faţa unui ofiţer înalt, de care se sprijinea una dintre cele mai drăguţe fete din câte s-ar fi putut vedea, cu părul blond, de-un auriu palid, ridicat deasupra capului, ca o coroană, cu ochii de un albastru întunecat pe jumătate închişi, ca şi cum s-ar fi aflat în sânul fericirii, în timp ce cucerirea ei, înclinându-i-se în faţă din când în când, plimba în jurul lui o privire plină de curiozitate nerăbdătoare. Chipul său i se păru Elizabethei de-o nobleţe intimidantă, nu atât datorită trăsăturilor de o regularitate desăvârşită, cât ochilor albaştri, în care se citea o putere de dominaţie aproape regească. Mergea fără grabă, cu acea mândrie caracteristică unui ofiţer, nu fără o supleţe dispreţuitoare. O văzu pe Elizabeth împietrită în faţa lui şi, amuzat, o întrebă cu o voce limpede şi călduroasă:

— Domnişoară, păreţi a căuta pe cineva. Pot să vă fiu de folos în explorările dumneavoastră?

Mica englezoaică îşi clătină capul speriată şi fugi.

— Cine e? o întrebă ofiţerul pe frumuseţea blondă care se sprijinea fără sfială de umărul lui.

— Habar n-am, n-am văzut-o niciodată.

Muzica devenea mai blândă, mai mângâietoare, după moda vieneză, cu acea undă de melancolie ce predispune la sentiment.

Două trepte despărţeau salonul de sala cea mare, unde trei mese lungi, cu feţe de masă albe, ofereau vederii tot ceea ce foamea şi lăcomia puteau visa mai ispititor, dar invitaţii se grăbeau pe nesimţite ca să prindă primele măsuri ale valsului şi ar fi părut ridicol să se oprească.

Cu totul fără voia ei, Elizabeth se simţea dusă de

mulţimea de care încerca să fugă şi, deodată, un braţ musculos o apucă de mijloc. Se văzu prada unui ofiţer fercheş care-şi ridicase sprâncenele, ca şi cum ar fi fost cuprins de-o nespusă mirare.

— Uimitor, nu găsiţi? Nu vă ştiu numele şi nici dumneavoastră nu-l ştiţi pe-al meu şi iată-ne dansând amândoi.

Avea o faţă drăgălaşă şi impertinentă, iar fata nu putu decât să zâmbească.

— Sunteţi foarte sigur pe dumneavoastră, îi zise Elizabeth.

— Nu-i aşa? Toată lumea mi-o spune. E un cusur tare urât, de care sper să nu mă lecuiesc niciodată.

Orchestra le reteză trăncăneala, acordurile valsului se înălţară dintr-odată, ale valsului suveran, iar o ameţeală plăcută puse stăpânire pe perechi. Nu era impetuosul vârtej pe care Elizabeth îl cunoscuse la Savannah, unde şampania îşi făcuse efectul asupra dansatorilor înainte de-a fi schiţat vreun pas. În salonul cel mare de la Dimwood, băutura n-o luase încă înaintea bunelor maniere, dar beţia îşi croia drum cu o plăcută viclenie. Doamnele abia dacă atingeau pământul, lunecau în abis, urcau iarăşi deasupra, cu creştetele uşoare, cădeau din nou, plutind într-un total abandon de sine.

Ţinute, datorită vârstei lor, departe de aceste distracţii voluptuoase, mamele, cu boneţică de dantelă şi rochii de tafta de culoare închisă, se îndreptară cu un pas demn şi sigur spre bufet. Priviră la început cele trei mese cu anume dezaprobare. Familia Hargrove să fi fost în măsură să suporte povara unei asemenea cheltuieli? Cuvântul extravaganţă le pluti pe buze, apoi gustară discret sandviş după sandviş. Li se oferi câte-un pahar de Château-Talbot pe care nu-l refuzară. Apetitul croindu-şi drum, se lăsară ispitite de trădătoarele tartine cu zmeură şi de alte asemenea dulciuri de-o varietate uimitoare. După

cum observă cu fineţe una dintre doamne, se prevăzuse totul pentru toate gusturile, iar într-aceasta admiraţia lor se dovedi neprecupeţită. Curând, vreo douăsprezece farfurii se goliră şi-au fost numaidecât înlocuite, „ca prin farmec, zău aşa”, declară o venerabilă străbunică ale cărei mâini tremurau.

Tot timpul cât ţinu valsul, îşi refăcură forţele după ceea ce numeau „oboseala călătoriei” şi, ca să nu fie prinse asupra faptului, se retraseră înaintea ultimelor măsuri, repliindu-se pe îndelete în salonul rotund, unde se aşezară pe banchetele capitonate, începând să se răcorească cu evantaiele şi să schimbe impresii.

— Fireşte, spuse una dintre ele, ştergându-se în colţul gurii cu o batistuţă fină, cheltuiala e mare, dar familia are fete de măritat şi, dacă măcar una din patru se mărită, faptul ar îndreptăţi cheltuiala.

— Vedeţi patru? întrebă o bătrânică zâmbitoare, a cărei faţă se afunda în adâncimile unei uriaşe bonete cu volănaşe de dantelă, eu una am numărat cinci, dacă o punem la socoteală şi pe misterioasa englezoaică, la care toţi băieţii ăştia îşi sucesc capetele uitându-se.

Conversaţia se însufleţi dintr-odată, devenind generală.

— Blonda cea micuţă nu-i din familie.

— Ar fi nostim s-o vedem luând premiul.

— Despre ce premiu vorbiţi? în afară de cei doi băieţi ai mei, nu văd decât nişte sclivisiţi fără avere…

— …dar de neam bun. Bătrânul Hargrove s-ar pomeni în situaţia de a rotunji dota, iar fericitul câştigător, când se va pomeni în viaţa civilă, se va vedea pus în faţa groaznicei obligaţii de-a munci.

— Să muncească! Chiar credeţi? Dacă munceşti, înseamnă că-ţi pierzi rangul.

— Eroare. Poate deveni avocat sau profesor fără să-şi piardă rangul.

— Se prea poate, dar la ce soluţii deznădăjduite trebuie să recurgă biata noastră aristocraţie… Să muncească…

— Nu pot numi sclivisit personajul ăsta impozant cu privire atât de mândră.

— Locotenentul Boulton? Nou-venit la Dimwood, dar binecunoscut la Savannah. E prada visată. Bogat şi, probabil, cu sânge regesc în vine…

— Printr-o mezalianţă, scheunară mai multe voci.

— Asta-i bună! E un Tudor! N-aţi observat că lumea se dă instinctiv la o parte din calea lui?

— Nu-i chiar aşa de tânăr Tudorul dumneavoastră. Douăzeci şi cinci de ani bătuţi pe muchie.

— Mai încet, doamnelor! Suntem auzite; iată-i că s-au dus cu toţii la bufet. Cu ce lăcomie nestăpânită năruie piramidele de sandvişuri!

— Unde sunt bunele maniere de-odinioară?

— Chiar aşa. Am fi fost biciuite pentru asemenea lăcomie.

La bufet, unde totul fusese aranjat ca mai înainte, domnea o învălmăşeală politicoasă, gata să se prefacă în îmbulzeală. Cupe de şampanie erau oferite bărbaţilor, dar şi doamnelor, dacă voiau. Niciuna nu refuza şi curând veselia deveni exuberantă, în timp ce platourile se goleau cu o repeziciune ce ţinea de miracol. Foarte riguroasa bună-cuviinţă, ce rezistase languroaselor clătinări ale valsului, ceda acum în faţa familiarităţilor zise periculoase şi unele perechi se îndepărtau de bufet pentru a-şi spune prin colţuri tot felul de lucruri interesante.

Dominând cu un cap mulţimea invitaţilor, locotenentul Boulton făcea elogiul şampaniei, venită drept din cramele de la Reims, şi cerea insistent să fie prezentat misterioasei Elizabeth. Aceasta îndrăznise să evadeze de câteva ori, având-o drept complice pe Susanna, dar unchiul Josh, care era atent la tot, le adusese aproape cu de-a sila

prin preajma bufetului.

Elizabeth, roşind, se ivi în faţa locotenentului Boulton, care se înclină şi, spre mirarea persoanelor de faţă, nu găsi să-i spună decât cuvintele cele mai banale. Abia de se uită la ea, că privirile-i rătăciră într-altă parte, apoi îi căzură drept asupra nefericitei Susanna, care murea de timiditate, îşi pleca ochii, îşi întorcea capul, încerca zadarnic să se ascundă în spatele Elizabethei. Palidă de emoţie, se sprijinea uşor de mica englezoaică, iar lacrimile, gata să-i ţâşnească din ochi, sporeau strălucirea pupilelor mari şi tragice…

Cu un sentiment de oroare, îl văzu făcând un pas spre ea pe bărbatul acela de-o virilitate imperioasă, apoi înclinându-se foarte mult şi, cu o voce respectuoasă, prezentându-se:

— Locotenent Boulton.

Fata încercă să zâmbească, neştiind ce să răspundă. Atât de tulburată era, încât aproape că nu mai ştia nici cum o cheamă.

— Îmi veţi face cinstea să-mi acordaţi valsul următor?

Susanna şopti că dansează tare prost, iar el se prefăcu a nu auzi:

— Mulţumesc, spuse.

Apoi se aplecă ceva mai mult spre ea şi, ca într-un coşmar, fata nu văzu decât albastrul deschis al ochilor lui, în care strălucea o afecţiune lacomă.

O clipă mai târziu, orchestra ataca viguros o temă fanfaron cu ritm îndrăcit. Lăsând deoparte ultimele scrupule datorită îndrăznelii pe care le-o insufla şampania, doamnele se dăruiau cu ochii aproape închişi acestei răpiri neprevăzute. Locotenentul Boulton îşi luă ca pe-un fulg victima, al cărei cap se ciocnea de umerii pătraţi ai răpitorului. Susanna nici nu-şi dădea seama în ce măsură deznădejdea o înfrumuseţa. O paloare sidefie dădea feţei ei delicateţea unei camee preţioase, dar, între genele lungi,

ochii păreau gata să se dea peste cap, aşa încât partenerul îşi închipui că vede în ei mărturisirea unei iubiri pătimaşe, în timp ce fata se afla în pragul leşinului.

Accelerando, muzica anunţa furia unui galop de să-ţi pierzi răsuflarea, ca să lunece numaidecât într-un ralanti mângâietor. Era clipa marilor îndrăzneli sentimentale şi a bătăilor puternice de inimă. Taţi şi mame ale unor familii numeroase – mai e nevoie s-o spunem? – îşi puneau speranţe în aceste capcane aparent pline de nevinovăţie. Dar reveriile acestea nu durau şi valsul se sfârşea cu jovialitate, în sfânta bucurie de toate zilele.

Atunci, locotenentul Boulton, nu fără strângeri de mână şi oftaturi scoase din rărunchi, plecă de lângă Susanna, care aproape că nu se mai ţinea pe picioare. Boulton o dădu în grija Elizabethei, care, adulmecând ceva supărător, îşi croise drum până la ea.

— Ce-i cu tine? o întrebă, călăuzind-o spre unul din colţurile bufetului. Eşti albă ca varul.

— Nu-l pot suferi pe omul ăsta, nu vreau să-l mai văd. Unde e?

— Nu ştiu, s-a dus până în fundul sălii şi a dispărut.

Elizabeth îi găsi un loc să se-aşeze şi-i dădu un pahar cu oranjadă, dar Susanna nici nu voi să se-atingă de el.

— Mi-e teamă, spuse, aş vrea să mor.

Ultimul vals fu scurt. Dulceag şi lent la început, devenea din ce în ce mai alintător, ca apoi să se grăbească puţin câte puţin spre o concluzie pătimaşă şi răsunătoare, ce-i poftea diplomatic pe invitaţi să iasă pe uşă afară.

Lumea remarcă absenţa locotenentului Boulton. Absenţa Susannei trecu însă neobservată. Numai Elizabeth ştia că se dusese să se închidă la ea în cameră, ca un animal hăituit. Urmară clipe lungi de nedumerire în sălile de recepţie. Cum să-ţi iei rămas bun de la gazde dacă nu erau acolo? Dar unde erau? Cum să treacă peste ceremonialul plecării, plin de mulţumiri şi-o groază de

politeţuri? Musafirii se duseră la vestiar, se pregătiră şi aşteptară. Bărbaţii în picioare, cu pălăriile de mătase în mână, femeile cu mantiile de tafta neagră sau cenuşie.

Încântătoarea Miss Jennie Boulton găsi prilejul să se apropie de Elizabeth şi, luându-i amândouă mâinile într-ale ei, îi spuse misterios la ureche într-o adiere de parfum:

— Consolează-te, micuţă fermecătoare, viaţa e plină de decepţii, dar nu vei duce lipsă de *drăguţi*.

După ce şopti aceste cuvinte sibilinice, dispăru ca o zână.

Pentru a nu le face să-şi piardă răbdarea pe toate acele persoane intrigate şi sporovăitoare, dirijorul orchestrei avu fericita idee să-i pună pe muzicanţi să interpreteze, fără voci, serenada în surdină la *Răpirea din Serai*, a cărei magie îşi făcu efectul pe dată. Mozart le închise gura la toţi şi, după ce bucata se termină, cineva spuse: „Încă o dată!” Orchestra o luă de la capăt şi din nou urechile se ciuliră să prindă şoapta ce nu vorbea decât de evadare şi de libertate când, deodată, răsună un strigăt îndepărtat şi parcă înăbuşit.

Capitolul XLV

Cuprinsă de-o spaimă subită, Elizabeth ieşi din sală. Tremura pentru Susanna şi se întreba ce-ar trebui să facă. Ceva o reţinu să urce la primul etaj. Un instinct cu mult mai puternic o călăuzi spre portic.

Străbătând vestibulul, ajunse în micul antreu, apoi împinse uşa, cu sentimentul că iese dintr-o temniţă. Închise ochii o clipă şi inspiră aerul răcoros în care plutea mireasma pinilor şi parfumul florilor ce înconjurau casa. Cântecul broscuţelor adâncea mai curând tăcerea nopţii decât o tulbura. Câteva secunde simţi prezenţa fugară a unei fericiri inexplicabile. Deodată, se simţi smulsă de pe lume şi dusă într-un loc unde pacea n-avea niciodată

sfârşit şi, după ce-şi veni în fire, deoarece bucuria aceea misterioasă se sfârşi repede, avu impresia că sufletul i se apleca sub povara unei tristeţi adânci. Simţi dorinţa să se ducă să regăsească ceva din bucuria dispărută lângă magnolia ce-o întâmpinase în prima seară în susul treptelor, încât făcu vreo câţiva paşi în direcţia aceea, apoi, brusc, se opri.

Cineva se afla acolo, sprijinit de balustradă, chiar lângă magnolie. Un bărbat. Înalt, îmbrăcat într-o culoare închisă pe care o deosebea cu greu, ţinea în mână o cravaşă cu care se bătea peste cizme. Când se ivi Elizabeth, se înclină uşor, apoi spuse cu glas scăzut:

— Nu te teme, Miss Escridge.

Fata păru că vrea să se retragă. El continua să se plesnească peste cizme cu cravaşa.

— Sunt Jonathan, spuse pe un ton firesc, aproape indiferent. Asta îţi spune ceva?

— Nu ştiu, îngăimă fata. Ba da, cred că da, dar acum trebuie să mă întorc înăuntru, scuzaţi-mă.

— Voi aştepta, spuse bărbatul.

Dintr-un scrupul de politeţe, lăsă uşa întredeschisă şi fugi. Jonathan… Cel cu care familia nu voia să dea ochi, cel care dăduse ocol casei… Hotărî să nu spună nimic la nimeni şi alergă spre vestibul.

Spre marea ei mirare, era gol. Toată lumea se retrăsese în sala de bal şi, în încăperea alăturată, cu uşile larg deschise, unchiul Josh vorbea ceva. Orchestra se retrăsese, lăsându-i locul, iar el vorbea tare, pe un ton pe jumătate grav, pe jumătate jovial. Lângă el se aflau William Hargrove, mătuşa Augusta şi unchiul Douglas. Mai era şi mătuşa Emma, stând pe un scaun, şi Susanna, şi ea tot aşezată şi ţinându-şi capul puţin aplecat pe umăr. În sfârşit, în spatele ei, în picioare, dominând adunarea, ca un monarh, locotenentul Boulton.

Grupul acela în întregimea lui stârnea un soi de

proastă dispoziţie, atât datorită seriozităţii lui, cât şi imobilităţii absolute, cu excepţia unchiului Josh, care părea agitat. Jaboul lui de dantelă albă contrasta cu severitatea costumului negru de-o eleganţă căutată, şi, în ciuda zâmbetelor de circumstanţă, era foarte palid.

— Încă o dată, spunea el, îi rugăm pe scumpii noştri invitaţi să ne ierte absenţa, care trebuie să li se fi părut inexplicabilă (aici un uşor râs forţat). Să admirăm încântătoarele viclenii ale vieţii noastre omeneşti. O fericire tainică se urzea sub ochii noştri, iar noi n-aveam nici urmă de bănuială.

Aici, din nou un râset, la fel de puţin firesc ca şi cel de mai înainte, apoi, pe un ton vesel, continuă:

— Am onoarea şi nespusa plăcere de a vă anunţa logodna dragei mele fiice Susanna cu locotenentul Boulton, din regimentul al 20-lea de artilerie grea.

Un răsunător „Ah” se înălţă spre tavan, apoi strigăte de „bravo” şi „vivat” răsunară.

— Propun, strigă unchiul Josh, să bem în sănătatea fericiţilor logodnici.

Urmă o forfotă de petrecere într-un zumzet uriaş de exclamaţii şi comentarii. Cei din familia Hargrove coborâră în sală şi un nou reflux se produse spre vestibulul cu cele trei bufete miraculoase ale lui. Şampania curse din nou; în confuzia generală, grupul familial, asaltat din toate părţile, se dislocă. O clipă, Susanna, de-o paloare înfricoşătoare, stătu sub aripa galonată a învingătorului ei, în timp ce cupele se ridicau toate deodată în jurul lor, iar un „urra!” asurzitor făcea să vibreze aerul devenit înăbuşitor.

Militarii se duseră cu toţii să-l ia cu asalt pe victoriosul lor frate de arme, în timp ce doamnele şi civilii se năpusteau spre preafericita aleasă, care îngăima cu voce strangulată cuvinte fără şir. Se îmbulzeau cu toţii într-o dezordine plăcută, din care purtările alese fugiseră. Se strânseră mâini şi se depuseră săruturi pe buze care nu

se aşteptau să fie sărutate.

Atunci izbuti Susanna să se strecoare prin mulţime până la micul salon al vestiarului, unde Elizabeth, care o pândea, i se alătură cu sprinteneala felină a tinereţii.

Susanna închise uşa şi se azvârli, hohotind, în braţele micii englezoaice.

— E nedrept, gemea fata.

— Dar de ce ţi-ai dat consimţământul?

— Nici nu ştii cum a fost. Tăticu' s-a purtat groaznic. A venit să mă ia de la mine din cameră. A intrat cu forţa. Mi-a spus că pentru toată familia e un noroc neaşteptat, că îmi porunceşte să spun „da", că a nu da ascultare unui tată înseamnă a nu da ascultare lui Dumnezeu, iar a nu da ascultare lui Dumnezeu înseamnă Infernul, şi mi-a fost teamă… Niciodată nu l-am văzut aşa… Era roşu la faţă, am crezut că o să mă omoare…

Nu avu timp să spună mai multe. O mână energică deschise uşa.

Era unchiul Douglas. Părea răscolit şi, aplecându-se spre Susanna, o sărută.

— Fetiţă dragă, fii înţelegătoare, doar fericirea ta o vrem.

În spatele lui se ivi unchiul Josh. Jaboul i se strâmbase, fruntea şi obrajii i se coloraseră într-un roz aprins. Pe un ton în acelaşi timp profund şi hotărât, spuse:

— Susanna, într-o bună zi o să-i mulţumeşti în genunchi Providenţei de ceea ce face pentru mântuirea ta. Vino imediat cu mine şi du-te la logodnicul tău, care te caută peste tot. Poartă-te ca o doamnă din Sud.

Şi, apucând-o de mână, o trase după el, în timp ce fata aruncă o ultimă privire de jale spre Elizabeth, împietrită.

Se făcuse târziu, iar în vestibul ordinea începuse întrucâtva să se restabilească. În grupuri mici de câte doi sau trei, invitaţii îşi luau rămas bun de la familia Hargrove,

potopind-o cu complimente pe cea care devenise regina balului, Susanna, şi care aproape că amuţise de groază şi făcea eforturi eroice să-şi joace aşa cum trebuie rolul de doamnă a Sudului, pe când natura ei profundă ar fi îndemnat-o să urle de moarte.

Faţa aceea cutremurată de durere îl intrigă în cele din urmă pe locotenentul Boulton.

— Scumpa noastră Susanna e atât de sensibilă, îi tot spunea unchiul Josh, orice emoţie o face să plângă, aşa că marea surpriză din seara asta, înţelegeţi?

Locotenentul Boulton protestă că înţelege de minune şi zâmbi cu aerul omului care nu înţelege nimic.

Cu totul şi cu totul fără voia lui, unchiul Josh îşi luă aerul fals al unui jucător stângaci care pentru prima oară trişează la cărţi.

— Se întâmplă, explica el, ca preaplinul de fericire să te facă să plângi. S-au văzut asemenea cazuri.

Boulton încuviinţă din cap, plăcut măgulit în vanitatea lui de bărbat.

— Fiica dumneavoastră ştie să iubească pătimaş, zise cu convingere.

După ce plecară şi ultimii invitaţi, uşile cele mari de la parter au fost închise, iar cei din familia Hargrove, căscând un pic, se strânseră în salonul rotund, unde se prăbuşiră pe banchete. Numai mătuşa Emma rămase în picioare: simţindu-se inspirată, voi să spună ceva măreţ. În foşnet de taftale brun-roşcate, însoţite de consideraţii pioase, se îndreptă spre Susanna, cea cu inima zdrobită:

— Susanna, spuse, Cerul…

Dintr-un salt, Susanna fu în picioare:

— O, mătuşă Emma, protestă ea energic, fie-ţi milă! Mor de oboseală şi mă duc la culcare.

Rostise cuvintele pe un ton atât de hotărât, încât nimeni nu se clinti şi, cu pas sprinten, fata ieşi din cameră.

Se lăsă un moment de stupoare, apoi William

Hargrove îl opri printr-un gest pe Josh, care se pregătea să se ducă după ea:

— Trebuie s-o laşi în pace, spuse el trist, e nefericită.

— Dar vreau să ştiu, exclamă unchiul Josh, vreau să înţeleg.

— Nu încerca, fata suferă, are dreptul la linişte.

— Cea mai bună partidă din toată Georgia! exclamă unchiul Josh. Nici nu speram noi în aşa noroc. Dacă s-ar fi îndrăgostit de vreun terchea-berchea fără niciun viitor, cum sunt atâţia pe-aici…

— Fii fără teamă în privinţa asta. Şi-apoi, a spus „da”, nu ţi-e de-ajuns?

— Dar, tată, o logodnă poate fi ruptă.

— Josh, spuse William Hargrove cu blândeţe, du-te la culcare.

În clipa aceea, un servitor în livrea roşie anunţă că Mr. Jonathan Armstrong dorea să-şi prezinte respectele lui Masa William.

Stăpânul plantaţiei Dimwood şi Douglas se ridicară amândoi dintr-un salt. Josh era în picioare şi cei trei bărbaţi se priviră cu aceeaşi expresie de îngrijorare.

— Nu-l putem face să aştepte, e dintr-o familie mult mai veche decât a noastră, spuse Douglas.

— Sunt silit să-l primesc, spuse William Hargrove, dar unde? Toate camerele au fost date peste cap cu pregătirile pentru bal. Atâta pagubă.

Şi adresându-se servitorului, îi spuse:

— Pofteşte-l în sala de bal.

— Omul ăsta aduce nenoroc, comentă mătuşa Emma după ce servitorul plecă. Nu vreau să-l văd.

— N-ai să-l vezi, spuse William Hargrove. Am să-l duc la mine în birou. Josh şi Douglas, veniţi cu mine. Motivul vizitei lui e cât se poate de limpede. Încearcă să ne ruineze înainte de scadenţa din ’52. N-o să izbutească.

— Charlie Jones n-ar îngădui-o niciodată, spuse

unchiul Josh.

În timp ce vorbeau, se îndreptau spre vestibul… Elizabeth, care nu se clintise de la începutul acelei convorbiri, îi urmări din priviri cu o curiozitate atât de lacomă, încât avu impresia că-şi părăseşte trupul şi că merge alături de ei; se scurseră câteva secunde, apoi îl văzu pătrunzând în vestibul pe bărbatul care-i vorbise sub portic.

Subţire şi înalt, purta o haină de culoare închisă şi pantaloni din piele de căprioară. Cravaşa îi atârna de încheietura mâinii. Un păr des şi negru îi scotea în evidenţă paloarea feţei, ale cărei trăsături nu le putu distinge, dar nu-i păru frumoasă. Fu nespus de dezamăgită. Asta n-o împiedică să admire graţia lipsită de afectare a mersului lui. îl salută pe William Hargrove cu o plecăciune adâncă, o plecăciune din inimă, îşi spuse tânăra englezoaică.

Cei patru bărbaţi se aflau în biroul lui William Hargrove, încăperea aceea pe care Elizabeth n-o văzuse decât o dată şi pe care spera să n-o mai vadă vreodată.

Pe masa plină de hârtii şi de cărţi, o lampă mare, cu ulei, răspândea o lumină liniştită. Şirurile lungi de volume legate-n scoarţe vechi acopereau aproape în întregime pereţii, iar auriul titlurilor lucea blând pe pielea de culoare închisă. Decorul acela studios îndemna la linişte. Poate că din cauza asta niciunul dintre interlocutori nu ridica vocea. Cei de faţă erau aşezaţi pe scaune din lemn negru, ale căror spătare mari, sculptate, vorbeau mai mult de Anglia secolului trecut decât de Lumea Nouă. Totul evoca puternic o civilizaţie apusă, iar convorbirea pe cale să se desfăşoare n-avea să spulbere cu nimic această impresie.

Într-o atitudine uşor nonşalantă, Jonathan Armstrong se exprima cu o încetineală dispreţuitoare. Un fel de a fi de nedefinit, pe care americanii îl desemnau printr-un cuvânt

franţuzesc, îi caracteriza comportarea: une hauteur[20], nedespărţită de o politeţe studiată. Pe locul unde sta, semiîntunericul atenua defectele feţei lui mici şi voluntare. Un nas gingaş, modelat cu fineţe, şi o gură cu buze pline, puţin batjocoritoare, i-ar fi putut dărui oarecare frumuseţe dacă ansamblul trăsăturilor n-ar fi fost atât de înghesuit. Ochii însă, de un albastru cenuşiu, răscumpărau totul prin splendoarea privirii.

— Îngăduiţi-mi să vă amintesc, Sir, spunea el, că nimic din învoiala noastră nu vă sileşte să-mi înmânaţi această sumă, dacă o socotiţi prea mare. N-am învăţat niciodată să mă târguiesc. Dacă vreţi, îmi pot retrage oferta.

— Puteţi s-o menţineţi sau s-o retrageţi, după cum doriţi, răspunse William Hargrove. Dacă o menţineţi, suma vă va fi vărsată de către banca din Macon, în douăzeci şi patru de ore. Sunt gata să vă semnez pe loc hârtiile necesare, dar vă vorbesc în interesul dumneavoastră.

— Hotărârea mea e definitivă, Sir. Sunt sensibil la sfaturile bune, dar, zău aşa, n-am ce face cu ele.

— Bine. Vă voi cere să vă depuneţi semnătura, pentru ratificarea hotărârii judecătoreşti, dar vă atrag totuşi atenţia: mi-aţi cedat rând pe rând bălţile, pădurea numită *Pădurea blestemată*, apoi cele treizeci de hectare cultivate cu bumbac. Vă rămâne aleea cea mare, terenul cuprins între casă şi râu, până la liziera pădurii numită Pădurea indienilor, în sfârşit, cea mai frumoasă podoabă a plantaţiei, grădinile numite Labirintul. O casă fără grădini…

— Asta-i treaba mea, Mr. Hargrove. Sunteţi sau nu sunteţi dispus să cumpăraţi Labirintul? Nu vă vorbesc în calitate de solicitant, ci de viitor ocupant al casei în care ne aflăm.

---

20 O semeţie (fr.)

Fără a da atenţie acestei observaţii, William Hargrove scoase din buzunar o legătură de chei, pe care i-o întinse lui Douglas. Acesta, de cealaltă parte a mesei, deschise un sertar, de unde scoase un dosar voluminos, pe care-l puse în faţa lui. Hârtii şi cărţi au fost date la o parte pentru a-i face loc. Mai întâi s-a despăturit un plan al întregii plantaţii Dimwood. O linie groasă, trasă cu cerneală roşie şi purtând semnătura lui Jonathan Armstrong şi data la care avusese loc tranzacţia, tăia fiecare porţiune din acel teritoriu revândut lui William Hargrove. Niciun discurs n-ar fi înfăţişat mai bine decăderea unei familii. Cei patru bărbaţi, stând în picioare lângă masă, priveau în tăcere desenul acela mare, liniat în toate sensurile cu roşu. În sfârşit, fără un cuvânt, William Hargrove puse degetul pe dreptunghiul unde figura Labirintul.

— Ei bine, făcu Jonathan Armstrong pe un ton indiferent, văd. Ce mai aşteptăm ca să încheiem afacerea?

— V-aţi gândit bine? întrebă William Hargrove.

— Sir, sunt cât se poate de hotărât şi nu facem decât să pierdem timpul.

William Hargrove deschise un alt sertar şi scoase din el un impozant portofel roşu-închis din piele, de unde luă un cec de format mare, împodobit cu litere cursive englezeşti. Cei doi fii ai săi şi Jonathan se dădură la o parte, iar el se aşeză ca să scrie.

— Aştept, spuse răbdător.

Vocea înceată şi indiferentă a lui Jonathan Armstrong rosti cifra:

— O mie.

Pe minunata hârtie de zdrenţe, pana de gâscă scrise cifrele în litere, iar scârţâitul ei uşor păru să umple tăcerea, apoi cecul, datat şi semnat cum se cuvine, îi fu întins lui Jonathan Armstrong, care-l luă înclinându-se. O pană de gâscă nou-nouţă îi fu dată şi, după ce-o muie în

cerneală roşie, acesta semnă cu un scris înalt şi orgolios dreptunghiul ce fusese tăiat printr-o linie.

Două semnături au fost apoi depuse pe un act notarial scos ca prin minune din portofelul cel mare şi roşu din piele. Punctul final al acestei întrevederi se termină fără ceremonie. Stăpânul plantaţiei Dimwood îl conduse pe Jonathan Armstrong până la portic, unde îşi urară unul altuia noapte bună, după care William Hargrove intră în casă.

Jonathan Armstrong coborî scările porticului şi ajunse lângă magnolia a cărei mireasmă îmbălsăma aerul nemişcat. Acolo se opri şi aşteptă.

Capitolul XLVI

Întors în bibliotecă, William Hargrove îşi găsi fiii îngrijoraţi.

— I-ai dat o sumă considerabilă, tată, spuse Douglas.

— Poate că da, dar mă aşteptam la mult mai mult. Totul rămâne încă bine echilibrat şi el e cel care pierde partida. Nu va accepta niciodată să locuiască într-o casă al cărei teren nu-i mai aparţine. Nici ea. Femeia asta l-a scos din minţi de-a binelea.

Tăcu şi se aşeză la masa presărată de hârtii răvăşite.

— Mi-e milă de Jonathan, spuse. Vanitatea lui mă scoate din sărite, dar nu-i om rău.

— Tată, spuse Joshua, eşti obosit, trebuie să te odihneşti.

— Adevărat, dar nu mă pot împiedica să nu mă gândesc la ea. Mi-ar fi fost de-ajuns zece minute ca să aranjez totul, să dreg totul. Şi unde mai pui că a fost aici, iar Miss Llewelyn nu s-a priceput s-o oprească…

— N-avea cum, spuse Douglas. Dacă e o persoană pe lume pe care Annabel nu vrea s-o vadă, asta-i velşa – ceea ce vrea însă e casa asta.

— Oh! dar i-aş fi dat-o! exclamă William Hargrove. S-ar fi măritat, ar fi pătruns în lumea bună.

La aceste cuvinte, Joshua şi Douglas protestară, vorbind într-un glas:

— Nici pomeneală! Gândeşte-te la ce spui, tată.

— Ştiu, ştiu, dar e de-o frumuseţe fără margini şi o femeie minunată, rafinată.

— Nu suntem în Europa, zise Douglas, nici în Nord. Aici, în Sud, niciodată.

— Prea neîndurătoare sunt convenienţele, gemu William Hargrove, cu toţii suntem prea neîndurători.

— Să nu ne văităm, zise Joshua. Cu ea, am fi riscat un scandal, un scandal ridicol. Şi-apoi, să trăim aici, împreună cu ea, asta nu. Niciunul dintre noi n-ar suporta una ca asta, în afară de…

— Destul! exclamă dintr-odată William Hargrove. Mă faceţi să mă chinui fără rost. Voi n-aveţi aceleaşi motive ca mine să ţineţi la femeia asta.

— Iartă-ne, tată, spuse Joshua, şi să ne bucurăm mai curând de logodna Susannei cu locotenentul Boulton. Căsătoria o va salva.

În clipa aceea, cineva trecu pe sub portic. Lampa de pe masă lăsa să scape prin despărţiturile storurilor o lumină slabă şi, timp de câteva secunde, se văzu trecând o siluetă.

— Prea vorbim tare, zise Joshua cu glas scăzut, ne-ar putea auzi cineva.

— Nu poate fi decât Miss Llewelyn, spuse William Hargrove, femeia asta ascultă şi spionează.

Douglas se apropie de fereastră şi întredeschise puţin storurile. Văzu o femeie depărtându-se ca o umbră.

— E Laura, spuse în şoaptă.

William Hargrove tresări.

— Lăsaţi-mă singur, le ceru el.

Departe de-acolo, la celălalt capăt al verandei,

Elizabeth umbla de colo-colo la ea în cameră, fără să se poată hotărî să se dezbrace şi să se culce. După zgomotul balului, al orchestrei, al sporovăielii invitaţilor, cântecul lichid al broscuţelor părea a-i spune cu insistenţă ceva de neînţeles, încât îl asculta fără voia ei, deoarece i se părea că atunci numai se despovărează, dar se simţea dezamăgită. Se duse de mai multe ori să se privească în oglinda de deasupra căminului, ca să vadă dacă e pe-atât de drăguţă pe cât i se spunea uneori. Se urcă chiar pe un scaun, ca să se vadă mai bine pe de-a-ntregul. Ar fi putut, de pildă, să rivalizeze cu Miss Jennie Boulton? Iar oglinda îi spunea limpede: „Da şi nu”. Oftă.

În materie de *drăguţi*, nu putuse mobiliza decât pe micul sublocotenent, care, de altfel, după un tur de vals, o părăsise pentru a-şi duce aiurea zâmbetele şi complimentele; pe când ea era însetată de complimente, de duioşie şi pur şi simplu de dragoste, dar nu şi-o mărturisea. Susanna, în schimb, cucerise pe militarul cel mai admirat, dar câte lacrimi o costa victoria ei! Aici, mister. Elizabeth nu înţelegea bine. Fără să încerce nici urmă de atracţie faţă de o persoană atât de infatuată, pricepea prea bine că, pentru părinţii fetelor de măritat, locotenentul era prada râvnită, pe când Susanna nu-l voia. Cu toate astea, era chipeş şi, de vreme ce tot trebuie să te măriţi… Ea însăşi tremura la gândul să nu rămână fată bătrână, dar visa la o căsătorie ideală cu o fiinţă care să fie, în acelaşi timp, un tânăr încântător şi un înger. Şi totuşi, locotenentul Boulton nu era respingător, ca să îndreptăţească repulsia logodnicei lui…

Pentru ea, străina, cea care venea din altă parte, fusese o seară întrucâtva umilitoare, la urma urmei. Simţea bine că era lăsată la o parte şi că de ea nu se interesa nimeni. Nimeni, în afară de nefastul Jonathan Armstrong, timp de două minute, în întunecimea porticului. De departe, îi zărise faţa stranie. Instinctiv, şi-l

scotea din minte dar, cu un soi de îndărătnicie perversă, el se-ntorcea întruna.

„Nu te teme, Miss Escridge...”

I se părea că aude sunetul acestei voci abia perceptibile în singurătatea camerei ei, o voce respectuoasă şi în acelaşi timp batjocoritoare. Şi pe urmă:

„Sunt Jonathan Armstrong...”

Foarte aproape de magnolie, magnolia ei, căreia uneori îi vorbea în taină, şi asta la mai puţin de cincisprezece paşi de camera ei. În sfârşit, aceste ultime cuvinte ce nu păreau să însemne nimic:

„Voi aştepta”.

O cuprinse o dorinţă absurdă să se ducă până la portic, acolo unde avusese loc neînsemnatul dialog. Capriciu de fetiţă, îşi spuse, pentru a-şi bate joc de ea însăşi şi a înlătura unele scrupule nedesluşite. Curioasă, da, ştia că e o fire curioasă – ei şi?

Încetişor, dădu storurile la o parte şi îndrăzni să-şi arunce o privire spre camera vecinei ei, mătuşa Laura. Nicio lumină. Fără îndoială că dormea.

Era oare interzis să te răcoreşti în galerie, chiar dacă era atât de târziu? Se strecură afară în vârful picioarelor, îndreptându-se spre magnolie.

Bineînţeles, nu era nimeni. Lumina lunii cădea pe arbore, cizelând fiecare floare, făcând să lucească lungile frunze negre. Elizabeth se apropie de masa aceea mare şi înmiresmată. Nemişcată, cu ochii închişi, se dăruia pe de-a-ntregul magiei acelui parfum în care se amesteca fericire şi tristeţe când, deodată, o voce făcu să-i bată inima... Nu era decât o şoaptă ce urca de jos, dar ea o auzi:

— Nu te teme, Miss Escridge.

Cuprinsă de spaimă, îi veni să fugă, şi totuşi nu se clinti. Întocmai aceleaşi cuvinte, cum oare să nu le fi recunoscut!

— N-ai a te teme de nimic, continuă vocea. Jonathan

îţi vorbeşte. Vino mai aproape şi apleacă-te. Vreau să-ţi spun ceva.

Îşi veni în fire şi şopti:

— Eu, însă, n-am nimic să-ţi spun, Mr. Armstrong. Iartă-mă, dar plec.

— Spune-mi Jonathan şi nu pleca. Am să rămân unde sunt, n-am să te ating, nu-ţi cer decât să te-apropii ca să te văd. De ce refuzi?

Nu răspunse, şovăi, apoi, ca un animal fascinat, înaintă, se plecă puţin înainte, cu obrazul mângâiat de florile albe. La mai puţin de doi metri sub balustradă, capul lui Jonathan se înălţa spre ea, dar rămânea pe jumătate în întuneric.

Cu o mână, tânărul îndepărtă frunzişul, iar lumina lunii îl izbi nemilos în plină faţă.

Fata îl privi şi rămase fără grai. Ca şi cum i-ar fi citit gândurile, el zâmbi şi zise:

— Nu sunt frumos, nu-i aşa?

— N-am spus asta, se apără fata cu aprindere.

— Eu, însă, o spun. Dar nu ne jucăm de-a Romeo şi Julieta, cu toate că luna, balconul şi întreg decorul sunt potrivite. Mărturiseşte că am o faţă caraghioasă, care nu-ţi place.

— Nu mărturisesc nimic, n-am nimic de mărturisit, zise din ce în ce mai tulburată, deoarece vocea lui, la început ironică, devenea de-o încetineală aproape plângăreaţă.

— Hai, apleacă-te puţin într-o parte, spre mine. Vreau să te văd timp de-un minut, e tot ce-ţi cer, nu e nimic rău în asta.

— Un minut şi plec.

— Fireşte, voi rămâne pe locul unde sunt, îţi făgăduiesc. De ce te temi?

În timp ce vorbea, îşi ţinea pleoapele pe jumătate închise, ca şi cum strălucirea luminii nocturne l-ar fi orbit.

Asta şi toate cuvintele lui rostite în şoaptă o neliniştea cel mai mult pe Elizabeth, dar în acelaşi timp o ţintuiau locului. O curiozitate smintită pentru tot ce avea să-i spună pusese stăpânire pe ea. Făcu un pas într-o parte şi, la rândul ei, dădu în lături frunzele ce-o ascundeau.

— Elizabeth, îi spuse.

Fata îşi întinse puţin capul. Privirile li se încrucişară, iar Elizabeth se simţi pierdută. Din adâncul acelor ochi de culoare deschisă urca o chemare de-o forţă irezistibilă.

Fata se gândi nedesluşit la sufletele în suferinţă, pradă abisului ameţitor ce le desprinde de viaţă.

Cu o voce atât de joasă, încât semăna cu o răsuflare, spuse:

— Ascultă-mă, Elizabeth.

În ciuda spaimei ce-i punea un nod în gât, admiră minunăţia acelor pupile, în acelaşi timp palide şi luminoase, dar în care nu se citea decât o nelinişte de moarte.

— Te-am văzut mai adineauri printr-o uşă întredeschisă. Nevinovăţia dumitale – e de-ajuns o privire pentru a-i ghici prezenţa tulburătoare şi minunată. Din cauza asta eşti în primejdie.

— În primejdie? De ce?

Jonathan îşi înălţă capul ceva mai sus.

— Va veni o zi când mă vei căuta, Elizabeth, şi n-o să mă găseşti.

— De ce spui toate astea?…

— Nu sunt aici ca să te-nvăţ ce-i dragostea. N-o să mă iubeşti decât atunci când voi fi departe. Acum nu mă iubeşti.

— N-am spus nimic, şopti fata, nu înţeleg…

— Nu poţi înţelege. Să n-ai încredere în toţi băieţii ăştia şi în politeţea lor de convenienţă. Vorbesc de dragoste tară să ştie ce înseamnă. Aşteaptă. Plec, Elizabeth.

Cuvintele scăpară de pe buzele fetei, fără a le putea opri.

— Oh! Dar de ce?

— N-aş putea îndura să te aud rostind un cuvânt de care mă tem.

— Dar n-am deloc de gând să-ţi fac rău.

— Rosteşte-mi doar numele şi-l voi lua cu mine ca pe un talisman. Spune: „Jonathan”.

Cu inima zvâcnindu-i, şovăi, apoi şopti blând:

— Jonathan.

— Elizabeth, totdeauna voi auzi sunetul acestei voci rostindu-mi numele în miezul nopţii de mai. Iar acum, rosteşte cuvintele ce vor fi ca un tăiş, de vreme ce trebuie pus capăt la ceea ce nu se poate împlini.

— De ce vorbeşti aşa? Mă sperii…

— Hai, spune doar atât: „Jonathan, niciodată n-o să te pot iubi”.

— Nu-mi place ceea ce spui, n-am să rostesc cuvintele acestea.

— De ce, Elizabeth?

— Nu ştiu de ce, dar nu pot. Adio, Jonathan.

Spunând cuvintele din urmă tare, ca pe un strigăt, fugi până la ea în cameră. Şi-acolo, se prăbuşi aşa îmbrăcată cum era pe pat, cu faţa cufundată în pernă, ca să-şi înăbuşe hohotele de plâns, şi deodată, aşa cum ai leşina, căzu în prăpastia unui somn fără vise.

Capitolul XLVII

Zilele ce urmară aduseră la Dimwood liniştea obişnuită, ce putea lua chiar aparenţa fericirii. Fără a fi oficial proclamată, departe de asta, pacea părea la fel de sigură ca şi răsăritul soarelui atunci când cerul începe să se albească în spatele colinelor; discuţiile asupra unui acord definitiv se vesteau îndelungi şi aprinse. Irascibilul

general Zacharie Taylor nu era favorabil acestei înţelegeri care purta numele – fie şi oricât de puţin dubitativ – de Compromis. În calitate de preşedinte, opinia lui atârna greu în balanţă, dar ţara voia pacea, iar Senatul, care avea cuvântul lui de spus, înţelegea perfect vocea aceea imperioasă.

Timpul de după petreceri e totdeauna însoţit de-o umbră de frustrare. Ai casei se amuzaseră într-atât, încât dintr-odată plictisul vieţii la ţară îşi redobândea atotputernicia. Valsul, muzica, şampania – la toate li se simţea groaznic lipsa. În casă domnea ordinea. Saloanele şi vestibulul nu-şi aminteau de nimic. Toţi căscau şi sufereau ca şi-nainte, fiecare închis în mica lui tragedie personală şi secretă.

Susanna nu voia să vorbească cu nimeni şi-şi plimba deznădejdea în singurătate, de-a lungul râului, până la marginea pădurii indienilor. Uneori se aventura destul de departe sub frunzişul întunecos al acestui loc renumit prin faima lui malefică, unde din când în când răsuna ţipătul ca un râs tulburător al vreunei păsări, iar fata îşi dorea ca o moarte năprasnică să vină s-o scape de ea însăşi. Suferea mai cu seamă de pe urma dezinvolturii cu care familia dispunea de persoana şi de libertatea ei, aşa cum ar fi făcut cu un animal. Trebuia să aparţină unui bărbat deoarece aşa voia tatăl ei. Şi, înaintând ceva mai mult în întunericul acelei păduri interzise, spera nebuneşte ca vreun seminol ce-ar mai fi supravieţuit să-i străpungă inima cu o săgeată de cremene, fie şi numai pentru a cufunda familia în chinurile conştiinţelor împovărate. În cele din urmă, se întorcea pentru cină.

Trecând prin sfâşierile sufletului aflat la prima lui dragoste, Elizabeth se refugia şi ea în singurătate, dar alese drept loc al suferinţei camera ei, fără a lăsa să se vadă nimic. Acolo se afla câmpul de bătaie între speranţa tremurătoare şi deznădejdea absolută. Se apăra rău. Ce

faci în asemenea cazuri cu propriul tău trup?

Strania întrebare i se înfăţişa cu o insistenţă ce devenea o adevărată obsesie. Nu plângea, ci pur şi simplu ar fi vrut să nu mai existe. Jonathan n-avea să se mai întoarcă, îşi închipuia că e sigură de asta şi, de vreme ce nu exista Jonathan, ar fi trebuit să nu existe nici Elizabeth, dar trupul se afla acolo, cu capul Elizabethei, braţele şi picioarele Elizabethei, pieptul şi sânii Elizabethei, şi toate acelea erau ea, fiinţă inutilă. Zadarnic umbla în toate părţile prin cameră, pentru prima oară în viaţă dorea, cu o dorinţă soră cu moartea, prezenţa unui bărbat, Jonathan. Chiar dacă-i rostea numele în şoaptă – asta nu-l aducea acolo. Nu găsea nimic altceva ca să se poată apăra. Când se afla lângă ea în frunzişul magnoliei, i-ar fi putut spune că-l iubeşte, dar nu-şi dăduse seama de asta decât prea târziu, atunci când, ca o nebună, i-a spus adio. Acum s-a terminat. Avea senzaţia că se azvârlise în ochii lui, că se azvârlise în adâncul ochilor lui ca într-un lac. Ar fi trebuit să coboare curajos până la el. Laşă, fusese laşă. Toate întrebările acelea absurde pe care el i le punea nu însemnau decât un singur lucru. Trupul i-o spunea. Aşa că *adio, Jonathan* era o prostie. De mai multe ori, noaptea, se duse pe locul unde stătuse el, ca să vadă ce? Ca să vadă dacă mai era acolo? „Neroado", îşi spunea. Şi totuşi, se ducea, se apleca în frunziş şi, întinzându-şi braţul, mâna ei căuta în gol faţa ce nu mai era acolo. Să-i atingă faţa cu degetul… Ar fi putut-o face. Doar faţa conta, trupul însemna prezenţa, nu-şi închipuia nimic altceva mai precis, în afară de braţele ce-ar fi strâns-o la pieptul lui, nu ştia, nici nu simţea încă altceva. Jonathan vorbise, bătându-şi joc de Romeo şi Julieta, dar pentru ea asta era, citise piesa lui Shakespeare în ediţia epurată care circula prin familii. Julieta nu fugise, dar ca şi Julieta, Elizabeth îşi păstra dragostea tainică, deşi apărea la toate mesele. Nimeni nu ştia.

Într-o zi totuşi, spre seară, mătuşa Laura veni s-o vadă. Gravă şi zâmbitoare în acelaşi timp, ca totdeauna, şi ca totdeauna la fel de graţioasă în rochia ei albă şi cenuşie.

O pofti pe Elizabeth să stea lângă ea pe canapea şi-i luă mâinile într-ale ei, cu afecţiune.

— Elizabeth, îi spuse ea, se întâmplă ceva cu tine. Înţelegi ce vreau să spun?

— Nu.

— Mă aşteptam la răspunsul ăsta. Orice întrebare e indiscretă, dar ţin mult la tine şi văd bine că mănânci din ce în ce mai puţin.

— E prea cald, spuse fata cam cu prea multă vioiciune, ca pentru a se apăra.

— E-adevărat, dar nu mai vorbeşti deloc în timpul meselor, deşi ştiu că totdeauna ai fost un pic cam tăcută…

— Aşa e, mătuşă Laura. Şi dumneata la fel, mi se pare.

Lovitura era directă, iar mătuşa Laura nu răspunse pe loc.

— Aşa sunt, într-adevăr, de ani în şir, şi tocmai de asta şi sunt, fără îndoială, singura persoană în măsură să te înţeleagă. Nu te simţi bine la Dimwood.

— Adevărat.

— N-am să-ţi pun nicio întrebare. Ce rost ar avea? E limpede că se întâmplă ceva.

Ultimele cuvinte o făcură pe Elizabeth să roşească şi rosti pe tonul ei englezesc, cât se poate de precis:

— Cu tot respectul pe care ţi-l datorez, mătuşă Laura, nu-ţi ascund că mă simt la fel de stânjenită, de parcă aş fi supusă unui interogatoriu. Nu ştiu cum faci de pui întrebări fără să pari a le pune.

Pentru prima oară îi vorbea mătuşii Laura cu o sinceritate brutală. Cuvintele mamei ei o obsedau: „Catolică, să n-ai încredere”.

Fără să se clintească, mătuşa Laura păli şi continuă

cu un zâmbet:

— Îţi înţeleg iritarea, dragă Elizabeth. Nu ai a te teme de nimic din partea mea, dar pentru mine e limpede: eşti îndrăgostită.

Elizabeth sări în picioare:

— Mătuşă Laura, spuse cu ochii strălucindu-i de mânie, nu înţeleg cu ce drept îmi vorbeşti aşa.

Răspunsul veni pe un ton calm, dar de-o tristeţe care o ului pe fată:

— Pentru că şi eu am fost îndrăgostită la vârsta ta şi nu mi-am mai venit niciodată în fire. Chiar şi astăzi, acum, când îţi vorbesc, simt că rana e tot aici şi că nu se închide. Poate că e o mare bucurie sau o mare nenorocire să te îndrăgosteşti, dar nu ne e dat să alegem, vezi tu, e un mister.

O asemenea nobleţe era zugrăvită pe chipul ei în timp ce rostea aceste cuvinte, încât Elizabeth se ruşină:

— Nu ştiam, spuse în cele din urmă. îmi pare rău că ţi-am vorbit aşa, mătuşă Laura.

— Nicio scuză, Elizabeth, ai reacţionat ca o englezoaică. Poate că şi eu aş fi făcut la fel în locul tău. Suntem cu toţii englezi în colţul ăsta de lume. Tocmai asta Nordul n-o să înţeleagă niciodată. Vino să stai jos.

Cu inima zvâcnindu-i, Elizabeth se aşeză la locul ei şi, din nou, mătuşa Laura îi zâmbi:

— Nu care cumva să-ţi închipui că mă străduiesc să aflu ceea ce nu se cuvine să aflu. Dacă eşti îndrăgostită, fii atentă. Erau mai mulţi tineri care-ar fi putut dansa cu tine în seara aceea.

— Unul singur, un sublocotenent micuţ, lipsit de interes.

— Îmi pare rău. Toţi sunt de familie destul de bună. Dar dacă e vorba de cineva care se afla aici şi nu dansa, tremur pentru tine, şi când zic asta, am zis totul. Eşti în primejdie, Elizabeth, dacă e vorba de bărbatul la care mă

gândesc. Dar, la urma urmelor, poate că nu eşti îndrăgostită.

— Ba da, din păcate! oftă Elizabeth.

— Te simţi în stare să pleci de la Dimwood şi să petreci câteva luni la Savannah, acasă la unchiul Charlie? Aş putea aranja eu totul.

— Nu merită osteneala, n-o să mai vină, sunt sigură.

— Cunosc eu omul. Dacă ne gândim la aceeaşi persoană, e mai bine să ştii că e îndrăgostit la nebunie de doamna…

Şovăi o clipă şi închise ochii.

— …o doamnă pe care n-ai văzut-o şi care a venit aici într-o zi, împreună cu el, în cabrioletă, în timp ce tu mai erai la Savannah.

— Doamna în alb?

— Ţi s-a spus… Degeaba te-ai gândi la el, Elizabeth. Se distrează să te facă să suferi, dar nu pe tine te iubeşte. Roagă-te cerului să nu mai vină. N-am dreptul să ştiu mai multe, dar o să mă gândesc la tine în noaptea asta.

Era gata să se ridice, când Elizabeth spuse pe un ton timid, ce nu-i stătea în fire:

— Doamna în alb trebuie să fie nemaipomenit de frumoasă, ca s-o iubească atâta.

— Nemaipomenit de frumoasă, da, spuse mătuşa Laura, aşezându-se la loc.

Urmă o scurtă tăcere, în timp ce fiecare dintre ele se pierdea în propriile gânduri. Elizabeth simţi întreaga duritate a umilinţei pe care-o chemase ea însăşi. Mătuşa Laura părea a privi în gol o faţă invizibilă.

— O femeie minunată, spuse pe şoptite, ca şi cum şi-ar fi vorbit sieşi. Voaleta pe care o poartă ca să-şi menţină tenul i-a făcut pe oameni s-o socoată o persoană misterioasă, dar e absurd. La fel şi mănuşile lungi şi albe, ca să-şi apere de soare mâinile ei frumoase. Totul în ea e atât de delicat… De-ai putea-o vedea, te-ai îndrăgosti pur

şi simplu. Aşa li se întâmplă tuturor, fără să vrea, dar e greu să ajungi la ea.

Niciodată Elizabeth n-o mai văzuse pe mătuşa Laura vorbind cu o duioşie atât de pătimaşă şi se simţi şocată, de parcă ar fi pătruns o taină pe care n-ar fi trebuit s-o ştie. La sfârşit, întrucâtva sâcâită, spuse cu sălbăticie:

— Dacă e atât de frumoasă, presupun că e măritată.

— Nu.

— Bărbatul care a venit cu ea în cabrioletă se va căsători cu ea?

— Oh! nici gând.

Acel „nici gând” atât de categoric aprinse o luminiţă de speranţă în ochii tinerei englezoaice.

— Dacă am înţeles eu bine, el e îndrăgostit de ea, dar ea nu e îndrăgostită de el.

— Cam aşa ceva.

— Atunci, poate că va lua în căsătorie pe altcineva, nu? întrebă cu naivitate.

Gândul i se citea atât de limpede în priviri, încât mătuşa Laura se aplecă spre ea şi o sărută.

— Fetiţă dragă, oare de-a ce ne jucăm noi acum? De un sfert de oră îmi vorbeşti despre un bărbat căruia nu vrei să-i spui pe nume, în timp ce eu, care te-ascult de un sfert de oră, văd chipul lui Jonathan Armstrong. Nu te întreb dacă despre el este vorba, dar dacă da, temete şi fugi de el. Nu-ţi poate aduce decât nenorocire. Nu vreau să te necăjesc, dar nici să-ţi ascund adevărul nu pot, iar adevărul e uneori greu de îndurat.

Cuvintele acelea, rostite cu o voce nespus de blândă, sfâşiară inima fetei, care era cât pe ce să izbucnească în plâns. Se stăpâni însă şi, pentru că mătuşa Laura se ridică în picioare, se ridică şi ea.

— În clipa asta, spuse mătuşa Laura, nu mă poţi suferi şi ai pică pe mine.

— Nu, spuse Elizabeth cu răceală.

— Ba da, dar ascultă. Dacă atunci când aveam vârsta ta, cineva mi-ar fi vorbit aşa cum ţi-am vorbit eu în seara asta, soarta mea ar fi fost alta, dar nimeni n-a făcut-o, încât ai în faţa ta cea mai nefericită dintre femei.

Spusese cuvintele acelea cu un soi de calm cumplit şi întreaga ei persoană păru să capete o majestate ce-o separa de restul lumii.

Răscolită, fata nu putu decât să şoptească:

— Mătuşă Laura...

— Bine, spuse aceasta din urmă ca pentru a reteza orice efuziune, noapte bună şi aminteşte-ţi ce ţi-am spus... Am să încerc să dorm puţin, dar am să mă gândesc şi la tine.

Şi, fără să mai adauge nimic, o sărută pe Elizabeth şi dispăru.

Rămasă singură, Elizabeth se dezbrăcă, suflă în lampă şi se culcă, dar prea multe gânduri contradictorii se ciocneau în mintea ei ca să poată dormi. Emoţia, uimirea, iritarea stârnită de fraza misterioasă privind intenţia de-a se gândi la ea, toate acestea o răscoleau neplăcut. Cu o forţă irezistibilă, numele lui Jonathan începea iarăşi să fie rostit de buzele ei într-o şoaptă ce semăna a chemare. Lunecă în somn şi visul puse stăpânire pe ea cu o tărie halucinatorie, fără putinţă de împotrivire. Gemea şi se zbătea. Încetişor, uşa de la cameră se deschise, lăsând să intre necunoscuţi care se apropiau de ea şi-o priveau, vorbind într-o limbă de neînţeles. Deodată, tatăl ei se aplecă deasupră-i şi-i spuse: „E limba noastră. Dar voi n-o cunoaşteţi”. Vorbea fără să-şi descleşteze dinţii, iar cuvintele se desprindeau de pe faţa lui împietrită, de culoarea fildeşului. Elizabeth încercă să strige şi se zvârcoli în aşternut. După o clipă, simţi pe frunte mângâierea uşoară a unei mâini care abia dacă o atingea şi, în cele din urmă, se aşeză cu o delicateţe plină de precauţii.

Se trezi şi, în lumina revărsatului de zi, recunoscu chipul lui Betty.

— Nu fiică, spuse aceasta, nu fiică, don'soa'a Lisbeth, nu-i nimic.

— O, Betty, ce faci aici?

— Betty a auzit st'gând…

— Strigând? Am strigat? Când?

— În noaptea asta, am venit…

— Unde ai dormit?

— Aici, pe jos. Nu t'ebuie să ai teamă, don'soa'a Lisbeth.

— Pe jos, biata mea Betty. Trebuie să te duci, să te duci şi să dormi.

— Nu, Betty mai 'ămâne.

Elizabeth o întrebă dacă spusese ceva prin somn, iar Betty începu să înşire ceva fără noimă, inventat de ea, ce-i slujea drept refugiu împotriva adevărurilor ce nu se puteau spune. Fetei i se păru primejdios să insiste. Nu rezistă însă dorinţei de a şti:

— Răspunde-mi numai la o singură întrebare: am spus numele cuiva?

— O, da, don'soa'a Lisbeth!

— Mult? Mereu?

— Da.

— Mr. Jonathan?

Tăcere.

— N-o să spui la nimeni?

— Nu, don'soa'a Lisbeth.

— Juri pe *Bibliei*

— Betty nu a'e *Biblie*, don'soa'a Lisbeth.

„Ciudat, gândi Elizabeth, dar, atâta pagubă…? şi cu glas tare:

— Nu-ţi place Mr. Jonathan, Betty?

— Nimănui nu-i place de Mr. Jonathan la Dimwood.

— De ce, Betty? Vreau să ştiu.

— Cei doi faţi ai lui.

— Nu înţeleg. Ce vrei să spui?

Urmă o lungă ezitare, apoi, într-o şoaptă îngrozită, veni răspunsul:

— În infe'n.

Cuvintele au fost urmate de un gest furiş, ce-o enervă pe Elizabeth. Betty păru a-şi înfăşură faţa într-un văl invizibil.

— E caraghios, Betty. Întâi şi-ntâi, că nu se ştie, nimeni nu ştie.

— Toată lumea spune aşa, don'soa'a Lisbeth.

Fără să răspundă, Elizabeth îşi trase cearşaful peste cap.

— Coboară storurile, spuse în cele din urmă, am să încerc să dorm. Betty îi dădu numaidecât ascultare şi, pe când cufunda camera în semiîntuneric, şopti:

— Don'soa'a Lisbeth nu fe'icită în dimineaţa asta din cauza…

— Din cauza a nimic, i-o reteză Elizabeth, nevoind să audă ceea ce nu dorea. Te chem eu mai târziu, acum du-te şi tu să dormi.

Betty se apropie de pat şi-o învălui pe fată într-o privire adâncă, plină de compătimire. Şi-atunci, un colţ de cearşai se dădu la o parte, numai atât cât să se vadă un ochi albastru iritat:

— Ţi-am spus să pleci, zise o voce ieşind din adâncimea pernei.

— Don'soa'a Lisbeth nu mulţumită de Betty?

— Ba da, şi-ţi mulţumesc că ai dormit la mine în cameră, dar vreau să fiu singură.

Cu pasul ei greoi, Betty ieşi din cameră şi închise uşa, şoptind ceva ce-ar fi putut fi o rugăciune.

Capitolul XLVIII

Zilele treceau cu încetineala vieţii de la ţară, iar plictisul se desfăşura în splendoarea unei veri strălucind cu cele mai vesele culori ale ei. Nici că se putea închipui un decor mai fastuos pentru suferinţele amoroase ale Elizabethei şi pentru îngrijorarea mocnită a Susannei.

În fiecare săptămână, aceasta din urmă găsea sub uşa de la camera ei un bilet în care cuvinte scrise cu o mână hotărâtă fremătau de dorinţă şi de-o înfocată sentimentalitate. Misiva sosea cu o exactitate de-a dreptul militărească, marţea dimineaţă, adusă de curierul de la ora opt, iar Jennifer, slujnica Susannei, strecura pe sub uşă misteriosul plic.

De cum primi cea dintâi scrisoare, Susanna se năpusti la Elizabeth în cameră şi, cu faţa scăldată-n lacrimi, nu-i putu spune decât un cuvânt:

— Citeşte.

Elizabeth se prefăcu a citi scrisoarea de la un capăt la altul şi râse stingherit, înapoindu-i-o:

— E o scrisoare de dragoste şi-atâta tot. Foarte personală.

Susanna scoase un uşor strigăt de disperare:

— Îţi închipui cumva că nu-mi dau seama? Mă îngreţoşează scrisoarea lui.

— Crezi? N-am văzut nimic necuviincios.

— Dar tonul, Elizabeth, tonul! Şi-apoi, face aluzie la gura mea.

Elizabeth se înroşi toată, aşezându-se pe marginea patului. Unde nu dă Dumnezeu ca Jonathan să-i scrie ei asemenea lucruri…

— Ia să văd, spuse.

Susanna îi dădu scrisoarea şi se prăbuşi în scaunul-balansoar.

O a doua lectură ceva mai atentă o făcu să descopere un temperament năvalnic. Elizabeth simţi gelozia muşcându-i inima şi nu-şi putu reţine o lacrimă de ciudă,

de care-i fu ruşine.

— Într-adevăr, zise cu o voce uşor tremurătoare. Merge un pic cam prea departe.

— Cam prea departe! Spune că mi-a simţit trupul lipit de al lui în timpul valsului. Întâi de toate, că oamenii bine crescuţi n-au trup.

— Totuşi…

— Ba nu! Nu vorbeşti de corpul tău, ci de persoana ta. O, Elizabeth, sunt nefericită. Ce-o să-mi facă? Răspunde, hai, zi ceva!

— Habar n-am. Ceea ce oamenii căsătoriţi fac între ei.

— Lucruri groaznice.

— Bine, dar voi încă nu sunteţi căsătoriţi. S-ar putea ivi o piedică.

— Ce piedică? S-ar putea ca el să moară?

— Bunăoară.

— Să moară la război. Dacă ar fi război…

— Bineînţeles.

— Un război ar aranja totul. Numai de-ar fi război, Elizabeth!

— Susanna, nu ştii ce spui, dar te înţeleg. Locotenentul tău nu mă mişcă nici pe mine, deloc. Şi când mă gândesc că Jennie Boulton a venit să mă consoleze pentru că nu i-am plăcut fratelui ei…

— Oh! De-ai fi fost tu în locul meu! Poate că dacă te-ar vedea din nou…

— Foarte mulţumesc. Pentru nimic în lume…

— Dar se pare că are sânge regesc în vine.

— Asta nu-l face cu nimic mai atrăgător. E coşcogeamite matahala. Nu-i un bărbat, ci un monument. Mie îmi plac cei zvelţi.

Se gândi la silueta elegantă a lui Jonathan, ceea ce-o făcu să-şi înăbuşe încă un oftat, mai adânc decât celelalte.

— Cum aşa, spuse Susanna printre lacrimi, şi tu eşti

nefericită?

Dar tânăra englezoaică îşi păstra secretele pentru ea şi nu răspunse.

Iar jelaniile Susannei fură pe loc curmate de apariţia mătuşii Laura, care intră fără zgomot şi zise veselă:

— Ce încântare să vă văd sporovăind, şi-mi pare rău că vă întrerup, dar am de întocmit scrisori, iar drăgălaşele voastre voci mă fac să nu-mi pot aduna minţile. Elizabeth, tu uiţi mereu că suntem vecine, iar pe tine, dragă Susanna, te-am rugat de mai multe ori să n-o vizitezi pe Elizabeth.

— Oh! Mătuşă Laura, dar sunt aşa de nefericită, izbucni Susanna într-un elan spre doamna în cenuşiu, care continua să zâmbească.

— Şi câte fete din Sud îţi invidiază succesul, spuse mătuşa Laura, conducând-o cu blândeţe spre uşă. Peste un an, sau poate peste şase luni, căsătoria asta strălucită va face din tine una din reginele societăţii. E un hatâr nesperat…

Spusele astea o însoţiră pe logodnica înlăcrimată până ce uşa se închise după ea.

Elizabeth se întrebă ce sumbră ironie se ascundea îndărătul acelor cuvinte de mângâiere şi, ca pentru a-i confirma impresia, mătuşa Laura se întoarse spre ea şi-i zise:

— Mă întreb uneori dacă ne aflăm pe pământ ca să fim fericite.

Scrisorile continuau să sosească marţea dimineaţă cu o regularitate ce făcea din viaţa Susannei un soi de lung coşmar. I se părea că săptămâna nu-i alcătuită decât din zilele de marţi şi-i dădea Elizabethei fiecare din scrisorile ei:

— Citeşte, îi spunea, şi păstrează-le pe toate. Să-mi spui dacă e ceva nou, dacă, din fericire, s-a răzgândit şi nu mă mai vrea.

La început, Elizabeth şovăia cumva; să citească o

scrisoare ce nu-i era adresată… Dar, mai devreme sau mai târziu, curiozitatea tot ar fi avut câştig de cauză, încât, într-un ungher din camera ei, sorbea acele misive arzătoare, aşa cum se întâmplă să sorbi un roman de dragoste strălucit adus din condei. Până şi încetinelile erau savuroase, iar anumite repetări sugerau gâfâielile pasiunii. Elizabeth învăţa; dar şi suferea, închipuindu-şi-l pe Jonathan al ei în locul acelui militar năbădăios. Locotenentul avea condei. Era neîntrecut în arta subînţelesurilor cu delicateţe ipocrite. Să vorbeşti despre trup însemna o încălcare a convenienţelor, îşi dăduse seama de asta – prea târziu – şi pe viitor îşi supraveghea stilul. Dar era încă şi mai rău. Trebuia să fii tâmpită ca să nu pricepi.

— Nicio speranţă? întreba Susanna.

Într-o zi de marţi, Elizabeth îi spuse:

— Tristă veste, biata mea Susanna. În scrisoarea din dimineaţa asta ameninţă cu o vizită pe timpul verii.

— Oh, nu, asta nu! N-o să fiu aici, o să fiu plecată, o să fiu bolnavă, o să fiu moartă.

Plânseră amândouă din motive diferite. Se simţiră uşurate amândouă.

Între timp, evenimentele îşi urmau cursul. Unchiul Josh desfăcea ziarul şi citea titlurile, imprimate cu sobrietate, în majuscule mici, dar evita orice comentariu. Fără îndoială că prezenţa lui Fred îl stingherea. Fred vedea prea limpede. Din cauza asta nimeni nu-l întreba nimic. Iar de la o vreme nici el nu mai spunea nimic, dar până şi tăcerea lui, împodobită uneori cu un zâmbet amar, pricinuia o neplăcere stranie.

Deşi aproape împărtăşea principiul unui compromis, Congresul se mai războia încă privitor la modalităţile aplicării lui, iar furtunile rămâneau posibile. Tot ce se putea spera era că se avea în vedere pacea, atâta tot.

După explozia de bucurie de la 6 mai, neliniştea ceda

locul unui soi de neplăcere nemărturisită. Sudul era departe de a fi mulţumit de tergiversările ce aveau loc în cercurile înalte şi se vesteau scindări. După ce fusese favorabil admiterii Californiei, preşedintele Zacharie Taylor, cu bruscheţea lui milităroasă, se declara opozant. Reprezentanţii Sudului, într-adevăr, protestau împotriva abolirii sclaviei în acest nou stat. La care generalul-preşedinte răspundea că statul California va fi un stat liber şi că el, Zacharie Taylor, avea să-l spânzure cu propriile sale mâini pe cel care nu se va declara de acord cu politica lui. Faţă de asemenea atitudine, fluctuaţiile Congresului erau de înţeles.

La Fortul Pulaski, permisiile deveneau din nou mai rare, ca în timp de criză politică. Susanna era ultima persoană de pe lume care să se plângă.

În timpul ăsta, Elizabeth nu izbutea să termine *Ultimele zile ale oraşului Pompei*. îi era gândul într-altă parte şi, printr-una din ciudăţeniile destinului ei, tânjea după scrisorile locotenentului Boulton. Era măcar un om credincios şi puteai conta pe el. Dacă pe nefericita Susanna o făcea să turbeze, pe Elizabeth o instruia asupra violenţei pe care-o poate atinge la bărbaţi setea de dragoste trupească şi sufletească. Pur şi simplu o pârguia, aşa cum soarele pârguieşte un fruct şi, puţin câte puţin, i se substituia lui Jonathan. Cu o umilinţă surprinzătoare din partea unui războinic, se plângea cu timiditate de tăcerea celei dragi, cerşea un răspuns, oricât de scurt, îşi dădea de zeci de ori adresa caligrafiată în susul şi în josul paginii. Implora un rând, un cuvânt, o foaie pe care draga ei mână să se fi aşezat ca să scrie, să înjghebeze minunatele litere ale numelui ei adorat.

— Ar trebui să-i scrii, îi spuse Elizabeth într-o bună zi.

Răspunsul fu o privire indignată, apoi Susanna spuse cu o voce răguşită de mânie:

— De ce-ţi baţi joc de mine?

Strigătul acesta de deznădejde o făcu pe Elizabeth să tresară.

— Iartă-mă, spuse, visam. Mi se pare că nu mai trăiesc, ci doar că visez de când sunt în ţara asta.

— Ce vrei să spui?

— Nu ştiu.

În seara aceea, Elizabeth aranjă toate scrisorile locotenentului într-o cutie şi-o puse în fundul unui sertar, după ce le mai citi încă o dată. Erau şase cu totul şi ar fi putut spune pe de rost pagini întregi în care răsunau sunetul şi accentul unei sincerităţi brutale, şi tocmai asta voia şi ea să audă, deoarece nu se lăsa păcălită de întorsăturile de frază, în cuvintele acelea răbufnea furia unei energii frustrate de o prea lungă aşteptare.

Punând cuvintele în gura lui Jonathan, fata simţea o ameţeală ce-o înspăimânta şi-o încânta totodată. Fără să ştie cum, devenea o alta. îi trecu prin minte să-i scrie lui Boulton scrisoarea pe care acesta şi-ar fi dorit-o între toate şi s-o semneze cu numele Susannei. S-ar fi priceput să-l scoată din minţi şi să-l aducă la Dimwood în douăzeci şi patru de ore. Şi cu ce s-ar fi ales din asta?... Monstruosul proiect fu dat la o parte aproape numaidecât printr-o tresărire de bun simţ, dar asta n-o împiedică să sărute misivele lui, una după alta, înainte de-a face să dispară într-un colţ de sertar ceea ce în minte numea comoara ei. Ar fi îndrăznit să-i scrie lui Jonathan? Dar oare ce altceva făcea de dimineaţa până seara în închipuire? îndrăzneala i se oprea aici. El n-o iubea. Cuvintele lui ironice despre Romeo şi Julieta o jigniseră, ca şi fraza insuportabilă despre un mai ştiu ce lovituri de cuţit. „Teme-te”, îi spusese mătuşa Laura.

După ce închise sertarul, se aşeză la masă şi, cu un scris conştiincios, începu o scrisoare.

Mă uiţi, Jonathan...

Şterse începutul acela şi-l înlocui prin cuvintele:

Jonathan, cum altfel să-ţi spun? Numai numele dumitale şi te aduce în singurătatea ce mă înconjoară. Mi se pare că te afli aici, când îl rostesc cu glas tare, aşa cum fac acum…

În clipa aceea, cineva bătu foarte discret la uşa ei, dar era atât de târziu, încât zgomotul acela uşor se amplifică nemăsurat de mult în tăcerea adâncă, iar fata scăpă pana din mână, scoţând un uşor strigăt de spaimă. Lăsând să treacă vreo câteva secunde, întrebă şoptit:

— Tu eşti, Betty?

Drept orice răspuns, uşa se deschise încetişor. Se ivi atunci o femeie cam greoaie, zâmbitoare, îmbrăcată în pânză de culoare închisă. La început, Elizabeth n-o recunoscu, deoarece totul în fiinţa ei se opunea acestui lucru, apoi găsi puterea să-şi vină în fire şi spuse pe un ton pe care-l voia hotărât:

— Miss Llewelyn, tocmai mă pregăteam de culcare, vreau să dorm, vă rog să mă lăsaţi singură.

— Singură ca să termini scrisoarea asta, care trebuie să fie importantă, ca toate scrisorile ce se scriu la miezul nopţii, când ai… şaisprezece ani, nu-i aşa?

Zâmbetul rămânea plăcut, iar vocea surprindea prin inflexiunile ei încântătoare, contrastând cu fizicul nepoftitei. Elizabeth îşi aminti de ceea ce de-atâtea ori i se spusese la Dimwood: sub niciun pretext să nu-i vorbească lui Miss Llewelyn.

Scrisoarea neterminată dispăru într-un sertar şi, cu un nod în gât de înspăimântată ce era, Elizabeth rosti foarte jos:

— Lăsaţi-mă în pace, Miss Llewelyn.

Fără să răspundă pe loc, Miss Llewelyn închise uşa încet.

— Vreau să-ţi spun ceva, Elizabeth Escridge.

Tonul era grav şi confidenţial.

— Iar eu, spuse Elizabeth cu aprindere, vă încredinţez că nu vreau să vă spun absolut nimic.

— Va veni ziua, răspunse Miss Llewelyn, când o să vrei să-mi spui multe, iar ziua asta nu-i departe.

Şi fără un cuvânt, trecu prin faţa fetei şi se duse să închidă fereastra ce da spre portic.

— Scuză-mă, spuse ea ceva mai tare, dar cred că vom putea trăncăni mai liniştite aşa, fără să fim nevoite să şuşotim ca nişte conspiratori.

Un zâmbet larg însoţi aceste cuvinte, dând la iveală un şirag de dinţi pătraţi, rămaşi albi. Întorcându-se spre Elizabeth, se proţăpi dinaintea ei, ca pentru a se lăsa cercetată. Trunchiul ei puternic umplea pânza rochiei, iar şoldurile late sporeau impresia de soliditate masivă ce emana din toată fiinţa ei. Faţa pătrată amintea de cea a unei ţărănci. Părul negru, înspicat, era dat pe spate şi strâns la ceafa într-un coc mare. Un guleraş îngust, alb, dădea ocol gâtului ei puternic. Miss Llewelyn mirosea puternic.

Un nou zâmbet, apoi continuă cu vocea ei uşor cântătoare:

— Nu-ţi fie teamă de mine. Nu sunt o femeie rea.

— Nu mi-e teamă, zise Elizabeth, căreia inima continua să-i bată mai repede ca de obicei, dar… dacă vreţi să-mi spuneţi ceva… Mă simt obosită.

Invitaţia asta discretă să spele putina nu fu luată în seamă. Ca o femeie cu inima îndurerată şi care s-a hotărât să-şi verse năduful, Miss Llewelyn continuă:

— Eu sunt cea căreia nu i se dă bună ziua. Uneori, un semn din cap abia schiţat la capătul unui culoar şi la colţul unei alei, asta-i tot. Mi-e indiferent. Fără nicio pretenţie nobiliară, slavă Domnului, ştiu o groază de lucruri pe care n-ar trebui să le ştiu despre toată lumea, despre Dimwood, ca şi despre cele ce s-au petrecut acolo…

— Acolo? şopti Elizabeth, devenită dintr-odată

curioasă.

— Da, acolo, micuţă englezoaică, în focul şi sângele unei frumoase nopţi din Antile. Dar am spus prea multe, iar lui Miss Escridge îi e somn.

Ironia acestor cuvinte accentua fascinantele modulaţii ale vocii. Elizabeth ar fi voit să-i spună să rămână, dar nu ştiu cum să facă, aşa că tăcu.

— Înainte de-a pleca, zise Miss Llewelyn, ţin să-ţi spun că eu sunt din Ţara Galilor. Accentul meu fără îndoială că te-a lămurit. Sper că nu ai nimic împotriva velşilor, cu toate că eşti englezoaică.

— O, nu! se grăbi Elizabeth s-o liniştească, n-am nimic cu ei.

— Să fie într-un ceas bun. Pot să stau jos?

Fără să aştepte îngăduinţa fetei, se instală într-un fotoliu, în timp ce Elizabeth se aşeza la oarecare distanţă de ea, pe un jilţ.

— Nu vreau să-mi bag nasul unde nu-mi fierbe oala, zise Miss Llewelyn, dar noi, femeile velşe, avem haruri deosebite, presimţim, intuim etc.

Fiinţa din faţa ei i se păru neliniştitoare Elizabethei, care deveni şi mai atentă.

În timpul ăsta, Miss Llewelyn se tolănea în fotoliu cu o umbră de insolenţă. Nu mai era aceeaşi persoană de adineauri.

„Vulgară”, gândi Elizabeth. Dar ceea ce o indigna era mirosul. Pentru că Miss Llewelyn mirosea. Din cauza asta Elizabeth stătea ceva mai departe de ea, şi cu toate acestea, miasme apăsătoare ajungeau până la năsucul ei delicat şi dezgustat. Acum era prea târziu s-o mai dai afară, şi fata avu intuiţia tulburătoare că femeia aceea mătăhăloasă se instala în viaţa ei aşa cum se instalase şi în fotoliu. Şi totuşi, imprudentei i se spusese să nu-i vorbească niciodată… Dar, în ciuda iritării ce-o simţea în clipele de faţă, fata era îmboldită de-o curiozitate

irezistibilă faţă de cele pe care intrusa avea să i le dezvăluie.

O vreme, velşa privi în jur cu micii ei ochi verzi. Cu capătul unghiei, bătea într-unul din nasturii fotoliului capitonat.

— Am venit să te pun în gardă, spuse în cele din urmă. Eu nu sunt ca domnişoara Souligou, nu dau în cărţi şi n-am nevoie de ajutorul lor ca să văd limpede viitorul.

Aşteptă, dar cum Elizabeth nu spunea nimic, continuă:

— Bineînţeles că te-ai dus s-o vezi pe domnişoara Souligou, ca toate persoanele tinere de la Dimwood.

— Da.

— A făcut pe misterioasa. Interesantă?

— Nu mi-a spus mare lucru. Nu voia.

Miss Llewelyn zâmbi batjocoritor.

— Şmecheră bătrână. Nu ştie nimic. Arată două cărţi, iar pe-a treia o ascunde, cea care spune totul şi pe care n-o arată.

— De ce?

— Păi, ca să te întorci. îşi aşteaptă micul ei suvenir.

— Micul ei suvenir?

— Da, data viitoare când o să te duci la Savannah o să te gândeşti la ea. Mr. Jones o să-ţi explice ce trebuie să faci. O iubim cu toţii pe bătrâna noastră Souligou. Iar în legătură cu asta vreau să spun că ar fi bine să-i faci o vizită lui Mr. Jones, o vizită în toată regula, de vreo trei săptămâni. O să fie fericit.

— Pentru moment, n-am niciun chef.

— Ştiu foarte bine, dar greşeşti. Fugi de la Dimwood, Elizabeth. De asta am venit, ca să-ţi dau sfatul ăsta.

— De ce?

— Să-ţi spun adevărul sau preferi să nu ştii nimic şi, cum se spune, să te îmbeţi cu iluzii?

— Vreau să ştiu.

— Atunci, uite, zadarnic ai spera să te iubească, şi ştii foarte bine despre cine vorbesc. Cel mult dacă vrea să-şi satisfacă un capriciu.

Elizabeth se făcu roşie de mânie şi se ridică în picioare.

— Nu ştiu câtuşi de puţin despre cine vorbiţi.

— Iar eu, zise velşa pe un ton foarte liniştit, ştiu cât se poate de bine că ştii. Aşa că linişteşte-te, şi-am să-ţi spun. E îndrăgostit la nebunie de doamna în alb şi se ruinează pentru ea. Ei îi place luxul. Iar el îşi vinde pământurile ca să-i dea ce-şi doreşte. Iartă-mă dacă-ţi spun că nu cântăreşti mare lucru pentru el.

— Nimic nu mă obligă să vă cred, dacă vorbim de aceeaşi persoană.

— Bine. Ştii ce-i aceea o toană? Nu? O să te înveţe el. Ai să suferi mult, Elizabeth. îl ştiu pe Jonathan. E un om fără inimă. N-ai să-l reţii.

Ca şi cum numele acela rostit cu glas tare ar fi transformat-o dintr-odată, Elizabeth spuse cu vocea înăbuşită de emoţie:

— O să vedem, Miss Llewelyn.

Capitolul XLIX

Vara se instală sălbatic odată cu nemilosul ţârâit al greierilor. Toată lumea tânjea după clipa când apunea soarele şi după abia simţită adiere răcoroasă venită de departe. Elizabeth se chinuia mai mult decât toţi ceilalţi, din zi în zi mai uluită şi mai indignată de întoarcerea acelei călduri ce aducea cu un blestem al cerului. Încă de la şapte dimineaţa storurile erau trase ca să păstreze ca pe-o comoară răcoarea din zori, dar aerul închis devenea de nerespirat de cum se făcea după-amiază. Singura scăpare erau băuturile răcoritoare de la gheaţă, servite la parterul cufundat în întuneric, unde se auzea torsul ventilatoarelor,

care vânturau o căldură jilavă. Ai casei se târau dintr-un colţ într-altul, ţinând în mână un evantai din frunză de palmier, iar când tânăra englezoaică întreba de ce americanii nu avuseseră bunul simţ să se stabilească în coloniile unde temperatura trecea drept ceva mai îndurătoare, doar o privire plină de ură ţinea loc de răspuns, deoarece firile se înăcreau. Negrii îmbrăcaţi în haine uşoare de bumbac aduceau pahare cu *mint julep*, care-ţi îngăduiau să rezişti.

Elizabeth se refugie la ea în cameră şi, smulgându-şi hainele, îşi puse o cămaşă de noapte. O clipă o ispiti gândul să stea goală, dar ceva în ea i-o interzicea, şi-apoi, groaza unei apariţii subite a mătuşii Laura o făcu să renunţe la indecenţa asta neasemuită, deoarece chiar şi atunci când făcea baie păstra virginala cămaşă. Iar acum se mulţumea să-i fluture cutele, ca să-şi răcorească trupul.

Într-o dimineaţă ce se vestea nu mai puţin toridă decât celelalte, avu surpriza s-o vadă intrând la ea pe Betty, care avea în mână o minunată ramură de orhidee, ale cărei flori, în număr de vreo douăzeci, larg deschise, păreau nişte ochi mari întorşi spre Elizabeth ca s-o privească şi să-i spună ceva. O ulcică de nuiele plină cu pământ conţinea ramura cu rădăcină cu tot, îngăduindu-i să trăiască.

Fără un cuvânt, Betty puse planta pe o măsuţă şi se pregătea să iasă, când fata, uluită, o opri:

— Betty, ce te-a apucat? Vrei să-mi spui de unde sunt orhideele astea?

— Don’soa’a Lisbeth, un băietan neg’u le-a adus chiar’ acum şi mi-a spus că sunt pentru tine.

— Un negru? Ce negru?

— Nu ştiu. Nu mi-a spus al cui e.

Felul ăsta de a vorbi, atât de obişnuit totuşi, o şocă pe Elizabeth, dar nu la asta îi era gândul.

— Răspunde, Betty. Cine l-a trimis?

— Băiatul n-a v’ut să spună şi a fugit.

— Bine, Betty, dar sunt milioane de orhidee prin grădini şi prin păduri. Ce înseamnă asta?

Pentru prima oară, faţa lui Betty rămase gravă.

— Betty nu ştie, don’soa’a Lisbeth, Betty nu ştie nimic.

După ce Betty plecă, Elizabeth se uită la ramura de orhidee. Tot privind-o pătrunzător, orice plantă devine până la urmă o persoană, şi atunci începu un soi de dialog mut:

Ce cauţi aici la mine în cameră?

— Să-ţi aduc omagii, să-ţi spun ceea ce, din lipsă de îndrăzneală, nu ţi-a fost spus.

— Ai venit să-ţi baţi joc de mine, eşti frumoasă, dar banală, poţi fi văzută pe toate drumurile, în cantităţi uriaşe.

— Am fost aleasă dintre toate celelalte, cu dragoste.

— Mincinoase.

— Dragoste, dragoste, Elizabeth, dragoste”.

Trase de cordonul soneriei şi Betty se întoarse, cu faţa la fel de gravă, la fel de îngrijorată.

— Ia floarea asta de pe masă şi pune-o într-un colţ.

De data asta, Betty zâmbi şi duse orhideea într-un colţ al camerei, unde nu era în bătaia privirii.

— Aşa e bine, don’soa’a Lisbeth, spuse înainte de-a ieşi. Nu t’ebuie să vezi floa’ea.

Într-adevăr, fata n-o mai vedea, dar se gândea la ea fără să vrea şi i se părea că în ungherul lor întunecat florile vigilente şopteau întruna:

„Din dragoste, Elizabeth, din dragoste”.

În aceeaşi seară, primi vizita mătuşii Laura. Cu blândeţea ei obişnuită, îi vorbi de întâmplările de peste zi. În ciuda căldurii, Mr. Hargrove primise vizite de politeţe de la câţiva dintre invitaţii de la bal. Veneau cam vreo doi-trei pe zi, târziu, la lăsarea serii, iar Mr. Hargrove era

încântat. Era dată uitării umbra malefică ce învăluise până atunci frumoasa reşedinţă Dimwood. Cât despre valul acela de căldură copleşitoare, avea să înceteze peste trei zile. Se prevedea o furtună pe cinste.

După obiceiul ei, se plimbă discret prin cameră ca să se încredinţeze, după cum spunea, că Betty deretică aşa cum trebuie. O clipă păru să viseze în faţa ramurii de orhidee, dar nu făcu niciun comentariu.

— Apropo, nu ţi-am spus că în seara balului, acum două săptămâni, i-am scris cu de la mine putere unchiului Charlie, sfătuindu-l să te invite la el o vreme. Aici, în afară de bal, un eveniment atât de rar, cred că te plictiseşti. O, ştiu! Eşti prea bine crescută ca să recunoşti una ca asta…

— Dar nu vreau să mă duc la Savannah, protestă Elizabeth cât se poate de spontan.

De ce? N-ar fi ştiut s-o spună foarte precis, mai cu seamă mătuşii Laura. Aceasta nu răspunse pe loc. În rochia cenuşie ce plutea elegant în jurul ei, mătuşa Laura îşi continuă mica ei plimbare de inspecţie şi, dintr-odată, spuse:

— Dacă vrei să-ţi împodobeşti camera cu flori, Betty o să-ţi facă nişte buchete minunate. Are un gust de-o mare delicateţe. Florile dau viaţă unei încăperi.

— Mulţumesc, mătuşă Laura, dar niciodată n-am cerut să-mi fie împodobită camera cu flori.

— Ştiu, ştiu. Ramura asta de orhidee e cam caraghioasă, aduce aproape a batjocură, zic „aproape”, dar te poţi întreba dacă e sau nu aşa. Călătoria ta la Savannah e, aşadar, fixată pe marţea viitoare, peste cinci zile…

— Fixată! Dar eu n-am fost întrebată…

— Draga mea, tata găseşte că am avut o idee minunată. O să-l necăjeşti tare rău dacă refuzi, fără să mai vorbim de unchiul Charlie, care te-aşteaptă nerăbdător. Gândeşte-te la ce-au făcut, atât unul, cât şi celălalt, ca să te simţi fericită de când ai venit în ţara asta…

Elizabeth nu găsea niciun răspuns, dar îi aruncă mătuşii Laura o privire plină de indignare. Erau zile când se simţea ispitită să i se încredinţeze pe de-a-ntregul acestei femei, iar altele în care n-o putea suferi. Catolică o spionase, i se păru limpede, ştia totul, iar Betty trebuie să fi vorbit, negrii erau şi ei la curent cu tot.

N-am să mă duc, spuse în cele din urmă.

Mătuşa Laura îi zâmbi dulce şi afectuos.

— Ba da, mititică dragă, şi o să fii încântată. De data asta o să te însoţească mătuşa Augusta şi, în chip de cavaler servant, Fred.

— A, nu! exclamă Elizabeth.

— Un pic cam serios, poate? Ei bine, atunci o să i-l adăugăm şi pe Billy, care, oricum, o să facă un tărăboi pe cinste dacă am încerca să-l ţinem aici. Sper să se poarte ca un gentleman.

— Dar, mătuşă Laura…

— Noapte bună, mititico dragă, hai, culcă-te repede, am stat prea mult.

Şi zicând acestea, se îndreptă spre uşa-fereastră, iar rochia îi plutea largă înjur, ca şi cum înăuntrul acelor metri de bumbac cenuşiu n-ar fi existat niciun trup.

Misterioasă, mătuşa Laura.

Rămasă singură şi pierzându-şi cu desăvârşire controlul nervilor, Elizabeth începu să bată din picioare de furie în faţa oglinzii: „Te-ai lăsat dusă! îi tot spunea fetei din faţa ei, roşie de mânie. Jonathan, ce aştepţi? Măcar tu nu mă trăda!”

Adormi cu mare greutate şi regretă că folosinţa laudanumului îi era interzisă din cauza vârstei. Numai cei mari aveau dreptul la micuţul flacon din dulapul camerei de baie. Şi-n bezna cea mai adâncă, i se păru că vede faţa lui Jonathan, ochii lui în care se citea o rugă pe care ea n-o înţelesese decât prea târziu, aşa cum totul fusese înţeles de ea prea târziu, iar cuvintele ei „Adio, Jonathan”,

strigătul acela romantic nu însemna nimic din ceea ce ar fi vrut ea.

„Dimpotrivă!” îi mărturisea pernei, printr-un soi de urlet înăbuşit.

Ce era de făcut? El avea să vină şi n-ar fi găsit-o. Elizabeth ştia prea bine că se cădea să-i dea ascultare lui Mr. Hargrove. îi era pe veci obligată, ruda săracă din partea căreia aştepta o supunere plină de îndatorinţă.

Îi veni ideea s-o întrebe pe Souligou. Prin ce farmece, poate, ar fi fost cu putinţă să-l facă să se întoarcă... Având această firavă speranţă în suflet, lunecă în abis, până la vacarmul dezlănţuit al păsărilor, care-i strigau că lumea e minunată.

Capitolul L

O vizită stranie avea să tulbure placiditatea adormită a după-amiezilor de la Dimwood... Pe la ora cinci, o cabrioletă elegantă de culoare galbenă se opri în faţa casei şi, peste o clipă, un servitor veni să-l anunţe pe Mr. Hargrove că Mr. Robert Toombs îi cere îngăduinţa să-i prezinte respectele sale şi că-l aşteaptă sub portic.

Mr. Hargrove, care se afla în fumoar, împreună cu fiul lui, Douglas, se ridică brusc în picioare şi se sprijini de-o masă ca să nu cadă:

— Omul cel mai primejdios din Sud... Nu-l putem primi.

— Tată, n-ai încotro, uiţi că e membru al comisiei reprezentanţilor ţării. Jeremy, condu-l pe Mr. Toombs în salon.

— Omul ăsta înseamnă războiul.

Pe când spunea aceste cuvinte, se albi la faţă, iar fiului său îi fu ruşine pentru el.

— Vino-ţi în fire, îi spuse autoritar. Totul va decurge cât se poate de bine. Am să-i spun lui Josh să le dea liber la

toţi servitorii până la ora opt. Nu-i nevoie să audă şi ei. Hai!

Trecură repede prin vestibul şi-l găsiră pe Robert Toombs aşteptându-i în picioare în mijlocul salonului. îmbrăcat cu vădită căutare, purta un costum negru ce-i punea în evidenţă talia, ca şi admirabilele proporţii ale întregii sale persoane.

Era de-o frumuseţe agresivă, ceea ce-i atrăsese porecla de Apolo, situaţie caraghioasă de la care-l salvau ochii întunecoşi, unde străfulgera o inteligenţă redutabilă, şi gura vădit batjocoritoare. De o politeţe afabilă atunci când găsea cu cale, răcnea alteori cu o energie ajunsă proverbială.

După ce se înclină în faţa lui William Hargrove şi a fiului său, se scuză pentru că picase aşa, nepoftit, după cum spuse.

— Sunt în drum spre Savannah, unde trebuie să-l vizitez pe prietenul meu Mr. Charles Jones, care mă găzduieşte pentru festivităţile din 4 iulie. îl cunoaşteţi, mi se pare.

— Cât se poate de bine, spuse Douglas. E el un supus al reginei Victoria, dar e credincios prieten al Sudului.

— Ştiu, făcu Robert Toombs cu un zâmbet. Ironia situaţiei nu-mi scapă. Mi se cere să celebrez sărbătoarea Independenţei în Jasper Square. Fără îndoială că Charlie Jones nu va participa.

— Are destul haz ca să-şi înfrunte ambasada şi să se aşeze chiar lângă dumneavoastră, în timp ce vă veţi ţine discursul.

Observaţia asta a lui Douglas îi făcu pe toţi să izbucnească în râs, ceea ce uşură întrevederea. Un servitor aduse pe o tavă patru *julep*-uri în pahare mari, în care gheaţa pisată era împodobită cu câte o frunză de mentă ca o cocardă.

În clipa aceea se ivi Joshua, iar prezentările se făcură

în stilul înflorit al Sudului. După care conversaţia lunecă irezistibil spre politica zilei. William Hargrove îşi regăsise întreaga siguranţă de sine:

— Mr. Toombs, spuse, pe vremuri eraţi favorabil Compromisului, dar mi se pare că la ora asta nu mai sunteţi.

Robert Toombs îşi puse grijuliu paharul pe masă şi, printr-un gest, unchiul Josh îi dădu de înţeles servitorului să plece. Vocea liniştită şi aproape confidenţială a călătorului îi răspunse lui William Hargrove:

— Puteţi fi sigur de asta. Găseam cât se poate de firească intrarea în Uniune a Californiei în calitate de stat liber, dar când reprezentanţii Sudului mi-au amintit cu vehemenţă că la origine era un stat sclavagist şi că era important pentru interesele Sudului ca tot aşa să şi rămână…

Îşi luă paharul şi sorbi discret din pai, apoi îşi termină fraza pe un ton încă şi mai confidenţial decât înainte:

— Ei bine, gentleman, atunci m-am răzgândit.

Dintr-odată, o flacără începu să lucească în adâncul ochilor lui şi, cu un gest sigur, îşi vârî degetele în chica neagră, cârlionţată, în aşa fel încât să semene în ele prăpădul adus de furtună. Puternică şi furioasă, vocea îi răsună deodată în salon:

— Spunem întruna că sclavia e un flagel de care nu suntem vinovaţi. Foarte bine, gentleman. Asta ne linişteşte un pic protestul conştiinţei. Din nefericire pentru confortul nostru moral, vocea asta nu poate fi redusă la tăcere, deoarece vine din tăcere şi e făcută din tăcere. Prorocul Ilie a auzit-o pe muntele Horeb. S-a stârnit uraganul. Dar vocea era mai puternică decât uraganul. Apoi pământul a prins să se cutremure, iar vocea era mai puternică decât cutremurul de pământ. Un flagel de care nu suntem vinovaţi. Aşa să fie. Dar atunci cine ne împiedică să

scăpăm de el?

Nimănui nu-i trecea prin minte să răspundă. Stând între cei doi fii care schimbau între ei priviri pline de consternare, William Hargrove se uita cu nişte ochi de animal prins în cursă.

Oratorul lăsă să se scurgă câteva secunde, apoi din nou tunetul bubui sub aurării:

— Cu ce drept smulgem din patria lor bărbaţi şi femei care au un trup şi un suflet ca şi noi, sub motiv că au pielea neagră, iar noi avem nevoie de ei ca să-i punem să lucreze pe plantaţiile noastre?

Aici Douglas interveni cu o voce uscată, răspicată:

— Nu noi îi capturăm pe negri. Ci îi cumpărăm la preţul care ni se cere.

— Ca pe nişte vite, la drept vorbind.

— Comparaţia e inexactă, spuse Josh, nu ne purtăm cu ei ca şi cu nişte vite.

— În această privinţă vă dau dreptate. Vitele nu au suflet. Nu luăm în consideraţie violenţa pe care o săvârşim asupra sufletului negrilor, lipsindu-i de libertatea de acţiune. Pentru asta va trebui să dăm socoteală.

La rândul lui, William Hargrove îşi adună puterile ca să spună ceva şi găsi aceste cuvinte, rostite cu o voce tremurătoare:

— Mr. Toombs, elocinţa dumneavoastră ar putea stârni invidia unui predicator din Nord.

— A făcut mulţi predicatori în întreg Sudul. Cât despre Nord, să-l lăsăm să se zbată cu răspunderile lui morale, care sunt mari, iar noi să ne vedem de propriile noastre răspunderi.

Apoi începu iar să tune:

— Pretindem că avem mâinile curate deoarece operaţia necurată care le-a murdărit am lăsat-o pe seama altora. Nobila Anglie nu s-ar înjosi să hăituie ea însăşi vânatul pe Coasta-de-Fildeş. Ci aşteaptă ca indigenii de-

acolo să captureze pentru ea bărbaţi, femei şi copii incapabili să fugă, e bogată, plăteşte bine, îşi ia marfa, iar corăbiile ticsite de negri înnebuniţi de spaimă se năpustesc ca vântul spre porturile americane, unde îşi plasează marfa la preţ bun. Profitul e uriaş, după cum o mărturiseşte splendoarea marilor reşedinţe din patria noastră mumă.

În clipa aceea, uşa se întredeschise, iar Fred se strecură înăuntru şi se aşeză în spatele pianului.

— Dar s-o amintim pe principala noastră furnizoare, cea căreia îi rostesc numele cu regret, deoarece îi datorăm în parte independenţa noastră: Franţa Revoluţiei, care la început a interzis sclavia, iar mai târziu a închis ochii asupra activităţii intense a negustorilor ei de sclavi. Aurul a curs în lăzile de bani. Dacă prosperitatea e o dovadă a binecuvântării Celui de Sus, n-am nimic de spus. Porturile Rochefort, La Rochelle, Bordeaux răspund în locul meu, la fel şi Liverpool etc., etc.

În focul elocinţei, şuviţele scurte ale părului participau cu de la sine putere, iar cravata de mătase neagră îi însemna gâtul ca o semnătură furioasă.

— Cât despre noi, oameni ai Sudului, o educaţie ancestrală şi o îndelungată obişnuinţă a sclaviei au amorţit în noi simţul nedreptăţii majore ce stă la baza acestei instituţii. Acceptăm sclavia ca pe o temelie a societăţii noastre. Va trebui ca într-un viitor apropiat să o smulgem de-acolo şi simţim lucrul ăsta până în străfundul fiinţei noastre…

— Până în străfundul fiinţei noastre! clamă dintr-odată şi Fred, ridicându-se din spatele pianului şi venind în mijlocul salonului. Mr. Toombs, de ştiut o ştim cu toţii, dar n-o şi vrem cu toţii.

Pe faţa lui delicată, crispată de emoţie, ochii de culoare deschisă aveau o asemenea strălucire, încât părea un altul. Cu pumnii strânşi, strigă:

— Dacă nu punem capăt acestei sclavii blestemate, Nordul va lua asupră-şi să ne scape el de sclavie.

Vocea lui ascuţită părea a se lupta cu furtuna, şi într-asemenea măsură dădea impresia că poartă o bătălie, încât ţi se părea că-i şi vezi trupul subţire şi fermecător harnaşat în uniformă…

— Compromisul nu-i poate înşela decât pe cei săraci cu duhul, continuă băiatul, în ciuda gesturilor disperate ale lui William Hargrove, cei zece ani de pace ce ni-i făgăduieşte credeţi că-i vor folosi citind Biblia ori să-şi pună în mişcare uzinele şi să fabrice tunuri, pentru că ei au uzine, în timp ce noi… Mr. Toombs!

De la o vreme, Robert Toombs îl cerceta cu o uimire plină de admiraţie. Cu vocea lui profundă, ce umplea încăperea, rosti aceste cuvinte bubuitoare:

— Tinere, dacă n-o să fii ucis în război, vei ajunge un al doilea Calhoun. Felul în care Nordul înţelege să pună capăt sclaviei e să cotropească Sudul, iar atunci, ia aminte ce spun, va fi zadarnic să se mai decreteze mobilizarea generală: se va face de la sine şi dintr-odată.

Douglas se ridică în picioare, încercând să-şi spună părerea, degeaba însă, cei doi interlocutori îşi luau vorba din gură unul altuia, iar dezlănţuirea aceea oratorică aducea a hărmălaie. Uşa se deschise din nou şi se ivi Billy.

Cu obrajii în flăcări, auzise ultimele cuvinte ale fratelui lui şi credea că secesiunea bate la uşă.

— Plec cu tine! exclamă el. La cavalerie. Mă înrolez mâine. Cu sabia goală pe Tapageur, le arătăm noi lor!

Înţelegându-se dintr-o privire, Douglas şi Joshua săriră la el să-l potolească.

— Stai liniştit, îi strigă tatăl lui, ori te dau afară.

Billy se zbătea între cei doi bărbaţi.

— Am tot dreptul! răcnea băiatul. Am tot dreptul, împlinesc curând şaisprezece ani.

— Nu fi prost, îi spuse unchiul Josh, zgâlţâindu-l, nu-i

vorba de nicio secesiune şi de niciun război. Avem înaintea noastră zece ani de pace.

— Încă un cuvânt şi zbori pe uşă afară, zise Douglas, zgâlţâindu-l şi el din toate puterile.

Furios la culme, Billy se smulse din strânsoare şi alergă să se pună la adăpost în spatele pianului. Din acel loc întărit, pe care era cât se poate de hotărât să-l apere, îşi înfruntă tatăl şi unchiul cu ochii lui de un albastru arzător.

— Ba rămân! le strigă.

Cei doi bărbaţi ridicară din umeri. Joshua îşi astupă urechile.

— Şi unde mai pui că peste tot s-ar întâmpla aşa dacă ar fi război, gemea el.

Tot tărăboiul acela le atrase una după alta pe doamnele cărora le fusese întreruptă siesta şi, întâi de toate, pe cele mai tinere locuitoare de la Dimwood. Mildred, speriată, căutând din ochi o faţă pe care n-o vedea, apoi Minnie şi deodată Elizabeth, ieşită din visele ei şi cuprinsă de febra curiozităţii, cu privirile deosebit de atente, şi în sfârşit doamnele, care păreau scandalizate de gălăgia aceea, dar încântate în taină. Mătuşii Emma însă i se muiară genunchii după câteva clipe, încât trebui să fie trasă până la o canapea, unde se simţi comod ca să poată simula pierderea cunoştinţei.

— Familia mea, zise William Hargrove, adresându-se lui Robert Toombs.

Şi-şi însoţi această scurtă prezentare lăsând să-i cadă amândouă braţele.

Fără ca nimeni să bage de seamă, uşa se deschise încă o dată şi mătuşa Laura începu să rătăcească asemeni unei fantome până în fundul camerei. Faţa ei, de-o paloare alarmantă, ar fi fost de ajuns pentru a atrage atenţia dacă, în acel soi de nebunie colectivă, cineva ar fi fost în stare s-o privească pe femeia aceea îngrijorată. Izbuti s-o

găsească pe Mildred, care se ascundea într-un colţ şi plângea fără ruşine, ca o fetiţă. Mătuşa Laura o apucă de mână:

— Termină cu plânsul şi spune-mi unde-i Susanna.

Mildred înălţă spre ea o faţă aproape desfigurată de lacrimi.

— Dar nu ştiu, o caut peste tot, cred că a plecat.

— A plecat! Ce vrei să spui cu asta? Când a plecat?

— Când tata le-a dat liber la toţi negrii până la ora opt. Atunci a fugit. Am alergat după ea, dar mi-a strigat s-o las în pace. Nu ştiu ce are.

— Încotro se ducea? Spune, Mildred, e important.

— Habar n-am, credeam că o să vină şi ea aici când s-au auzit strigăte.

Cuprinsă de-o energie subită, mătuşa Laura îşi croi drum până la unchiul Josh, pe care-l trase de mânecă până se întoarse spre ea.

— Josh, îi spuse ea cu glas tare, Susanna a dispărut.

— A dispărut? Ce tot spui, Laura? Fără îndoială că stă bosumflată la ea în cameră, aşa cum face mereu de când cu balul.

— Nu-i nicăieri în casă.

— Atunci s-o fi plimbând pe sub sălcii, ca o Ofelie. Laura, ascultă ce spune omul ăsta, e însăşi vocea Sudului.

— Josh, e vorba despre fata ta.

— Laura, ţi-ai pierdut minţile. Unde-ai vrea să fie, dacă nu e la Dimwood?

— Nu ştiu, dar de o oră nu mai e aici.

— Şi ce-ai vrea să fac? Să trimit negrii peste tot s-o caute?

Laura nu putu răspunde. Vocea uscată şi puternică a lui Douglas răsună deodată cu energia unui om scos din fire:

— Dar, Robert Toombs, ştiţi foarte bine că prin ţară anumiţi plantatori îşi eliberează negrii. A devenit o modă,

ca în Rusia, unde robii sunt încetul cu încetul eliberaţi, însă nefericiţii noştri de negri ce-aţi vrea să facă dacă noi le dăm drumul? Sunt ca nişte copii care contează pe noi. Dacă vor să fugă de la Dimwood, n-au decât. Şi ei ştiu asta. Unul dintre ei a fugit în Nord. A fost întâmpinat ca un frate şi pus numaidecât la muncă… Frigul a fost cât pe ce să-l ucidă. S-a întors. Cine le va da hrana pe care le-o dăm noi? Cine-i va îngriji dacă se îmbolnăvesc? Cine se va ocupa de veşnica lor progenitură, care sporeşte întruna? Nordul? Să fim serioşi. Nordul îi întâmpină pe fugari ca pe nişte fraţi şi-i pune să lucreze în uzine. După câteva luni, asprimea climei îi îmbolnăveşte şi se întorc tot la noi. Şi în ce stare! Se întorc ca să fie îngrijiţi.

— Se întorc pentru că William Hargrove are faima că-i omenos şi bun. Ba da, ba da, toată lumea o ştie. Dar se află printre plantatori şi nişte brute…

— Aceia sunt izgoniţi din societate, strigă Joshua, şi trăiesc cu spaima ca negrii lor să nu le reteze capul, aşa cum s-a întâmplat în Antile. Întrebaţi-l pe tata.

William Hargrove se pregătea să răspundă, când un tânăr negru se repezi în încăpere şi se îndreptă spre stăpânul de la Dimwood, însoţit de protestele indignate ale tuturor celor pe care-i împingea fără nicio consideraţie.

— Eşti nebun? îl repezi Joshua. Doar ţi s-a spus să nu urci până la ora opt. Ce-i cu hârtia asta?

Negrul, într-adevăr, ţinea în mână o foaie de hârtie, pe care i-o întinse fără o vorbă lui William Hargrove. Faţa băiatului îşi schimbase culoarea din negru în acea culoare ciudată ce-ar putea fi numită cenuşiul spaimei, iar dinţii îi clănţăneau.

William Hargrove luă hârtia, îşi aruncă ochii pe ea şi i-o întinse lui Douglas:

— Nu înţeleg, spuse cu glas slab.

Douglas citi aceste cuvinte, scrise cu o mână grăbită şi stângace: „Prea nefericită. Susanna”.

Îi trecu hârtia lui Joshua şi-l apucă pe negru cu amândouă mâinile, ca şi cum s-ar fi temut să nu fugă.

— Nu-ţi fie teamă, îi spuse. Nimeni n-o să-ţi facă niciun rău. Spune-mi ce-i cu hârtia asta şi unde-ai găsit-o.

Robert Toombs se apropie şi el de băiatul îngrozit:

— N-ai a te teme de nimic, zise cu o voce ca un bubuit de tunet, pe care nu izbutea să şi-o îmblânzească, într-atât focul întrecerii oratorice îl ma stăpânea încă. Te afli aici alături de prieteni ai rasei tale. Vorbeşte, ţi-o cer.

— Acolo, făcu băiatul cu o voce gâtuită.

Arăta nedesluşit spre uşă.

— Unde? Dar spune odată, unde? strigă Joshua.

— La ’âu, Mas’ Joshua.

— Ei şi? Oh! dar vorbeşte, băiatule!

Băiatul rostogoli nişte ochi enormi.

— Pe ia’bă, la ma’ginea apei, pălă’ia ma’e a don’şoa’ei Susanna şi hă’tia pe pălă’ie şi o piat’a pe hă’tie.

Cuvintele astea rostite într-un gâfâit ca de animal căzură într-o tăcere îngrozită. Două dintre doamnele de faţă leşinară aproape în acelaşi timp. Un urlet ascuţit veni dintr-unul din colţurile salonului. Mildred îşi făcu auzit glasul:

— Susanna s-a înecat!

În hărmălaia sinistră ce urmă, unchiul Douglas, care nu-şi pierduse capul, îl luă pe băietanul negru de mână şi-şi croi drum spre uşă:

— Hai să mă duci acolo, îi spuse printre dinţi.

William Hargrove se prăbuşi pe un scaun:

— Oare cu ce i-am greşit lui Dumnezeu, de mă pedepseşte astfel? gemu.

Joshua îl bătu pe umăr:

— Tată, ne aşteptăm ca dumneata să dai pildă de curaj. Nu sta aşa. Ridică-te.

Robert Toombs veni şi se înclină în faţa stăpânului plantaţiei cu înţepeneala unui om îmbrăcat în armură:

— Sir, dacă vă pot fi de folos în asemenea împrejurări dureroase, vă rog să vedeţi în mine pe slujitorul dumneavoastră.

Joshua făcu un pas spre el şi spuse cu blândeţe:

— Sunteţi un mare om, Mr. Toombs, dar nu-mi puteţi reda fiica.

Din nou Robert Toombs se îndoi din şale, apoi Joshua îl însoţi până la uşa ce da spre verandă. Ispita de-a cizela o frază frumoasă fu atât de puternică, încât oratorul nu rezistă:

— Mr. Hargrove, spuse domolind vocea cea mai celebră din tot Sudul, dacă Providenţa a găsit cu cale de-a scurta o biată viaţă omenească, din motive pe care nu le cunoaştem, nu putem decât să tăcem pe vecie, dar uniunea inimilor, despre care s-a vorbit atât de mult zilele acestea, nu-i doar o imagine deşartă.

Şi, apucând mâna inertă a lui Joshua, o strânse cu putere. Joshua nu răspunse şi-l privi cum coboară treptele porticului.

— Susanna, spuse cu voce înceată, ca şi când ai trezi pe cineva care doarme adânc şi pe care te temi să nu-l sperii. Susanna…

Aşteptă îndelung, neputându-se hotărî să intre.

Brotăceii ţeseau în copaci cântecul lor crepuscular cu o indiferenţă liniştită. Simţi urcând spre el mireasma greoaie a caprifoiului şi a gardeniilor ce năpădeau porticul şi, în acea vrajă a zilei ce asfinţea, avu sentimentul că întreaga lui viaţă se clatină şi că se năruie în el ideea ce şi-o făcea despre sine. Faţa implorând a Susannei se ivea ca într-o halucinaţie de fiecare dată când închidea ochii, şi-şi auzea propria voce rostind cuvintele de neispăşit: „Căsătorindu-te cu omul acesta, dai posibilitatea familiei tale să ocupe primul loc în societate… Nu ai dreptul să refuzi…?

Din piept îi ieşi un geamăt ce aducea a horcăit şi-şi

ascunse faţa în mâini, când, foarte aproape de el, un pas uşor îl făcu să tresară. Era Elizabeth. Prea emoţionată ca să vorbească desluşit, fata spuse:

— Am ieşit din salon când au început să vorbească despre război, nu vreau să văd războiul.

— N-o să fie război, Elizabeth. Ce faci aici?

— M-am ascuns la mine în cameră, m-am întâlnit cu Susanna, care mi-a strigat: „N-o să mă mai vezi”. O! Unchiule Josh, nu trebuie silită să se mărite… A fugit…

— Elizabeth, te implor, taci din gură.

— Dar spun adevărul. Când negrii au plecat, Susanna a fugit…

— Elizabeth, să nu mai spui cuvintele astea. Sunt foarte nefericit. Acum lasă-mă, du-te la tine în cameră, am să-ţi explic mai târziu.

Deodată, fata îl apucă de braţ şi începu să vorbească aşa cum nu mai făcuse niciodată în viaţa ei; avu impresia stranie că altcineva vorbeşte în locul ei:

— Unchiule Josh, trebuie să-ţi fie milă de ea, înţelegi, trebuie, trebuie…

Întorcându-se în salon, îl găsi pe jumătate gol.

Cât timp lipsise, într-adevăr, cei de faţă, cuprinşi de-o panică instinctivă, se repeziseră spre ieşirea din vestibul. Aproape toată lumea fusese apucată de-o teamă supranaturală de-a nu vedea adus în mijlocul încăperii trupul fetei şiroind de apă, cu alge amestecate prin păr.

Mătuşa Augusta, a cărei mască aducea cu albul auster al marmurii, rămăsese întinsă pe covor. Gura deschisă, ca pentru a lăsa să iasă strigătul mamei, nu ştirbea cu nimic nobleţea acelei feţe orgolioase, între timp, mătuşa Laura venise pe tăcute şi îngenunchease lângă ea, ferindu-se s-o pălmuiască. Dimpotrivă, după ce-i strecură o perniţă sub cap, îi frecă încetişor fruntea şi obrajii.

— Bunicule, zise dintr-odată Fred, nu-ţi pierde speranţa. Bărci vor căuta pe râu. Se va face tot ce-i de

trebuinţă.

În clipa aceea, un fel de schelălăit plângăreţ rupse tăcerea.

— Biata Susanna, o iubeam atât de mult cu toţii.

Jelania venea din partea lui Billy, căruia o emoţie târzie îi juca feste, făcându-i sinistru de comic acest discurs funebru.

Atunci, vocea lui William Hargrove, răguşită de durere, reteză orice efuziune:

— E vina mea, aş fi putut împiedica totul. Ştiam că e o eroare, un abuz.

Fred îl întrerupse pe un ton autoritar:

— Sir, îmi îngădui să-mi spun părerea despre toată povestea asta cu înecul? îmi îngădui?

— Ce altceva mai cumplit ne poţi spune decât adevărul? gemu William Hargrove.

— Asta: că eu unul nu cred.

— Eşti nebun? Şi hârtia cu scrisul Susannei?…

— Am ascultat ce-au spus toţi cei de-aici, dar o cunosc pe Susanna. E o fricoasă.

— O fricoasă împinsă de deznădejde poate foarte bine să se arunce în apă.

— Se prea poate, dar dacă e ceva ce-o înspăimântă şi mai mult pe Susanna decât apa neagră a râului, acela e aligatorul care a fost văzut trecând săptămâna trecută şi care poate că nu-i singur. Hârtia pe care a lăsat-o nu-i decât o minciună, cu scopul să câştige timp, ca să dispară pe drum. Billy, în loc să plângi ca o Precistă îndurerată, dă fuga la grajd şi numără caii. Dacă sunt toţi, vă îngădui bucuros să mă socotiţi prost câte zile oi avea.

După o clipă de uimire, Billy ieşi din colţul cu pianul şi se năpusti spre uşă, fără să mai ceară nicio explicaţie, în timp ce mătuşa Laura, ridicând-o pe mătuşa Augusta, o ajuta să se aşeze într-un fotoliu.

— Ce se întâmplă? întrebă aceasta. Unde-au plecat

cu toţii?

— Nu pune întrebări, mătuşă, îi spuse Fred, şi stai liniştită dacă poţi. Nu-i nimic grav.

— Fred, întrebă William Hargrove, ce te face să vorbeşti aşa?

— Bunul simţ, bunicule. Vă spun că Susanna nu-i moartă. Aveţi răbdare până se întoarce Billy.

— În locul tău, zise mătuşa Laura, care până atunci nu spusese nimic, mi-ar fi teamă să dau speranţe, fără să fiu sigură de ceea ce susţin. Întorsătura pe care ar lua-o lucrurile ar fi atroce.

— Mătuşă Laura, nu-ţi cer să crezi într-o minune, fac doar apel la raţiunea dumitale.

— Bine, răspunse mătuşa Laura, dar mai înţelept ar fi să faci apel la Dumnezeu.

— Nu înţeleg nimic din ce spuneţi, exclamă mătuşa Augusta sâcâită.

Vocea lui William Hargrove se înălţă, de data asta cu forţa unei indignări abia contenite:

— E vorba nici mai mult, nici mai puţin decât de fata ta, despre care încă nu ştim dacă-i vie ori moartă. Ai şi uitat-o oare, nu-ţi aminteşti cum plângea, când vă ruga pe tine şi pe Josh să n-o siliţi să se mărite cu locotenentul Boulton? Toţi suntem vinovaţi, iar tu, mama ei, la fel ca noi toţi…

Mânia şi teama împurpurară obrajii Augustei.

— Plec, spuse ea.

— …vinovată la fel ca noi toţi, de nu cumva chiar mai mult, continuă William Hargrove, ieşindu-şi din fire. Unde era inima ta de mamă când îţi respingeai fata? Ai atras asupra noastră mânia Cerului.

— Tată, cuvintele dumitale sunt de neîndurat şi n-am să stau un minut mai mult în camera asta. Fred, boneta mea.

Când leşinase, boneta îi căzuse de pe cap mătuşii

Augusta. Fred o găsi fără greutate sub un fotoliu, abia un pic mototolită. Doar panglicile lungi de dantelă albă se boţiseră puţin, în schimb volănaşele de pânză scrobită îşi păstrau neştirbită eleganţa lor austeră. Cu mâinile tremurătoare de mânie, mătuşa Augusta îşi aşeză la loc pe creştet obiectul acela monumental şi aruncă spre socrul ei o privire furioasă.

— Auzindu-te, s-ar zice că am luat-o de mână şi am împins-o în apă pe nefericita copilă pe care am adus-o pe lume. Or, niciodată până acum nu s-a văzut o fată măritată împotriva voinţei ei categorice. Legile ar apăra-o până la picioarele altarului. Aşa că voi dormi în noaptea asta cu inima zdrobită, dar cu conştiinţa liniştită.

Regăsise, pentru a rosti cuvintele acestea, calmul straniu şi binecunoscut al oamenilor de teatru, care trec de la o emoţie la alta printr-un soi de transformare lăuntrică. O sinceritate totală li se comunică prin forţa de convingere a textului pe care-l recită. În clipele acelea uimitoare, mătuşa Augusta se simţea dusă de frazele ce-i ieşeau din gură şi, în rochia ei lungă de tafta brun-roşcată, semăna cu o statuie, înălţată cumva şi de fastuoasa ei bonetă.

— Ai citit vreodată, continuă ea, în aceea ce-ţi este atât de dragă, cum ne e la toţi, un singur verset care să îndreptăţească asasinarea unui suflet lipsit de experienţă de către fanatismul unui tată ce l-ar ucide nu o dată, ci în fiecare zi a vieţii lui, impunându-i tirania voinţei sale?

Se opri dintr-odată, sleită de efort, şi se dădu îndărăt spre uşă, văzând faţa socrului ei albindu-se ca varul, precum a cuiva rănit de moarte.

Încă şi mai stranie fu atitudinea mătuşii Laura. Când se făcu aluzie la *Biblie* şi la violenţa adusă unui suflet, zi de zi, de către cruzimea paternă, femeia aceea de obicei atât de ştearsă veni cu hotărâre şi se postă în faţa lui William Hargrove, ţintuindu-l în tăcere cu ochii ei mari şi nemişcaţi. Acesta încercă să-i înfrunte privirea de

neîndurat, apoi întoarse brusc capul.

— Pleacă, spuse cu o voce înăbuşită.

Laura nu se clinti… Continuând să-şi ţină capul întors, tatăl continuă:

— Nu vreau să te văd, îţi poruncesc să pleci.

Şi deodată strigă:

— Plecaţi de-aici amândouă, vreau să fiu singur.

Se ridicase în picioare ca să spună aceste cuvinte, dar, asemeni unui om cuprins de ameţeală, pipăi aerul din faţa lui ca un orb, căutând în gol un punct de sprijin, să nu cadă.

Fred alergă spre el, ajutându-l să se-aşeze, în timp ce mătuşa Laura şi mătuşa Augusta se îndreptau spre uşă.

Nu trebuiră s-o deschidă. Billy intră, cu părul vâlvoi şi faţa răvăşită.

— Tata a plecat cu barca împreună cu unchiul Josh, administratorul şi doisprezece negri, şi ei tot în bărci, ca să cerceteze râul în toate direcţiile.

— Câţi cai sunt în grajduri? întrebă Fred.

— Toţi. Niciunul nu lipseşte. Dinspre partea asta, nicio speranţă.

William Hargrove îi aruncă o privire mânioasă lui Fred, care rămase imperturbabil:

— Vezi şi tu cât preţuiesc raţionamentele şi intuiţiile tale, prostule. Şi unde mai pui că mă agăţam de siguranţa cu care explicai tu totul. A murit, Susanna a murit.

Mătuşa Laura îşi făcu semnul crucii şi ieşi din cameră, urmată de mătuşa Augusta, care mergea şovăind, şi deodată se opri. Vocea imperioasă a lui Fred răsună, sfâşiind tăcerea:

— Dacă vă spun că nu-i moartă! A putut să fugă pe jos.

— Taci din gură, Fred, strigă William Hargrove, Susanna a murit.

Augusta sta neclintită lângă uşă şi, după o ezitare,

ieşi la rândul ei, mergând cu o încetineală maiestuoasă. Prin uşa lăsată deschisă se putea vedea îndepărtându-se pe verandă silueta ei înaltă şi dispreţuitoare, ce se contopea puţin câte puţin cu înserarea, când deodată un strigăt răguşit, atroce, asemeni unui urlet de fiară, sfâşie tăcerea, făcându-i să tresară pe cei rămaşi în salon. Se priviră între ei fără o vorbă, dar vădit cutremuraţi de oroare şi compătimire.

Capitolul LI

Cina de la ora obişnuită a fost, cum era şi de aşteptat, lugubră. Ai casei încercau totuşi mulţumirea de nemărturisit de-a se mai afla în viaţă, în vreme ce moartea trecuse pe-acolo. În limbajul de *ton* se chema nepoftita cea cu coasa, iar adierea coasei ei şuierase pe deasupra tuturor celor aflaţi la cină, care, în sinea lor, simţeau nevoia să se strângă unul lângă altul.

William Hargrove trebui să ia asupră-şi rostirea rugăciunilor ce se aşteptau din partea lui, dar într-atât de mare îi era emoţia, că nu putu glăsui decât aceste cuvinte, care spuneau totul:

— Doamne, şopti el, fie-ţi milă de chinul nostru. Amin.

Nici mătuşa Augusta, nici mătuşa Laura nu erau de faţă, la fel şi biata Mildred, veşnic nemângâiată. Mătuşa Emma, care-şi venise în fire de pe urma multelor ei sincope, porunci să-i fie adusă în cameră o cină confortabilă. Bărbaţii, prezenţi cu toţii, manifestară semnele unei dureri corecte, fără nicio legătură cu foamea cea firească, pe care calitatea sănătoasă şi aleasă a bucătăriei de la Dimwood veni s-o ostoiască.

Minnie sosi cu întârziere şi cu ochii roşii, dar îşi ocupă locul alături de Fred şi se purtă demn. La stânga ei, Billy făcea cinste pe tăcute clătitelor de porumb. În sfârşit,

chiar la capătul mesei, Hilda, cuminte şi tăcută, cu privirea fixă, nu se atingea de niciun fel de mâncare şi, printr-un fenomen ciudat, părea să se fi făcut mică de tot.

La dreapta ei, într-o neclintire de statuie ce făcea din ea o absentă, Elizabeth îşi domolea tumultul gândurilor şi refuza, ca şi vecina ei, orice mâncare. Vedea în închipuire când faţa chinuită a Susannei, când cea a lui Jonathan, prin frunzişul porticului şi albeaţa florilor de magnolie. Nimic nu-i putea scoate din minte că apariţiile acelea halucinante făceau parte din viaţa reală, pe când cina aceea sinistră nu era nimic altceva decât un coşmar.

Unchiul Douglas rupse cel dintâi tăcerea, la desert, cu o voce uşor doctorală:

— Îmi cer iertare că abordez subiectul ce ne preocupă atât de dureros, dar pentru că ne aflăm aici aproape toţi…

Şi repetă:

— …Aproape toţi…

Apoi continuă după o scurtă pauză:

— …în sfârşit, nu ştiu care erau convingerile religioase ale acestei biete copile…

— Credincioasă, e de la sine înţeles, şopti William Hargrove, dar nu cunoaştem opiniile religioase ale generaţiei care urmează după cea a părinţilor…

— Susanna citea *Biblia*, interveni atunci Joshua cu blândeţe şi fermitate. Mama ei veghea ca lucrurile să se petreacă astfel. Ca şi noi, se ducea la biserică de marile sărbători, ceea ce era de ajuns. Noi, în familie, niciodată n-am exagerat formele de pietate exterioară.

Se opri o clipă, apoi continuă:

— Membră a Bisericii Anglicane…

Cuvintele acestea părură a-i pecetlui limita eforturilor.

Tăcu, iar unchiul Douglas vorbi în locul lui. Fără a-şi da, poate, seama, luă tonul clerului acestei Biserici ce

trecea drept cea a aristocraţiei.

— Se impune o ceremonie funebră în catedrală. De mare clasă, se înţelege. Draperii cernite, copii de cor în mici sutane negre şi stihare albe.

Cu tonul lui scurt şi precis, Fred reteză elanul acela:

— Şi o să economisiţi banii de sicriu, de vreme ce n-aveţi de pus nimic înăuntru.

— Fred, ieşi afară, îi spuse tatăl lui.

— Te rog să mă ierţi, Sir. Cer îngăduinţa să rămân.

— Bine, dar încă un cuvânt şi te gonesc, îl avertiză tatăl cu un soi de şuierat furios.

Lăsă să se scurgă câteva secunde, pentru a regăsi tonul pe care-l socotea potrivit, apoi continuă pe îndelete:

— Organistul cel mai renumit din Savannah, Mr. George Wilkinson Howard, va găsi, dacă pot spune aşa, culoarea spirituală a reculegerii indispensabile.

Din nou făcu o pauză, apoi, zâmbind înduioşat, adăugă cu o voce suavă pe care nimeni nu i-o ştia:

— Cred că biata micuţă ar fi mulţumită.

O explozie neaşteptată întâmpină cuvintele acestea. Elizabeth sări în picioare şi începu deodată să strige cu o voce gâtuită:

— Dar nu-i adevărat! Mâine e marţi şi o nouă scrisoare de-a locotenentului Boulton va sosi, ca de obicei, pentru Susanna, iar ea mi-o va da s-o citesc şi s-o pun alături de celelalte, şi o să plângă, şi n-o să fie niciun fel de draperii negre la biserică şi…

Se înroşise toată şi-şi duse mâinile la gât, ca şi cum s-ar fi sufocat. Unchiul Josh, care se ridicase repede, alergă la ea şi-o ţinu în braţele lui, pe când era gata să cadă.

— Fetiţă dragă, linişteşte-te, îi spuse sărutând-o, am să te duc în camera ta şi, dacă vrei, am să rămân alături de tine.

Elizabeth se aşeză la loc aproape numaidecât şi se desprinse din braţele lui printr-un efort al întregii ei

voinţe.

— Spune-mi că n-a murit, se rugă.

— Elizabeth, îi răspunse aproape încet, ca şi cum ar fi vorbit unei bolnave, Elizabeth, ascultă, trebuie să te obişnuieşti cu gândul ăsta. Trebuie să-ţi fie milă. Chiar tu mi-ai spus-o.

Cuvintele acestea se făcură auzite într-o tăcere cumplită.

Unchiul Josh se sprijini de spătarul scaunului. Rămas fără grai, ca sub impresia primului şoc, zadarnic mai căuta ceva de spus.

Minnie se ridică şi veni la el.

— Fă ceva, Minnie, şopti Elizabeth. Simt că aş vrea să mor.

Fără o vorbă, Minnie o apucă de braţ şi o scoase din sufragerie. Pradă unei uluiri îndurerate, micuţa englezoaică nu rezistă.

— Moartă, spuse de mai multe ori. Nu-i adevărat.

Profitând de emoţia generală, Hilda se luă după ele şi fugi ca un micuţ animal terorizat. Printre bărbaţii rămaşi singuri se lăsă mai întâi o tăcere stingheritoare. William Hargrove şi cei doi fii ai lui, îmbrăcaţi în negru ca de obicei, păreau în mare doliu, ca şi cum îmbrăcămintea lor ar fi hotărât să vorbească pe limba ei şi să ia parte la tragedie, în timp ce Billy, în jachetă scurtă de culoare albastru-închis cu nasturi de aramă, se vedea singur în faţa unei salate din cozi de raci şi de pere avocado, din care mânca pe ascuns, prefăcându-se a urmări ceea ce se spunea în jurul lui. Între două înghiţituri grăbite, faţa lui roză lua un aer de atenţie îngrijorată. Nici urmă de ipocrizie nu se afla, de altfel, în purtările acelea furişe, deoarece dispariţia verişoarei lui îl îndurera până-n adâncul sufletului, dar pofta lui sănătoasă de mâncare înfrunta orice suferinţă.

Joshua se aşezase la locul lui, lângă tatăl său, iar

Douglas tuşi uşor, pentru a anunţa că va vorbi încă o dată:

— Mi se pare, spuse cu gravitate, că ştirea ar trebui – vai! – comunicată familiilor din vecinătate şi mai cu seamă presei în termeni de-o mare prudenţă şi într-un stil bine cântărit, care să astupe gura clevetirilor. Nădăjduiesc că sunt înţeles…

— Oarecum, spuse Fred cu sobrietate, închis şi el în singurătatea lui, dar o singurătate austeră, dată de înfăţişarea lui glacială şi sceptică, precum şi de braţele încrucişate la piept peste haina de culoare cenuşie. O cravată bufantă, grijuliu înnodată sub bărbie, abia de izbutea să-l situeze în statul acela din Sud vestit pentru eleganţa lui.

O privire furioasă îi veni dinspre tatăl lui, care continuă:

— Văd lucrurile cam în felul următor: mult iubita noastră Susanna stă pe malul acestui râu frumos ce-i este atât de drag. E un pic cam obosită, se uită la apa care curge, se apleacă înainte. O ameţeală bruscă, şi cade în apa râului, se zbate, dar curentul o duce cu sine până la vărsarea în fluviul Ogeechee, şi atunci… Vi se pare acceptabil?

William Hargrove şi unchiul Josh dădură din cap. Li se părea acceptabil.

— Ce martor a văzut lucrurile astea? întrebă Fred.

— Fred, ţine minte ce-ţi spun. Într-un caz ca ăsta, probabilităţile sunt atât de puternice, încât se lipsesc de martori.

— Dar e hârtia aceea stranie şi fraza atât de grăitoare.

— Nimeni n-o s-o vadă vreodată. Negrul care a adus-o nu ştie să citească. Versiunea propusă de mine va trece drept adevărată. Cu cât mă gândesc mai mult, cu atât mă conving de adevărul ei.

— Ce-i adevărul? întrebă Fred.

Unchiul Douglas se ridică în picioare dintr-un salt şi strigă:

— Fred, mă faci să-mi fie ruşine. Ceea ce spui n-are nicio noimă.

— Tată, n-am făcut decât să citez una din frazele cele mai cunoscute din *Biblie*.

— Îţi închipui cumva că noi n-o ştim? Ce legătură are asta cu dispariţia Susannei?

— Are, pentru că vă înşelaţi asupra adevărului. Susanna nu-i moartă.

— O să-ţi pară rău de prostiile astea când o să-l auzi pe episcopul din Savannah spunându-i adio în numele nostru şi al tuturor micuţei defuncte. Ne cunoaşte familia, ţine la noi, n-o să refuze.

— Ei bine, tată, în ziua aceea o să-ţi cer iertare pentru temeritatea mea încăpăţânată şi voi păstra undeva în adâncul minţii nu ştiu ce speranţă de a mă întâlni faţă în faţă cu vara mea.

— N-o s-o mai vezi niciodată pe lumea asta, spuse unchiul Josh plecându-şi capul.

Fred se sculă şi, înclinându-se într-un fel oarecum ceremonios, spuse liniştit:

— Vă cer îngăduinţa să mă retrag, urându-vă, în ciuda împrejurărilor, o noapte de odihnă. Prezenţa mea printre voi nu poate fi decât obiectul unui veşnic dezacord, îmi pare rău.

După ce-şi rosti micul discurs cu o politeţe rece, părăsi încăperea mergând cu paşi repezi, după obiceiul lui, ceea ce te ducea cu gândul la precizia paşilor unui soldat.

— Băiatul ăsta seamănă dihonia, spuse unchiul Douglas cu tristeţe. Ştiu că e inteligent, dar mărturisesc că o să mă simt fericit după ce-o să-l văd plecând la Universitate.

Se înnopta. De-o bună bucată de vreme, stăpânul plantaţiei îi trimisese pe servitori la culcare. Sfeşnicele de

pe masă puneau pe pereţi umbre mari ce-i încurajau pe cei patru comeseni întârziaţi, iar tăcerea devenise atât de adâncă, încât nimeni nu voia s-o rupă. În sfârşit, William Hargrove spuse cu glas slab:

— S-a sfârşit. Micuţa s-a refugiat în moarte şi a năruit lumea noastră. Niciodată nu vom mai spune aceleaşi lucruri, pentru că niciodată nu vom mai fi aceiaşi. Ştim cu toţii ceea ce ar fi fost mai bine să nu ştim până la sfârşit. Dimwood ne va privi ca pe nişte străini. Când Jonathan va veni să-şi ceară casă, am să i-o dau.

Dus de un val de cuvinte pe care nu-l mai stăpânea, părea a fi pradă unei inspiraţii ce răbufnea din părţile cele mai tainice ale unei conştiinţe chinuite.

După o vreme, fiii lui îl luară încetişor pe după umeri şi-l duseră cu ei. El li se lăsă în voie, fără a înceta să vorbească, dar din ce în ce mai încet, ca într-o îndelungă şoaptă a unei rugăciuni nedesluşite.

Billy, îngrozit, ieşi pe furiş în urma lor.

Se stârni furtună în cursul nopţii, fără să cadă nicio picătură de ploaie, dar îndepărtă căldura apăsătoare din ajun. Dimineaţa se vesti printr-o răcoare ce-ar fi părut delicioasă în alte împrejurări. La ora ce trebuia să fie totdeauna aceeaşi, micul dejun fu servit şi aceleaşi persoane, în afară de una, se iviră în jurul mesei. Nimeni nu rostea vreun cuvânt şi fiecare faţă rămânea închisă, iar ochii tăceau, ca şi gura. Te-ai fi putut crede, văzându-le, la o stranie adunare de morţi, gesturile simple pe care le făceau ca să înghită hrana nu schimbau întru nimic impresia aceasta, pentru că, la drept vorbind, trăsăturile lor încremenite şi privirile goale păreau a le respinge din lumea celor vii.

William Hargrove stătea pe locul lui obişnuit, dar zadarnic aşteptară cei de faţă binecuvântările la care el ţinea atât de mult. Favoriţii săi prelungi ce se împreunau cu tufişul mustăţii scoteau în evidenţă paloarea galbenă a

pielii, în timp ce nişte cearcăne de un negru violaceu mărturiseau o noapte de nemiloasă insomnie. Unchiul Josh se străduia să-l convingă să mănânce, fără a izbuti. Reuşi în cele din urmă să-l facă să apuce o ceaşcă mare de ceai, iar tatăl lui o duse la gură nu fără un uşor tremur al braţului.

Şi lucrul ce era de temut se întâmplă. Dintr-odată, degetele lui William Hargrove dădură drumul toartei de la ceaşcă, ce căzu în farfurioară şi se sparse cu un zgomot care păru uriaş. Pe faţa de masă albă, lichidul de un galben lăptos se răspândi în toate părţile.

Un servitor se repezi ca să dreagă acel neînsemnat dezastru, dar niciunul dintre comeseni nu se clinti. Negrul făcea cele cuvenite. Era mai bine să te prefaci că n-ai văzut nimic şi să nu agravezi umilirea capului de familie printr-un zel nelalocul lui. De altfel, William Hargrove însuşi părea să nu-şi dea seama de accidentul acela. În mai puţin de trei minute, totul era în ordine, în timp ce nişte şerveţele mari, albe, de damasc, acopereau urmele acelui supărător şi neînsemnat accident, al cărui aspect sinistru nu le scăpă lui Joshua şi lui Douglas, care schimbară o privire îngrijorată.

Tatăl lor începu deodată să mormăie cuvinte aproape ininteligibile.

— Spune ceva, făcu unchiul Josh. Tu-l auzi?

— Da, dar nu înţeleg. Mi s-a părut că a spus: „Dimwood”.

De bine, de rău, micul dejun luă sfârşit, iar unchiul Douglas, care-şi păstra sângele rece, spuse cu o linişte prefăcută:

— Propun să ne strângem cu toţii în salon ca să vedem ce trebuie făcut în legătură cu evenimentul de ieri.

Nicio obiecţie. Cuprinse de un fel de apatie generală, persoanele de faţă, care de obicei erau atât de vorbăreţe, îl urmară în tăcere pe bărbatul acela hotărât, al cărui calm le

liniştea.

Se aflau acum în salonul cel mare, unde avusese loc balul, dar de-abia se instalaseră în fotolii, că mătuşa Augusta căzu într-o parte, fără să i se audă glasul. Trebui să fie întinsă pe o canapea şi să i se dea să miroasă săruri în mai multe rânduri, dar nu-şi reveni în simţiri decât cu greu şi rămase în aceeaşi poziţie, cu perniţă sub cap şi cu ochii închişi.

Josh şi Douglas îşi duseră tatăl la o berjeră comodă, din care ar fi putut observa tot ceea ce se petrecea în jur, de l-ar fi îmboldit curiozitatea. Dar privirea lui stinsă trăda o secătuire a sufletului şi a trupului ce-l făcea incapabil de un efort de atenţie. Din gură, trecând prin hăţişul mustăţii, îi ieşeau sunete nearticulate, în care puteai uneori recunoaşte frânturi de frază monotone. La un moment dat, celor doi fraţi li se păru a desluşi numele de Laura.

Acum toată familia aştepta. Stând în jilţuri tapisate cu catifea roşie, aveau cu toţii privirile aţintite spre stăpânul plantaţiei Dimwood, cu o curiozitate plină de spaimă, ca şi cum acesta s-ar fi pregătit să anunţe o nouă nenorocire ce i-ar fi lovit pe toţi, deoarece resimţeau cu toţii teama unui pericol iminent.

Singur Fred rămânea impasibil, într-un costum de un cenuşiu-închis, pe care o cravată neagră îl făcea şi mai sever. Cu bună ştiinţă se aşezase alături de Billy, gata să-l liniştească cu o ploaie de ghionţi, de cumva fratele lui mai mic s-ar fi apucat să vorbească, dar băiatul, de obicei turbulent, părea cuminţit de tăcerea apăsătoare şi de consternarea ce se citea pe toate feţele. Mătuşa Emma, stând la dreapta lui Fred, se smiorcăia discret când şi când, dar fără a face vreo sincopă de data asta.

Minnie se aşezase lângă mătuşa Laura, care-o ţinea afectuos de mână şi nu se clintea.

Cât despre fete, „copiii”, se aşezară la rând pe scaunele cele mari, nemişcate, zdrobite de tristeţe în

drăgălaşele lor rochii de bumbac roz, alb şi liliachiu.

Deodată, privirea lui William Hargrove se opri asupra mătuşii Augusta, care continua să stea întinsă ca o moartă pe o canapea, îmbrăcată într-o rochie de şaten negru ale cărei cute lungi şi drepte luceau în lumina fericită a dimineţii. Dintr-un motiv pe care-l ţinea secret, dar care putea fi ghicit, stârni îndelung asupra acelei femei culcate şi şopti ceva. În adâncul ochilor lui o luminiţă începea să trăiască.

— A spus „biata”, şopti unchiul Douglas.

— N-am auzit nimic, cred că nu mai înţeleg nimic.

— Ba da, Josh. Mai e o speranţă.

În timp ce spunea aceste cuvinte, uşa se dădu în lături fără zgomot şi Susanna se duse să se-aşeze lângă o măsuţă pe care se afla deschis un album de gravuri în oţel reprezentând câteva din minunile artistice ale Europei. Începu să dea paginile atât de firesc, încât un nesfârşit minut nimeni nu-i remarcă prezenţa, deşi o vedeau cu toţii.

Mătuşa Emma, cea dintâi, scoase un ţipăt puternic şi răguşit şi căzu în braţele lui Fred, care-o ridică cu mâna lui de fier.

— O apariţie! strigă ea. Se răzbună, o cunosc eu, oh!

— Taci din gură, mamă. Susanna n-a fost niciodată moartă.

Susanna înălţă capul.

— Ce se întâmplă? întrebă. Nu înţeleg.

— Nu mai juca teatru, spuse băiatul cu asprime. Ridică-te de-acolo şi vino-ncoace.

Susanna ascultă şi plecă de lângă măsuţă, însoţită de-o hărmălaie în care stupoarea amestecată cu spaima şi râsete nebune de-o veselie demenţială aruncau note discordante. Bărbaţii se dovedeau cei mai laşi, fetele se strângeau unele într-altele, dar când Susanna ajunse în mijlocul salonului, mama ei, trezită, se năpusti asupra ei ca o fiară:

— Obrăznicătură ce eşti, îi strigă într-un potop de lacrimi întretăiate de un râs isteric, de ce ne-ai jucat farsa asta?

— Farsă? Ce farsă? făcu Susanna zbătându-se.

Unchiul Josh veni atunci lângă ea:

— Fetiţa tatii, îngăimă el, nu-ţi aduc nicio mustrare, dar spune: de ce?

— Ei da, de ce? întrebă şi unchiul Douglas, cu o umbră de sâcâială în voce. Nici nu-ţi dai seama cât rău ai făcut.

— Mămico, lasă-mă în pace, gemea Susanna. Ce rău am făcut?

— Unde te-ai ascuns? întrebă Fred pe tonul unui judecător de instrucţie.

— Să mă ascund? Dar n-am plecat din casă.

Acum, luată din scurt de familie, Susannei i se făcu frică.

— Lăsaţi-mă-n pace, striga fata, n-am făcut nimic.

Mătuşa Augusta se ridică brusc şi plecă de lângă ea.

— Să-mi spui adevărul, i se adresă cu o voce redevenită autoritară. Acum mama ta îţi vorbeşte. Vreau să ştiu ce înseamnă hârtia aceea pusă pe pălăria ta de paie la malul apei.

— Hârtia… repetă vinovata.

— Da, făcu mătuşa Augusta, bătând din picior cu furie, hârtia aceea.

— Am păstrat-o, spuse unchiul Josh, înghiţindu-şi lacrimile.

Şi, ţinând portofelul în mână, scoase din el o hârtie grijuliu împăturită în patru.

— După cum vezi, am păstrat-o, uite-o. Ei?

O transformare bruscă păru să aibă loc în Susanna. Cu un aer hotărât, spuse doar atât:

— Ei, şi ce spune hârtia voastră?

— Impertinente! exclamă deodată mătuşa Emma. Aţi

auzit-o? Hârtia voastră!

Unchiul Josh se întoarse spre ea:

— Emma, te rog, lasă-ne. Am crezut că Susanna s-a înecat, dar ea e aici, în viaţă.

— Da, pleacă de-aici, pentru numele lui Dumnezeu, spuse mătuşa Augusta. E vorba despre fata mea, nu a ta.

Unchiul Josh ridică glasul:

— Îţi citesc biletul, de vreme ce mi-o ceri: „Prea nefericită”. Semnat: „Susanna”.

— Pus pe pălăria de paie, cu o piatră pe el, ca să nu-l zboare vântul, adăugă Fred pe un ton sarcastic.

— Tăcere, Fred, spuse unchiul Josh. Susanna, ce voiai să spui cu asta?

— Că eram prea nefericită din cauza logodnei mele cu locotenentul acela.

— Şi scriind cuvintele astea, ne-ai dat de înţeles că ai de gând să te îneci.

— Unde anume am spus eu în biletul ăsta că am de gând să mă înec?

Fred izbucni în râs:

— Jos pălăria, ne-ai dus. Nu te credeam atât de isteaţă.

Unchiul Josh şi mătuşa Augusta se priviră.

— Trebuie să recunoaştem că are dreptate, zise unchiul Josh.

Rupând hârtia, o azvârli bucuros în aer.

— Vreţi să poruncesc să se aducă şampanie? întrebă Fred.

Şi, fără să aştepte, deschise uşa şi fu cât pe ce să-l răstoarne pe un servitor negru care stătea cu urechea lipită de canat. Acesta făcu un soi de salt pe loc şi bălmăji:

— Da, Masa F’ed, da...

— Nerodule, dă fuga la bucătărie şi spune să se aducă numaidecât şampanie pentru toată lumea. Repede! mai repede!

În salon, veselia lui Fred împrăştie spaima, lăsând loc unei larme de râsete şi exclamaţii. Toţi voiau s-o sărute pe Susanna, pe care părinţii ei trebuiră s-o pună la adăpost îndărătul măsuţei, unde o apărară cu persoanele lor. Ca de obicei, unchiul Douglas luă cuvântul cu hotărâre:

— O s-o speriaţi cu strigătele voastre. Tăceţi odată, pentru Dumnezeu! Important e că-i vie şi nevătămată. O să se liniştească şi o să ne spună frumos ce anume vrea şi de ce a dispărut. Nu-i aşa, Susanna?

Tăcură toţi, ţinându-şi gura de data asta din cauza unei curiozităţi lacome. Şi-atunci se înălţă glasul limpede şi hotărât al fetei, care sta în picioare, cu amândouă mâinile puse pe măsuţă:

— Nu vreau să mă mărit cu locotenentul Boulton.

— Înţeles, zise tatăl ei. Logodna va fi ruptă. Augusta, eşti de acord? Ruptă.

— Ruptă, spuse şi mătuşa Augusta. Eşti mulţumită, scorpie?

— Fericită, mămico, fericită, se auzi vocea fetei, de-o blândeţe îngerească.

— Va avea loc un moment drăguţ, spuse Fred, când poşta de la ora unsprezece va aduce obişnuitul răvaş dulce. Bietul om, sub chipiul lui galonat cu aur, încă îşi mai face vise roz.

— Fred, ţine-ţi gura ori ieşi afară, zise unchiul Josh. Susanna, fetiţă dragă, acum poţi să ne spui la cine te-ai ascuns. Nu va fi niciun fel de pedeapsă, dar vreau să ştiu.

— Mi-am dat cuvântul de onoare să nu spun la nimeni, protestă Susanna, în afară de bunicul sau de mătuşa Laura.

La aceste cuvinte, toate privirile se întoarseră spre fundul salonului, unde mătuşa Laura, neclintită, sta în picioare lângă tatăl ei. Niciodată până atunci faţa acestei femei de-o seninătate profundă nu oferise privirilor curioase imaginea unei anxietăţi atât de nemiloase. Spuse

cu o voce ce se străduia să fie limpede, dar care i se oprea în gâtlej:

— Susanna, ştiu despre cine vorbeşti şi îţi interzic să dezvălui ceva. îţi interzic în numele meu şi al tatălui meu.

În acest timp, William Hargrove, din adâncul confortabilului său fotoliu, urmărea totul cu o atenţie uneori distrată, ca şi cum ar fi asistat la un spectacol al cărui înţeles îi scăpa când şi când. Fraze scurte fără şir îi ieşeau din gură, iar mătuşa Laura se apleca spre el ca să încerce să le prindă înţelesul, dar de fiecare dată se ridica deznădăjduită. Când îi impuse tăcere Susannei în numele ei şi al tatălui ei, se aplecă ceva mai jos spre William Hargrove şi-i spuse ceva la ureche. El o ascultă, apoi clătină vesel din cap ca pentru a spune nu, fericit, pe cât se părea, să-i facă pe voie.

— Tatăl meu, ca şi mine, se împotriveşte să numeşti persoana care te-a găzduit.

Mătuşa Laura şovăi o clipă, apoi făcu o sforţare să zâmbească.

— Bunicul ţine mult la tine, Susanna. Vrei să vii să-i vorbeşti drăguţ? Cu siguranţă că o să-i facă bine, pentru că s-a necăjit, vezi tu, din cauza ta.

Susanna îşi întrebă din priviri tatăl şi mama.

— Nu se poate refuza, şopti unchiul Josh. Poate că Laura are dreptate, cine ştie?

— Du-te, îi spuse Augusta fetei. Şi încearcă să nu spui prostii.

Mătuşa Emma, Fred, Billy, Mildred se dădură cu toţii la o parte, la fel şi Elizabeth, care avu timp să-i şoptească Susannei la ureche:

— O să vrea să te sărute. Fii atentă, înţeapă!

Un pic emoţionată, Susanna străbătu distanţa ce-o despărţea de stăpânul de la Dimwood şi-i făcu o *curtsey*, micuţa reverenţă ce se obişnuia, în timp ce faţa lui William Hargrove se lumina de un zâmbet plăcut. Aplecându-se

puţin spre fată, o întrebă cu o voce blândă şi cu un aer amuzat:

— Micuţă domnişoară, cine eşti dumneata?

Capitolul LII

Salutată de-o vreme minunată, ziua următoare căpătă aspectul unei sărbători. Printr-una din acele ironii obişnuite în viaţă, ai fi spus că natura ia asupră-şi să celebreze zorii unei existenţe noi în destinul plantaţiei Dimwood. În aerul de-o prospeţime îmbătătoare, inima fremăta, iar florile păreau să se fi înmulţit nemăsurat de mult peste noapte, răspândind miresme ameţitoare.

Micul dejun avu loc la ora obişnuită a dimineţii, dar William Hargrove nu se ivi. Se odihnea la el în cameră, şi unchiul Douglas anunţă ştirea, în calitate de cap al familiei. Locul tatălui lui rămase gol. Se vorbi puţin. Programul de peste zi fusese pus la punct din ajun, nu fără dificultate. Trebuia cu orice preţ ca William Hargrove să fie înconjurat de un zid de tăcere. Mătuşa Laura n-avea să se ducă la Savannah, ceea ce trezi în sufletul Elizabethei speranţa tainică, numaidecât dezamăgită, de a-l vedea pe Jonathan, deoarece hotărârea mătuşii Laura nu amâna călătoria nici măcar cu o singură zi. În privinţa asta, hotărârea era de neclintit. Atâta doar că mătuşa Emma avea s-o înlocuiască pe lângă unchiul Charlie, având în grijă supravegherea micuţei englezoaice şi a foarte vinovatei şi foarte plinei de căinţă Susanna. Într-o scrisoare de douăsprezece pagini mari, ce-o costase somnul, enigmatica fiică a lui William Hargrove spunea tot ce era de spus. Unchiul Josh rămânea acasă cu soţia lui, după cum nici unchiul Douglas n-avea să se clintească de la Dimwood.

Problema băieţilor era ceva mai spinoasă. Fred a fost ales ca fiind cel mai serios, avea să-i slujească Elizabethei

drept aghiotant, în timp ce Billy fu înlăturat cu convingere. Dar începu dintr-odată să se văicărească atât de tare, încât cei mari cedară din slăbiciune. Clocotitorul tânăr, veşnic gata să dea o bătălie amoroasă, ca şi una pe câmpul de luptă, nu putea uita deliciile marelui oraş, nici pe drăguţa Dorcas, cu farmecele-i cafenii. Ai casei, ca să fie siguri că va sta liniştit, îi fixară locul în aceeaşi trăsură cu mama sa, lângă Susanna cea cuminte şi cu ochii aplecaţi, dar grijuliu păzită.

Contrar celor ce-ar fi fost de temut, atmosfera din dimineaţa aceea nu avea în ea nimic funebru. William Hargrove se lăsa hrănit cu docilitate de către mâna fiicei lui, Laura, şi zâmbea rotindu-şi ochii în jur, admirându-şi camera şi găsind că totul e drăguţ.

Unchiul Douglas luase asupră-şi să scrie scrisoarea ce-i anunţa locotenentului Boulton ruperea logodnei. De o curtenie desăvârşită, cele scrise îl loviră totuşi puternic în amorul propriu, ca şi în amor. Scrisorile pe care i le trimisese Susannei au fost grijuliu împachetate şi înmânate celui interesat, ale cărui răgete răsunară curând prin toată cazarma.

Puţin înainte de ora zece, călătorii urcară în cele două trăsuri trase de câte patru cai ce-i aşteptau în faţa casei. Ca în cele mai frumoase zile ale lui, purtându-şi livreaua elegantă de culoare cenuşiu-deschis cu fireturi aurii, Azor trona pe capra primei trăsuri, cea de-a doua fiindu-i încredinţată lui Bathazar, unul dintre negrii cei mai destoinici şi mai decorativi.

Mătuşa Emma, Susanna şi Billy urcară mai întâi, apoi, în cea de-a doua trăsură, Elizabeth şi cu Fred. Unchiul Josh veni să le ureze drum bun, de parcă ar fi plecat într-o expediţie îndepărtată şi, îndărătul lui, în partea de jos a porticului, cele trei veşnic neglijate, Minnie, Hilda şi Mildred, îşi fluturau trist mâna. În clipa când se trântiră portierele, Josh veni foarte aproape de

cele două căleşti, întâi de una, apoi de cealaltă, ca şi cum n-ar fi voit să le vadă plecând. De când cu nenorocirea din ajun, simţea o pornire de afecţiune pentru a-i săi. Poate că niciodată nu-şi dăduse seama că în clipa aceea cât îi erau de dragi. Încerca cu naivitate să-i oprească, liniştindu-i şi liniştindu-se pe sine.

— Tatii îi e mai bine, îi spuse Emmei şi copiilor. O să se însănătoşească, o să vedeţi.

Mătuşa Emma îşi înălţă privirea la cer, sub umbreluţa liliachie.

— Roagă-te pentru el, spuse unchiul Josh.

Trecând la cea de-a doua trăsură, se sprijini de marginea portierei. O oboseală adâncă îi răvăşea trăsăturile, punându-i, ca înnegrite cu cărbunele, cearcăne sub ochi.

— De ce plecaţi cu toţii? Totul o să se aranjeze, şi-apoi, fiţi atenţi, am citit în ziarul de dimineaţa asta că, în fine, Compromisul e pe cale să izbutească. Pacea e aproape. Încă mai putem fi fericiţi la Dimwood, de vreme ce tatii îi merge mai bine.

— Unchiule Josh, spuse Fred, ştii doar bine că altele sunt motivele care impun călătoria asta, iar când păcii i se dă numele de compromis, înseamnă că-i bolnavă rău.

Unchiul Josh făcu un gest nedesluşit şi-i mai privi o dată pe călători înainte de-a se îndepărta. După câţiva paşi se întoarse, cu deznădejdea în priviri.

— Nu staţi prea mult acolo, le zise el.

Vocea i se pierdu în zgomotul roţilor şi cel al pocniturilor de bici ce răpăiau ca nişte pistoale.

Curând, Dimwood dispăru din privirile celor cinci persoane, dintre care niciuna nu avea chef de vorbă şi se cufunda puţin câte puţin în visele ei, când la capătul nesfârşitei alei de stejari se ivi un călăreţ.

Purtat de un minunat cal negru al cărui păr lucea ca jaisul, galopa în goana mare spre Dimwood. Când se aflã în

dreptul primei trăsuri, îşi încetini goana şi aruncă o privire curioasă înăuntru. Cu o graţie desăvârşită, îşi întoarse calul, punându-l să descrie o curbă magistrală, şi se pomeni alături de călătorii uluiţi. Mâna înmănuşată în negru apucă panamaua cu boruri largi, plimbând-o în aer într-un somptuos salut. Era Jonathan. Elizabeth simţi că ameţeşte, deoarece minunaţii ochi cenuşii pe care-i vedea în vis stăteau ţintuiţi asupra ei cu o insistenţă imperioasă. Părul negru îi cădea în bucle de-a lungul obrajilor, accentuându-i paloarea feţei. Cu rapida şi infailibila ei privire feminină, Elizabethei i se păru că-i mai frumos ca în poveşti, iar când îi zâmbi i se păru că o să leşine, dar el îşi luase privirile de la ea, uitându-se la Fred, nu fără un oarecare respect.

— Am aflat, spuse, că Mr. Hargrove nu se simte bine şi mă grăbeam spre Dimwood să aflu veşti despre sănătatea lui.

— Te poţi cruţa de osteneala asta, răspunse Fred cu autoritate. Bunicul s-a însănătoşit, altminteri m-aş afla lângă el, acasă.

— Mă voi duce totuşi să-i prezint respectele mele.

— Şi de osteneala asta ai putea să te cruţi. E cât se poate de ocupat în dimineaţa asta.

— În acest caz, îmi voi mărgini plimbarea la această nobilă şi venerabilă alee de stejari, ce-mi va fi veşnic dragă. Domnule, sluga dumitale.

Cuvintele din urmă fură rostite pe un ton de politeţe ironică, ale cărei subînţelesuri erau atât de limpezi, încât pe Fred îl cuprinse o dorinţă furioasă de a-l pălmui pe insolent. Dar nu avu când. Descriind o nouă voltă, şi mai îndrăzneaţă decât prima, Jonathan îşi înălţă calul în două picioare, înfigându-i pintenii în coaste, apoi se năpusti pe alee, după un ultim salut cu pălăria cea mare.

Trecură câteva clipe. Trăsura o pornise în goana mare ca să-şi ajungă din urmă soaţa, ce i-o luase înainte.

Vocea uscată a lui Fred declară:

— Omul ăsta e o secătură. Speră să tragă folos de pe urma situaţiei. Bani, bani şi iar bani, niciodată nu se satură de bani.

Ghemuită într-un colţ al trăsurii, Elizabeth încerca să urmărească monologul acela indignat al cărui înţeles precis îi scăpa. Totul începu să se învârtă în jurul ei. Chipul lui Jonathan îi apăru în frunzişul magnoliei, cu ochii plini de-o foame devoratoare, ca dintr-odată să călărească pe lângă trăsură, căutând-o ca pe-o pradă, cu privirea aceea smintită ce-o smulgea din ea însăşi şi-o azvârlea spre el. Un joc dureros al memoriei ei surescitate o făcu să-i revadă părul buclat revărsându-se până pe reverele costumului din piele de căprioară, apoi mâinile înmănuşate în piele neagră ce le dădea un aer necruţător. Printr-un capriciu de neînţeles al firii ei răscolite, magnificul trup al calului scăldat în sudoare evocă în ea imaginea unei goliciuni violente, făcând-o să se cutremure de oroare. La un moment dat, pierdu simţul realităţii, nemaiştiind unde se află.

Ridicând glasul, Fred îi spuse cu jovialitate:

— Cred că ai moţăit un pic, Elizabeth, monotonia peisajului te îndeamnă la somn, dar, dacă-ţi arunci o privire spre stânga, ai să vezi un ogor de bumbac pe care-l închiriasem şi care acum e al nostru, deoarece l-am cumpărat, mi-a spus tata, nu mai demult decât acum zece zile. În seara balului, preciză băiatul, dar povestea asta e lipsită de interes pentru tine. Hai, uită-te, mai curând.

…În seara balului… Ca un automat, fata îşi întoarse privirea spre stânga. Plante pline de frunze verzi se întindeau până departe, în şiruri paralele, interminabile. Sub verdeaţa aceea răsăreau ici şi colo pete albe. În seara balului… Din nou simţi cum o cuprinde ameţeala, dar se stăpâni.

— Nicio legătură cu Anglia cea verde, continuă vocea

un pic cam sarcastică a lui Fred. Încă nu-i prea drăguţ. Va trebui aşteptat înfloritul din august, explozia din septembrie, numai că, vezi tu, planta asta ne îngăduie să prosperăm. Europa întreagă are nevoie de bumbacul nostru, la fel şi Nordul. Şi tocmai de asta tolerează în secret munca negrilor, deşi pe faţă o blestemă, ca să-şi liniştească conştiinţa.

Deoarece Nordul se prăpădeşte după morală, iar ceea ce-l sâcâie e faptul că sclavia e îngăduită de sacrosancta Constituţie, pe care el n-o poate suferi...

Elizabeth nu mai asculta. Spusele acelea, înăbuşite de zgomotul roţilor şi tropotul cailor, le ştia ea prea bine. Doar numele lui Jonathan precumpănea în întreg acel vălmăşag de argumente.

„N-o să pot iubi niciodată pe nimeni altcineva, îşi spuse ea deznădăjduită. Jonathan a luat dintr-odată tot ce inima mea era în stare să dea”.

CUPRINS

Julien Green (n. 1900 – m. 1998) a fost membru al mai multor academii din întreaga lume: al Academiei din Bavaria (în 1950), al celei din Mayence, din Mannheim, al Academiei regale din Belgia şi al Academiei Statelor Unite (în 1972). Ales membru al Academiei franceze la 3 iunie 1971, a demisionat în 1996, dar nimeni nu a fost numit în fotoliul 22 decât după decesul său.

Alte lucrări:
Léviathan, 1929 (roman)
Epavele, 1932 (roman)
Moïra, 1950 (roman)
Noaptea fantomelor, 1976 (basme pentru copii)

Premii:
Premiul literar Prince Pierre de Monaco (1951)
Marele premiu naţional pentru Litere (1966)
Marele premiu pentru Literatură al Academiei franceze (1970)
Premiul universităţilor germanice (1973)
Marele premiu pentru literatură al Poloniei (1988)
Prix Cavour, marele premiu pentru literatură (1991)

ISBN (10): 973-21-0758-8
ISBN (13): 978-973-21-0758-4

